

PRINOS K NAGLASU U NOVOJ SLOVENŠTINI.

NAPISAO

M. VALJAVEC.

(46., 47., 48.)
(Preštampano iz knjige XLV. Rada jugoslavenske akademije znanosti i
umjetnosti.)

U ZAGREBU 1878. - 1881.

TISAK DIONIČKE TISKARE.

PIRROS K. KALAMAS

U. S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE

W. W. LITTLE

U. S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE

1914

Naglas u substantiva mužkoga roda.

(*z-deklinacija*).

A. Kakav imaju ove rieči naglas u sing. nominativu.

1. Rieči kojim je u staroj slovenštini tvorka *z* (= *ǣ* i *ǫ*) izgubile su u slovenštini krajnje *z* te su sada bez tvorke završujući se na samoglasno. — Jednoslovčane rieči domaće i strane ponamjestit ću tako, da dolaze sve pod vokalom, koji je u korienu ili u osnovi, bila im tvorka samo li *z* ili pako *z* sa još kojim samoglasnim s prieda n. p. *rz*, *lz*, *tz* i t. d.

a) rieči kojim je u korienu ili u osnovi *a*, nastalo to *a* kojim god načinom

jednoslovčane:

α) *a* ima većina: *āk* hacken kr; *bân* der banus perg. 33/1: *bân* i *bân*, 81/1: *baana*; *bâr* i *bêr* (бѣръ) panicum germanicum, gön. 24: *bêr* je proseni pouv; *bâs*, *bâjs* bassgeige, preš. 70: ne *máram*, *zavpíje*, za *gósli*, za *bás*; dain. 199: *bás*; *brân* defensio tshup. 89. 247; ravn. 1/328; škr. 390; preš.; *brâv* schafvieh, gön. 24: *bráv* se krmi; *câf* satelles; *câjt* zeit, gol. 10; *küzm*. 14: *prišao* si pred *cajtom* mantrati *nás*; *čâd* fumus; *čâr* zauber; *dân* i *dên* (данъ) dies; *dâr* donum, perg. 3. 36/1: *daar*; 24/2: *daari*; 57/1: *daarom*, 24/2 *daari*, pl. acc.; *drât* draht kr. a *dröt* gol. 35. i *kajk*.; *fâr* sacerdos, dalm. jer. 19; ev. mat. 21 itd.; jap. 304 i t. d.; ne = pfaff, pa tako i danas u poznatoj poskočnici: sem *rajtal* študirat', — sem *rajtal* bit' *fâr*, — pa m' je ljubica rekla: —

oj tega nikâr! fr â j h anwurf (der maurer); fr â s fraiss, epilepsia, gasp. 3/530. 548; g â t abzugskanal, perg. 31/2: neki gaati, i feminin; gl â d fames; küzm. 48; mol. 81. 202: glád; gl â s vox. küzm. 3. 4. 5 itd.: glás; perg. 9/2: glás, 13/2: glása, 40/1: glaasa; gn j â t schinken, običnije feminin; gr â d arx preš. 47; gön. 31: grád; perg. 8/2 32/2: graad; 9/1: grádi a. pl.; 4/2: grádi; hl â d kühle, kast. cil. 341; preš. 119. 182; nagfl. 181: hlád; j â d venenum; ira, reš 121: viher jesu blaznosti, obšanosti i proklinanja, kotera se iz največšega jada, ljutenja i nazloba proti bogu od pekla proti nebu treskaju; j â l invidia, reš 238: shaja srditost, jal, jad i fantenje; valjda J â s perg. 86/2: mozi biti su se usi ti narodi (uun odložiuiš kralieue Jaase, Kuune, Rusniake i Bulgare) do toga uremene uete slobode raduuali; k â l caenum; keim, škr. 258: žegen božji hity pravičniga plačati inu v' kratkim času njegov kav sad pernese; rav. 1/152: rahláš jo (zemljo) z' obilno vlágo pa dájaš rášo nje kálu; k â n der kahm, kahn; k â n fraus; k â p stillicidium; njeka riba; k â v s wortstreit, prepirka vikom i krikom, rav. 2/113: stari kávs se je zmirom huj vnémal (med Judi in Samarijani); ime obitelji; kl â s arista; kr â k langes bein, tako i skrák; kr â m γόμος küzm. 459: njihovoga kráma nišče ne bode več küpüvao: kráma zláta i srebra; kr â t brevitats nagfl. 49: eti se za volo kráta samo li vu govôr vzétje názhaja dá; kv â r damnum küzm. 272; gön. 21. 29; nagfl. 68 itd.; perg. 37/2: kuár, 5/2. 13/2: kuaar; 9/2: kuárom; kv â s fermentum dalm lev. 6; küzm. 25 itd.; lâ n i l ê n (λιν) linum dalm. ex. 9; dain. 179: lén; lâ z die blánke im walde; urbar gemachtes land, škr. 40: veliko sadú je v' očétovih lázih; m â h i m ê h (μῆχ) muscus, preš. 134: mi na zgódnjim gróbu máh poráse; vibratio; m â k i m â k μῆχων; m â l ein mal, dalm. jesai. 41: bodo razuméli vsi k' malu; jap 442: od tih malov ἐκ τούτου; tschup. 403: od teh isteh malov; 636: od uneh malov; rav. 1/24: od tistih mál; predge: ouciga máo = od siga mao; nagfl. 171: tak paroven je vuk, da k' ednomi máli po dvej tri ovcé pojej; so viel milch auf ein mal gemolken wird kr; pictura rog. 625: kar ajdje špúgali so ú nyh málih; tschup. 229: al ni tu ta prave mal inu popisivanje od tolkajn kristijanskeh pokur? 582: v' teh malu besedah nam pokaže en mal, en cel píld enega velikega hišnega gospodarja; rav. 1/5: lepimu málu se umetnost vidi malarja, naj ne vidimo tudi malarja; m â r cura, diligentia; ml â d neolunium küzm. 364: naj vás tak što ne soudi vu jeistvini i pítvini ali vu tali svetka ali mladá ali v sobottaj;

m l â t malleus ; m r â k tenebrae, dämmerung, traun. 241 : mrák ; preš. 36. 69 ; mol. 175 : mrák ; plur. mrâki, njeka djetinja bolest, hrv. štj. ; p â l caenum schlammm, nagfl. 116 : voda pâl nihá za seboim i rodne včini trávnikie ; p â n verbannung, fluch, dalm. num. 21 na okrajku ; p â s cingulum, dalm. lev. 8 ; ev. mat. 3 ; traun 282 : pás ; preš. 77 ; reš 194 ; p â v pavo, dain. 176 ; pl â t latus, gol. 21 : kakršne so celce na enimo plato ; 108 : ta spodni plat ; pl â v ratis, floss ; pl â z bergsturz ; holzriese ; pr â h pulvis : pr â m verbrä-mung, = pleta, dalm. ev. mat. 23 : delajo velike prame na svoim gvantu, *μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν*, a jap. 108 : robe svojih oblačil rãžširjajo ; ime konju der braune, kr. ; r â s t, r â s i z r â s t statura ; pr â z unbeschnittener schafbock ; r â v s ge-zause mit lärm, obično : ravv in kavv ; r â z kreis gemacht in etwas weiches ; s â d fructus arborei, perg. 25/2 : saada ; s â t i s è t (сѣтъ) *κηρίον* ; sl â d malz ; sl â k convolvulus arvensis ; sl â p fluctus ; was-serfall ; ravn. 1/19 : kakor iz strašnih slâpov hrumí spod neba voda na zemlo ; preš, 180 : per slâpi čakal jútři bó Savíce veséle ali žalostne novíce ; 181 : slap drúgo jútro mu grmí v ušésa ; 191 : blíža slâpu se Savíce ; nagfl. 183 : či je vöter tak močen, kaj pokriv hramouv trga i drevje vö podéra, slâp se zové ; petr. 3 : slâpih ; krajč. 135 : mi se izda vozimo megj morskemi slâpi, čez kotere ste vi srečnò prèšli ; zagr. 5/1, 334 : ohime ! vu kakove slape žalosti sem opal in quos fluctus tristitiae deveni ; gasp. 3/438 : ogenj vsu požetu strn požge i slapom vručine svoje vse žnače pretira ; gasp. 3/465 : kada bi ladja na morju postavljena vu očivestu pogibel od slapov dospela... ; 3/493 : ovi vsi vu ovi ladji plavaju po slapeh čalarnoga sveta ; reš 214 : ne boječ se nikaj slapov morskeh ; s m r â d foetor, škr. 259 : sèmrad ; s p â r *ἀτμός* küzm. 216 ; nagfl. 147. 183. 200 : spár ; s r â b scabies gasp. 1/589 : kakti z gnjilem i zapečenem srabom po telu obraščen neizgovornu bôl podnašati je moral ; s r â m pudor ; st â l stand perg. 92/2 : mozibiti kiem zakonom kmeti vnoge fele st â l imaju ; 19/2. 57/1. 86/2 : staal ; 86/2 : staala ; 4/2 : stálu, dat. ; 3/2 : stálom ; st â n stand, wohnung dalm. lev. 13 ; 4. reg. 4 ; ravn. 1/113 : do stàna ; str â d fames ; str â h terror, timor ; str â n regio, dain. 111 : ker je v' strani našemi ; küzm. 404 : spoumente se pa z ti prvi dnévov, vu šteri ste posvečeni vnogo boja trplivost prenesli z ednoga strâna gda ste i po ošpotávanej i nevoláj na oglejüvalo postavljeni, z drügoga strâna pa gda ste tál-nicke včinjeni tejh, kim se rávno tak godí ; nagfl. 59 : eta morejo tak na podstavo slúžiti pri posebni dugovánj z-veče strânov pre-

glédenji; s v â r vituperatio, dalm. prip. 1: obàrnite se k mojmu svaru; ne čete mojga svara; prip. 3: ne zavrzi gošpodniga svara; prip. 13: špotlivec ne sluša svara; prip. 15: nore svojga očeta svar žmaga; prip. 17: svar več velá per zastopnih, kakor stu žlakou pèr norci; š â v s schnapp; ime obiteljji, (Predvor); š l j â r schleier; š l â t attrectatio nagfl. 114: štero (goloubje perje) je takšega šláta kak svila; š p â j k speick, valeriana celtica, gr.; š p â n al i š p â n comes, perg. 10/2: špán; 57: špaan; petr. 32: špánu; š p â s i š p â j s der spass, tschup. 322: tuistu zbrisanu špotanje ni neč več en nadolžne špas, temuč oppravljanje inu reznašanje; š r â v b, srâvf, hrv. š r â j f i šarâf die schraube, gol. 31; š t r â v s strauss struthio camelus; dalm. jer. 50; deut. 14, i ime obiteljji; t â s t, t ê s t (ΤΑΥΤΗ) πενθερός petr. 52 tést; t â t fur. perg. 93/2: taat; 50/2: taata; 93/1: taati; 85/1: táte; 6/1: taate; petr. 85 tát, 86: tâti; tr â g vestigium, hrv. tr â h radius (? = trak) gön. 26: tráhi súna so nidni; tr â k das band rav. 2/213: preš. 109: láni je slepár še méril plátno, trák na vátle; radius mol. 139: pústi eden trák svoje svetlosti vu mojo dúšo; nagfl. 119: sunce strejla zláte tráke; gön. 104: ognjeni trák se je potégno po zrâki; gasp. 3/440: zapazi iz neba dohajajučega vu beli opravi s traki svetlemi obdanoga; reš. 208: onak ognjene trake i liskavice od sebe kakti druge strele hital je, da bi njega varašci za boga držali; tr â m trabs' küzm. 11: vrzi vö prvo trám z oká tvojega; nagfl. 44, gasp. 3/439: tram obtesan; tr â p nješta kod kolâ, kr.; v â b illecebrae; v â l unda, fluctus, preš. 182; küzm. 28 itd.; v â n, der wahn, dalm. u predgovoru k rim.: vera nej en človečki van ali sajna; die hut, das sich hüten rav. 1/57: oteti svojo čédnost ali krepóst se (Jožef) še le vsiga vána: častí, veselja in dobička. Pàč lep v á n je ta! v d â b i v d ê b, d ê b upupa, dalm. lev. 11; deut. 14; dain. 34: vdebe; v l â k zug rav. 1/89: kobílic strašni vláki zatemné sonce; 1/115: prepelíc neizmerne vláke je čez morje pergнал; 1/130: bilo jih je kakor kobílic strašen vlák brez števila veliko; das sich reissen um etwas: danes je bil v Kranju za pšenico velik vlak, gr.; rete, ἀμφιβληστρον, küzm. 6: vido je dva brata metajoučiva vlák vu mourje, ar sta ribiča bilá; gön. 97: med vejicami ednoga cvejta je pávuk vtégno vö svoj vlák, gde je za mûhâmi šútao: nagfl. 176: ribičke je (ribe) z-vlákmi lovíjo; v l â s, l â s capillus; v l â t arista, spica; v r â g diabolus, perg. 20/1: vrâág; v r â n corvus dalm. cant. 5; škr. 143: njegovi lasje so črni kakòr vran; v r â t collum; z l â k

welsche erbse; z l â t dukaten, ravn. 1/232: seboj je vzel šest jézarov zlátov; z r â k luft; z r â s (mjesto izras ili vzrast) auswuchs nagfl. 112: glavou i šinjek ji (puri) mozolna goulâ kouža pokriva, na štere konci dúgi zrâs cavoní doli; ž â r aestus, glut, glanz, strahl tschup. 375: žarje te gnade; ravn. 1/256: ki noč v' jutrajni žár inu dan v' noč spremenuje; dain. 121: blisk no gromski žár — straši vsako stvar; 128: v' žarih ognovih; reš 120: ono za kaj se je tuliko stužaval, ne bil ogenj, kojega je trpel za prešestne grehe, neg greh plamen i žár sadašnji, s katerim svetovrazni i jadoviti jezik njegov mahnito proti bogu je blaznil... takvoga plamna žar i sumpor neprispodobliv bil je on, kateri nezmerno više Epulona je mučil i trapil.

β) " imaju malo ne samo strane rieči, li samo njeke domaće: ä j d, häjd heide paganus, dalm. jer 25. 31 itd. ravn. 1/213: äjd; b ä k leithammel dain. 202: mam barúse duge kak mačák — dvoje škarenj, liki vyha bak; gön. 24: bak je voj ovčene črejde; nagfl. 100: bakov rogouvje so zaobrjeni; b ä l d, bäud falte, dalm. cant. 7: fald: b ä t baculus sceptrum dain. 41: znam pa da mož dosta krat — proti ženi je kak bat; 149: pripravil je že meč no bat, — omamil jê je z batom vse; gašp. 1/342: koi vu cirkvi svétoga trojstvá pred noge razpétoga Jezušâ sebe, korunu, bat i kraljestvo svoje postavljajuči je preporučil; b r ä t frater, perg. 20/2: brät; č ä s tempus; d ä c der tatz, dalm. ev. mat. 5: colnarji se od Rimlanov cole inu dace kupovali; d r ä v rana kad se koža odere ili oguli te oteče; f ä n t bursche rog. 227; preš. 78; ultio krajč. 174: čè nesì hotel prostiti onomu, ki tè je vu čem zbantuval, nego si mu zla želel, fanta nad njim iskal; petr. 280; f ä r t ili b ä r t (fahrt) = krat, tschup. 576: so v' enemu lejtû le en sam fart k' s. obhajilu šli; g ä d vipera ravn. 1/165: gádi; preš. 162: tam vidi gnjézditi strupêne gáde; g ä n k der gang = hodnik, dalm. 3. reg. 6; 4. reg. 16; g m ä h (gemach) quies, kast. cil. 86; küzm. 422 i gön. 32: gmaj; g r ä h pisum sativum, ugr. graj i grajh nagfl. 34. 156; g v ä n t gewand, vestis dalm. sirah 19; ev. mat. 3; küzm; h r ä m i h r á m kammer, haus, aufbewahrungsort; k ä m p. pars, razdeli to na tri kámpe; dalm. kampfheer; k ä n t die gant, bankerott, tschup. 394. 601. 637; k n ä f knauf dalm. 4. reg. 25; k n ä p bergknappe; k r ä j margo; regio; k r ä m p der karst, d'e picke; k r ä p carpio riba; krapfen, art kuchen; k r ä t ein mal, dalm. jos. 6: k sedmimu kratu; preš. 185: več krät sim v' sánjah vídla glávo čédno... koliko krátov sim od tód v samôti klečála; m r ä z

frigus gol. 191: mres; preš. 78: mráz: p ä h i p è h (παῖς) gen. phä i páha, pèha riegel, rav. 1/126: Jerihúnskiga mesta zidóvi, nar huji dežélniga páha na mèji, se sosujejo; 1/314: páhe lomil bom železne; stössel, dain. 94: sem od strehe — vzem'mo pehe; p ä n t band, ansa tschup. 26: pant tega života; 335. 493. 599; nagfl. tali dver so strügouvje, prag, petník, blanja, čepi, panti i zápor; p ä r d panther, dalm. sirah 28; p ä r t anteil tschup. 271: be on na imel nobenega parta nad njim imeti: pr ä g schwelle; r ä k cancer preš. 93; s ä k barn, art fischnetz, gol. 141: ta isti je enim sako ali raušelno zlo glih; dain. 208: ino kakti ribič v' sak — lahko ribe zna dobiti — za vsagdanjo jed si tak — myhe v' mrežo znam loviti; s ä s ἐκστασις küzm. 234: dokeč so oni obed pripravljali, spadno je na njega sas ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν ἐκστασις; 218: napunjeni so s strahom i sasom nad tém ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ; možda S ä s ein Sachse perg. 86/2: su neki Vughri, neky su Szaszi i Nyemchy, neki su Chehi (Čehi) i Szloueni; s k l ä d schichte, lage, fuge, gol. 22. 34 itd.;beitrag in geld rav. 1/201. 202; s p ä h i s p è h verrenkung eines gliedes; s p ä k mj. izpäk missgebur, missgestalteter mensch; s v ä t hochzeitgast; š ä c schatz dalm. jer. 20; traun 95: š č ä v spülwasser; š k ä f schaff; š k r ä p daemon quidam; š k r ä t bergmännchen; š r ä j schrei dalm. ev. mat. 25 itd.; rog. 499 itd.; š t ä n t der bestand, verpachtung eines grundstückes; t ä h t docht lychnum, dalm. jesaia 42; ev. mat. 9; t l ä k strassenpflaster, hrv.; tr ä p tropf, stultus škr. 42: trap vsaki besedi vèrjáme; v ä m p die wampe, schmerbauch dalm. deut. 18; dain. 46: naši lampi prazni so; V l ä h obično L ä h Italus; v m ä k (hmak), jajce na vmak kuhano, hrv.; v r ä s k ruga; v s ä d erde die bei einem bergsturz liegen bleibt; ž l ä k schlag dalm. deut. 25; ev. mat. 4: jap. 29; traun. 96; küzm. 228; reš 189; ž ä r g, ž ä r h sarg. tschup. 397. 545; ž m ä h geschmack dalm. num. 14; jer. 48; tschup. 581: ta špiža po njih žmahu ni; nagfl. 150: ž m ä j h.

γ) ' imaju: g ä j nemus dalm. gen. 9; perg. 46/1: gaj = gaji; h á m helcium gön. 26: hámi so za konje; nagfl. 97: konji se naprežejo vu kočúje, koula, gda v' hámi ne vlečéjo, nesti moro sedla; h r á s t quercus, u Gorenskoj hrást; m á j mensis majus; maibaum dalm. lev. 23; gol. 104: v' mesencu maja; p á r das paar, dalm. gen. 2; reg. 4; tschup. 484: pâr; nagfl. 41: pâr; š č á p baculus, stab nagfl. 12: med nogé si vzemem eden ščáp i v' rouke šibo i tak drčem ... šteri vas rad gejdzi na ščápi?

Dvo- i višeslovčane rieči:

α) ^ na zadnjoj slovcí ima samo njekolicina: o b l â k nubes jap. 78. 306; preš. 12. 162; gön. 104: oblák; p o j â s cingulum dain. 191: v' pojasi; küzm. 4: pojás; gasp. 1/656: pojase na golom telu prepásana; p o m r â k tenebrae; p o ž â r incendium kast. cil. 362: požár; gön. 36: požár; p r e m â g, al i premâg victoria rav. 1/202: premág; p r e u d â r überlegung; u d â r ictus, preš. 112: vdar.

Ovdje bilo bi mjesto onim riečim koje se grade od osnova glagola s nastavkom *a* tako, da se tvorka *â* dodaje a ziev ukida umetnutim *j* pa se završuju na *aj*, ali volio sam ih smjestiti pod završetak *aj* niže pod 3. a).

β) ^ na zadnjoj slovcí ima većina sastavljenih rieči; s predlogom slovkú činećim složene rieči imaju u kranjštini obično ^ na zadnjoj slovcí, a u ugr. slovenštini i kajkavštini stoji često naglas na predlogu: b o g o b l ä g rav. 2/6: Janez pomeni bogomíl, bogobläg, bogomír; b o g o t ä j gottesläugner rav. 2/141: kdor pa brata clo pogubljuje, ki ga klámo, šamlo imenuje (le bogatájem se je to imé dajalo takrat) on ognj zasluži; d o d ä j additamentum; d o k ä z argumentum; i z p ä h hautausschlag; k o l o m ä z wagenschmier; l i s t o p ä d i listopad, october; l j u d o r ä d menschenfreund rav. 2/212: će se prijátel ne more braniti prijátlovi stanovitni prošnji, kako se bo bog, on toľki ljudoräd, ki je njegovo zveličanje da daja! n a k l ä d befrachtung; n a p ä d impetus; n a r ä s palmites, ugr. náras nagfl. 105; gön. 82; (n a s t ä j), ugr. n á s t a j praeceptum nagfl. 13: na koliko nástaji dopústjo; 35: vučitelj pouleg nástajov rovata zdaj ali drugouč srp; gön. nikša nesreča se je nej mejšala v' nástaje Samuve; (nazhäj), n á z h a j gön. 33. gnoj lagojo sago, ali násladen názhaj má; nagfl. 14: dvej etivi krátkivi pripovejsti sta li za volo názhaja dánivi; itd.; n e č ä s unzeit rav. 1/290: otroka, ktiri jé ob nečasu — pač žalostno ga je viditi; n e g m ä h ungemach, inquires rog. 244: ta zabréde ú nagmäh, napókaj inu nasréčo; o b ä d oestrus, dain. 201. 202: obád; o b r ä z facies preš. 74: obráz bledgà mladénča perkáže se na dán; küzm. 31. 32: obráz; gasp. 1/691: na obrázu; o d p ä d abfall; o g l ä s ankündigung, kundmachung; o g l ä v überleder, dain. 64: kože mi prineste sem — prirezávati ga čem — zdaj za sare, podmete — za ogláve, zapetke; nagfl. 50: čižme tali so: sára, ogláv, poplat, podmet; 123: gležnouvje, oglávi, peté; o g r ä d einzäumung, ugr. ó g r a d hortus, nagfl. 139: ougradje, 89: ougradaj: o k r ä j hutrand; o k r ä k pes suillus; o p ä d lapsus; o p ä s astrictio preš. 134: ko bodo srcá

železne djale preč opáse; o p ä z bedacht; o p l ä z pflugkopf ravn. abc. 39: opláz; o š l ä t contrectatio nagfl. 174: ošlät; o t ä v refrigeratio, nagfl. 200: spár kumes vu zrák ide; z-toga do (= erunt) obláci, z-odlákov pa deždž na otáv zemlé; p o d p l ä t i p o p l ä t planta pedis, dalm. deut. 11; ravn. 1/185: podplátov; preš. 166: podplät je kóža čéz in céz postála; küzm. 218: poplatje; nagfl. 123; reš 9. itd.; p o h l ä t beführung; p o p ä d hundebiss; p o p ä h mulus, kr.; p o s t a v o d ä j legislator ravn. 1/102: postavodaj; p o v ä l prostratio; p o v r ä z funis; p o z d r ä v salutatio; p r e d p ä h riegel; p r e m ä h ausschlag der wage; fehlgriff; p r e p ä d i p r è p a d gen. prepáda abyssus rog 482: prepod; jap. 352: prepád; p r e s ä d i p r é s a d plantaria, planta; p r i d ä v additamentum; p r i k ä z erscheinung kr.; donum hrv. ali p r í k a z mat. 519: nam ne obečuje diku nebesku kakti za jedini dar i prikaz; gasp. 3/458: imanja od Gregura IX. ponujana na prikaz Klari; p r i k l ä d zulage; collectio parochi; exemplum dain. 181: gde ne gorí prikláda luč — tam navyk je le prazen guč; p r i v ä b anlockung; p r i v ä d angewöhnung, ugr. p r í v a d nagfl. 16: k tomi je pa zrávnana že pout po privadi (44: po privabi bit će pogriješno mj. po privadi); r a z g l ä s edikt, tschup. 269: rezglas; r a z h l ä d refrigeratio, hrv. rázhlad, reš 119: Epulo jedinomu samo razhlad je želel, naimre jeziku; r a z k l ä d explanatio, ugr. r á z k l a d nagfl. 59. 60. 61 itd.: pristrana pitanja i rázkład; t o l ä ž solatio ravn. 1/198: toláž trpléncam; T r i g l ä v, najviša gora u Kranjskoj; v u d ä j i vúdaj hrv. ženska za vudaj nubilis (upravo v d ä j); u k ä z jussum tschup. 81: ukaze; preš. 15: ukáz, a 150: ukáz (ono je štam. pogriješka); z a d ä v i z á d a v drangabe, pfand; gön. 23: z á d a v on dáva ki kaj küptije; mol. 70: z á d a v prišestne dike; z a k l ä d thesaurus ravn. 1/68: bog vam je skrivaj dal v' vreče zakläd; 1/333: zvest prijatelj je velika obramba — kdor ga najde, najde velik zakläd; z a k o n o d ä j legislator, ravn. 2/160: zakonodaj ali postávar in sodník ljudi bo; z a k r ä j ultima regio ravn. 1/215: Sabanska kraljica je od zakrajov takrat znane-ga sveta njegovo veličastvo gledat prišla; z a m ä h vibramen; z a o p ä s einfassung nagfl. 40: kamene táble táli so tábla i zaopás; z a p ä d occasus i hrv. z á p a d, z a p ä h riegel preš. 66: zapáhi odletíjo; z a s ä d plantatio, planta, ugr. z á s a d, reš 178: v tretjem dnevu podignule su se trave, zasađi, drevje; z a v ä l bergtrumm; ž e r j ä v grus gön. 37: žarjávje. — Na p r e d l o g u naglas imaju i u kranjštini: n á s a d gen. násada i nasáda die lage

des getreides zum dreschen; prédal abteilung, fach; prégrad, mjesto n. p. livada na više mjesta pregradjena kr.; prélaz stiegel; prísad entzündung einer wunde; prístav villicus; prôdaj i prédaj verkauf, tschup. 443: per prudu inu predaju; s ó m r a k crepusculum.

γ) ^ na predzadnjoj slovei ima: kolôvrat spinnrad; nêmar ἀμελεια, τὸ παρανοῦεν jap. 84: v' nêmar pustiti; 108: ony so pak tó v' nêmar (čitaj: nêmr) pustili ino so šli proč; ravn. 2/46: bog ne puša ljudi v' niêmar; preš. 187: pustila v' nêmar sim željé nar sláji; nagfl. 24: koudiš de, ki v-nejmar müdi; 141: Števan si je tečas dva krat mogao obléčalo šivati dati, dokeč Janoš ednouk, ar je Števan v nejmar djao ž njim i preci ga je raztrgao; gasp. 3/550: vučemo se svet ov čalarni za nemar držati; reš 213: vera Mahumetanska telo samo i to nazoči blaženo čini, dušu pak za nemar drži.

Ovamo idu i njeke rieči koje se grade od glagola s nastavkom a, koje su čini mi se shodnije navedene niže pod završetkom a) b).

δ) ^ na predzadnjoj slovei ima nógrad mjesto i uz vinógrad i vínograd weinberg ravn. 2/263: sin! v moj nógrad delat idi dansi; ravn. 1/22: memo njiv je tudi nógrad zasadil; 1/106: opravik, ktiri je Izraelce v' Kananski deželi čakal, je bil kmetija. nógrad in živinska réja; 1/235: je bilo zdaj čas dnarje in oblačila jemati, de si boš óljnike, nógrade, dróbnico, govédi, hlapce in dekle omišloval? škr. 149: zjútraj vstaniva de v' vinógrade gréva: pogledajva, ali je vinógrad cvèdèl, ali bó cvetje sad per-néslu; n ó r a z skraćeno od vinoraz rebenmesser. — Tako su naglašene i njeke strane rieči: úr ž a h ursache, dalm. jud. 14: ursah; jap. 87; ž á g r a d sakristei rog. 465: žagrod: v' mej tem šál je Martinus ú žagrod, tu je sacristia.

b. Rieči kojim je u korienu ili u osnovi i (= и и ѣ).

Jednoslovčane:

α) ^ ima većina: bîc arundo phragmites, binse; blîsk fulgor, dalm. deut. 32; ev. mat. 24; traun 339; preš. 62. 143; gön. 104: blîsk za blîskom razsipáva ogen po zrâki; nagfl. 188; cîr zier, zierde, kast. cil. 275: cîer; rog. 449: močna modra srčna zvyr — je ta lev za njegov cir (to je ili bi imao biti prievod Solinova heksametra: forte leo prudens animal simul et generosum); cvîk bastpfeife; cvîl ululatus; čîn tat; čîr ulcus; čvînk = cvîk; dîh halitus preš. 74. 137; dîr trab; fîršt fürst, dalm. ev. mat.

10; flīs fleiss, dalm. gen. 43; deut 2, itd.; gīb motus, nagfl. 183: gīb zráka se veter zové; glīb caenum; gríz morsus, nagfl. 174: či se medena posouda nečisto drží ali kisila hrána v' njej stoji, zeléni gríz (grünnspean) jo obséde; reš 235: vidi se da ni kača, da ni čemer i da griza ni se bojati; gasp. 1/543: prepovedajuč da mu se ni griza ne podá kruha; híp punctum temporis, kast. cil. 125: spumni vsak čas, vsak híp, vsako uro, vsak dán, vsako minuto na tvoje štiri poslednje ričy; 33. vstavi ti en dán de ne preide, eno uro, en híp, de bi naprej ne šel; 171: kadar se boč poffisal vsak híp premišlavati; 176: li en dán je naš inu tajsti li po hipih; gön. 25: híp smrti je neznan; nagfl. 154: črešnje si-rouve li krátki híp, jáboka pa dugo stojijo; često u kajkavskih knjigah; hît jactus, hrv.; kîc, kukuruzni klas bez zrnja, hrv.; kîh schnupfen hrv.; kîj knüttel; klîc ruf ravn. 1/152: klic; krík clamor tschup. 269: kriku; škr. 328: na vsaki krik se bó njegovu srce vstrašilu; ravn. 1/85: krik; lík der äussere schliff des menschen; lîm leim kast. cil. 66: tica na limu; gol. 108; lîst folium; epistola, perg. 5/1: liist, 5/2: lyst; lîv infundibulum; mîg nutus; momentum; mîk irritatio, impulsus ravn. 1/116: slà in mîk po posebnih grízlejih in kaplicah; mîl mergelartige erde; mlîn mola, kr. škr. 132: mèlina; a i málen gen. málna hrv. mèlin, gasp. 1/675: k melinu; nîd neid dalm. prip. 14 itd.; kast. cil. 350; rog. 232: nyd itd.; pîh flatus; pîk ligo; bienenstich, schlangenbiss; pîr hochzeit; baumschimmel; pîsk sibilus preš. 57; psîk sibilus; rîf i rêf ulna, hrv.; rîl stammstück dain. 70: v' rile zaglozde ja na to zabijam; rîs riss = kreis, zauberkreis; abriiss, tschup. 268: ris (za zidanje tega tempelna) je že bil narejen; 410: tu je taista podoba inu ris od une evangelske popolnemaste; lynx kr.; a hrv. tigris reš 182: ris koteromu male su bile loze; 217: Agapitus i risom i oroslanom sam se je ponudil; rîz riese gigas, dalm. gen. 14; rog. 481; traun 41. 75; sîj strahl, glanz preš. 188: v' úpa rájskim síju; sîk sibilus serpentium; sîn filius; sîp asthma; sît scirpus palustris, i femin.; smîk ruck, motus nagfl. 123: z-etimi (žilicami) občútimo na šterom godi táli tejla pritéz, vdárec, smík, mraz, vročino; snîd conventus ravn. 1/171: posledni Davidov snid z' Savlam; svîsk, svîst sibilus; svît diluculum, fulgor, traun. 151. 316. 328; preš. 157. 183. 190; ščîp kniff; plenilunium; al i ščëp; ščîr mercurialis annua; šîp tibia, magj. sîp; škrîp gezirpe; šmîr wagenschmier; tîr vestigium; schneebahn; tîsk druck; vîd

visus; vîr fons; vpîj clamor, schön. 137: inu nyh vpyj je prevzël; vrîsk eiulatus, ravn. 2/278: ob veselju in vrîsku v' hiži; preš. 57: in trúm se šúm in vriš in vrîsk — se túrški bóben sliš' in písk; zîd murus; zmîj vipera; zvîk mos; zvîn luxatio; zvîzd sibilus; žir bucheichel kr., a hrv. glandes; žvižg sibilus.

β) " imaju većinom strane rieči in njeke domaće: bîk gen. bîka i bikä, nom. i bîk taurus; bît gen. bitä schlägel; brîn juniperus ravn. 1/253: on in pa brîn v' neznani pušavi, a Murko: brín; cîl obiènije cîlj das ziel; cîn zinn; cmîc mus, hrv.; dîm fumus; frîl bambelein, njeka ribičica; frîm pfriem, dalm. deut. 15; 3. reg. 18; glîd glied, dalm. ex. 28; glîn = glîna, ravn. 1/297: drugiga ga ni tega Bela kakor znotraj gljin zvunaj pa brôn; klîn keil; Krîm gora izpod Ljubljane; pîld bild, dalm. gen. 1; jer. 48; tschup. 282, u stj. pîl i pîlj; pînt mensura quaedam vini, dain 101: vedra pint no še polič, masel se k' pyčeli priprávi no pod čep postávi; prîd utilitas dalm. lev. 7: tolstino od mrhe storite si h pridu; kast. cil. 15: kateri tebi tó dobruto stury nikar za volo svojga posvitniga prida ali dobička, ampak duhovskiga; ravn. 1/73: po vašim pridu me je pred vami poslal bog; sîp schutt; sîr caseus; spîs schriftlicher aufsatz; stîs mjesto stîsk gedränge ravn. 2/164: skušáli so predreti skozi ljudí, pa ne da, prevèlik je bil stis; ščît scutum dalm. rog: ščit; škr. 141 i ravn. 1/160: škit; škrîc rockzipfel; špîc spitze, nagfl. 49: táli pera so špic, vrejz, razčes; špîk bergspitze; šprîh hasenschrott; šrîmf ritz in die haut, schrimpf, schrumpf, runzel, dalm. lev. 13: tu je en šrinff tîga spečenja; lev. 19: vy si nemate obeniga šrinfa za eniga mrtvica volo na vašim životu praškati; štîli štîlj stiel, dalm. ex. 32; štrîh strich, rog. 299: po celim živótu strihi, fláre, šrumphi inu lise so se vidile inu znále; štrîk strick, dalm. jer. 48; deut 7: štrît Streit, dalm. u predgovoru k rim.: ta štrit ali vojskovanje tîga duha z mesom; rog. 275: za voljo te nastája en štrit ú mej zemló inu ú mej nebam; 462: ta ner navarniši štrit je štrit te čistosti; tîk weingartenpfahl; Vîd St. Veit, Vitus, odatle Št̃mfîd selo tik Ljubljane.

γ) " imaju: gîps gyps; gvîht gewicht an der wage; tschup. 626: kuder nam en križ naložy, tok nam z' tem v' red tudi gvîht svoje gnade perložy; hrîb anhöhe dalm. jer. 30; traun 326; preš. 155; Íg selo blizu Ljubljane; íl, jíl lehmerde, dalm. lev. 14; jesai. 41: pojde čez te mogoče kakor čez yl; škr. 340: vsi ludje so ravno iz tîga jîla inu tē parsty, iz katere je Adam stvarjen bil;

dain. 80: jila si nadelam — k' peči ga pripelam; kíp i kéjp bild perg. 34/1. 53/2. 59/1; klíp maiskolben, hrv.; Rím Roma, dalm. lev. 14 itd.; stríc patruus.

Dvo- i višeslovčane rieči imaju naglas na zadnjoj slovcí, njekolícina ^ a većina ^.

α) ^ imaju: dolív zuguss, fülle; izíd exitus rav. 1/160: njegov je vojskíni izíd; 1/334: izíd imej na misli per vsim kar počneš; iz vír origo, fons dalm. sirah 21; rav. 1/176: zvir, 2/15: izvír, nalív i náliv inundatio rav. 2/159. 160; oblík forma; obzír hinsicht; opomín monitio, rav. 1/260: vsi njih lepi opomíni niso več per Izraelcih zdali; dain. 48: opomíne dati; osvít diluculum; pez dír die age, rav. 1/249: vaša moč bo pez dír, vrt bote brez móče; piz dogríz ranunculus; počív ruheplatz; pogín interítus rav. 1/32: Sodonskíga mesta pogín; pokrív tegmen, tectum küzm. 18: predgajte na hížnom pokríví; polív beguss; povír arundo, aira; pozír rücksicht tschup. 60: z' kaj zenem poziram inu ahtengo dajanjem; prepír rixa, rav. 1/26: prepír preš. 24: ženíce imajo prepír, 137. 139; prerív gewühl rav. 2/127: velik prerív je bil; 2/235: Jezus je po navadi ves dan v' prerívu končal med ljudmi; pritísk druck; raz dír discordia tschup. 549: lestna lubezen, mate tega kregu inu rezdira: 552: lukežn sama lestne dobičk, to mater vsega kregu inu rezdira zadušy; spomín andenken kast. cil. 36: spomyn; rog. 682: spómyna (što čítaj spomína); rav. 1/5: spomín; spremín metamorphosis rav. 2/250: le lep o svojimu spremínu je mogel biti Jezus! učín begehung; zakrív decke nagfl. 93: nje (krave) zakriv, licojna, plod; zalív i záliv sinus.

β) ^ imaju: bogomíl, bogomír rav. 2/6, gledaj sprieda bogobläg; dopís zuschrift; izpís abschrift; dosíp zuguss; nacík beigeschmack rav. 1/175: vse zvunajnje službe božje lepi nacík je zadnjič notrajnja svetóst; nagíb antrieb rav. 1/42: nagíbe; 1/191: nagíba; 2/82. 83: po nagíbu sv. duha; ugr. nágib, nagfl. 12: dejte do 6—7 lejta svoje vrsti na zmejno má naj vékši nágib, 159; gön. 82; nagfl. 11: nágiba, nagibom, napís inscriptio, preš. 110. 148; nasíp χῶμα; natís druck eines buches; natísk škr. 360: katéri dóbe izdóblene natiske; navdílh begeisterung; očíst stachys; odpís reskript; oklíc verkündigung; opís descriptio; oplín gen. oplína kipfstock am wagen, dain. 67: oplen; podpís unterschrift; poklíc beruf tschup. 45. 409; rav. 1/25. 127. 236: poklíc; popís beschreibung; schriftliche

aufnahme; potip befühlung; pregib bug, biege; preklić
 widerruf; bannfluch; premik motus ravn. 2/45: zvézdini premik;
 prepis abschrift; etwas auf den namen eines andern überschrie-
 benes; pripis zuschrift, schriftlicher zusatz, ascriptum; razpis
 ausschreibung einer stelle; razsip excidium; rokopis manu-
 script; samopríd eigennutz ravn. 2/220: samopríd; 2/50. 138;
 spotik anstoss; srcovíd der ins herz sieht, ravn. 2/99: Jezus
 je srcovíd (nad i ovdje i drugdje kadšto znači samo, da se ima
 i izgovarati kao i a ne kao ѣ); utis eindruck tšhup. 329. 378.
 455; zapis verschreibung im testament, legat; u obće etwas auf-
 geschriebenes, recept; zasip agger dalm. reg. 25; a Zâsep gen.
 Zâspa, selo u Gorenskoj; zatik pessulus.

c) Rieči kojim je u korieniu ili u osnovi u.

Jednoslovčane:

z) ima većina: brûn trabs ravn. 1/231: gremo k' Jordanu in
 brúnov nasékamo; običnije brúno mjesto brvno; brûs cos, gön.
 23: brús; bûd excitatio, gön. 24: búd predrámla; nagfl. 154: za
 volo búda; bûk brunst der schweine; cûr stromm, dain. 9:
 z' cyrom njemi kri letí; 121: z' cyrom tečenje; čûk nachteule;
 čût sensus: dûh animus; odor; fûk gön. 43: kače z' fûkom
 ležejo vó mláde; gnûs nausea, dalm. deut. 7; preš. 143. 162;
 hrûm sonitus, ugr. rûm nagfl. 189: po grúmi gda vdári grozen
 rûm nasledúje; hrûp sonitus dalm. 3. reg. 1; rog. 480: hrúp;
 gol. 12. 29; traun. 17; preš. 154. 167; hrûst stark gewachsener
 mensch, ravn. 1/158: obogatil ga bo kralj zlo zlo, kdor tega hrusta
 (Goliata) premaga; kljûn rostrum: kûm pathe hrv.; možda
 Kûn perg. 86: Kuune, al i Kuni; kûp kauf; kûs gustus, gu-
 status; ljûd populus ravn. 1/104: z' enim glasam reče ves ljud:
 vse bomo storili; lûb alburnum; lûp abgeschältes stück obst,
 škr. 146: kakôr lup pèr margaránah, taku so tvoje lica; lûsk
 schote; mûf, ime psu, hrv; mûk gebrül des rindes; pljûn
 sputum; pljûsk sonus; prûd i prüd tšhup. 443: drugi ote
 svojo sręčo še vikše gnati skuz golfijo per kopčyi, per prudu inu
 predaju; Prûs ein Preusse; pûb bube, bursche, knabe, dalm.
 jud. 7: naj gre tvoj pub Jura s tabo; die unke; pûh flatus ravn.
 1/97: pûh; pûst fashing; Rûs ein Russe; slûh auditus; slût
 ahnung; strûg drechslermesser; ugr. planulae, nagfl. 65: táli
 dvér so dvá strügá, prag, petník, ... strüg s pragom i petníkom
 v küklé ideta i kumes se vu stejno gori vlečéta; strûp venenum,
 traum 27. 351; preš. 27. 73. 156; a štj. trúp = gusjenica nekoga

nočnoga leptira; s t ū d nausea rav. 1/113: stúd, 2/116; s ū m (od so-mēn) suspicio, dubium; rog. 451: vsi iméli so sum, en mèrk na njega; rav. 1/35: ni s ū ma ali cvibla, de je obžaloval svojo nespamet; š ū m geräusch dalm. rut. 1; ev. mat. 9; rog. 480: š ū m; traun 103; preš. 57. 93; gön. 28; š ū m; nagfl. 189: š ū m; petr. 3: pred búrkanjem morskoga š ū ma i slápih: t r ū d labor; gön. 38: trúdv; perg. 1: truud, 2: trúud; t r ū p truncus, gön. 17: trúp; nagfl. 50. 170; t ū l pharetra dalm. gen. 27; jerkl. 3; traun. 22; t ū r urus: ū k doctrina preš. 41. 97. 99. 101. 103; ū k, j ū k ejulatus; ū p (mjesto upv od u-pŕv) spes preš. 27. 157.

β) " imaju njeke domaće i većina stranskih rieči: b r ū n c bronze dain. 213: iz brynza; reš 229: njegova ljubav bila je zlato, njegova pravičnost srebro, njegova mukotrpnost brunc, njegova duhovna jakost železo; č ū d admiratio rav. 2/289: vsi so velik čud zagnali; d ū n k gön. 53: razbojnici podkopali so podsek hiže i robiti so šteli; pesič je njí d ū nk na pamet vzéo i mrmrati je začao; fl ū s fluss (als krankheit) dalm. lev. 15; num. 5; f ū n t pfund, dalm. lev. 19; petr. 63: f ū ntov; g l ū m jecus; g r ū n t grund, dalm. jer. 31; tschup. 286. 394; traun. 53. 219; nagfl. 79: grünt; g r ū š t gertist des daches dalm. 3. reg. 7; gol. 180; nagfl. 32. 78; rušt; J ū d Judaeus dalm. jer. 30; rav. 1/331: J ū d; j ū g auster; k r ū h panis; k ū n š t kunst dalm. jos. 9; običnije femin.; k ū p cumulus rav. 1/61: k ū p, nagfl. 191: prouti sevre se sedem zvezd na k ū pi biditi vidi; k ū r gallus; l ū ft, l j ū ft luft dalm. sap. 2; traun. 36, itd.; l ū g i l ū g lauge; l ū k lauch rav. 1/115: ljug; dain. 48: lyk, nagfl. 180; l ū š t lust, dalm. gen. 18; lev. 26; n ū c nutzen dalm. num. 18; nagfl. 59 i gön. 34: n ū c; p l ū g pflug; p ū c abdecker, wasenmeister, štj.; p ū n t seditio (od njem. bund), dalm. num. 16; sirah 26; kast. cil. 54; rav. 1/111. 300: p ū nt; preš. 140: p ū nt; s m ū k husch; š p ū n t spundfuge gol. 33: tu pomajnsanje eniga taciga pajnu se zgodi, kader to zadno končenco eno malo noter porineš pa na sprejg za tu, kir je za tē stranska dva špunta dele koker je pajn širok; š r ū m f schrumpf rog. 299: šrumphe; š t ū k stück dalm. deut. 31; ev. mat. 32; tschup. 481; nagfl. 67: štük; š t ū m f strumpf; t r ū c trutz dalm. 4. reg. 18; t ū m f tümpfel; ū d i ú d artus, glied dalm. lev. 21; ev. mat. 5; kast. cil. 346: vud; perg. 74/1: uud čitaj vud, 5/2: vude; ū m i ú m vernunft, dalm. reg. od ū ma; škr. 161: v ū m; preš. 27: ū m; ž ū m f t saft, liquor rog. 287: tu oje je en sladki inu ušēčni žumft.

γ) ^ˆ imaju frúht die frucht rog. 488: vzamyte tu ner bulši od fruhta inu sadú te zemle, tschup. 306: lete prida inu fruhte skup spravlati be nam ne imela nobena muja preveč biti; 347: tu na bo cel brez usega fruhta šlu; fúrm form, rog. 480: postavil sem njò za en mušter, za en furm inu exemplâr usem; rúd deichsel, nagfl. 191: rúd; v n ú k i v n ù k nepos dalm. gen. 21; škr. 51. 387: núki; 40: núke; preš. 98: pôzen vnúk poroma k' tvójmu gróbi; nagfl. 131: starec i njega vnúk; perg. 7/1. 18/2: mnuki, (pa tako mnuk i mnok u kajkavštini); [ù d i û d pak ú m i ù m gledaj pod β]. Tako mislim da je i: M ú r der Mohr dalm. jesai. 43: jest sim Egypt Mure in Sebo na tvoim mejstu k' zmyrjenju dal.

Dvo- i *višeslovčane* rieči imaju na zadnjoj sloveci ^ˆ ili ^ˆ.

α) ^ˆ ima većina: d o p ú s t urlaub, erlaubniss; i z k û p auslösung; i z k û s obično skûs experimentia; o b r û s mappa; o b û d erweckung ravn. 1/198: obúd k' zavúpanju v' bogá; o b û p desperatio preš. 27. 61. 105: obúp; o d k û p redemptio; o d p ú s t entlassung, urlaub; o h û j i pl. geburtswehen dalm. jer. 22: kadar bodo tebi beteži inu divji ohuji prišli kakor eni katera h porodu gre; o k û s gustatus, gustus; o l û p i o d û p (mj. odlup) putamen; o s t û d der wurm des maikäfers, gr.; o s û p bestürzung; p o d û k unterricht; p o g ú m mut, ravn. 1/71: Juda zdaj bližej stópi k' Jožefu in s pogúmam in svéstjo mu reče: .; 82: si vzáme pogúm; p o k û s experimentum; geschmack pok. 3/316: celú sim nad tim kruhom vûs dobèr pokús zgubil; p o s l û h audientia, kast. cil. 97: posluh je en počutik, kateri v' pamet perpela znanie te risnice inu zastopnosti. hrv. pòsluh; p r e d p ú s t vorfasching; p r e d û h spiraculum, ali več i predûh; p r i d û h odoratus nagfl. 171: njegov (vukov) pridûh je oster; r a z û m verstand, vernunft, škr. 126: ràzvúma, a ugr. i hrv. r á z u m gen. rázuma küzm. 29: rázuma; nagfl. 44: rázumi itd. — Tako i druge sastavljene rieči: b r e z û p hoffnungslosigkeit, verzweiflung preš. 36: brezúp; p i s m o û k schriftgelehrter ravn. 1/320: pismoúkov; s a m o û k autodidactus. — Na predlogu naglas ima: n á u k gen. náuka i naúka doctrina, ravn. 1/104: navúku; 1/24: navúkov; preš. 41: málo penezov poslála, dokaj bóta mi naúkov; ugr. samo návuka itd: küzm. 32. návuka; 29: návuke; nagfl. 22. návuki itd.

β) ^ˆ imaju: k l a p o ù h ohrenhänger, taubohr, koji neće da čuje; n a p ù h i n a p ú h i n á p u h hoffart, aufgeblasenheit, rog. 421: napúh, 232: napúha; škr. 31: napùh; pok. 1/63: napùh; 2/7. 11:

napúh; 1/51: napúham; ravn. 2/125: napùh itd.; nelüšt unlust tschup. 298: nalušt; prekùc umsturz ravn. 2/73: kakor prekùc per narodovítnimu drevésu, ki se mu že skjira pomérja, božja strašna sòdba ravno tako blizo je nič prida človeku. — Na predzadnjoj slovec ima: délopust feierabend, preš. 101: délapust.

d. Rieči kojim je u korienu ili u osnovi o = strsl o u отрокъ.

Jednoslovčane:

α) imaju: bôg deus dalm. cruc. itd.: buh, ugr. boug; bôl dolor, običnije fem.; bôr föhre gön. 23: bour je méki lejs: brôd vadum dalm. jud. 3: brud, perg. 49/2: bruod; côl zoll, dalm. ev. mat. 5. 9; dôl vallis ravn. 1/152; nagfl. 171: globočino med dvema goráma doul zovémo; gön. 13: doul; dôm domus, das heim rog. 64: od duma; preš. 30. 63: dóm; nagfl. 125: douma; drôb exta dalm. lev. 3. 7; ex. 12. 29; drôzd i drôzg turdellus; flôs ein floss; fôr allium, dalm. num. 11; fôt mj. hot nothus hrv.; glôb globus gön. 62: gloub zemlé, a nagfl. 189: glob (vis na) cêrkvi; gnôj fimus dalm. prip. 12: gnuj; gôd jahrestag dalm. deut. 16: gud, preš. 154: gód; gôst hospes; grôm tonitru tschup. 638: leti drže grum inu strele nazaj; škr. 368: gróm, 379: gróma; nagfl. 189: grum; grôt infundibulum u melinu; kôr chorus traun 370: s kóram, preš. 88: kóre; kôs merula, nagfl. 51: eto je eden žuti kous; kôs biti komu jemand gewachsen sein tschup. 225: njemu že ni nehče več kus; 269. 492. 545. 626; Štampihtar ima velik nôs — on je vsem fantam kôs gr. (sравни hrv. usprkos); kôv das hämmern, schmieden, dain. 55: Trbalkajn sin Adamov — je že znal železni kov; lôj sebum, dalm. lev. 8; ex. 29: luj; lôn lohn, dalm. ev. mat. 20 itd.; lôs das loos, dalm. lev. 16; škr. 56; traun 20: lós, govori se i lôz gen. lôza; lôt ein lot; môzg mark medulla dalm. gen. 45; muzg; rog. 253: ú muzku; škr. 8: múzga; govori se i zmûzek gen. zmûska; môst pons; nôht i nôhet unguis; nôs nasus dalm. 4. reg 19: nus; gol. 96: nus; traun 21: nós, nagfl. 85: nous; ôl, vól cerevisia, gol. 47: kir vol kuhajo; ôst aculeus tschup. 96: per katire zaroblenost, naperludnost inu naušêčnost od vseh platy koker šetine inu wodêči ojsti po koncu stoje; 376: tē popustē v' njegovemu srcu en gvišen ojst, enu želu za sabo; običnije femin; plôd fructus, a i plôd, gön. 15: plod; plôt zaun dalm. predgar 10: plut, ev. mat. 21: s plutom; küzm. 349 i gön. 14: 68: plout; pôb, pôjb knabe, kast. cil. 258: puob. ugr. po-jeb; sravni s prieda pûb; pôt sudor tschup. 497: da puta; pôv

bau, feldbau, gön. 15: letos je tenki pouv, nagfl. 156: grajhčič
 travine pouv je, u Murka: púv; r ô d genus perg. 5. 6/1. 13/2.
 39/1: rood; 14/1. 36/2: ruod; 30/1: v ruodu; 15/1: roodom; r ô g
 cornu, dalm. 3. rog. 1: rug; gön. 31: roug; r ô k frist, termin;
 omen i r ô k; r ô p raub dalm. ex. 15: rup. a jer. 21; 51: roup;
 traun 18. 33: róp; r ô r röhre, kast. cil. 298: ror; štj. i ugr. rauch-
 fang, te se govori i l ô r i r ô l, nagfl. 50. 67. 80: rour; sl ô v i
 sl ô v fama, rumor rog. 478: od kod en tak slou te Judith te ští-
 máni vdóvi? 479: pred usémi en tak slóu inu imé je iméla...;
 sloú ner vekši tebi, če je ta tugent per tebi maxima fama tibi si
 sis virtute decorus;...: zavol katériga téga slóva vrédna je bila;
 480: iz brumnosti zadúbil je en imenítin slóu ta brumni David...:
 vekši je tvoja modrust kakor šum hrùp in slóu. katériga sim jest
 slišala od te damae; 488: slišala jè ta zamurska krajlica iz Sabe
 slóu te modrústi krajla Salamona, napótila se je inu šla ú Jeru-
 zalem ta slóu ogledat; 497: v' enim velíkim slóvu je tu vesélu
 drivú platanus ali jávâr zavol njegove sence; 453: ú slóvu sve-
 tústi itd.; s m ô k obsonium; s ô k sucus; mehlmus = močnjak ili
 podmèt, preš. 31: Júdnja pervošila komaj ti bo sók neslán; 83:
 nímam mu dáti kot sók neslán; s ô l d, soud malen pjenez, rog.
 431: za en sam soud usé hoče njemu dati; tschup. 493: k pomoči
 teh uwogeh v' sojeh darovitneh rokah še uselej kak prebilne sovđ
 najdejo; s t ô g gen. stôga heuschober, getreideharpfe; s t r ô j gár-
 berbeize rog. 222: iz kožo vrženi so ú to paklensko pajsó (beize)
 inu strój, kir pajsani inu garbani bodo od hudyča na vekumaj;
 š k ô l kast. cil. 271: kroták mož v' tega srda morjú se povišuje
 inu trdnu stojy kakor en škól ali ena pečina na srt morjá, kir te
 visoke valuve restrga inu razvéže; št ô r truncus, gön. 48: štour,
 dain. 197. 199: štor; t ô k řezúz dain. 121: megla gre v' okróg
 — liki cmrěni tok; al i t ô k; t r ô št trost traun 240. 308: tróšt;
 nagfl. 139: troušt; t h ô r iltis dain. 154; t v ô r (tûr) ulcus dalm.
 lev. 13: tvur, tschup. 292: turov; 500: ture; v ô s k, vojsk wachs
 cera, gön. 13: vousk; v ô z currus; z n ô j i z n ô j sudor, nagfl.
 123: znoj; z ô r i z ô r lux, lumen preš. 190: zór, 36. 39. 75.
 104; a rav. 2/162: prišlo veliko jih bo od zôra in mraka; z v ô n
 glocke, a ugr. zvön gön. 19: zvon je z medine; nagfl. 159: zvon;
 ž l ô d rinne; ž ô l d žoud militia rog. 461: en boy, žoud, ena
 vojska je žjuléjne tega človéka; tschup. 45. 613: žovd.
 (β) " imaju: b ô b faba, rav. 1/190: bôba; b ô h noch ungeschnit-
 tener speck (bache) rav. abc. 53: bôh; b ô j pugna; b ô k latus;

b ò t baculus gön. 13: bot je leseni; b ò r š t gen. bóršta forst, dalm. gen. 13; ex. 34; gol. 27: woršt: b r ò j numerus; b r ò n i b r ò m bronze, dalm. gen. 4; ev. mat. 10; tschup. 544: brom; rav. 1/297; brò n, 1/201: brò na; c m ò k knödel, rav. abc. 49: cmòki; c ò f zopf; c m r ò k fichten-, föhren-, tannenzapfen hrv.; č ò g ime volu, hrv.; č ò k truncus; č ò p schopf, der kamm der vögel; perca fluviatilis; d v ò m dubium; d v ò r aula, rav. 1/309: dvòra, a 1/214: dvór, 1/303 i 2/229: dvóra, (sravni srbski dvôr gen. dvóra); 1/303: v' dvòru; g l ò g crataegus; g ò n persecutio; g ò z d, g ò j z d silva; g r ò b sepulcrum, rav. 1/192: gròba; g r ò f graf; g r ò z d grojzd uva; h ò d i h ò d gang; k l ò p zecke, rav. 1/240: klòpam; k n ò f knopf, dalm. jer. 2; k ò l pfahl; k ò p = č ò p; k ò t brut; k r ò f kropf dalm. lev. 1; k r ò p gen. k r ó p a (jer mjesto ukròp?) aqua fervida, nagfl. 119: krop; 147: kropa; k r ò v tectum; l ò j situla; l ò m fractura; l ò v i l ò v venatio dalm. gen. 27; lev. 17; rav. 1/42. 43: lòva; petr. 96: lów; m ò k res liquidae, zemlja na mok moorerde; m ò r t mörtel nagfl. 69; m ò š t mustum dalm. jer. 17, ev. mat. 9. gön. 28; p l ò h block, waschblock, hackbrett, rav. abc. 37: plòh; p l ò s k bahn für den laufkarren im bergbau; p ò d pavementum; tenne; p ò p sacerdos rav. 1/224: pòpi; preš. 136: pòp; kleister, pappe; p ò s t faste preš. 54. 104; r ò b servus; r ò j examen apum, preš. 57: ròj; r ò k i r ò k frist; omen; r ò m rahme; r ò v steinbruch; s h ò d conventus tschup. 335. 457; rav. 1/143; nagfl. 142; s k l ò p commissura; s k ò k sprung rav. 1/329: v' skòk dirjati, a ime obitelji na Beli: S k ò k, taj će naglas biti prešao od sing. loc. pri Skòku i sing. dat. k Skòku, koja dva padeža u govoru najčešće dolaze, i na sing. nom. pak i u ostale padeže; s k ò t pecus; s l ò g ackerbett; s l ò n elephas; s l ò v i s l ò v fama; s m ò k draco; s n ò p garbe, dalm. gen. 3; traun. 320; petr. 30: vu snòpe; s ò m silurus glamis, traun 261. 369; rav. 1/242: sòma; preš 77: sòm, 174: sòmov; s p ò j begattung; s p ò l i s p ò l genus, sexus dalm. lev. 27; jer. 30: spul; rog. 407. 424: spúlu, loc.; rav. 2/12. 261: spòla; gön. 14: spoul; nagfl. 100: šteri spoul ouvc má vékšo vuno, jeli vogarske övcé ali birke? gasp. 1/19: spòla; s t ò k confluxus; s t ò l stuhl dalm. jer. 52; ev. mat. 19; mensa gön. 62 i nagfl. 31: sto; s t r ò k (možda strak?) fisolen-, erbsen-hülse; s t r ò p plafond dalm 3. reg. 6; preš. 164; s t v ò r geschöpf; š n ò f eine priesse schnupftabak; š ò p büschel, haufe rav. 1/130: Gedeon razdeli svojih tri sto móž v' tri šòpe; 2/189: odberíte plevél in ga

v' šòpe povežite; š p ò r schloss nagfl. 49: táli zápora so: oblejk, špor, klúka, zasünjáč; š p ò t i š p ò t traun. 169: špót; št ò r g šuplje staro drevo; malena luknja u drevu gdje škvorci i druge ptice mlade imaju; th ò r mustela putorius nagfl. 87: torá; t ò k theca; stromm, i tók; tr ò p trupp, schaar preš. 173: zór zasije na mrlíčov trópe; v ò d ductus; v ò j t, v ò j d dux vogt, bettelvogt, tschup. 514: be se jest zgol sam brez vojda, brez človeka katir be meni pot kazal, brez tovarša v' enemu temnemu gojzdu znešl; v ò l ochs; v v ò d anleitung preš. 171: vvòd; z b ò j aedícula rog. 412: je sturil leta zbój — ovčár ta volčni hoj kao prievod heksametra: struxerat aediculam mandrita Lupambulus (= Wolfgang) istam; z b ò r conventus, versammlung ravn. 1/213: zbòr, 1/200: zbòra, a škr. 148: zbóra; preš. 45: zbòr; z g l ò b nexus, articulus; z g ò d begebenheit i zgòd; z r ò k gen. zróka i zròka causa, a gön. 46: zrouk, gasp. 1/679: zrókom; ž ò h wucher nagfl. 140: mati so je (pejneze) na dobro mesto vò dali na žoj i s prišparani krajcarov so na slejdnje rhajnski narasli; ž o f t, ž ò n f t (i žëmft) saft, gol. 98. 111. 174: žonfta; 18. 19: ženft. — Tako valjda i meni nepoznata rieč p š tr ò s struthio camelus gasp. 1/212: ptica „pstròsz“ ali štruc zvana vu velikoči gamili spodobna.

ima: f ó l j k das volk, dalm. jer. 25 itd.: folk.

Dvo- i višeslovčane rieči imaju naglas ili na zadnjoj ili na predzadnjoj slovcu.

z) ^ na zadnjoj slovcu ima samo njekolicina: list o g n ò j november; g o s p ò d dominus, dalm. cruc. itd. gospud, ugr. gospoud; o b ò d umkreis, siebrahmen, mühlsteinumfassung dain. 109: obód, 65: obóde; o b l ò k gewölbe ravn. 1/3: ta lepi plavi obók ali vel nad nami se perčnè; dain. 120: nebni ves oblóg — je zadnit v' okrog; p o v ò j fascia.

β) ^ na zadnjoj slovcu osobito u kranjštini ima množina rieči navlaš onih koje su složene s predlogom slovku činećim a i drugčije sastavljene. U ugrskoj slovenštini i u kajkavštini dolazi naglas obično na predlogu: b l a g o s l ò v benedictio ravn. 1/74: zdaj mi še blagoslòv vkrade! 1/14: bog more svoj blagoslòv ali žegen perdati; b r a t o m ò r brudermörder ravn. 1/134: pametni Gedeon in njegovi bolši sinovi so enaki sònčnatim in sadnim drevésam. Prevzetni bratomor Abilmelek trnu; d o h ò d adventus; d r v o t ò n stätte zum holz hacken; i z b ò r electio hrv. í z b o r reš. 77. 82. 174. 198; i z g ò n expulsio; i z h ò d exitus, ortus dalm; ev. mat. 24; škr. 377: v' izhódi; preš. 117: od zahóda do izhóda; petr. 21: vi-

deli jesmo zvezdu njegovu na sunčenom izhóde, 22: koteru su videli bili na sunčenom izhóde; a i shöd = vzhod petr. 27: od sunčenoga shóda do záhoda; reš. 13. 95. 195. 199; iztök ausfluss škr. 15: pij vodó iz tvoje kapnice inu iztóke tvoje štirne, naj tvoji iztóki kjé vùn tekó; škr. 308: jest sim kakor iztok iz tekóče vodé, hrv. ístok ortus solis reš. 39. 200; izröd degener, hrv. ízrod; kozodøj caprimulgus; krvölök blutsauger, tyrann reš. 215; krvotök blutfluss; ljudolöv menschenfänger ravn. 2/129: za mano hodíte! imenftniši ribče, ljudolöve vas bom naredil! nabøj i náboj binderschlägel; nagön i nágon antrieb reš. 182: vu vremenu velike tuge i nevolje isti naturalski nagon (instinctus) včini stisnuti se živinu; naklön i náklon neigung pok. 3/73: kakú bi žele imenðval tē iste naklóna k' dobrimu; nanös i nānos conferva; naplöv i náplöv eluvium; napøj i nápoj potus suum, spülwasser; naslön i náslon lehne, nagfl. 49. 61: náslon; navödi i návod anleitung; nagfl. 1: návod; navøj baum der weber; navör baumhebe; obhödi i ðbhod circuitus, gasp. 1/645: iz vseh strán betěžniki k' obhodu ovomu sprave se; obköp wall; oblög besatz, umschlag; böj beschlag; böri i ðbor septum; brök i ðbrok calumnia; portio cibi, quae quem concernit, gön. 52: čakaj tí pesič, vö dobiš ti ednouk tvoj obrok; bröp beraubung; bröv i ðbrov cinctura asseritia; obtök fimbria, lacinia; obzör i ðbzor horizont; odbøj reverbium; odgön repulsa; odhödi decessus ravn. 1/90: odhödi. 2/52: odhödu; odlög induciae dalm. lev. 25; kast. cil. 244; rog. 633; tschup. 509; ravn. 1/17: odloga; škr. 323: odlög; 212: brez odlóga; preš. 83: odlög; odröd abkunft, nachkommenschaft ravn. 2/54: je nebeškiga odróda; 2/81: Adam je grešniga odróda oče bil; odskök resultus; ogön i ðgon ackerbett, dain 12: plyg na ogon meknem v' zemlo ga zateknem; 13: z' roko zrnje grabim — ino ne pozabim — da ga skozi sejanje — vržem na ogone vse; nagfl. 162: v prt si semen síple, šteroga naprej z-lejvov rokouv vküp drži, z-právov pa ž' njega semen jemlé i po ogouni (postati) pred sehom tá lúča; oklöpi i ðklop lorica (reš. 221: čez oklopi, femin. ?); oköp i ðkop vallum; öv beschlag; oplöd befruchtung; opröst i ðprost befreiung; osnöv i ðsnov entwurf nagfl. 45; otök i ðtok tumor; insula dalm. gen. 10; lev. 26; jer. 31; kast. cil. 225: s tem ottukom; rog. 262: ottuk; ravn. 1/225: otóke; škr. 380: v' temu (morji) je gospód otóke zasádil; 395: otókov; preš. 175: otök; ötrök infans; ötvör i

ò t v o r ö f f n u n g reš 68: kada se prime vudarec, onda se odpre
 rana i čez isti otvor, kojega čini rana, shaja i toči se krv; p o b ò j
 conflictio kast. cil. 39; ravn. 1/329: v' pobòjih; p o b ò t rechen-
 schaft ravn. 2/266: gospodov prihòd in z' hlapcemi pobot je sòdni
 dan; 2/268: v' misli ti bodi posledni pobòt; p o d b ò j postis dalm.
 ex. 12; ravn. 1/91: podvòje; škr. 26: per podbójih mojih dúr
 čaka; p o d k ò p cuniculus; p o d m ò l uferbruch; p o d p ò r ful-
 crum; p o d s l ò n i p ò d s l o n fulcrum, gön. 35; p o g ò n limes
 decumanus in agris; antrieb tshup. 22: s' kaj zeneh pogojnòv ali
 pergajnivih uržohov; 27. 597. 601. 614; p o g ò r i p ò g o r incen-
 dium, reš 30: bog občinske potope more vučiniti ze vssemi elemen-
 tumi: iz zrakom kugu, z ognjem pogore, iz zemljum neplodnost i
 potrese; gasp. 1/121: pógore; p o h ò t i p ò h o t begierde; p o k l ò n
 i p ò k l o n verbeugung als gruss; p o k l ò p i p ò k l o p cooperculum;
 p o k ò p i p ò k o p sepultura preš. 64: pokòp; p o l ò g kesselthal; p o-
 m ò l i pl. balkon; p o m ò r i p ò m o r λομός küzm. 48: bode glad i
 pomor; p o r ò b i p ò r o b praeda nagfl. 90: mačka doli se potúli,
 z repom vuja, cíla, ednouk skoči i med škramblami ji je porob;
 p o s k ò k i p ò s k o k saltus; p o t ò p i p ò t o p diluvium dalm.
 gen. 7. 10; ev. mat. 24; ravn. 1/18. 22: potòp, 1/22: o potópu;
 küzm. 49; gön. 14; p r e b ò j i p r è b o j intergerinus; p r e d ò r
 i p r é d o r durchbruch; p r e d v ò r vorhof ravn. 2/106: predvór,
 2/107: v' predvóru; p r e g ò n i p r è g o n persecutio; p r e k ò p
 fossa; übertragung eines begrabenen in ein anderes grab, preš. 72:
 prekòp; p r e l ò m bruch, übertretung ravn. 1/112: prelóma; p r i-
 d ò j i p r í d o j übergabe eines Kindes an die amme; p r i l ò g i
 p r í l o g beilage; p r i n ò s i p r í n o s oblatio; p r i s ò j i p r í s o j
 locus apricus; r a z b ò j i r á z b o j caedes; pugna, dalm. ev. mat. 23;
 ravn. 2/224: nepoboljšaniga človeka srce je kraljestvu enako, v' kti-
 rimu je razbòj; 2/251: imamo z' nadlogami in skušnjávami razbòj;
 r a z p ò r i r á z p o r rixa; r a z r ò d volksstamm ravn. 1/262:
 sedemdeset lét bodo babilonskiga kralja sužni vsi ti razródi; s a-
 m o t ò k beermost; s p o d b ò j bestreitung einer ehe; u b ò j cae-
 des; u k l ò n verbeugung, compliment preš. 80: vklón máterni,
 gospodične okó ponújata v' zákon mu njeno rokó; u l ó g i i v ú-
 l o g i podagra reš 216: s. Julianus vu vulogeh postavljen; u r ò k
 incantatio, v ú r o k i i štj. dalm. 155: babe zadi si gučijo: psa le
 vyroki gybijo; bolje će biti vròk, ravn. 1/243: preroki so ime-
 nítni sosebnò po svojih velikih delih in čudnih vrókih ali namérah;
 u s k ò k i ú s k o k geta überläufer, preš. 113: vskòk; u t ò r i

òtor kimme; vratolòm collifragus; zabøj i záboj diaphragma; zaklöp i záklop conclusio reš 95. 139. 150. 173. 201; zaköli zákol mactatio; zakrøj i zákroj falz; zapön i zápon schnalle; zaslön i záslon velum, stragula; zatök i zátok bai; zatöp i zátöp inundatio rav. 1/238: zatöp me obdaja; zatör i zátor bedrückniss.

γ) na predzadnjoj slovi imaju obično ove složene rieči: náhod gen. náhoda i nahóda schnupfen; nákov incus; nálog strues; mandatun gön. 32: náloge, i nalög; nápor conatus (napör); národ natio; nástor odium tšhup. 374: katire enu zanečuvanje ali ne zadosti čislanje v' sovrastvo iuu nastor spremeny; 403: kolku krat se kaj iz sovrastva inu nastora stury; návod anleitung; názlob odium gasp. 1/673: názloba; reš 121; prélog abacker; préstol thronus; prévoz furt, überfuhr; prígod ereigniss, zufall; príhod i prihöd adventus, dalm. ev. mat. 24; rav. 2/266: prihöd; preš. 88. 186; príslon i príslön seitenlehne eines stuhles, nagfl. 62; rázbor ratio reš 35; rázgon sulcus; rázlog ratio, causa; rázor furche preš. 188: rozóre; rázpłod propages; záhod i zahöd occasus dalm. ev. mat. 24; preš. 17: zahóda; küzm. 40 i petr. 27: záhoda; reš 34 labyrinthus (95. 150); zákön lex; matrimonium, pazi rav. 1/288: zákón; 1/114: zàkoni; preš. 15: zákon; 188: zákóna, 189: zakóni; küzm. 54: zákona itd.; zákrov velamen; zálog pfand petr. 209: zálog; a Zálog, selo u kr.; zápor i zapör clausura; schleuse; obex nagfl. 10. 49: reš 186; einbrennen der fässer mjesto zapar; z árod geschlecht škr. 384: zárod; 317: zaródu; z ástor cortina, aulaeum gasp. 1/216: zástori; reš 180. 184; z áton i zatön sinus; occasus solis; z átvor i zatvör clausura, repagulum; z ávor i zavör repages, sperrkette. — Tako i brámor gen. brámorja gryllus gryllotalpa; mlámol chaos, prákol abgenützter stock; i trínog tortor, tyrann tšhup. 291. 367. 593. 596. 626: trynog; rog. 423: trinoge; rav. 2/258: trínogam.

δ) Obično na predlogu imaju ove s predlozi o, po, pre, spre, pro, spro sastavljene rieči: òblok gen. oblóka fenestra; òbsok indago; òrok (örok) κληρονομία küzm. 402; òtrov venenum; pòdkov hufeisen; pòkoj quies, pazi post. 1/105: pokój; takon e pòkoj inquires; uhrpendel rog. 413: napókaj; rav. 1/236: nepòkoj; preš. 83: nepòkoj; a pok. 1/86. 90: nepokój; pòkrov deckel; pòrod partus; pòtok rivus, rav. 1/188: pòtok, a 1/4: potók; pòzój draco; prèrok i pròrok propheta; prèstor

i pròstor spatium dalm. gen. 24. jer. 19: prostor; rav. 1/16: prostóra; preš. 172: pròstor; rog. 455: prestóra; nagfl. 59. 179. 144: prestor; pazi dalm. sirah 25: prostòr što čitaj pròstr (?); pròzor fenestra; sprèhod ambulatio, preš. 136: na sprehódi; sprèvod i spròvod leichenbegängniss. — Tako i kòvoz uz kolòvoz.

ε) ^ na predzadnjoj slovi ima: gôvor sermo, oratio sa svimi sastavljenimi: iz gôvor ausrede, excusatio jap. 496: nimajo izgôvora; škr. 191: izgôvora; pok. 3/45: izgôvore; rav. 1/144: izgôvora; hrv. i izgovor, reš 91. 160; o d g ô v o r antwort schön. 8: odgovor; jap. 407: odgôvor, 512: odgôvora; preš. 118: odgôvora ne zvém; (pazi rog. 243: odgovórov, što se ima ipak čitati odgôvorov); o g ô v o r ansprache kr.; obtrectatio hrv.; p o g ô v o r colloquium jap. 400: pogôvori; pok. 1/22: pogôvorov; 1/62: pogôvore; preš. 86: godec skrivnóst pogôvora zvé; 101: pogôvor; p r e d g ô v o r vorrede; p r e g ô v o r sprichwort dalm. jer. 20; jap. 464: pregôvor; 500: v' pregôvorih; 501: pregôvara; škr. 1: pregôvori itd.; rav. 1/207: prigôvori, prigôvormi; p r i g ô v o r einrede, vorwurf; r a z g ô v o r colloquium reš 47: v razgovoru od Magdalene; 117: vsi znate pripoved bogatoga Epulona i on njegov razgovor z' Abrahamom; i r á z g o v o r; z a g ô v o r i z á g o v o r votum, krajč. 184; gasp. 1/244. 1/662. 674: zágovor.

e. Rieči kojim je u korieniu ili u osnovi o = strsl. ѿ: zob = 3ѿѣт.

Jednoslovčane imaju ^ ili ^;

α) ^ imaju: blôd, blûd error; dôb, dûb quercus nagfl. 15: doub; d r ô g tignum rav. 1/116: na drógu, nagfl. 27. i gön. 31: droug, dain. 193: dróg; j ô k planctus kast. cil. 144: jók; traun. 66; preš. 67. 75. 176; k ô s frústum; k r ô g circulus; l ô g nemus rav. 1/178: po lógi; nagfl. 88 i gön. 31: loug; perg. 14/1. 44/2: luug, 93/1: luuga; l ô k arcus dalm. gen. 27; traun. 14. 22. 107: lók a 87. 88: lók; preš. 86: lok; p ô k riedje p ô k fragor, rav. 1/148: bog gromi nad nje z-strašnim pókam spod visócih nebés; p r ô t virga; r ô b saum, traun 339: rób; s m ô d senge rav. 1/296: še po smódu ni dišalo; dain. 112: toča pikec arja smod — se zaví v' planínski kot; s t ô k gestöhn, preš. 67: in jók in stók je nad zemljó — in jók in stók je bíl pod njó; t r ô d feuerschwamm; t r ô t drohne; v ô d zvôd (= vzvod) baumhebe, hebewinde; v ô d infumatio; z ô b dens.

β) ^ imaju: hlôd baumstamm dalm. lev. 35; 3. reg. 17; 4. reg. 6; gol. 41; rav. 1/293: hlódi; gön. 13. 48: loud; k ó t angulus

preš. 159; nagfl. 25: kouta; p ó t via, perg. 24/2: puutema: p r ó d syrtis; s ó d dolium, gön. 13: soud, 46: souda; al i sód.

γ) " ima: str ö k hülse gen. stròka, u Murka stròka.

Dvo- i višeslovčane:

α) ^ na zadnjoj slovcí imaju: g o l ö b columba jap. 264: golób; rav. 1/255: golób; nagfl. 113: goloub; o b j ö k das beweinen rav. 1/322: varite se táke objóka vrédne nespámeti; o t r ö b i pl. furfur pok. 3/28: otrobmy a 2/27 opako etimologujué: oddróbmi; nagfl. 117: .otroube; 111: otroubmi.

β) " na zadnjoj slovcí ima većina rieči složenih s predlogom: n a p ö k gen. napóka fissura; n a s t ö p i n á s t o p eintritt, antritt tschup. 610; o b r ö b i ò b r u b limbus; o d l ö k i ò d l u k beschaid; o d s t ö p i ò d s t u p recessus; o k r ö g i o k r ö g umkreis, schön. 277: na okrógu; gasp. 1/650: vučini njemu lási na okrógu po sredini glave obriti; reš 153. 169; o m ö t i ò m o t vertigo dain. 46: te igrali bomo vam — da se bode trosil hram — da vse v' omot teklo bode — tak kak mlin od velke vode; p o d p r ö g bauchgurt; p o s t ö p pflastertreterei; p o v ö z ligamen; p r e s t ö p i p r è s t u p übertretung schön. 232: prestopa; rav. 1/44. 184: prestòp; r a z p ö k i r á z p u k fissura, dalm. cant. 4: raspok; škr. 141: ràzpok (čitaj rəspök); gasp. 1/645: ráspuka, 1/646: ráspukom; u s t ö p i v ú s t u p recessus rav. 1/334: začétje napuha je vstòp od boga; z a s t ö p i z á s t u p verstand, dalm. u predgovoru k rim.: prez taciga zastopa letih besed ne boš ti le tiga lystu s. Paula zastopil; sirah 17. 24; ascensus reš 160: nosilo načinil si je kralj Šalomon z nasloniščem zlatem, zastupom baršunskem, sredinu z ljubavjum je zakril: ferculum fecit sibi rex Salomon reclinatorium aureum, ascensum purpureum, media charitate constravit. — Takav imaju naglas i m o t v ö z, m o t ó z restis nagfl. 189: v' tégivko motvouz potégnemo; v e l b l j ö d i v e l j b l ú d camelus rav. 2/243: velblód, 1/127: velbljúdov.

γ) Samo na predlogu naglas imaju: p â v o k, pâvuk gen. pâvoka aranea, nagfl. 85. pâvuici; p ò r o k gen. poróka va(d)s, dalm. prip. 7 itd.; s ó p r o g, súprug conjux; ú s o d; vúsod fatum.

f. Rieči kojim je u korieniu ili u osnovi o = strsl. ѡ, ѡ, ѡѡ.

Jednoslovčane:

α) ^ imaju: č ô l n, č â n cymba; d ô l g, d û g debitum perg. 62/2; duug. 58/2: duuga; m ô l k, m û k silentium reš 190: kada se v muk i pasku vsa obrede, pričnejú se spitavati grehi; p ô l k p û k populus plebs; regiment rav. 1/118: odpusti tedaj temu polku

krivico; tschup. 104: katiri kristijanske dolžnuste dapolniti temu od njej toku imenuvanemu puku ali gmajn folku čes spustę; 198. 413; v ò l k, v ô k, v û k riegje v ò l k lupus; knopper dain. 75: tydi z' hrastov vuke vzete — lepo drobno mam zemlete.

β) " imaju: g ò l t, g ù t (gòlt?) guttur rog. 222: vpije žena čez nje požrešnega možà: ah de be tebi gout in svinsko kožo! tschup. 322: govt; dain. 32. 46. 63. 106. 110: gut; nagfl. 40: gút; h ò l m h ò m, h ù m hügel; k ò l k, k ò k, k ù k hüftbein, rav. abc. 33; kovk; s ò l n, s ù n nagfl. 120: táli ovči so: ozmice, grabica, mi-gnice, globke, bejlo, léče, sun.

γ) " imaju: p ó l h, p ó h, p ú h myoxus glis, bilchmaus; s t ó l p, s t ó p, s t ú p columna.

δ) Na predlogu naglas ima: d ò p o l n, d ò p u n ergänzung gön. 14: doupun; gön. 15: k doupuni se popolno víno jemlé.

g. Rieči kojim je u korienu ili u osnovi e = stsl. e: led = ледъ.

Jednoslovčane:

α) " imaju: g n j ê d i g n j ê c (skraćeno od gnjêdec) ime volu, hrv.; l ê d glacies kast. cil. 329: lied; traun. 367. 369: lęd; preš. 95: léd; m ê d mel, traun. 209. 311: męd; rav. 1/8: méđ; š ê f weinheber (od s c h ö p f e n) nagfl. 53: š e j f (dakle upravo šbf?); š p ê s spiess dalm. num. 25; i po adjektivu z e l u sing. gen. zlega a s naglasom zléga, kao tēga od ta, učinjen substantiv: z l ê g malum, te dolazi od Trubara pa sve do danas dosta često u knji-gah kranjštinom pisanih n. p. schön. 443: zlégom, 434: zlegom; rog. 249. 469: zléh; 469: zlégu; 260: zlegú; traun. 233: pred zlegam itd. rav. 1/13: zléga, 1/90: zlégi; 1/95: zlégov.

β) " ima većina: b l ê k gen. blèka fleck gol. 175: pred čebell-nakam en blek z rožami ali pa iz ajdo obsejajo; tschup. 263: ta blek zemle; b r è z gen. bréza betula, običnije femin. bréza; c è n t gen. cénta zentner; c è r gen. cèra ilex, hrv.; c v è k gen. cvèka clavus dain. 194. 212; Č è h gen. Čèha Bohemus preš. 95: Čèh; perg. 86/2: Čehi; č è p gen. čèpa zapfen; epistomium, bandleiste, dalm. ex. 26. 36; gol. 50; gön. 16; nagfl. 49; č è s gen. čèsa lig-num scissum; č è v k gen. čèvka latratus; č r è n s gen. črènsa prunus padus; d l è s k gen. dlèska loxia coccotraustes; è r b, v è r b gen. érba, vérba, írba erbe, gol. 4. 193; rav. 1/200: vèrb; škr. 40: erbe; k l è h gen. klèha, veliki svinjski zub, što van stoji hau-zahn, hrv.; k l è p gen. klèpa dengelseug; k m è t gen. kméta bauer, landmann, dalm. jer 31; tschup. 545: kmeťov; itd.; l è v gen. lèva i léva, a i l é v leo dalm. jer. 25. itd.; kast. cil. 102: léva; škr.

58. 60: léva (čitaj lèva); rav. 1/15. 159: lévu, 2/165: lévi; 1/214: lévov; 1/301: lévimi itd.; m è r k gen. m è r k a i m è r k a auf m e r k - samkeit, rog. 451: m è r k; gol. 106; pl è h gen. pl è h a blech, dalm. ex. 28: 3. reg. 6; a dalm. jesai. 41: pl è h; gol. 120; pl è n t gen. pl è n t a fluch, fluchwort; pl è s k klatsch; pr è m gen. pr è m a i p e - r è m per è m a das gebräme fimbria; r è j t gen. r è j t a, ime volu hrv.; s è p gen. s è p a schlag in den weingärten, dain. 145: po sepih sem hodil — kre trsov postal — goricam sem škodil — da grozdje sem kral; 176: na sepi žuti grozd visi; s kl è n paragraphus nagfl. 145: ete sklen je na vučitelja celou slobodno obhodjenje zanihání; s kl è p gen. skl è p a i skl è p a membrum; entschluss dalm. gen. 32 itd. tschup. 419. 437: sklepe; 478: skl è p ov; 513: skl è p eh; škr. 147: skl è p i; rav. 1/80: skl è p; 1/339: skl è p u; 1/203: skl è p e itd.; s k r è k gen. skr è k a froschbein: žaba pravi: v è k vek v è k, primi jo za zadnji skr è k; š è è p holzspan; š è n k geschenk, nagfl. 129: deca etakšega hípa slobodščino, šenke ali na sladčec i zmejno pej - neze dobi; š è n t gen. š è n t a fluchwort: da te š è n t a! ei der teufel! š m è n t gen. š m è n t a = šent ali blaže; š n j è f gen. š nj è f a schnepfe; valjda z m è t draco; ž m è k kod preše ono, u čem se vreteno drži.

γ) imaju ove strane rieči: c é h die zeche = innung, perg. 80/2: ciehu; p é k brotbacker. a nagfl. 68. 133: pek (= p è k).

Dvo- i višeslovčane rieči:

α) na zadnjoj slovci imaju: pep è l cinis jap. 47. 312; nagfl. 51. 119; gön. 41; küzm. 20 itd.; pez d è r stupa, gledaj pezdír.

β) na zadnjoj slovci ima većina: iz m è t gen. iz m è t a auswurf, hrv. izmet; iz r è k gen. iz r è k a ausspruch, spruch rav. 1/133: iz - rékim, 1/250: izréki: kozod è r excoriator; kruhop è k pistor i kr ú hopek; naj è m gen. naj è m a die miethe a ugr. nájem gen. nájem a meritum, küzm. 9: nájemom; nakl è p anschlag rav. 1/310. 2/44: nakl è p, 1/328: nakl è p i, a 1/73: nakl è p u; 2/45: na - kl è p e; 2/82: h' nakl è p u; nam è t auflage, aufschlag; vallum; i n á - met nagfl. 146; nat è k homo molestus; odm è t rejectus; od - l è g = odl è g rav. 2/258: le za odl è g ga je hlapec prosil in ves strašni dolg mu je nehal; okl è p lorica tschup. 392; škr. 166; z' oklepam; rav. 1/319: okl è p mi; preš. 166: okl è p i; om è t an - wurf; op è k la bête; opl è t geflecht; ot è k geschwulst; ot è p strohbund; pob è r collectura; pod m è t fimbria; i pod m è t nagfl. 50: čižme táli so sára, ogláv, poplat, podmèt; i pò d met, dain. 64: prirezavati je (kožc) čem zdaj za sare podmete — za ogláve zapetke; pogr è b sepultura rav. 1/116: pogr è b i; preš.

73. 164; pohlěp begier, habsucht; polëg origo; potěp vagatio; premět überschlag ravn. 2/150; zémliške skrbí, véstini nepokoj, z' skušnjávami védni premět in potlej še druge nadloge nam ne dajo mirú; 1/215: punti in preměti mu cele dežele odkrušijo; pretěp schlägerei ravn. 1/335: pretěp; razčěs spalte (des federkiels) nagfl. 49: razčes; ukrěp anschlag; zaklěp conclusio; zamět schneeverwehung.

γ) na predlogu naglas ima: nástel stramentum; Zágreb gen Zágreba, i Zagréba, gorenski Zágrob upravo Zágroφ; a na predpredzadnjoj slovcí: srákoper í slákoper dorndreher.

h. Rieči kojim je u korienu ili u osnovi e = stal. r: bes = рѣчь.

Jednoslovcane:

α) imaju malo ne sve: bég fuga dalm. jer. 521, ev. mat. 24: bejg, a gen. 14. jer. 46: bég; tschup. 386: wejg; traun 226; bejg; ravn. 1/329: béga; petr. 230: béga; bès daemon; blěsk fulgor; brěg acclivitas; ripa, dalm. jer. 4; nagfl. 87: brejg, a bohinski 64: brěh, tako ja nisam nikada čuo; brěst balzzeit; cěp pfpopf-reis; dreschflegel; cmrěk der stengel des sauerampfers, hrv., crět art bergstrauch; cvět flos, traun. 197: cved; nagfl. 118: cvejt; čěr bergwand, obič. femin.; člên articulus; črěp testa; drēm schläfrigkeit: drem ga je obuzel, prijel, vzel, našel, hrv.; schlaftrunk: dala mu je drema, hrv.; a i drém; drěst laichzeit der fische; glên i dlên schlamm, kad u šćavnjaku šćava duže stoji pak se izleja, ostane obrubak na šćavnjaku a taj zovu glên ili dlên, hrv.; Grěk Graecus tschup. 576: koku glasnu je poč s. Ambroš svojim Majlendarjam na ušesa inu k' srcu upyl, de be se v' leti šegi po teh zanikneih Grěkeh obračati na iměli? krěg rixa dalm. deut. 1; sirah 27: krejg a gen. 3. sirah 25: krég; kast. cil. 54: kréga; küzm. 338: krejga; krēs mittsommer; johannisfeuer; lēs silva; bauholz dalm. ex. 25; lev. 14; a hrv. todtentruhe, petr. 113: pristúpi te se lésa doteknu; reš 232: Kristuš k lesu pristupeč dva puta se ga je doteknul (sina udovice iz Nain); lěsk splendor, ravn. 1/215: lések; 1/133: léska; lět volatus; lěv die abgestreifte haut der schlange, des krebsses; mēh follis, dalm. jud. 4: méh; traun 74. 195. 309: mēh; ravn. 1/34: méh; mēl abschüssige stelle. wo sand oder erde abrutscht; mlěv bachsand; mrěst begattungszeit der katzen, hrv.; nēh das aufhören, škr. 78: ne bo brez néha tebi očital; plên praeda, dalm. jer. 38: plejn, itd.; petr. 42: pléne njegove razdelí; rěk spruch ravn. 1/246: za nas so lep navuk ti prerokovi réki; rěz incisura,

schön. 320: trtèniga rézáčas je prišál; sêd sessio; sklên das glas; scheschärfe; slêd vestigium traun 192: slêd; preš. 74. 174: slêd; trpl. 62: slejd; perg. 53/2: sljed; slêz althaea officinalis; smêhrisus; snêgnix traun 367. 369: snejg; nagfl. 124: snejg; spêh festinatio; strêl schuss, das schiessen rog. 11: pride na strêl kamm zum schuss; preš. 21: na bárko klíče strêl; svêtmundus nagfl. 143: svejt = svît diluculum, petr. 66: su pred svêtom bile pri grobe; têk cursus; sapor; gedeihen, dalm. jer. 43 na okrajku: so lipu rasle inu ték imele; rog. 230: tu nobéden aku si lih živil čez uso navádo inu têk te naturae, na zamore; tschup. 374: bog kliče, upye, veka za grešnekam ne le en krat, ampak počstu krat; dokler, aku be on na tu prvu ustavljanje inu trdouratnost tega grešneka od svojega tēka za njim jejnati otl, koku malu zgublenih ovc be on v' svoj hlev nazaj perpravel; 373: koku se per temu dolgemu tēku upēha; 633: be tedej le grešneki živeli, tok be on (buh) čelemu derēčemu potoku teh na kup zloženih nadlug svj tēk pustil; 390: kumej se kužna bolezn zamirka, tok že use s' tēkama v' cirque inu k' molitvi lety; traun 156: tēk; pok. 1/63: v' srēdi svojiga tēka pádejo; ravn. 1/256: krivično blago nima tēka; preš. 153: ur krájši tēk; nagfl. 65: v' téki (kako da ne tejki? dakle tek, a ne tēk?); reš 167: odvlačenje i trapljenje onoga kaj se ufa mentuva tēka onoga kaj se lada; trêsk fulmen nagfl. 189: trejsk; vdêrtactus, schlag nagfl. 69: vari nam boug domovino od njí (vode i ognja) vdéra (dakle vder a ne vdêr, jer nije vdejra?); vêk aetas, ævum ravn. 2/113: veliko vékov lét je bil za kraj med Judmi in Samarijani prepír; preš. 103: zláti vék zdaj Múzam krájskim pride; virtus, kraft, stärke dalm. gen. 49: ti si moj vek; dalm. jer. 31: jest hočem te trudne duše k' veku perpraviti (= erquicken); dalm. dan. 10: me je k veku pèrpravil; dalm. jud. 15: je k' veku prišál; dalm. ev. mat. 11. hočem vas zupet k' veku perpraviti ἀναπαύσω ὑμᾶς itd.; vês dachgerüst; vlêk zug, nagfl. 44. 50. 56. 157: vlejk; valjda vrêl ζῆλος küzm. 290: njim sve-dočim kaj vrejl boži majo; 359: pouleg vrejla pobožnosti sem pre-ganjao cérkev božo (ovu je rieč Küzmič od nevolje skovao prema latinskoj fervor); vrêserica; vrêz incisura, nagfl. 49. 72: vrejz; zmêsgemengsel tschup. 51: be mi nigdar v' stanu na bli poglêda takega zmejsa prenesti; običnije femin; žlêb canalis, rinne perg. 44/2: žliebu; 45/1: žljebu; petr. 13: žlêb; a boh. 63; žlb'φ; (tako skraćeno nisam ja nikada čuo, nego samo žlêf).

β) " imaju d é l pars; petr. 60: deel, 49: deéla, 1. 60: deele loc.; gr é h peccatum, perg. 3/2: grieh; 5/1: grieh; 6/1: gryha; 5/1: griihe; 3/2: griehéh; hl é v stall tschup. 374; hl é v; l é k medicina, preš. lík; dr é m i drém gledaj pod α).

γ) " imaju: d è d gen. déda avus; hl è b gen. hléba brotlaib, petr. 44: hlébov; hr è n gen. hréna i hrína meerrettig, krenn; kl è n acer campestris; sv è t consilium, tschup. 478. 557: svjet; škr. 36: sveti itd.

Dvo- i višeslovčane rieči:

α) " imaju na zadnjoj slovcí: o bl è k vestis, nagfl. 49. 65: oblejk; p os è s possessio post. 2/74: duh tà m è toistu (srce) v' pos è s užáme; p os v è t i p ò s v e t lucerna, lux reš 35: sama temnost razuma da nam posvet; možda i posvèt; p rec è p cippus, calamus aucuparius, dalm. sirah 12; p re j è z bär im festungsbau; p ren è h das aufhören pok. 3/144: moje mesú vèdnu z' seboj n ó sim iuu toistu mene brez prenèha nadlegùje; z a s m è h das auslachen rav. 2/173: ne marajmo za bedákov oponášnjo i zasméh.

β) " na zadnjoj slovcí ima večina: b o g o s p r è m willkomm, upravo gottsgeleit; b r a n o v l è k wagendrittel; d o l è v fülle; d r v o s è k lignatio; k o l o s è k silva palifera; k u r o s l è k rhinanthus crista galli; m e s o j è d fleischesser; n a d è v fatura; n a m è n i n a m è n absicht pok. 1/32: krajl tedaj zupet ni svoj namejn dosegel; n a s l è d i n á s l e d darauffolge preš. 112: méra po vdárjih glásnikov in naslédu soglásnikov; nagfl. 11: násled; o b è d prandium rav. 1/180: po obédu: 1/312: k' obédu; 2/101: per obédih; küzm. 43: obed; o b l è s k ἁστραπή petr. 128: oblek, što će biti òblesk; o b s è d obsessio; o d b è g transfuga; o d è v tegmen; o d m è v wiederhall; o s è k umzäunter ort für die heerde; o s v è t prima lux, sravni osvít; p o b è g fuga, dain. 168: pobég, 143: pobeg; p o d b è l lappa minor; p o d l è v coagulum; p o d m è l grotte; p o d s è k i p ò d s e k gen. podsèka i pòdseka grundstamm des schweinstalles, dachstuhles dain. 71: zdaj podseke kotamo — ta gde vsaki ležal bo ... tote vrh podsekov mi — gledamo razrezati — tak da se priložijo — na podseke nisoko; gön. 53; nagfl. 167; p o m è n bedeutung rav. 2/130; beséde nebéško ali božje kraljestvo imajo vèc poménov: rav. 1/340: pomén; 1/61: poména; 1/254: poménu; p o s v è t berathung; p r i b è g perfuga; s a m o j è d ranunculus; s e n o s è k foenisea; rav. 2/191: senosék; s l a d k o s n è d cuppes; s p r e l è p banse in der scheuer; u b è g fuga tschup. 335: uweyg; u j è d morsus; u m è r schicksal;

z a l è z latebrae; z a m è r offensio, ugr. zámer, gön. 22: zámir; z a s è d insidiae; z a s è k eingehackter speck; z a v è d besinnung
 ravn. 1/258: vino pijanca premóti, vpijani, otrápi in mu vzame
 zavéd. — Riegje dolazi naglas na predlogu: s ó s e d gen. kr. so-
 s é d a ugr. sousida vicinus, dalm. ex. 10: soséda; ravn. 1/106: so-
 s é d a; dain. 25: sosedí si jajca vkradnul; 155: sosedí je vračtyo
 dajo; i hrv. petr. 156: súsedov; z â b e l gen. zâbela cbično zablá
 schmalz zum vermachen von speisen, nagfl. 105: zâbel.

γ) " na predzadnjoj slovcí imaju: č l ò v e k gen. človéka homo;
 pok. 2/8: človék; plur. nom. 2/65: človéki, 3/134: človéke itd.;
 m è d v e d ursus gen. medvéda dalm. prip. 28: medvid; kast. cil.
 102: medvéda; rog. 413: medvédam; škr. 311: médvéd; 184: med-
 védov; 393: z' medvédi; ravn. 1/231: medvéda; 1/159: medvédu;
 m è k l e n gen. mekléna = klèn acer campestris; ò r e h gen.
 oréha nux.

i. Rieči kojim je u korienu ili u osnovi e = stsl. а: ples = плесъ.
Jednoslovčane:

α) " imaju: g r ê z moor, nanos od vode; hrv.; k n ê z fürst ravn.
 1/203: knézi; 1/310: knézov; 1/304: knéze; p l ê s tanz dalm. jer.
 31; tschup. 492: plës; preš. 69: plés; r ê d, kadkad i r è d ordo,
 dalm. jer. 31; 4. reg. 25 itd.; škr. 53: r è d; perg. 53/2: r è d; 32/2:
 reed; 24/2: r eed; t ê g tractus nagfl. 96: konj bouga na eden tég
 rouke; frumentum krajč. 216: jeli si vino vodùm, ali dober teeg
 hudem mešal? t r ê s terrae motus dalm. 3. reg. 19; i trub. matth.
 40 (21. a; gledaj Levec etc.) schön. 145: so vidili ta trës zemlé;
 v ê k planctus tschup. 223: niso njemu na nobeno vižo skuz v è k
 ali pertožuvanje nobene nadleže delali; ravn. 1/19: le mislite si,
 otroci, gròzo in v è k; 1/91: velik v è k bo po vsim Egiptu; v ê z
 ligamentum nagfl. 63: osmeren v è z; reš 15: človék ima iziti od
 telovnih vezov, od mesa odevkov; u kr. običnije femin.

β) " imaju: b r è n k sonus (saitenklang); c v è n k metallklang,
 fig. = geld; g l è d aspectus, visus rog. 454: katérim je ta gled
 podélil; nagfl. 35: vučitel rovata ga (srp) z-decouv pouleg last-
 novejstnoga gléda i vodjenja; j è k sonus schall; r è p gen. répa
 i r è p a, a nom. i r é p cauda; z è t gener; ž v e n k sonus rog. 253:
 ta evangelium ne obstóij le ú samem žvenku, glasu inu lubiu teh
 besedy, pač pak u musku te resnice.

Dvo- i višeslovčane imaju većinom " na zadnjoj slovcí; riedko
 dolazi drugi naglas.

α) " na zadnjoj slovei imaju *sastavljene* rieči: iz glèd gen. izglèda aussicht, obično exemplum škr. 77: izglèda; rav. 1/23: izglèd; 1/142: izglédov, 2/10: izglèda; 1/326: izglédim; 1/111: izglédih; krivoglèd der übers kreuz schaut; nerèd unordnung, nagfl. 21: neréd; nesprèt ein ungeschickter; obsèg umfang; odvèz solutio; oglèd beschau, ansicht rog. 452: Hiram šàl je bil na ogled teh mest; preš. 160: oglèd; štj. pl. ógledi brautschau, dain. 148: za njo so Tyrki zvedili — vu snoboke i vùgledi — so hitro k njej prijahali; podmèt mehlmus = sòk gr.; podprèg cingulum; podvèz fascia; poglèd aspectus, blick škr. 286: poglèda; 61: poglèdam; 131: po poglèdih; rav. 1/144: poglèda; preš. 20. 121. 150. 190: poglèd; 128: poglèda; 43. 45: poglèdi; 44. 105: poglède; nagfl. 88. 91. 115: pogléd; potrès terrae motus, jap. 142. 144: potrés; rav. 1/103: v' potrésu; reš 31; preglèd überblick, übersicht, durchsicht nagfl. 50. 106: pregléd; priglèd accuratio sedula nagfl. 78: prigléd; razglèd beschau rav. 1/313: vsi ti pergódki Babilonske sužnosti so pa le božjega veličastva prelep razglèd; 1/197: še nektire razgléde iz Davidoviga djanjskiga navuka naj slišimo; uglèd das ansichtig werden kr.; vùgled hrv. respectus ansehen reš. 74: gospoda moja ima tri vuglede sramovati se pred ljudni; zaglèd das ansichtig werden, rog. 433: ta vdóva h' prvomu zagledu prave...; zalèk ärmelaufschlag; zaprèg obex; zavèz vinculum reš 57: dužen si veruvati pod zavezom vere da...; 108; zvezdoglèd sterngucker preš. 93: vsi pòjte rákam žvižgat, lažnjivi zvézdoglédi. — Na predlogu naglas ima: pàjek obično pàjk aranea, a u kajkavštini imaju i ostale rieči naglas na predlogu: izgled, óbseg, pògled, závez: petr. 106.

β) ^ na zadnjoj slovei ima: jerêb perdix.

γ) ^ na predzadnjoj slovei ima: jâstre b accipiter.

j. Rieči kojim je u korienu ili u osnovi poluglasno e = stsl. ѣ ili ѣ (nenasporeno na a): sel = сѣль, pes = пѣсь.

Jednoslovcane rieči imaju sve ": bèz (čitaj kr. bъz) gen. bzà sambucus, običnije: bèz g a još običnije be z èg gen. bezgà, štj. i hrv. bèzga; kès gen. ksà riedje kèsa die reue preš. 94: solzé so mēni zrásle, in kàs in srd sta zrásla; 165: kàs; mèz g običnije me z èg mulus gen. mezgà, hrv. mèzga; pès gen. psà canis; sèl gen. slà nuncijs dalm. 4. reg. 5 itd.; rog. 416 itd.; sèn gen. snà somnus dalm. jer. 51: bodo en večni sen spali; gen. 2; iz sna; gen. 28; schön. 1: sna; v' sni: dalm. lev. 15; schön. 13. 29. 42.

297: v' sny; rog. 256: u sne inu spajnu; 260: u snè; s è s gen. ssà (jednoslovčano ali tako da se oba s čuju, mamma); š è v gen. švā riegje šèva, die naht; schön. 141: suknja pak je brez šva bila.

Dvoslovčane imaju ili na zadnjoj slovcı " ili na predzadnjoj naglas.

α) " na zadnjoj slovcı: o b š è v besatz; p r i š è v assumendum; s e n j è m i po metathesi s e m è n j obično s m è n j gen. senjmā obično smenjā, kajk. s è n j e m, s è j e m gen. sènjma običnije sèjma nundiae — u ugrštini izvrgla se rieč na s è n j e te je postala neutrum, gen. s e n j ā, nagfl. 129: orsáčko senje; tou so tjédnov senjá; z a s è p gen. zaspā i z ā s e p gen. zāspa agger, dalm. jer. 33: zaspe; Z ā s e p čitaj Zāsp selo u Gorenskoj.

β) na predlogu naglas imaju: n á j e m gen. nájma meritum u Kajkavaca; p ò s e l gen. pòsla nuncius; danas samo li: dienstbote u kr.; u hrv. arbeit, verrichtung, geschäft; s ú m e n mjesto s ó - men, gen. súmna = oprez, die hut škr. 338: drži se pred tvojimi domaćimi na súmnu. Odatle je po otpadu krajnjega *n* nastala rieč s ū m; v ú z e m ostern, štj. hrv. u nom. i vūzen.

k. Rieči kojim je u korienu ili u osnovi p o v o k a l j e n o *r* = stsl. брѣ, ѣрѣ, рѣ.

Jednoslovčane:

α) ^ imaju: b f k circinnus barbae; c m f k vortex; c f k vieh-seuche; č f t odium preš. 171; č f v vermis; d f k cursus; g f m busch; s f d ira, dalm. jer. 21; num. 11 itd.; traun 45. 253 itd.; preš. 94; itd; s f p falx; š t f k i š t r k storch dain. 151. 174.; t f g forum tschup. 498; perg. 32/2. 49/2. 93/2; t f h onus perg. 18/1. 27/1; reš 185; t f k anprall; t f s vitis; t f s t arundo, dalm. jesai. 42: ta streni trst ne bo on zlomil; schön. 6: ste li hotéli viditi en trst? tschup. 450: be na mogl en prelomnene trst popol-nema rezdrobiti; v f h apex, cacumen, dalm. gen. 8; preš. 45. 110. dain.

β) " imaju; b r s t spross dalm. cant. 2: figovu drivu je brst naprej pognalu, schön. 3: brst, gen. brsta i brstā; d r m schuster-draht; d r n caespes; h r g situla barbata; zaimač od tikve hrv.; h r t canis vertagus dalm. prip. 30; dain. 167; k r n prvi, zadnji vorder-hinterteil des schiffes ravn. 2/46: v' zadni krn je sédel; k r t (kft) talpa, dalm. lev. 11; p r t tischtuch; s m r k schleim ravn. abc 33; S r b Serbus preš. 99; s r k schluck; T r s t gen. Trsta i Trstā grad Triest; v r t hortus dalm. jer. 9; z v r g knorren.

γ) ^ ima: t r n dorn, petr. 34: tézni.

Dvo- i višeslovčane rieči:

α) " na zadnjoj slovcu ima: o č ř t umriss rav. 1/201: po tem dá David Salamonu tempelna očrt; o p ř h beschlag mit schimmel.

β) na predlogu naglas ima: ó d e r gerüst rav. 1/217: vóder; 2/106: vódra; 2/190: na vódru.

2. Rieči kojim je tvorka *j* = strsl. jъ riedko ъ pa u obće koje se završuju na č, ž, š, šč, (d)j, lj, nj, većinom su jednoslovčane. Neima ih baš mnogo, bit će dakle shodnije da se navedu abecednim redom, nego da se poredaju po samoglasnom u korienu ili u osnovi.

Jednoslovčane:

α) ^ imaju: b ê ě obulus, zagr. 5/2. 35: za deset bečev prisege bivaju; b ū ě sonus; c v i ě gezwitscher; saurer wein; d i š odor nagfl. 160: viola násladen d i š razšŭrjáva okouli sebe; rouža násladen d i š má; 192; gö. 28; d r â ě herba inutilis; f r ô š daubende am fasse, gö. 43: frouši so na lagvej; d ŷ ô l d ŷ, vrst fina platna, magj. gyólts; petr. 88: kí se je obláčil vu halje črvlénoga báržuna i finnoga gyolesa; h l i š bachsand; h r ŭ š ě fremitus, bombus gol. 69: će bodeš v' ta ođprti pajn na čebelle eno malo pihnov, tok bodo en velik pa žalosten hruš počele; j ŭ š jus, das recht perg. 78: iuša; k i n ě ornatus kr.; thesaurus ugr. i kajk.; küzm. 10: ne správlajte si kinče na zem'i; k r i ě clamor perg. 86/2: lotra i drugoga hudodelnika jošće i na krič se nikomu ne pristoi z ruuk osloboditi; nar. poslovica je: mali ftič velik krič, hrv.; k r ô ž circulus nagfl. 53: etakša obrazka je okrougla (krouž); k ŭ š der kuss škr. 134: naj me kúšne z' kušam svojih vust; l â ž homo mendax hrv.; l i n j ciprinus linea; l i š ě glanz nagfl. 188: máren líšĉ (eitel glanz) i zdejnje lúdi vse ka eti okou vidi; l ô ě juncus; l ŭ n j milvus, dalm. lev. 11: lujn; m ê l j sandbank; m l ê ě fungus lacteus hrv.: stal je Palček pod jeden mleč mesto imbrele, u nar. prip.; m ô ž, m ŭ ž vir perg. 17/1: muuž; 29/2: muuža; 35/1: m ŭ ža; m ŭ l j caenum; p â n j, p ê n j truncus; bienenkorb, dalm. sirah 26: ona sede ker en pajn najde; p i š flatus, procella, traun 23: ogin, žvéplu inu piš bodo odlóčik njih trpljenja; 276: on je zapovédal inu piš je vstal; 369: ogin, toča, sneg, léd, piš; škr. 161; rav. 1/242: píša; p r ê j i plur. majores, die vorfahren perg. 1/2: prjegji, 25/1: v koterom nie imel nyeden zmed ženske svrži priegieu go-spoctua; r â j ž reiss, oryza sativa; r ô š rost dalm. lev. 7: offer kateri je v' peči ali na rošu ali v' ponvi pečen; rav. abc. 37: r ó š = rováš kerbholz; r ŭ j rhus cotinus; s ê ě gehacke; s i n j

bergblau; slâj geschmack; slûž servitim; srênj gefrorne schneedecke; srêž barfrost; stênj lychnus, ravn. 2/186: nalomleniga trstú ne bo sterel ne tléčega sténja ali tleče tahtí vgasnil; s û č kürschner nagfl. 153: krznárji (šúči); 56: ka vse zgotávla šúč? svîž flugsand; š â š carex, magj. sás; š m êlj mjesto šumêlj humel; tîlj sinc'put; tlâ č supposio pedum nagfl. 96: konj je pokoren: bouga onoga, kí se ž njím denc, podá na eden glás, eden tég rouke ali kláč nouge; t ô l č, tûč stössel; ûlj bienenstock; z l ô č curs; abteilung, gön. 3: začetne knjige čtenjá za vesníčki šoul prvi zlouč; nagfl. 1: návod na flísanja vu govorejnji i razmejnji za vesníčki šoul prvi i drúgi zlouč; ž ê j sitis nagfl. 83: je li bi od žéja mrejtí mogao čovek? ž m ûlj cyathus; ž ô l č, žûč bilis, dalm. jer. 32; jerkl 3; rog. 4: zouč; traun 169: so meni dali žolč jesti; dain. 25: žučá; gorenski: žove, schön. 139: so njemu dali vino z myrro inu z žolcom zmejšanu.

β) " imaju: b è š gen. b è ša, njeka otrovna trava; kad Varaždincu krava crkne veli: bržčas se je b è ša najela; br ò č rubia tinctorum; br š heracleum sphondylium; cîlj i cîl das ziel; č i č sessio u poslovi: č i č ne dá nič, délavec je krúhavec; č i m ž = sremša gr.; = zins; č r ě gezirpe; č r ě weingrille; d è ž gen. dežjā, dežā, a ugr. hrv. d è ž d ž (d è š č) pluvia; dr è nj gedr ä nge tschup. 606: sovražneka v' drejn perpraveti; dr ž federhalter nagfl. 58: za kaj je perni drž? perni drž je na tou, da v' njega ocelna péra sranjújemo; d ž ù n d ž gemma, margarita, küzm. 11: ne mečte džündže vaše pred svinjé; gön. 16; petr. 183 magj. gyöngy; gl ä ž trinkglas; g ô l č güč sermo; gr îlj grille; gr ò š gen. gróša ein groschen, gön. 30; h m êlj humulus lupulus; h ò č (h è č) securis nagfl. 41: sekerico nejhöč, ar je tou zaprávljena nemška; h ô j gang rog. 412: volčni hój = Lupambulus Wolfgang; j ô č planetus; kl è š č schafzecke; kl ò š č zecke, ravn. 1/240: klòščovna ima séme klòpam ali po dolénsko klòščam podobno; k ò š gen. kòša corbis nagfl. 168; k r ě krampf, gereut; m è č gladius; m ĩ š mus u kr. femin; m ôlj tineá dalm. ev. mat. 6; jap. 23; küzm. 10: mol; n ò ž culter; pl ä č planetus dalm. num. 11; nagfl. 87: od plača; gasp. 3/537; a petr. 120: pláč, φρῆνος dain. 151: z jočom; küzm. 3: plač joč cvil; r ò č ansa; ono čim se krava u hlíjèvu privezuje o vrat; gužva kojom se lojtra skopča na kolnu ručicu; š ò r š sors küzm. 59: na mojo odetel so sorš vrgli; š p îlj das spiel; št îlj stiel, a nagfl. 72: štíl; 104: štíle; tr š baumstock; v ô j dux, küzm. 29:

slejpi voji so ti slejpi; 407; v ò n j foetor; v ř ě krug tschup. 97 itd.; ž ĭ l j seil; ž ò l j bremse.

γ) ^ ili ` imaju: B è ě Wien, perg. 48/1: z Beča; b l j ú š ě, njeka bilina; b r á ě collector; g r í ě collis; g ún j cooperculum; h r ó š ě maikäfer; j é ž erinaceus traun. 260: ježov; k l j ú ě clavis; k r á l j rex; K r á n j grad ili varošica u Gorenskoj njem. Krainburg; k r í ž crux; m l á j novilunium; ó ž, g ó ž ili v ó ž coluber; p l á š ě (plájš) mantel, perg. 94/1: plaašć; p ó l ž, p ó ž, p ú ž, s p ú ž schnecke; gön. 37. 38; nagfl. 111: spúz; p r í š ě pustula; s t è r ž i s t ò r ž fichten-, föhren-, tannenzapfen, gr.; t á l j teil; možda t ú ž gön. 37: túž se igra; v á l j urpix; v r á ě medicus rav. 2/125: vráč (zdravivec) sam sebe zdrávi; küzm. 367: pozdrávla vas Lükáč vráč; petr. 174: vráč; ž n j á ě messor, petr. 30: rečem žná- ačem; ž ú l j schwiele.

Dvo- i višeslovčane:

α) ^ na zadnjoj slovcu imaju: o b l ě ě vestis; o b r ô ě reif; n a r ô ě sinus; t o l á ž solatium rav. 1/198: svet in toláz trpléncam; 2/38: toláze.

β) ` na zadnjoj slovcu imaju: n a t i ě erbsenstock; o d l ä š säumniss, mora, preš. 57: od kóđ tak dólg' odláši? p o g ò j conditio; p r i p r è ž i príprež vorspann; s p r e v ò j i s p r è v o j funus; v o d o t ò ě bachrinne.

J é š p r e n j je njem. essbrei a znači gerstengraupen škr. 86: aku bóš nevúmniga v' stópah raztólkel, kakòr se ješpren v' stópi dèla, ne boš njemu njegovo neúmnost odvzèl.

^ na predzadnjoj slovcu ima: b ô g m e j qui bog me dicere consuevit = Croata, preš. 159: úzmat' se učimo od Bógmejov na mēji Otomanov (bog me - j); z l ô d e j (zlode - j) übelthäter = diabolus, gen zlóđja mjesto zlóđeja, a u nom. govori se zlóđi jer nenaglašeno ej biva i; dalm. gen. 39: zludi; ev. mat. 12: zludja, lev. 17: zludiom; preš. 125: naj me vzáme zlóđi, hol' mich der teufel.

3. Rieči kojim je završetak *aj* (jaj pak i taj) imaju ^ ili na predzadnjoj ili na zadnjoj slovcu.

a) ^ na predzadnjoj slovcu imaju malo ne sve rieči na *ljaj*, a n a v l á š one koje se grade tvorkom ѣ od deminutivnih glagola na lja-ti, ma njekoji takovi glagoli ne bili u običaju, i njeke druge po ovih ponačinjene rieči. To se *aj* izgovara u kranjštini i ugrskoj slovenštini *ej* a tako i u knjigah dolazi. Take rieči su: d o t i k - l j a j berührung rog. 239: iz katérim dotiklejam ni h' škóde temuč h' nucu; d r ô b l j a j bissen; g r í ž l j a j ѿорѣов jap. 487: kadar

je on ta grízlej omočil, ga je dal Judežu ... inu po tem grízleji je satan v' njega šál; ravn. 1/28: grízlej kruha pernesem; škr. 18: kúrba je kómaj tóliku, kólikur en grízljaj krúha vrédna; krízljaj gelegtes backholz; mîgljaj wink, augenwink ravn. 1/173: kralj, čigar spreobrnénje je le kak miglej že toljkokrat trpelo, je kmalo potlej hud bôj z' Filiščani zgubil; 2/162: miglej; nakljâčljaj zufall ravn. 1/161: kdo bi svojiga življenja ne bil vesel per še tako zoprnih nalètkih, ker vidi, de so vsi svoji naključaji v' tako dobrih rokah! 1/272: naključej; napôtljaj impedimentum ravn. 2/266: v' toljko napótlejov zadéva; občûtljaj gefühl ravn. 1/7: dober občutlej; 1/151: popisuje tiste nebéske občutleje ..; 2/33: ta šega še po jezarih lét v' nas lepe misli in občutleje obduje; obîdljaj anflug ravn. 2/216: ksánja obîdlej; oddîhljaj respiratus ravn. 2/179: oddihlej; okrôgljaj umkreis ravn. 1/240: Ninive bile so velíko, slovêče mesto, ki je imelo v' okrôgleju tri dní hodá; 1/246: nad zemle okrôglejam on sedí; podžîgljaj incitamentum ravn. 1/316: ljudje clo vero v' sovražtva in razprtja podžiglej obračajo: 2/146; pôst hudimu nagnenju podžiglej odjèmlje; pomênljaj bedeutung, andeutung ravn. 1/225: z' tem lepim pomenlejam je hotel na znanje dati de ..; prêžljaj, vrst lana, koji se „preza“, gr.; primêrljaj begebenheit, ereigniss, zufall ravn. 1/161: bog vse človeške permérleje obrača; pritíkljaj spitzname; spodbôdljaj incitamentum ravn. 2/224: koljki spodbôdlej za vsaciga! spodtíkljaj anstoss ravn. 1/109: nikar ne stáвите spotíklejov slepcu; škr. 12. 46: spodtíkleja; 278: spodtíkleje; sfkljaj schluck, schlurf ravn. 1/170: potrebnim ni srkleja vode pervošil; tolážljaj consolatio ravn. 2/134: tolážleje in veselje povsot je sjal; ugrízljaj bissen dalm. gen. 18: hočem vam en vgrízlej kruha pèrnesti (pazi dalm. jud. 19: z' vgrízlèjom); urêzljaj segmen ravn. abc. 59; zdîhljaj seufzer, rog. 432: pomágat ima se temu mrtvimu ne iz zdihleji, jokam, solzámi, temuč iz prošnjò inu molitoujo; 475: spomnil je g. bug na sólze, jok, zdihleje tega Bricia; ravn. 1/13: po grehu so solze in zdíhleji prišli na svét; preš. 140: izdihleji, solzé so jih redile; zvelîčljaj anflug, vorgeschmack von seligkeit ravn. 2/44: že so jih zdaj o pogovorih z' sveto divíco od nje božjiga déteta zveličleji obhajali; 2/145: brez števila ljudi bi nove pred neznáne zveličleje vživálo. — Nu ipak bodljâji pleuritis rog. 435: per tem mankalu ni klájna, bodlájov, putograma inu drugih bolezni. — Od drugih rieči imaju taj na-glas: narôčaj i náročaj sinus dalm. deut. 13; schön 292;

nagfl. 45: náročaj, petr. 43. 88. 89. 94. 217: náručaj; gasp. 3/538: naručaj; z a l ô ž a j mundbissen tschup. 573: kosilu ali večirjo usakdan inu tu iz želujejam k' sebi uzamemo; i pridjevi obiteljski većinom primiti iz magjarštine n. p. ^A r v a j (Varaždin), B ê l a j (Varaždin); K ô l a j (Ludbreg); L ê n d v a j (Varaždin); M ô c n a j (bio u Varaždinu); P ô ž g a j (Varaždin) itd.

β) ^ na zadnjoj slovcu imaju malo ne sve ostale rieči na aj, koje nisu pobrojene pod α), gradile se ili tvorkom z od glagola s nastavkom a, gdje se to a na ѣ dodaje umetnutim j zieva radi ili pako izpada pred ѣ, n. p. drzâj od drza-ti, sprehâj od spreha-ja-ti, ili tvorkom ej = ѣjѣ, jaj, taj. Takove rieči su: beljâj pomi albi genus; bezljâj das biseln der kühe (sравни zeitschrift für vergl. sprachforschung erster b. pag. 254: deutsches und slavisches aus der deutschen mundart Schlesiens v. Weinhold) i pridjev obiteljski; bežâj cursus küzm. 258: naj dokončam bežâj moj z radostjov; 346: nišče vam naj ne zadejva vu bežâji najema; nagfl. 97: dober konj na bežâji ali tiranji, vgánjanji tak bistro beží kak bistra strejla; predge: dober boj sem bojio, bižaj sam skončo; küzm. 387: bežâj sem dokončao; bogatâj homo dives tschup. 191: kaj je tu zen človek wogataj katir je za svojega wogatstva napihnen inu preuzetn? 191. 603. 614; brcâj das ausschlagen mit füßen, dain. 194: na skakâj no brcâj tebe nosim, z' kolmi trosim; čirâj ulcus; čuvâj custos škr. 139. 259: čuvâju; preš. 96. 165: čuvâj; drzâj hechel; držâj geländer, gestel; golčâj, gučâj sorbitio; hodâj ὁδός, küzm. 214: na eden soboutni hodâj οὐρανόθεν ἔχον ὁδόν; klicâj ausrufungszeichen; kolčâj, kučâj fasciculus lini; koračâj passus reš 195: je pazil na koračaje..., koračaji nestanu a sledi ostanu; gasp. 3/541. 559; lijâj situla; lišâj lichen; lučâj wurfweite, jap. 386; küzm. 157: on se je furgno od njih liki na ednoga kamna lüčâj; običâj usus, ne običâj insuetum; obličâj facies, forma reš 22. 86. 202; gasp. 1/113: obličâj, 3/498; otročâj bube rav. abc. 63: otročâji; peščâj, pěst, der muskel unter dem daumen; polâj der polei, rog. 11: douji polâj dictamnum; položâj situs; pomeljâj držak od drva kojim se žrvanj tjera, hrv.; potezâj zug, tschup. 376: jeli moč' k' leti podobi enega milostivega pastirja še kaj več drugega zravu perstaveti? Ja! ta nar lepše potezaj še doli gre, katir...; površâj superficies; prhâj i prhljâj art raude; prestopâj παράπτωμα küzm. 364: i vás je mrtve buduće v prestopâji i neobrizali tejlja vašega ž njim vrét.

oživo; 349: vu prestopájaj; ratáj arator; roráj (ror = röhricht?) cypsellus; sežáj orgyia; skakáj sprung dain. 44: igrci nam čmigajo — na skakáj vsi plešemo; 67: kmet prijezdi na skakáj; 103: konj mi hrzne na skakáj; spadáj πῶσις collapsus, küzm. 12; vdarili so v' hižo ono i spádnola je spadáj njé veliki; gön. 35: cárta na cácvnost i tá na spadáj pela deco; spuščáj art haut-ausschlag; stežáj angelweite tschup. 25: k' usi nasreči se dové! takeh krajov tega perwežalša najde, katiri nam od useh platy stežaj odprti stoje; stopáj, stupaj βῆμα ποδός, küzm. 225: i nej njemi je dao öročine vu njej ni eden stopáj; mol. 33: ravnaj moje stopáje na pout tvojih zapouvid; 58. 66; nagfl. 184; streljáj schussweite dalm. gen 21; strežáj aufwärter preš. 86: gré ga ískat, klicat strežáj; stružáj: strug türpfeiler; svežáj fasciculus; tečaj laufwerk der mühle, wiege; türangel škr. 25: on še ny bil zemlo sturil ne reke, ne tečáje tē zemle; 81: tečajih; tekáj lehrcurs nagfl. 17. 44. 124; točaj mundschenk ravn. 1/58: reče kralj v' ječo pahnti vélkiga točája in velkiga péka; 317: Nehe-mija perzanskiga kralja točaj je to lè zvedel; vezáj bindezeichen; vršáj getreidehaufen zum dreschen; vržáj wurfweite; zamašáj libramentum.

Takav naglas imaju i njeka obiteljska imena: Boštáj (Bela gr.) Jeráj (Mokrice, gr.), Križáj (Ljubljana). — Jernáj bit će Irenaeus u značenju Bartholomaeus. — Tako i lokáj pedi-sequus lakai; tolováj latro ravn. 2/208: tolevájov; preš. 73: tolovájam; hrv. tólvaj, petr. 85; gasp. 3/537.

4. Ríeči kojim je tvorka ili završetak *ej* imaju ^ ili ^ na slovcu pred tvorkom; (^ imaju rieči kojim je u slovcu pred *ej* samoglasno o te se grade od substantiva, kojim ima u sing. gen. predzadnja slovka ` n. p. vôlej od vól gen. vòla): átej pater; Bêlej (ime obitelji (Gozd gr.); cîzej mamma; Côcej ime obitelji, štj. dêdej männchen; drûžej conjux; maritus; fân tej bursche; Kôg ej ime obitelji, kr.; krûhej das liebe brot; Kûnej, ime obitelji, štj.; ljûbej amasius; mâlej kleiner; knabe; môžej homuncio; mřkej ungezífer ravn. 1/88: ves mnogi mrkej napolni zdaj kraljevo poslôpje; Mûlej ime obitelji, kr.; nôžej cultellus; Nûžej Bartholomaeus; páčej eber; Râtej ime obitelji kr.; rôčej sinus, rog. 281: držala je na róčeu Jesuža, bit će mjesto narôčaj; sirôtej homo pauper, miser; Smôlej, ime obitelji, kr.; sôrej ime volu; stôlej sellula; strêžej famulus; sravni strežáj; Šûtej, ime obitelji, kr.; vôlej bos.

Završetak *ej* dolazi i u riečih primitih iz grštine ili latinštine prema završetku *αιος* (= bū), *ειος*, *εας* te imaju naglas jedne na zadnjoj a druge na predzadnjoj slovci.

α) " na zadnjoj slovci imaju: Andrěj gen. Andréja Ἀνδρέας, jap. 410: Andrej; 470: Andreju; preš. 27: Andréj; govori se u Gorenskoj nom. Andrī; pazi rog. 246: Andrè; sponděj gen. špondėja σπονδεῖος i trohěj τροχίος preš. 111: ak kdó v heksámetru namèst spondėja — al dáktila poslúži se trohéja — ne vé kam se cezúre déjo, — on vpréga Pégaza v galéjo.

β) na predzadnjoj slovci naglas imaju; Jèrnej gen. Jernėja Ἰερνείος, što sada znači Bartholomaeus, rog. 216: Jérne, Jernėja; jap 40: Jérni (čitaj Jèrni, kako se i govori); 161: Jerneja; pazi: óli mjesto ólej ἔλαιον oleum, gen. ólija kūzm. 50: olija.

Na goj završuju se njevoja imena obiteljska: Cígoj, Číči-goj, Črnigoj, Máligoj, Svíligoj, Šúligoj.

5. Rieči kojim je tvorka ili završetak *er* i *ter* = strsl. рѣ, тѣ и тѣ.

Dvoslovčane imaju naglas na predzadnjoj slovci, i to:

α) " imaju malo ne sve strane i nekoliko domaćih rieči: ájfer eifer, kast. cil. 121; b áker cuprum; b óter gen. bótra i bðtra compater; búher wucher, dalm. lev. 25; sirah 19; cáker umgang mit etwas, das behandeln von etwas rog. 541: iz nym kakor ena mate iz otrokam je hodil ú caker; tschup. 494: s' katirem nam člověška družba v' caker hoditi vely; škr. 40: kdòr z' modrimi v' cákèr hodi, bo móder; 191; kadàr so v' njegóvih dělih, s' kateřimi so v' cákèr hodili, njega jiskali, so našli, de letě rečy, kateře so vidili, so dobre; céder i cèder cedrus dalm. sirah 24: ravn. 1/32: cèdre; címer zimmer, a címpèr gebäude. οἰκοδομή kast. cil. 87; kūzm. 48: kazali so njemi cimper te cérkvi; cóper i cómper zauber; cúker zucker kast. cil. 92; nagfl. 92; cúnder zunder fomes tschup. 540: cundr; cvíder ein zuwiderer mensch; čámer taurus kr.; číger deuterium; dáber castor fiber; fíšter pistior, dalm. gen. 40; rog. 456; flášter pflaster zagr. 5/1. 160; fráter franciskanermönch reš 153; gárter i gávter i gáter gitter, dalm. ex. 27; Íber, ime obitelji; jáger jäger; jámer jammer; jóger jünger = schüler jap. 36. 314. 317. 342; kéber käfer, dalm. jer. 11; nagfl. 85; kélder (céuder) keller dalm. deut. 28; cant. 2; kast. cil. 53. 56. 227; keldir;

jap. 328: keldra; kóder haarlocke; pudel; kófer der koffer; kóltér bettdecke; kúfer kupfer dalm. lev. 26; ev. mat. 10: kúmer ein magerer mensch; kúšter crispus; kvéder queder; láster siebengestirn hrv.; léder das leder, nagfl. 62; lóter lotter, dalm. susana; Lúnder, ime obitelji; márter die marter, dalm. sirah 26: ena pyana žena je en velik marter; običnije mārtra i mántra; méšter meister reš 153 itd. u sastavljenih riečih je mešter bez naglasa: fármešter pfarrmeister, pfarrer štj.; hófmešter hofmeister dalm. sirah 20: hoffmeister; lórmešter rohrmeister, rauchfangkehrer, štj. hrv.; púrgarmešter bürgermeister, perg. 822: purgarmeštre; i mójster meister kr. dalm. ev. mat. 10; jap. 314: mójstèr; a ravn. 2/188: mójstra; nar. poslovice: nobèn kruh ni tak' ojster — da b' lákoti bil mojster; a u sastavinah glasi se: mošter bez naglasa: bégmošter wegmeister; céhmošter zechmeister; fájmošter pfarrer; a kast. cil. 129: cimpermojster; mórter, móuter mörtel; múšter muster; ófer opfer jap. 36. 200: óffer; Óger, Vóger Hungarus; páter ein pater bei den ordensgeistlichen, preš. 49: pòtlej niju je poróčil grájski páter; páver bauer mol. 194; nagfl. 102. 130: páver; Píber ime obitelji, kr.; biber; písker topf dalm. 1. sam. 2; nagfl. 80; pólišter polster; púlfer das pulver; púter die butter; séver nordwind, norden nagfl. 183. 191: sevri; küzm. 464: od sevara; síver graue gewitterwolke, kr.; svéder terebra; svéker socer: šéper holzscheit; šúnder lärm tschup. 23: mi njeh yšemo v' šundru posvejtneħ opravil; 233. 425. 480: škr. 153: šúnder; Táber, ime obitelji (Visóko gr.), obično govori se tako i mjesto tábor anhöhe; tíger tigris mas; úmber baumknorren, gr.; véhter, sprava u kojoj sir suše, hrv.; víher turbo dalm. ex. 14; reš 121; Žúmer, ime obitelji (Kranj).

β) imaju: bòber castor fiber; brèber, njeko drevo, hrv.; cèder i céder cedrus; kòber wüfel; kòper anethum, dalm. num. 10; küzm. 46; pòper pfeffer; švèder homo pedibus contortis; švòger schwager; vòzger mucus.

γ) imaju fúter das futter, gol. 12; gâber, graber weissbuche; klâfter die klafter küzm. 273; običnije klâftra; klôšter kloster; Pêter Petrus, gen. Pêtra jap. 381. 410: Pêtra; ali samo: svetega Pêtra, svetemu Pètru itd.; vêter ventus jap. 436: vejter, 117: vëtrov; traun. 36: vejtrov.

δ) " na zadnjoj slovcu u kranjštini imaju rieči, kojim je u slovcu pred tvorkom poluglasno e: čebèr gen. čebra i čeber, čebra zu-

ber, schön. 219: stu čebàr ojla; stebèr columna kast. cil. 191: staber; rog. 241: stébèr.

Tro- i višeslovčane rieči malo ne sve su strane te imaju prema tomu i naglas: cinóber zinober; èšpešter erzpriester rog. 465: zapovèjdal je svojmu espeštru ali archidiaconu, de tega precer ima ogvántat; filíster ein philister; finceंबर schlafrock, hrv.; magíster, miníster, patanóšter rosenkranz; legíšter register; — ali kosíter nagfl. 89: kositrom.

6. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ar* = stsl. аръ i аръ imaju:

a) ' *na tvorci*:

α) koje se grade od *koriena*: komár (kom) culex, jap. 111; küzm. 47: precidjávate komára, kamilo pa požérate; petr. 230: komára, gasp. 1/174: komári; kotár (kot) districtus tschup. 66: v' zadnjemu kotarju Judovske dužele; gön. 26: határ se slovenski kotár zove; perg. 5. 16/1: kotaar; 832: kotaara: 27/1. 82/2: kotaaria; 3/2. 30/1: kotaari loc.; 83/2: kotaaru; 30/1: kotaare; 29/2: kotaariu; 27/2. 30/1: kotaareh; 29/2: kotármi; petr. 17: kotáreh; 40: kotárov; gasp. 1/675: kak zdignjeno be s. telo odičenoga apoštola i okolo obnášano z-velikum pobožnostjúm, rečèna glada nevólja čudnovitem náčinom iz kotára onoga vsega daleko je se prehitila; lopár (lop) pala, gön. 21: lopár; vihář (vih, vis) turbo dalm. jer. 25; jap. 32: en velik vihář je vstal na mórji; preš. 12: mogućni gospodár drví jih (oblake) sem ter kje vihář; 77: vihář od déleč prtí; 95: v' drági slovénski vkrotèn ni domovíni vihář; 173: ko svójo móč nar bðlj vihář razkláda.

β) koje se grade od *osnova* onih glagola, koji imaju u praes. ' (') na sloveci pred osobnimi nastavci: ču vár: čúvam custos, petr. 271: čuváru; gasp. 1/677: čuvára; gibár: gíbljem die locomotive nagfl. 147: po kúrjenji de z-vodé spár (sopout) i te z-krepkim troušenjem žené potáče gibára i ete vlečé za sebo m k njemi prikápčena koula; gonár: gónim treibhund, nagfl. 86: na lovino núcani psi se jágerski psi zovéjo; zmed etimi pa oni kare sámí závce lovíjo, hrti, kare závce gori íščejo, gonárje, kare ftiče slejdijo, sledarje; meljár: méljem, mlinaru su meljari oni, koji k njemu u mlin nose, kr.; pisár: píšem scriba, dalm. ev. mat. 2; jap. 32: en pisár je k' njemu stópil; škr. 252: človeška sréča je v' božjih rókah inu obdá pisárja z' svojo častjó; preš. 97: ak so pisár postáti želje tvóje; plačár: pláčam ἀποδότης küzm. 405: tistim ki ga íščejo je nájema plačár (μισθαποδότης); tekár: tēčem cursor, škr. 77: per tej priči bo pomankanje kakòr en tekár čez tebe

prišlu; z i b á r: zibljem, koji djecu ziblje; z i d á r: zidam, mauer, küzm. 405: šteroga zidár i napraviteo je boug.

γ) koje se grade od *substantiva*:

αα) *jednoslovčanih* s ^ˆ: b r o d á r: brôd, nauta, reš 139: č o l n á r: čoln nauta, preš. 129: hrepení okó čolnárja zaglédat' vájni zvézdi, Dioskúri; d o m á r: dôm, hausgenosse, gasp. 3/454: ne-priatelí človeku jesu domari njegovi; g o m b á r: gômb nodifex nagfl. 133: gombárje; k a d á r: kâd fassbinder, gön. 21: kadár, 22: kadár kadi spravlá: al i kâdar nagfl. 56: kâdar; l e s á r: lês holzhändler; l i s t á r list, libello; m e d á r: mêd honigverkäufer; p e č á r: pêč furnarius; p o j b á r: pôjb bursche küzm. 257: pojbara; nagfl. 12. 17. 73: pojbarje; r e z á r: rêz, koji svinje uskopluje = reže (od reza-ti?); s o l á r: sôl salzverkäufer; s t r o j á r: strôj gerber; s t r u g á r strûg, drechsler, nagfl. 56: strügár; z v o n á r: zvôn, glockengiesser, glöckner, gasp. 1/644: zvonára. — Nu ipak imaju njeke ovake rieči ^ˆ na predzadnjoj slovcí: m l í n a r: mlîn müller dalm. jer. 25; gön. 21 i nagfl. 133: mlínar (mjesto mlinár? sr. njem. müllner); r ô r a r: rôr rauchfangkehrer, nagfl. 80: rourar; v r v á r: vřv seiler, ravn. abc. 87.

ββ) *jednoslovčanih* s ^ˆ, koje imaju u sing. gen. ^ˆ na predzadnjoj slovcí: g r o b á r: grôb gen. grôba todtengrâber; k o n j á r: konj, rosshirt; rosshändler; art schuhnagel kr.; k o š á r: kôš rücken-korbmacher dain 75; n o ž á r: nôž messerschmied; s t o l á r: stôl tischler, a ugr. s t o u l a r nagfl. 56, a stolar gön. 21, nagfl. 56; š p e h á r: špêh speckverkäufer, ein schmieriger mensch; v o l á r: vól ochsenhirt, ochsenhändler, gasp. 1/661: volár, volára.

γγ) *dvo-* i *višeslovčanih* s ^ˆ na predzadnjoj slovcí: k o t l á r: kôtel χαλκός ravn. abc. 85: cinjar dela mnogo posódo iz cinja, kotlár iz mjeda ali kotlovine; küzm. 387: Aleksander kotlár mi je vnogo hüdoga prikázao; k o z á r: kôza ziegenhirt, preš. 99: ko-zárjov; l o n č á r: lônec hafner, dalm. jer. 19; jap. 136; škr. 198 i 361: lončár, ravn. abc. 85: lončár stavi lončéno péč; o v č á r: ôvca schafhirt ravn. 1/14: Abel je bil ovčár; r e š e t á r: rešêto reutermacher, ravn. abc. 87: sítar perpravla síta, rešetár rešéta; dain. 66; s m o l á r: smôla pechsammmler, a nagfl. 186: smolar; s e d l á r: sêdlo sattler, ravn. abc. 87: sedlâr naréja sêdla, komate in vpréžno jermenje; s t e k l á r: stêklo glaser zagr. 5/1. 195. — Nu ipak p š ê n a r: pšêno, kamen u mlinu, koji proso ljušti, to je od prosa pravi pšêno, kr.

ðð) od substantiva i adjektiva s naglasom na zadnjoj slovi: drvár: drevô, drvâ holzschlâger, dain. 70: drvár; golobár: golôb taubenverkäufer, ravn. 2/106: toljko ljudi in živine — vòli, drôbnica, golobárji, dnárine mize, vse kmalo mu v' oči šine; gospodár: gospôd, dominus, hausherr, herscher jap. 42: gospodár itd.; klobučár: klobúk hutmacher, ravn. abc. 77: kupijo nov klobúk per klobučarju; nagfl. 56. 138: klobüčár; kokošár: kokôš hühnerhändler; hühnergeier; krvavár: krvâv bluthund, ravn. 1/189: Simej v' Davida in v' vse njegove služabnike je ká menje lučal, klel in vpil: pojdi, pojdi, krvovár! ti hudôba! mesár: mesô fleischauer, nagfl. 133; senár: senô der heu macht, ime obitelji (Križe gr.); suknár: suknô tuchmacher, ravn. abc. 79: prtár in suknár jih iz vóvne skáta; Stegnár: stegnâ, ime obiteljsko (Križe gr.); zlatár: zlatô schmied, dalm. jer. 51; životár: živôt leibgardist, ravn. 1/187: perdružijo se mu (Davidu na begu) vsi zvestí njegovi služabniki in vojšaki, tudi njegovih šest sto životárjov. Vojákam se je tako reklo, ktiri so kraljov život varovali; žrebljár: žrebëlj nagelschmied. Nu ipak grebênar: grebên blättersetzer; komâtar: komât turdus torquatus; tobâkar: tobák tabackraucher.

Amo idu njeke onih rieči, koje se grade od dvoslovčanih feminina na a s' na predzadnjoj slovi, koje su njekoč imale " na zadnjoj slovi n. p. glavár: gláva (glavâ, gen. glavê) oberhaupt; häuptling gasp. 1/649. 651: glavára, tako i poglavár gasp. 1/649: poglavára, ali nom. i poglâvar gasp. 1/649: poglâvar; svínjár: svínja (gen. svinjê) sauhirt; žveglár: žvéгла (gen. žveglê) flötenspieler küzm. 16.

εε) njeke rieči od substantiva i adjektiva, kojim je u slovi pred tvorkom r: krčmár: křéma (i křemâ) weinschenk dain. 103; krmár: křma (i křmâ?) gubernator, preš. 95: Lèl bil náš je krmár; krznár: křzno (krznô) kürschner ravn. abc. 79: kosmate kápe dela krznár, dain. 85; prtár: prt zeugmacher, ravn. abc. 79: prtár; srebrnár: srebrn silberarbeiter, küzm. 255: Domiter srebrnár je napravlao srebrne cêrkvi Diani; vrtnár hortulanus jap. 519: vrtnár.

ζζ) rieči primite iz tugjih jezika malo promienjene osobito prema latinskim na árius i áre: denár: denárius geld; marinár: marinárius rog. 392: zapovédjala je tem čolnárjam, tem marinárjam te barke prutije Britan'ji rounati; od ove je rieči skraćena mornár nauta, kast. cil. 6: flisih inêrka (čitaj mierka) kadai tá mornár ali go-

spodár ga pokliče; preš. 21: mornár, 22: mornárji; milijár milliarde schön. 117: dvanajst millarjou angelcov; tšchup. 605: katireh (štrafeng) ena sama be zadoste bila čele millijarje na vekumej nasrečne delati; 566: millijar inu millijar grēhov pruti božji milosti je rajmno tolkajn ked neč; oltár: altäre, küzm. 7; gön. 21; gasp. 1/644: oltár; 1/673: vu oltáru; stár skraćeno od sextarius, modius; sekretár: secretarius gasp. 3/483; talár: taläre preš. 181: talár in štóla povésta mu, de slúži Nazarēni.

Osim do sele navedenih rieči imaju i mnoge druge na zadnjoj sloveci a to osobito u ugrskoj slovenštini a i u kranjštini po analogiji drugih ovako naglašenih rieči, čemu se nećemo čuditi kad pomislimo, da je nastavak ar prema latinskomu árius te imaju u srbštini sve dugo ā u tvorke: ár. Evo nekoliko ovakih rieči: a p n á r: ápnno kalkbrenner dain. 80; kr. ápnar; b o j t á r gön. 24: bojtar je pojbar ovčára; b r o d n á r fährmann, dain 219; ciglár ziegelbrenner. nagfl. 133, u kr. cêglar; čelár bienenhälter dain. 76, a kr. čbelár; č i ž m á r sutor, dain. 75; nagfl. 56. 133; č r e d á r gemeindehirt, gön. 107; u kr. črédnik; č r e v l j á r sutor, dain. 63: črevlár, 75: črevlári; g l a ž á r gläser, nagfl. 133, a u kr. samo glážar; g o b á r: góba schwamsammler dain. 85, a u kr. samo gôbar; g o v e d á r rinderhirt, kr. govêdar; h a h á r βαρυστής küzm. 36: dao ga je hohárom; j a b o č á r äpfelmostbereiter dain. 92; u kr. jábolčar; j e č á r: jéča gefängnisswächter ravn. 1/58; k l i c á r rufer, ravn. 1/294; k l o b a s á r würltler dain. 31: klobasári; u kr. klobâsar; k o l á r: kóla wagner dain. 66; tako i u kr. sravni kolô; k o l o b á r kreis nagfl. 186: cejli (rožec = iris) je takši kak pou potáča ali visni golobár; reš 34: kolobaru, 154: kolobar nebeski; 182: komu (orlu) ves zrak vuzek je bil kolobar; k o r b á r: kôrba korbmacher, dain. 76, kr. kôrbar; k o ž á r: kôža gárber, dain 74; a kr. samo li kôžar; l a j h á r βαρύς küzm. 7: šteri koli pa erčé brati svojemi: lajhár; vrejden bode správišča; l a k e t n á r nagfl. 136: laketnár z-laktam vaga; l o v i n á r jagdhund nagfl. 170; m i z á r: míza (mizä?) tischler dain. 67; o g r a č á r: ogradeć hortulanus küzm. 210: ona je pa štimala, kaj je ográčár; p e h á r becher, ugr. i hrv. gasp. 1/122: p h á ro v; p l a v á r schwimmer nagfl. 86, kr. plâvar; p u č e l á r fassbinder dain. 98: pyčelár; r e m e n á r: remen gen. reména riemenmacher nagfl. 56; a kr. jermênar; s l e p á r verblender, preš. 109: slepár; s t r a ž á r custos gön. 107; s v e č á r kerzenverkäufer dain. 73; a kr. svêčar; š u š m á r pfuscher preš. 97; t i č á r vogelsteller dain. 83, a kr. tíčar; v o ž á r sciler, nagfl.

56; ž a l á r πάρουτος küzm. 350: že ste pa nej več tühénci i ž a l á r je nego pörgarje; ž e l e z n á r eisenhändler nagfl. 136. — U dain. od rieči na ar dolazi jedina rieč mlínar 50: mlínar z naglasom ne na tvorci.

b) *na slovci pred tvorkom imaju:*

α) rieči koje se grade od osnova glagola, koji imaju u praes. *na slovci pred osobnimi nastavci:* b f c a r: b f c a m, der mit den füssen ausschlägt, ime obiteljsko, kr.; i z l á g a r: i z l á ž e m ausleger, škr. 70: izlagar teh sajn traumdeuter; k r ô k a r: krôkam der krächzer = corvus, ravn. 1/20: krôkarja, škr. 95: krôkarji; k ū h a r: k ū h a m coquus; o č i t a r: o č i t a m reprehensor, preš. 160: očitár; r ô m a r: r ô m a m wallfahrer preš. 153: rómar, a rog. 263: romár, što nisam nikada čuo; r ô p a r: r ô p a m räuber preš. 174: róparjev; š p ê g a r: š p ê g a m späher, dalm. gen. 42; š p i ž a r: š p i ž a m der speiser: ta prvi (angeljc) je špižar, ta drugi je vižar itd.; t ê n t a r t ê n t a m tentator zagr. 4/1. 189. 219; t r ô š t a r: t r ô š t a m tvöster jap. 491: tróštarja; v â h t a r: v â h t a m wächter, dalm. jer. 51; v i n t a r: v i n t a m, der einen schraubt um geld zu bekommen; v i ž a r: v i ž a m der lenker, weiser; ali škr. 190: vižárje; z v e l i č a r: z v e l i č a m heiland ravn. 1/175: zveličar.

β) koje se grade od *substantiva*, riedje *adjektiva*:

αα) *jednoslovčanih s ':* h l ê v a r: hlév stallknecht; h r i b a r: h r i b kewohner einer anhöhe; k l j ū č a r: ključ schlüsselbewahrer dalm. gen. 40; gasp. 3/552, a štj. ključár; l ô g a r: l ô g uz l ô g waldhüter; s ô d a r: s ô d fassbinder, ravn. abc. 85: sôdar nabija leséno posódo; v i n a r: od Wien (?) ein heller, tschup. 266: nekar vinarja wugejme dajati; ravn. 2/261; v b ô ž c u le vinarja ne dá; nar. pjes. Antón je gôdel zastón, je Micka plesála, ni vinarja dála. — Nu ipak l e k á r: lék arzt.

ββ) *dvo- i višeslovčanih s ' na predzadnjoj slovci:* B r ê z a r: bréza ime obiteljsko (Bela gr.); b ū č a r: búča capito; ime obiteljsko (Ljubljana); c ê s t a r: césta strassenaufseher; c e s t o v i n a r: cestovina zöllner ravn. 2/75. 142: cestovinarji; c ū n j a r: cúnja hadersammler; d e v e n i č a r: devenica wüerstler, hrv.; d o l i n a r: dolina thalbewohner; d r â g a r: drága thalbewohner, ime obiteljsko, kr.; d ř č a r: drčá (drčati?) ime obiteljsko, kr.; g ô b a r: gôba pilzsammler, gledaj sprieda iza a) ζζ; g ô s l a r: gósli geiger, nagfl. 102. 168 (göslar); g o r j á č a r: gorjáča, preš. 100: gorjáčarji; G ř č a r: grčá, ime obitelji (Bela gr.); j ê r h a r, i r h a r: jérha, írha weissgärber, ravn. abc. 79: jerhóvno (!) za hlače in rokóvice

(!) strojí jérhar iz kozín, srnín, jelenín; klobâsar: klobása wüerstler; klobasîčar: klobasica wüerstler; klofûtar: klofûta der ohrfeigt, ime obiteljsko, kr.; kopîtar: kopíto leistemacher fig. schuster, preš. 160: le čévle sódi naj kopîtar; kôžar: kôža, a ugr. kožár küzm. 233. 234. 235: kožára; krâvar i kravár: kráva (i kravä) kuhhirt; lastînar; lastína eigenthümer rav. 259: lastínarji; levîčar: levica ambidexter; lûžar: lúža, ime obiteljsko (Ljubljana); mestânčar: mestánec mjesto meščánec städter, küzm. 261: mestánčar; mlâkar: mláka, ime obiteljsko, kr.; mlêkar: mléko milchverkäufer; môkar: móka mehlhändler; mûhar: múha muscicapa; nogavîčar: nogavica strumpfwirker, rav. abc. 79: nogovíc vézenih in tkanih je dobiti per nogovíčarju; ôlj ar: ôlje ôlhändler, kr.; planînar: planína äpler; plâtnar: plátno leinwandhändler; pödrêkar: réka; ime obiteljske (Kranj); pogâčar: pogáča kuchenbäcker; pokljûkar, kljúka der anklopfer, ime obitelji, kr.; prepelîčar: prepelica wachtelhund; ptîčar: ptica auceps; rêjar: rêja handwerker nagfl. 55. 57; rokavîčar: rokavica handschuhmacher; rôvtar: rövte, koji u rovtah (gereut) stanuje, preš. 98: per rövtarji; rûdar: rûda bergwerker; sîtar; síto siebmacher, rav. abc. 87: sítar perpravla síta; skâlar: skála felsbewohner, ime kučno (Predvör gr.); slîvar: slíva zwetschkenverkäufer; ein landedelmänn (verächtlich) hrv.; smrêkar: smrêka, ime kučno kr. (i Zagreb); stênar: sténa wandmacher = tischler, rieč skovana od nevolje da se rieči cimperman izbjegne, rav. 2/66, i stenár (jer gen. stenê) rav. 2/68; strûnar: strúna saitenverkäufer; geiger; svêčar: svêča kerzenzieher; štûpar: štúpa pulverhändler, gewürzhändler; temníčar: temnica, arrestant; nagfl. 119: temníčar; vesníčar: vesníca dorfbewohner, nagfl. 132: vesníčarje; vlačûgar: vlačûga landstreicher, rav. 2/144: vlačûgarju; žrebîčar (žbîčar): žrebíca (žbíca) schuhnagelschmied, kr.; žlíčar: žlíca löffelmacher, nagfl. 136. — Nu ipak samo vratár: vráta pförtner.

Amo idu rieči, koje se grade od substantiva s' na predzadnjoj slovcu u sing. gen. koje u tom padežu za slovku rastu: jermênar: jèrmen gen. jerména riemenverfertiger; kožûhar: kôžuh gen. kožúha pelzverkäufer; medvêdar: mèdved gen. medvéda, bärenführer, nagfl. 129; potôkar: pòtok gen. potóka, ime kučno (Bela gr.)

γγ) koje se grade od dvo- i višeslovčanih rieči s ^ na predzadnjoj slovcu: apotêkar: apotéka, apotheker; bájtar: bájta bei-

sass; b ô b n a r: bôben trommler; art tauben mit grossem kropf; c ê s t n a r: cêstni zöllner, ravn. 2/222. en krat je Jezus na dôm u per Matevžu z' nekterimi cêstnarji jédil; c î t r a r: cître (ili cîtram) zitterspieler rog. 488: Saul hotel je Davida h' sebi za eniga arphenista, za eniga cytrarja iméti; č e b ê l a r: čebêla bienenvater, i čbelár; č r ê v l j a r: črêvelj sutor; d i š â v a r: dišáva gewürzkrämmer, škr 358 i 400: dišávar, 139: dišávarja; g o s t î n č a r: gostíneec wirth ravn. 2/255: je dva dnarja izlékel in davši jih gostínčarju mu reče: strézi mu; k â j ž a r: kâjža beisass; k ô č a r hüttenbewohner; k r â m a r: krâma krämmer, dalm. ev. mat. 21, sirah 27; p o d ô b a r: podôba bildner; p o s t â v a r: postáva gesetzgeber ravn. 2/160: zakonodaj ali postávar; p ô š t a r: pôšta postmeister, gasp. 3/551; p û š k a r: pûška büchsenmacher; r ô ž a r: rôža rosen-, blumenverkäufer škr. 145: róžarjov; s t r â ž a r: stráža custos, küzm. 238: strážarje; š ô l a r: šôla schüler, i šûlar, šûler; š t â m p a r: štampa buchdrucker, nagfl. 56; t î n t a r: tinta tintarji so vîntarji nar. poslovica; t ô r b a r: tôrba torbenmacher; û r a r: ûra uhrmacher; v ô g l j a r, ôgljar: vôgelj, ôgelj köhler, zagr. 5/2. 10: vuglar; ž â g a r: žâga (ili žâgam) der eine sägemühle besitzt, brettschneider; ž â j f a r: žâjfa seifensieder; — S o l î t a r je njem. saliter, škr. 79; odkle l î m b a r lilium? škr. 136; ravn. 2/151: ljimbar; — k ô r a r je od chorherr.

Taj naglas ima više rieči, koje rabe ljudem (kućam, obitelji) kao pridjevak, n. p. Dêmšar, Drâgar (drâga), Dřčar (dřča), Govêkar, Gřčar (gřča), Hočêvar (Hočêvje, Gottscheer), Jânčar (jânc?), Klâvzar, Klînar (klîn), Krêgar (krêgam), Krêmžar (krêmža, krêmžim se), Lâvtar, Lîkar (lîk, likam), Lôgar, Lôžar, Mřhar (mřha), Plânkar (plânka), Pûhar (pûham, pûh?), Rêkar (réka), Rêpar (répa?), Rîhar, Rûtar (rûta), Skôdlar (skôdla), Stôpar (stôpa), Štempîhar, Štrîtar (štrîtam se, štrît), Šôbar (šôba), Šûmar (šuma), Tâvčar itd. itd.

c) ' ili ` na slovcu pred tvorkom imaju *malo ne samo strane rieči primite iz njemštine promjenivši er na ar*: á j f r a r eiferer, dalm. num. 1, sap. 11; b ô g n a r wagner; c á g a r zeiger der uhr.; hrv. wirthshauszeichen gasp. 3/551: kak znate gde se pri vas vino prodaje? ah, onde gde se cagar na znanje daje; c é g n a r zehner, zehnkreuzerstück; c é l t a r zelter, kast. cil. 85: kaj je tá posvitna část inu oblást? en dym, ena muja, enu vsakdanie voiskuvanie, ena velika skrb, en celtar k' smrti; c é p t a r zepter, tschup. 76. 543: ceptar; c ó l n a r i cólnar zöllner jap. 343. 359; c v í n g a r

zwinger, dalm. jerkl. 2; dávk ar steuereinnehmer; fárar pfar-
rer nagfl. 136; fímf ar fünfer, fünfguldennote; flég ar pfleger,
kast. cil. 235: fleigar; hénkar henker reš 216; kámrar käm-
merer, dalm. jerkl. 29; kánclar kanzler, dalm. jerkl. 36; káv-
kljar gaukler kast. cil. 198: kaukler; trpl. 46: kautlar; zagr. 5/2.
20: nedvoim da su vncgi zmegj vas videli kaukljare po vužincu tan-
cati; kèlnar kellner; kláf ar kläffer dalm. sirah 8: ne kregaj se
z' klafarjom; 28: klaffarji; kúšč ar, kúšar lacerta nagfl. 105; gön.
42; a dalm. lev. 11: kušer; léctar lebzelter; légnar wagenbaum
ravn. abc. 39: légnarji; málnar müller u onih mjestih gdje go-
vore málin (mál'n) gen. mál'na; méžnar messner, kirchendiener;
móžar i móžnar mörser dalm. num. 11; nagfl. 180: moužar;
pádar der bader, arzt; pán car panzer dalm. jer. 46; pèkljar
i pètlar bettler dalm. sirah 10. 19: petlar; zagr. 5/1. 162: pet-
ljarov; pélc ar ein junger gepfropfter oder erst zu pfropfender
baum, kast. cil. 264: en pelcar kadar je dostikrát prenesen vsahne
k' zadnmu; píntar fassbinder; púntar homo seditiosus tschup.
502: puntar; gasp. 3/508. 543 itd.; púrg ar bürger dalm. jer.
19; jap. 345 itd.; práng ar pranger; ráng ar reiher (ptica)
dalm. lev. 11: rajnger; ríhtar ortsrichter, tschup. 468: rihtar;
gön. rítar; šáfar i šáfnar schaffner, dalm. gen. 44; ev. mat. 20;
šíntar schinder, wasenmeister; šlòjar schleier, dalm. susana:
šlojer; šlós ar; špór ar schlosser nagfl. 56; štám car stein-
metz; štíftar stifter tschup. 179; štíkar sticker, zagr. 5/1.
325: kraljove reči na svojih opravah činil je od štikarov srebrom
naštikati; šúntar hetzer, ravn. 1/302; táljar teller; tédnar
onaj u frataru ili kapucina, koji ima ovaj tjedan nješto stanovita
obavljati, rog. 429: perkazala se je njemu bila ono sabbotho večer
ena duša tår tega prosila je milu, de bi drugu jutru mašúvat hotel
za vbóge dúše ú teh vicah: na katéru je nje odgovóril, de bi rad
stúril: kir je pak tednar inu ga veliko mašo pejti zadéne, taku
tega na sme inu na móre sturytí; tóljar thaler; váljar walze;
ván car weinzerl ἀμπέλωνος ἐπίτροπος küzm 39: vancari; gön. 34;
vín car nagfl. 136: vincar z akouvom mejri; zéks ar sechser,
sechs(zehn)kreuzerstück; zò car der insasse; zòtljar sattler.

Amo idu i njeke rieči koje u gen. rastu i naglas prama kraju
rieči pomiču: cès ar gen. cesárja kaiser; pèhar gen. pehára
brotkorb; žèhtar gen. žehtára selchter, melkkübel. Tako i njeke
rieči, koje rabe kao pridjev ljudem (obitelji): Grábnar, Trávnar,
Vídmar, Vílhar, Žólgar itd.

d) Naglas dalje nego na predzadnjoj sloveci imaju rieči, koje se grade od dvo- i višeslovčanih rieči s naglasom na predpredzadnjoj sloveci u sing. gen. ili na sloveci koja je još dalje prama početku rieči i to isti naglas na istom samoglasnom na kojem u sing. gen. (dotično nom.): *ántverhar*: *ántverh* gen. *ántverha* handwerker tschup. 443: *antverharjov*; — *ávžlakar*: *ávžlak* (aufschlag = zoll) zöllner, tschup. 90: *avžlakarji* inu sovdatji so šli k' njemu (Janezu krstniku); *glážovinar*: *glážovina* der zerbrochenes glas sammelt, nagfl. 56: *glážojnar* prema *glážojna*; *Nðršinčar*: *Nðršinci*, stanovnik toga sela, ugr.; *ópicar*: *ópica* affenhälter nagfl. 129: *opicarje*; *örgular*: *örgule* orgelbauer, orgelspieler obično *örglar*: *örgle* preš. 88; *plêvnicar*: *plêvnica* strohsackmacher; *prátikar*: *prátika* kalendermacher, preš. 93; *úsinjar*: *úsinje* alutarius: *záčimbar*: *záčimba* gewürzhändler, nagfl. 136.

Tako i njeka imena vlastita, n. p. *Jêlnikar*, *Rávnikar*, *Višnjikar*, *Zmfzlekar*. Ona strana imena na ngar, nigar imaju naglas na sloveci pred ngar, n. p. *Bênigar* (Bëngar), *Jieingar* (Tržič), *Méncingar* (Bohinj), *Ménigar*, *Méngar* (Kokra).

7. Rieči kojim je tvorka ili završetak *er* = stsl. *еръ* i *ерѣ* (*еръѣ*) i *ѣръѣ*.

a) 'na zadnjoj sloveci ima: *barbér* barbier zagr. 5/1. 325; gasp. 1/179: *barbér*; reš 235; *čalér* *μάχος* küzm. 240: najšla stanišega čalejra krivoga proroka židova; *čemér*, sve što je veoma grko mol. 202: tam bode glád i žéja, joj i zobno škripanje; kače i *čemér*, smola, žveplo i strašna vonjba; mol. 203: postela ti bode, oh grejšnik! *vougjelje*, jestvina *čemér*, ogjen, *žvéplo*; küzm. 59: dáli so njemi piti z *čemérom* zmajšani jesi *ἐδωκαν αὐτῷ πικρὸν μετὰ χολῆς μεμιγμένον*; küzm. 338. 346: *čemérje*; nagfl. 89: *čemér* itd.; *čigér* lora, hrv.; *duplér* funalis cereus, taeda petr. 51: z duplieri; zagr. 4/1. 267: z goručemi *dupléri*; gasp. 1/676: *duplérov*; *filér* heller, petr. 98: *filjéra*; gasp. 3/458; mat. 558; *fizér* frontale, i *fézir*; *golér* halskragen, koller nagfl. 50: *golejr*; *klišťér* klistier, hrv.; *oficér* offizier, gasp. 1/683: *oficeri*; *rošťér* craticula zagr. 5/1. 252; gasp. 3/437; *stožér* cardo, i *stožír* i *stožér* i *stéžer*; *špalér* spalier gasp. 1/216; *štondér* wagebalken nagfl. 136: *štondejrom* (kr: štedór); *talér* teller, dain. 31: pun kolín je vsak *talér*, *tanjér* teller, nagfl. 131. 195. i gön. 107: *tanjejr*; zagr. 5/2. 325; gasp. 3/534; *trahtér* trichter, hrv.: *vihér* turbo dain. 121: silen je *vihér* tak da tega, ker kde na poli gre, blizo vnesti će; küzm. 272: *vihér* bi nej máli

postanjüvao *ἡμεῖς οὐκ ὀλίγου ἐπιχειμένους*; nagfl. 189: vihérom; gön. 104: vihéř; ž o l n é r söldner, soldat, dalm, jer. 52: žolnerje, schön. 51: žolnérje; rog. 288. 434: žolnèr; jap. 391. 395. 514. 516: žolner; ž u m b é r zingiber hrv. — Kojim ovim riečim je tvorka br, čuju se i na ír, n. p. ž o l n í r, tschup. 44: on je en žovnir, en vojšak Jezusa Christusa; 248. 495. 600.

b) ^ na zadnjoj sloveci ima: d e v ê r levir, čuje se i déver, gen. dévera i dévra; p a p ê r papier, kast. cil. 26: popèr, dain. 141: papíri; v e č ê r vesper schön. 51: od večéra itd.; čuje se v è č e r n. p. vtôri vèčer dinstag abends, nocôj vèčer heut abends, jûtri vèčer morgen abends; rog. 429: eno saboto vèčer, a i v è č e r pok. 3/13: se večer moje stárosti perbližúje; 3/32: zdaj se je začel večer starosti bližati; osobito iza predloga: na vèčer schön. 147: na večer a 105: na večér, tschup. 243: na večer; pod večer; do večera pok. 1/114: do večera rav. 1/139; a rav. 1/12. 20: z vèčer abends, bit ée pravo z vèčeri gen. sing. femin a govori se i zvečeri abends.

c) ^ ili ^ na predzadnjoj sloveci imaju: b í s e r gen. bísera margarita; c í m e r insigne hrv.; G á š p e r Casparus gen. Gášperja; g l ó ž e r thürangel; k ú č m e r prosta drvena kolibica zagr. 5/1. 192: vu jednom kučmeru stanujući; k ú š č e r eidechse petr. 79: kúščera, sr. kúščar; p l è t e r crates, gol. 27: pletar; s é v e r gen. sévera gasp. 194: od sévera, ali rav. 1/262: sévrja nordwind, norden, sravní 5. a) sprieda.

d) ^ na predzadnjoj sloveci imaju većinom strane rieči: b â j e r gen. bájerja weiher, jap. 459; rav. 2/176: bajer; c v â j e r ¹/₂ kreuzer; k r â j c e r kreuzer (münze); j ê z e r mjesto jézero see, rav. 2/127: v' globóki jézer strújajta, 128: Peter je v' globoki jézer z' bratam veslâl; l ô r b e r lorbeer. — Ali m á j e r meier rog. 280; pak. rog. 625 i á d l e r, što se govori inače ò d l j a r ili v ò d l j a r kao grb carski, ali nikada kao ptica.

8. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ír* imaju sve na tvorci ^; u njekih uz ír dolazi i é r: b r e b í r schoder; b r e v í r das brevier; b o l h í r, b u h í r nachthemd, hrv.; d r o b í r res minutae; h u d í r diabolus rav. 1/327: ki je hudírje z njo vganjal; k a l a m p í r, oni stupi, okolo kojih se plete, zovu se kalampíri, hrv.; k a n c e l í r preš. 80: peršèl je v grád mlad, lép kancelír, sto zlátiš je slúžil dvá krat štír; k e c í r, nož čim se drvo dube; k o s í r falx vinacea; K o š í r, ime kućno; k r o m p í r od njem. grundbirn, erdapfel; k u r b í r fornicator schön. 83: kurbér; k r n í r fel-leisen; k v a r t í r quartier, preš. 24; m e h í r vesica, dain. 48. 161;

močvír palus; mušketír musquetier preš. 83; molzír muzir weinheber; osír wespennest; oštír gastwirth škr. 315; pastír pastor, petr. 9: pastíri; rezír messer der siebmacher; Skočír, ime kući; skovír noctuae genus; slepír anguis fragilis; vágír, nješto kod kolâ; vodír wetzsteinfutteral, dain. 52: vodér. — Takav ima naglas i rieč topír, netopír, matopir *νοκτερίς* (od *νοκτόπτερον*?).

9. Rieči kojim je tvorka ili završetak *or* imaju naglas na slovcu pred tvorkom i to ' ili `: barkátor schiffspatron, tschup. 214. 514; brébor, ili bréborovo drevo, njeko drevo čije zrnje ili sjeme da ima tu moć, ako ga ženska okusi, da zanosi i ne poznavši muža, hrv.; cínor coementarium hrv.; cúkor saccharum gasp. 1/239: cukora; dávor, ime konju, hrv.; dóktor nagfl. 136; običnije dóhtar preš. 43: dóhtar; gráh or bergschotte, vicia zagr. 4/1. 130: na mesto pšenice raste sam grahor, kukolj i ljulka; gránfor, njeka ptica nagfl. 167: vu njí (veliki logej) stojíjo ptice kakti: slavíčki, strnábi, kosouvje, vrane, kávke, srake, divji goloubje, kouvranje, žune, vuge, srakoparje, granforje, skvorci, zlátovranke, sové, detli itd.; hámor hammer nagfl. 67; jávor platanus dalm. sirah 24: javor, rog. 277: jávar, 497: jávâr (čitaj javър), škr. 305: jávor; Kávor, pridjev čovjeku (Varaždin); Kúkor u nar. pjesmi, hrv.; lápor limus, mergel; mramor marmor ravn. 1/303; küzm. 459; reš 175; Páhor ime čovjeku; púhor wasserblasse; Rámor, ime čovjeku, štj.; súmpor i sūmpor sulphur, reš. 120; vapor exhalatio zagr. 5/1. 127: Aristoteles vuči, da za stanovito od nikud drugod nimaju početka svojega ako ne iz zraka i od sumporov, koji se na spodobu megle iz zemljè vide izhadjati, koji sumpori po luknjah i jamah visokeh gòr poskrivaju se po zime...; gasp. 1/210; šátor zelt petr. 165; štákor ratte, zagr. 5/1. 165. 237; tábor kr. lager *παρεμβολή*, bellum, küzm. 406: tühéncov tábore so razbejsili, trpl. 52; vu tábori; gasp. 1/682: k táboru, 1/692: tábora, 3/452; támbor tambour; támor u planini mjesto ogragjeno i do njekle pokriveno, kamo se ovce u kiši uteći mogu, kr. (gorenski); tútor *ἐπίτροπος* vormund, küzm. 344: pod túturmi i skrbleniki; úgor, vúgor anguilla; váltor fallthor (kod hlača); žlámbor baumhöhle.

A ` imaju: bðdor punctura; brèbor fiber; Grègor gen. Gregòrja i Gregórja; Kðvor gen. Kovòrja, selo u Gorenskoj; Mðhor gen. Mohòrja Hermagoras; šðtor gen. šotòrja tugurium ravn. 1/166: ne doséze te huda, rane ne bo do tvojga šotòrja;

tò v o r gen. tovòra onus ravn. 1/108: pod tovòram, govori se i tòvar.

Rieči strane drže strani naglas: p r i o r (= p r i o r) der prior eines klostera rog. 240; k o n t r o l ô r, k o r i d ô r, š t e d ô r der balken der wage; k a p l ô r je izkvarjeno od korporal.

10. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ur* imaju ' na tvorci: a d ú r (ital.) tschup. 576: usak dan k' s. obhajilu jidti je noter do konca tega četrttega sturednega časa navada bla. Ta adúr je po tem močnu doli uzel; A n ž ú r, ime kučno (Bela gr.); b a n d ú r fährnich ravn. abc. 29; b o ž ú r paeonia officinalis (Murko); B r e n - č ú r ime kučno (Bela gr.); č a m ú r grimm trpl. 64. 70. 75; č i - č ú r i čičur alauda, hrv.; d i h ú r iltis preš.; F a t ú r, ime kučno (Kranj 1839) ital. fatur od fattore; k a č ú r schlangenmännchen; k o č ú r hütte tschup. 436: buh pusty ne le čez kočurje teh brumneh, temuč tudi čez poslopja teh grešnekov svoj časne žegn doli rositi; k o z ú r köcher, trpl. 64: kozour; m a ž ú r, čovjek malen ali nabit, hrv.; m e h ú r vesica gol. 23: mihur; gön. 47. 48: mehouri, mehourom (nagfl. 105. 123: mehére); m e ž ú r das bild das sich im auge bildet, wenn man es zugeedrückt, nachdem man in die sonne geschaut kr.; N e m č ú r Germanus (posprdn); P a ž ú r, kučno ime (Varaždin); p i š k ú r cobitis fossilis, gön. 56: piškoure; s l e - p ú r anguilla fragilis.

11. Rieči kojim je tvorka ili završetak *el* to je *l* = strsl. ѣ, ѡ imaju naglas na slovcu pred tvorkom, riegje na tvorci.

a) ' na slovcu pred tvorkom imaju: á n d e l gen. ándla handel, tschup. 174: njem v' njih skryvneh andleh perložnost delajo; 614; č á v e l clavus petr. 71: čávlov; d é t e l i d è t e l picus nagfl. 167: detli; k ó b e l kübel ravn. abc. 37; k ú z e l, mreža za rake, hrv.; m á c e l malleus štj.; m ú n t e l, one dvie kvake na kosištu, ugr. münteo; p á ž e l, on pucek psu ali mačku na nogi, gde neima parklja, nagfl. 95: jeli po dvá pažla jesteta na vsakoj (nogi konjskoj) kak na kravjoj; r ú s e l rüssel der biene, gol. 23; š á p e l art kopfbedeckung der weiber; dalm. jud 8; prip. 11: šapele; v í t e l haspel gasp. 3/436; v í ž e l canis sagax; v r á b e l passer, nagfl. 84: vráblom; ž n á b e l die lippe kast. cil. 61; škr. 30: žnáblov; pok. 2/85: gospód! odpri moje žnáble; preš. 178: spustíti žnábel žnábla nóče.

b) ` na slovcu pred tvorkom imaju: k ò t e l catillus ravn. 1/113: kòtlu; k ò z e l hircus; ò r e l aquila; ò s e l asinus; ò z e l, vòzel, vúz e l nodus, gasp. 3/459; s k ò b e l habicht; ž è ž e l schaufel.

c) $\hat{}$ imaju većinom strane rieči: c v i b e l zweifel kast. cil. 18; gol. 16; tschup. 572: cvibl itd; š p ê g e l spiegel kast. cil. 22: špégel; škr. 173: špegel; ravn. 2/138: špégel ali zrcalo; t â d e l tadel dalm. ex. 12. 29; kast. cil. 106. 182; rog. 269: tadeu, 478: tadel; v â t e l ulna ravn. abc. 77; preš. 109: lání je še méril platno, trák na vátle; a dalm. lev. 19: z vatalom; v ô g e l, ôgel angulus ravn. 2/147: po vòglih (!).

d) $\hat{}$ na zadnjoj slovcu u kranjštini ima: p e k ê l gen. peklä hölle, jer je poluglasno u predzadnjoj slovcu, ali ugr. i kajk. pèkeo, pèkel. mol. 201: v' pèkli.

e) $\hat{}$ na zadnjoj slovcu ima u ugrštini: k ü k ê l gen. küklä winkel, nagfl. 52 itd.

f) *substantivirani participi* imaju svoj naglas: C v ř l gen. Cvríla, ime kućno (Kránj); P o ž ř l gen. Požríla, ime kućno (Báseľj gr.); P r e m ř l gen. Premríla, ime kućno kr.; z a l è t e l gen. zaletéla ein ungeschickter der anrennt, ravn. 2/188: bo naj kakor golob kdo nedólžen, zraven pa zalètel, sebi in drugim bo škodoval.

12. Rieči kojim je završetak *al* ima malo; iz stranih jezika uzete imaju $\hat{}$ na zadnjoj slovcu: b o k â l massflasche, pockal dalm. lev. 19; škr. 73: bokále; preš. 166: bokála; 131: zvečér z prijátli práznil bóm bokále; g e n e r â l general gasp. 1/690: generála; M i h â l Michael; Miha Mhâl je konje kovâl, je kléšče 'zgúbil, je klád'vo prodâl; o f i c i j â l official; o r i g i n â l; p r o v i n c i j â l; š p i t â l hospital kast. cil. 237: špitál, gasp. 3/537 itd.; v i h â l aufschlag ravn. abc. 37: viháli.

Ostale rieči imaju $\hat{}$ na zadnjoj slovcu: B u d â l i B ú d a l gen. Budála; K o b â l; T r e p â l, samo imena vlastita. Mislim da će biti tako krivo, te je tako nastalo, kad je krajnje o odpalo, pak bi imalo biti: budálo, kobálo, trepálo itd. poput z i j â l gen. zijála gaffer, mjesto zijálo.

13. Rieči kojim je završetak *alj* strane su, a imaju $\hat{}$ na zadnjoj slovcu: f r t á l j viertel, nagfl. 193: fertál; ptr. 257: pol frtálja ôre; zagr. 4/1. 341: frtalj; od nevolje je skovana rieč š t r t á l nagfl. 193: či vrejmen pou vóre na dvouje raztálamo, etiva tála po ednom štrttál (firtal) vóre zovémo, štirje strttáli jedno vöro včínjjo (ili = štrti tál?).

14. Rieči kojim je tvorka ili nastavak *el* = *el* imaju malo ne sve na tvorci $\hat{}$: b o d ê l gön. 24: bodél smekne; p l e v ê l unkraut ravn. 2/118: plevéla; dain. 14: plevél; r o g ê l cornu dain. 101. 109. 164: rogél; 164: rogéli, dat.; 169: rogéli instr. 82. 168. 213:

rogéle; srtél pavementum nagfl. 44: srtél; 48: či bi te píske na stolicaj ležale, z lejhka bi odnet na srtél doli spadnole; vrtél wirbelwind nagfl. 183: či zrak vu vrtéči gíb pride i z-sebom nesé práh, listje, smetí, drmožje i druga lejhka dugovánja, vrtél se ime-núje. — Ovako naglašena je i rieč: pepêl cinis. — Na pred-zadnjoj ima: púčel dolium dain. 98: pyčele smodím; 99: nabijam pyčele; 99: na vinskih pyčelih -- ma obročov spokanih.

15 Rieči kojim je tvorka ili završetak *elj* = strsl. *el*, gen. *lja eljna*; njem. *elin* (*el*, *lein*), većinom su strane.

Dvoslovcane imaju većinom naglas na slovcu pred tvorkom:

a) imaju: *áhpelj* haftel, takodjer *áftelj* i *náftelj*; *ángelj* angelus; *Ánzelj*, *Hánzelj* Hänschen; *bícelj* (što znači, ne znam više); *Bídelj*, kućno ime (Tržič gr.); *Bóncelj*, ime kućno (Želēzniki, Tržič gr.); *brádelj* das kinn, ravn. abc. 31: bradel, bartläppchen der kühner; *bréncelj* bremse, oestrus; *Brícelj* kućno ime (Žiganja vas, Fritzel); *b්රzelj* picus hrv.; *búdelj* fülle des bratens; *búncelj* pl. búnceljni rocken, ravn. abc. 49: búncelni; *bútelj* tölpel; *cámelj* (zaboravih što znači); *Cóbelj* ime kućno; *cúcelj*, ono što cecačoj djeci u usta meću; *cúgelj* i *cúngelj* zügel, nagfl. 96: cügel; *cvíkelj* art schuhnagel, kr.; *čm්රlj* (čitaj čm්ර්රlj) humel; *dátelj* dattel, dalm. gen. 43: datelne; *dragóncelj* artemisia dracunculus; *dróbelj* i *drómelj* ein stückchen brot; *dúkelj* što neima pravilna oblika bio sud ili čovjek, štj.; *dúrgelj* drillbohrer; *fórkelj* vorthail tshup. 399. 426. 437: forkelne; i *fórtelj* calumnia perg. 5: fortel; 61/2: fortelia; 69/1: fortelia, fortyelem; 56/1: fortieli instr. 71/1: fortyeli, instr. *frákelj* 1/2 seitel = 1/8 mass; *Fráncelj* Franciscus; *Gángelj* pridjev obitelji kr; *gárkelj* gärtchen; *gímpelj* gimpel; *grédelj* pflugbalken, škr. 164: gredelna; ravn. abc. 39: grédel; *hášelj* drvena lopata; *hrákelj* sputum; *Hrástelj*, ime kućno; *jévželj* abtritt, Hintner: beiträge zur tirolischen dialectforschung u. jahresbericht über das k. k. akad. Gymnasium in Wien 1876/7: *háusl* Häuschen; Abtritt: *ér* stinkt wie s' *háusl*; *kámpelj* kamm, kampf; *kárželj* pomi genus, kr.; *kášelj* tussis; *kápselj* zündkapsel; *kávelj* haken; *kímelj* kümmel, trub. ev. mat. 23 (Levec 32) dalm. ev. mat. 23: kumel; *knédelj* knödel; *knégelj* knirps; *kómbelj* i *kémbelj* das gewicht an der wage oder uhr; *kráncelj* kränzchen; *krémpelj* krallen, preš. 112: *nísi* je v glávo dobíl, si dobíl le slovénšino v krémplje; *kríplji*

pl. na vse kríplje aus allen kräften (kräftel); króželj astmes-
 ser; kúrgelj, ono što drži oračicu, hrv.; kúzelj canis; lá-
 delj i nádelj schublade; mándelj mandel, ravn. 1/67: man-
 delnov; márbelj marmor, marbel; mávelj maul ali samo u
 goveda; mécelj seitel; míkelj mittel tschup. 173: buh je
 imel od vekumej lesem s temi mikelnami eno dušo rešiti veliku
 opraveti; 432. 489. 522. 572. 625; múcelj katze; Múrgelj
 ime kučno; múželj nudel, kr.; nágelj nelke; návelj stroh-
 haufen štj. u Murka: nával kegelförmiger haufen heu; núdelj
 nudel; pácelj geschälter maiskolben, hrv.; pájkelj, u mlinu
 vrst kamena od njem. beuteln; párkelj klaue zagr. 5/1.
 246: parkljeh; píkelj bickel; pírelj perle tschup. 385: pi-
 relnu; píršelj perca fluviatilis; prámelj, ime konju der
 braune; prégelj sperrnagel, što se utiče u cje, kr.; Prézelj,
 pridjev čovjeku; prúngelj scheidt holz; púdelj pudel; pún-
 kelj schnürrbündel; púšelj büschel; rábelj henker od raf-
 fen ravn. 1/324: rábelna, preš. 165; rájkelj, rájtelj bindstock
 onaj komad drva kojim se na vozu uže ili veriga nateže te se bolje
 poveže, isto i porájkelj, der reitel, packreitel; rážželj, ona pa-
 lica, na koju se pod dimnjakom povješa meso, da se poudi, kr.;
 Rátkelj, pridjev čovjeku; rávšelj art fischernetz, gol. 141;
 rífelj i ríhelj riffel, kojim se glavice od lana otrguju; rígelj
 riegel, dalm. jud. 15: z' rigèlñi; gol. 31: rigel; smíkelj mucus;
 šárkelj, art brotkuchen; Šášelj pridjev čovjeku; šímelj
 der schimmel (ross); škrámpelj kralle; škrátelj bergmänn-
 chen, schratel; škrúpelj scrupel, tschup. 473: zapovd od posta
 noter da škrupelnov tanku drže; špárgelj spargel; špícelj
 pomi genus; angeber, spitzel; špríngelj, vrst šljive kr.; šta-
 gelj tenne, petr. 30: štágelj; mat. 612: delati senike, štaglje, hiže;
 štángelj langgestreckter mensch, stange; štéselj stössel, dalm.
 prip. 27; štícelj muff, stutz; štrécelj, ono što bode kad se što
 pokosi; štrígelj striegel; Štróbelj, pridjev čovjeku; Štrú-
 celj, pridjev čovjeku; štrúkelj strudel, art mehlspise; štú-
 celj pomi genus; štúmelj stümmel; tácelj art franse; táj-
 selj art wagen; tígelj tiegel, dalm. prip. 27: srebru v' tigelñi;
 títelj titulus, rog. 464: titulñih; tschup. 54. 545: titelne, titelñi;
 trákelj halszipfel bei ziegen, schafen: úrkelj urteil, tschup. 564.
 589: urkel; vrábelj passer; znúbelj offenloch; zúbelj flamme;
 zájbelj i žalbelj salbei; žákelj sack dalm. deut. 25; jer. 48:
 žakle; ženíkelj sanicula europaea; žígelj siegel, dalm. cant. 8;

ž m í k e l j primula auricula; ž m ú k e l j, ž m ò k e l j bausch, kepa čega god što je mokro te se daje stisnuti, n. p. putra, hrv.; Ž v é g e l j, pridjev čovjeku, gr.; ž v é n k e l j glockenschwengel.

A ` imaju: c ò f e l j eiszapfen; c v è r g e l j zwerg; d r è m e l j knittel; J ò k e l j Jacobus; k è g e l j kegel; k è r g e l j kerl; K ò r g e l j, K ò r d e l j i K ò r e l j Karl tschup. 484: od enega s. Korelna Borromea; k r è m e l j sermo, tschup. 198: kumej je bil med njimi en kremel od domačeh oppravkov šlišat; k r è v e l j ein krummer mensch mjesto krívelj, sravni krêvlja; k r ò g e l j halskragen; p è c e l j obststiel; p è r e l j perle rog. 242: p è r l n i; p ò p e l j malve; r è c e l j i r é c e l j obststiel, stengel rav. 2/152: brhki ljímbar po polju cvede, toljko ga je, de vkúrijo z' njegovimi récelni; r ò g e l j zacken, dalm. sam. 2: z' rogli; rav. 1/114: z' rògli; š n ò d e l j schnalle; š ò c e l j schatz = geliebter; š t è k e l j zapfen am wellbaum; š t è m p e l j stempel; š t r è m e l j dürrer baumast stumpf; t ò f e l j tafelapfel; Z è p e l j Josephus; Ž v ò k e l j, pridjev čovjeku.

b) ` imaju: b ú r f e l j würfel tschup. 534: burfel; č r è v e l j schuh, dalm. rut. 4; deut. 25; ev. mat. 3: čreul; jap. 311. 408: čevlov; preš. 23: pét čévlov mérim; nagfl. 160: črejvlov; f í r k e l j massflasche (viertel); f r í g e l j piscis quidam; f r ú g e l j drillbohrer; h â k e l j häkel, hacken, gol. 31; k â p e l j piscis quidam; k n ô d e l j flocke; m â s e l j $\frac{1}{4}$ mass = 2 frákeljna; ô g e l j, v ò g e l j carbo; r ê k e l j 1) rückel demin. od rock, rock one schösse; 2) od röthel, rothstift.

c) *Na tvorci* naglas imaju rieči, kojim je *r* ili *poluglasno* u slovcu pred tvorkom, malo je drugih, i to:

α) ` imaju: G r z ê l j, pridjev čovjeku (valjda skvareno od ital. Grizelli); k o ž ê l j kunkel, rav. 1/292: kožel; k r p ê l j ricinus, filzlaus; k r š ê l j črv u crievu živine, elmis; š u m ê l j, š m ê l j hummel; v r t ê l j wirbel am kopfe.

β) ` imaju: k r h ê l j gen: krljā stück abgeschnittenen obst; ž r e b ê l j, ž e b ê l j nagel, gol. 31: žebli; škr. 133: žèbli; pazi rav. 1/211: žèbli plur. Tuj neka stoji i L j u b ê l j gen. Ljubèlja gora njem. Loibl, govori se Ljúbèlj, Tljúbèlj i Ibèlj.

Tro- i višeslovčane rieči imaju takodjer naglas obično na slovcu pred tvorkom.

a) ` imaju: a r t í k e l j artikel, tschup. 102. 408. 459. 506: artikel; č o f í t e l j käuzchen (ptica) dalm. lev. 11: čofitèl, deut. 14: čoffitel; B r t ó n c e l j, ime kućno (Želèzniki); k o n í c e l j rösslein;

korúšelj häuflein rav. 2/133: Peter in korúšel ljudi so na koncu vender le našli Jezusa; mirákelj miraculum rog. 232: mirakulnov; možícelj homuncio; porénkelj knüttel; šk-r-nícelj papierdüte; špektákkelj spektakel; tabernákkelj tabernakel, tschup. 61: v' tabernakelnu; `ima kolèselj kalesche.

b) ^ imaju: apôstelj apostel, jap. 320: apóstelni, 340: apóstelne itd.; facanêtelj schnupftuch; ostêgelj halstuch, štj.; ošpêkelj i ošpêtelj art mieder.

c) na predzadnjoj sloveci naglas ima: rámeželj gen. rámežlja ladstock (od räumen?)

d) ^ na zadnjoj sloveci ima: krmežëlj gen. krmežljä eiter in den augen.

16. Rieči kojim je završetak *ilj* strane su te imaju ^ na zadnjoj sloveci: fitílj i fušílj elychnium tschup. 450: katir be na mogli en fušil, katir še tely, ugasneti.

17. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ol*.

a) ^ na tvorci imaju: fižôl i fržôl fisole; Grjôl, pridjev čovjeku; Rebôl, pridjev kući (Suha, gr.); Španijôl Hispanus gasp. 3/450; Tirôli pl. v Trôlih in Tirol; češće fem. Trôle, na Trôlah in Tirol; vrhôl bergspitze.

b) ^ na tvorci imaju: Kafôl gen. Kafôla, pridjev čovjeku; močerôl stellio, dalm. lev. 11: močorol (običnije čomorad mjesto močerad); sokôl i skôl falco; Strmôl, gosposhtija nad Kranjem u Gorenskoj.

c) ^ na tvorci ima: saból, nagfl. 135: sabou; zagr. 4/1. 195: sobol (iz magjar.).

d) ^ na sloveci pred tvorkom ima: pívol büffel, dalm. deut. 14; nagfl. 116: roženo márše se zove krava, gjúnec, bík, vívol; ovdje neka stoje i prákol fustis; rásol coagulum; šk-rám-bol hohler baum.

e) ^ na sloveci pred tvorkom imaju: còkol crepida; kòzoli kozól calathus; tòpol populus (arbor) dalm. gen. 13: topòlov.

18. Rieči kojim je tvorka ili završetak *olj* ima malo meni poznatih.

a) ^ na tvorci ima: mozólj ελκος, küzm. 456: zvrkao se je mozoi lagoji i hüdi na lüděj; — preklinjali so bogá nebeskoga za volo boleznost svoji i mozoulov svoji.

b) ^ na sloveci pred tvorkom ima: kókolj gen. kokólja i kókolja nigella; petr. 29. 30: kúkolj, kúkolja; Pékolj, pridjev čovjeku.

c) ^ na slopci pred tvorkom ima: S v á g o l j i Ž í r g o l j, ime dvaju zemljišta na Beli u Gorenskoj.

19. Rieč kojoj je tvorka *ul* glasi: č è b u l gen. čebúla zwiebel dalm. num. 11: čebul; rav. 1/115: čebul (možda pogrješno).

20. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ulj*.

a) ` na slopci pred tvorkom ima: k ò z u l j gen. kozúlja körbchen aus baumrinde für edbeeren; k r è g u l j gen. kregúlja, i k r á g u l j nesus dalm. deut. 14: kragul; preš. 36: kregúlja; zagr. 5/1. 181: kragulj.

b) ^ na tvorci ima: m e t ù l j gen. metúlja (i metíljen gen. metílja) papilio, gol. 10: matull; rav. 1/4: metúlov; dain. 185: metýl.

21. Rieči kojim je tvorka ili završetak *en* to je *n* = strsl. **нѣ, нѣ.**

Dvoslovčane imaju naglas na predzadnjoj ili zadnjoj slopci;

a) ' na predzadnjoj slopci imaju: b l á z e n frevel, običnije fem.; b r é z e n martius mensis; c v í r e n zwirn; d é ž è n heracleum sphondilium; Č ú d e n, pridjev čovjeku, kr. upravo adj.; Č ú r e n, pridjev čovjeku; d r é s e n die zwei keimblättchen des heidenkorns: ajda v drésen gre; njeka bilina pulicaria vulgaris; g r ú d e n december, gasp. 3/502; k á m e n lapis ide ovamo per abusum uslied naglasa gen. kámna mjesto kámena, pok. 2/100: kámni itd.; ugr. ča kamla; k ó r e n circulus, kreis; l é b e n das leben dalm. cruc. često; l ó z e n, staro platno kad bude već riedko, hrv.: ó s t e n stimulus, dalm. num. 34: ostnu; jud. 3: z volovskim ostnom; kast. cil. 108: ošin: sturi de en hud jezik bode tvoji čednosti en „ossin“, ali en kal (čitaj kol) inu ena vuizda, de od praviga poota ne zaideš; p l á m e n flamma ide ovamo kao gore kamen per abusum, kúzm. 227: plámni; petr. 89: plamne; zagr. 307: plamnov itd.; r á ž e n bratspiess; s é č e n Januarius mensis gasp. 1/10: sí r e n, mali Julius, veliki Augustus mensis; s v é č e n februarius mensis gasp. 1/11: svēčen; gasp. 1/652: svēčna; s v í b e n cornus sanguinea; majus mensis; s ú ž e n mj. sóžen servus tschup. 47: sužne; škr. 34: súžèn; tr á v e n mali Aprilis, veliki Majus mensis; t ú r e n turris ugr. tören i törem; ž é g e n segen traun 5. 6: zegen itd. Ovdje neka stoji i t é d e n i t j é l e n hebdomas, dalm. deut. 16: tjednov; jap. 144. 517 i traun. 52: tédna; gasp. 3/539: tjeden.

b) ` imaju: b r è š e n wegzehrung rav. 1/66: Jožef reče jim še brēšen dati; običnije brēšno; b r è z e n abysus tschup. 508: brezn; traun. 85: brēzen; škr. 25: brēznov; preš. 95: ni se navádil po-

préd brêznov se, skál ogibát; čèsen allium, dalm. num. 11; rav. 1/115. 140: čèsen; lòcen laquens; òven aries.

c) ^ na slovci pred tvorkom ima: bôben trommel, dalm. gen. 31; ex. 14.

d) ^ na zadnjoj slovci imaju u kranjštini, jer je u predzadnjoj slovci poluglasno: bedèn cadus i bezèn fuge, ritze, i skedèn češće skedènj tenne, schön; 56: skèdejn.

e) ^ na zadnjoj slovci ima: pedèn gen. pédna i pednà palmus nagfl. 155: gda že krumpišova nát najmanje na eden pedén duga zrasté, okopajo je; običnije pédenj; tako ugr. i bobèn gen. bobnà nagfl. 121 i trpl. 67: bobén; postôjn adler, dalm. deut. 14; danas običnije postôjna; svečèn gen. svéčna i svečnà januiarius, mol. 4: Januiarius nači svečén ma 31 dnévov; nagfl. 194: v prozimci, svečnej i sūšci je rédovno jáko mrzlo

Tro- i višeslovčane rieči:

a) ^ na slovci pred tvorkom imaju: duhóven der geistliche (upravo adj.); mecésen larix rog. 497: v'eni veliki časté je tu drivú larix ali „mecésen“ za vol njegóviga trpéža; ogóren, ogrnuto mlieko; Okóren, ime čovjeku (Kranj); vojáren dux kast cil. 156: ti si sam sebi en vojarn tvoje hudobe; rog. 4: h'letemu priti ta mlade Tobias brez eniga vojarna ní mogel.

b) ^ na predpredzadnjoj slovci ima: lélahen ὀδόνη küzm. 234: vido je doli idoučo k sebi edno posoudo liki kákši lelaken veliki na štiri kiklej zvézani; nagfl. 162: oráč v prt (lelajen, sejjanjek) si semen siple; a hrv. vílahen linteum petr. 63: vilahni; gasp. 3/448: telo sv. device sama cesarica Serena z belemi vilahni obvito vu raki sv. Alexandra je pokopati vučinila. — Tako i složena rieč sa ežen od njem. eisen: čívežen, zieheisen = draht gr.; ostale sa ežen složene imaju ^: pêgležen bügeleisen: rîbežen reib-eisen.

22. Rieči kojim je tvorka ili završetak *an* imaju u kranjštini naglas najčešće na tvorci i to ^ ili ^.

a) ^ na tvorci imaju:

α) rieči koje se grade od *adjektioa*: pesjân: pèsji hundskopf; velikân: vèlik gigas škr. 193. 273: velikáni: 393: velikána; rav. 1/47: velikán, a 156: velikàn; 117: velikáne; 158: velikánam; preš. 95: velikán; 175: velikáni; tako valjda: modrjân: móder (a ne od modrija) sapiens pok. 1/15: modriáni; rav. 1/195: ne vé jezik nobeniga modrijána kaj lepšiga povédati.

β) strane rieči, osobito one prema — ánus: bolvân ali bôlvân götze küzm. 260: naj se varjejo od bolvánom djánoga; Boštijân Sebastianus; bršljân hedera; Florijân obično Frjân Florianus; Furlân Furlanus Friauler, gasp. 3/545: bi Furlane na pokornost svetomu otcu papi nagovarjal; gabân art mantel, dain. 48: mesto hrama nočni stán, njemi streže le gabán; grobijân ein grobian; kapitân petr. 27: kapitan; 28: kapitánu; gasp. 1/668: kapitána; kaplân capellanus; kristjân christianus preš. 50. 173; margarân granatapfel ravn. 1/116. 123 (i margarâna); mezljân musselin; pelikân pelecane; podgân i pòdgan ratte nagfl. 117; pogân i pògan pagánu küzm. 39. 237; trpl. 37; publikân publicanus tschup. 80.; purân truthahn gön. 92; rmân schafgarbe, kr.; strupijân scorpio škr. 313, rieč skovana prema škarprijân scorpio dalm. deut. 9, sirah 26; kast. cil. 329: škripian; jap. 313: škorpiane; Talijân Italus; tamjân i tēmjan weihrauch, gasp. 3/555: temian; žafrân žafran safran, škr. 142: žèfrân. — Tako i neki pridjevi ljudem: Behtân, Gurgân hrv.

b) " na tvorci imaju:

α) rieči koje se grade od glagolskih osnova: cmakân der schmatzt; telebân ein ungeschickter.

β) rieči koje se grade od *jednoslovčanih* nomina: bakân: bák aries; bratân: filius fratris mei patris; dolgân: dolg langgestreckter mensch; nosân: nos, naso; srpân mali Julius rog. 1 itd., veliki Augustus rog. 109 itd.; trepân: trèp tölpel; ime kućno (Preddvor); zobân: zob, koji ima velike zube.

γ) rieči koje se grade od *dvoslovčanih substantiva* s' ili ` na predzadnjoj i s' na zadnjoj slovcu: gravân: gláva grösskopf, dickschädel; okân: okô grossauge; petân: pèta, koji ima velike pete; uhân: uhô ohrring, ravn. 1/39. 111: uháne; župân: žúpa dorfrichter itd. dalm. ex. 5 = treiber; preš. 80: župàn. — Takav imaju naglas i: cigân zigeuner; Otomân Otomane preš. 127: Otománi; Šamân Schamane preš. 159: Šamánov; pa i rezáni pl. nudeln, ravn. abc. 49: rezáni, 75: rezáne.

Imena vlastita imaju kojekakav naglas: Krpân i Kípan (Varaždin), Lêban, Oliban, Pêgan, Pîpan; Šarûtan hrv. itd. — Pazi ôman alant; péhtran bertram; šârkân schakal trpl. 36: šârkane. — Kakav ima naglas rieč: vorcan στήγυx küzm. 347, ne znam, valjda: vòrcan.

23. Rieči kojim je tvorka ili završetak *jan* = stsl. *janъ, jany* mogu imati naglas na kojoj god slovcu.

a) " na tvorci (koji bijaše nješto valjda ^ jer je ^ najobičnije i u ostalih padežih mjesto ^, koji se takodjer čuje) imaju:

α) rieči koje se grade od *jednoslovčanih* rieči: Brežän: Brêg, selo u gr.; Gojžän: Gojzd, selo u gr. Hrašän mj. Hraščan: hrast u Hrâše, selo u gr.; Knežän: knêz u Knežák, kr.; Križän: Kríz (gr.); Lomljän: Lom (gr.); Rimljän: Rím, Romanus ravn. 2/163: Rimlän, preš. 95: Rimlján; vašän: vás dorf-bewohner. Amo idu i rieči, koje se grade od jednoslovčanih adjektiva, što no rabe u kojem god spolu kao ime komu selu: Dolžän: dolg u Dolge izgovarajući se Dôvje (gr.); Novljän: nov u Nóva vas (gr.); Šenčurjän: Júru Šenčúr od Šent Júri, selo u gr.; Srijän: srd u srdce u Srednja vas (gr.) Zaspljän: Zâsp mjestô Zâsep (kr.).

β) rieči koje se grade od rieči s ^ ili ^ na *predzadnjoj* slovcu, koje u sing. gen. drže ^ na *predzadnjoj* slovcu: Bašljän: Báselj gen. Bášlja (gr.); Beljän: Béla; Brežän: bréza u Brêže (gr.); Hujän: Húje (gr. možda hud); Lešän: Léše gr. (lêš?); Ločän: Lóka, grad u Gorenskoj Bischofslock; Mačän: Máče (gr.); Mengšän: Méngš gen. Méngša (gr.); meščän; mésto städter al í mēščan tschup. 610: mejščan; preš. 102: méščan; Rečän: Réka Fiumaner; seljän: sêlo dorf-bewohner mat. 527: seljâne, seljánov; gasp. 3/513; Sušän: Súha (gr.); Svarjän: Svárje plur. (gr.); tlačän: tláka der den frohndienst verrichtet; Višnjän: Višnja gòra, preš. 110: Višnjáni; Zadržän: drága, za Dragó (gr.); Žabljän: Žáblje (gr.).

γ) koje se grade od rieči s ^ *naglasom na zadnjoj* slovcu: Golničän: Golník (gr.); Leščän: Lescè (gr.); Trsteničän: Trsteník (gr.); Tržičän: Tržič (gr.); Zoričän: Zoričè plur. (gr.); tako će biti i Moskvíčän: Moskvít u Moskoviter preš. — Ipak Turjáčän: Turják preš. 45.

δ) koje se grade od rieči s ^ *u sing. gen.*: deželjän: dežèla landsmann, ravn. 1/133: deželänov, a 2/115: deželáne, 2/113: deželänov; Kovorjän: Kòvor gen: Kovòrja (gr.); Mohorjän: Mòhor gen. Mohòrja ein mitglied des St. Hermagorasvereines in Klagenfurt.

b) Na slovcu *pred tvorkom* imaju ^ one rieči koje se grade od *tro-* i *višeslovčanih* rieči s ^ na *predzadnjoj* slovcu: Goríčan: Goríca Görzer; Jeseníčan: Jeseníce pl. (gr.); Potôčan:

Potóče pl. (gr.); Vrbîčan: Vrbica; Zrčíčan: Zrčica itd. Nu amo tamo čuje se mjesto [^] i [']: Potóčan.

c) Sve ostale rieči drže isti naglas na istoj slovcu (po glasu) koji i na kojoj slovcu je u riečih od kojih dolaze: Bêsničan: Bês-nica (gr.); Bístričan: Bístrica (gr.); Blekôvčan: Blekôvec (Völkermark in Kärnten); Celjôvčan: Celjôvec (Klagenfurt); Čîrčican: Čîrčiče plur. (gr.); Dúnajčan: Dúnajec od Dúnaj Wiener; Hotém ožan Hotémože pl. (gr.); Ídrijčan obično Ídrčan: Idrijec, Ídre od Ídrija obično Vidrga; Jûršičani: Jûr-šiče, pl. (ntr.); Kâmničan: Kâmnik, varošica u gr.; Kasêš-čan; Kasêzec ili Kasêski od Kasêze plur.; Kôkrjan: Kôkra (gr.); Kôkričan: Kôkrica (gr.); Kôprčan: Kôpre od Kôper Capo d' Istria; Korîtničan: Korîtnice plur. (ntr.); Kraljêščan: kraljêvski ili od kraljêstvo der aus einem königreiche ist, rav. 2/241: kraljêščan biti tega Jezusoviga kraljestva; Krôpelčan (čitaj Krôpučan mjesto Kropeljčan): Krôplec od Krôpa (gr.); Lômeljčan (čitaj Vômučan): Lômlec od Lôm mjesto Lômeljčan (gr.); Lôtmeržan: Lôtmerg (Luttenberg, štj.); Ljubljânčan: Ljubljânc od Ljubljâna (upravo Ljubljân a to od Ljûbe, odkle je jedino moguće njem. Laibach = v Ljûbah); Mápržan: Márprg = Marburg (štj.); mêtstničan: mêtstnik od mêtsto städter, a rav. mestničan; 1/135. 227: mestni-čanov, 2/114: mestničanam, 2/252: mestničânu; Morâravčan: Morâvče, plur. (gr.); nebêščan: nebêški coelicola rav. 2/11: pové se ji zdaj, de bo clo mati tega nebêščana, 2/100: si upajo nebêščana vabiti; 2/137: nebêščane; 2/208: nebêščanami, 2/215: nebêščana; Očádovljan: Očádovlje plur. (gr.); okôličan: okôlica bewohner der umgegend; Podbrézani Podbrežân: bréza u Podbrêzje (gr.); Postenjčan: Postênjec od Postênje; Postôjnčan: Postôjnec od Postôjna Adelsberg (kr.); pozêmeljčan: pozêmljec incola terrae rav. 2/137: čisto od vsiga hudiga nagnenja je naše srce, če nebêščane in pozemličane, če dobri ljudjé in duhovi va-nj smejo pogledati in krí nam ne stópa v' lice; Predvôrčan: Predôrec od Preddvôr (gr.); Préločan: Prélok u Megjumurju; Pristâvčan: Pristâvec od Pristâva (gr.); Rádovličan: Rádovlica i Radôlčan: Radôlica grad u Gorenskoj; Smlêdnichan: Smlêdnik (gr.); špitálčan: špitálec der in einem hospital wohnende, gasp. 3/406: ves špital ponovi a špitalčane tak na duši kak na telu pomore; Tenetîšan: Tenetiše plur. (gr.); Túpaličan: Túpaliče plur. (gr.); vâraš-

čan: vârašec od vâraš städtler, gasp. 3/543: Vêtrjan: vêter u Vêtrno (gr.); Vîdovčan: Vîdovec (hrv.); Vipâvčan: Vipâvec od Vipâva (kr.); Zágrebčan: Zágrebec od Zágreb; Zâložan: Zâlog (kr.); Žâbničan: Žabnica (kr.) itd.

24. Rieči kojim je tvorka ili završetak *anj* imaju ^ na tvorci: družbânj brautführer; kiso vânj gährausbruch; lezânj pl. fadennudeln; locânj arcus; oroslânj leo češće oroslân; pedânj palmus; vrgânj boletus; vrtânj spira.

25. Rieči kojim je tvorka ili završetak *en* = stsl. енъ, енъ i тнъ pak i *men* imaju naglas ili na tvorci ili na slovcu pred tvorkom.

a) ^ na tvorci imaju: grebên pecten nagfl. 107; gön. 31. 77: grebén; kocên caulis; korên radix, schön. 4: korén; kast. cil. 54: korèn; krajnska čbelica 5. bukve 1848 71: sej imam jest neznam korèn, neznam koren, koren lečén; küzm. 292: korén mol. 47; nagfl. 159 i gön. 42: korén; u kr. i kôren gen. kôrena jap. 70: vsaku zasajenje, kateru ny mój nebeški oča zasadil, bó z' kôrenam izruvano; škr. 291: takú bó premoženje prevzêtniga z' kôrenam izdrtu; locên dohne, dain. 193: mam locéna dva leséna; 196: v' sebi mam blánje ino kopánje, v' lici locéne, noge leséne (miza); u Gorenskoj lócen gen. lóena a plur. biva i neutr. lóena; metên art mantel, dain. 53: mož metén dobí ino hlače tri; plamên flamma, kast. cil. 49: plamèn, škr. 184: plamên; traun. 64: plamên, preš. 176: plamén, 18. 27. 104. 132. 148: plaména, 189: plaméni; sežên klafter ravn. abc. 29: sežén, običnije sézenj; stremên seilfaden; — amo ide i možgâni, možjâni, moždjâni plur. cerebrum tschup. 30: mužgan, ter imena vlastita, koja su substantivirana adjektiva: Medên, Rržên, Studên, Vrben itd.

b) naglas na slovcu pred tvorkom:

α) ^ imaju: kámen gen. kámena obično kamna pače i kamla lapis jap. 26; kamène čitaj kámъne; lépen folium (i drevo platanus); ime čovjeku (Varaždin); Májcen pridjev čovjeku (Zagreb i po Zagorju); prámen filum; prsten anulus zagr. 5/1. 13: prsten; ali i prstan ravn. 2/253; sršén gen. sršéna oestrus škr. 186: sršéne; ali i nom. sršén dain 164. 219; strémen gen. streména steigbügel; vóglen, vúglen carbo, gasp. 1/661: vuglen.

β) ^ imaju: jèčmen i jáčmen gen. ječména hordeum, ravn. 1/123: jèčmen; 1/90: ječména; jélen i jálen gen. jeléna cervus traun. 102: jélen; 38: jelenov; škr. 137: jèlenu; jèsen i jásen gen. jeséna fraxinus, rog. 497; krèmen gen. kreména kiesel-

stein; mèn t e n gen. mèn tena mantel, gasp. 3/514; r è m e n obiè-nije j è r m e n gen. reména riemen rog. 230: jerménam, ravn. 1/244: jerméne, 2/90: jerménov; preš. 160: jerménov, pa tako je naglašena i rieč: Kl è m e n gen. Kleména Clemens rog. 498: Kle-ména; pazi i gorenski oblik: pl è m e mj. plamèn, gen. pleména flamma pa tako i ravn. 1/248: pljè me.

γ) ^ ima: š k r è b e n gen. škrèbena loch im baume, worin sich wasser ansammelt, gr.

26. Rieči kojim je tvorka ili završetak *enj* = *nn*, *nnn* imaju većinom na slovcu pred tvorkom ^ ili ^: gl é ž e n j gen. gléžnja talus küzm. 218; má r e n j fabula ravn. 2/249: mí nismo zvijaških márnjov poberali, kadar smo vam móč in prihod našiga gospoda Jezusa Kristusa oznanovali; ò g e n j ignis; pé d e n j palmus mat. 540: zagledati je moči dva pednja neba; rá ž e n j veru gasp. 3/557; s é ž e n j orgyia; š k ó r e n j ocrea; sú ž e n j, sóženj servust kast. cil. 95: sužinj; gasp. 3/442; ví g e n j eisenhammer.

^ ima b ô b e n j tympanum gasp. 3/461: bubenj.

^ na zadnjoj slovcu imaju u kranjštini rieči, kojim je poluglasno u predzadnjoj slovcu: b e d è n j gen. bednjà, al i b è d e n j cadus; s k e d è n j al i s k è d e n j dreschtenne, dalm. num. 17: skednja; schön. 56: skèdejn; küzm. 25: „skegyen“.

27. Rieči kojim je tvorka ili završetak *in* imaju većinom ^ na tvorci; riegeje na predzadnjoj ili drugoj kojoj slovcu.

a) ^ na tvorci imaju: a r m e l ì n harmelin rog. 469: čistiši so kakor armelini; b e l ì n, canis albus, hrv.; b o g a t ì n homo dives rog. 214: bogatyni; tšchup. 521: wogatin; škr. 66. 262: bogatín; 29. 55: bogatína; ravn. 1/182: bogatínu; b o l v a n ì n götzen-diener gasp. 3/505: dokonča vse poganine i bolvanine k prave vere istini dopeljati; B r a m ì n ein Bramine preš. 154; b r š l ì n hедера helix; c a p ì n ein zerlumpter mensch, kr.; c e b e d ì n, vrst biela vina, kr.; c e k ì n zechinne zagr. 5/1. 193. 269; c e p ì n art haue, kr.; č e s m ì n berberis vulgaris; D a l m a t ì n Dalmata; d u h o v ì n daemon; f a k ì n fachino hrv.; f a n t a l ì n bube kr.; f a n t ì n bursche kr.; g o s p o d ì n dominus dain. 24. 127: g o s p o d ì n; g o v o r č ì n advocatus; g r d ì n schmutzian, schurke; j e r ì n bassin; k a l ì n gimpel (vogel) preš. 89: kalín, 88: kalína; k a r m e z ì n karmesin ravn. 1/244: karmezín; k u m ì n cuminum; L a t ì n Latinus gasp. 3/450; m e r k u c ì n waldteufel (od njem. meerkatze, Murko: mirkucin); m r a v l j ì n formica; m r g o l ì n zwerg; p o g a n ì n paganus gasp. 1/671: poganínov; p o t e p ì n

erro; prežîn laurer; rogîn lucanus cervus; ime dugorogu volu; smrkolîn rotzbube; štrtîn 100 vedara, štj.; varovčîn viehhüter; velikîn magnatum unus rav. 2/108: stopijo duhovni k' njemu in drugi Judovski velkîni; Turčîn Turca preš. 48: Turčîne; Varaždîn grad u Hrvatskoj; zvavčîn brautwerber.

Amo idu mnoga imena obiteljska, koja će mnoga biti prema italijanskomu završetku -ini, -ino, njevoja i prema njem. -lein, n. p.: Ahčîn (Kranj); Bašlîn (Varaždin); Budîn; Buzîn; Cvetlîn; Čukolîn (Varaždin); Dobrîn; Dragîn; Feltrîn; Forčešîn; Gašperîn; Gašprlîn; Gestrîn (Ljubljana); Grusovîn; Hadalîn; Hrovatîn; Hudîn; Jaklîn (Varaždin); Jerîn; Kacîn; Kalîn; Kroflîn hrv.; Pavlîn; Rošlîn (takodjer = Varaždin); Stučîn; Svetlîn; Šulîn; Šviglîn (Zagreb); Trpîn; Vižîn; Zorîn.

b) ` na slovcu pred tvorkom imaju: kómin focus, hrv.; málin himbeere; žénin bräutigam, dalm. jer. 33; jap. 36; ženina, 120: ženinu; preš. 180: žéninu.

c) ` na slovcu pred tvorkom imaju: pèlin gen. pelína artemisia absynthium i nom. pelín; dain. 209; gasp. 3/524; pèršîn petroselinum; petèlin gen. petelína gallus gallinaceus rav. 1/274: petelîni; škr. 96: petélin. — — Kakav ima naglas rieč turin = zajčič dalm. deut. 11, ne znam, a pòbratin gasp. 3/407 i perg. je iz srbštine primita rieč.

Ovamo idu još i rieči na *lin* prema njemačkomu -lein (lin) te se govore po Štajerskoj i susjednoj Hrvatskoj, riegje u Kranjskoj. gdje se je lin okrenulo na elj gen. eljna: ráblin, za tim ráblin a na pokon rabel po otpadu krajnjega *n*, koji se u gen. opet pojavlja. — Take su rieči: cóclín i còclín, rubac kad se u njem štò zavezana nese; cvèrglin zwerg; grínglin gründling; grúndlin gobio fluviatilis; káslin i kásln schubladkasten; míšlin muschel; nêšplín mispel; núddlin nudel; pêmzlin pinsel zagr. 5/1. 34: ono moramo mi z-pemzlinom jezika našega farbati; púddlin pudel; púmrlín ime psu hrv.; ráblín hencker (od raffén) kast. cil. 328: on bó sam svoj rablin; regètlín rakette; škrpètlín pedule; šólin Schuh(lein); špárglin spargel; véncrlín custos vineae. — Možda idu ovamo i: nágrlin (na grlo?) monile, i óbrlin collumbar zagr. 5/1. 269: budeš moral pri obrlinu jezik vu precepu držati.

28. Rieči kojim je tvorka ili završetak *inj* bit će strane kao i tvorka koja po mojem znanju dolazi samo u imenih dva tri sela

u Gorenskoj (prema ital. ino, skraćeno in?): Bòhinj gen. Bòhinja, dolina u Gorenskoj, njem. Wohéin (valle bochino?) preš. 171: Bòhinj; Strahìnj gen. Strahinja; Tuhìnj gen. Tuhinja. — Spomínj preš. 17. 22. je krivo mjesto spomín.

29. Rieči kojim je tvorka ili završetak *on* imaju ^ na tvoreci: balôn ballon; bardôn = ostve; barôn freiherr preš. 86: barón, 45: barónov; beračôn bettler; drakôn drache dalm. jer. 49. sirah 25; ravn. 1/299; hlačôn latas braccas habens; hlapčôn knecht; hlapôn dampfmaschine; kotiljôn cotillon preš. 86: kotiljón; kujôn coujon; kupôn coupon; legijôn legion zagr. 5/2. 23: trapljena bila onda je ôd celoga legionia; madrôn blähsucht; marjôn majoran; milijôn million petr. 231 i gasp. 1/231: miliôn putov millionenmal; pardôn pardon; pikôn art haue; škorpijôn scorpio ravn. 2/210: škorpjóna; špijôn spion gasp. 3/489; škadrôn schwadron; švedrôn homo curvis pedibus. — poplôn i pòplon je novogrč. πάπλωμα od ἐφάπλωμα gasp. 3/4. 87.

Taj se završetak daje često krstnim imenom: Anžôn Hans; Gašperôn Caspar; Matijôn Matthias; Mihôn Michael. — Dolazi i u imenih obiteljskih, koja će mnoga biti prema ital. -oni, n. p. Boveôn, Čigôn, Fantôn, Korôn, Madôn, Mažgôn, Pagôn, Pelizôn, Radikôn, Trčôn, Tribušôn, Verčôn, Žigôn.

30. Rieči kojim je tvorka ili završetak *un* imaju ^ na tvoreci: baržûn i báršon porphyra tschup. 560: baržun, nagfl. 180: báršonam; petr. 88: báržuna; galûn alaun; golûn weihe; hropûn kleiner mörser zum schiessen; kaštrûn kastrun rog. 489: koštrûnov; komûn vertiefung im vasser (Štanga kr.); kopûn kapaun rog. 26: kopúna i kapúna, dain. 177: pet kapýnov je sedélo vu kobáči; gasp. 1/184: kopúna; merčûn mensor, umleger dalm. jer. 48: hočem jest nym poslati merčune de je imajo pretočiti; metûn balger; račûn rechnung tschup. 482: raču nali rajtengo delati; mol. 46: račúna; perg. 10/2: račuun; petr. 422: račún; 33: račúda itd.; rokûn handhacke; štacûn kaufmannsladen nagfl. 66: štacúni; tepûn schläger: zobûn, njeka ženska ôprava, interula, subucula, hrv. — Ovako i njeka obiteljska imena: Gabrûn (Štanga); Macûn stj. Markûn (Maće gr.); Mihûn (Varaždin). Sežûn kr. (sравни *on*).

31. Rieči kojim je tvorka ili završetak *t* = stsl. *тъ, тѣ* većinom su jednoslovčane i već s prieda navedene. Višeslovčane imaju naglas ili na zadnjoj ili na predzadnjoj slovcu.

a) ^ na zadnjoj slovcu imaju: *gospôd* (mjesto *gospot*?) *dominus*; *prevît* *wiede aus zweigen*.

b) " na zadnjoj slovcu imaju: *obët* gen. *obéta* *promissio* *tschup.* 231. 307. 347. 375. 391. 505: *obête*; 452: *obëtov*; 609: *obêteh*: *ravn.* 1/332: *obéti*; 2/6: *veliki obéti*; 139: *lepi obéti*; *preš.* 13. 190: *obéti* itd.; *posvêt* *berathung*.

c) ^ na predzadnjoj slovcu ima: *ócet*, *acetum* *petr.* 61: *octom*; *pánkrt* *bankert*, *dalm.* *deut.* 23; *spámrt* *primus somnus*.

32. Rieči kojim je tvorka ili završetak *at* imaju na tvorci ^ ili ^, a njeke imaju naglas na predzadnjoj slovcu.

a) ^ na tvorci imaju: *komât* *kummet*; *legât* *merops apiaster*; *pečât i pečât* gen. *pečâta* *sigillum* *škr.* 227: *péčat*, 374: *pečátam*; *ravn.* 2/220: *pečât a* 2/130: *pèčat*; *osât*, *osêt* *genus spinae*, *dalm.* *ev. mat.* 7; *jap.* 27; *ravn.* 2/67: *osât*; *soldât* *miles*; *škr. lât* *scharlach* *ravn.* 1/310: *v' kraljev skrlât* *naj ga oblécêjo*; 2/60; *škr.* 99; *pok.* 3/84: *šklrlât*; *Trsât* *Tersatto* kod *Rieke*.

b) " na tvorci imaju: *Hrovât* *Croata*; *Kosmât*, ime obitelji (*Bela gr.*); *pegât* *perlhuhn*; *skržât* *cicada*.

c) naglas na predzadnjoj slovcu ima; *árcat* *arzt* *dalm.* *sirah* 10; *ev. mat.* 9; *áržat* *hosen-*, *rocktasch*; *fláncat*, *hváncat* *schneeball*, *eine mehlspeise*, *kr.*; *môhati* *môhant* *streichkäse* *ravn. abc.* 47: *móhat*.

33. Rieči kojim je tvorka ili završetak *avt* (*out*) = *njem.* *olt* imaju na slovcu pred tvorkom ^: *brêhavt* *homo tussiculosus*; *cêmavt* *homo avarus*; *cîkavt* *turdus iliacus*; *čûljavt* *picus* (po glasu: *čulj*); *drêgavt* *homo petulcus*; *mâravt* (*marolt*) *homo inoboediens*; *mîgavt* *homo inquietus*; *mîdavt* *homo inquietus*; *pêšavt* *homo fatigatus*; *pêzavt* *folterer*; *plêzavt* *picus* = *čûljavt i brglez*; *posnêhavt* *der den rahm von der milch gerne ableckt*; *skâkavt* *springer*; *stîkavt*, *iztîkavt* *stöberer*; *špâravt* *sparer* *der kein sparer ist*; *štrlîncavt* *erro*; *zmîkavt*, *izmîkavt* *fur*; — *ôhravt*, *vôhravt* *grüner kopfkohl* *ravn. abc.* 61: *vîhrov*t (*mjesto vrihovt?*), druga je polovina rieči *njem.* *kraut*.

34. Rieči kojim je tvorka ili završetak *et* = stsl. *ѣтъ* imaju u kranjštini većinom " na zadnjoj slovcu, drugdje obično ^ ili ^ na predzadnjoj: *bekët i bèket* gen. *bekêta i bekêta* *balatus*; *blebët*

i blèbet blateratus; bliskèt i blísket fulgur; cekèt i cèket clangor; čečèt i čèčet meerzeischen; čekèt i čèket gewitsher der spatzen, dain. 44: skoro začnejo čekét — pa letijo v prosno jed (vrabli); klepèt i klèpet crepitus; krekèt i krèket crocitus; regèt i règet gequacke der frösche; rezgèt i rèzget hinnitus; ščegèt i ščèget das kitzeln; trepèt i trèpet tremor tschup. 433: iz vsem straham in trepètam; 607: v' strahu in trepètu; pok. 1/123: trepètam; ravn. 1/49: trepèt; 1/72: v' trepètu; 1/183: z' trepètam itd.

Strane rieči imaju ponajviše ^ ili ^ na zadnjój slovci: balèt gen. balèta ballet; bankèt bankett; bajonèt bayonnet, obično: panganèt; klarinèt die klarinette, dain. 109: klarinete; komèt cometa; servijèt serviette, obično: solvèt; sonèt das sonett preš. 101: sonète slišim péti pévce mláde; šekrèt i skrèt abort; štilèt pugio. — Tako dolazi u ugrskoj slovenštini: nojèt gen. nojèta unguis mjesto: nòht ili nòhet, nagfl. 122: nojétje; 25: z-no jéti, do nojèta; 14: nojéte.

Naglas na predzadnjój slovci imaju strane rieči: címet gen. címeta zimmt, dalm. sirah. 24; ríčet gerstenbrei mit fisolen, kr.; špámpeti štámpet bettgestell; žámetsammt, poslovice je: pámet je bolji ko žámet.

35. Rieči kojim je tvorka ili završetak *et* = stsl. *ѣт* uporavljen od imena srednjega roda na imena mužkoga roda, imaju naglas ili na tvorci ili na slovci pred njome.

a) ^ na tvorci imaju: hlapčè gen. hlapčèta (i hlâpče gen. hlâpčeta) verächtlicher knecht; hvalè prahlhans; lobhudler, ravn. 2/18: ničémrneži, hvalétje blebetávci imajo lažnjivo bogabojéčnst; lenè homo piger, ravn. 1/209: lenè! k' mróvli idi v' šolo; 1/210: lenétu je zatrnjana pot; 2/75: kaj bi bil Janez lenétam rekel? molè betbruder; neborè i nebóre miserculus; negodè lástiger mensch; nemarnè homo negligens; potepè homo planus; prismodè ein hirnerbrannter mensch; siromasè armer kerl; stražè custos; uscanè brunkkerl; usranè scheisskerl; zaspànè schlafhans; župànè filius zupani.

Tako osobito mnoga imena krstna i obiteljska: Ažbè; Anžè Hans; Arcè, Barlè, Bedenè, Belè, Blagnè, Blažè Blasius; Bolè, Boltè Balthasar; Boštè Sebastianus; Brečè, Brencè, Cemè (Tržič gr.), Cigalè, Čarè, Črnè, Florè Floriánus; Francè Franciscus preš. u naslovu: poezije dóktorja Francéta Prešérna; Frečè, Fundè (Bela gr.); Gajè, Galè, Gršè, Habè, Jeršè (Bela gr.); Kešè, Ketè,

Kodrè, Kokolè, Kresè (Žužemberk), Krpè, Kumšè, Kuncè, Lahnè, Lekšè Alexius; Lenčè; Medè (Bela gr.), Mehlè, Mogè, Mošè (Ljubljana), Mravljà, Mrgolè, Nagodè, Namrè, Omahnè, Pancè, Permè, Pernè (Kranj), Polhè, Polšè, Rapè, Rodè, Romè, Rosè, Rozè, Sajè, Skalè, Slabè, Slovšè, Smolè, Starè, Stelè, Strlè, Strmolè, Škabrnè (Novo mesto); Štefè (Stephanus); Šukljè, Tomè (Medvòde, gr.), Tramtè, Vajdè, Venè, Vernè, Vodè, Vrbè, Želè.

b) ^ na slovci pred tvorkom imaju: d r û ž e gemahl tschup. 551: družétov; mlájše nachkomme; pûbe bube, bursche, ravn. 1/141: pûbeta; s t r ê ž e bediener ravn. 2/123: podal jih je strézetu; 2/102: so strézeti ostrméli nad tem čudežam, 2/101: mati je precej strézetam rekla...; 1/201: stréže, 1/289: strézetu, 1/312: strézeti, 1/304: strézeta, dual; t â ž e tröster ravn. 2/192: on, ljubeznivi táže te matere, tudi tebi, če po komu jokaš, vелеva: nikár ne jokaj! 2/176: je nad njim ediniga prijatla in tážeta skusil.

Tako i imena vlastita krstna i pridjevi ljudem: C ê n e gen. Cê-neta Vinncetius; J ô z u e tschup. 386: ukaže Jozuetu te nar srčnejše korenake si zbrati; J ô ž e gen. Jôžeta Josephus; L î p e Philippus; N â c e Ignatius; N ô e pok. 3/117: ti si Nôetu trdnu oblubil de nôčeš vûs svéjt pogubiti... ti si z' Nôetam spravo sturil; P â v l e Paulus; P ô l d e Leopold; T î n e Valentinus; T ô n e Antonius; L a p â j n e, U r b â j n e, V e l i k â j n e.

U Nutranjskoj bliže Istri imaju sve ovake rieči ^ na slovci pred tvorkom, kako tvrdi kolega mi Benigar: Bláže, Frâne, Pávle gen. Blážeta, Fráneta, Pávleta (možda Bláže, Frâne; Pávle).

c) ` ima: ò č e gen. očéta pater.

36. Rieči, kojim je tvorka ili zavšetak *et* = stsl. ѣтъ, ѣтъ, ѣтъ, imaju u kranjštini ` na tvorci: c e p è t gen. ceptà suppletio pedum; h e b è t attich; h r b è t dorsum; k r h è t frustum; l a k è t i l a k è t gen. laktà i lákta cubitus πῆχυς, a dain. 205: ja sem mrzla kakti léd, rasem dugša na lakét; nagfl. 25: lejva rouka naj skoro do laktá na stouli leží; a 77: z laktom; u kr. je plur. femin. lakti gen. laktí (upravo lǎhtí); p e k è t sonitus equorum currentium; š e p è t susurus; z v r g è t gezwitzscher.

Na slovci pred tvorkom imaju naglas: í h e t gemitus, kast. cil. 156: si poln jeze, srda, yhta, čemerike inu strupá; l é h e t acker über eine mauer; v è h e t pugillus foeni.

37. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ot* = stsl. отъ imaju u kranjštini ` na tvorci: b r b ò t gen. brbòta τὸ balbutire; c o k ò t crepitus dentium; d r e g ò t tremor; g r o h ò t cachinus; h o h ò t

cachinus; hripöt raucitas; hropöt strepitus; spiritus interclusus; kloköt crocitus; klopöt crepitus; kroköt crocitus; ropöt strepitus; rozgöt cachinus zagr. 5/1. 199; sopöt anhelitus ugr. sopout dampf nagfl. 147: jeli ste že vidili lagve zaparüvati? etakšega hîpa se eden tál kropa na spár (sopout) obrne.; na železni potáj po 20—30 koul vküp prikapčijo za en drugim, štera eden sopoutnik vleče pomouči sopouta; štropöt strepitus gasp. 3/477. 543; šumöt sonitus; topöt supposio pedum; voföt pennarum ictus; živöt der leib, dalm. num. 19 itd.; rog. 217: živótu; škr. 371: na živóti; ravn. 1/54; iz živóta itd.; a ugr. hrv. život gen. života vita, nagfl. 120: život itd. — Ove su rieči u kajkavštini naglašene na sloveci pred tvorkom i to imaju `: gròhot, štròpot.

^ na tvorci ima: koköt gallus dain. 146. 213: kokót; küzm. 57: kokout; nagfl. 108: kokouta. — Tako i sträne rieči: bankrôt, der bankerott; fagöt dain. 109; falöt ein lump; galjöt remex; obično figur; zagr. 5/1. 121: pod oblastju pekleneh galiotov nju ostavi, 122: kak brže ti se prepustiš premamiti od galliotov peklenskeh; medritöt ili terjak, Mulih protimba suprot kuge.

Naglas na sloveci pred tvorkom ima: lðkot anhängeschloss zagr. 5/1. 20; špíčmot spitzmaus štj.; válpot dalm. ex. 1; valpote gen. 14; valputí ex. 5; čitaj: Levec die sprache in Trubers Matthaeus 42: valput m., germ. Amtmann: gospud pravi k sujmu valputu 20. a; in Krain hiess der Aufseher über die herrschaftlichen Arbeiter bis zum Jahre 1848: valpet, lies vávpüt, gen. vávpüta; davon Valpotič, ein häufiger familiennahme in Krain; aus dem deutschen: ahd. waltboto, mhd. waltbote der Gewaltsbote, der bevollmächtigte Gesandte; vínkot vinum coctum.

38. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ut* (ot, at), imaju ^ na tvorci: minût die minute, zagr. 4/1. 341: od tulikeh frtaljev, minutov, hipov; plavût flossfeder rog. 4: primi srčnu za plavute ribe, obično femin.; prešût art schweinfleisch; tekût federlaus; zijût abyssus; Žvanût, ime obiteljsko, kr.

39. Rieči kojim je završetak *ant* imaju naglas ili na tvorci ili na sloveci pred tvorkom.

a) " ili ^ na tvorci ima: Bregänt, ime obiteljsko; grabänt ili grabánt satelles zagr. 5/1. 172. 292; gasp. 1/158. 3/641; predikánt gasp. 1/127 bez oznake naglašene sloveke.

b) $\hat{a}$ na sloveci pred tvorkom ima: B $\hat{a}$ l a n t Valentin; d $\hat{e}$ m a n t diamant, kast. cil. 330 i rog. 3: diemant; m $\hat{o}$ h a n t streichk\u00e4se; p $\hat{i}$ g m a n t njeka bilina; t $\hat{e}$ h a n t decanus, der dechant.

c) $\acute{a}$ ima b $\acute{a}$ r h a n t barchent.

40. Rie\u010di, kojim je zavr\u0161etak *ent*, strane su te imaju na zadnjoj sloveci naglas $\grave{a}$ ili $\grave{e}$: a g $\grave{e}$ n t zagr. 5/1. 153: tak se more re\u010di od oneh prokoratorov i poslov ali agentov...; c e m $\grave{e}$ n t gen. cem\u00e8nta; d o c $\grave{e}$ n t; e l e m $\grave{e}$ n t; f i r m a m $\grave{e}$ n t \u0161kr. 2; f u n d a m $\grave{e}$ n t tschup. 571; r e g $\grave{e}$ n t dalm. sirah 10; r e g i m $\grave{e}$ n t gen. regim\u00e8nta; r e p e t $\grave{e}$ n t, koji istu \u0161kolu opetuje; s u p l $\grave{e}$ n t; \u0161 t u d $\grave{e}$ n t gen. \u0161 t u d \u00e8 n t a ein student; t a l $\grave{e}$ n t tschup. 594: talentov; pok. 2/81: tal\u00e8ntov; t e s t a m $\grave{e}$ n t.

41. Rie\u010di kojim je tvorka *telj* = stsl. тѣлѣ izumrle su u kranj\u0161tini do jedine prij\u00e1tel amicus, koja ne glasi vi\u0161e prijatelj ve\u0107 prij\u00e1tel a gen. prij\u00e1tla, u cruc. tja prijatelna. U ugrskoj sloven\u0161tini i kajkav\u0161tini bujno \u017dive a imaju ve\u0107inom potisnuti naglas na sloveci pred tvorkom; koji bilje\u017eim $\hat{a}$ a imao bih ga mo\u017dba ovdje bilje\u017eiti znakom $\hat{a}$. \u010cuje se dakako i na srbsku nagla\u0161ena i prednja koja slovka. Primje\u010dujem jo\u0161te, da *telj* nisam nikada \u010duo, nego samo li *tel*, kako i obi\u010dno u kajkavskih knjigah dolazi. Ovdje \u010du navesti rie\u010di samo iz knjiga.

b a n t \u00ed t e l j qui molestiam infert, re\u0161, 127: nema drugo obra\u011duvanje neg fantenje nad bantitelom vu\u0107injeno; b a t r \u00ed t e l j hortator, consolator kraj\u010d. 303: ti si gosponne, na\u0161 v\u00e9selitel vu \u017ealosti, batritel vu n\u00e9volje, lehkotnik vu te\u017eko\u010de i boleznosti; b r a n \u00ed t e l j defensor, mol. 99: \u0161teroga je mejla na zemli ra\u0161\u00e9ritela br\u00e1nitela m\u00e1 v neb\u00e9saj; perg. 59/1; buude moral tutor branitel biti; kraj\u010d. 341: ti nam budi m\u00f3\u0107 i j\u00e1kost, branitel i hranitel vu mladosti i starosti; zagr. 5/2. 15: ja tebe samoga spoznavam za gospona stvoritela, hranitela i branitela mojega; \u0107 i n \u00ed t e l : \u0107 u d o \u0107 i n \u00ed t e l wunderth\u00e4ter gasp. 1/678: pom\u00e1\u017ee vse i slednje veliki ov \u0107 u d o \u0107 i n \u00ed t e l sebi pobo\u017ene slu\u017dbenike; gasp. 3/403: sada (bog Kaje-tana) velikoga \u0107 u d o \u0107 i n \u00ed t e l a vsem proti njemu pobo\u017enem izkazuje; d o b r o \u0107 i n \u00ed t e l j benefactor, mol. 105: da na\u0161im dobro\u0107initelom vekive\u0107na dar\u00fjuje\u0161; da d\u00f1\u0161e na\u0161ih br\u00e1tov, pri\u00e1telov i dobro\u0107initelov od vekive\u0107noga skv\u00e1rjenja obarje\u0161; gasp. 3/413: vseh dobro\u0107initelov imena vu\u0107inil je popisati; z l o \u0107 i n \u00ed t e l j \u00fcbelth\u00e4ter, kraj\u010d. 124: ja vsem mojem protivnikom i zlo\u0107initelom za l\u00fabav tvoju rad oprostim; d a r o v n \u00ed t e l j (!) donator, largitor mat. 591: on gospon je vsega i darovnitel vsakoteroga dobra; d o k o n \u0107 i t e l j

τελειωτής küzm. 407: kumes gledéči na voja liki na začítela i dokončítela; fantítelj ultor, mat. 603: vi adda srditei, netrpilvni, fantiteli razmete, ako...; glasítelj nuncius trpl. 52; govorítelj orator, mat. 594: rekel je mudri Seneka jednomu skazljivcu govoritelu (vanus orator)...; hranítelj nutritor, krajč. 341, zagr. 5/2. 15. (gledaj gore pod branitelj); hvalítelj laudator, mat 569: sam svoj hvalitelj; krstítelj baptizator küzm. 27: té je Ivan kristitelj; ljubítelj amator, mol. 54: Jezuš ljubiteo méra smiluj se nam; krajč. 366: Jezuš ljubitelj čistóčè, ljubitelj míra, smiluj se nam; gasp. 1/655: najde dragoga ljubitelja svoga mrtvoga; a 1/934: ljúbitelu: spoznala je to i druga divojka, kotera da bi k ljúbitelu svojemu na dogovorjeno mesto oditi hotela, dojde k-vratam...; nadarítelj donator reš 140: bog kakti naj pravičnejši nadaritelj mora naplatiti jednu...; nadladítelj victor, mat. 564: ostanete nadladitelji; napravítelj δημιουργός küzm. 405: šteroga zidár i napraviteo je boug; nastavítelj informator, nagfl. 30: sveta nastavitelj i mouder ravnitelj, vsa od tébe vdáblam; navûčítelj magister zagr. 5/1. 113: navučíteli; reš 118. 210 itd.; mat. 405 itd. itd.; nazvestítelj nuncius, annunciator, gasp. 1/210: nazvestíteli; gasp. 3/556: po vsem svetu poslal je s. evangeliuma nazvestitele; neprijátelj inimicus, hostis küzm. 19: nepriáteljje človeka bodo ti dománji njegovi; 25: prišao je njegov nepriátelj itd.; a krajč. 349: néprijeteli; gasp. 1/198: nepriátelj; obeselítelj laetificator, mol. 52: oh Jezuš v tebi vúpajoučih obeseliteo! 54: Jezuš obeseliteo nevolnih; 65: za obeselitelja dújh sveti je zvani; obranítelj defensor gasp. 1/199: obranitelj; a trpl. 6: obránitelja; odhranítelj erzieher zagr. 5/1. 136: kojega glas začufši i poznavši pozoj dotekel ie k njemu i nepriatele njegove vse do jednoga porazavši odhranitelja i dobročinitelja svoga od smrtne pogibeli je oslobodil; odkupítelj redemptor mol. 24. 100: sin boug odkúpíteo svejta, smiluj se nam; 109: stvoriteo i odkúpíteo boug tvojih vórnih...; 133: oh odkúpiteo moj ljubléni! povékšaj vu meni právo vóro; mat. 569: koje (pozivanje) nam odkupitelj činí; gasp. 1/71: izidi gledat prihádjanje ovo odkupítelja tvojega; 3/414; itd. itd.; odpustítelj nachlasser, krajč. 379: duh odpustitelj grehov, pomiluj nas; ogovorítelj obtrectator mat. 549: vučinil od jadoviteh i čemerneh káč skončati jezero ogovoritelov i mrmravcev; a gasp. 1/224: ogðvoriteli; oskrunítelj schänder gasp. 1/188; 169. 228; oslobodítelj liberator küzm. 227: toga je boug poglavníka i osloboditelja poslao; küzm. 292: pride

Siona o s l o b o d í t e l i odvrne nepobožnost od Jáкова; trpl. 55: osloboditelj; mol. 106: pomočnik i osloboditeo moj si ti; krajč. 349: poznai i vidè, da si ti naš dobri branitelj i osloboditelj, ki mesto nas vojuješ; p o m i r í t e l j pacificator gasp. 3/483: vučinja jest naš z bogom pomeritelj, 1/32; p o r u š í t e l j eversor reš 195: ne li ga, ki bi na visela obesil ove tate vremena, ove razbojnice prilike, ove porušitelje občine? p o s l u š í t e l j auditor reš. 5: od mojih poslušitelov jedino je kaj prosim...; 190: želem vendar da končemar budem mogel dvoí nepokoj poslušitelom mojem kak mi se vid, naj bolje potreben v pamet zabiti, gasp. 3/537 itd.; p o s v e t í t e l j sacrator, mol. 59: dújh občinske sv. materé cérkvi pósvetiteo, smiluj se nam; p o t v o r í t e l j calumniator mat. 579: iz groba bil bi izéšel za lažljive potvoritele obšaniti; p r e d o b í t e l j victor mat. 541: predobitelj vseh skušavanjih postajem; p r e g o n í t e l j persecutor reš 218: pregonitelji krščenikov bili su ljudi nerazumni, itd.; gasp. 3/545: naj vekšega svojega pregonitela Peregrina po svoji ruki je obrnul; p r e k r š í t e l j transgressor reš 195: v pravdi orsački ne odlučena kaštiga proti ovem prekršitelom; p r e o b l a d í t e l j victor reš 218: mučeniki veksem taljem bili su preobladitelji tela; p r e s v e t í t e l j illuminator, mol. 55: Jezuš presvetiteo prorokov; 113: hvalen bojdí naš presvetiteo sv. dújh boug; petr. 189: presvétitelj; p r i j á t e l j amicus nagfl. 14: Árpád i Béla sta si prijátela bílá; 19: šoulsko dejte se pokloni svojim pajdášom znánim málim prijátelom; petr. 262: prjáteleh itd.; r a n í t e l j vulnerator gasp. 1/655: po smrti rečenoj ljubitelja, ali duše svoje ranitela, vu Lavián domovinu svoju povrne se; r a š í r í t e l j dilatator, mol. 99: šteroga (Števana) je mejla na zemli rašéritela (é samo znači, kako se ima ono glasiti a ne naglas); r a v n í t e l j rector nagfl. 30 (gledaj s prieda pod nastavitelj); reš 194: ravnitelj občine, koji za ništar drži hipe, ne včini napredek: gasp. 3/541: onde novakom ako prem lajkuš za ravnitela i direktora bude; r a z d e l í t e l j dispertitor gasp. 3/413: o da bi mi končema mislili nas samo razdelitele i šaf-fare blaga gosponovoga; r a z v e s e l í t e l j erfreuer gasp. 1/658: ali pravični razveselitelj vseh žalóstneh Jezuš njoj glasno reče: kčí ljublena Margarita ne plači; r e š í t e l j liberator, mol. 73: hvali Sion rejšitela, hvali voja i pastéra; r o d í t e l j parens. mol. 27: boug roditeo, boug rodjeni, poslušjni nas; 128: spoumeni se, gospodne z mojih roditelov, bratov, sestíc itd. itd.; küzm. 406: od roditelov svoji, itd.; s k u š í t e l j tentator petr. 38: pristupivši skušitel reče njemu; mat. 566: odgovorite srdčeno nevernomu skuši-

telu ono kaj...; s p a č i t e l j corruptor reš u predgovoru: primete
 ada i vi kamence ove, koje vam ja vu ruke vaše postavljam vu
 knižice ove na mesto vnogeh drugeh knjig, koje vam vremena ova
 iz stranskeh orsagov donešene spačiteli ponujaju; gasp. 1/246;
 s p r a v i t e l j compositor, auctor nagfl. 63: njí (knjig) rejarov je
 več, kakti spravitel, kí je piše, štampar kí píske nabéra; s t v o -
 r i t e l j creator mol. 25: oča boug stvoriteo, smiluj se nam; 109.
 127: nébe i zemlé milostivni stvoriteo! 94: mati s t v o r i t e l a,
 moli bogá za nás; zagr. 5/2. 15 (gledaj s prieda branitelj); s v e -
 t i t e l j sanctificator, krajč. 379: duh cirkue katholičánské s v é -
 t i t e l i ladavec; u č i t e l j lehrer küzm. 387: pouleg lastivni žel si
 bodo vu č i t e l e správlali; 376: kí ščéjo bidtí právde vučitelje; 351:
 on je dáo níke pastére i vučitel e, itd.; u k a n i t e l j fraudator reš
 204: koteri jesu oni lažlivi vkaniteli, koteri pod kožum jančeca
 ljutost vučju skrivaju; mat. 541: pošpotavam se iz nevernoga vka-
 nitela itd.; u k r o t i t e l j domitor gasp. 1/232: vkrotitel; v e s e -
 l i t e l j laetificator mol. 157: bojdi meni veselíteo vu žalosti; petr.
 75; krajč. 303: ti si, gosponne, naš vèselitel vu žalosti; v i d i t e l j
 qui videt, nagfl. 33: vúlha mi je boug zá to dao, da bi ž njimi
 čüio i slúšao mojga vučitel a na vse dobro viditel a (valjda pogrješno
 mjesto voditel a); v o d i t e l j dux küzm. 343: zá to nám je právda
 voditel bila Kristuší;.. da je pa že vera prišla, nejsmo več pod
 voditelom; nagfl. 76: líbi, poštúj vučitel a kak vernoga voditel a;
 v r a č i t e l j medicus gasp. 1/194: vračíteli; 3/410: da bi vračíteli
 došli nogu rezat, zdravu najdu; 3/532 itd.; reš 236: od ruk vra-
 čitel a; z a č i t e l j i z á č i t e l j ἀρχών, gledaj dokončitelj; z a d o -
 m e s t i t e l j ἐξδικοῦ küzm. 371: naj što ne preskoči i ne vkani
 brata svojega v' kákšem deli, ár je zadomestíteo gospoud vsega
 toga; 294: ar je boží sluga zadomestitel vu srditosti tomi húdo-
 činéčemi; trpl. 77; z a g o v o r i t e l j defensor, advocatus gasp. 1/238:
 zagovorítela; mat. 595: Mariu i moje zagovoritele svetce molim i
 prosim; z a m e n i t e l j penezni campar, reš 195: koteri (Zakeuš)
 je bil bogat penezni zamenitel; z d r ž i t e l j conservator, nagfl.
 199: boug je zdržitel svejta; z m i s l i t e l j excogitator (?) reš 122:
 ne listor školni zmisiteli (pogrješno?) neg i proroki strašne vihre
 izpisavajuč vele, da ljutenje i sila nesmerna vetrov sada podigava
 vode do neba, sada ponizava do pekla; 'z v e l i č i t e l j salvator
 küzm. 223: toga je boug na poglavníka i zveličitel a zvíso z dejsnov
 svojov; mol. 94: mati zveličitel a, moli bogá za nas; zagr. 4/1. 25:
 podignjenem vu nebo srcem k-Christušu z v e l i č i t e l u svojemu

počel je zdihavati, a 78 i 148: zveličitel, a 140 i zvéličitel: gosponne božè stvoritel i zveličitel moj, prósím te; o zveličitel zmóžni; hvala i dika budi tebe zvéličitel, dóbri gosponne (bit će tomu povod vokativ, opako zatezanje kod molitve); reš u predgovoru: za to zveličitel naš pri s. Lukaču nas opomina: quae-rite... gasp. 1/212. 212: zveličítela.

42. Rieči strane na *ast, ist, est, ešt, ušt*, imaju naglas prema naglasu jezika, od koga su primite: arèst gen. arèsta arrest, hrv. rěšt; arfaníst harfenist rog. 488: Saul hotel je Davida h' sebi za eniga arphanista za eniga cytrarja iméti; evangelíst; palâst i palòst pallast rog. 445: pelana ú eno veliko hišo ali palost; protêst itd; arèšt arrest gasp. 1/119: arešt, obično rěšt; prèpušt (praepositus) antistes ecclesiae cathedralis, i prepušt, gasp. 1/127: prepušt.

43. Rieči kojim je tvorka *d* riedke su. Tvorka *ad* dolazi u riečih: strnâd emberiza citrinela dain. 84: mam ja v kletkah vlovlene.. podgorelce vrable zebe — še strnâde ino vdebe; gorenski glasi se strnâb upravo strnâp pa tako i ugr. nagfl. 167: vurnji (logej) stojíjo fice kakti slavički, strnâbi, kosouvje, vrane, kâvke, srake, divji goloubje, kouvranje, žune, vuge, srakoparje, granforje, škvorci, zlátovranke, sové, detli itd., i još močerâd i čomorâd salamandra. — Tvorka *ud* dolazi u rieči: mrtvúd, mrtúd apoplexia; takav ima naglas i labód, labúd olor, dalm. lev. 11: lobud. — Tuj neka stoji i rieč: hèbed gen. hèbda i hebèd gen. hebda sambucus ebulus; jágnjed populus (arbor).

44. Rieči kojim je tvorka *p, up* glase se: galûp atramentum; škraljûp, škrljûp, škrljup (upravo valjda skorjûp) koža na mlieku, superficies densior lactis.

45. Rieči kojim je tvorka *v* takodjer su riedke.

Tvorka *av* dolazi u rieči: rokáv ärmel, rog. 465: rokávi (u plur. je kadšto neutr rokáva).

Tvorka *ev* (= stsl. *ѣв*) dolazi u riečih: lágev gen. lágva do-
lium, nagfl. 117: lagve petr. 102: stó lágvih ólja; rísev lynx i
žénsev i žènsev homo ejusdem nominis.

Tvorka *iv* dolazi u rieči: fotív i fòtiv mjesto hotiv nothus
küzm. 407: či ste pa brezi kaštiganja, šteroga so vsi tálnicke, tak
ste fotivje i nej sinovje. — Strana je rieč: štrítiv ein hölzchen
zum garn abwinden, govori se više: štrítóf gen. štrítófa.

Tvorka *ov* dolazi u stranih većinom iz magjarštine uzetih riečih.
Naglas im je razlik.

a) ^ na zadnjoj slovcu imaju: a k ô v amphora, hydria nagfl. 136: vincar z' akouvom mejri; hintô v carpentum, essedum (magj. hintó) zagr. 5/1. 13: Gallenus spominu se da ie vidil jeden prsten z-jednem takovem dragem kamenom, vu koiem je bil izrezan Fäeton bog sunca svoiem goručem hintovom; hordô v dolium, magj. hordó; olô v plumbum nagfl. 173: železo, zláto, srebro, med, olouv, sou, vápno, kaménje; pazi küzm. 14: na s k a k o u v.

b) ' na predzadnjoj slovcu imaju: áld o v opfer, küzm. 21 itd.; magj áldozat; bíro v villicus dorfrichter hrv. „štímala sem kaj ste vi — pak je ní — neg je mali bírov bil“; magj. bíró; cíp o v i cipô v libo, gasp. 3/412: kamo dojdúči klučar beleše od snega hlebce cipova najde; magj. tzipó; háj d o v paganus heide u značenju gigas hrv.; há l o v, konjske jasli hrv, i k á l d o v schlacht-opfer, rieč koju pater Marcus skova prema rieči aldov, kao da ima kal značiti kla-ti tšchup. 359: v' tem kaldovu kaldujem jest sam sebe tebi na čast; 369. 596; ž á r n o v i pl. nägelmale.

c) ^ na predzadnjoj slovcu imaju: k ô p o v i k o p ô v canis vestigator gasp. 3/488; magj. kopó; lô p o v i lô p o v lump, dieb, magj. lopó; ž î d o v Judaeus magj. Zsidó.

d) naglas na predpredzadnjoj slovcu imaju: č ä p t o l o v, čižmarski klin; f ú g l o l o v čižmarski trouglasti čavao.

Ovdje neka stoje strane rieči na f i to na of = njem. hof: br í t o f friedhof (umfriedeter hof) Truber Matth. 27; ugr. britiv; fá r o f pfarrhof; má r o f meierhof, landgut, küzm. 274: okouli onoga mesta so pa bili marofje toga prednjjeg etoga zátona; nadalje: fó r t o f je vortuch hrv.; a kr. bértoh; lí k o f je lei-kauf; — na zadnjoj slovcu naglas ima: goljűf gen. goljúfa betrüger rog. 467: golúffa; škr. 37. 51. 259; golűf; ravn. 2/260: golúfi.

46. Rieči kojim je tvorka em to je m = stsl. mъ imaju ' ili ^ na slovcu pred tvorkom: já r e m gen. járma jugum dalm. num. 19: jarm itd.; petr. 2: járem; K ó r ž e m, ime obitelji (Gojzd gr.); k ò s e m bund flacks; O r á ž e m, ime obitelji, kr.; pí ž e m bisam. Tako valjda š e d e m schlagbarer buchenwald, Megiser (ščédem?)

47. Rieči kojim je završetak am samo su imena vlastita: ^ A b r a m Abraham; J ê r a m ime obitelji kr.; P ê g a m: junak koga je Lambergar svladao po narodnoj pjesmi; O d â m Adam, riegje ^Adam; — strana je b á l ž a m balsam dalm. gen. 37. 43; sada obično glasi se: p ò l ž a m.

48. Rieči kojim je tvorka ili završetak *im* imaju ' na slovcu pred tvorkom: ó č i m vitricus, ravn. 2/66: ó č um: Jožef je bil le krušni oče, vi bi rekli Jezusov ó č um; gen. ó č i ma običnije ó č ma, ravn. 2/67: ktiri z' očmam ali máčaho grdo dé la jo; ž é n i m sponsus, običnije ž é n i n. — p ò b r a t i m je iz srbštine primita rieč.

49. Ima rieči uzetih ili ponačinjenih iz latinštine ili prema nominativu ili i prema akusativu na *um* te se završuju čas na *um* čas na *om* a naglas im je većinom prema naglasu jezika od koga su uzaimljene. Takih rieči ima najviše ugrska slovenština i kajkavština s poznatih uzroka. Evo ih nekoliko: d e k r ê t o m decretum perg. 1; E g î p t o m Aegyptus küzm. 227: vidouč sem vido nevolu lúdstva mojega vu Egíptomi . . ; pošlem te vu Egíptom; mol. 82: Jezuš vu Egíptom odnešeni, smiluj se nam; zagr. 4/1. 105: iz Egíptuma; e l e m è n t u m elementum zagr. 4/1. 137: ni li bil Adam od g. boga stvorien iz zemle na kip božanski i vu paradizuš zemeljski vsega dobra pun postavljen, kade ze vsemi stvarmi i elementumi ie zapovedal, kojemu dal ie tak lepu žennu, da ju Apelleš ne bi bil mogel lepšu izmalati; e v a n g é l i o m evangelium tschup. 521: v' s. evangelijumu; küzm. 1: evangeliom pouleg pisma svétoga Mátaja, a često evangelioma; küzm. mik. u naslovu: sveti evangyeliomi pouleg réda rimskoga; 3: nedelni evangyeliomi; perg. 17/1: euangelioma; f u n d a m è n t o m fundamentum, mol. 206: ah kak je lejpi Jerušálem nebeski, šteroga fundamentom je z' drágoga kamenja; küzm. 405: fundamentome; 385: fundamentum; perg. 48/2: fundamentomeh; g u m b é l i u m convallaria majalis hrv.; k â p t o l o m kapitel perg. 42/1: kaptolome, loc. sing.; 47/1: kaptolomu; 21/1: kaptolomom; k o l é g i o m collegium perg. 49/1: collegiomi; l e g í š t r o m register perg. 38/2; l í l i o m lilium nagfl. 157: meni liliom trbej; gasp. 3/518: bude trgal liliume; o f r t ó r i u m offertorium mol 119; p a r a d í ž o m παράδεισος a njem. paradis, mol. 87: dnes bodeš z menom v paradížomi; 145: si paradížom obečao na kríži viséćemi razbojniki; gasp. 1/16: paradížom; zagr. 5/1. 207: paradížuma; p r i v i l é g i o m privilegium perg. 8/1: privilegiomi; 26/2: privilegiome; 49/1: privilegiomu; 13/1: privilegiomeh; r e g í š t r o m = legíštrom perg. 38/2; š a k r a m è n t u m sacramentum zagr. 4/1. 140: sakramentumov; t e á t r u m θέατρον zagr. 5/1. 294: zapovedal ie, da se na sredi piaca napravi i podigne jeden teatrum; t a l è n t o m petr. 137: talentom; 122. 135: talentomov; t e š t a m è n t o m testamentum, mol. 112: gledam staroga tešamentoma lado; küzm. u naslovu: nouvi zákon

ali teštamentom; perg. 23/2: teštamentoma; 19/2: teštamentome; zagr. 5/2. 19: teštamentumu.

50. Rieči kojim je tvorka ili završetak *man* imaju naglas na slovcu kojoj pred tvorkom.

a) [^] na slovcu pred tvorkom imaju sve *dvoslovčane* rieči: fârm an pfarrkind; fûcman, gubica u goveda, hrv.; fûrm an fuhrmann; hlâčman latas braccas habens: hudîman i hudîman diabolus; kléšščman lucanus cervus; lîcman bucco; pûrm an gallus indicus: râcman anas mas., nar. pjes.: po jêzeru plâvajo ráčice trî — oj dôlgi čas! prâvijo, — k' râcmanov ní; tûrm an meerrettig.

Amo idu mnoga imena vlastita kao pridjevi ljudem: [^]Ažman, Ćirman, Čarman, Čižman, Dêžman, Grkman, Jêcman, Jûrman, Kôman, Krâčman, Lûkman, Lûtman, Ničman, [^]Oman, Rêšman, Rôžman, Rûdman, Stârman, Tôman, Vilman, Zôrman.

b) [^] ima: áv tman i gá v tman hauptmann; Jérman, pridjev obitelji (Bela gr.) od Herrmann.

c) naglas dalje prama početku nego na predzadnjoj slovcu dolazi u tro- i višeslovčanih riečih: cîm p rman zimmermann, dalm. jer. 24: cîmerman; Cû d rman, ime obiteljsko (Bela gr.); Kô d rman, ime obiteljsko, kr.; tr â t rman der brunnenröhre obere in ein menschenkopf auslaufende teil.

Knjaga 46. (11. decembra 1879)

51. Rieči kojim je tvorka *ak* imaju raznolik naglas.

a) ' na tvorci imaju sve rieči koje se grade od šta god osim od adj. poss. te znače govno i lokalnih adj. na nji. Takova substantiva jesu: *b a b j á k* homo timidus zagr. 5/1. 274: ti se zoveš imenom mojim koi sem tak srčen junak, z delom se pako kažeš, da si jeden *b a b j a k* prez srca i batrivosti; *b e d á k* homo stultus rav. 2/173: dobro na tihama storímo in ne marajmo za *bedákov* oponášnjo in zasméh; gön. 24: *bedák* je norlav človek; nagfl. 168: oh jas *bedák!* *b e l á k* albus porcus; eiweiss dalm. job. 6: gdu more pokusiti *bellak* okuli črmlaka? dain. 203: črni živ, arděci sem mrtvák — gda me jejš, sem znotrah kak *belák*; *b o j á k* belator dain. 202: sykno nosim trdo ravno tak — liki puž no nekda vsak *boják*; *b o s á k* barfüssler; *b o ž j á k*, neki novac od malene vrednote rav. 2/223: vboga vdova pride in dva *božjaka* je vrgla, vkup eno néžico šta znesla; *celák* equus admissarius (upravo unbeschnitten, ganz); *čilák*, ime konju; *č u b á k* labeo, homo magnis labiis; *d e s e t á k* decurio, schön. 147: desetak, tu je glavar čez deset kojnikov; a hrv. denarius petr. 32: pogodivši se pák z delavci za jeden *deseták* na den poslal je je vu vinograd svoj; 33: nési li se za jeden *deseták* z menum pogodil?... vzěše vsaki

po jednom desetáke... vzéše i oni vsaki po jednom desetáke; 44: za dve stó desetákov kruha né dosta njim; divják homo ferus; gluhák surdator zagr. 5/1. 142: po današnjem evangeliumskem gluháku i nemáku...; golobinják columbarium, hrv. golubinják; gosák gänserich nagfl. 109: ne ležéca gos se gosák zové; hmanják, vmanják i manják homo piger (od njem. gemein) nagfl. 24: kí rad ne dela, té je manják; hromák homo claudus; junák juvenis, heros rog. 627: junák; preš. 23. 45. 46. 47. 69. 171; petr. 27: junáke; 57: junáki; gasp. 1/677: junák; kiselák caseus nagfl. 81: črez leta drži se vu pivnicaj mlejko, smetana, kisilák, gda te i mesou; kozják ziegenstall; križák art fischnetz; levák laevus; ležák homo desidiosus; liják cloaca traun. 103: brézen vleče brézen za sábo v' šumenji tvojih lyákov; lisák sus maculata; mačák katter, dain. 180. 202: mačák; 180: mačaka; maják art fisolen, maifisolen hrv.; meják grenznachbar, preš. u kranjska čbelica 5. bukve 1848, str. 27: ne vrág, le sósed bo meják; možák vir rav. 1/320; preš. 68: možáke; dain. 203; küzm. 234; možácke te iščejo, 235: možákom; mravljinják ameisenhaufen, a hrv. mravljinjak; mrtvák mortuus dain. 203 (gledaj gore belak); nalevák trichter; nemák mutus zagr. 5/1. 144. kod je Christus pomogel onomu gluháku i nemáku; nevolják homo miser, trpl. 8: spadne po sil njegovoj vsáki nevolák; 9: ti pravico spoznaš siroutam i nevolákom, 19. 27. 55. 81; nosák naso; novák novicius gasp. 3. 541 itd.; obuvák stiefelanzieher; očák erzvater dalm. jos. 14; rav. 1/25; küzm. 47. 218: očákov; 219: očákom; trpl. 17: očáci itd.; osmák octavaner; pešák pedes nagfl. 138: pešáci; peták quintaner; fünfguldennotte; plešák homo calvus; ime praseu; Polják Polonus preš. 113: Čeh, Polják in Ilír; požirák gurgulio zagr. 5/1. 325: mu z britvum požirak prereže; prvák primatum quidam rav. 1/310. 294. 2/226: vse svoje dvórniké, vojšake in prváke iz Galilejskiga je povabil; pustinják eremita običnije u kr. puščavnik a u hrv. pušćeník; racák enterich; repák avis quaedam; rezák schneidebank; sedmák septimaner; siromák pauper kast. cil. 79: siromák, küzm. siromákom; trpl. 68: siromáki; mol. 34: siromáke; nagfl. 41: sirmák; sivák ime sivu praseu, hrv.; slepák homo caecus zagr. 5/1. 197: nisu li adda vsi ovi slepaki od dimma prekoredne ljubavi k penezom zaslepljeni? 5/1. 276: ova dva slepaka; Slovák ein Slovake preš. 113: Slovák; svinják suile; šesták sextaner; šumák

homo stolidus; trdák geizhals; tretják tertianer; trojáki plur. festa pentecostes gasp. 1/688: trojáki; zagr. 5/1. 13: druga nedelja po trojakeh itd.; Turják ime gospoštije u kr. njemački Auersberg; velják magnatum quidam dalm. jud. 5: velaki itd.; vihrák wetterlaunischer mensch; vodák der im wasser lebt dain. 202 o raku; voják miles ravn. 1/187; zemlják landsmann gasp. 1/671: zemljáki; 1/672: zemljákom; ziják gaffer fuč. 132: ne bi se pod mašu na placu ziaki prodavali; zobák die bicke; žolták, žuták dukaten itd. — Mnogim ovim riečim skratila se u gorenštini zadnja slovka te ima " n. p. hromák, junák (čitaj inák), možák, siromák, pa se tako i u knjizi čita, preš. 118. 131: siromák.

b) ^ na predzadnjoj sloveci imaju substantiva gragjena od dvo-slovčanih lokalnih adjektiva na *nji* s ^ na predzadnjoj sloveci: gôr-njak: gôrni pars superior alieujus rei: pôdnjak i spôdnjak: pôdnji, spôdnji infima pars nagfl. 29: ka je eto na oblaki? njega strúgi, spoudnjek, vrnjek, križke; der untere mühlstein; sprêdnjak: sprêdnji vorderteil; srêdnjak: srêdnji, pars media; vřhnjak: vřhnji das obere von zweien oder mehreren nagfl. 29: vrnjek; zâdnjak: zâdnji das hintere von etwas, hinterseite.

c) Rieči koje se grade od adjektiva posjedovnih na *ji* izvedenih od imena živih stvorova za oznaku njihova govna imaju naglas isti koji je u dotičnoga adjektiva, a završetak *jak* jer nenaglašen izgovara se u kr. i ugr. *jek*: človêčjak: človêčji menschenkoth; golôbjak: golôbji taubenkoth; gôsjak: gôsji gänsedreck; govéjak: govéji rindkoth; kózjak: kózji ziegenkoth (i vrst grozdja); krâvjak: krâvji kuhdreck; kûrjak: kûrji hühnerkoth; lástovjak: lástovji schwalbenkoth ravn. 1/226: lastovjek; lesičjak: lesičji fuchskoth; mîšjak: mîšji mäusedreck; óvčjak: óvčji schafskoth; pásjak: pásji hundsreck; ptíčjak ptičji vogeldreck; teléčjak: teléčji koth von kälbern; zâjčjak upravo zâječjak: zâčji, zâječji hasenkoth.

51. Rieči kojim je tvorka *jak* mogu imati naglas na kojoj god sloveci.

a) ' na tvorci imaju:

z) malo ne sve rieči koje znače čovjeka ili životinju: borovnják krametsvogel, dain. 54; Bošnják Bosnier preš. 47: Bosnijáki: bubblenják ime konju; bučák ime prascu; coprnják zauberer; črnják crn prasac; diabolus; debelják ein dicker mensch, dalm. psalm. 22: debelak; dečák puer gasp. 1/675. 677:

dečák, 1/675: dečáka; 1/659: dečáku, 3/423 itd.; diják student, lateinschüler perg. 94/2: diaci; gasp. 3/477 itd.; drobnják mageres thier čb. 1/67; galženják galgenvogel reš 137; gladnják esuritor; godovnják, komu je danas godovno gasp. 3/420 i često; gorják homo montis instar = gigas tschup. 392 gorjak Goliath; 624: ni k' temu moč enega gorjaka potrebna; gornják der den berg- oder wein(berg)zehent zu entrichten hat; gosják gänserich ravn. abc. 41: gosják; hrčák ime psu; hudošnják homo malignus trpl. 10: okouli vrat je vse puno hudošnjákov; 20: odürjavam správišče hudošnjákov; 46: hudošnjácke so preobrnjeni; 81: hudošnjáka ne bom trpo; pazi 68: osloubodte ga z rok hudošnjákov; kolčenják (kolec) drven čovjek koji stoji kao kolac, i = galženjak, hrv.; korenják kraftvoller mensch tschup. 641: korenak; ravn. 1/60: korenák; preš. 69: korenjaka; kostják mageres thier an dem nur knochen sind, čb. 1/67; kumrnják kr. magerer, a hrv. schmutziger mensch; lenják homo piger mat. 604: bogi ne posluhnu molitve ljenjakov; lisják vulpes mas; ein unkraut; malovrednják taugenichts mat. 599: tuliki malovrednjaki nahajaju se vu ovom i drugeh mestah; mračnják finsterling; nagornják berghold dain. 101: te po kleti vsaki — grem pri nagornjaki; nemčák ein Slovene der schlecht deutsch spricht; nepoštenják homo improbus; nesrečnják homo infelix zagr. 5/1. 183. 335; gasp. 1/683: nesrečnjak; nevernják ein ungläubiger; nevoljnják homo miser zagr. 5/1. 158. 171; obešenják = galženják; poštenják ehrenmann; převzetnják homo petulans; preznják σὺργος küzm. 360: takáj prosim i tebé, moj veren preznják, na pomouč boj onim ženám; prosják mendicius; roják kr. landsmann, hrv. anverwandter, kast. cil. 213: rojakom; preč. čbel. 5/27: ki roják prost bo vsák, ne vrág, le sósed bo meják; petr. 23: rogjaki; 54: rogják; rudžák (rugják) ime praseu; runják ime praseu; Rusinják ein Ruthene perg. 86/2: Rusniaki; preš. 113: Rusnják; selják landmann; slobodnják libertus perg. 2/1. 84/2; küzm. 365: slobodnjáka; smudnják ime volu, hrv.; spolnják complementarius; šupelják hohlkopf; šušlják a i šušlek pater langsam; temnják lucifugus; težák tagwerker. dain. 11. mol. 207: težácke; perg. 57/1: težaak; petr. 33: težáke, 290: težákom; gasp. 1/682: težáki itd.; tolstják ein fettes thier čb. 1/67; veselják ein lustiger kumpan čbel. 1/11; vetrenják ein wetterwendischer

mensch; v o j š č á k miles dalm. num. 31; rog. 265: vojšák a 461: vojšák; pohl. opr. 258: vojšaka; pok. 3/150: vojšák; ravn. 1/96: vojšák; preš. 54: vojšakov; 122: vojšák; 171: vojšake; žalostnják ein bedauernswerther mensch, perg. 19/2: žalosniakou; ženščák weibernarr.

β) koje znače vrst *kruha* ili *jela*: ječmenjá k gerstenbrot pohl opr. 272: en kosček črnega na pol plesnivega ječmenáka ali ovsenáka je: medenjá k honigbrot; ovsenjá k haberbrot pohl. opr. 272: ovsenáka; paprenjá k pfefferbrot; poprtnjá k libum; postružnják, krušac što no se pravi od onoga tiesta, što se po načvah nastrože, hrv.; prosenjá k hirsenbrot gasp. 1/24: za hranu imali su bukovo listje kuhano ali kaj prosenjaka; pšeničnják weizenbrot; remenjá k sir koji je kao remenje te se razteže hrv.; rženjá k, hrzenjak roggenbrot.

γ) rieči koje znače mjesto gdje koja životinja biva, riegje gdje se što čuva ili drži, imaju u kranjštini obično na tvorci ´, ali u ugrskoj slovenštini i kajkavštini dolazi drugi naglas: bolšnják der schlitz vorne am hemd, als unter welchem hervor man die meisten flöhe hervorhohlt kr.; čebelnjá k apiarium; levnják löwengrube ravn. 1/299, 300: levnák; ovčák schafstall ravn. 1/258: odgnána bodi drobnica iz ovčaka; senjá k heuboden; ulinjá k apiarium; vodnják cisterne ravn. 1/46. 53. 108: vodnák; zverinjá k thiergarten.

δ) Ima još nekoliko drugih rieči s ´ na tvorci. Meni su poznate ove: beljá k uz belák eiweiss; grad u Koruškoj njem. Villach; borovnják vas de ligno juniperi; cviprnjá k rosmarin hrv.; češnják allium gasp. 3/533: ne stiraš me iz ove hiže moje, ti češnjaka i črlenca požeruh; črmljá k luteum ōvi dalm. job. 6 (gledaj 50 a): belak); Miklošić lex. sub чрѣмльнѣ: adde črmljak luteum rib. (Ribnica), črmlak meg. (Megiser); drvenjá k holzlege; grebenjá k ravn. 1/156: brončén grebenák je imel na glavi (Goljót); hrastovščák eichenwald, hrv.; jalšenjá k erlenwald, hrv.; koščák vrst oraha steinnuss; krščák hut nagfl. 19: gda se pokloni, krščák doli vzeme; luščák vrst oraha; piljá k raspel, ono čim čizmar čavle pili, hrv.; rmenjá k eidotter; dukaten preš. 131: cel dán iz právd kovál bom rumenjáke: smolnják mit pech ausgefülltes osterei kr.; srebrnják silberling zagr. 5/1. 17; škrljá k hut gasp. 3/427: ne bi li spodobneše bilo Mojzešu skrljak ali kapu iz glave potegnuti nego čepe-liše iz noge sozuti? vkle nják, ako je njiva na jednom kraju

šira nego na drugom, zove se onaj slog, koji se utiče u drugi „vuklenjāk“, hrv.; žučák luteum ovi, hrv.

b) Ostale rieči ove tvorke imaju

dvoslovčane:

α) ^ na predzadnjoj slovcu malo ne sve: bíčnjak peitschenstiel nagfl. 35: bíčnjek: búdnjak, kolac na kome je na kraju pribivena tvrda koža obično od stare čizme peta a rabi ribarem da njim vodu mute i ribe ispod korenja tjeraju; zove se i budnjílo, hrv.; cvêtnjak blumengarten zagr. 5/1. 157: pčele vu protuletju vsako jutro izhagiali iz svojih ulišć ter se po cvetnjakeh i trnaceh razletavaju, Kranjac bi naglasio cvetnják; dîmnjak rauchfang; dîvnjak preš. 51: pustíte, ljubi oča, me — de v dív-njek grem sprehajati se; hláčnjak hosenriemen; krûšnjak brotkammer, mjesto gdje se kruh čuva, hrv.; kûrnjak hühnerstall; mêšnjak mensis augustus mol. 13: augustuš nači mēšnjek ma XXXI dnévov, nagfl. 194: v ivanščeki jakobeščeki i mēšnjeki je velika vročina; pípnjak, ono čim se luknja na pipi zatakne, hrv.; plêvnjak, ono mjesto gdje se pljeve čuvaju, hrv.; pŕsnjak weste nagfl. 59: z koj se zgotavlja jopa, prsnjek, obütel? rîbnjak fischteich dalm.; sklêdnjak schüsselgestell; slâmnjak strohhut; spâšnjak weideplatz; strîčnjak carduus; svêčnjak leuchter, dalm. jer. 52: svejčnekou; gasp. 1/4. 33: goruča sveča zvrhu svečnjaka postavljena; svîtnjak je = srb-skohrv. svîtnjāk, hrv.; svôrnjak dio kolâ koji leži na osi te pomaže kod obraćanja; ščâvnjak spülwasserschaff; šînjak nacken küzm. 82: šinjaka; nagfl. 48: šinjek; šôpnjak ein mythol. wesen čb. 4/27; tláčnjak, ono što tkalac i tokar gazi, hrv.; vînjak rebenmesser; vrîtnjak ein fusstrit in den hintern versetzt, hrv.; zdêlnjak = sklêdnjak, hrv.; zdênčnjak, škaf u kome stoji pitna voda, hrv.; žêhtnjak, škaf u kojem se rubje žehta, kr.; žîlnjak, njeka bilina, hrv.; žlíčnjak löffelkorb. — Tako i imena obiteljska n. p. Dvôrščak, Gâjščak itd.

β) ^ na predzadnjoj slovcu imaju: kóčnjak eckzahn; léšnjak haselnuss; mlínčak nudelwalker, valjak kojim se tiesto tanji i rubje gladi, hrv.; móčnjak mehlmus inače sôk; svínj-ščak schweinstall.

Tro- i višeslovčane rieči drže naglas adjektiva od kojih se grade a ndrêjščak: andrêjski november mol. 16: november nači andrêjšček ma XXX dnevov; nagfl. 194; belîtnjak: belitni, onaj čabar u kom se rubje bieli, inače = pâretnica; Bezênščak:

bezênski, ime obitelji, štj.; b o Ź i ě n j a k: boŹiĉni mali boŹiĉnjak i maloboŹiĉnjak januiarius gasp. 1/10: januiarius maloboŹiĉnjak drugaĉ prosinec ali sêĉen; veliki boŹiĉnjak december; b r a d i ŝ n j a k: *bradiŝni = svitnjak, hrv.; b r i s a ĉ n j a k: brisaĉni, mjesto gdje brisaĉa visi, hrv.; c e d i l n j a k: cedilni seiher; C r n ô v ŝ ĉ a k: crnôvski ime obiteljsko, štj.; ĉ e l ê ŝ n j a k: *ĉelêŝni, glavni stup drvene ograde oko peći u kući kr. sravni strsl. *veacchuz*; ĉ m e l i n j a k: *ĉmelin^{en} apiarium, hrv.; d e Ź é v n j a k: deŹéven njeka ptica, seemöve? gön. 47: ĉi deŹdŹévnjek dosta sem tam lejĉe i kriĉi, mokro vrejmen znamenitje; sravni dalm. lev. 11: diŹevnik; D r n ô v ŝ ĉ a k: drnôvski, ime obitelji; f i l i p o v ŝ ĉ a k: filipovski i filipovŝĉak: filipovski mensis majus; G â b r ŝ ĉ a k: gâbrski ime obiteljsko; G o l ô v ŝ ĉ a k: golêvski ime obiteljsko; golubînjak: *golubin^{en} (?) taubenschlag hrv.; g o l ô b n j a k: golôbni taubenschlag nagfl. 113: hîŹne goloube drŹiŹo lûdĵe v' goloubnjeki i na hrambaj; G o m i l ŝ ĉ a k: gomîlski, ime obiteljsko; g r è g o r ŝ ĉ a k: grêgorski martius mensis gasp. 1/12: Martius gregurŝĉak drugaĉ suŝac; i v â n ŝ ĉ a k: ivânski junius mensis mol. 11: juniuŝ naĉi ivânŝĉek má XXX dnêvov; j â k o b ŝ ĉ a k: jâkovski, mol. 12: julius naĉi jakopeŝĉek, nagfl. 194: vu ivanŝĉeki jakobeŝĉeki i mêŝnjeki je velika vroĉina, a hrv. j â k o p o v ŝ ĉ a k: jâkopovski gasp. 3/14: julius jakopovŝĉak drugaĉ srpen dnevov ima 31; J e l ô v ŝ ĉ a k: jelôvski ime obiteljsko; j ú r j e v ŝ ĉ a k: jûrjevski april, gjurgjevŝĉak hrv.: k i b e l n j a k kao ormar gdje voda stoji, hrv.; k u k u v â ĉ n j a k: kukuvâĉni eine orchisart hrv.; l i s t i n j a k: *listînen mjesto gdje liŝĉe stoji, hrv.; l e s n i ĉ n j a k: lesniĉni wald-apfel; l e v i ĉ n j a k: levîĉni linkhand, preŝ. 111: lesniĉnjek, le-viĉnjek imena obiteljska; l û k o v ŝ ĉ a k: lûkovski october, hrv.; l u ŝ ĉ i n j a k: luŝĉînen, vrst oraha, hrv.; m a l o m ê ŝ n j a k: malomêŝni september gasp. 3/16: september malomeŝnjak ali miholj-ŝĉak drugaĉ rujan dnevov ima 30; M e d v ê ŝ ĉ a k uz -ŝĉá k: medvêdski ime potoku koji ispod Medvedgrada teĉe kroz Zagreb; m e j m ê ŝ n j a k: mejmêŝni augustus mensis = velikomeŝnjak hrv.; m i h â l ŝ ĉ a k, mihôlŝĉak: mihâlski, mihôlski september, mol. 14: september naĉi mihaoŝĉek má XXX dnêvov; nagfl. 194: v' mihâlŝĉeki vsesvêŝĉeki i andrejŝĉeki se vrejmen pa na hladno obrné; m r a v l j i n j a k: *mravlĵînen (sravni mravlĵînec) ameisenhaufe, hrv.; o b r ô ĉ n j a k: obrôĉni reifmesser; o v ř t l j a k i ô v r t l j a k: vřtel hortulus štj.; P â n t o v ŝ ĉ a k uz -ŝĉá k: pântovski; p e k l é n ŝ ĉ a k: peklénski diabolus; p e r ê ĉ n j a k: (?) ono na ĉem su ige

obešene (mjesto přechňak: přechni?); p o d k ô ž n j a k: podkôžni furunculus; p o d š k â f n j a k: podškâfni, malen škaf; p o k r ô v n j a k: pokrôvni ofenlochdeckel; p r í u š n j a k: prústni ofenlochdeckel; p o s v ě č n j a k: posvěčni leuchter küzm. 7: posvěčnjek; petr. 181: posvěčňjak; r u s â l š č a k: rusâlski pfingstmonat mol. 10: majuš nači risâlšček ma XXXI dnévov; nagfl. 194: toplouča se v velkom trávni i risâlščeki povekšáva; s l a n ĩ n j a k: slanĭnen mjesto gdje slanina stoji hrv.; s t r ú m e n j a k: *strúmenen (ili od strúmen) steigbügel; š ĩ b i č n j a k: šibičen = grašak hrv.; t e l ě ž n j a k: telěžni, klin kod jarma koji se u oje utiče, štj.; t r o p ĩ n j a k: tropĭnen, mjesto gdje tropine stoje, hrv.; u l ĩ n j a k: *ulĭnen apiarium hrv.; v e l i k o m ě š n j a k: velikoměšni augustus mensis, gasp. 3/15: augustuš velikomešnjak ali mejmešnjak drugač vršan, ali kolovoz dnevov ima 31; v s e s v ě š č a k: vsesvĕtski oktober mol. 15: oktober nači vsesvĕšček ma XXXI dnévov; nagfl. 194: vsesvetšek; i s e s v ě č a k (vsesvetjak); z a b ĩ n j a k (osnova u za(o)brn-oti) onaj komad što ostane tkalcu kad ne može dotkati; ž e l é z n j a k: želézen, vrst jabuke; z v e r ĩ n j a k: zverĭnen tiergarten hrv.; ž ĩ b e l j n j a k upravo žrĕbeljnjak: žrĕbeljni art bohrer, nagelbohrer.

53. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ek* = **екъ** imaju ' na tvorci: f e l é k perg. 46/2: po ke dobe ie vre božim dopuščenim od poglavitih dugouani za usiema gouorieno po imene od darouania vesnic i od nih (feliĕka) oddeleniaa i mein, od oddaniaa i od založenia... iur mi ie potryebno od tečenja perny i praud govoriti; l i s t é k folium nagfl. 165: eden listék za drügim pride; 150: cvejte pet listékov (kehli) má; 151: i stebliči i listékom je podejlo nikeliko; p i s é k feder, schreibfeder dain. 219: pisék, pisátno pero; v a l é k cilinder, walze nagfl. 53: či je valék znoutra prazen, cejv se zové; 67; 136; valéki 159; valékom 134. — Kad što tako i č l o v é k homo pok. 2/8: človĕk, sravni s priađa pag. 79 γ).

54. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ek* = stsl. **екъ**, **лекъ** mogu naglas imati na svakoj sloveci, ali na zadnjoj samo u kranjštini i to samo ".

a) " na zadnjoj sloveci mogu imati

z) deminutiva koja se grade od jednoslovčanih substantiva s vokalom *o* ili *e* te s " u sing. nom. koji se u gen. mienja na ` (riedko na `) u predzadnjoj sloveci: b o b ě k gen. bobkâ: bōb gen. bōba fābula; b o r š t ě k: bōršt gen. bōršta i bōršta kleiner forst; c m o ě ě k: cmōk knödelchen; c o f ě k: cōf zöpfchen; c v e k ě k: cvĕk clavulus; č o p ě k: čōp kamm der vōgel; d r e k ě k: drĕk

dreck; gozdèk: gözd wäldchen; grobèk: gröb gräbchen; grofèk: gröf gräfflein; grošèk: gröš gen. gróša gröschlein; grozdèk: grözd kleine traube; knofèk: knöf knöpfchen; kolèk: köl kleiner pfahl; konjèk: kõnj rösslein; košèk: kõš körbchen; krofèk: kröf kleiner kropf; nožèk: nõž messerchen; plehèk: plèh kleines stück blech; repèk: rep schwänzelein; ročèk: rōč henkelchen; snopèk: snöp kleine garbe dalm. ev. mat. 13; schön. 56: lulko zvežite v' snopiké; jap. 60: snopike; škr. 136: snopèk; stročèk: strök kleine schotte; škofèk: škōf gen. škófa bischof aus papier als Nicolo; šopèk: šöp büschelchen, häuflein; volèk: vōl öchsllein schön. 390: volèk. — Ali u svih navedenih rieči čuje se i ' na predzadnjoj slovi ne samo u ugr. i kajk. nego i u kranjštini: bōbek, grōzdek itd. n. p. ravn. 1/254: šōpek; pazi nagfl. 53: grouzdek = grōzdek. — Takav ima naglas i ne deminutivna rieč cōvek izgovaraj cōuk gen. cōuka klotz, gr.

β) deminutiva od baš navedenih deminutiva na èk: bobčèk gen. bobkà: bobèk; cofčèk: cofèk; groščèk: grošek; snopčèk: snopèk itd.

γ) deminutiva od dvoslovčanih rieči s pregibnim *e* u zadnjoj slovi i s ' na predzadnjoj: kolčèk: kōlec; končèk: kōnec; korčèk: kōrec; kozlèk: kōzel; lončèk: lōnec; norčèk: nōrec; oslèk: òsel; stolčèk: stōlec; tepčèk: tèpec; zvončèk: zvōnec preš. 61: zvončik zapoje: cín, cin, cín. Uz to dakako i kōlček, nōrček, stōlček, zvōnček preš. 120: zvōnčiķe, marjētece druge túdi čislamo cvetlice.

δ) deminutiva od jednoslovčanih rieči s poluglasnim ili povokaljenim *r*: dežèk: dēž kleiner regen al i dīžek a ugr. hrv. dēždžek gön. 25; pesèk: pēs ugr. hrv. pèsek gašp. 1/250: pesek; prama lstri u Kranjskoj pōsek; grmèk i grmek: grm; krtèk i kítek: krt; prtèk i prtek: prt; srpèk i srpek: srp; stržèk i stržek regulus zaunkönig; vrtèk i vrtek.

ε) Njekoliko deminutiva od krstnih imena, koja dolaze inače s tvorkom *et*: Anžèk Hänschen; Blažèk Blasius; Boltèk Balthasar; Boštèk Sebastian; Štefèk Stephan itd.; al i Blážek, Bóltek, Štèfek.

b) Na slovi pred tvorkom naglas i to

α) ' imaju

αα) deminutiva od jednoslovčanih nomina s ' : délek: dél; gréhek: gréh; gríček: gríč preš 175; hlódek: hlód; jéžek: jéz;

kljúček: kljúč; kótek: kót; krížek: kríž; plášček: plášč; pólžek: pólž; žúljek: žúlj.

ββ) deminutiva od dvoslovčanih rieči s pregibnim *e* u zadnjoj slovi *i* s ^ na predzadnjoj: bótrek: bóter pathe; cúkrek: cúker zucker; déľček: déleč kleiner waldantheil; fláštrek: flášter pflasterchen; frátrek: fráter franciskaner zagr. 5/1 253: fratrek; hlévček: hlévec kleiner stall; hríbček: hríbec; hlódček: hlódec; jéžček: jéžek; júňček: júneć; kébrek: kéber käferchen; klánček: klánec; kósček: kósec frustum ravn. 1/100: hvaležno ti ga hočemo vžiti slehrn kóšiček kruha; 2/233: kosčike so objédali; kótček: kótec; Kránjek: Kránjec; krížček: krížec; kúštrek: kúšter mensch mit zerzaustem haar; ljúbček: ljúbek amasius liebbling tschup. 248: ljubičkov; ravn. 2/60: k' svemu dobremu ga ljúbčika navajata; preš. 98: ljúbčik; mlínček: mlíneć; pévček: pévec; pískrek: písker töpfchen; pívček: pívec; prášček: prásec; róček: róbec; sámček: sámec; slávček: slávek preš. 89; sóček: sódec; ravn. 1/169: dva sóčka vina; vrábček: vrábec; zídček: zídec; zóček: zóbec; žréček: žrébec. — Tako i mozóljek: mozóljec wimmerl.

γγ) Rieči koje se grade od jednoslovčanih numeralija i participa praet. pass. na *t*: pétrek: pét Freitag; snútek: snüt das zettel des webers; svítek: svít cesticellus ravn. 1/169: sto svítkov suhiga grózdja; žítek: žít vita; frumentum perg. 30/1: žytek; petr. 72: žítek.

δδ) Tako su naglašene još njeke rieči: cúrek wasserstrahl; dávek abgabe, ravn. 1/304: svojim deželam je vsim dávik eniga leta odnehal; ljúbek amasius; liebbling ravn. 1/29: dobri ljudje so božji ljúbki; 1/53: Jože ljubek svojiga očeta je bil tudi božji ljubek; 1/260: pojem pesem svojemu ljubkn; pések sand jap. 29: pejsek; sírek meerhirse; svétek i svétek dies festus; festum küzm. 253; petr. 44: svétek itd.; ščúrek küchenschwabe; Túrek: Türke; žárek sonnenstrahl, škr. 377: žárki.

β) ^ imaju malo ne sve ostale rieči, na pose

ζζ) deminutiva od jednoslovčanih substantiva s ^ pa i s ^ osim onih u kojih ima ö ili è (= stsl. o ili e) i ř i poluglasno; bíček: bik junger stier; bôgek: bôg der liebe herr gott; brêžek: brêg; brôdek: brôd; brûsek: brûs; cêpek: cêp; cvétek: cvêt nagfl. 40. 157: cvejtek; čâsek: čäs ravn. 2/121: prav tisti časik je bil; 2/216: tako je vsaki časik prav védel obrniti; nagfl.

193: časek; člênek: člên perg. 7/1 vu privilegium ne zapyšu uetoga členka; čôlnek čûnek: čôln čûn; čfvek: črv; dânek, dênek: dâu dên, gasp. 1/36: beli denek; dârek: dâr: dêdek: dêd, gön. 87: dejdek; dîmek: dîm; dlânek: dlân; drâtek: drât; drênek: drên; drôbek: drôb; drôgek: drôg; glâsek: glâs rav. 1/262: glásik; glâžek: glâž nagfl. 58. 136: glážke; glîdek: glîd; grâdek: grâd; grâšek: grâh; grôtek: grôt; grûntek: grünt; hîsek: hîs kleines häuschen im weinberg; hlâdek: hlâd; hrâmek: hrâm; hrâstek: hrâst; hrênek: hrên; klâsek: klâs; kljûnek: kljûn; krêsek: krês; krûhek: krûh tshup. 361: kruheka; pohl. opr. 205: kruhk; rav. 1/221: kruhek; kûmek: kûm; kûpek: kûp; kvâsek: kvâs; lêsek: lês; lîstek: lîst, dalm. num. 5: lystik, rav. 1/89: nikar zeleniga lîstika ne ostane na drevju; zagr. 4/1 200; mêšek: mêh; mîšek: mîš gasp. 3/498: zapoveda pet zlateh mišekov napraviti; mlînek: mlîn handmühle; môštek: môšt; môžek, mužek: môž muž bauer gasp. 3/439: drugemu takaj mužeku na ov dan žitek domom peljajučemu tresk iz neba opadajuči vsa kola s pšenicum za kupa požge; 3/512: kak se vidi vu molitvi priprosteh mužekov; nôsek: nôs gasp. 3/451: nju bi hotel ozvati tja vu svojem nozeku spametnu devicu; pâsek: pâs; prâšek: prâh; prâžek: prâg; prôtek: prôt virgula; pîstek: pîst; pîtek: prt; psîček: psîč hündchen rog. 207: psičik; ptîček ftîček: ptîč ftîč; râček i râkek: räk; rêdek: rêd; rôžek: rôg; sâček: sâk; sâtek sêtek: sât sêt; snêžek: snêg; sîpek: srp; ščîtek: ščît dalm. ex. 25. 28; šûmek: šûm; štûmfek: štûmf; tûmfek: tûmf; vlâsek: vlâs; vrhek: vrh τὸ ἄκρον, τὸ ἑωθεν küzm. 406: nagno se je na vrhek palice svoje; 208: bila je pa suknja njegova nešivana, od vrhka setkana celou: zîdek: zîd rav. 2/164: zidik; zlôček: zlôč kleiner abschnitt im buche nagfl. 16. 63. 74: zlouček; zôbek: zôb; žlêbek: žlêb.

66) deminutiva od dvoslovčanih rieči s pregibnim *e* u zadnjoj sloveci na *s* i predzadnjoj sloveci: bêlček: bêle weisses thier; brêžček: brêžec; brûsček: brûsec; člênček: člênek; čfnček: čfnec art hummel; dêček: dêtéc; dêdček; dêdec avus tshup. 220. 537: dêdček; pok. 3/45: dëdičik; rav. 2/157: kaj gré starišam od njega, kaj dësčiku in bábici; 1/277. 304; drênček: drênek; dvôjčeki: dvôjci gemini; glâžček: glâžek; gôbček: gôbec; grîljček: grîljec; grôček: grôtec; grûnček: grûntec;

hlêbček: hlêbec; hrâmček: hrâmec; hrâšček: hrâstec; Jânček: Jânek Hänschen nagfl. 168; jârček: jârek gön. 97; klâšček: klâsec; klînček: klînec; kljûnček: kljûnec; krâjček: krâjec rav. 2/39: nam že kak krajčik ure v bogá misliti preséda; krêšček: krêsec; krûšček: krûhek; kûmček: kûmek; kûpček: kûpec; Lênček: lēnec ime obiteljsko; lîsček: lîsec; mlâjček: mlâjec filius, frater natu minimu; rav. 1/131: mlajček Joatam po imenu sam je všel; mlînček: mlînec; môšček: môstec; mûlček: mûlec; mûrček: mûrec feldgrille; pâlček: pâlec däumling; pôpček: pôpek; prâšček: prašek; pršček: prtec; rêvček: rêvec rav. 2/205: de ga posvetne slâsti srečniga delajo, ménî, pa rêvčika ga storé; preš. 30: vé si pa želte (mjesto želtè) možičke ki ne stop'jo 'z vójence — zméram vprézene osličke, dôlgočasne rêvčike; rîlček: rîlec rüselchen; sînček: sînek; sîvček: sîvec art hummel; senex canis capillis; rav. 1/87. 321: sîvčik; stârček: stârec rog. 261: starčig; trôjčki: trôjci drillinge, Vânček: Vânek Hänschen; štj.; vlâsček: vlâsec hârchén; zâjček mjesto zâječek: zâjec hâschen; rictus vrst cvieta; ime prascu; žlêbček: žlêbec.

γγ) diminutiva imena krstnih koja se od mila govore: Blâžek Blasius; Bôltek Balthasar; Drâšek Andreas; Fêrlek Ferdinand; Fîlpek Philipp; Gûstek Gustav; Ivek Joannes; Jôžek Josephus; Jûrek Georgius; Lêksek Alexius; Lîpek Philipp; Mâtek Matthias; Nâcek Ignatius; Pêpek Josephus; Pêtrek Petrus; Pôldek Leopold; Štêfek Stephanus; Tômek Thomas; Tônek Antonius; Vânek Johann der täufer; Vîncek Vincentius itd. — Pa tako i sôlnček die liebe sonne rav. 1/275: po hudim vreménu nam on spet z milim sônčikam persija; 2/52: po oblačnimu in deževnimu vreménu spet jasni sônčik na nebu sija; i sîček herzchen, herzliebster rav. 1/260: naj pojem pésem svojimu ljubku, pésem prijetno svojimu srčku od njegoviga nograda; 2/96: Filip je vedel, kako bo srčika Natanaela veseljilo, če mu kaj od njega pové; 2/171: mati je per srčika vsakim u pojémleju neizrečeno britkost začutila.

δδ) maskulina prema femininom ili maskulinom na a: âtek: âta väterchen štj.; čâdek bos fuliginus: čâda vacca fuliginea; dîmek bos niger: dîma vacca nigra; dûšek amasius, theuerster: dúša; grîntek: grînta ein mit grind behafteter; îcek junger ganz kleiner stier: îca junge ganz kleine kuh, i u obće = vol u djetinjem jeziku štj.; jâpek väterchen: jápa zagr.; lîbek gäns-

chen: líba; lîsek bos albis maculis: lísa abba macula et vacca albis maculis; pícek gallus: píca; pûrek truthuhn: púra. Tako završuju se amo tamo po Zagorju imena vlastita krstna, koja se inače završuju na a: Jânek inače Jâna; Kâtek inače Kâta; Mârek inače Mâra itd. pa prema tomu i dêklek puella. Možda je i srêdek prema srêda, medium mittel rog. 244: vbóztvu je taisti srédik ali mittel, skuzi katéri ga pride se h' te šréči.

ε) rieči koje se grade od glagolskih osnova: dîrek dêrek cursus mat. 528: koji drčec ona samo vidi, koja v dérku na proti nazoči ima; hrâček screatus; kfmek mastschwein gasp. 3/562: lêpek viscus; písek littera; pljûnek sputum; rûček prandium; sklêsek (sklestek) ravn. 1/221: ravno skleskov nabéram; smfček gryllus; spísek mat. 577: peldih pune jesu knjige i spiski pripečenj; stânek küzm. 272: neprílični pak brod bodouči na zimski stánek πρό; παραγεμισμέν; trpl. 15 39. 60. 84. 109: stánek; 42: stánka; 63: stánkov; 64: vu stánki; 55: stánkaj; nagfl. 191: gdare sunce na shodi gori pride sčasoma se vse više pozdigáva na visíni nébe, dokeč je na naj víši stánek nej prišlo; strôšek sumptus; svâlek wutzel ravn. 1/300: Daniel vzame smole sala in lás, napravi svalkov in mu (drakonu) jih méče: zwecke ravn. abc. 49; ščípek rosa canina nagfl. 157: ščípek; trêsek tremor: vóšček desiderium Wunsch rog. 417: velikust časty nebeške prestópe use naše želè inu vóške; vfték schraube; vřžek iactus; zgódek ereigniss pok. 3/5: zgódek; ravn. 1/128: ta zgódik pokaže de bog štrafúje gréh delajóće ljudi; zlívek gussmodell; zmêtki plur. rührmilch; zmóžek fähigkeit; vermögen ravn. 2/66: kònčano bi bilo tedaj žalostno, ako bi otrok te zmóžke v' hudó obračal in ne v' dobro; zvřžek missgeburt gol. 13: trodi so en zvršeg te nature (upravó izvržek).

Pod jednu dovde navedenih vrsti dadu se ponamjestiti i ove rieči, osim što njeke dolaze i od jednoslovčanih adjektiva i adverbija: bādžek, malen čovjek hrv.; bârnek ime volu hrv.; bēček bierfass; bícek neuškopljen prasac hrv.; bíček arundo phragmites; bíncek komad drveta na oba kraja zaoštren koji rabi djeci kad se igraju igre „binceka“, hrv.; bîndek, njekakav nožić hrv.; bóbek (i bōbek) dug kolac na kom je pribivena pēta stare čizme čim se ribe iz dubine i ispod korenja tjeraju hrv.; bōmbek, maleno zvono kravam o vratu; svaka malena kugljica n. p. ona od krumpira kad ocvate; cānjek fetzen hrv.; cēcek = sisa gön. 34; nagfl. 91. 93; cūcek canis gön. 34: cūcek;

cûjzek, maleno mlado ždriebe: cûndrek, poderan čovjek hrv.; čêpek, vrst pasulja hrv.; čîček, vrst pasulja hrv.; gasp. 1/131: kožica Kristuša odrezana na obrezanju na spodobu črlnoga čička zavita čuva se; čôltek stultus hrv.; čûček, maleno mlado pile, hrv.; dîmek, nešto kod preše, hrv.; êršek, jêršek archiepiscopus perg. 4/1. 3/2; fânjki pl. art mehlkuchen (faum) hrv.; cîftek, ime psu, hrv.; fîntek njeka posprda, hrv.; fîntek homo unco naso, čovjek komu je nos u vis ili na stranu zavinut hrv.; fûrek = trček; = skloznja to je prostor izmegju dva stupa na drvenom stanju; = malen čovjek hrv.; grâjek = ograda štj.; gûcek, gûdek i gûjcek malen mlad prasac, hrv.; hâsek utilitas, mol. 120. 183; gön. 107; nagfl. 20. 68. i često u kajkavskih knjigah (hâsek); hêkme k stisnut čovjek kao nakaza hrv.; hêndek, nosi škrljâk na eden hendek; hîček nagfl. 105: svinjé glava je velka, hrček dugi kusti; ime psu hrv.; jâmbrek, jalšov cviet, hrv.; jârek graben, kanal nagfl. 172: vretine si grabe kopajo i járci do; gde pa već járkov v edno grabo vküp pritečé, potoci nastánejo, 200: z žalouca zemlé vretine cûrjjo, z vretin do járci, potoci i velke tekouče vodé; gön. 101: vejn de z vretine járek, z jarka pa potok; kîmek, njeki nožić hrv.; knjâček trčak koji se ne da razkoliti, mjesto tnaček, štj.; kûrtek, prasac komu je rep ili uho odsiečeno; vrst pasulja hrv.; kûžek hündchen ravn. 1/271; 2/47: kúzikom; kvêštek bettel-mönch (quaestor?) hrv.; lôček juncus; lôvrek = kustura hrv.; lûnjek paxillus; maclek = kladivce štj.; mâlek diabolus; mâzek, mesar koji svinje kolje hrv.; mîgek art messer hrv.; mîslek, ime volu, hrv.; mûlček nothus; mûnjek, mûnjček (мълний) ime volu, hrv.; mûtlek, koji više šuti nego li govori â kao da ne zna govoriti hrv.; ôšček scheit holz hrv.; pâjek sus hrv.; pâvček ravn. 1/67: nesite v'dar možu hladila, medú, dišav, mjire, pávčkov in mandelnov; píbek, ime psu, hrv.: pílek spund, hrv.; písek pisk orgelpfeife hrv.; a küzm. 7: pisk = ἰωτα = buchstabe; píšek arschloch hrv.; pljûčki pl. sputum hrv.; pîček pînjek fetzen hrv.; prôlek, mlado prase hrv.; pûntek, ono što udata nosi straga na glavi na čem peča stoji (bund?) hry.; pûrdžek debeo a malen čovjek hrv.; pûsek i pûjsek sus kr.; pûžek rt od svrdla (polžek) štj.; râdek, ime volu hrv.; râšek, na što se vije pregja kad se sprede; rêžek, luknja kroz vrata da se krož nju gleda hrv.; rîček milchzahn; rîdžek ime rigju volu, hrv.; rôvlek = lô-

vrek hrv.; rûdek, ime prascu, hrv.; rûmek, ime volu hrv. rûnjek, ime prascu hrv.; sêsek = sisa gasp. 1/177; sîtek binse; sključek = kustura štj.; skôček aranea trunctorum kr.; smûlek, ako se mnogo siena ili lakna skupa sfrče, to je smulek, hrv.; smfček cicada gön. 119: kébri najbolje čeres nouči naprej šamrîjo kakti i smrčki s svojim protivnim strúganjem; spîrek waschfetzen zum abwischen der schüsseln; spîsek abschrift, scriptum rav. 1/366: kraljici pošle spîsik kraljeviga povelja; sfček = smfček nagfl. 85: po hizi i okouli hiže se zdržavajo miši, podgani, mûhé, pávuci, buhé, kebri, srčki; sfdek holzkern; stêpki pl. buttermilch; strûček, klas kukuruzni bez zrnja hrv.; sûrek, ime volu hrv.; sûsmek nepočesljan čovjek hrv.; šântek ein linkender; šipek, ščipek rosa canina, küzm. 89. 152. 227 βῆτος; šnôflek schnüffler; špîček langgestreckter gleichsam spitziger mensch hrv.; štûblek lonac gdje se mlieko kisa i siri štj.; têčmek koji na piru vino toči i na stol nosi; tfček komad drva što no ostane u zemlji gdje se drvo posieklo gasp. 3/459; trînek augenblick rav. 1/93: v' trínku reče vozóve napréci; tfnek fischangel jap. 81; škr. 34; 126; čím se gorice grobaju hrv.; i tfnjek željezna čvrsta šiba na kojoj gornji kamen u žrvnja stoji hrv.; tûlek, ona ciev u preši po kojoj se mošt otače hrv.; tûnjek butterstöpsel; tûšek madlo zrnje koje kod vejanja pada pred kup hrv.; tûtlek tölpel hrv.; v ênek kränzchen; v êsek debela kvrgasta batina hrv.; vînek ein bug; vîvek vanellus cristatus; vm êsek das dazwischenthun tschup. 163: Odam je brez umejska od božje roke furman; 359: kader bogu en vofr donesem, kaj imam per temu brez vsega umejska z en cil in konc? 564: tu oznanilu be brez umejska od boga samega prišlu; zdêvek spitzname hrv.; zmâzek kleks; salbe; znêsek betrag; žâjfek njeka bilina hrv.; žîbek gänschen, gön. 37: žibek pivče; žîžek curculio; žûžek midas, curculio zagr. 5/1 237: kak ovu zapoved obdržavaju oni bogatci kojem žužki i štakori žitek kvare. — U nekijh ovih rieči čulo bi uho finije od moga u kojih mjestih valjda "mjesto" na srbsku.

Tro- i višeslovčane rieči:

a) "na zadnjoj slovcu dolazi riedko: četrtèk i četrtèk donnerstag; zaprtèk i zaprtèk verdorbenes ei.

b) 'na slovcu pred tvorkom imaju

α) deminutiva od substantiva s 'na zadnjoj slovcu: baháček: baháč junger prahlhans; bedáček: bedák kleiner dummkopf;

b e r á č e k: beráč junger kleiner bettler; h u d í č e k: hudič teufelchen; j u n á č e k: junák kleiner junger held ravn. 1/151: poznali bi radi tega dobriga junáčka; k l o b ú č e k: klobúk kleiner hut; k o l á č e k: koláč kleines radförmiges osterbrot; k o v á č e k: kováč avis quaedam hrv.; k o t á č e k: kotáč rädchen; l o p á r e k: lopár kleine schaufel; v a l í š e k: vališ kleines felleisen.

β) deminutiva od substantiva s ' na predzadnjoj i s pregibnim e u zadnjoj slovi: d i h ú r č e k: dihúrec kleiner iltis; d o j é n č e k: dojéneec säugling; j e l é n č e k: jelénec, ime voličku; k o m á r č e k: komárec kleine gelse; k o s í r č e k: kosírec parva falx vinacea; k r u m p í r č e k: krumpírec grundbirnchen, erdäpfelchen; l o p á r č e k: lopárec kleine ofenschaukel; m e h é r č e k, m e h ú r č e k: mehérec mehúrec kleines blässchen; m l a d é n č e k: mladénec jüngling ravn. 1/324: mladénčik se ne dá pregovoriti; 2/54: žé mladénčik je poln duhá bil; p a s t í r č e k: pastírec junger hirt, tschup 392; pastírčeka: ravn. 1/150: pastírčika; p o t e p é n č e k: potepénec junger landstreicher; p r v é n č e k: prvéneec erstling; r e j é n č e k: rejénec nährkind; r m é n č e k: rménec kleine gelbe hummel; r o k á v č e k: rokávec ärmelchen; s l e p á r č e k: slepárec betrüger preš. 30: smo poštene mé Krajnice, vsák slepárčik ní za nas; t o p í r č e k: topírec kleine fledermaus; u č é n č e k: učéneec schülerchen.

γ) deminutiva na *anjek* riedkom iznimkom: b e l á n j e k albumen hrv.; b r e ž á n j e k colliculus; b u b á n j e k spitze, gipfel einer anhöhe fuč. 63: do zemlje bili su vnogi oštri pečine bubanjki iliti vrhunci; 64: po oneh bubanjkeh dole leteč vse kosti i kotrige je si potrl; c u p r d á n j e k fetzen hrv.; g r č á n j e k gula; k u r t á n j e k, životinja kojoj je rep ili uho osakačeno hrv.; l i s t á n j e k sura: kod pluga ona daska koja zemlju odriva da se slog načini hrv.; p o l o v á n j e k (ne znam više što znači); t r d á n j e k: nucleus ulceris; v i r á n j e k vorago; v r t á n j e k mjesto uz njivu gdje se plugom krene, hrv.; z v i r á n j e k mjesto izviranjek quelle zagr. 4/1 100: mir je vsega dobra zviranjek; 5/1 333: kak mu na pamet dohagjaju frižke vodice onih zdencev i zviranjekov, za koje prvo ni maral; mat. 566: od kuda i iz kakvoga zveranka došel je tulikeh zlih potop; ž u k á n j e k mjesto žutanjek eidotter, i žukanjek.

δ) rieči koje se grade od part. praet. na *t* pred kojim se osnova završuje na *e = a*: n a č é t e k: načét initium; p o č é t e k initium exordium, petr. 25: počétek; 11: na počétke béše réč; p o d n é

tek: podnêt fomentum; posnêtek: posnêt imitatio, abdruck, abzug, tschup. 178: naglo jemle tudi pohujšanje gori skuz posnêtk; šk. 198: on mrtve podóbe posnêtik lûbi; prejëtek: prejêt empfang; pričêtek: pričêt initium, exordium pok. 1/55: sim povêdal perčêtik mojiga grêha, 3/38. 52; gasp. 1/668; vu pričêtku, 1/678: iz pričêtkâ; 3/523; reš 166; spočêtek: spočêt tschup. 539: katiri iz nami en enake začêtk inu spočêtk imajo; unêtek: unêt entflammung, poslovica je: začêtek unêtek; vzêtek: vzêt brez vonuzêtkâ ohne ausnahme tschup. 379; pohl. opr. 44; začêtek: začêt initium preš. 148; küzm. 26: od začêtkâ svejta; 37.48 itd.; mol. 191: nesrečna smrt je začêtek nesrečne mantre; 113: pod začêtkom s. meše; 153: od začêtkâ; 106.135: vu začêtki; zavjëtek summa, synopsis, summarium i zâvjetek gasp. 3/530: čuda tulikaj nekoja samò na kratkom à ostale vu zavjetku videti hočemo; 3/534: ostala čuda Manicus ovako vu zavjetku na prvo postavlja. — Po analogiji ovih naglašuju se i njeke druge rieči na *etek*: imêtek habe, al i imêtek; zdržêtek inhalt nagfl. 22: zdržêtek do eti mao tekouči zgovárjanj je, tok štínam, zadosta na tou da se od dománjega žítka do časa odtrgnjeno dejte pivvabi k svojemi nouvomi máłomi svejti. — Prema tomu i: došêstek adventus mat. 603: hip došêstka i prihajanja nečistoče, češče došêstek (i došêstek). — Tako još i: dobíček lucrum, profit mol. 208: dobíček, küzm. 248. 255: dobíčka; petr. 137: z dobíčkom; krajč. 70. 168: dobíček itd; i zgubíček verlust tschup. 343; krajč. 333: da mu njegova čast i koruna zemeljska ne bude zgubíček nebeské korunê.

Dolazi naglas i na predlogu: gasp. 1/40: početek, 1/13: pričetek 1/141: pričetek; 1/225: zâvjetek.

c) ^ na slovcu pred tvorkom imaju

α) deminutiva i druge rieči koje se grade od nomina s ^ ili ^ na zadnjoj slovcu: balônek: balôn kleiner papierdrache (Varaždin); brbûnek: brbûn wasserblase; Bernârdek: Bernard gasp. 3/533: ni mene stiral Siriančec, menje mene stira Bernardek; Boštijânek: Boštijân Sebastianus; cekînek: cekîn; fižôlek: fižôl kleine fisole; Frjânek: Frjân Florianus; golôbek: golôb columba nagfl. 40: goloubek; kokôtek: kokôt hähnchen; kopûnek: kopûn; Martînek: Martin Martinus; Matjâžek: Matjâž Matthiesel; Mihâlek: Mihâl; Miklâvžek: Miklâvž Nicolaus; oblâček: oblâk wölkchen; obrâzek: obrâz bildchen tschup. 311; obrôček: obrôč reiflein gol 11; Odâmek:

Odâm Adam; purânek: purân; sabôlek: sabôl schneiderlein; soldâtek: soldât: soldat aus holz, pappendeckel; štacûnek: štacûn kleiner verkaufsladen; vrtûlek: vrtûl wasserwirbel. — Tako osobito deminutiva od substantiva na i i i e: bobîček: bobîč; borštîček: borštîč kleiner forst; čebrîček: čebrîč zagr. 5/1. 38: najduči jednu mladu snehu pri njem pod jednem čebrîčkom skrivenu na koi čebrîč opat je sel.; čolnîček: čolnîč kähnenchen rav. 2/127: dva čolnîčka sta bila per kraju; 2/196: Jezus stópi v' čolnîčik; mat. 605: vnogi skočili su bili vu čunîček; črvîček: črvîč würmchen rav. 2/65: šè črvîčku bi ne bil mogel žaliga storiti; čuvîček: čuvîč gryllus domesticus; gradiček: gradič schlösschen; grošîček: grošîč gröschlein; hlapčîček: hlapčîč πικιδάριον dalm. job. 3: en hlapčîček je počet; schön. 89: en hlapčîček je tukaj; hramîček: hramîč: kolîček: kolîč stäbchen; konjîček: konjîč rösslein; kotîček: kotîč; kozlîček: kozlîč böcklein rog. 218: ukazála je dva kozlîčka od te čede pernesti; rav. 1/155: vzel je kruha méh vína in pa kozlîčka; kraljîček: kraljîč zaunkönig; Matîček: Matîč Matthiesel; mečîček: mečîč binse; mešîček: mešîč schläuchlein; mladîček: mladîč pullus, nagfl. 106.130: mladîčki; mostîček: mostîč brücklein; možíček: možíč (možîč?) männchen preš. 30: možíčke; mrlîček: mrlîč kleiner todte rav. 2/171: Jezus je k' mrlîčiku stopil; 2/174: nad lepim nedolžnim mrlîčkam nas z' čudežam podvuči.; nožíček: nožíč messerchen dalm. jer. 36: je on nje (platelne) z' enim pisarskim nožíčkom razrezal; oslîček: oslîč eselein preš. 30: vé si pa žel'te možíčke zméram vpréžene oslîčke; pesîček: pesîč hündchen gön. 83: pesîček; repîček: repîč schwänzlein; slavîček: slavîč luscinia nagfl. 167: slavîčki; snopîček: snopîč; štrfîček: štrfîč, vrst šljive hrv.; telîček: telîč kälbchen; volîček: volîč öchsein; vozîček: vozîč wägelchen: vršîček: vršîč wipfel, palmes; žrebîček: žrebîč fohlen.

β) deminutiva od substantiva s naglasom na predzadnjoj slovcí koja u sing. gen. rastu i tuj na predzadnjoj slovcí dobivaju: bartôlek: Bártol Bartóla, art messer, sravni lovrek hrv.: človêček: člòvek gen. človéka homunculus; jezîček: jèzik gen. jezíka zünglein pohl. opr. 64; škr. 175: jezîčik per vági; nar. pjes.: Matîček jezîček pod òknom trkljâ: deklêtea, odprite, sem dáleč domâ; jelênek: jèlen gen. jeléna hirschlein; klopčîček: klòpčîč gen. klòpčîča knäuelchen; kožûlek: kòžul gen. kožúla

i k o ŝ ŭ š e k: kôžuh gen. kôžúha pelzchen; o b l ô č e k: ôblok gen. oblôka fensterchen; o r ê š e k; ôreh gen. orêha muskatnuss; p e l î n e k: pèlin gen. pelína wermutwein; p e t e l î n e k: petèlin gen. petelína junger hahn; p o k r ô v e k: pòkrov gen. pokrôva deckel; p o l i č e k: pòlič gen. políča kr. die halbe a hr. massflache; p o t ô č e k: pòtok gen. potóka bächlein; p r e š i č e k: prèšič gen. prešiča schweinchen; r e m ê n e k: rèmen gen. reména kleiner riemen; r o ŝ i č e k: ròžič gen. rožíča hörnchen; t r e b ŭ š e k: trébuh gen. trebúha bäuchlein; ŝ e l ô d e k: ŝelod gen. ŝelóda eichel; magen.

γ) deminutiva od rieči s pregibnim *e* u zadnjoj i naglasom na predzadnjoj slovi: A n d r ê j č e k: Andrêjec kleiner Andreas; b e l o g l â v č e k: beloglâvec weisskopf = greis ravn. 1/193 2/35: Barzilej osemdeset lét stari beloglâvčik; 1/327: beloglâvčika; B o š t j â n č e k Boštjânek Bastel; b r b ŭ n č e k: brbûnek wasserbläschen; C a h a r i j č e k: Caharijec ravn. 2/18: Caharíčika ga hočejo imenovati; c r k l j i v č e k: crkljivec ein verärztelter mensch pohl. opr. 44: koku bo tedej s' tabo ti cerklivček; f a l â č e k: falâtec stückchen nagfl. 67: eto je eden faláček glazojne; g o l ô b č e k: golóbek, golóbec täubchen; j e l ê n č e k: jelênek hirschlein škr. 15: naj bó ona tebi kakòr ena nar lúbiši kôšúta inu kakòr nar priet-niši jelênčik; J e r n ê j č e k: Jernêjec a šťj. Arnêček: Arnêc skraćeno od Arnêjec Bartholomaeus; k o ŝ ŭ l č e k: kôžûlec i k o ŝ ŭ š č e k: kôžûšek pelzchen; L j u b l j â n č e k: Ljubljânek rodod iz Ljubljane čb. 1/18; M a t i j č e k obično Matiček: Matijec obično stegnuto Matie Matthiesel; o b r ê š č e k: obrêzek stück zerschnittens, oder abgenagtes obst; o c v î r č e k: ocvîrek grämmelchen; o d ô j č e k, odôjek spannferkelchen; o p r â v č e k: oprâvek kleine verrichtung; o r ê š č e k: orêšec orêšek muskatnuss; p o ŝ î r č e k: poŝîrek schlückchen; p r e d ê l č e k: predêlek, fâchelchen; p u š č â v č e k: puščavec eremita preš. 89; tóži ga bogú pušávčik; r j â v č e k: rjâvec ravn. 1/151: rjávčik je bil David; s r a b l j i v č e k: srabljivec art irdener krug; t r e b ŭ š č e k: trebúšec bäuchlein.

δ) rieči sastavljene s predlogom slovku činečim gragjene od substantiva i adverbija: n a d n ê v e k: dan tagewerk; n a d s t r ô š e k: strôha grunda; n a p r ê d e k: pred, napred fortschritt; o d v ê t e k: vet heres, nachkomme tschup. 588: odvytke; trpl. 82. 102: odvejte; 39. 66: odvejtka; 39: odvéjtki; 10. 40. 62: odvejtkom; perg. 2/1: oduitak; 8/1: oduitka; gasp. 3/445: odvetek itd.;

o p l ê č e k : plêče mieder; o s r ê d e k : srêda medium; mittel ravn. 1/24; z' takim lohkim osrêdkam ali mitelnam je svojo misel bog dosegel; preš. 175: ki te vodila ní le stara vera tje na osrédik Bléškiga jezéra; o s t r î č e k : stric herba quaedam, zove se i pesji stric hrv.; o v r â t e k : vrat collare; p o d b r â d e k : bráda mentum; p o d z î m e k : zíma auctumnus; p o g l â v e k : gláva caput libri; p o n e d ê l j e k : nedélja montag preš 82: pondéljik; p o p ê č e k : peč rutabulum; p o s î n e k : sin filius adoptivus; p o s r ê d e k : srêda vermittlung tschup. 359: vofr brez posredka samega boga za svoj naprejpоставk ima; p o v ř š e k : vrh povrh drangabe, zugabe; p r î m e k , p r î m e k : ime zuname škr. 395: kateriga perjimèk je bog Izrael, ravn. 2/120: še taki prímeek nas ne obvárje od trplénja; p r i s t r ô š e k : strôha porticus, vestibulum petr. 52; z a k ô t e k : kot winkel im hause; z a t i l e k : *til (тылъ) occiput: z a v r â t e k : vrat cervix. — U ugr. i kajk. dolazi često naglas na predlogu: p ó s i n e k : sin mat 555; p r í č e l e k : čelo, ona strana nahíza koja je k putu okrenuta i obično daskami obíta; p r í d e s e k ; d e s k a , plužna daska; p r í p e č e k : peč ofenwinkel; p r í s t r o š e k ; z â j t r e k : jutro frühstück gôn. 69: záútrik.

ε) rieči sastavljene s predlogom slovku činečim gragjene od glagolskih osnova. Ovakovih ima sijaset: b r e z p r e m î s l e k u n b e d a c h t s a m k e i t ravn. 1/208: trapost, nespamet in brezpremîslik je trdo fantu v srce zarášena; d o g ô d e k eventum; d o h î t e k βραβεῖον schön. 59: ne vejste li vy de ty kir u' ograji tékaju, de vsi rejs tekó, ali le en sam dohitek prejme? d o h ô d e k adventus, plur. dohódki einkünfte perg. 3/2 28/2 gasp. 3/522; reš 145. 180 itd. d o l î v e k quod affunditur; d o m l â t k i plur. mahl nach beendet drescharbeit; d o v ř š e k beendigung; d o v ř ž e k additamentum; d o z d ê v e k einbildung, tschup. 112: po svojeh lestneh dazdêvkeh rodi; 162. 166. 271. 432. 543. 563; pohl. opr. 210: dazdêvke; ravn. 2/5: ni bila angelova pèrkazen noben prazen dozdvèik; škr. 367: on je prestrašen zavolo dozdvèkov svojiga srcá; d o z ô r e k reife ravn. 2/40: vesela in sréčna smrt je še zdaj lepiga življenja dozòrek; d o z v ê d e k erfahrung; i z b î r e k ausklausel; i z d ê l e k produkt škr. 219: lety, katerim se ona (modróst) perkáze, njó lubio kakòr hitru jo vglédajo inu njé čudne izdelke spoznájo; 275: on je za vselej njih izdelkam lepoto perdál; i z m ê č e k auswurf; tschup. 242: za en zmetschek tega svejta držani biti; pohl. opr. 300: zmèški; i z m è t e k auskehricht; i z p l j û v e k sputum; i z p r e g l ê d e k einsicht pohl. opr. 230:

spreglêdk; iz r â s t e k (zrâstek, vzrastek) auswuchs škr. 144: njegovi lasje so kakor pálmoviga drêvêza izráski, črni kakòr vran; iz r ô d e k bastardart; iz v î n e k nichtiges behelf; iz v î r e k fons kast. cil. 298: je en zvèrik iz kateriga teče ena neposahnena rêka; rog. 238: ta navošlívost je en zvirik tega ubijájna; tschup. 388: izvirke tega zlega izslediti; škr 80: kadàr pravičèn pričo hudobnega páde je kakòr z' nogó skalén studénèc inu kakòr skažén izvirèk; 196: častenje gnusenja vrêdnih malíkov je vsiga hudiga izvirk začètik inu konèc; iz v f ž e k auswurf; degeneratio; abortus; traun. 47: jest pak sim en črv inu ne en človek: zasramùvânje tih ludy inu en izvržik tiga ludstva; pok. 1/114: sim zdaj kakòr izvržek med posledne postavljen; reš 218: Nero iste nature izvržek; n a b â d e k, n a b ô d e k punctum; n a d â v e k additamentum; n a d o l ô ž e k zulage; n a d r ô b e k intrita; n a g î b e k neigung pok. 2/58: jest sim bil kakùr en mrtvi v' gróbi brez vsih dobrih nagibkov; 3/73: nagibke; n a k l â d e k appendix; n a l ê t e k das anrennen, zustoss ravn. 1/161: vesel per še tako zoprnih nalètkih; n a l ô ž e k quod imponitur; n a m ê č e k quod adjicitur; n a p í s e k ἐπιγραφή tschup. 269: napisk; küzm. 44: koga kej p je ete i napisek? nagfl. 63: njí (knjíg) rázločni napiski se na njí prvom listi (napiski) čteti dajo; reš 53: o rèči vredne da se zrežu na mramornom stupu onoga groba za vekivečni hvalni napisek (epitaphium) nevmrtelnosti one žalosti; 175: priprosti človek najde svoje kosti na jednom pokopju prez kamena i napiskov; n a p l ê t e k absis; n a r ê j e k anordnung, verfügun ravn. 1/41: božji naréjik je, de more človek delati; n a s l ê d e k folge ravn. 1/185: greh ni nikolj brez hudih naslédkov; 219: žalostni so bili naslédkí te razdrtve; 229: imajo strašne pregrehe tudi strašne naslédké; n a s t ô p e k folge pok. 1/108: oznanújem mojo nadlôgo za tó de bi cël svejt strašne nastópke mojiga púntanja čez tebe, o gospód, vidil; 2/34: nastópkov; 1/49: nastópíke; 1/120: nastópike itd.; ravn. 2/166: strašno so ga tarli nastopki iz greha; čb. 4/59; n a v f ž e k additamentum; n a z ū v e k soccus lineus; n e p r e m í s l e k unbedachtsamkeit ravn. 1/209: nepremíslik nič prida ne stori; 1/227. 322; o b â l e k flussinsel kr.; o b č í n e k rejectamentum; o b č ū t e k sensus; o b ê l e k putamen; o b l í z e k lambitus; o b l ô m e k fragmentum; o b r â č e k reš. 77: ova ludovernost (superstitio) razdelila se je na dve nasledbe (secta): na jednu koja zapustivši poštuvanje meseca molila je listor sunce; na drugu koja zapustèč sunce klanjala se je samo mesecu. Kakov zrok k' onomu razdelenju jesu

imeli? poveda ga isti svetec i bil je takaj vrli obraček (pseudopolitica); o b r ê z e k praesegmen gasp. 1/125: obrezke; o b s t â n e k bestand škr. 33: kar hudobèn stury nima obstánka; gasp. 3/423: odhajaj, duh nečisti, i nemaj obstanka pri človeku; o b ŭ j e k fuss-fetzen; o b z î d e k mauereinfassung rav. 2/164: ob kraju je bil obzidik do prs človeku; o c v î r e k speckkrumme rav. abc. 53: ocvírki so premâstni, kdor se po njih napije zboljí; o č î n k i plur. appluda; o d ê v e k integumentum reš 15: ima iziti od telovneh vezov, od mesa odevkov; o d g â n j e k spross, trieb rav. 1/333: bogá se bati je korenina modrosti, njeni odgánjki zelené vekomaj; o d h î t e k rejectamentum; o d h ô d e k abitus zagr. 5/1. 152: na odhodku; o d k l â d e k aufschub, nar. poslovica je: odklâdki odpâdki; o d k ř h e k ein losgebröckeltes stück z. b. eines zahnes; o d l â š e k aufschub, verzögerung; o d l ô č e k odluček beschluss, entscheid, loos traun. 23: ogin žvéplu inu pís bódo odlóčik njih trpljenja; škr. 155: to je naš dejlež inu odlóček; 159: bó nar bóliši odlóčik v' božjim templi imel; perg. 71/1: v onom lystu v' kom se odlučiek daa; o d l ô m e k fragmentum; o d l ŭ p e k i o l ŭ p e k putamen; o d ô j e k nefrens; o d ô r e k i o d ô r e k scholle, das abgeackerte rav. 1/152: ponižuješ odôrke; o d p î s e k rescriptum dalm. ezdr. 4; estr. 4: je njemu dal odpisek te zapuvidi; jer. 32: inu sem vzel k' sebi ta zapečateni kupilni lyst po praudi in navadi inu en odprt odpisek; o d p ŭ s t e k ablass rog. 54; tschup. 427; o d r â s t e k nachwuchs tschup. 588: skuz njih otshe buh njih odvytke inu odraske k' svojem otrokam narediti; o d r ê z e k praesegmen; o d s ê č e k resegmen; o d t ř ž e k titivilicium; o d v l â č e k dilatio reš 194: takvi su gorši... zarad odvlačkov, zaradi ni konca ni kraja pravdam; 195: o nemarnosti, o odvlački tati vremena! o g ô r e k i o g ô r e k torris, titio pok. 3/12: moje kosty so se kakûr ogórèk usúšile; zagr. 4/1. 313: o pravica božia! kade su tvoie goruče strele, da se ž njimi ne fantiš nad ovem prokletem ogorkom peklenskem? o g r î z e k praerosum; o k l ê š č e k scheit holz abgehauen vom baume; o k r â j e k margo; o p â d e k abfall obično plur. opadki testivilicium; o p â n e k calceus fenestratus; o p â š k i plur. kleien vermengt mit spülwasser als viehfutter; o p ê r e k dio dasaka od kojih je dno pri lagvih štj.; o p î r e k, čim se što n. p. usta opiru ili ispiru petr. 254: zá to se ono vino opirek imenuje; o p o m ê n e k admonitio i o p o m î n j e k monitio rav. 1/184: opomínjek; o p ô r e k, salo okolo sklezena kod svinje; kožica od svinjčeta, što no se meće u sir, koji se onda zove re-

menjak: o p r â v e k negotium škr. 192: on prosi za dobèr oprâvèk; 266: moj syn! ne zapledi se v' mnoge oprâvike; pok. 2/6: oprâv-kòv; o s l î n e k bartneige; o s t â n e k überbleibsel; das bleiben dalm. jer. 23. 29; rog. 51: ostânik; preš. 100: ostánka; gasp. 3/558 itd.; reš. 172 itd.; o s t r î Ź e k tomentum; o s t r Ź e k ra-mentum; o s v â l e k wutzel; o t ê s e k onaj komad dreva što se ne može više tesati; o t î n e k glühende kohle; verkümmertes obst kr.; o t r ê b k i plur. abschnitzel, abfälle ravn. 2/252: otrébki radi, ko so jih svinjé jedle, bi bili va nj letéli, pa nihčér mu jih ne da; o t r î n e k der von einer kerze oder von irgend etwas brennendem verbrannte abgeputzte oder abzuputzende theil, tschup. 312: otrrink te pregrehe pogasiti; pohl. opr. 47: otrink; o v î n e k krümme; umschweif $\mu\epsilon\theta\acute{o}\delta\epsilon\iota\varsigma$ schön. 255: oblejcite se z' božjim orožjem de bote mogli obstati pruti vsém zavitiu ovinkom tiga hudiča; tschup. 445: svojo srečo skuz ovinke inu krive steže dasežejo; 477. 555; pohl. opr. 179; pok. 1/48: brez ovinka; ravn. 2/80: brez ovínkov nedolžen; 290: brez ovínka jim pravi; 2/139: nedólžen brez ovínkov in zvičaj; al' i ovînk gen. ovínka i ovínek; o z î r e k respectus tschup. 557: brez ozirka na svoj lestne dobičk; 633: v' ozirku na njeh; o Ź Ź l e k schwiele; p o b ê r e k spicilegium; p o b ô l j š e k zubesserung tschup. 16: kar be njemu za pobulšk blu; p o č ê p e k ei ohne schale; p o č î n e k requies küzm. 20; mol. 170; nagfl. 18; perg. 25/2; gasp. 3/428; 489; reš u predgovoru itd.; p o č Ź t e k gefühl, empfindung, sinn, kast. cil. 95: skuzi ukna teh počutkov smrt pride notar v' to dušico: p o d â l j š e k verlängerung ravn. 1/24: podâljšek vaših dní; p o d l ê Ź e k der am christtage in fremde häuser geht; p o d l ô Ź e k unterlegtes ei; p o d m ê t k i plur. buttermilchsuppe ravn. abc. 49: mati zdaj črni sók kuhajo, zdaj ječ-ménko, zdaj gráhovko, zdaj prežganjko, kàki mléčen sók ali pod-métke, dansi kaj, jutri kaj; p o d ô b e k vorbild pok. 3/70: ta mo-litu more grešniku za podobik inu posnemik biti, po katerim imá on k' bógu zdihovati; p o d p î s e k unterschrift reš 197: je dal takvu privolju s podpiskom; p o d s t î l j e k stragulum; p o d v â l e k palanges; p o d v î Ź e k wechselbalg; p o g â n j e k trieb ravn. 1/13: vse nadloge in britkosti vsiga svéta so le njegóvi (greha) pogánjki; p o g l ô d e k oktavschmaus; p o g r ê j e k warmtuch; aufgewärmte speise; p o h r â n e k nutrimentum; fomes mat. 626: nikakvo ne najdu na sudu božjem veselje, koji bližnjemu greha pohranek dali su qui fratribus peccati fomitem ministrarunt; p o l î z e k, ono hrane što no se žlicom pograbití ne može, nego se

samo polizati dade; pogrda onomu koji pojedši poliže zdjelu; p o l ô ž e k = podložek; p o l û l e k flusswelle; p o m ê n e k vorbe-deutung, bedeutung; colloquium, rog. 27: o Job! ena prava figura inu pomèjnik s. Jerjéna (čitaj Jernéja); 491: tu kar smo sedáj šlišali ena lepa figura ali poménik je tega, kar danášni dan praznújemo; rav. 1/91: poménjik; p o m î s l e k bedacht tschup. 482. 508: pomisleka; rav. 1/94: brez pomíslika; 2/101: itd.; p o m î v e k spülgelte; p o m ô č e k hülfe rav. 1/230: pomóčkov; p o m û d e k verzögerung; p o n d î r e k, p o n d û r e k mergulus dalm. deut. 14; p o n û d e k anbot; p o p r â v e k reparatio reš 127: poštenje vraženo nema drugoga popravka neg fantenje nad bantitelom vučinjeno; p o p r î m e k rebenranke; p o r ô č e k, p o r û č e k mandatum reš 129: po jednom zapusćenju pogubi se poruček, po poručku pogubi se prilika, po priliki pošel; p o r û š e k ruine reš 100: vučinil je g. bog ognja z nebes zvrhu pet varašev Pentapoliša padati tak, da nikaj ne od varašev i varašcev drugo ostalo neg poruški i pepel; p o s ê v e k aussaat a plur. p o s ê v k i aftermehl; p o s l ê d e k dalm. deut. 28: ta ne bo svojmu možu na svojih rokah inu svojmu synuvi inu svoji hčeri voščila diteče postelice, dodato in margine: posledka, alij infantes recens natos; p o s n ê m e k imitatio pok. 3/70, gledaj podôbek; p o s t â n e k pause; entstehung petr. 31: od postánka svéta; p o t r ô š e k sumptus perg. 14/2 28/2 37/1 68/2 itd.; p o v ê d e k spruch rav. 1/63: nam je lep izgled ta povédik; 1/141. 150; p o v î r e k knüttel; p o v r â č e k redditus reš 196: ako za povraček dosta je jèdina stran, druge tri strane po kaj se troše? p o z ô r k i plur. nachreifendes obst; p o ž î r e k haustus rav. 2/17: le vse je vendar od boga vsaki grizlejš kruha, vsáki požírik vode; 1/101; p r e c ê j k i plur. abguss; p r e d s t â v e k objekt reš 104: bog ne more trpeti kakti podložen kaštigi ali more trpeti to jest more bantuvan biti kakti predstavek krivic; p r e g r ê š e k versündigung rav. 1/122: pregréšik; p r e m î s l e k überlegung; meinungsänderung rav. 1/11 brez premíslika, 1/218: škr. 68. z'premislikam; p r e p î s e k abschrift; p r e s t â n e k aufhören dalm. sirah 5: njega srd čez neverne prestanka nema; p r e s t ô p e k übertretung rog. 629: prestópek; škr. 52: prestópike; 227: prestópke; pok. 1/87: prestópke, 1/108: prestópikov; 3/90: prestópike; p r e v â r k i plur. serum lactis coagelatum; p r e u d â r e k überlegung škr. 74: z' prevdárkam; preš. 131: kadíl ne bóm več váju brez prevdárka; p r i b l ê š č e k das herandämern rav. 1/343: zarije prvi perbléšik; p r i b ô l j š e k

zubesserung; p r i d â v e k additamentum rog. 478: drugim špótlyve pèrdáuke, perstáuke, klamfe grda inu nespodóbna iména dajati; reš 99: ie kakti jeden osmi sacramentum ali stanovito kakti jeden novi priložek i pridavek četrtoga; p r i d ê l e k fechsung, das erfechte tschup. 360: perdelkov; 173: perdevk; škr. 98: od perdelka svojih rôk je en vinógrad zasadila; rav. 2/272: nógrad bo drugim nógradnikom izpustil, ktiri mu bodo perdelik o pravimu času opravljali; rav. 1/107; p r i d ê v e k agnomen dalm. ev. mat. 10: Lebbeus z' prideukom Taddaeus; schön. 294: Barsabas s pridévkom pravičen; rog. 10: hvályli so to iz mnokaterimi lepimi pridéuki inu titulni; perg. 76/2: duye sta vesnyce u iednoi grackoi megy obeduie Nandor imenuuane, ništar menie se za to iedna od druge prideuka pripoloženiem razlučianu, ier se iedna gorni ili ueliki Nandor imenuie a druga dolni ili menši Nandor, 76/2: prideukom megj sobu razlučene, a 53/2 prydeuek, a kajk. p r i d ô v e k i p r í d o v e k perg. 57/2: suedokou su se imena i pridouki, koteri ie zmed nih plemenit sused j kotarni ie megyaaš ili z onoga laadania plemenit člouek w relatoriu captoloma ili conuenta kotera ie od občinskoga zuyedania popysana, nauadila za dua zroka popysati; zagr. 4/1 120: sinko moj, ovo imaš na paperu popisana imena pridovka nature i življenje vseh divojčic; gasp. 1/677: neki Francuz Drusil pridóvkom; reš. 6: sini od otea primlju naturu plemenščinu pridovek; p r i d ř ž e k vorbehalt; p r i g â n j e k antrieb rav. 2/244: koljki pergánjik kadar nam dobrim biti težko perhaja; 1/174: ti lepi občutleji so mu k' vsim dobrimu pergánjki; 1/275: nov pergánjik; p r i g ô d e k ereigniss ravu. 1/16: pomnite ta pergódik; p r i g r î z e k zukost; p r i h ô d e k adventus dalm. job. 18: prihodak; p r i l ê p e k quod agglutinator; p r i l ô ž e k additamentum reš 99; p r i m ê č e k additamentum rav. 2/153: nar prej jišite božje kraljevstvo in njega pravico in vse drugo bo perméčik; p r i m ê t e k = priméček i p r í m e t e k perg. 40/1: z veteh se gore pouiedanih dugouani simo dole duie dugouani nazuestita kako dua prymetka k tem drugim; p r i m ê r e k zufall, ereigniss; p r i n ê s e k beitrage; p r i p ê t e k zufall ereigniss; p r i p r â v e k apparatio, dispositio reš 76: prapravek; p r i s ê v e k nebensaat; p r i s t â v e k zusatz rog. 65: iz tèm pèrstáukom; 478 itd.; tschup. 388: perstavk; rav. 2/109: žé goli perstávik ki ga je perstávil: v' treh dneih, razjasni vse; 2/150: tukaj le dvójni perstávik; 2/200: h' ti lepi priliki le nektire tri kratke perstávke; r a z d ê l e k eintheilung; r a z g l ê d e k ansicht, durchschau, rav. 1/126: smrt mu

(Mozesu) je bog posladkal z' tem razglédkam (obljubljene dežele); razlôček unterschied dalm. 1 hron. 14: rezločik; gol. 23. iz enim rezločkam, tschup. 628: rezloček; rav. 1/259: razlôčik bote vidili med pravičnim in hudobnim; razpôrek schlitze, erdriss rav. 1/127: Izraelci se po gorah v' jame in razpôrke otméjo: 257: prebivaš po razpôrkah; razrâstek beihalm; razstânek dissociatio; spodbâdek incitamentum rog. 302: bere se od Lacedaemonjêrjou de ty k' enimu spodbâdku po tugenteh iméli so ú navadi veden njuh synóve u to ratno hiso voditi; 633; rav. 2/158: spodbâdik; spomên ek colloquium, češće spômenek trpl. 7. spoumenek; spomînek erinnerung rav. 1/24: spóminek; krajc. 36. 38: spominku; spremên ek metamorphosis rog. 64: vmej drugimi čudnimi spreménki govóry (Ovidius) tudi kakú Lycaon bil je spreminjen ú eniga volkà; spremîšlek consideratio rog. 471: ta nar bulši spremîšlik je spomnit se na pregrêjhe, kadar se ta štraffenga čuti; učînek wirkung reš 195: druge fele grehi jesu koi poklam kam se zvrše, neprestance vu svojeh vučinkeh trpe; ugrîzek morsus rog. 114: šla je obyskat mater inu tu dejte Joanneza; de bi tu od tega ugrizka te paklenske kače skuzi njê lubiga Jezusa scilyla inu ozdrávila; ulômek fragmentum; upâdek fehler perg. 50/2 vpadek, 51/1 76/2: uupadek, na zadnjoj strani pod lectori: mozibiti smo i na to veliku pasku nosili, da bi v rečeh po štampe kakoua vpadka ne bilo, da ne mogosmo tako skoznouati kako se nie neka litera na mesto druge podrinula. Za to te takoue vpadke lahko na pamet vzeme vsaki koi bude hotel te knyge zrazmiti i da ie tako popraui kako mu je drago; utrôšek auslage rav. 2/256: ne boji se nè truda ne vtrôškov, de mu v' nesreči pomaga; velêvek jussum; vlêzek introitus, ingredientia reš. 121: kelih prokleteh je zložen aliti zmešan iz treh vuleskov: ognja žvepla i vihra; zadâvek arrha reš 131: takov strah je jedno veliko znamenje preodlučenja i jeden zadavek kruto seguren vekivečnoga blaženstva; zadêvek betreff, angelegenheit; zadôlžek verschulden rav. 2/166: komur je bog zadôlžik prevzdigniti oblast dal, saj dal tudi oblast greh odpušati mu je, če je zadôlžik odvzêt to je tudi greh more préd odpušên biti; 2/167: mu je bog grehe odpušati in greha zadôlžke oblast dal popraviti; zadřžek impedimentum tschup. 409; škr. 213: v' rudečim mórji je bilá pôt brez zadržika; zaid ek verirrung vom wege rav. 2/201: tudi hudo je od konca le majhin zajídik viditi in sčasama se v' veliko pregrêho končá; zámôtki plur. wirrgarn; zamûdek versäumniss: za-

pîsek verschreibung, verzeichniss perg. 69/1: gusto krat se pripečaua da krali neko imyenie, v katerom ima prauicu, daruie nekomu za službu a to ie takouo imyenie bylo založeno za neku šummu ili za službu do uremene pod zapiskom dano, v' kotero imyenie on, komu ie iur na ueke darouano, ne more dotle ulesti, dokle niemu ne platy one šumme, komu je založeno ili pod zapyskom bilo dano; zaplêtki plur. tricae; zapljîvek, zapljûvek tineia; zapopâdek begriff gol. 31: po le tẽmu zapopadku.; rav. 2/38: hudobni niso te blagosti okusili; njih sovražtvo do njega, do zapopadka (inbegriff) vse ljubeznivosti, se tudi drugač sniti ni moglo; 2/156: zapopádik postáve in prerókov je to; preš. 149: bilà sva sréčna tàm brez zapopádka; zarînek riegel škr. 144: zarínjek mojih dur sim mojimu lúbimu odpahnila; zarôčki plur. sponsalia; zaslûžek meritum škr. 369: življenje eniga delavca katëri z' svojim zaslûžkam za dobro vzáme, je sladkú; rav. 1/110: zaslužik; zastânek occursus; zastâvek versatz; zavêzek contractus perg. 5; 23/2: teda ima kralieu consensus muoč donacie, v' katerom ie dopuščeny zauzezek med duema za nyu žyvota včiniénom zapysan; 24/1: koteri je bil drugomu zauzezek včinił; 70/1: pod nekim istinnim zaueskom ili contractušem, češće závezek trpl. 19. 36. 40. 47. 74: závezek; zavfñki plur. leinwandenden; zavfžek trpl. jest sem pa črv i nej človek: špot človeka ino završek ludi; zaznâmek bezeichnung rav. 2/5: Angel zgjîne in Zaharija je mutast. Tako le mu je povrneno nespámetno govorjênje — in zaznámik ima zraven, de ni bila ange-lova perkazen noben prazen dozdevik — U ugrskoj slovenštini i kajkavštini čuje se često naglas na predlogu pa tako se i čita: dðhodek krajč. 210: imaš prévišne dðhodkè; nápisek petr. 50; ógorek gasp. 1/17; òpirek ablutio krajč. 265: ópirkom; opòmenek nagfl. 46. 88: opoumenek; òruždžek i orûždžek abgeschälter maiskolben hrv.; òtesek i otêsek; pòčatek (mjesto počakek) krajč. 210: jesi li ožurum živel, penezé ali budi žitek na posudu davajuči ter za sam počatek jemljúči dobíček? póčinka krajč. 248; prídavek nagfl. 16; gön. 78; petr. 187; krajč. 164; príslonek ofenlochdeckel štj.; rázloček küzm. 245; nagfl. 38. 70. 92; spoumenek küzm. 46; mol 69. 72; nagfl. 13; spómenek krajč. 79; vúperek, vúperek, falačac drete štj.; vúporek ručica kod kolâ ne na vrtilu nego na osi usagjena; na vúporke prikapču se lojtre ne dreke, hrv.; zádavek gasp. 1/121; zátanek occiput nagfl. 120: prejdnji

tal gláve obráz zovémo. Njega zádñji tál se zátanek zové; 122: táli šinjeka so zátanek: dveji strani i jaboko; zámudek petr. 184: zámudka, krajč. 220: zámudki, 177: zámudkov, 69: zámudkom, 192: zámudek; závsek ofenlochdeckel itd.

ζ) rieči koje se grade od part. praet. pass. na *t*, pred kojim nije *e* = *a* i *s* na zadnjoj slovi: dobítek: dobit lucrum perg. 15/2: dobytek, 31/1: dobyt看; al i dobítek prema dobiček; došêstek, došêstek adventus, al i došêstek; imêtek habegasp. 3/426; reš 23. 217 itd.; al i imêtek; napítek i nápitek haustus rog. 431: dajte en kósic kruha, en napitik, če nimaš vina, vodè tem potrebnim; mol. 203; gasp. 1/671: nápitek; neprišêstek das nicht erscheinen perg. 65/2: po neprišyestke; odšêstek abitus perg. 72/1: po tom toga mu kraly ni saluusconductuša to ie to slobodnoga pryšyestka i odšyestka lysta ni nouoga pytania ne daa; 77/1: more zapouedati svoiemu človeku da pò niegouom odšiestke ili ouo ili ono bûde; osnútek licia dalm. lev. 13: ta gvant pak ali osnutek ali otek se ima druguč oprati.. ako pak se bo vidil (madež) na gvanti na osnutki na otki, takuje tu en madež... letu je ta postava od gobovih madežou na g anti, na osnutki (am aufzug) inu na otki (am einschlag); der plan rav. 1/340: povsot kaže vója izraelskiga polka, da je božji osnútik bila; 1/343: božji osnutki; 2/6: človeškiga zveličanja toljki božji osnútik je po vrednim tudi napovédan; ali snútek; osútek das herabgestreute; eine hautkrankheit; počítek requies rav. 1/17: ni za nj več nè počítka ne pokoja; pòdvítek = svítek cisticellus; pošêstek, pošêstek abitus perg. 66/1: po svoiem od doma pošyestke; prebítek abundantia, habitatio i prébitek perg. 38/1: ti takoui tutori moraiu pryebitek imati v onoi grackoi megi, v kateroi sirote prebyuaiu; trpl. 30: čini dobro, tak boš prebítek meo na veke; 20: gospodne, lúbim prebiválišče hiže tvoje i mesto prebítka tvoje čésti; preimêček vorzug rav. 2/242: po otròkovo, ki sam še ne vé de je lep bogat ali imeniten, bi tudi mí svojih preimêčkov ali razlócíkov ne smeli véditi; prišêstek, prišêstek adventus petr. 128: tak bude i prišêstek sina človečjeg; prišítek assumentum; užítek genuss dalm. sirah 7: vžitik; ali žítek; zapítek, zapítek i zaprték ovum ventosum; zadobítek *χλῆρος* schön: 293: zadobiták; živítek vita schön. 193: jest sim prišal de bi one životik imél; rog. 5: srce te ribe koker ta ner žlahtniši tall, iz kateriga izhaja ta životik, pomeni to precartano mater božio. — Tako i od part. praet. act.

s^ˆ na predzadnjoj slovcí: odrâslek: odrâsel spross rog. 28: rešyrála je do morja te mladýke inu odraslike do pctoka; 441: je en tal tega drvesa en odraselk ali veja; škr. 368: hudobnih zárod ne bó velíku odrâslikov ímel; pok. 3/147: pozéne odraslike

d) Naglas dalje prama početku nego na predzadnjoj slovei imaju rieči gragjene od dvo- i višeslovčanih substantiva, kojim naglas *ne* prelazi na predzadnju slovku u sing. gen., gdje su narasla za slovku: á n g e l e k: á n g e l gen. á n g e l a engelchen, ovako zove se u Nedeljancih kod Varaždina onaj žetelac koji prvi počne žeti na rali; c í m e r e k ime prascu hrv.; č r ê v l j a r č e k: *črêvljarec schusterlein preš. 160: pred njó s kopíti čêvljarčik se vstávi; d é t e l e k, ime prascu hrv.; d ž í m b u r e k ime prascu hrv.; f a l á č i č e k: faláčič kleines stücklein mol. 194: mira časar i páver, bogátec i siromák ne ga med tejmi rázložka vu smrti: vsejm dôjde en faláčiček zemlé; küzm. 197: vzévši on zá to te faláčiček (ψωμίον) preci je vó šou; j á g o d e k prema jágoda kao gore dételek prema detelja (?), ime prascu hrv.; j á v o r č e k: *jávorec, jávorek ime prascu hrv.; j é r b a š č ê k: jérbasec körbchen ravn. 1/82: jerbasček; J ê z u š e k: Jezuš gasp. 3/521: Jezušek kakti stoprav narodjeni njemu se izkaže; j ê d ž u p e k posprdno ime Zagorcem od Jerovca dalje jer nose velike „golére“; njeka biela bilina; k á m e n č e k; kámenec steinchen ravn. 2/95: kakor mi na dnu čistiga potóka vsaki kámníčik, mu je v' duši vse misli in željé vídil; M ô z e s č e k: *Môzesec ravn. 2/52: ravno tista božja previdnost, ki je nad Mózesčikam v' bičnatimu jérbasu, je tudi nad Iezuškam v' jaslíh čula; ô r g l a r č e k: *ôrglarec orgelspieler preš. 88: orglarčik; s t ô p e r n í k i plur. art rosen.

59. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ik* imaju raznolik naglas.

a) ' na tvorci imaju

α) deminutiva koja se grade od substantiva i adjektiva: c u z í k: *cuz u cûzek brüstchen = sisa; č r v o l í k: *črvól u črvoliti (sравни srbski crvuljak) u zagonetci: črvolíki črvolíju, vsu goru prevalíju (prasica s prasići) hrv.; g r o z d í k: grozd traubchen; m a l í k: mal götze škr. 194: malík, 329: malíku; ravn. 1/25: malíki, 1/320: malíke, malíkam, 1/293: malíkov, čb. 4/36: malík, preš. 173 187: malíke, 182: malíkov itd.; echo: malík letí echo schallt; čuje se i m a l í k gen. malíka; rieč dolazi i u kajkavštini a tuj kadšto s naglasom na slovcí pred ik: málík zagr. 5/1 176: malíkom je se klanjal; gasp. 3/555: pohodi rečenu malika cirkvu... drugoga opítaju malíka, itd.; m a č í k art kuchen nagfl. 53: té

(olounik) je okrougli, na duzi se vleče kak valékobrazno testou (mačik); sravni turošmaček hrv.; vrdík cynanchum vincetoxicum; a je drík cichorium intibus.

β) rieči koje se grade od part. praet. pass. s naglasom na zadnjoj slovcu u sing. nom. masc., ili s ` u sing. nom. fem. na predzadnjoj slovcu: Pečeník: pečen, pečena, ime obiteljsko (Varaždin); pozvaník: pozván perg. 55/1: pozuanyk; rojeník, rogjeník: ròjen fem. rojena parens perg. 7/1: roǵenyki; 18/2 rogienyke, rogienijkom; krajč. 114: darujem ti i préporučam, gosponne, takàjše usa dobra želenja ljudih pobožneh i use potreboče telovné i duhovné mojih rogjeníkov i rogjákov; 333: budi milostiv dušam mojih rogjeníkov, rogjákov, dobročinitelov; 298: žena detca rogjeníki; 195: spoméni se oude ako si gda tuoje „rogzeníkè“ (mjesto rogyeníke) otca mater babu deda činom ali hudum rečíúm zbantuval; svečeník: svečen, svečena sacerdos; trpljeník: trpljen martyr; učeník: učen kr. magister kast. cil. 18: vučenyk; jap. 360: vučeník; rav. 1/145: vučeníkov itd.; ugr. i hrv. discipulus küzm. 17: vučeníkov itd.; krajč. 336: vučeníku itd. — Po analogiji ovih rieči imaju taj naglas i njeke rieči gragjene od part. drugojačije naglašenih: krščeník: křščen christianus; mučeník: mûčen martyr gasp. 1/673: mučeník itd.; odrešeník: odrěšen redemptor škr. 325: svojiga odrešeníka zapusty; pok. 1/44: odrěšeníka; al i odrěšenik dalm. job. 19; jer 50; vraženík: vrâžen meuchelmörder küzm. 261: vö si pelao vu pûščavo štiri jezero vraženíkov τὸς τετρακισχίλους ὄνδρας τῶν σαχαρίων.

γ) rieči koje se grade od adjektiva na en (= **enē**, **enē**).

αα) gragjenih od jednoslovčanih substantiva adjektiva participa: bojník: bojni od boj miles dalm. jer 48; bolník: bol aegrotus dalm. jer. 49; kast. cil. 172: bolnyk; rav. 1/22: bolníke, 2/165: bolníku; preš. 156: bolníka, al i bólnik jap. 65: bólnike, 434: bólniki; braník mjesto branínik: bran defensor tschup. 419: njegov branik inu pomočnik, 556; brodník: brod nauta rav. 1/236: brodníki; preš. 146: brodníka; častník: čast würendenträger gön. 16: čestník; perg. 60/2: čestnyki; krajč. 179: častník, 334: častníki, 335: častníkom; gasp. 1/683: častníki, 3/423. 425 itd.; nu prema srbskomu i častnik upravo častník. Okolo Vukovaca u hrv. zove se glava svatová česnik a svatovi su ovako poredani: prvi zove se česnik; drugi: prvi svat, treći: dever, četvrta je žena, ona se zove vúnješca ili vúnjevca, peti se zove deverovo dete a šesti: zadnji svat; dolžník, dužník: dolg, dug

debitor kúzm. 36: dužník; gön. 37: dužník; perg. 91/2: dužnyk; krajč. 326: dužníkom; petr. 102: dužníke; gasp. 1/121. 3/422 itd.; delník: del particeps gasp. 1/134: delníka vekivečnosti; ali i delník; dušník: duh luftloch kr.; dvojník: dvôj δίδυμος petr. 71. 140: Tomáš kí se velí dvojník; dvorník: dvor aulicus; bedienter, ali kao aulicus običnije dvôrnik rog. 19: skuzi eniga dvôrnika; ravn. 1/56: kraljév dvôrník, 1/93: kralj in njègovi dvôrniki, 2/226: vse svoje dvôrnik je povabil: 1/155: dvôrnikov; (pazi tšchup, 419: dvorník, ne dvornek ili dvornk, kako bi Pohlin valjda pisao, da se ima dvôrník izgovarati): Golník: gol (?) Gal (?), ime gospoštiji u Gorenskoj; glasník glas nuncius a preš. glásnikov = der vokale; gradník: grad hortulanus jap. 494: moj oče je vinski gradník; hodník: hod gänger, krajč. 158: megj-hodník; hotník: hot homo libidinosus; hudník: hud der böse = diabolus; jetník: jet arrestant rog. 20: jetnykom; ravn. 1/57: jetníke; kapník: kap die stelle unter der dachtraufe; krstník: krst baptizator jap. 46: kàrstník; lažník (čitaj: wžník): laž mendax jap. 46: làžník; škr. 343: lažnfk; osník: os paxillus; polník: pol viertelmetzen; ročník: roč handhabe des dreschflegels; rodník: rod parens škr. 295: ràzvùrna hěy bo svojiga možá dejlež, ta pa katéra osramoty, bo svojimu rodníku k nečasti; a prema tomu tako i porodník škr. 226: svojim porodníkam kakòr gospódam služi; skrbník: skrb vormund; verwalter rog. 262: skrbnig; običnije oskrbník škr. 167: dokler ste oskrbniki njegoviga krajlestva bily, niste prav sodfli; sledník: sled canis sagax; snežník: sneg eisberg čb. 4/36: snežník; preš. 138: vrh snežníkov, itd.; sodník: sod judex pok. 1/13: sodník; ravn. 1/29. 186. 204: sodník; stožník: stog pfahl bei der harpfe, i stôžník kr.; svetník: svet sanctus preš. 74; vlastník: vlast eigenthümer tšchup. 303: lastniki pa prema tomu i oblastník gewalthaber dalm. jos. 23; kast. cil. 73: oblastnyk; rog. 34: oblastnyk; ravn. 2/161: oblastníkov, a 2/192 i oblástník čitaj oblâstník; vodník: vod dux tšchup. 481: vodnika; pok. 2/76: ti si bil moj svetòvávec, moj vodník; možda i vòdník; vojník: voj miles nagfl. 137; gasp. 1/692: vojníki; vozník: voz auriga dalm. jer. 51; čb. 4/84: vozník; zdravník: zdrav medicus preš. 86: zdravník je čas; 156; zdravníka, pa prema tomu i ozdravník škr. 201: je zdrav postal skuzi tebe vsih ozdravníka; pok. 1/14: ozdravníka. — Čini se da ovamo idu i ovakove proste i sastavljene rieči, kojim njekim dotično samostavno nije u porabi: odreš-

n í k redemptor ravn. 1/161: Izraelski odrešnik naj bo tudi kralj Izraelsek: o d s k o č n í k abtrünniger tšchup. 354: mi smo odskočniki od vire; o d ž a l n í k tröster tšchup. 519: odžalniku, možda odžalnik; o h r a n í k (mjesto ohranjenik) erhalter tšchup. 597: ohhranika; škr. 74: to bó spoznal srcá spregledúvávéc inu ohranika tvoje duše nič ne golúfá; o r o ž n í k armatus dalm. jer. 52; rog. 214: orožnyk; škr. 17: orožnik; p o m o č n í k auxiliator ravn. 1/292: pomočnika itd.; p o p r t n í k libum, weihnachtsbrot; p o r o č n í k nuncius ravn. 1/181: poročnik, 1/49: poročnike; p o s l a n í k (mjesto poslanjenik) legatus tšchup. 174: poslanika; r a z l o č n í k der unterscheider kast. cil. 115: razločnyk; r e d n í k náhrvater ravn. 1/74: rednik; s t r e ž n í k bedienter; a l i s t r ê ž n i k rog. 407: strážnik; t o ž n í k accusator tšchup. 468; pok. 3/110: tožnikov; u r o č n í k haeres küzm. 43: ōročnik itd; gön. 18: ōročnik; z a p o v e d n í k befehlshaber tšchup. 510: zapovdnik; p a t a k o i i z p o v e d n í k beichtvater; z a r o č n í k sponsus, i záročnik mol. 97. 155: nu hrv: i z a r ū č n í k gasp. 1/642: zarúčniku.

Isto valja za ovake rieči kad postanu troslovčane slovkom ov pred nik; č i n o v n í k: čin beamter; d a r o v n í k: dar donator mat. 587; njéga poštuje kakti početnika i darovnika vsega dobra; d o l g o v n í k: *dolg = res u dolgovanje officialis perg. 5: dugovnyk; p o l o v n í k: pol: = polnik schön. 59; r e d o v n í k: red ordens-priester mol. 102: redovnice; nagfl. 137: redovnika ordnungsmacher; gasp. 1/683: redovnik, 1/650: redovniki itd; s p o l o v n í k: pol koji moju zemlju obragjuje a polak svega što uradi na njoj meni daje, taj mi je spolovnik, hrv; s t a n o v n í k: stan incola, a l i s t á n o v n i k mol. 154: daj dostojno prebivalište tak velikomi stánovniki; gasp. 3/435.

Ali ima i *iznimaka* dovoljno. Amo idu rieči gragjene od adjektiva dolazećih od jednoslovčanih substantiva s': d ě l n í k: dél vertheiler; g r é š n í k: gréh peccator; K ō t n í k: kót, ime obiteljsko kr.; l ū č n í k: lúč verbascum thapsus; p ō t n í k: pót viator; t ě l n í k: tál particeps; a i n j e k e druge; d ě m n í k: dīm rauchfang; j ě l n í k: jal simulator, deceptor perg. 53/2: jálnika; k l ě t n í k: klet maledicens zagr. 5/256; prekleti hoću kletnike maledicam maledicentibus; k ō n j i k mjesto konjenik eques; k r ā j n j i k: kraj eckstück eines der länge nach durchsäkten baumstammes; p r ā z n í k: *prazd fornicator; dies festus; r ā j n í k; raj der selige; (gledaj rájnica u I. članku naglas u ženskih riečih na a 58. 4. b);

râtnik njem. rat = ratsherr rog. 36: pustil je mladéniče pred se inu njegove ratnike priti; rôpnik: rop räuber ravn.; slâdnik: slad ein genäschiger mensch pohl. opr. 296: kaj pravête vi k' temu, vi sladnêki! stôlnik: stol perg. 33/1: stolnikou; stôt-nik: sto centurio ravn. 1/318. 2/161: stótnik; 2/162: stótniku; svêtnik: svêt rathgeber dalm. gen. 41; 1 hron. 28: svejtnik; ravn. 1/218: Roboam ni poslušal stárih skušenih svétnikov svojiga rajnciga očeta; tîlnik: *til nacken; ûpnik: up creditor; válnik: (njemački wall?) malena šuma što služi mjesto gragje ili megje štj.

ββ) gradjenih od masculina s ` na predzadnjoj i pregibnim e u zadnjoj slovcu pak od feminina na a s ` na predzadnjoj ili s ` na zadnjoj slovcu i takovih feminina koja u sing. gen. mogu imati naglas na zadnjoj slovcu (pa i u nom.): glavnik: gláva (i glavà gen. glavê) pecten, pa tako i poglavnik oberhaupt ravn. 2/19: poglavníka, 1/240: poglavníki; küzm. 16: poglavník; 18. 39. 40. 53. 218. 223. 227. 348 itd.; perg. 2/1. 3/2. 4/1. 47/2: poglaunyk; petr. 125: poglavník; 13. 52: poglavníkom; krajč. 332: poglavník, 258: poglavníka, 334: poglavníki; nu ipak z glâvnik προσκεφάλιον küzm. 70: on je bio v zâdnjem stráni na zglâvniki ležéći; mejnik: méja grenzstein dalm. deut. 19; škr. 69: mejník; (pazi dalm. job. 34; mejniké); petnik: pèta nagfl. 49: táli dvér so strúgovje, prag, petník, blanja, čepi, panti i zapor; 65: prag i petník sta tûdi párovnoga téka ednako dugiva ali kračišiva kak strügouv i obá ležéčiva; posleník: pôsel ἀπόστολος; küzm. 359: vašega poselníka i slúžbeníka poslati; ročnik, ručnik: ròka handtuch; službeník: službà diener küzm. 359: slúžbeníka; nagfl. 130: je z-šoule vò stano pa slúžbeník poustao; gasp. 3/485; vrstnik: vrstà coactaneus ravn. 1/218: po svétih mladénčov svojih vrstníkov je ravnal.

γγ) gragjenih od substantiva s naglasom na zadnjoj slovcu: betežnik: betég uz bêtég aegrotus mol. 95: betežníkov; nagfl. 128: betežníke; krajč. 297: betežníka itd.; (a 315: bêtežník); imenik mjesto imenbnik: imê namensverzeichniss gasp. 1/8: imenik; jesenik mjesto jesenbnik: jesên herbstmonat = september; kolésnik: kolô gen. kolésa njeka bilina, kr.; podpepelnik: pepêl vrst kruha ravn. 1/28: urno pèci podpepelníke iz nar bolši moke; senik mjesto senbnik: senô heuschöber mat. 612: videli su vas delati senike, štaglje, hiže; srebrnik: srebrô silberling ravn. 1/53: za dvajset srebrníkov prodajo Jožefa; 1/76. 191.

Ima i drugih ovako naglašenih rieči, čemu se nećemo čuditi kad pomislimo da je u srbskom jeziku tvorka *ik* u svih riečih duga te ima ^ˆ: *ík*; tako n. p. *posodník* geldleiher, trpl. 92: *posodnik*; petr. 162: neki posudník imel je dva dužníka itd. itd.

b) ^ˆ ili ^ˆ na slovci pred tvorkom ima prema množini rieči na *nik* razmjerno malo. Ja poznajem ove:

α) *dvoslovčane*: *črédnik* gemeindehirt; *gréšnik* peccator; *kóčnik* backenzahn škr. 94: z' svojimi kótečniki; *hrústa*; *kónjik* mjesto konjnik eques ravn. 1/94: *kónjiki*, 1/185: *kónjikov*; preš. 67: *kónjika*; *léšnik* nux avellana; *ljúbnik* amasius; *lieblich* pohl. opr. 259: *lubnek*; *móčnik* mehlmus; *práznik* dies festus; *stvárník* creator ravn. 1/4: *stvárník*; *trávník* pratum preš. 63; *vérnik* gläubiger tšchup. 101: *virnek*; *zél-ník* krautacker. — Osamljena ne na *nik* je rieč: *jèzik* gen. jezika lingua preš. 60: *jèzik*, 98: *jezika*, 102: *jeziku*; 120: *jezíke*, 159: z *jezíki*.

β) *njeke tro- i višeslovčane* koje se grade od adjektiva s ^ˆ ili ^ˆ na predzadnjoj slovci: *dežévník*: *deževen* wassermöve dalm. deut. 14: *diževnik*; *duhóvník*: *duhóven* geistlicher herr; *hudòbník*: *hudòben* bösewicht tšchup. 502: *hudobnek*; škr. 76: *krivíčnik*: *krivíčen* der unrecht thut rog. 631: *kryvyčnik*; ravn. 1/249: *gorjé jim ktiri za dar krivíčnika odvezujuje*; *nesrámník*: *nesrámen* ein schamloser rog. 228: *nesrámník*; *nezmásnik*: *nezmásen* ein unmässiger; *oblástnik*: *oblásten* gewalthaber ravn. 1/337; *običnije oblastník*; *oprésnik*: *oprésen* ungesäuertes brot dalm. deut. 16; ravn. 1/128: *oprésnike*; 1/31: *oprésnikov*; *osebénik*, *osobéjnik*, *osebújnik* der insass dalm. num. 35: *letu so ta šest slabodna mésta Izraelskim otrokam inu ptuim inu osobéniku mej vami*; *počétník*: *počéten* auctor gasp. 3/410; reš 204; *podlóžnik*: *podlòžen* unterthan i *podložník* krajč. 213: *podložníku*; *pohlévník*: *pohléven* humilis; *pokójnik*: *pokójen* ein verstorbener; *pokórník*: *pokóren* i *pokórník* büsser rog. 420: *pokurník*; petr. 295: *pokórnikov*; krajč. 172: *pokórník*; 281: *pokórniku*; 323: *pokórnikom*; gasp. 1664: *pokórnikom*, al i *pokórník* krajč. 280; tako i *spokórník* pok. 1/4. 20: *spokórnika*; 2/20: *spokórniku*, i *nespokórník* ein unbussfertiger pok. 1/39. 73; *požréšnik*: *požréšen* ein gefräßiger mensch; *prevzétník*: *prevzéten* superbus pok. 2/14: *preuzetnik*; ravn. 1/327: *prevzétník*; čb. 4/49; *pričétník* = *počétník* gasp. 3/538: *da bi jen krat sedmere*

otce i pričetnike reda slug b. d. Marie videl; prikòňník: prikòňnen ein gegen ende des tages gedungener arbeiter ravn. 2/269: ti perkòňniki so eno uro lé delali; to vòrnik: to vòren clitelarius i to vòrnik; trdovrátnik: trdovráten ein halsstärkiger mensch; začétnik: začéten urheber tschup. 352: začétnek; zavrátnik: zavrátén ein heimtückischer mensch; zgovòrnik: zgovòren orator rog. 37: zgovòrnik.

Nu ima rieči ovakovih koje neimaju 'već', naročito one koje se grade od adjektiva na *áven, íven, íčen, íten*: brez bôžnik: brez bôžen ein gottloser; častîtnik: častîten verehrer tschup. 253. 403. 451; dobrodêlnik: dobrodêlen wohlthäter krajč. 335: dobrodêlnikom; hudodêlnik: hudodêlen übelthäter jap. 509: hudodêlnik; škr. 316; traun. 57; pok. 1/118: hudodêlnik; petr. 55: hudodêlnik; krajč. 221: hudodêlnik, 215: hudodêlnikov; 309. 312; gasp. 1/672: hudodêlnika itd.; imenîtnik: imenîten nobilis, clarus ravn. 1/304: nar véči imenîtnik kraljevega dvora je bil Aman; jezîčnik: jezîčen ein zungenfertiger; krivîčnik: krivîčen injustus rog. 631: kryvyčnik; ravn. 1/249: krivîčnika; krivovêrnik: krivovêren ein irrgläubiger reš 205; krvolôčnik: krvolôčen blutsauger, tyrann; leh kôtnik: leh kôten erleichterer krajč. 304: ti si, gosponne, naš leh kotnik vu težkoče i boleznosti; lesnîčnik, levîčnik gledaj s prieda lesnîčnjak, levîčnjak; mehkûžnik: mehkûžen ein verweichlichter mensch: molîtnik: *molîten anbetor tschup. 253. 451: molitnek; mrtvîčnik: mrtvîčen ein lahmer tschup. 278. 568; nazlôbnik: nazlôben osor, persecutor perg. 5/2; krajč. 127, i názlobnik; nečîstnik: nečîsten ein unreiner schön. 83; rog. 471: načîstnik; ravn. 1/311: nečîstnik; 1/95: nečîstnikih; negòdnik: negòden bärenhäuter; nicht flügger vogel čb. 4/81; nehvalêžnik: nehvalêžen homo ingratus preš. 131; nemârník: nemâren, incuriosus pohl. opr. 302: po zemli lazejoče duše, strahopezdlivi bahavci inu nemarneki! le vi be si utegnili drgači misliti; ravn. 1/13: nadloga spámetova nemarnike; nesrêčnik: nesrêčen infelix; neúmnik: neúmen stu'tus p'oh. opr. 45: naumnec; nevêrnik: nevêren i nejovêrnik: nejovêren ein ungläubiger tschup. 47. 336. 455: najovirnek; preš. 192: nejevérnikov; perg. 13/2: neviérnika; petr. 171: nevérnik; krajč. 3; reš 10; a trpl. 9: neverníka, 102: neverníci; obráznik: obrázen pictor ravn. 160: obráznikov; preš. 160: obráznik; obrezîvnik: obrezíven beschneidehobel; oglâvnik: oglâven capistrum dalm.

jud. 8; ošâbnik: ošâben superbus ravn. 1/334: ošabnikam; podvôrnik: podvôren bediener; poglavîtnik: poglavîten oberhaupt schön. 50: stujni poglavîtnik; polovîčnik: polovičen der oberflächlich arbeitet; poslûšnik: poslúšen obediens; auditor, al i poslušník krajč. 92: včini, gosponne, da budem ne leprav poslušník nego i následník tvoje sveté rěči; poslûžnik: poslúžen diener, bedienter; postrěžnik: postrěžen bedienter; potrátnik: potráten prodigus dalm. sirah 19; pravovêrnik: pravovêren ein orthodoxer reš 205; slobôdnik: slobôden libertus; sovrâžnik: sovrážen inimicus; hostis pok. 1/84: sovrážniki, sovrážnikov; 3/145: sovrážnike, itd.; tanáčnik: tanáčen rathgeber trpl. 99: tanáčnici; togôtnik: togôten iracundus ravn. 2/75; tolâžnik: tolážen tröster ravn. 1/258: toláznik; trebûšnik: trebúšen dickwanst dalm. job. 15 in margine: trebušnik; vkladâvnik: vkladâven ruthe welche in die fuge des garbenbandes passt; zahôdnik: zahôdni westwind čb. 4/46; zlovôljnik: zlovôljen i zlovôljen der übles anwünscht krajč. 343: ljúbimo naše népriatelè i zlovôljnikè. — Moguće je te se ove rieči grade od adjektiva u obliku složene deklinacije gdje je obično *a ne*': brezbôžnik od brezbôžni *ó ždzo*; a ne od brezbôžen *ždzo*ς *τις* itd.?

c) *a* na slovcu pred tvorkom imaju

α) *dvoslovčane* rieči koje se grade od adjektiva gragjenih od dvoslovčanih substantiva (ili adjektiva) s naglasom na predzadnjoj slovcu: bâbnik: bâbni: bába weibernarr; Blâtnik: hláto, ime potočiću (Bela gr.); blâznik: blázen blasphemiator gasp. 1/646: bláznik; zagr. 5/1 154; reš 126 itd.; Brêznik: bréza, ime obiteljsko, štj.: fântnik: fânta ultor krajč. 278: greh mora kaštigan biti ali od človeka pokórnika ali od boga fântnika; fârník: fára pfarrgenoss gön. 43; mat. 630; glístnik: glísta bergtrospe; híšnik, hížnik: híša híža *ἐπίτροπος τῆς οἰκίας* jap. 92; tschup. 584; ravn. 1/70: híšnik; a hrv. ehengenoss perg. 37/1: vekuečno valouanie megí kyžnici . . . vsegdar more dostoino biti; krajč. 207: hížniki zakonni takájše da se marlivó občinjaju, ako bi gda kaj megj sobum činili proti nature ali naredbe svétoga hižtua; jârmnik: járem klin u jarmu, ugr. járemlik; kûžnik: kúga ein verpesteter; mâšnik, mêšnik: máša, méša sacerdos preš. 188: mášnika; mol. 117: méšnik; nagfl. 194: méšnjeki; mêrník: méra metzen; geometer ravn. 2/205; preš. 30: mérnike; mēstnik: mésto *πολίτης* schön. 280: vi néste več osebeniki inu ptuji; tēmuč

eni méstniki svetnikou; m ô r n i k: môrje seewind; ô l j n i k: ôlje
 ölberg ravn. 1/107: ôljnik; 1/238: ôljnike; p â š n i k: pâša weide-
 platz nagfl. 148: pâšnici i s p â š n i k ravn. 1/26: spâšnike, 1/151:
 spâšnikih; p t î č n i k: ptica vogelstellerhütte škr. 259: je jerebica
 v' ptičnik napelana; r ê v n i k: rêva i rêva homo miser, pauper
 tschup. 589: rêvnike; pohl. opr. 49: revnek; r î b n i k: rîba fisch-
 teich dalm. nehem. 21; ribnek; r ū d n i k: rûda bergwerk; s î l -
 n i k: síla tyrann dalm. job. 15; s k â l n i k: skála ó πετρῶς ravn.
 2/95: Jonov Simon si, pa po sih mál se ti Peter poreče to je skal-
 nik; s p r ê d n j i k: sprêdnji majorum unus schön. 103: sprêdniki;
 104: sprêdnikom; 150: sprêjdniki; ravn. 1/327: sprêdnikov; čb.
 4/46; s r ê d n i k: srêda mittler schön. 91: srêdnik; pok. 3/7 91:
 srêdnik; s v ê č n i k: svêča leuchter tschup. 399: svečnek; ravn.
 1/211: svêčnikov; s v ô r n i k: svôra, gvozden klin koji drži svoru
 s prednjom osju kod kolâ; š k ô l n i k: škôla schulmeister gön.
 101; nagfl. 136: škoulnike; gasp. 1/655: škólnika; reš. 227; tr â t -
 n i k: tráta, koji na trati stanuje, kr.; v â b n i k: vâba lockvogel;
 v l â d n i k: vlâda regierer küzm. 5: vlâdnike, 32: vlâdnikov, 220:
 vlâdnicke; mol. 148: vlâdnik; v ô z n i k: vôza αἰχμῶτος küzm.
 109. 367; trpl. 82: vouznik; z g l â v n i k: glava (vzglâvje) cer-
 vical; ž l â h t n i k: žláhta cognatus; nobilis; dalm. jer. 22; rog.
 49: žláhtnik.

β) tro- i višeslovčane rieči od tro- i višeslovčanih adjektiva s ^ na
 zadnjoj slovcu: b e s ê d n i k: besêdni defensor pok. 3/91: on je
 večni srêdnik inu besêdnik pred sêdežam tvojiga usmilenja; b o -
 ž î č n i k: božični libum; b r e z d ū š n i k: brezdušen ein herzloser
 mensch; b r e z h l â č n i k: brezhláčen barlender; c e r k ô v n i k:
 cerkôvni messner, kirchendiener; č e t v ê r n i k: četvêren τετραδίων
 schön. 317: četvérnikom: d o b r ô t n i k: dobrôten benefactor ravn.
 1/133: dobrótnik; d o h ô d n i k: dohôden advena gasp. 1/644;
 G l o b ô č n i k: globôčen, pridjev obitelji kr.; g o n ô t n i k: go-
 gonôtni augur; h e r ê t n i k: *herêtni hereticus perg. 5/2: jeretniki;
 krajč. 281: erétnikov; 1: jeretnikov; gasp. 3/478: heretnik; iz-
 d â j n i k: izdâjni proditor gasp. 1/668, i izdajnik; h u d o ū r n i k:
 hudoûrni torrens; k a d î l n i k: kadilni rauchfass dalm. jer. 22;
 k o l ê d n i k: kolêdni weihnachtssänger; k o m ô r n i k: komôrni
 kämmerer küzm. 230: kamurnik; k r i v o ū s t n i k: krivoûsten a
 i krivoûsten schiefmaul; m u h â l n i k: muhâlni flabellum; n a č ê l -
 n i k: načêlni frontale dalm. job. 42; stirnblech dalm. lev. 8; škr.
 386: zlat načêlnik (je bil njegov(i) kâpi; n a g ô r n i k i n á g o r -

nik: nagôrni i nágorni berghold; n a j ě m n i k: najêmni μισθωτός
 dalm. ev. jan. 10; jap. 465: najemnik; škr. 244: najemnik; ravn.
 1/110: najémnika; 1/269: najémniku; a ugr. i hrv. n á j ě m n i k
 küzm. 189; petr. 73; n a m ě s t n i k: naměstni stellvertreter tschup.
 440. 589: nameštnek; pok. 3/73: nameštnik; 1/56: nameštnikov,
 a ugr. n a m e s t n i k i n á m e s t n i k, küzm. 241: nameštník;
 mol. 123: námestnika; n a p l ě č n i k: naplěčni humerale; rog. 59;
 naplečnig scapulier; n a p ř s n i k: napřsni pectorale brustschild
 dalm. lev. 8: inu je v njěga djal naprsnik inu v naprsnik luč inu
 pravdo; n a p ř s t n i k: napřstni fingerhnt; n a s l ě d n i k: naslědni
 nachfolger ravn. 1/200: naslědnik; n a s p r ô t n i k: nasprôten ad-
 versarius pohl. opr. 105. 232: nasprutnek; n a s t ô p n i k: na-
 stôpni suocessor ravn. 1/229: nastôpnik; 389: Jezus Nave, nastôp-
 nik Mojzesov v prerokðvanju; n e ů r n i k: neůrni torrens preš.
 173: neůrník; n e z d ů š n i k = brezdůšnik tšchup. 190: naz-
 dušnek; ravn. 1/307. 328; 2/45. 134. 228: nezdušnik; n o g â l n i k:
 nogâlni, ono drvo kod kolovrata, kojim se kolovrat tjera kr.; o b -
 v r â t n i k: obvrâtni halsband škr. 2: oburâtník; o d p â d n i k:
 odpâdni ein abtrünniger; o d v ě t n i k: odvětni defensor; o g a -
 s î l n i k: ogasîlni lichtlöscher dalm. num. 4: ogasilniki; o g l ě d -
 n i k: oglědni spâher dalm. ester 2: krajl postavi oglednike po vseh
 deželah, de ony vse žlaht mlade lepe deklice vkup zberó; o t î l -
 n i k: *otîlni genick ravn. 1/146: otîlník; p e č â t n i k: pečâtni
 petschaft tschup. 355: pečatnek; ravn. 1/313: pečâtnik; p e h â r -
 n i k: pehârni mundschenk perg. 33/1; gasp. 3/419: peharník i pek
 kraljevski; 3/552; p e r î l n i k: perîlni, kamen ili ploh na vodi na
 na kojem rublje peru, kr.; p i h â l n i k: pihâlni blasrohr; p o d â -
 j â l n i k: podajâlni reichgabel, i podâjalnik: podâjalni; p o d g ô r -
 n i k: podgôrni submontanus; p o d k ô ž n i k: podkôžen crv govedu
 pod kožom kr.; p o d r ů ž n i k: podrůžni diaconus; koji spada u
 podružnicu, kr.; p o p ô t n i k: popôtni viator pok. 1/40. 2/128.
 133: popótník; ravn. 1/182: popótniku, 1/202: popótniki; popótník;
 p o s ě s t n i k: posěstni possessor; p o s t â v n i k: postâvni (postá-
 ven): legislator tschup. 13. 27: postavnek; p o t ô č n i k: potôčni
 accola rivi; ime obiteljsko; p o v ô d n i k: povôdni equus manualis;
 p o v e s ě l n i k: *povesělni erfreuer pok. 3/15; p o v r â č n i k: po-
 vrâčni vergelter ravn. 1/333: bog je počásen pa gotóv povračník;
 p r e d h ô d n i k: predhôdni praecursor, a nagfi. 137: oni možje
 se predhodníci zovėjo; p r e d s ě d n i k: predsědni der vorsitzende,
 praesident škr. 372: predsědnikom; p r e m â ž n i k: premâžni victor

ravn. 1/129: premážnik; prihôdnik: prihôdni advena gasp. 3/506: Geiza človek krščenikom i drugem prihodnikom vu orsag svoj milosrden; prisêžnik: prisêžni schöppe a perg. 85/2: prisežnyki a 82/2: prysežnike; protivnik: protivén adversarius perg. 60/2; petr. 98: protivnikom; krajč. 232: protivnikom; 221. protivnika; a gön. 51: protivník, nagfl. 118: protivníkom; mol. 77: protivníkov; razbôjnik: razbôjni latro jap. 464: rãzbôjnik (77. 315. 316); škr. 72: razbôjnik; pok. 2/99: razbôjnika, 3/100: rãzbôjniku; a krajč. 201: rãzbojnik, pa tako valjda i perg. 5/1 50/2; razdêlnik: razdêlni vertheiler pohl. opr. 172: rezlejlNIK usega dobrega; razsîpnik: razsîpni (razsîpen) dissipator i rãsîpnik, reš. 79; služâbnik: služâbni diener dalm. num. 11; pok. 1/34: služâbnikov; preš. 187: služâbnikov; i slûžebnik; sopôtnik: sopôtni dampfwagen nagfl. 146: na železni potáj velika koula nûcajo i sopoutnike je zovéjo; soprotivnik = protivnik krajč. 21: suprotivnikéh; sukâlnik: sukâlni gyrgillus i súkalnik: súkalni; točâlnik: *točâlni = pretočnica kod pluga; tolmâčnik: tolmâčni interpres zagr. 5/1. 113: tumačnik; tolnâčnik: tolnâčni consiliarius perg. 82/2; krajč. 333: tolnâčnike; gasp. 1/692: tolnâčnike; reš. 3; ubôjnik: ubôjni (ubôjen) mörder dalm. ev. mat.; schön. 200: vbojnik; umivâlnik: umivâlni lavatorium; usekâlnik: usekâlni emunctorium dalm. num. 4: chron. 4: vsekâlnik; zákôn timer: *zakônen, zákonen eheleute; zákôtnik: zákôtni der in einem winkel sein haus hat; ime obitelji kr.; zaplêčnik: zaplêčni schmarotzer bei hochzeiten kr.; zatîlnik: *zatîlni occiput dalm. deut. 33; zavêtnik: zavêtni tutor, a gasp. 677: kada mi vekši apostol ni pod ruke došel, neču ni ovoga za mojega zãvetnika spoznati; zločêstnik: zločêsten nebulo. — I tuj, kako je amo tamo već i napomenuto, dolazi u kajk. i ugr. naglas na predlogu n. p. prihôdnik petr. 66; rãzbojnik petr. 57. 108; rãzpetnik kreuziger gasp. 1/112: ne morem kríviti židove rãspetnike tvoje.

d) Naglas dalje prama početku nego na predzadnjoj slovcu imaju rieči koje se grade od tro- i višeslovčanih adjektiva s naglasom dalje prama početku nego na predzadnjoj slovcu, i to isti naglas na istom samoglasnom, koji i na kojem ga ima adjektiv; isto valja za rieči koje se grade od dvoslovčanih adjektiva, koji budu u sing. nom. fem. troslovčani te imaju naglas na prvoj slovcu: ábotnik: áboten dummkopf pohl. opr. 50: vi srečni abotneki; 134: se ti en abotnek te prve šare; áldovnik; áldoven sacrificulus petr. 209;

gasp. 3/502. 555; reš. 118: imeli so cirkve aldovnike aldove; cí-zovnik: cízoven zweirädriger karren; cōprnik: cōprni zauberer dalm. jer. 27: cuprnik; perg. 18: coprnik; ugr. comprnik; délavnik: délaven werktag rav. 2/179: délovník; zagr. 5/1 278: delavnik, a krajč. 98: delatnike; klávrnik: klávrn kopfhängerisch, niedergeschlagen pohl. opr. 210: no tedej, koker čez vse velik je leta gospud v' svojeh velikustah, lih toku inu neč mejn perjazn je on tudi pruti nam svojem hlapcam brez usega konca perjaznejše inu lubeznivše, koker si njega ti temnogledni klavorneki inu mile Ire večdejl damišlajo; lákornik: lákomen avarus schön 83; lákotnik: lákoten esuriens rav. 1/9 die weiche: v' spanju Adam vidi, de mu bog iz lakotnika iz eniga njegovih réber Evo vstvari; líkavnik: líkaven instrumentum laevigandi; lótrnik: lótrn ein lotter rav. 2/75: kaj bi bil Janez lenétam rekel, kaj pijancam kaj lotrnikam, kaj togòtnikam? mārtrnik: mārtrni martyr, ugr. mantrnik mol. 120: mantrnicke mēsečnik: mēsečen ein mondstüchtiger; múhavnik: múhaver rav. 2/434: so se jim posmehovali, so šéme — ali govoriti po danážno — múhovnike iz njih dělali, ki jim pameti manjka; nógradnik: nógradni weingärtner rav. 2/263: rekel tedaj je nógradniku: glej...; ôfrtnik: ôfrten ein hoffärtiger dalm. sirah 27: offtrniki; óselnik: óselni wetzsteinfuterall; právdénik: právdén *vouizós* küzm. 45: i eden ž njih právdénik opita ga; prebíravnik: prebíraven bansen; prědálnik: prědalni fackasten rav. abc. 37; prěšestnik: prěšesten i prěšestnik: prěšesten i prěšestnik: prěšesten adulter, dalm. jer. 23 i kast. cil. 109: prešušnik; rav. 1/179: družíš z' prěšestniki se, 2/260: prěšestniki; prežvêkavnik: prežvêkavni bansen; rāsovník: rāsoven härenes kleid, rav. 1/55: obléče se v' rāsovník; 1/240; rōbežnik: rōbežni deprædator; sópraznik: sóprazen (dan) kleiner, nicht gebotener feiertag; spōdrnik: spōdrni bauchriemen; tékavnik: tékaven, njeka bilina od koje da se krave „têkajo“ = brünstig werden kr.; tōžbenik: tōžben accusator perg. 60/2 tužbenik; vōgelnik: vōgelni eckstein; vōhrnik: vōhrn ein knauser škr. 3: ôhrnik: (wucher); zglédálnik: žglédalen speculum schön. 70: špégel ali zglédálnik; zōprnik: zōprn adversarius dalm. zuprnik; pok. 1/109: zúprnikam; rav. 1/511: zóprnik. — Amo idu navlaš one rieči koje se grade od part. praet. pass. na en s naglasom u sing. nom. *fem. ne* na predzadnjój slovci: bāntovanik: bāntovan i bantúvanik: ban-

túvan impetitor perg. V. 27/1: bantouanik; hránjenik: hránjen altor; krščenik: krščen christianus tshup. 599: krstenku; al' i krščenik; kúpljenik: kúpljen emptor perg. 83/2: ie potriebno da takouoga imyenia kuplienik v gospectuo i vladanie onoga imyenia poide pred duema prisežnikoma; ljúbljenik: ljúbljen liebling; nájdenik: najden findling; napolnjávanik: napolnjávan perg. 41/1: duorski i dohodkou prislušauanik i drugih takouih česti napuniauauaniki; nasledúvanik: nasledúvan successor perg. 38/2: ier ie imyenia nasledouanie zrok obrambe i mat ye dužna syni i kčeri v takouom imyenj za sobum ostauiti kako nasleduuanike i oduetke; 63/2: kruny nasleduuanik; moglo bi biti i naslédovanik i nasledovánik, ali znam da kajkavci govore nasledúvati, nasledúvan; odrešenik: odréšen redemptor dalm. jer. 50; job. 19 odréšenik, nu danas običnije odrešenik; ohránjenik: ohránjen erhalter dalm. jud. 3: gospud je njim obudil eniga ohránenika; 1 hron. 17: ohranjenik; nehem. 9: ohrajnenik; postâvljenik: postâvljen positus naprej — praepositus tshup. 398: naprejpostavlenk; prislušávanik: prislušávan perg. 41/1 (gledaj napunjavanik); rânjenik: rânjen vulneratus; zavjêmanik: zavjêman i zavjemaník confiscator perg. 86/1: drugoč buude imyenia suoiega zdržanie i obramba vu kateroi se vsakomu čloueku do leta od kakoua gode silnika vsakim zakonom prepusty sebe obraniti i niega s svoiega imyenia vun zureči. I v tom takouom dugouani toga takoua sylnika i zauiemanyka niegoua obramba, kákoua gode, nespriča.

55. Rieči, kojim je tvorka ili završetak na *ok* imaju ' ili ` na slovcu pred tvorkom: ò blok gen. oblóka fenestra; snúbok i snòbok gen. snubòka, snobòka i snúboka, snòboka brautwerber; gasp. 3/453: snobok; svèdok gen. svedóka testis.

56. Rieči kojim je tvorka ili završetak *uk* imaju ' na tvorci: fačúk i fâčuk nothus hrv.; klobúk pileus; mertúk i mèrtuk = mjera petr. 94; gasp. 3/439; — ali samo pámuuk gen. pámuuka baumwolle nagfl. 122: víha se prouti škodlívomi vetri, velkomi glási i mrazi z čistim pamukom zateknjena držati morejo. (kr. je pávola).

57. Rieči kojim jo završetak *ag, eg, ig* većinom su strane a naglas imaju ili na zadnjoj ili na predzadnjoj slovcu.

a) ' na zadnjoj slovcu imaju: biršág muleta perg. 57/2: biršaaga; zagr. 5/1. 292: z biršagi; iz magj. birság; caprág, konjski nakit; kotríg = ud, član perg. 53/1: kotrigou itd.; fa-

calég küzm. 149: gospodne, ovo mina tvoja, štero sem meo vu facalejgi djáno ἡν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδάρειω; 254: so na te nemočne nesli od tepla njegovoga facalejge i brsače σουδάρις ἡ σιμίνθις; kolég collega; orság regnum das reich perg. 7/2: orság, 2/2. 4/2. 93/2: orságu; petr. 16: orság; 39: orságe; gasp. 1/642: orságe itd.; stratég ein stratege.

b) na predzadnjoj slovcu naglas imaju: bèreg običnije bèrek palus, nagfl. 172: bereci; bèteg i betég morbus perg. 51/2: beteg; küzm. 13: betege; gasp. 1/82: betèga itd.; bôbreg obično: bûmbrek i bûbreg fichten-, tannenzapfen; niere gasp. 3/559; gômbleg i gomblek flos betulae nagfl. 168: breza je lepo, bejle skourje ščapinato drejvo, njé vejke so šibnate, cvejtje gobleci (gomb, gumb = nodus); hèrceg herzog zagr. 5/1. 304 megj hercegmi; másлаг i maslak atropa belladonna (?), hyosciamus (?) nagfl. 169: vu ništeri logej vu nisiki grmíči rasté k' črešnjam priglihno svetlo grozdjče, štero se vuče črešnje ali poprejk maslag zové; 169: pod visikim drevjom i na prazni mejstaj logouv rastéjo jagode, rázložno cvejtje, maslag, grbánji i drúge vnouge doubi dobre i čémérne gobe; u Murka ima: maslák wuth, raserei; a u hrv. adj. máslak rabidus gasp. 1/662: Dinus človek máslak, srdit i od risa ljutéši; šèreg í šéreg gen. šeréga i šerega schaar, küzm. 14: veliki šereg svinj; 234: stotnik onoga šerega; trpl. 804: hvalte gospodna vsi šerezje njegovi; gasp. 1/941: ovo vigjenje tak prestraši nepriateljske šerége, da podsédanje dokončavši od váraša odišli jesu.

58. Rieči kojim je tvorka ili završetak *og* imaju ^ na tvorci: brlög gen. brlóga i brlōga lustrum ferac preš. 162: brlōg; ostrōg mit pallisaden umgebener ort.

59. Rieči kojim je tvorka *ug* imaju ^ na tvorci: branjúg turdus; vlačúg erro.

60 Rieči kojim je tvorka *h* imaju ^ na zadnjoj slovcu: o smêh. irrisus; n a smêh das anlächeln kast. cil. 49: ne zavupal enimu skrivnimu nasmêhu; p o smêh = nasmêh, češće irrisus; p o spêh festinatio; p o žrêh lucro. — ^ ima siromâh pauper, gasp. 1/237: siromâhu itd.

61. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ih* imaju naglas na slovcu pred tvorkom i to najčešće ^: c vílih zwillich; j érih (od hirc-us) aluta; j ésih essig dalm. num. 6: esiha; mol. jesiom; k élih kelch mol. 124; petr. 254: keljih; m áčih typhus; m únih canterium; ólih, njeka otrvna gljiva; o métihi bartwisch; ó pihi

apium; pírih osterei; sópih i sòpih homo inflatus; štébih štépih i štèpih cisterna pohl. opr. 23: zajema iz plitveh stephov blatno vodo; tébih, tépih teppich dalm. ex. 26; 1 hron. 18: pod tebihi; Tílih Aegidius od njem. Sankt Ilgen rog. 243: pridiga na dan svetega Tiliha ali Aegidia; sada kad je o svetu govor veli se: Šent Ílen, gen. Šentílina, a kad je govor o čovjeku, komu je to krstno ime, veli se Tílen gen. Tílina ili pako Tíli gen. Tílija (Bela, gr.); tólih dolch; vérih weihrauch, dalm. lev. 2: verihom i nomin. veroh; schön. 391: viereh; Levec: die sprache in Trubers Matthaeus 42 veli: „veroh m. germ. weihrauch 2. b. in Innerkrain noch: vérüh gen. verha“; žéni h sponsus.

ima: vârih i vâruh custos dalm. jer. 31: varihi; 1 hron. 24: varihov; vêtrih beischlüssel.

na tvorci ima: menîh i mnîh mōnch preš. 54: opât in menihi, módrî mozhjé gotóvo ti bódo ozdravli sreć.

Naglas na predpredzadnjoj slovcî ima: jěštrlih estrich škr. 289: zapeliviga jezika pádēc je kakòr tega, kateři na jěštrlihu páde.

62. Rieči kojim je tvorka ili završetak *uh* imaju većinom ' na tvorci:

a) ' na tvorci imaju: benjúh nagfi. 93: krava na trúpi má hrbet, dvouja rébra, črvou (benjúh, trobúh), i vúmen (cecke); bogatúh dives rav. 2/280: jómenej, kakó strašno je mućen in martran trdosreñi, prevzétni, mehkúžni bogatúh! črnúh homo niger; grdúh homo sordidus; hmanjúh upravo gemeiner mensch; kanjúh milvus; lenúh homo piger rav. 1/181: oziral sem ter tje se je lenúham enák; 1/240: kakòr hitěč pěšic zajme vbóžtvo lenúha; obledúh blasser mensch, rav. 1/169: obledúha; oderúh menschenschinder; ogleđúh spion; pastúh hengst; pepeljúh cinerarius incubator; Pečúh grad u Ugrskoj njem. Fünfkirchen; piljúh vultur; poležúh homo piger; posmetúh diabolus hrv.; potepúh erro rav. 1/131: nasnúbi potepúhov in spridencov; 1/163: nevboglívi potepúh; 1/187: prav grđ potepúh je bil ta Ahsolon; reš 217: smet i potepuhi; požerúh fresser gasp. 3/533; prevzetúh homo petulans; sledúh canis sagax; smrdúh mustela putorius; zavaljúh homo piger der sich gern hinstreckt zum liegen und faulenz. — " na tvorci ima: Matúh gen. Matúha, ime obitelji, gr.

b) ' na predzadnjoj slovcî ima: trébu h gen. trebúha ali i trébuha venter, dalm. job. 15: trébu h; num. 25: trébuhe; dalm.

2 hron. 4: so pokrivali obadva trébuhá teh knoffou; jap. 54: v' trébuhí (= trëbûhi) rog. 407: trebúha; škr. 353: trëbúha; 129: trebúhu; ravn. 1/12: trebúhu; ali i u nom. trebúh rog. 409: trebúh; nagfl. 93: trobúh; küzm. 360: trbüjh.

c) ` na predzadnjoj sloveci ima: k ò č u h gen. kòčuha i kočúha kutsche küzm. 459: krama zlata... i mārhe i ovéc i konjouv i kočúhov καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν; k ò ž u h gen. kožúha pelz; ò č u h vitricus.

63. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ac* imaju ^ na tvorci: m a t r â c matratze; m r t v â c mortalis pohl. opr. 514: al be na bil tudi on lih s' tako pravico znal postavo narediti, de be se mi mrtvací neko podstopiti na smeli per njemu naše prošne noter položiti samuč le tedej kadar...? 306: se službe enega mrtvaca nautrudnu ahtamo; p a j â c bajazzo; p i j â c piazza platz hrv. a kr. plâc; t a r â c strassenpflaster gasp. 3/419. 527; t r n â c pomarium küzm. 56: bi pa vò šo (Peter) na trnác, vidila ga je drúga: 218: vküp je pribežžalo k njim vse lüdstvo na trnáci ki se zové Salamonov ἐπὶ τῇ στοῦ τῇ καλουμένη Σολομώντος; 171: je pa vu Jerušálemi pri ovči vrátaj jezera, i pét trnácov má πέντε στοῦς ἔχουσζ; trpl. 110: ki stojíte vu hiži gospodna, vu trnácaj hiže boga našega (traun. 399: v' lópah, a dalm. psalm. 135: na dvorisčah): gön. 69: Vilmoš trnác v réd zeme, živázen krmi i drúgi drobiš na svoje mesto zdejva; nagfl. 81: jeli jeste pred vašov hižov trnác? té je zá to, da deždž notri ne bíje na dveri vu kúnjo i hižo, gda po vetri ide; zagr. 5/1 157: pčele se po cvetniakéh i trnaceh razletavaiu; v r š â c bergspitze.

64. Rieči kojim je tvorka *ec* = stsl. *мѣсѣ* imaju ^ na sloveci pred tvorkom: m ê s e c i m ê s e n c mensis luna, gol. 104: v mesencu maja; z â j e c lepus.

65. Rieči kojim je tvorka *ec* = stsl. *моу* mogu na svakoj sloveci naglas imati.

Dvoslovčane

a) ` na tvorci imaju

α) deminutiva od rieči dvoslovčanih s pregibnim *e* u zadnjoj sloveci i ` na njem: b e d n ě c beden; b e z n ě c: bezèn; c e p t ě c: cepèt orchis; č e b r ě c: čebër; h r b t ě c: herbèt; k r h l j ě c: krhëlj; s t e b r ě c: stebër pflugsäule rav. abc: stebrie; š k e d n j ě c: škedënj; ž r e b l j ě c: zrebëlj.

β) deminutiva od rieči dvoslovčanih s pregibnim *e* u zadnjoj sloveci i ` na predzadnjoj: k o l č ě c: kòlec; k o r č ě c: kòrec

cyclamen europaeum; l o n č è c: lònec; n o v č è c: nòvec gasp. 1/179: novčecov; s t o l č è c: stòlec; z v o n č è c: zvònec. Nu sve te imaju i ` na sloveci pred tvorkom i u gorenštini: kò-čec, lònčec, stòlček itd.; zagr. 5/1 253: zvončecem zvoneči.

γ) Tako se rado naglašuju rieči kojim je u prvoj sloveci *poluglasno* bud pravo bud specifično slovensko ili povokaljeno r: l e ž è c mendax (čitaj vžbc), nu i l â ž e c i l ê ž e c: petr. 47: ležec; m e n è c hirsenaustreter (čitaj mñbc, mñbc; p r d è c geräuschvoller furz; p e z d è c leiser furz; s e n è c schläfe dalm. jud. 5: senèc, a 4: sinèc; s e s è c = sisa (čitaj sšbc) dalm. jerkl. 4; škr. 96: kateri pak sèsce močnú stiska de bi mlèku izmólzel, iztisne tudi máslu vùn; gasp. 3/484; ž e n j è c messor (čitaj žnjbc) rav. 1/137: žencimi, 1/138: žencami; 2/117: žànjic. Pa tako i: i g r è c spieler (čitaj jgrbc, ígrc); k u p è c käufer (čitaj krpbc, krpbc gen. krpca) čb. 1/77: sloví do Londona mineralogec — do Kube, Kantona z jeklino kupec; preš. 53. 54: kupèc, skr. 98: kùpca. —

Pazi još: A h è c Achátius ime obitelji (Bela); čb. 1/71; b o r è c pugnator čb 1/71; r e b r è c demin. od réber; š k r p è c flaschenzug;

b) ` na sloveci pred tvorkom imaju

4) deminutiva od jednoslovčanih substantiva s ` i druge rieči od participa na án: d é l e c: dél particula petr. 253; Christuševo telo se ne delí, nego vu vsakom délce razdeljene hostje célo ostaje; g á j e c: gáj kleiner hain; g r í č e c: gríč; h á m e c: hám; h l é v e c: hlév; h r í b e c: hríb rog. 491; j é ž e c: jéž; J ú r e c: Júr mjesto Jurij Georgius; k í p e c: kíp; k l á n e c: klán acclivitas dalm. 2 hron. 20: klancu; tschup. 405: klanci; k l j ú č e c: kljúč, K r á n j e c: Kránj Carniolus; k r í ž e c: kríž; p á r e c: pár pärchen; R í m e c: Rím Romanus; š č á p e c: ščáp stäbchen; ú d e c: úd; v n ú č e c: vnúk gasp. 1/662: kaj siromašna babica bi činila za dragoga vnučeca? ž g á n e c: žgán obično plur. sterz, art mehlspeise; ž ú l j e c: žúlj.

β) deminutiva od od onih jednoslovčanih substantiva u kojih ima samoglasno o = a: d r ó ž e c: drog; h r ó š č e c: hrošc; k ó s e c: kos frustum kast. cil. 198: kosce; rav. 1/236: na kósce; k ó t e c: kót; l ó č e c: lok fiedelbogen; p r ó d e c: prod; p r ó t e c: prot, r ó b e c: rob schnupftuck; kast. cil. 342; nagfl. 39. 51: roubec; petr. 169: v rúbce; s ó d e c: sód dolium čb. 1/47: sódec; z ó b e c: zob.

γ) substantiva koja se grade od jednoslovčanih adjektiva s ^ˆ: blédec: bléd ein blasser mensch; célec: cêl ein ganzes an keinem ende eingedrücktes osterei; drágec: drâg liebling; glúšec: glûh surdus dalm. ev. mat. 11; pok. 109; rav. 1/109; gnjilec: gnjîl ein stinkfauler mensch; húdec: hûd ein schlimmer mensch; der böse; júneć: taurus nagfl. 85: gjúnec; krívec: krív reus perg. 58: kryvec; nordwind; léneć: lèn faulpelz; nágec: nâg der ohne kleider ist rav. 1/269; nágec; némeć: nèm ein stummer; ein Deutsche; skópec, skúpec: skôp avarus zagr. 5/1 196; reš 119: skupec; slépec: slêp caecus; blindschleiche; dalm. ev. mat. 15: slépci; jerkl. 4: slejpec; preš. 93; slépic; küzm. 16. 40: dva slepca; petr. 94: jeli more slépec slépa voditi? 37: slépec; reš. 83; súšec: sûh martius mensis dalm. ester 3 in margine: sušic ali brezen; ugr. i february mol. 7: súšec; nagfl. 194: v prozimeu, svečnej i súci je redovno jáko mrzlo; gasp. 1/686: súšca; svétec i svètec: svêt sanctus rav. 1/248: svetec; tújec: tûj fremdling; vráneć: vrân rappe preš. 62: vráneć.

δ) deminutiva od dvoslovčanih substantiva s pregibnim e u zadnjoj slovi a s ^ˆ na predzadnjoj: cépčec: cépec; délčec: délec; dróbčec: dróbec; drómljec: drómelj; dróžčec: dróžec; hlévčec: hlévec; hlódček: hlódec; hríbčec: hríbec; júneć: júneć; kóščec: kósec; Kránjčec: Kránjec; krížčec: krížec; króžčec: króžec; mlínčec: mlíneć; Némčec: Némec; pářčec: párec; péščec: pések; pévčec: pévec; pívčec: pívec; prámljec: prámelj; práščec: prásec; róbčec: róbec gasp. 1/113: rubčecom; sámčec: sámec; sévčec: sévec alauda; slépčec: slépec kleine blindschleiche; sódček: sódec; svínčec: svíneć; vrábčec: vrábec; zóbčec: zóbec; žrébčec: žrébec.

ε) rieči koje se grade od osnova i i e = π glagola bez nastavka kad im se ziev zatvara umetnutim v, a ne j: brívec: brí-ti bar-bier; grévec: gre-ti der erwärmer; pévec: pe-ti sänger; hahn dalm. 1 hron. 16: peuce; rav. 1/194: pévcov; preš. 72: pévic; petr. 54: pévec; tako i spévec tipl. 37: spejvec, 71: spejvei; pívec: pi-ti potator küzm. 388: pívei; ali vodopívec; sévec: *se-ti sator; alauda, rav. 2. 197: sévic je šel sjat; ali bíjēc, bríjēc, pějēc u popějēc ποιητής küzm. 251: níki z vaši popejcov so povedali, kaj smo i njegovo plemen.

ž) rieči koje se grade od numeralija s' na predzadnjoj slovcu: drúg ec: drugi der zweite bienenschwarm; u obće secundus n p. koji kod koje igre drugi što počima, pa tako u tom smislu: péte c: péti; ósm ec: ósmi; séd me c: sédmi; šéste c: šésti; tré tje c: trétji. (U Kranju izgovara se: trekec, treki, a, o; trekič; sravni Miklošić altslovenische Lautlehre 3. Bearbeitung 1878. 219: pluka uz pljuča; nu sravni i mekla uz metla, reklec od röthel).

Ima još nekoliko tako naglašenih rieči: dróbec abgebröckeltes stückchen; gódec geiger preš. 79; kúpec uz kupěc käufer perg. 22 2: kunpec, 22/2 27/2: kupecu; 22/1: kùpej; 26/1: kupecv; mlíne c art kuchen; práse c sus; sáme c: sām hagestolz; das männchen der thierte, dalm. gen. 6. 7; slávec lusciniya preš. 88: slávcov; sníne c schlittweg čb. 1/21: sníne c; sódec, súdec judex küzm. 387: sodec; perg. 6/2: suudac; 4/2: suulea; 54/2: súdeu; 8/2: súdei loc.; 21/1: súdei plur.; 5/2: suudce; 30/2: suudeu; svíne c plumbum dalm. job. 19; vráb ec passer; žále c, aculeus gasp. 1/174: žalec (srpski žalac); žrébec fohlen škr. 339: žēbec; perg. 45/2: žrjebcem; 35/1: žrjebci; petr. 1: žrébea, 2: žrébee.

c) ` na slovcu pred tvorkom imaju:

α) deminutiva jednoslovčanih substantiva u kojih ima o ili e te imaju ` koji se u sing gen. mienja na ` u predzadnjoj slovcu: blèč ec: blěk gen. blěka; cmòč ec: cmök knödelchen; cvè ke c: cvěk; čèpe c: čēp; dvòre c: dvör; gnjèdec: gnjēd, ime volu hrv.; gòzdec: gözd; gròbec: grōb ravn. 2/53: rožica nad njih prevzētno grōbce naj bo; gròzdec: grōzd; klèpe c: klēp; klèšč ec i klòšč ec: klēšč klōšč zecke; kòlec: köl weinbergpfahl; knòfec: knöf; kòš ec: köš; mòlj ec: mölj; òte c: *öt pater perg. 6/2. 7/1; riedko-otēc; plèhe c: plēh; ròč ec: rōč; ròje c: rōj; sklèpe c: sklēp; stòlec: stōl; stròč ec: strōk; ščèpe c; sčēp kleines rundes stück holz hrv.; zbòre c: zbör; zète c: zēt žena koja je djetetu kuma zove to diete: moj zetec, hrv. — Njeke ovih rieči imaju kadšto ` na tvorci: dvorēc, grobēc itd.; njeke imaju uz ` i ^: nòž ec i nōž ec: nōž dalm. 2 hron 4: nužici; stòlec i stōlec i stōlec küzm. 52: na stouci; 102: stoulcov; trpl. 73: stoulca; 78: stoulcom. — ` imaju i dvie rieči koje se tvore od rieči s ^: ròž ec: rōg hörnchen; iris nagfl. 187: rožec; i zvòne c: zvōn glöcklein (al i zvön), zagr 5/1. 253.

β) substantiva od jednoslovčanih adjektiva s " u sing. nom. masc. a s ` u sing. nom. fem.: h r ò m e c: hròm fem. hròma χολός dalm. ev. mat. 21; n ò r e c: nòr stultus; n ò v e c: nòv geldstück zagr. 5/1. 116: njega bi lahko za dva ali tri novce prodali; 196: imam ja dosta gotovoga novca. — Slično je: m ò j e c: mój fem. mòja meorum unus; s v o j e c: svój fem. svòja suorum unus ravn. 1/222: z lakoto krotíčil celo ljudstvo je, pa ravno tisti krat svòjce čudno preživi; 1/280: svòjcam; 2/61: svòjcov; t v ò j e c: tvoj fem. tvòja tuorum unus ravn. 1/300: v roke Daniela nam daj, ali pa pomorimo tebe in tvòjce.

γ) rieči koje se grade od onih jednoslovčanih koriena ili osnova u kojih ima samoglasno (otvoreno) o ili e (koje *nije* niti = α niti = α ili ε): b ò d e c: bod pleuritis, govori se: bodec ga je zaklal hrv.; njekakvo drveno bodalo; b ò r e c i b o r è c pugnator trpl. 43; čb. 1/41; h ò d e c: hod gänger; h r ò p e c: hrop asthmaticus; j è b e c: jeb fornicator; k l è p e c: klep dengelhammer; k ò n e c: kon finis; k ò r e c: kor schöpfgelte tschup. 245; ravn. 1/220 v' kòrcu, 2/59: kòrcov; k ò s e c: kos faeniseca perg. 44/2; k ò t e c: kòt suile hrv.; k r ò v e c: krov dachdecker; l ò n e c: lon topf ravn. 1/334: kaj ima neki lònec per kòtlu opraviti? 98: per lònaih mesá smo sedéli; l ò v e c: lov venator; m ò l e c: mol der beter ravn. 1/113: pride ta čas in zdaj je žé, ki bodo pravi mòlci v duhu očeta molili; m ò r e c: mor interfector ravn. 2/50: Jézušik je bil otét, kar mòrici, ki jim je Herodež rekel, ropijo v Betlehem; n ò r e c: nor verbindungsglied der kettenringe; n ò s e c: nos bajulus ravn. 2/190: kričé in jókaje je šla réva zapušèna za nòscimi; p l ò v e c: plòv nauta; p r ò s e c: pros der bitter; s k ò b e c: skob nisis ravn. abc. 29; s k ò p e c: skop falle trpl. 114: skopce nalekújejo meni; 115: vari me od zank, štere so mi nalekli i od skopca húdodejlnikov; s l ò v e c: slov luscinia ravn. 1/252: čapla spod neba vé kdaj je čas priti; grlica, lastavka, slòvec drzé svoj odhod; š č è n e c: ščen κυνάριον kizm. 30: nej je dobro vzéti kriuh decé i ščencom vržti... i ščenci jejo z drobtinja...; š č è p e c: ščep obično plur. ščepci fingerspitze aller finger einer hand zusammengehalten gasp. 1/146: ščepcov; š k ò p e c: škop schöps; š k ò r e c, škvòrec: škor sturnus nagfl. 167; t è l e c: tel vitulus trpl. 53: télei, instr. perg. 45/2: duie kraue prez telec; petr. 119: telci; zagr. 5/1 174: su si jednoga telca iz čistoga zlata napravili bili, okolu kojega telca jesu tancali; t è p e c: tep herumstreicher; dummer kerl zagr. 5/2 10: vuglar držeči ga za kakvoga lovasa ali

tepeca zaprl mu ie pred nosom vrata; 4/1 108: kakov je on tepec; 4/1 118: ne pšanete nyh z imeni nedostoinemi kod naimre ti tepec, tolvaj, krvolok, norc, pianec, vražja para ali sin; v d d v e c: vdov wittwer; v d d e c: vod dux küzm. 214: Judaš je bio vodec onih ki so zgrabili Jezusa; v d š č e c: equisetum; v d z e c: voz auriga; ž è l e c: žel u želéti, trpl. 114: krvi želci. — A tako: sm ò l e c prema smòla klette; schuster preš. 160: smòlec.

ð) deminutiva riegje druga nomina koja se grade od dvoslovčanih rieči s ` na predzadnjoj a s pregibnim e u zadnjoj slovcu: br è z - n e c: brèzen kleiner abgrund; c ò f l j e c: còfelj eiszäpfchen; c v è r g l j e c: cvèrgelj; č è s n e c: čèsen allium; k è g l j e c: kègelj; k è r g l j e c: kèrgelj; k ò b r e c: kòber; k ò r č e c: kòrec; K ò r l j e c, K ò r g l j e c: Kòrelj, Kòrgelj Karlchen; k ò t l e c: kòtel; k ò z l e c: kòzel harpfe rav. abc. 69: kòzelcov (a na Beli govori se ko z ú c gen: kozúca); kr è v l j e c: krèvelj; l ò n č e c: lònec; n ò v č e c: nòvec zagr. 5/1. 104: nisu več neg samo jeden novčec imeli, z-kojem novcem pošel je bil on siromah človek na piac; ò s l e c: òsel schön. 390; p ò p r e c; p ò p e r ein pfefferkorn; r ò g l j e c: rògelj; š n ò d l j e c: šnòdelj; š t è k l j e c: štèkelj; š t r è m l j e c: štrèmelj; v ò z l e c: vòzel; z v ò n č e c: zvònec.

d) ^ na slovcu pred tvorkom imaju:

z) deminutiva od jednoslovčanih substantiva s ^ ili " osim onih u kojih ima (široko) o ili e: â č e c: âk häckchen; bâ č e c: bāk; bâ t e c: bāt u zagonetci: okolik hiže hodi pak v riti batec nosi (kokoš); b î č e c: bîk; b ô g e c: bôg der liebe herr gott; a i = götze trpl. 96: njí bougeci so pa srebro i zlato — delo rouk človeči; 65: draždžili so ga z svojimi bougecmi; 89: štere so áldü-vali bougecom; b ô r e c: bôr; br â t e c: brät preš. 27: brátec; perg. 32/2: braacem; petr. 164: brátca; br ê ž e c: brêg; br û - s e c: brûs; c ê p e c: cêp kleiner pfropfreis, ali cépec dreschflegel; č â s e c: čäs rav. 1/75: na zemlji ljudém dajaš že take časice nebeške; 2/288: tudi mi še toljkšíniga časica ne zamudímo; č l ê - n e c: člên; č m ê l j e c: čmêlj hummel; č ô l n e c, č û n e c: čôln, čûn; d ê d e c: dèd dalm. u predgovoru k Sirahu: dejdec; škr. 216: dejtèc; d ê t e c: *dèt petr. 44: jé ovde jeden détec kí pét-hlébov jačmenneh ima; gasp. 3/559: drugi dan na istom mestu detec nekoj dugo vremena od krča po vseh kotrighen zavijan i mu-čen zvršeno je zdravje zadobil; dr â t e c: drät: d û l e c: *dul u kupe dio nad gutom, štj.; f â n t e c: fânt; f û n t e c: fünt; g â n - č e c: gänk; gl â s e c: gläs; gl î d e c: glüd; g ô l t e c, g û t e c:

gôlt, gût; grâdec: gräd, ali Grálec Gratz; grâšec: gräh; grîljec: grîlj; grôtec: grôt; grûntec: grünt; grûštec: grüş; gvântec: gvânt rog. 465: slišal je za en guantec prosčiga vbózca; hipec: hîp kast. cil. 340: nigdar ne mine en hipec prez grozovite martre; tschup. 75: leti zginejoči hipci našega žalovanja bodo koker en blisk hitru memu prejšli; pohl. opr. 265: hipec; 43: v' enem hipcu; hîtec: hit schuss; hlâpec: *hlap knecht; hlêbec: hlêb brotlaib zagr. 4/1. 233: nie ie z petemi hlepci kruha nahranil; klînec: klîn; kljûnec: kljûn; kôsec: kôs merula; krâjec: kräj eckstück vom brotlaib; krâpec: kräp; krêsec: krês; kîtec: kîf; krûšec: krüh; kûpec: kûp häuflein; kûrec: kur junger hahn; pennis; kûšec: njem. kuss gasp. 1/667: po kûšcu izdal je Jezusa; kvâsec: kvâs; lêsec: lêš; mâhec: mâh; mâkec: mâk; mêšec: mêh; mlêčec: mlêč; mlînec: mlîn kleine mühle; môstec: môst; nôhtec: nôht; nôsec: nôs; nûnec: nûn pathe; pânjec: pânj; pântec: pânt; pâsec: pâs kleiner gurt; ali pásec art hummel mit gelben gurtartigen streifen um den leib, običnije pásanec; plôtec: plôt; prâmec: prâm; prâšec: präh; prâžec: präg; pîstec: pîst; râčec: räk; rîlec: rîl rüssel der schweine škr. 34: rivec (valjda ri-ec); rîsec: rîs circulus; rôgec: rôg; sâčec: sak; sâtec, sêtec: sât, sêt honigflädchen; sîtec: sit scirpus; sklâdec: skläd; snêžec: snêg; sôčec: sôk; sîpec: sîp; stânec: stân incola nagfl. 170: vúk je najpogubelnejši stânec logouv; strûžec: strûg; škâfec: škäf; šk râpec: šk räp diabolus; šk râtec: šk rät bergmännchen: šrâvbec: šrâvb; štôrec: štôr; štričec: štrîk; štûmfec: štûmf; trâčec i trâkec: trāk bändchen; trâmec: trâm; trâpec: trâp; trûdec: trûd ravn. 2/105: brez trûdica so ji sturjene vse še toljke reči; 2/139: velika dobrota vam bo za mali trûdic; trûpec: trûp; tûlec: tûl, pečnjak koji je kao lonac; tvôrec: tvôr parvum ulcus; ûjec, vûjec: *uj, vuj avunculus zagr. 4/1. 115: roditeli pomorieni od nye „Wicza“ (= ujca) Ariianuša; vâlec: vâl; vâmpec: vâmp; vlâsec: vlâs ravn. 1/296: osmojeniga ni bilo nè lăsca na njih; vôzec: vôz; vrâtec: vrât; vrâžec: vräg; vîšec: vîh; vîtec: vîf; Zôrec: zôr, pridjev obitelji; žlâčec: žlāk, ono što na biću puca; žlêbec: žlêb; žmûljec: žmûlj. — Ali rðžec: rôg; zvðnec: zvôn.

β) substantiva od jednoslovčanih adjektiva i participa s ' ili " :
 bēlec: bēl qui albo colore est; čīstec: čist, na čistec dojt
 ins reine kommen; čīnec: črn niger; gūmpec: *gump u gūm-
 past ein ungehobelter menich tschup. 97: en naperludne gumpe;
 mūtēc: *mūt u mūtast surdus dalm. ev. mat. 9. 12; jap. 38.
 319; pok. 1/09; plāvec: plāv, ime volu; sīnjec: sīnj berg-
 blau; blauer kalkstein; sīvec: sīv canus, dalm. sap. 2; ime volu;
 stārec: stār senex; vrēlec: vrēl scaturigo; znālec: znāl u
 pismoznālec schriftkenner tschup. 396: evangelsko svetust Kristus
 dans deleč čez brumnost teh pismoznalcov postave; 487: praša ta
 pismoznalc; znānec: znān bekannter petr. 23: megj znānci, i
 složena rieč pravdoznānec *νομικός* kūzm. 490: právdoznānca.

γ) deminutiva riegje druge rieči od dvoslovčanih substantiva s pre-
 gibnim e u zadnjoj slovcu osim onih u kojih ima ' na predzadnjoj
 slovcu: āgneć, jāgnjec, lāmmlein i jānec petr. 55: jānca;
 āhpljec: āhpelj häftelchen; bōžčec: bōžec rog. 206: je vidil eniga
 reuniga božčica; bōtrec: bōter compater; brēžčec: brēžec;
 brūsčec: brūsec; cēgljec: cēgelj od zettel; rog. 433: dal je
 tajsti en cettelc; cīmrec: cīmer; cvīkljec: cvīkelj; cvīrnec:
 cvīren; čāvlec: čāvel; člēnčec: člēnec; čmfljec: čmflj;
 črēvljec: črēvelj; dēčec: dētec; drōbljec: drōbelj; flaš-
 trec: flašter; fīrkljec i fīrtljec: fīrkelj fīrtelj viertel (uhr)
 kast. cil. 330: fertelc; gōbčec: gōbec; grīljčec: grīljec;
 grūnčec: grūntec; gvānčec: gvāntec; hlēbčec: hlēbec;
 jēvžljec: jēvželj; kēbrec: kéber; kēldrec: kēlder; klīn-
 čec: klīnec nelke; klīpčec: klīpec; kljūnčec: kljūnec;
 kōltrec: kōlter; kōmbljec: kōmbelj; krājčec: krājec;
 krēmpljec: krēmpelj boletus quidam; krēsčec: krēsec;
 krūščec: krūšec; kūpčec: kūpec; kūščec: kūšec osculum;
 kūžčec: kūžec hündchen; lādljec: lādelj; māndljec i mān-
 gljec: māndelj männchen der vōgel; māsljec: māselj, dalm.
 1 hron 17: masile; mēščec: mēšec; mlīnčec: mlīnec; mōš-
 čec: mōstec; nāgljec: nāgelj nelke; nīštrec: nīšter nihil
 rog. 418: unu nī drugega kakor en pisan nīsterc; nōščec: nōh-
 tec inōsec nāgelchen, nāschen; nūdljec: nūdelj; pālčec: pā-
 lec; pānjčec: pānjec; pārkljec: pārkelj; pēmzljec: pēm-
 zelj pohl. opr. 16: pemzēlc; pīrkljec: *pīrkelj bunter hemd-
 ärmelaufsatz; pīskrec: pīsker töpfchen; pīsljec: pīselj ein
 bisschen kast. cil. 43: tvoi život kateriga z' dobrimi pisselci cartláš,
 bó pršel h' špiži tem smrdečim črvom: plātljec: plātelj blätt-

chen (in buche), tšchup. 442: platec; pólštrec: pólšter; prâ m-
čec: prâmec; prâščec: prâšec; pŕščec: pŕstec; pûnkljec:
pûnkelj; pûšljec: pûšelj blumenstrauss; rážnjec: ráženj:
rêkljec: rêkelj; rîgljec: rîgelj riegelchen; bellis perennis;
sâčee, sêčec: sâtec sêtec; slâdčec: slâdec; sŕpčec: sŕpec;
stârčec: stârec; strûžčec: strûžec; svêdrec: svêder klei-
ner bohrer; njeka bilina; škâfčec: škâfec; škrâpčec: škrâ-
pec teufelchen zagr. 5/1 195: ali on škrâpčec došel je čez dimnjak;
škrâtljec: škrâtelj; štîkljec: štîkelj rog. 50: sturil je en
tak štikile, de malu je njemu u tajstem enakih; štîrtljec:
*štîrtelj viertel (stunde) rieč koju je pater Markus = Pohlin skovao
prema firteljc, pohl. op. 135: človek na more skuz natirleh močy
nekar enkrat en štirtelc ure dolgu v' peklu gvirati inu živeti;
štrûkljec: štrûkelj; trâmčec: trâmec; trâpčec: trâpec;
tûrne: tûren gol. 20: turenc; tvôrčec: tvôrec; ûmbrec:
ûmber; vâlčec: vâlec; vôzgrec: vózger; vŕčec: vŕtec;
žâkljec: žâkelj petr. 149: žakljeca; zagr. 5/1 44: žaklec pun
penez; žlêbčec: žlêbec.

δ) substantiva od dvoslovčanih adjektiva ili adverbija s pregib-
nim *e* u zadnjoj slovi: dôbrec: dóber ó $\acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{\omicron}\varsigma$; apfelbaum der
gute fruchte trägt; drôbnec: drôben baum der kleine fruchte
trägt; hître: hîter koji brzo radi; môdrec: móder sapiens
ravn. 2/42: reče Herodeš mòdricam na skrivnem k' sebi; ôjst-
rec: ôjster die schneide des messers kûzm. 396: ostre ár je božá
rejč živa i močna i ostrejša od vsakoga z obej stráni ostre majou-
čega meča; prêsne: prêsen ungesäuertes brot, i pokvareno
prêsmec, bresmec osterbrot, palmbusch; spôdrec: spôder bauch-
riemen; zmŕzlee: zmŕzel den es leicht friert. — Nu ipak:
pôzne: pòzen lein der spät reift oder spät angebaut wird; i
zgôdne: zgôden lein der früh reift.

Ovako i substantiva od dvoslovčanih komparativa i adverbija:
bôljec: bôlji optimum quidam ravn. 1/116: reče David vsim
knezam ín bôljcam dežele; vîšec: vîši der höher ist ravn. 1/178:
opravi narvîšcu (dem allerhöchsten) svoje obljuje; zdôlec: zdôli
wind der von unten — vom thal her weht; zgôrec: zgôri wind
der von oben — von den bergen — her weht.

ε) rieči koje se grade od jedno ili dvoslovčanih osnova glagola,
osim osnova na *i i e* = τ glagola bez nastavka kad bi se ziev
ukidao umetnutim *v i* osim osnova sa (širokím) *o* ili *e*; dvoslov-
čanim osnovam s nastavkom *no, e* = τ , *i*, *a*, *ua* pred tvorkom *ec*

izpadaju *o e i a*: *b i j e c i* skraćeno *b i c* *πλήκτης* küzm. 378: potrejbno je pūšpeki bidti nej piānci, nej bici..; *i b ū j e c* *λφης* u sastavi küzm. 376: pravda je položena: očobujcom i materbujcom, lüdomorcom..; *č ä k e c*: čäka-ti qui expectat u zagonetci: visec visi čakec čäka, visec opadne, čakec ga popadne (svinja pod hrastom); *d ê l e c*: dēla-ti u složenih: *č u d o d ê l e c*: wunderthäter ravn. 1/341: imenujejo ga čudodēlca; *h u d o d ê l e c*: übelthäter ravn. 1/32: kako je lepó ostati v' sredi med hudodēlci dober in pravičen; 1/136: bog tepe hudodēlce po hudodēlcih, 1/197: srd božji v' hudodēlce je vprt, 1/311: hudodēlic; *d ê r e c*: dreti, dē rem u složenih: *k o n j e d ê r e c* schinder, wasenmeister; *g i z d e c*: gízda-ti se, koji se gizda; *g l ê d e c*: gleda-ti u složenih: *g r d o g l ê d e c*, koji grdo gleda, *h ū d o g l ê d e c* koji hudo gleda; *k r i v o g l ê d e c*, koji krivo gleda; *p r e g l ê d e c*: pregleda-ti der durchschauier ravn. 2/289: prepír se je vzdignil in spet se v' pregledca obrnejo; *h v â l e c*: hvali-ti *ἀγαζών* küzm. 385: lüdjé bodo samí sebi radi, skoupi, hválci; trpl. 60: erkao sem hválcom: ne hválte se tak; u složenih: *s a m o h v â l e c* dalm. palm. 5: samohvalici ne obstoje pred tvojma očima, in margine: samohvalci so ty, kir se na svoja lastna della, blagu, muč, kunšt inu oblast zanašajo inu se le s tem istim hvalio; trpl. 58: sem vréo prouti samo-hválcom; *j ê d e c* esser, dalm. lev. 19: aku bo gdu od tiga na trétji dan jédil... taisti jedēc bo svoje pregríšenje nosil; škr. 114: kjer je veliku blagá, tamkaj je tudi dosti jedcov; u složenih: *k r u h o j ê d e c* brotesser; *m e s o j ê d e c* fleischesser gasp. 1/683: leto 1575 kada bi velikoga tjedna vojníki gospodna Lauša od Nassau ne marajúci zapoved cirkvenu meso jeli i veselili se, nut kaštígu bóžju zvrhu sebe očivestu spoznali jesu: ar kada bi drugi vitezi koji postili jesu, veselo vuzem obslužávali cel tjeden, oni mesojedci na samu vuzmenu sredu ze vsem šeregom svojem i z-officeri iliti častníki i z-generalom Laušom nesrečno od nepriateliskoga tabora posečeni i vumorjeni jesu; *j ê z d e c*: jézdí-ti eques dalm. gen. 49; ex. 14. 15 itd.; *k â n e c*: káno-ti gutta; *k â p e c*; *k â p a*-ti gutta kast. cil. 35: prosi en kapie vodè; *k â z e c*: kaza-ti weiser, zeiger gasp. 1/40: kázec puta wegweiser i *k â ž e c* küzm. 46: pouti kážci; *k r â d e c*: krad-em stehler u slozenoj: *l j u d o k r â d e c* *ἀνδροποδιστής* küzm. 376: lüdokrādcom; *l â ž e c*: laga-ti mendax küzm. 388: Kretānci so vsigdár lážci; gön. 36: lažec; perg. 13/1; reš 38. 212. 215; *l j ū b e c*: ljúbí-ti amator u slozenoj: *n e l j ū b e c*, küzm. 395: nelúbci dobroga *ἀφιζυχοί*;

mlâtec: mlati-ti drescher; pâdec: pádem fall dalm. 2 hron. 28; ev. mat. 7; kast. cil. 86; jap. 258; škr. 289: pádec; pok. 2/5: pádèc; 2/4: pádècu, pádecam; 1/38: pádce; pêšec: péha-ti (?) (kam péhaš? wohin gehst du?) pedes rav. 1/210: péšic; 1/215: péšcov (nu valjda od pêš = ped-š, pad); písec: pisa-ti scriba perg. 54/1: pysec; reš 116. 209 itd.; pîšček: piska-ti $\alpha\lambda\lambda\eta\tau\acute{\iota}\varsigma$ dalm. ev. mat. 9: je vidil pišce inu šum teh ludy; schön. 263: je zaglédal pišce inu ta nepokoj ludy; plêsec: plésa-ti tänzer gön. 48; pljûnec: pljúno-ti sputum; psûvec: psova-ti = psu-a-ti, koji psuje trpl. 36: za volo guča ošpotávcov i psuvcov; rêzec: reza-ti koji rêze u složenój: pildorêzec bildhauer rog. 226: govórit zácel je bil od malarjou, pildarêscou kakòr pravimo pildhavèrjou; slamorêzec, škoporêzec strohschneider; snêdec: sned-em fresser, ime obitelji (Bela gr.), u složenój; sladkosnêdec leckermahl; sfkec: sfka-ti schlurf; strêlec: streli-ti sagittarius dalm. gen. 21; jer. 46; strélci; tschup. 446: strêlc; rav. 1/34. 165: strélic; strêžec: stréž-em minister; strîžec: strîžem tonsor rav. 1/168: strîžcam; šálec: šáli-ti se spassmacher gasp. 3/449: pazi, ti nesramni šalec, koji si onu dušu prekanil (pazi 1/661: šalce aus spass); šíkec: šika-ti stossen, stoss gasp. 3/438: čuti stanovito vse šikce i vudarce; 1/139: po vudarceh, šikceh i sramoti; štêvec, čtêvec, čtâvec: šté-ti, čte-ti, čta-ti kr. zähler; hrv. leser gasp. 1/163: čtávec; tôžec: toži-ti kläger küzm. 183: tožci; tŕpec: trpéti dulder rav. 2/179: vdove in siróte in druge trpce v' nadlogah obiskovati; tŕžec: trži-ti händler küzm. 26; mol. 149; nagfl. 129; petr. 137; gasp. 1/242; vâbec: vábi-ti allector; vêdec: véde-ti wissner; vídec: víde-ti seher rav. 1/85: kdo vstvaril glušca in mutica, kdo slepca in vidca; vísec: víse-ti qui pendet, gledaj gore „čakec“; vjêmec: vje-ti (vjemti, vjenti) captus rav. 1/273: od kod prideta? Od vjémcov v' Ninivah; vlâdec: vláda-ti regierer rav. 1/342: iz tebe izhája vládice, ki bo moje ludstvo vladal; vŕtec: vrté-ti $\lambda\alpha\lambda\alpha\psi$ küzm. 70: stane veliki vrtec vötra; zêvec: zéva-ti u složenój rieči: gostonzêvci das siebengestirn; ja sam samo taj oblik čuo, a ne gostosevci, kako ima Metelko; tako piše i rav. 1/256: on je ktiri je gostožêvce in palice na nebu vstvaril; a čb. 4/80 (Vodnik): čmu nek so gostožêvci, čmu meni velki burovž? drugi je oblik: gostonžêrci, sravni dalm. job. gostonžerčiči; žîvec: žive-ti u složenih: lehkožîvec ein leichtlebiger mensch rav. 2/71: Saducéji so bili nejevérci in ker se nejevéra in lohko-

živstvo rada strínata zraven lohkoživci; 2/281: kdo na svetu bi ne bil vbogi Lazar raji, kakor bogati lohkoživci! sladkoživci der sich gut thut rav. 2/280: na timu svetu je bil sladkoživci, na unimu ga je réva in réva.

Od jednoslovčanih osnova ili rieči dolaze i: gâvec vanellus cristatus (sравни Trstenjak: slovančina v romančini 49); gôbec maul küzm. 381: goubca; lâ nec catena küzm. 355: vu lán-ci; zagr. 5/1. 250: ovemi vsemi načini napravlja se lanc, s kojem se volja naša veže... mislenje, naslajenje, privoljenje, navada jesu kakti jedne veruge, iz kojeh se lanc plete, kojem lancem volja naša se veže; gasp. 1/676: z lán-ci, itd.; pâl ec pollex preš. 23: pet čévljov mérim, pálcov pét; plêš ec: plêš u plêšast glatzkopf rav. 1/231: plêšic; vultur leucocephalus; prûsec equus gradarius; ime obitelji (Varaždin); škřbec schnappmesser; škřlec alauda sra-vni škrléti zirpen; vólhvec, vûhvec: volhv ~~калькек~~ python gön. 34: vujvec; nagfl. 62: jeso stolci z-dvema nogáčoma i s tremi nogačami i z ednov nogačov (vujvcov í comprnic stoulci); vřlec gryllus gryllotalpa, hrv.

ζ) Njeka masculina koja su očevidno gragjena prema dvoslovčanim femininam na a s naglasom na predzadnjoj slovc: bâbec: bába homo mulierosus; bêbec: béba stultus rav. 1/300: ravno taki bébci bi tudi mí bili more biti, naj bi se nam ne bil bog razodel; brêzec: bréza, brezast vol; čmêlec: čmêla examen apum; dîmec: díma bos fuligineus; dûšec: dúša herzlíebster; grřec: grřba homo gibbosus; Grřvec: grřva. ime obitelji; kâčec: káča schlangenmännchen zagr. 4/1. 74: brže li kača zanosi, samec, to je kačec ili otec vucrkne; lípec: lípa linde die keine blüthen trägt, „kokot se je sel na lipu a golub na lipec“ u nar. prip. hrv.; lísec: lísa der an der stirne einem weissen fleck — lisa — hat; pízdec: pízda geiler mensch; sřnec: sřna, ime volu; ime obitelji; vólgec, vûgec: vólga, vûga picus viridis mas; Vřbec: vřba, ime obitelji; žâbec: žába froschmännchen. — Tako — dakako i inako — mogu se tumačiti i vêrec prema véra u složenih: ba bjevêrec ein abergläubischer mensch; krivôvêrec ein irrgläubiger rav. 2/256: bližniga ljubezen dela clo krivovérca ljubezniviga; malovêrec kleingläubiger rav. 2/186: vse je ozdravil, de si ravno se je malovércov vmés in gréšnih ljudi jávalne mánjkalo; nevêrec ungläubiger rav. 1/258: nevérec nima ravne duše; pravovêrec: rechtgläubiger rav. 2/125: nas pravovérce bo zád za ajde déval? 2/290: pahniti ga zmed števila Izraelskih

pravovêrec; praznovêrec = babjeverec; starovêrec altgläubiger, — i vóljec prema vólja u složenih: dobrovóljec ein freiwilliger; nejevóljec ein unwilliger ravn. 2/152: v' ti lepi in bogati deželi je mogel Jezus vse polno nejevóljcov viditi; pa tako i šôlec prema šôla u složenih: prvošôlec, drugošôlec, osmošôlec, visokošôlec ein schüler der ersten, zweiten, achten klasse, der hochschule tschup. 409: visokošolcov.

Tro- i višeslovčane rieči

a) ' na sloveci pred tvorkom imaju

α) deminutiva koja se grade od substantiva s ' na zadnjoj sloveci: bolhírec: holhír nachthemdchen; dečárec: *dečár knäblein mat. 555: dečarec; denárci plur.: denár geld preš. 30: dnárcov; dihúrec: dihúr kleiner iltis; komárec: komár gelse; krumpírec: krumpír; lopárec: lopár; Nemčúrec: Nemčúr Germanulus; pandúrec: pandúr; pastírec: pastír; plazírec: *plazír certhia familiaris; rokávec: rokáv ali brezrokávec art westie; tanjérec: tanjér tellerchen; — pa tako u obće substantiva od rieči s ' na zadnjoj sloveci: edírec: edín der einzige unigenitus ravn. 2/103: v' pričo je očetov edírec; 2/104: je božji edírec-za mizo per njih; njegóvec: njegóv der seinigen einer ravn. 2/100: so ji Jezus in njegovci toljko bili per srci; 1/280: storí Tobijata in njegóvce dobre in srečne. — Tako su naglašene i možda amo idu još i: goltánec guttur, faux. sr. гѣтѣнъ, a dalm. prip. 23: gultanec, što bi bilo goltanec; hrbtánec rückgrath; hrustánec knorpel, a Murko: hrustanie; piščánec junges huhn ravn. abc. 89: piščánši (*пищѣнѣшъ); škrjánec mjesto skovránec alauda ravn. 2/154: le škrjáne naj na kviško zletí. — Tako valjda i: mrjásec, nerásee aper, verres (stsl. нерестъ); čuje se i nerðsec; pa kanárec kanarien-vogel, i možda kozárec češće kozárec trinkbecher.

β) deminutiva koja se grade od substantiva s ' na predzadnjoj a s pregibnim e u zadnjoj sloveci: dečárčec: dečárec; dihúrčec: dihúrec; komárčec: komárec; krumpírčec: krumpírec; lopárčec: lopárec; mehérčec, mehúrčec: mehérec, mehúrec; pastírčec: pastírec; rokávčec: rokávec; škrjánčec: škrjánec.

γ) substantiva koja se grade od substantiva s tvorkom en, jan, an = stsl. ѣнѣнъ, ѣнѣнъ: dolánec: *dolan thalbewohner; Dolénec Unterkrainer; goričánec: gorica arbeiter im weingarten küzm. 87: od lüdomorski goričancov; gorjánec: monticola;

Goréneec Oberkrainer; poljáneec feldbewohner; Slovéneec ein Slowene. Tu neka stoji i: Arméneec Armenier reš. 216: Gregur Armenec; ogléneec vugléneec carbo zagr. 5/2 22: vuglencev.

δ) rieči koje se grade od adjektiva s tvorkom *en* = **тнн** koja je ista s onom u substantiva **тнннн**, pak od adjektiva i participa s tvorkom *èn* i fem. *èna* i od part. praet. pass. na *án*: črléneec: črlèn fem. črlèna caepa rubra, gasp. 3/533: ne stiraš me iz ove hiže moje, ti češnjaka i črlenca požeruh; dojéneec: dojèn säugling rav. 1/153: preskrbuješ iz ust otrók in dojéncov si hvalo; drobljáneec: droblján brocken rav. 2/235: pobrati droblánce je rekel; edinorojéneec: ròjen fem. rojèna unigenitus rav. 2/34: noša edinorojénca v' tempel je bila réč velíka; izčakováneec: izčakován der erwartete, a rav. 2/90: izčakváneec; izgubljáneec: izgubljen ein verloren gegangen rav. 2/254: gostíti in veseljíti pa se je treba, de tvoj brat še živí, ko smo meníli de je mrtev in de se je zgublénic spet najdel! izpeljáneec: izpelján flügge gewordener vogel; izvaljáneec: izvaljen eben ausgebrüteter vogel, čb. 4/51: zvalénce ne leteče mi starci pitat hod'jo; mladéneec i mládenec juvenis, küzm. 37. 38. 65. 257. 389 i nagfl. 130: mladéneec, a küzm. 216: mládenci; neposajéneec: neposajèn inquietus; nevaljáneec: nevalján taugenichts; objokováneec: objokován der beweinte rav. 2/192: on bo tudi en krat tvoje objokvánce žive povrní; ográjéneec: ograjèn circumseptus zdenec ograjenec hrv.; pekléneec: peklén der höllische diabolus; poscáneec: poscán brunzkerl; poslanéneec: poslán legatus; posráneec: posrán scheisskerl; potepéneec: potepèn vagabund; pritepéneec: pritepèn ein hergelaufener; prvéneec: *prvén primitiae; primogenitus; rav. 1/91: od polnoči bo vmrlo vse prvorojèno po Egiptu od kraljoviga prvéncá, ki ga kraljév stol čaka, do prvéncá sužne vbóge máljin gonijóce; prvorojéneec: prvoròjen fem. — rojèna primogenitus; razsvitljéneec: razsvitljen der erleuchtete rav. 2/37: vse kar se bo Jezusu godilo, mu je od boga razsvetlénecu pred očmí; rejéneec: rejèn filius nutricius rav. 1/82: kraljeva hči ga za rejénca vzame; rméneec: rmèn gelbe hummel; rožáneec: rožén (**рожанн**) das obere hervorragende bettfussende (rog); spokorjáneec: spokorjen ein bussfertiger rav. 2/129: spokorjénca kakó prijazno ga táži in mirí; studéneec: studén quelle, češče studèneec i skraćeno zdèneec, zdèneec; štimáneec, štimán superbus tschup. 545 pohl.

opr. 296; t u h é n e c: tuhén fremdling küzm. 226. 405: tühénec a nagfl. 85. tühíne; u č é n e c. učén lehrling, schüler, student ravn. 1/235: vučéncu, 1/220: vučénci; preš. 41: učénic; u m o r j é n e c: umorjén occisus ravn. 2/53: vi mlada drhálea vmorjéncov; z a s p á n e c: zaspán der schläfrige; der schlaf; lycodium complanatum, škr. 73: zaspánec se bo s' cúnjami obláčil; ravn. 1/281: z a t r é n e c: zatrén unterdrückter ravn. 1/244: zatrencam; z e l é n e c: zelén der bleich von farbe ist; grüne eidechse. — Tako i. m u č é n e c premda mûčen martyr ravn. 2/53: pozdrávleni, prviga cvéta mučénci, i v i j é n e c premda vîjen corona škr. 155: na-právimo si vîjenice iz rôž; običnije v é n e c ravn. 1/169: dve stó véncov fig.; preš. 99: vénce; küzm. 244: vejnec; gasp. 1/43: vénec.

ε) Njeke s predlogom sastavljene rieči, koje se grade od dvo-slovčanih substantiva na a s ´ ili ` na predzadnjoj slovcí: o b d r á v e c: Dráva accola Dravi; p o d g ó r e c: gòra submontanus; p o d r á v e c: Dráva accola Dravi; p o s á v e c: Sáva accola Savi fluvii.

b) ` na slovcí pred tvorkom ima malo rieči: b o r ò v e c uz b o r ó v e c: borov fòhre; G r e g ò r e c dem. od Grègor; h r i b ò v e c monticola; I z r a è l e c: Izràel Israelit preš. 72: Izraèlcam; J e r u z a l è m e c Hierosolytanus; k l o p ò t e c: crepitaculum; K o v ò r e c, rodod iz župe „Kovor-ja“; s t u d è n e c uz studénec i stûdenec quelle preš. 72: studéncov itd.: t o b ò l e c köcher des mähders; t r p ò t e c i t r p ó t e c plantago.

c) ^ na slovcí pred tvorkom imaju

α) rieči koje se grade od dvo- i višeslovčanih substantiva s ^ na zadnjoj slovcí i od onih s ^ na zadnjoj slovcí koja imaju u sing. gen. ´ ne ` na predzadnjoj slovcí: A l g e r î n e c: Algerîn reš. 222: ovo bi se bolje pristojalo Algerincom i Tunetancom nazoči postaviti nego kršćenikom; A n d r ê j e c: Andrèj gen. Andréja, pridjev obitelji, gr.; A r a b i j â n e c; Arabijân Arabs küzm. 215: Cretánci i Arabiánci; A t e n i j â n e c: Ἀθηναῖος reš. 210: Solon nasladnosti telovne vsem svojem Ateniancem ni branil; b a r š ū n e c; baršûn vrpca od baršuna, što no ženske oko vrata nose, hrv.; b o g a t î n e c: bogatîn homo dives ravn. 2/155: kar bogatînc z' trdi mi dnarji kupuje; 1/182; škr. 330: bogatînc, 321: bogatînci; B o š t i j â n e c: Boštijân Bastel, Sebastianus; C i p r i j â n e c: Ciprijân Κύπριος küzm.: Ioses Cipriánec meo je edno njivo; D a l m a t î n e c: Dalmatîn Dalmata (u kr. običnije Drmatíneć); f a l á t e c: falät frustulum petr. 45: poberete falátce kii su ostali; naješe se i n a b r a š e sedem košárh s falátcev, kii behu ostali; f i ž ô l e c: fižôl

phaseolus; Galilejâ nec: Galilejân Galilaeer küzm. 215: nejso vsi eti Galileânci; goljûfec: goljûf betrieger kast. cil. 185: pogledi ne (= na) polne place inu semnte ludy, boš spoznal de tulikaîn je golufceu, kolikur je ludy; golôbec: golôb täubchen rog. 42. golôbic, jap. 257: golôbca; al igolôbec njeka igra dječâčka; grebê nec: grebên pecten; Hibljâ nec: Hibljân gasp. 1/644: da bi Hiblânci vu svoji cirkvi i Netinci tulikaj vu svoji svêto télo hoteli imati pokopano, pravdu z' ovakovem dopitanjem dokončaju; Indijâ nec: Indijân Indianer reš. 213: Persianeî Indianci Japonci; Japô nec: Japôn Japonier reš. 213; Klemê nec: Klemên Clemens, kučno ime (Zalog): komâtec: komât kummet; komôlec: *komôl ellenbogen dalm. ev. mat. 6: komule; jer. 52: komulcov; rog. 465: do komûlea; škr. 249: komóvêc; pok. 3/8: komólee; rav. 1/156: komólcov; rav. abc. 33: komóle; kopû nec: kopûn kleiner kapaun; korê nec: korên wûrzelchen; Kretâ nec: Kretân Kṛṇṇ küzm. 215; Latî nec: Latin Latinus; Ljubljâ nec: *Ljubljân, Laibacher čbel. 1/64: Iblanci; Mahumetâ nec: Mahumetân reš. 206: Mahumetanci, židovi, balvanomolci; Martî nec: Martin Martinus, pridjev obitelji (Bela gr); art eidechse; oblâčec: oblâk wôlkchen gasp. 3/487; osâtec, osêtec: osât, osêt kleine distel; otôčec: otôk kleine insel; kleine geschwulst; Perzijâ nec: Perzijân Persa reš. 213; poplâtec: poplât sohlchen; pogrêbec: pogrêb der einem leichenzuge beiwohnt preš. 74: pogrêbci, 64: pogrêbcov; Rimljâ nec: Rimljân Romanus küzm. 263 itd.; sestrâ nec: *sestrân ἀνεψιός küzm, 367: pozdravla vas Marko sestrâ nec Barabašov; Strahînjec: Strahînj, stanovnik toga sela gr.; Španijôlec: Španijôl Spanier; Tatî nec: *Tatîn, selo gr.; Tirôlec: Tirôl Tiroler; trpî nec: trpîn dulder rav. 1/109. 2/53. 129: trpîncam, 2/281: trpénce; Tuhînjec: Tuhînj, stanovnik toga sela, gr.; Varaždî nec: Varaždîn, rodod iz varoši Varaždina hrv.; zločinec: zločin übelthäter zagr. 5/1. 259: nikakov velik zločinec; — tako će biti vrhû nec prema *vrhûn gibel, gipfel, wipfel petr. 38: postavi ga na cirkveni vrhû nec.

β) rieči koje se grade od dvo- i višeslovčanih adjektiva i participa s ^ ili ^ na zadnjoj slovcu, ili od adjektiva koja u sing. nom. fem. naglas na prvo pomicu: bogâtec: bôgat fem. bogâta dives kast. cil. 182: ta bližni bogatec draži tu poželenje; trpl. 39: bogátci; mol. 194: páver, bogátec i siromák; nagfl. 61. 139: bo-

gátec; petr. 88: bogátec, bogátca; zagr. 5/1. 163 itd.; bradātec: bradāt grossbart; brbotljīvec: brbotljīv balbus; brljāvec: brljāv der nicht gut sieht, blödaugē; brbljīvec: brbljīv balbus; cartljīvec običnije crkljīvec: cartljīv, crkljīv ein verzärtelter i der etwas zärtelt rog. 483: o cartljīuci vašiga trupla; črnjīvec: črnjīv baumrāude; debeloglāvec: debeloglāv: dickkopf preš. 89: kalín debéloglāvec; dremljāvec: dremljāv dormituriens; enorōgec: enorōg monoceros trpl. 76: ednorougec; gīzdāvec: gīzdav fem. gīzdāva trpl. 29: naj me ne zakláči nouga gīzdāvca; 71: gīzdāvci so stanoli prouti meni; 100: gīzdāvci so me osmejávali; 101: gīzdāvci laží kovéjo na méne; 107: voda gīzdāvcov bi tekla prejk po dúši našoj; goljufīvec: goljufjīv betrüger; govorljīvec: govorljīv ein redseliger mensch gasp. 3/498: govorlivec; grozovītec: grozovīt ein grausamer mensch; hināvec: *hināv hypocrita škr. 32: hināvēc svojiga priátla z' vústmi golúfá, itd.; hripotljīvec: hripotljīv anhelator; košātec: košāt untersetzter mensch; kradljīvec: kradljīv stehler rog 481: sedaj so ty vbógi potepúhi, vlačúgarji, kradljūci, tožljūci imenuvani; krilātec: krilāt alatus = angelus; krmežljīvec: krmežljīv lippus; ležnjīvec: ležnjīv mendax tschup. 354: lažnivci; pok. 2/17: lažnivcu; rav. 1/104: lažnívic je človek zaničliv; ljubeznjīvec: ljubeznjīv ein liebenswürdiger mensch rav. 2/38: potlej se ga bodo tudi naše srca prijele, njega ljubeznívca; mrtljīvec: mrtljīv mortalis pohl. opr. 44: nili lih tu tudi iz vami, vi brez vonuzetka k' smrti obsodeni mrtlivci! 95: se k' temu posmehuje, kader se ti ponižani mrtlivci jokajo; nagajīvec: nagajīv molestus rav. 1/35: ošaben nagajívic je bil; nevoščljīvec: nevoščljīv invidiosus, invidus tschup. 384: navošlīvcov; rav. 1/56: kam vse nevošlīvec zabrede; 1/311: nevošljívic željí drugih srečo spodnesti; neznānec: neznān ein unbekannter; oblastljīvec: oblastljīv ein herschsüchtiger rav. 2/42: kralj je bil ošábnež in oblastlívic, bal se je króne zgubiti; ogovorljīvec: ogovorljīv calumniator gasp. 1/643: na znamenje istinskih rečíh svojéh vsem ogovorljīvcem luske i kosti ribje na tanjeru pokáže; opravljīvec: opravljīv calumniator traun 108: opravlívca; škr. 74: opravlívēc je pred ludmy gnusoba; otētec: otēt liberatus; pezdjljīvec: pezdjljīv farzer; pijānec: pijān sāufer rav. 2/60: pijānc; küzm. 50: piānci itd.; pišīvec: pišjīv wurmstichig, pogrda čovjeku; pišljīvec: pišljīv, glatzkopf nagfl. 131: poj gori pišlīvec, poj gori! pobučljīvec: pobučljīv

seditiosus mat. 549: ni li bog vučinil vu zemlju tuliku požrtu
 vnožinu pobučljivcev? p o h u j š l j i v e c: pohujšljiv scandalizator
 ravn. 2/200: človeka sin bo svoje angele razposlal in vse pohuj-
 šlivce in hudodelce bodo iz kraljestva odbrali in pometali jih
 v' plāvš; p o š p o t l j i v e c: pošpotljiv verspötter gasp. 6/43: Kon-
 rada stanoviti grešnoga žitka ljudi pošpotljivi jen krat na obed
 pozovú; p o z a b l j i v e c: pozablživ ein vergesslicher mensch ravn.
 1/265: pozablívec; 1/179: pozablívcí; p r a v d o z n â n e c: -znân
 jurist, rechtsgelehrter, gesetzkenner; p r e p i r l j i v e c: prepirlživ
 ein streitsüchtiger; p r e k l ê t e c: preklêt ein verfluchter zagr. 5/1.
 118: oh prekletec! kade i od koga si se navučil ti takovoga tržtva?
 reš 89: za kaj bi se sramuval jeden prokletec gde vsi su prokleteci?
 p u h l o g l â v e c: puhlogläv hohlkopf; r d ê e c: rděč rother ochs;
 r j â v e c: rjäv braunkopf; r o g â t e c: rogät cornutus = diabolus;
 mjesto u Štajerskoj ponjemčeno Rohitsch; s a m o r ô g e c: samorög
 einhorn trpl. 22: samorougec; s k a z l j i v e c: skazljiv ὁπορῖτης
 = hinávec küzm. 9: gda moliš, ne bojdi liki skazlivci; 10. 11.
 29 itd.; mat. 594; reš 212 itd.; s l a d n j i v e c: sladnjživ libidi-
 nosus pohl. opr. 117: tega pijanca, tega jegravca, tega krivičnega,
 tega ohrneka, tega sladnivca koku gotovu reš štrafa on; s r a b -
 l j i v e c: srablživ ein krätziger; art irdener krug hrv.; s r a m e ž -
 l j i v e c: sramežljiv ein verschämter mensch; s m r d l j i v e c:
 smrdljiv der stinkt; s r d î t e c: srdît iratus zagr. 5/1. 250: niti
 mogu one srditce nenavidne, gizdave pregovoriti na ljubav; gasp.
 1/189; mat. 602; s t r a h o p e z d l j i v e c: strahopezdlživ timidus;
 s t r a h l j i v ê c: strahlživ timidus preš. 172: strahljivca v' célim
 ni imèl števili, i s t r a š l j i v e c: strašljiv; š p o t l j i v e c: špotljiv
 spötter tschup. 586: na domu enega špotlivca katoliške vire inu
 cirque; t o ž l j i v e c: tožljiv ein träger mensch rog. 481: tožljuci;
 t r o h l j i v e c: trohlživ baumschimmel; u b ô g e c: ubög pauper
 zagr. 5/1. 192: na potvrgienie ove istine spomina se s. Bernar-
 dinus Senensis od jednoga bogatca i jednoga vbogca, bogatec vu
 gospockom dvoru prebivaiuci, vbogec pako tik onoga dvora vu
 jednom kučmeru stanuiuci...; obično bôgec mendicus; a kr. u b ô -
 ž e c dalm. deut. 15; ex 23; sirah 10: vbužec; šk. 35: vbóžic;
 običnije bôžec; u d â r e c: udâr ictus nagfl. 51. 99. 171: vdárec;
 reš. 68: vudarec; u m ê l e c: umël i umël ein verständiger ravn.
 2/63: kdor tega ne vé ali vediti nóče, še taki rokodel, še takó
 prebrísani vmêlic, še takó učèn naj bo, trapa je; u m f l e c: umřl
 mortuus küzm.; u š i v e c: ušiv lauskerl; v r t ê l e c: vrtěl λαλῶν

küzm. 121: doli je prišao vrtélec vötra na jezero: vrtí nec: vrtín wasserwirbel preš. 71: vrtí nec so víd'li čolnárji derèč; z a p e l j í v e c: zapeljív verführer rav. 1/11: zapelívic; 2/145; škr. 181: zapelívci; z a p o v e d l j í v e c: zapovedljív befehlischer mensch; z a p r a v l j í v e c: zapravljív verschwender rav. 1/43: zapravlívic; 2/60: ni pijánc, zapravlívic, togotnež bil; z a v r ê l e c: zavrèl achillea milleformis hrv. štj.; z g r a b l j í v e c: zgrabljív raptor gasp. 3/564: zgrablivec je i ludomorec.

γ) rieči koje se grade od substantiva s naglasom na predzadnjoj slovcu koja u gen. rastu i tuj ' na predzadnjoj slovcu dobivaju, pak i od adjektiva i participa, koja imaju u sing. nom. fem. na predzadnjoj ' : B o h í n j e c: Bòhinj gen. Bohínja, stanovnik ote doline kr.; c e s á r e c: cèsar gen. cesárja kaiserlein; ime obitelji (Varaždin); č l o v ê č e c: člòvek gen. človéka homunculus zagr. 5/1 195: došel je vu štacun k židovu jeden mal ali črn i čuden človeček; j e č m ê n e c: jèčmen gen. jèčména gerstenkörnchen; ein abscess am augenlied; j e l ê n e c: jèlen gen. jeléna junger hirsch; J e r n ê j e c: Jèrnej gen. Jernéja Barthel; ime obitelji; j e z í č e k: jèzik gen. jezíka zünglein; achillea milleformis; k o ž ũ l e c: kòžul gen. kožúla i k o ž ũ š e c: kòžuh gen. kožúha pelzlein; m e d v ê d e c: mèdved gen. medvéda junger bär; pridjev obitelji, hrv.; o b l ô č e c, o b l ũ č e c: òblok òbluk gen. oblóka oblúka fensterchen mat. 540: odprl je jèden mali obloček; gasp. 1/544: pretegne s. Blaž rúku čez oblóček vúze; o g o r ê l e c: ogòrel fem. ogoréla ein von der sonne gebräunter; o r ê š e c: òreh gen. oréha muskatnuss; o g r á d e c: ògrad i ógrad gen. ográda hortulus gön. 55: ográdec; nagfl. 184: ográdce; p e h á r e c: pèhar gen. pehára brotkörbchen: trinkglas rav. 1/182: je pila iz njegoviga pehárcá; 2/181: peharcov; p e t e l í n e c: petèlin gen. petelína junger hahn; hahn am gewehr; p o g o r ê l e c: pogòrel fem. pogoréla abbrändler; ime obitelji kr.; p o k l ô p e c: pòklop gen. poklópa ofenlochdeckel; p o k r ô v e c: pòkrov gen. pokróva hafendeckel kast. cil. 103: pokrovic; nagfl. 120: pokrouvei, 104: pokrouvce; p o t ô č e c: pòtok gen. potóka rivulus zagr. 5/1 304: na potošcu; r e m ê n e c: remen gen. reména kleiner riemen; kr. j e r m ê n e c: jèrmen; t r e b ũ š e c: trébuh gen. trebúha bäuchlein; ž e l ô d e c, ž e l ũ d e c: žèlod gen. želóda magen rav. 1/336: želódca, küzm. 23: v žalouci, 381: žaloucu; nagfl. 94: žaloudca, 169: žalouca; 105 i gön. 38: žaloudec; gasp. 1/684: želúdcu. — Možda ide amo: k o z á r e c trinkbecher škr. 147: kozárc, riegje k o z á r e c.

δ) rieči koje se grade od substantiva ili adjektiva s [^] na predzadnjoj sloveci, koji u sing. nom. fem. ne rastu: baršûnčec: baršûnec; Dobrâvec: dobrâva, stanovnik toga sela, kr.; drobtînčec: *drobtînec bröslein nagfl. 118: či se li ednoga drobtinčeca krúha tekнем, v pogúbeli se vrtím; falâčec: falátec ein klein stücken, küzm. 197: on je komi jas te namočeni faláčec dam. I namočivši faláčec dao ga je Judaš Iškarioteši i po faláčeci teda je notri šou v njega šatan; zagr. 5/1 162: človeka nimam, koi bi se nad menum smiloval, fallačec krušca, kaplicu vodice, žličicu jušice podal; mat. 586: od vas bi prosil falačec kruha; Morâvec: Morâva u Morâvsko ein Mährer; ogrâdčec: ogrâdec hortulus nagfl. 148: ogradčec; primôrec: primôrje küstenländer; puščâvec: puščâva emerita preš. 89: pušávca; Sirijânčec: Siri-jânc Syrus gasp. 3/333: Syriančec; skušnjâvec: skušnjáva versucher dalm ev. mat. 4; jap. 11; rav. 1/193: skušnjávic; šibkolînčec: šibkolínc pohl. opr. 259: pogledaj njih dobru lete po tlah se plazejoče lubnike, lete pojemajoče šibkolinčece, katiré skorej use trdu utisne inu zabóly...; Turopôljec: Turopólje hrv.; zamôrec: zamôrje (?) neger, mohr rog. 493: zamúrci; rav. 1/252: zamórec; zmešnjâvec: zmešnjáva verwirrer rav. 1/223: zmešnjavic; zmotnjâvec: zmotnjáva verführer rog. 442: prežene cd njih te peklenske duhove inu zmotniauce; pok. 2/17: zmotnjavèc; zvunjânjec: zvunânji ausländer rav. 1/337: zvunajnic.

ε) većina rieči koje se završuju na *inec*: Jurînc ime obitelji (Varaždin); kuščerînc lacertula; listînc, mjesto gdje se lišće čuva; martînc graue eidechse; mazînc digitus auricularis; mravljinac formica kast. cil. 63: se srđýš čez konja vola psa mačko, čez miši krta, ja čez mravlinca muho komarja; rog. 469: so podvizniši kakòr tij mraulinci; papînc pābstler ugr.; spašînc pascuum mat. 6: vse spašince vrte i trnace na nikaj postavljene; Uzorînc, ime obitelji (Zagreb); užînc: funis reš. 70: kulikem najvrleši dari nature obrnuli su se na kaštigu, koji kakti lasi Absolona jesu im poslužili za pozlačene vužince; gasp. 1/140; žaklînc säckchen zagr. 5/1 165: penezi mrtvi vu mošnjah i žaklinech leže. — Osobito mnogo ima mjestnih imena na *inec* (inci) u kajkavaca, kako se vidi iz šematizma klera zagrebačke biskupije.

ζ) masculina od višeslovčanih femínina na *a s ^* na predzadnjoj sloveci: dolînc: dolína thalbewohner; planînc: planína

älpler; — skoro ovako: o z í m e c: o-zíma hiemalis: jèčmen ozí-mec; pro z í m e c: pro-zíma mensis december nagfl. 194: imena mejsecov so: svečén, súsèc, máli tráven, veliki tráven, risálšček, ivánšček, jakobešček, méšnjek, mihalšček, vsesvétšek; andrejšček, prozímeč; inače pro s í n e c: mol. 17: december nači prosíneč má XXXI dnévov.

Od pronomina *sebe* ima rav. rieč predsêbec 1/185: tudi kočij in kónjkov si je omislil in pedeset predsêbcov ali tekarijov pred seboj.

η) sve rieči koje se grade od osnova glagola s nastavkom i: belívec: béli-ti qui dealbat rav. 2/247: nobéden belíve na zemlji bi ga ne bil mogel taciga napraviti; borívec: boriti luctator; branívec: braniti defensor; budívec: buditi excitator; častívec aestimator rav. 1/199: božjiga častívca izglèd; črnívec anschwärzer; črtívec: osor rav. 1/153: de obmútiš svoraznika svojiga črtívca; darívec: donator; davívec jugulator; delívec divisor rav. 2/220: kdo me je sodníka ali deljívca med vama postavil? dolžívec accusator; dramívec excitator; dražívec irritator; gasívec exstinctor rav. 1/249: vaša móč bo pezdír in vaše delo jiskra in vkup bota zgorela — ne bo ga gasívca; gonívec persecutor; gonobívec pessum-dator; gostívec bewirther; grabívec raptor; grdívec anschwärzer; grozívec bedroher; gulívec schinder; hvalívec laudator: izskrunívec schänder tschup. 450: izkrunívec; kadívec weihrauchstreuer; kazívec verderber; krotívec domator; krulívec bauchredner, grunzer; molívec precator dalm. jud. 15; morívec mörder i pomorívec rav. 2/225: Herodež pomorívce Betlehemskih otrók; motívec turbator; mudívec demorator; netívec fotor; podívec fugator; pokorívec domator; pohl. opr. 78. 79: pokoríve pokorivcov hüsser; prosívec petitor bitter; razdelívec dispertitor schön. 9: rezdelívec: razsvetlívec erleuchter škr. 91: razsvetlívèc; redívec nutritor; sadívec plantator; skvrnívec contaminator; slepívec bethörer; tajívec läugner tschup. 111; tajívci te vire; tlačívec bedrúcker; točívec weinschänker; tolažívec placator: trebívec purgator; tratívec destructor; vabívec allector; volívec wähler; zdravívec medicus rav. 2/125: zdravívci; 2/168: zdravívcam; 2/222: zdravívca; zdravljívec rav. 1/336: zdravlivcu; zložívec compositor

ravn. 1/337: lepši ne moremo skleniti kakòr z' teh izrèkov zlo-živca besedami.

*) one rieči koje se grade od osnova glagola s nastavkom *a*, kojim jeste ili može biti naglašen taj nastavak *a* već u infinitivu; a često i od drugčije naglašenih infinitiva: *blebetâvec*: blebetâti blatero ravn. 2/18: ničemrneži, hvalétje, blebetâvci imajo lež-njivo bogabojècnost; *česrâvec*: česrâti walker schön. 290: čes-ravca selišče; *dajâvec*: dajâti dator škr. 323: dokler prejemlajo, roke dajâvca kušújejo, tako: postâvodajâvec gesetzgeber škr. 24: postavodajâvci; *godrñjâvec*: godrñjâti murrkopf škr. 153: šúnder godrñâvcov ne bo zakrit ostal; *igrâvec*: igrâti lusor; *izdajâvec*: izdâjati proditor jap. 132; pok. 2/71: izdajâvca; *jecljâvec*: jecljâti balbus; *jezljâvec*: jezljâti qui garrit; *kazâvec*: kâzati i kazâti qui monstrat; zeigefinger, kast. cil. 11; *kesâvec*: kesâti se der reue empfindet; *klicâvec*: klîcati clamator ravn. 2/70: klicâvca; *končâvec*: končâti beendiger dalm. job. 15; škr. 212: tem rečem se je pak vgânil končâvèc; *maščâvec*: *maščâti se ultor kast. cil. 349: maščavic; *mečkâvec*: mečkâti bequemling; hudler; *menjâvec*: mé-njatiwechsler τραπεζίτης küzm. 41: minjâvec; 51: minjâvcom; *mrmrâvec*: mrmrâti murrer; *nagajâvec*: nagâjati i nagajâti der necker; *narejâvec*: narèjati i narejâti verfertiger; *nazveščâvec*: nazvéščati renunciator küzm. 251: nazviščâvec; *nosljâvec*: nosljâti der nâselnd spricht; *objedâvec*: objédati i objedâti verlâumder ravn. 2/186: zavezal je jezik opravlîvim objedâvcom; *odurjâvec*: odúrjati verabscheuer trpl. 7: gledaj nevoľo mojo med odúrjâvci, 14: vö strebim odúrjâvce moje; 16: dejsna tvoja najde odúrjâvce tvoje; 26: odúrjâvcom toga pravič-noga ostâne bîn njihov; 34: vkûp šepečejo prouti meni vsi odúr-jâvci moji; 35: odúrjâvce naše si ošpotao; 67: odúrjâvci gospodna bi se njemi olizâvali; 88: je njé osloubodo z rouk odúrjâvca; *ogrîzâvec*: ogrîzati δάβολος küzm. 385: lûdjé bodo nelûbeznîvi nepogâjâvci, ogrîzâvci; *opravljâvec*: oprâvljati i opravljâti calumniator kast. cil. 185: skuzi opravlavce prideo sovraštva; *opuščâvec*: opúščati devastator dalm. jer. 48. 51; *osmejâvec*: osmejâti irrisor trpl. 82: osmejâvci; *osojâveci*: osójati κριτικός küzm. 396: božja rejč osodjâvec je misel i naminjâvanjov (!) srca; *ošpotâvec*: ošpótati ύβριστής küzm. 377: sem prvle bio preklinjâvec i preganjâvec i ošpotâvec; trpl. 36: ošpotâvcov; *pisâvec*: písati scriptor; *plesâvec*: plésati saltator preš. 71: plesâvec;

69: plesávca si zbéra; p o č i v â v e c: počívati der ruhe hält; p o m i š l j â v e c: pomišljati der sich besinnt trpl. 103: pomišlávce; p o n a r e j â v e c: ponaréjati nachbildner, falschmünzer; p o n a v l j â v e c: ponávljati renovator, repetitor; p o n u j â v e c: ponújati anbieter; p o p i j â v e c: popíjati der herum säuft ravn. 1/249: popijavcam; p o s l â v e c: poslāti sender ravn. 2/189: kdor mene sprejme sprejme mojiga poslávca; p o s l u š â v e c: poslúšati i poslúšati auditor dalm. num. 21; jud. 10; küzm. 385: poslušávcev; p o t e ž â v e c: potêžati beschwerer trpl. 103: ne daj me prejk potežávcom mojim; p o v r a č â v e c: povráčati rückerstater, vergelter dalm. jer. 51; p o ž i r â v e c: požírati φάγος küzm. 20: ovo človek požiravec i vinopivec; p r e b i r â v e c: prebíрати ausklauber küzm. 235: je boug nej osoub prebiravec (a Kranjac bi kazao: požiravec, prebíravec); p r e b i v â v e c: prebívati incola ravn. 1/95: prebivávic; 1/61: 175: prebivávci; 1/61. 175: prebivávci; 1/97. 98: prebivávce; preš. 88: prebivávcev; p r e g a n j â v e c: pregánjati διώκτης küzm. 377; traun. 108 i pok. 297: preganjávca; preš. 192: preganjávic; p r e k l i n j â v e c: preklínjati verflucher dalm. lev. 24; küzm. 377. 385: preklinjávci; p r e m a g â v e c: premâgati victor škr. 160: premagávèc; preš. 112. 121. 179: premagávèc; p r e s t o p â v e c: prestópati übertreter trpl. 81: prestoplávca; p r i l i z â v e c: prilízati se adulator kast. cil. 185: grenke so teh opravlavcev besède, folš teh perlizavcev, skuzi opravlavce prideo sovražtva, skuzi perlizavce lažnívi trošti; r a z š i r â v e c: razšírjati erweiterer dalm. deut. 33; s a n j â v e c: sanjáti träumer, traumdeuter dalm. gen. 37; jer 27; pohl. opr. 100: sajnavec; s e j â v e c: sejāti sator jap. 56: sèjavèc; ravn. 2/117: sijávic; s k a k â v e c: skákati springer; locusta; s k r i v â v e c: skrívati verstecker, hehler i koji se skriva; s l a d k â v e c: sladkátati se adulator; s t i s k â v e c: stískati bedrúcker traun 137: stiskávci; š e p e t â v e c: šepetátati lispler pohl. opr. 236; t r e p e t â v e c: trepetátati, koji drhée pohl. opr. 75; t r g â v e c: tŕgati vindemiator škr. kateri za trgávci jágode pobera; u b i j â v e c: ubíjati todtschláger jap. 103: vbyavec; ravn. 2/274: vbijavce; u m i v â v e c: umívati wáscher; u g a n j â v e c: ugánjati dalm. jer. 27. 58: uprašávce: uprašati frager ravn. 2/47: vprašávci; v a l j â v e c: váljati wálzer; ime obitelji (Bela gr.); v e l j â v e c: veljáti der geltung hat; z a b a v l j â v e c: zabávljati qui molestiam infert; z a d o m e š č â v e c: zadomêščati rácher trpl. 7: bi potro protivníka i zadomeščávca; z a m e t â v e c: zamêtati καταφρονητής küzm. 242:

vidite, zametávci i čüdite se; trpl. 19: na špot morejo priditi ti zaman zametávci; z a p e l j â v e c: zapeljáti verführer kast. cil. 47: zapelavci; 221: zapelavce; rog. 26. 406. 467; küzm. 60: zape-lávec; 379: zapelávce; 388: zapelávcev; z b r o j â v e c: zbrojati untersucher mol. 59: zbrojávec src i obíst boug; z m e r j â v e c: zmerjáti schelter; z v i š â v e c: zvišati erhöher trpl. 5: zvišávci ne obstojijo pred očmi tvojimi, itd. — Noviji pisci slovenski počeli su ove rieči izvoditi od part. praet. act. čim se doista pribli-žuju hrvaštini a opako nije, nu ja velim da je izvagjanje od infi-nitivne osnove bolje, jer tako dolazi i u ugrskoj slovenštini i u kajkavskih pisaca, koji bi gotovo pisali alec, da se alec izgovara; ali u njih je to zadnje veoma riedko n. p. petr. 126: pisálec.

1) velika većina rieči koje se grade od osnova glagola s nastavkom *ova*, jer u kranjštini *mogu* malo ne svi ti glagoli imati već u infinitivu naglas na *a* u ova: b o j e v â v e c: bojeváti pugnator škr. 393: bojvávca; d a r o v â v e c: darováti donator; g o s p o d o - v â v e c: gospodováti beherrscher škr. 188: gospodùvávèc; pok. 3/134: gospodùvávce; g o s t o v â v e c: gostováti festgeber; insass traun 103: gostùvávca; i z m i š l j e v â v e c: izmišljeváti erdichter rav. 1/324: izmišlovávie; i z p r a š e v â v e c: izpraševáti inquisitor rog. 478: sprašuváucu; k m e t o v â v e c: kmetováti land-wirth; k r a l j e v â v e c: kraljeváti rex pohl. opr. 194: krajlu-vavca; k u p č e v â v e c: kupčeváti negotiator: k u p o v â v e c: kupováti käufer škr. 61: kupùvávèc; m a l i k o v â v e c: maliko-váti götzendiener; m a š č e v â v e c: maščeváti se ultor; m e n j e - v â v e c: menjeváti wechsler rav. 2/106: menováci; n a p e l j e - v â v e c: napeljeváti anleiter tschup. 451: napeluvávce; n a s l e d o - v â v e c: naslêdovati i nasledováti imitator, successor tschup. 407. 472. 623: nasleduvavcev, a 20: naslêduvave; škr. 269: nasledù-vávèc; n e m š k o v â v e c: nemškováti deutschthümler preš. 98: nemškvávcev; o b l a g r o v â v e c: oblagrováti segner rav. 1/342: oblagrovávca; o b r e k o v â v e c: obrêkovati calumniator škr. 287: obrekùvávca; o b r e z o v â v e c: obrezováti circumcisor rog. 34: obrezuvávie; 35: obrezuvávca; o b u j e v â v e c: obujeváti excitator rav. 2/174: obudovávie; o f r o v â v e c: ofrováti offerer rog. 494: offrúváucu; škr. 331: offrùvávcam; o g l e d o v â v e c: ogledo-váti besichtiger; o m a g o v â v e c: omagováti den die kräfte zu verlassen anfangen rav. 1/248: on daja péšavcam moč, on oma-govávcam veliko krepkóst; o s r e č e v â v e c: osrečevati, beglucker; o z n a n o v â v e c: oznanováti verkündiger jap. 309: oznanuvavec;

plačevâvec: plačevâti zahler, belohner pohl. opr. 150: plačuvavca; podpihovâvec: podpihovati excitator škr. 82. 236. 294. 312: podpihuvâvec; popraševâvec: popraševâti nachfrager; poročevâvec: poročevâti berichterstatter; posojevâvec: posojevâti der ausleicher tschup. 443: posvojuvavcov; ravn. 2/214: posojvâvic; posvečevâvec: posvečevâti consecrator pok. 3/138: posvečuvâvec; potratovâvec: potratovâti vergeuder pohl opr. 194: potratuvavca; poveljevâvec: poveljevâti befehler ravn. 2/283: Jezus, povelvâvic! vsmili se nas; praznovâvec: praznovâti der ein fest begeht; preganjevâvec: preganjevâti persecutor tschup. 62. 335. 367: pregajnuvavcam; preiskovâvec: preiskovâti investigator; preklinjevâvec: preklinjevâti verflucher škr. 153: preklinvâvca; ravn. 1/207: prekljinvâvca; premagovâvec: premagovâti überwinnder tschup. 393: premaguvavcu; pričevâvec: pričevâti testis pok. 3/53: pričovavci; priduševâvec: priduševâti se der oft „pri moji duši“ sagt; prilizovâvec: prilizovâti se adulator; pripovedovâvec: pripovedovâti erzähler; psovâvec: psovâti schelter; senjemovâvec: senjemovâti qui nundias agit ravn. 2/106: semvâvcam, semovâvci; običnije smenjevâvec; spoštovâvec: spoštovâti verehrer ravn. 2/198: spoštuvavca; spoznovâvec: spoznovâti bekennner; spregledovâvec: spregledovâti durchforscher škr. 74: srcâ spregleduvâvec; spremljevâvec: spremljevâti begleiter; stanovâvec: stanovâti incola rog. 442: stanuvavci; svetovâvec: svetovati rathgeber škr. 354: svetovâvec; 46: svetuvâvcov; 237: svetovâvca; pok. 2/76: svetovâvec; 3/81: svetuvâvec i svetovavec schön. 193: svejtoavec; traun. 132: svetuvave; uganjevâvec: uganjevâti mjesto ugibati errather škr. 70: on sôdi od neznanih rečy ravnu kakôr en vganuvâvec inu izlagar tib sâjn; upovâvec; upovâti creditor geldleiber škr. 91: vbog in vupuvâvec sta se srečala, obadveh razsvetlivèc je gospôd; vasovâvec: vasovâti der zu dorfe geht, der fensterlt; vojskovâvec: vojskovâti se bellator; vračevâvec: vračevâti vergelter škr. 348: vračuvâvec; zalazovâvec: zalazovati nachsteller, nachschleicher ravn. 2/53: zalazovâvic; zamerkovâvec: zamerkovâti notizler rog. 1: Plutarchus zamerkuvavc teh nekadašnjih rečy piše...; zaničevâvec: zaničevâti contemptor rog. 26. 49. 473: zaničuvâvca, zaničuvâvca, zaničuvâvci itd.; škr. 75: zaničuvâvcam; zapovedovâvec: zapovedovâti imperator ravn. 1/246: zapovdvâvce; zasmeho-

v â v e c: zasmehováti irrisor škr. 10: zasmehùvâvèc; 27: zasmehùvâvca; ravn. 1/199. 2/173: zasmehvâvceov; z a s r a m o v â v e c: zasramováti verspotter traun. 108: zasramuvâvca; ravn. 1/139. 2/172: zasramvâvcam; ž a l o v â v e c: žalováti der trauert ravn. 1/259: žalovavceov.

z) Rieči koje se grade od osnova na *a* glagola bez nastavka i osnova glagola s nastavkom *e* = *κ* koje se mjenja na *a*: i z d â v e c: izdâti proditor gasp. 3/489; mat. 565. 570; reš. 38; o d â v e c: odâti venditor küzm. 41: vö je vrgao vse odâvce i kûpce vu cêrkvi; je spremetao i stolce goloub odâvceov; 358: odâvci: p r e b e ž â v e c: prebežâti πρόδρομος küzm. 398: kamo je prebižâvec za nas noutri šou Jezuš; s p o z n â v e c: spoznâti confessor rog. 2: spoznavic; pok. 2/45: spoznâvec; z d r ž â v e c: zdržâti ἐκπατήs küzm. 388: ki je trejzen, pravičen, svêti, zdržâvec.

d) Naglas dalje prama početku rieči nego na predzadnjoj slovei imaju rieči, koje se grade od takih rieči s naglasom na predzadnjoj slovei koje, jesu li substantiva, u sing. gen. a jesu li adjektivna (partic. itd.) u sing. nom. *fem.* rastu; ili od takih koje imaju naglas dalje nego na predzadnjoj slovei, i to isti naglas koji no ima rieč od koje se koja gradi.

a) rieči koje se grade od onakik *substantiva*: b â j e r e c: bâjer gen. bâjerja kleiner weier, fischteich; b é r t o š e c: bértoš vortuch, schürzlein; b r á t e n e c: *brâten perg. 15/1 59/1 i b r á t r a n e c: *bratran stričev sin; b r î t o f e c: brîtov kleiner friedhof; c î m p r u š e c: cîmpruš ein verächtlicher dorfmusikant hrv.; c í p o v e c: cípov libo gasp. 3/458: da bi samo jedan cipovec vu kloštru kruha imale; d é l a v č e c: délavec junger arbeiter; D ú n a j e c: Dúnaj ein Wiener; f û t a č e c: fûtač upupa; g l ô b u š e c: glôbus globulus; j á g n u š e c: jágnuš skapulierchen; j á v o r e c: jávor kleiner ahorn; j é r b a s e c: jérbas körbchen; k á m e n e c: kámen steinchen; blasenstein, a ugr. i hrv. k a m ê n e c kao da je kámen gen. kaména, sravni srbski kâmên, nagff. 111: rece pojejjo vse ka požrejtj morejo: trávo, koreñjé... kaménce itd.; gasp. 3/459; k î m a č e c: kîmač art messerchen; k l â r u š e c: klâruš perlenschnürchen; l ô r b e r e c: lórber lorbeerkörnchen; m á l i n e c: málin himbeere ravn. abc. 63: málenci; M a r ũ š k o v e c: marûškov (?) thuja, selo u hrv.; o b j ô r d a n e c: Jôrdan accola Jordanis ravn. 2/71: objórdanci; p î k a č e c: pîkač punktertes schwein; p l ê z a v č e k: plêzavec baumspecht; s è s t r a n e c; *s è s t r a n, tetin sin; s k ũ n k a č e c: skûnkač rana calamita; š ô l i n e e;

šölin kleiner schuh küzm. 4. 62. 73: šoulinec, šoulinec; Štájerec: Štájer Steierer; vánjkušec: vánjkuš kopfpösterchen; vârašec: vâraš urbanus; Zágrebec Agramer, ali Zagrêbec jer i Zágreb gen. i Zagrêba.

β) rieči koje se grade od onakih *adjektiva* (part. itd.): Andréjevec: andréjev, ime obitelji, gr.; Anžétovec: anžétov, ime obitelji gr.; boléhavec: boléhav kränklicher mensch rav. 2/185: se vam ludjé v nesrêči, boléhovci, pokrévlenci smiljo; Boštétovec: boštétov ime obitelji (Bela gr.); Boštijánovec: boštijánov, ime obitelji (Bela gr.); brézovec: brézov birkenstock; brínovec: brínov wachholderbrantwein; búnjavec: búnjav baussack; cágavec: cágav ein zaghafter mensch; ciknjenec: ciknjen, vino koje cikne = zaudara; cúsravec: cúsrav ein in zerrissenen kleidern einhergehender mensch; češmínovec: češmínov berberissaft; črêšnjev: črêšnjev kirschenähnliche art fisolen; čřnkavec: čřnkav Αἰθίοψ küzm. 230: eden mouž čřnkavec vkopleni i Kandaceše čřnkavec kralice kamurnik prišao je; drénovec: drénov kornelkirschwein; gárjavec: gárjav ein mit grind behafteter; góbavec: góbav leprosus, petr. 26: gúbavec; grbavec: grbav gibbosus; gríntavec: gríntav mit grind behafterer; gúglavec: gúglav dalm. lev. 11 in margine: rordamel deželnik, shareker guglavec; hrúškovec: hrúškov: birnwein; izvóljenec: izvóljen electus rav. 2/212: kakó tedaj bog ne bo svojih izvóljencov réšil? 1/286. 341; jáhanec: jáhan reitpferd nagfl. 98: dober jahanec prouti ide grabi, plouti i prejk skoči na želejnje jahaša; Jernéjevec: jernéjev, ime obitelji, gr.; Júrjevec: júrjev mjesto júrijev, ime obitelji, gr.; kílavec: kílav herniosus; kðšavec: kðšav gön. 44: zaman kefáš košavca; krumpírjevec: krumpírjev erdäpfelstängel; krúhavec: krúhav čovjek koji ima kruha, poslovica je: čič ne dá nič, délavec je krúhavec; krúhovec: krúhov, vrst jela od kruha; lákomec: lákom gulo, reš. 119: Epulo trpel bu kakti lakomec više na vustnem nebu; lesníkovec: lesníkov holzbirnmost; máčkovec: máčkov salix montana; malíkovec: malíkov götzendiener schön: 220: malikovci; Márkovec: márkov ime obitelji (Bela gr.); mazíljenec: mazíljen der gesalbte rav. 1/342. 2/34: mazílenca, 2/124: mazílenc, 1/314: mazílencu; Míhovec: míhov, ime obitelji (Kókrice gr.); neutrûjenec: neutrûjen ein unermüdlicher rav. 2/127: nevtrúdenc; níkavec: *níkav fringilla montifringilla; obljúbljenec: ob-

ljúbljen der verheissene rav. 1/341: oblúbljenic: o b o r ô ž e n e c: oborôžen armatus rav. 1/250: oboróženc, a 1/165: oborôžendov; o b s ê d e n e c: obsêden ein besessener rav. 2/134: obsédence; o b s ó j e n e c: obsójen damnatus rav. 2/141: obsójence kame-njati veléva; O d â m o v e c: odâmov, ime obitelji (Bela gr); o d r â š č e n e c: odráščen adultus rav. 2/202: odrášencov, 2/236: odrášencam; o z d r â v l j e n e c: ozdrávljen sanatus rav. 2/176: ozdrávlenc; p á d a v e c: pádav epilepticus; ime pridovno hrv.; p á g l a v e c: *páglov knirps rav. 1/159: paglavie si še; a 1/160: po páglovcu premágan; 2/68: tudi v' páglovce ropi že ta kuga, 1/132: páglovcev; p e l í n o v e c: pelínov wermuthwein; P ê t r o v e c: pêtrov ime obitelji, kr.; p î t a n e c: pîtan ein stück mast-vieh rav. 1/243: naveličal sem se vaših pîtancov tólše; p o b é g n j e n e c: pobégujen ein entfloherer pohl. opr. 296: kam otshete vi jidti vi nazvesti powejgnenci! sprêd obličja tiga gospuda? p o m â z a n e c: pomâzan der gesalbte rav. 1/149. 172: gospodov pomázanec; p r ê d e n e c: prêden cassutha, podagra lini; p r e k l i c a n e c: preklican ein verfluchter rav. 1/165: lôčen preklicancu enako je od vse človeške drúšine; p r i l í z n j e n e c: prilizujen adulator rav. 2/225: perlíznenci; p r i p r ê ž e n e c: priprêžen beipferd; p r i t l í k a v e c: pritlíkav zwerg; R á k o v e c: rákov, ime obitelji (Varaždin); r â n j e n e c: rânjen vulneratus rav. 2/124: rânencu; r ê z a n e c: rêzan eunuch; plur. rêzanci art nudeln; r ú š a v e c: rúšav tetrao rufus; s á j a v e c: sájav haselnuss dessen fast reifer kern mit einem russartigen überzug versehen ist, gr.; ime obitelji, gr.; s p r î j e n e c: sprîjen ein verdorbener mensch rav. 1/131: s temi dnarmi nasnúbi potepúhov in sprídencov; 2/195: šántovcam; š é p a v e c: šépav ein lahmer, hinkender; š í n k a v e c, š č í n k a v e c: *šínkav (?) fink preš. 120: šínkovec; t é p k o v e c: tépkov mostbirnmost; T ó n j e v e c: tónjev, ime obitelji (Bela gr. Antonius); t ó ž e n e c: tóžen accusatus; u t r ŭ j e n e c: utrújen defatigatus, rav. 2/174: utrúdenc; V î d o v e c: vídov, selo u hrv.; z a m a s í k a n e c: zamasíkan i z a m â z a n e c: zamâzan ein beschmutzter; z a r ó b l j e n e c: zaróbljen ein ungeschliffener mensch rav. 1/83. 2/170: zaróblenci; z a t î r a n e c: zatîran ein unterdrückter rav. 1/244: zatírancam pomagajte, 2/123: zatérance; z m ó t a n e c: zmótan turbatus hrv.; ž í l a v e c: žilav herba quaedam; ž ŭ k a v e c: žúkav upravo ž ó l t a v e c: žóltav ἀσσύριον, δηνάριον küzm. 18: nejli dva vrábca za eden žukavec odávajo? 36: njemi je dužen bio stou žukavcov.

γ) rieči koje se grade od osnova glagolâ s nastavkom *a*, koji u infinitivu neimaju naglasa na nastavku *a*, nego obično na slovcu pred tim *a*, i to isti naglas kojino je u infinitivu: *báhavec*: *báhati* se prahlhans tšchup. 276: *bahave*, dakako da može biti i *bahavec* jer i *baháti*; *bájavec*: *bájati* incantator trpl. 46: *bajavca*; *bégavec*: *bégati* turbator; *céravec*: *cérati* verzehrer; *côpravec*: *côprati* zauberer škr. 261: *côpravèc*; *délavec*: *délati* arbeiter škr. 174: *dèlavec*; pok. 3/131: *dèlavce*; petr. 150: *délavec*; *glédavec*: *glédati* zuschauer tšchup. 180: *glèdove*; pok. 1/24: *glèdavcov*; ravn. 1/320: *glèdavcam*; *izbíravec*: *izbírati* ausklauber; der wählerisch ist; *izlâgavec*: *izlâgati* ausleger rog. 246: *izlâgouci*; pok. 1/83: *izlagavei*; *izvédavec*: *izvédati* explorator; *jâvkavec*: *jâvkati* der ächtzt; *jókavec*: *jókati* der weint; *kímavec*: *kímati* nutur; september, obično *kímovec* rog. 253. 263 itd. *kimóvica*; *kožúhavec*: *kožúhati* der mais enthülset; *křížavec*: *křížati* kreuziger pohl. opr. 109; *lâjavec*: *lájati* latrator; *líkavec*: *líkati* der glätter; *mázavec*: *mázati* schmierer; *mérjavec*: *mérjati* geometer; *mígavec*: *mígati* nutator; *míkavec*: *míkati* qui linum carpit, pectinat; *môravec*: *môrati* nöhiger; *naklâdavec*: *naklâdati* aufleger; *natâkavec*: *natâkati* der schenke rog. 456: *natakauca*; *obétavec*: *obétati* promissor rog. 410: *k' obétavcam*; *obrêkavec*: *obrêkati* calumniator; *očítavec*: *očítati* qui exprobrat pohl. opr. 236: *očítave*; *odlâšavec*: *odlâšati* dilatator; *ogrébavec*: *ogrébati* fossor; *osířavec*: *osířati* calumniator; *pádavec*: *pádati* epilepticus; *pánavec*: *pánati* beschwörer traun. 140: *pánavca*; *pěšavec*: *pěšati* den im gehen die kräfte verlassen ravn. 1/248: *on dá pěšavcam móč*; *pobíravec*: *pobírati* klauber, sammler; *podíravec*: *podírati* niederreisser; *pohâjkavec*: *pohâjkati* müssiggänger; *polégavec*: *polégati* faulpelz, der gern liegt; *posnêmavec*: *posnêmati* imitator; *povráčavec*: *povráčati* vergelter dalm. sir. 4; *predávavec*: *predávati*, verkäufer dalm. nehem. 13; *pregánjavec*: *pregánjati* verfolger rog. 243: *pregánjauco*, 476: *pregajnavce*; preš. 165: *pregánjovcov*; *premâgavec*: *premâgati* victor rog. 463: *premagouca*; pok. 2/78: *premagavca*; al' i *premagâvec*; *prepîravec*: *prepîrati* se rixator; *prestópavec*: *prestópati* übertreter ravn. 1/184: *prestopavce*; *prêzavec*: *prêzati* flohtödter, art lein dessen samenkapseln an der sonne laut berstend aufspringen; *prežvêkavec*: *prežvêkati* ruminator; *pričkavec*: *pričkati* se rixator; *prodâjavec*:

prodájati verkäufer skr. 374: prodájavci; rog. 222: predájaući; r á j a v e c: rájati tänzer, reigenführer; r a z g l é d a v e c: razglédati revisor gasp. 1/645: knjig pred štámpanjem razglédavec; r ô p a v e c: rôpati räuber pok. 3/133: on se boji rôpavcov, de bi ga ne obrópali; s â n j k a v e c: sânjhati se der schlitten fährt; s p â h a v e c: spâhati bestosshobel; s p r e v â j a v e c: sprevažati begleiter; s t r á d a v e c: strádati hungerleider ravn. 2/14: stradavcam; š é n t a v e c: šéntati der flucher dalm. sirah 8: šentauc; š p á r a v e c: špárati sparer, poslovica je: špáravec céravca najde; š r á j a v e c: šrájati schreier dalm. sirah 10; š ú n t a v e c: šúntati hetzer, aufwiegler ravn. 1/186: poprej že šúntavce poslal skrivaj po vsim Izraelskim; t â d l a v e c; tādlati tadler rog. 473: tadlauci; t á l j a v e c: táljati theiler rog. 440: tallauc teh gnad; t í r j a v e c: tírjati forderer ravn. 1/229: tírjavec je prišel in si moja sinova v sužnost svojí; v é k a v e c: vékati der weiner: v g á n j a v e c: vgánjati dalm. 2 hron. 33; z a d é v a v e c: zadévati verthuer, verschwender kast. cil. 107: skopúst teh beséd je bulša kakòr teh denarjeu: kateri denarje zadeva, sebi škodi, enimu drugimu núca: tih beséd pak z a d é v a v i c sebi škodi inu drugim; z a j é d a v e c: zajédati ein bissiger mensch; z â l š a v e c: zâlšati verschönerer; z a t í r a v e c: zatírati unterdrücker ravn. 1/90: zatiravec; ž é j a v e c: žéjati sitiens ravn. 2/111: žéjavie hrepení po mrzli vodi.

Isto valja za rieči koje se grade od osnova glagola s nastavci *ua* odakle *ova*, koji imaju u infinitivu naglas samo li na slovcí kojoj pred tim nastavkom: kol ê d o v a v e c: kolêdovati weihnachtssänger; mol ê d o v a v e c: molêdovati qui flagitat, vehementer orat; sv ê t o v a v e c: svétovati rathgeber traun. 132: svetuvave; z a l â z o v a v e c: zalázovati nachsteller škr. 247: ne stavi se zuper zasramvavcu v' obraz, de ne bó kakòr zalázvavèc pred tvojimi vustmi sedèl; možda tako n a p ô v e d o v a v e c: napôvedovati ansager pok. 2/20: prèrok inu napôvedùvavèc pérhodniga odrèšenika; ja poznajem samo napovedovâvec: napovedováti.

na *ec* ima: p e r ê c gen. perêca bretzen, spira, hrv. u kr. présta.

na *ec* ima troslovčanica: z a g o m ê c u frazi: on mu je zagomêc er ist ihm gewachsen, kr.

66. Rieči kojim je tvorka *ic* obične su kajkavštini; u kranjštini su riedke, meni poznate su samo dvie: k o n j i c rösslein i m o ž i c männlein čb. 1/51: možic je bil — je vince pil — imel lepó navádo: — nalil si je — popil je vse — je vzdignil kviško brado.

Kajkavske imaju naglas prema riečim od kojih se grade, to je: [^] na slovcu pred tvorkom koje se grade od jednoslovčanih s [^] ili [^] i koje se grade od višeslovčanih s [^] ili [^] na zadnjoj slovcu; a [^] imaju rieči, koje se tvore od rieči s [^] na zadnjoj slovcu: bătıc: băt parva clava; dečáric: *dečár knäblein gasp. 1/27: ruke zvrhu ruk dečárica je pretegnul; 1/147: vučil je sv. Edmunda jošće maloga dečárica; gâlic: gal atramentum sutorium; vitriolum album la Langue med. rur. 297: galic beli; kípıc: kíp bildchen zagr. 4/1 200: gdo zapovida nym pošiljati ali prijemati one kitice listike i kipice večkrat z-goručum krvium podpisane? gasp. 3/539: kipice vu rukah držati; kolobáric: kolobár orbiculus zagr. 5/1 241: na vratu kojega zagledali su jedan zlat kolobaric; králjic: králj regulus petr. 120: béše neki králjic, koga sin betežen beše; 121: reče njemu králjic; zagr. 5/1 272: beše nekoj kralic, kojega sin bil je betežen, koji kralic tekel je...; 5/1 248: kaj razumevši kralic veruval je; krížic: kríž kreuzchen zagr. 4/1 330: zlamenjem iednoga križica imel ie navadu zlamenuvati; kútıc: kút winkelchen zagr. 4/1 294: sprosila se za prebivališće ieden kutic pod štengami; gasp. 3/419: komore imaju vnoge kutice; 1/676: vu kútice stisne se; 1/650: vénee ov je okrugel prez kúticov; reš. 182: ko-terem zvrhu vse zemlje oblast premala se je videla, budu onde v' jednom kuticu stali; óstric: óster schneide trpl. 74: obtoupo si ostric meča njegovoga; 120: meč z oboj stráni ostric majouči; nagfl. 50: kling táli so ostric špic vúha; 150: líst má stéblice žilice ostric, špic...: tégivka má dvej stráni, dva oštrica, dva konca (valjda óstric ili òstric, jer inače bilo bi oustric); papêric: papêr papierchen zagr. 4/1 120: koja mu je izpisana bila na onom pape-ricu za nai spametnešu; gasp. 1/677: napiše imena dvanaesteh apo-stolov na papérice vsakoga po sebi; a gasp. 1/146: páperic; pa-stíric: pastír hirtenknabe zagr. 4/1 196. 270: mladi pastiric David; gasp. 1/133: poznali su njega pastirici, 1/199: jedan siro-maški zavrženi pastiric; pédnjic: pédenj licha, mali pédenj; taléric: talér thaler petr. 232: vídiš toliko vnogo krat skočiti moraš za vrednost jednoga talêrica; tanjéric: tanjér tellerchen gasp. 3/532: vžeme sveto telo Kristuševo na tanjericu mešnom.

Završetak *ic* dolazi u kranjštini kano steza od *ijec*: kíc od kijec schlägel; Matíc od Matijec Matthias; stríc od strijec avunculus.

67. Rieči koje se završuju na *az ez* imaju [^] na predzadnjoj slovcu; bŕlj e z i bŕglj e z picus; convicium in hominem caecum; gâbez

symphytum tuberosum i gâvez consolida; gjûngjaz, džundžaz
 zagr. 5/2 6: na drugom foliušu ja čtem široko i gluboko more ze
 vsemi ribami, giungiazom i dragem giungiem, koja vu njem rastu;
 lêmez, na sljeme pribivena drva zovu se lemezi, po njih poprieko
 pribivene su letve ili late; nagfl. 180: lejmezje, lejmezov; gön. 68:
 nêbez gen. nêbeza riege nebéza himmelsgewölbe rav. 2/45: njim
 se je bog na nebézu po ljuči, po zvézdi razodel; pêneze gen. pêneza
 i penéza pecunia preš. 41: bo máti málo pénezov poslála; küzm. 44.
 48; nagfl. 138: pejnez; petr. 168: péneze; gasp. 1/667 plur. gen.
 penéz itd.; sâmez: po sâmezu einzelnweise rav. 2/186: po sâ-
 mezu jim k' sebi veléva: 1/346: še pač plača, de obljuje, ki ste
 jih dozda le po sâmezu slišali, tukej poprímemo; slôvez pomp,
 ruf, ruhm rav. 1/302: hudobija že slôvez žene; 1/164: z veseljam
 in slôvezam; 1/343: kéljki in kéljeiga zuvupanja vreden nam more
 tist biti, ki ga je bog od začetka svetá toljkokrat in z' toljkim slô-
 vezam vsimu svetu oblagrovávca obetal; 2/89: sklenili so zadnič
 z' slôvezam do Janeza poslati; 2/105: velikonočni praznik z' velí-
 kim slôvezam se je obhajal; 2/251: kakó se je slôvez od njega
 razširal; 2/277: vse dobre ljudi z' slôvezam va nj popelá; 1/164.
 302: slôvez; 1/343: slôvezam; vêdez das wissen pohl. opr. 33:
 bez katirega vêdéza (é znači samo da se široko izgovara i da nije
 poluglasno) inu vole sê na more nekâr ta nar majnše reč zgoditi;
 105: brez svojega vêdéza; 115: brez njih vêdéza; pok. 1/102:
 zamore brez mojiga vêdeza v' mojih želah kaj tebi zuprniga tičati;
 1/123: moji sovražniki meni brez svojiga vêdeza k' dobrimu veliku
 perpomórejo; 2/82: kateri vže more biti v' mojim srci brez mojiga
 vêdeza skriti tiče; vîdez species, ansehen, schein tschup. 413: on
 je bil en človek od gmajn puka, od gmajn stanu, brez videza, brez
 zgovornoste; 609: neč od fovšye, katira ludy iz videzam te triz-
 nosti tolku krat klame; 66: po vunajnemu vidézu (čitaj vîdezu);
 pohl. opr. 29: po vidézu; 239: k' vidézu; pok. 3/76. 134: k' vi-
 dezu; rav. 1/133: ktiri li videz dobriga in prazno čast ljubi;
 1/149: ne sodim po vîdezu; vîtez i vitéz gen. vîteza i vitéza,
 miles; eques dalm. jer. 48: vitezi; tschup. 187: wytez; küzm. 384:
 vitéz; 243: vitéza; 208: vitézi dat; 58. 96. 107. 205. 207. 208.
 209. 265: vitézje; 13. 117. 261. 275: vitéze; 204. 209. 219. 223.
 238. 249: vitézov; 61. 273. 275: vitézom; 239. 265: vitézmi;
 238: vitézoma. — Pazi posêz besitz pohl. opr. 60: v' posézu;
 158: k' posézu.

Na *oz uz* završuje se: *Francóz*, *Francúz* ein Franzose preš. 95; plur. *francózi* lustseuche dalm. sirah 19: kateri se na kurbe obesijo, ty zadobe mojle inu črve k lonu inu vsahno.. k tomu in margine tumač: črve tu je frančože vušy inu druge petlerske bolezni.

68. Rieči kojim je tvorka *s* ima malo: *gorostäs* gigas; *ðves* avena.

69. Rieči kojim je tvorka ili završetak *as* imaju naglas jedne na tvorci a druge na slovcu pred tvorkom.

a) " na tvorci imaju: *Jeräs*: ime obitelji, gr.; *modräs* aspisl dalm. gen. 41: *madras*; *razdräs* vestes laceratas gerëns.

b) ' na tvorci imaju njeke magjarske rieči: *kanäs* sauhirt gön. 23: *kanäs* tuli pri črejdi; *loväs* agazo zagr. 5/1. 286: naj tiho bude Evagoras kralj Cypira videči se vu dvoru kralja Artaxeržeša (x čitaj kš) nepriatelja svojega od nai goršeh lovasov menie preštimanoga biti; 5/2. 10: vuglar izpríčal se je da ga ne more prieti držéči ga za kakvoga lovasa ali tepca; reš 180: onde stoi hintov s konji inaši lovasi katani (magj. *lovász*).

c) naglas na slovcu pred tvorkom imaju: *bébas*, ime volu hrv.; *bélas* bos albi coloris, hrv.; *jérbas* art korb schön. 90: *jérbesov*; jap. 73: *jerbasov*; tschup. 218: *irbasov*; rav. 1/59. 2/234: *jérbas* (od gertfass?); *lámás*, ime psu, hrv.; *lúgas*, ime volu, hrv.; *úrbas* der stiefeltheil von den zehen bis zum rohr; *plājbas* bleistift je bleiweiss.

70. Rieči kojim je završetak *es* imaju naglas na zadnjoj ili predzadnjoj slovcu.

a) " na zadnjoj slovcu ima: *ciprës* cupressus škr. 136: naše stópnice so iz *cyprësa* (to je *ciprësa*); *mrčës* ungeziefer pohl. opr. 147: bebastu se je veselil s' toisto roko, katira be imela ceptar nositi, kje enu od tega *mrčësa* spasti inu *prewósti*; rav. 2/141: mu *mrčës* pravi; plur. biva neutr. *mrčësa*; rav. 1/239: kdor se na prazne *merčësa* zanaša se vána svoje božje pomóci.

b) ^ ili ^ na predzadnjoj slovcu imaju: *čûdes* miraculum rog. 232: k' temu prvemu përstávím to čast teh čûdesov inu *miraculnou* (može biti i od *čûdo* gen. *čûdesa* krivo stvoren gen. plur. mjesto: *čûdes*); *g.jûkes* numus quidam zagr. 5/1. 118: kada ie vreme *pre-ceniat* jeden fallat zemljé, jednu nemu stvar *preceniaiu* po sto po dve sto i po tri sto rajniškov; kada ie pako vreme prodati dušu vragu peklenomu, nju prodavaiu za trideset *giukesov*; 4/1. 254: već krat za menie neg je *giukes* vreden zlo govoriš; *gasp*. 1/242:

bolje pohvalil je Kristuš vdovicu onu koja vu Salamonsku cirkvu prikazala je dva „gyukesza“, neg velika almuštva od piscev alduvana. Jambrešič sub nummus piše: novec vugrski ali „gyukez“, pet njih ide za groš; inžes: insass; mesijes messias preš. 186: per mesijesa poródi; ničes nihil trpl. 32: bivost moja je kak ničes pred tehom; 58: o kak hitro z ničesom postanejo, vesnejo i grozen konec vzemejo; (rieč je skovana prema gen. ničesa); Pêrles, ime obitelji (Ljubljana).

Pazi: interés i interès das interesse pohl. opr. 269: ali nimaš ki mordej za taistè tebi oblublene kapital inu interes boga, katir na more faliti, za poróka?

71. Rieči kojim je završetak *os* ima malo: martolòs praedo, mango je ἀμαρτωλός, kast. cil. 184: bodeš vidil gozde polnih martaloseu; modrös uz modräs; jérbos uz jérbas.

72. Rieči kojim je završetak *us* ima malo: kâpus brassica, stvsn. chapus ital. capuzzio, srdlat. caputium, tirol. kôbis; Klôbus ime obitelji, kr.; kôrmus Kalmus; — Petrüs gen. Petrúsa, ime obitelji (Bela gr.).

73. Rieči pogrdne, kojim je tvorka ili završetak *avs* imaju na tvoreci: brnjâvs bettler; gloadâvs rosor; grbâvs gibbosus; kmetâvs bauer; šmrkâvs rumex = ščavje, ntr.

(Dalje u XLVII. knjigi „Rada“.)

Knjiga 47. (U Zagrebu 1879)

74. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ač* imaju osim njekolicine na tvorci: *b a h á č* (baha-č) prahlhans škr. 35. 78. 251: *baháč*, 246: *z baháčam*; traun 24: *baháčov*; ravn. 1/208: *baháč*; preš. 113: *baháči*; *b a r a n t á č* barattierer rog. 646: Jezus sam je gónil inu tépel iz gajžlo te predájauce, kupeč, *barantáče* iz templja; *b a r u s á č* grossbart; *b a v k á č* der wauwau; *b e d n á č* dickes scheit holz; *b e r á č* mendicus jap. 459; preš. 106: *beráča*; čb. 4/3: *bil beráč* je pev'c Pelída — v Pontu zéblo je Ovída; vindemiator dain. 99: zdaj se naj več ne priklanja k' trsi moj *beráč* pozván; dolazi i *bráč*; *b i k á č* verstockter mensch; *b o b o t á č* blatero jap. prid. 1/367; *bolháč* der viel flöhe hat; *borjáč* i *bornjáč* hinterer hofraum; *b o s á č* barfüssler; *bradáč* grossbart; *b r e n k á č* koji debele grude ili kepe iza oranja motikom razbija kr. (Bela); *b r i j á č* ó *κέρων* küzm. 230: liki ágñec pred *brijáčom* svojim neglasni tak je nej oudpro vüist svoji; *cevkáč* *σεμολόγος* küzm. 251: ka šče ete *cevkáč* praviti? *črñjáč* homo niger; *d r e š t á č* = greštálka (Rad XLIII. 84. 3); *d r i p á č*, seoski muzikaš hrv.; *g l a v á č* capito; *g l u m á č* histrio; *g n j e z d á č* nestling čb. 4/82: mogoče ni mi tol'ko odplášiti *gnjezdačov* (Vodnik); *g n o j á č* koji gnoj kida ili što gnoji, dain. 203: *delam kak gnojáč*; *g o s t á č* inquilinus pohl. opr. 125: kaj ima

poč leta kraj zenu mestu? kaj zene lestnuste? kaj zene gosače? 130: kar pa ta kraj še strašnejše stury so njegovi gosači inu večni prebivavci; skr. 327: pójdi kjé gostáč inu napravi mizo; gov n j á č scarabaeus stercorarius; g r a b l j á č, koji lišće grabi, dain. 18: te za nas grabláče so pripravlene pogáče; g r b á č homo rugosus; h o p s á č, koji hodeći poskakuje, hrv.; j a h á č eques; konj jaháč reitpferd; j e b á č futator; k a z á č zeiger; zeigefinger nagfl. 23: eto je pálec, eto kazáč; 26: kazáča; k l e p á č dengler; denglerhammer (?) dain. 51: v' prag klepáč postavim — koso si pripravim; k l e p e t á č blatero; k l j u n á č ficedula; k m e t á č bauer; k o l á č osterbrod in radform čb. 1/21: nov'létne potíce, za pirhe koláč gre hvalit Krajníce med Lahe, za Plač; u obće kuchen dain. 191. 203: koláč; 82: koláče; gasp. 1/644: pred kojéga sluga božji četiri koláče iliti gibaničice postavi; k o p á č hauer ravn. abc. 29; preš. 74: kopáči; dain. 202: kopáč; petr. 292: kmeti, težáki, delavci, kolduši, kopáči, krajači i ostali meštri; misthacker ravn. abc. 39; k o r b á č flagrum dain. 53: korbáčov; zagr. 5/1. 292: ono žrebe z-korbači dobro preteplju; k o r u m á č ferula birkwurz; k o s m á č lederapfel; bestosshobel; k o t á č rota gasp. 3/540; k o v á č faber ferrarius škr. 360; nagfl. 56; k o ž u h á č maisschäler; k r a j á č sartor, sutor ravn. abc. 79: krajáč naredí nòvo oblačilo; perg. 2/2 80/2: kraiači; petr. 292: krajači; gasp. 3/551: kade su podkove, najdeš tam kovača — gde pak vise škare, znaš tam za krajača; k r i ž o v á č art fischernetz; k r p á č flickschneider; k r v á č (krivač?) orudje kojim se klaštri šibraka; k u r t á č, životinja kojoj je rep osakačen, hrv.; l o t r á č ein lotter rog. 562: se ima zdajci peláti Lucia ú eno nasramno hišo inu tamkaj ú roke dati tem lotráčam; L u k á č Lucas küzm. 100: Lükáča; mol. 101: petr. 2 i gasp. 1/666: Lukáča; m e h k á č weichschaliger krebs; m e j á č grenznachbar ravn. 1/338: mejáč; m e n j á č wechsler ravn. 2/106: menáčam; m e t á č butterstössel; m r k á č stosswidder; m r t v á č homo piger; n a b i j á č binderschlägel; n a d e v á č fartor; n a g l e d o v á č κατάσκοπος küzm. 406: po veri je Rááb prázница nej pogínola z nevernimi vrét, ka je naglejüváče z mérom notri vzéla; n a t a k á č kellner; n a t e g á č reifspanner; n a v i j á č uhrschlüssel; n o s á č naso; o b r i s á č abwischetuch petr. 49: brisati obrisáčem; o d j e m á č künstlicher bienenschwarm gol. 30: če rajtaš odjemače (tu je kunštné roje) narejati, tok nekateri pajnovi niso za tu; o d p i r á č clavis generalis; o d r i v á č eckstein an der strasse; o d v r n j á č ableiter nagfl. 189: naj govšnejša obranba

hramouv prouti njemi (grumi) je odvrnjáč blíska; o k r e s á č licht-putzer; o r á č arator jap. prid. 1/159: orač; küzm. 384: orač more prve delati i tak sád vzéti; trpl. 108: oračke; nagfl. 132. 133: oračke; dain. 12. 152. 202; o t e p á č hölzerner säbel zum abstreifen der schauben dass keine ähren und körner zurück bleiben ravn. abc. 75; o t e r á č handtuch; p a l á č palatium dalm. neh. 2: da lejs h'tramom tega palača; p a n j á č = zaglávňjak; p i h á č bläser; p i s á č scriba küzm. 3. 5. 7. 12. 13. 23. 26. 32. 59. 225. 256 itd.; p i t á č frager perg. 78/2: pyťáč, 76/2: pitaač; 81/1: pitáček; p l e v á č sarritor; p o b i r á č collector; p o d a j á č handlinger ravn. 1/319: podajáci so v' eni roki imeli meč, z' eno so podajšino nosili, i p o d a v á č dain. 58: podaváča morem meti; 69: podaváci se veléva, naj mi kamne blizo deva; p o d p i r á č fultor u zagonetci: štirje podpiráci, štirje natezači, dva voza, jeden bič (krava); p o d r e m á č schlaftrunk; p o k r i v á č decker dain. 57: pokryvác, nagfl. 135: pokrivác ga pokrýje; p o l e g á č bärenhäuter; p o l i v á č hastrum; p o m a g á č helfer; p o n u j á č bieter; p o s t o p á č pflastertreter ravn. 2/67: postopáča; p o t á č rota dain. 10: bič počí, konj skočí, potáč podletí 119: zibelni potáč; nagfl. 82: koula z obrácanjem potáčov ido, gda je márhše vleče; 186. pou kotáča; 191: štirje potáčke koul; p o t e p á č erro; p r e b i r á č ein wählerischer mensch, poslovica je: prebiráč najde otiráč; p r e v o z á č fährmann; p r i g a n j á č antreiber ravn. 1/209: mrovlá nima nè vajvoda nè perganjáča; p r i m á č nagfl. 66: perotník táli so rame, primáč, glažojna; p r o š n j á č bitter ravn. 2/20: ne da ti bog, ljubi prošňáč, dansi, de ti bo zajtro več dal; 264: Kristus je prošňáč za nas per očetu; r a v n á č lenker küzm. 292: stotník je pa več vervao ládje ravnáči líki tomi; r e p á č magnam caudam habens; komu košulja straga iz hlača visi; r i v á č hauzahn der schweine; r o g á č hirschkäfer; r o g l j á č cornua gestans dain. 191: ja sem vseli brez nogáč — prvič kak srpást rog l á č — drugič zibelni potáč — zadnič lišasti koláč (mesec); 193: brez nogáč sem rogláč, celi hram nesem sam (puž); r o k a v n j á č bettler von profession; s a m o r o g á č μονοξέρις dalm. num. 23. 24.; job. 39; s a n j á č somniator ravn. 1/53: vite víte, sanjáč pride! s e j á č sator küzm. 24: vö je šao eden sejáč sejjat semen, 68; petr. 34: izíde vun sejáč sejat sémena svojega; s e j m á č marktbesucher ravn. 2/108: je Jezus semáče in trgovce iz tempelna iz-pókal; s e k á č lignator; s k i t á č erro; s k l e p á č schnappmesser = kostura, štj.; s k r i v á č versteckspiel; s n u b á č brautwerber, dalm.

jer. 22. 30; preš. 45: snubáče; s o k á č coquus; gön. 21: sakáč; s p r e m l j á č begleiter; stiskáč bedrucker ravn. 1/83: raji hoče z' vbogim in zatíranim ljudstvom božjim révež biti, kakor z' njega stiskáči greha kratko veselje vživati; 2/211: stori mi pravico nad mojim stiskáčam; s u š á č, koji voće suši dain. 87: syšáč; š k r i p a č bierfiedler; t a n á č consilium küzm. 21. 44. 221. 223. itd.; trpl. 3; mol. 59; gön. 22. 105; t e s á č zimmermann dain. 71; küzm. 27: nej je ete sin toga tesáča? 72: nej je tou te tesáč? nagfl. 57. 133; t o l k á č pistillus; t o l m á č dolmetsch ravn. 1/73: ne govorím z vami po tolmáču, ampak iz úst do úst; t o l n á č consilium zagr. 5/2 28: boži tolnáč i pomoč jesu ostavili; gasp. 1/153: od njegá dober tolnáč prijeti hočeš; 1/648: z vami ostáje Simon vaš bratec koteri znam da je človek tolnáča dobroga, 1/649: on je človek velikoga tolnáča; t r a g l á č, pogrda čovjeku suhu, u koga su duge noge, šjt.; t r g á č vindemiator dalm. jer. 49; v a n d r á č wanderer; v a r o v á č custos küzm. 223; temnico smo najšli zaprto vu vsoj pokojnosti i variváče vőnej stojéce pred dve-rami; trpl. 106: variváč; perg. 64/1: varuuače; v e z á č binder trpl. 108: z šterov ne more žnjec napuniti prgišče svoje, ni nároč svoji vezáč snopja; v i k á č schreier; v o j á č brautführer; v o j e v á č σπρωγτης küzm. 359: za potrejbno sem pa štímao Epafruditúša brata i pomočnika i vojuváča z menom vrét mojega poslati k vām; v o z á č auriga dain. 102: vinski vozáč; v r h á č baumwipfel; z a d r g á č schnur u zagonetci: kaj se brez zadrgráča zadrgne? (rit); z a g l a j á č, ono u šoštara čim čizme gladi, hrv.; z a i m á č situla aqualis gasp. 1/194: iz zaimača pijuči; z a p r a v l j á č verschwender nagfl. 141: z eti dveje bratov šteri je bio šparaven, šteri zapravláč? z a s u n j á č schubriegel nagfl. 49: táli zápora so oblejk špor klúka zasünjáč; 65; z a t i r á č bedrucker ravn. 1/182: rečena básenj ali pravlica pomeni tőžbo kaciga bogatiga zatiráča, ki vboge tláči; z i j á č gaffer; z o b á č dentitus; ž v e k á č kläffer škr. 62: nikár se k' temu ne perdrúži, katéri skrivne rečy razodeva inu golufnu ravná inu je en žvekáč. — Tako i u rezi-janštini n. p. kijáč, koláč, koráč §. 112.

Na slovcu pred tvorkom naglas imaju: b ũ b a č knopper; c m i f ũ g a č njeka psotka, hrv.; d i ê d a č der mann im monde hrv.; f ũ t a č upupa; g ê g a č lanius colurio; g ũ b a č knopper nagfl. 167: rást dá žalod, gubače, listje; k î m a č, kl î m a č, kl î m p a č art messer hrv.; k m ũ k a č rana calamita; k r â m p a č, njeka ptica; čovjek koji rado kopa hrv.; k r ũ m p a č corvus hrv.; k ũ

fač i kufáč čovjek dugonos; pikač i pikáč, prasac koji ima šarene piknje, hrv.; rūjhtač grüner teichfrosch, Murko: rūjhtač; a dain. rujhtáč 202: mali kak rujhtač, črni kak kováč v' zemli sem kopáč ali pa oráč; delam kak gnojáč ino vsak kypáč dosta sto bregáč telkih kak koláč (krt.); skunkač unke.

75. Rieči kojim je tvorka ili završetak *ič* = stsl. *ичъ* imaju naglas na tvorci ili na slovcu pred tvorkom.

a) " na tvorci imaju: belič (beli-č) nož kojim se kolje za vinograde bieli hrv.; bodič carlina acaulis; cedič, posugje kojim se vino podciegja, hrv.; gonīč treiber bei der jagd; jeglič i puls; kopīč merges; mlatīč drescher; snubīč brautwerber, rezijanski: snubīč gen. snubīča §. 55; slavīč luscinia čb. 1/13: grmīči rastó, slavīči pojó; dain. 84: slavīč; — tako i berīč, brič gerichtsdienner rog. 423: briče itd., jap. 333: berīču preš. 73: berīčam. — Sve ove i ovake rieči imaju u ugarskoj slovenštini i kajkavštini ' n. p. širīč grille dain. 208: vgoni, kaj sem ja za vtič — črni, menši kak širīč, hujdi, vekši kak komár, grizem vas no vsako stvár (muha); u kranjštini po mojem znanju naglašla se tako jedina rieč grīč declivitas; ali se i ta govori: grīč.

b) ' na slovcu pred tvorkom imaju: pokòpič gen. pokopīča sepultor Mulih: posel apoštolski 1087: se ljudi pred svatbum ali karminum vnogo skrbe, da mogu svoje svate ali pokopīče vredno i pošteno vu svoju hižu prijeti; pozòvič hochzeitbiter; prezòvič praeco, publicator.

c) ^ na slovcu pred tvorkom imaju: povâbič qui invitat; prilâžīč helfer im lügen, dazulügner; rībič piscator tschup. 414. 418; preš. 27: rībič; küzm. 6: rībiča; petr. 134: rībiči; njeka ptica, dalm. lev. 11, deut. 14.

76. Ovdje neka stoje i rieči kojim je tvorka *ič* to je itj = stsl. *ичъ* srbski ili hrvatski ič.

a) " na tvorci u kranjštini imaju:

α) većina gragjenih od jednoslovčanih rieči: belič: bel (?) denarius jap. 43: ali se ne kupita dva grabca za en belič? jap. 326: ali se ne predá pet grabcov za dva belīča? bobīč: böb, i rezijanski: bubič §. 42; bratič: brat nepos efratre gasp. 3/490: bratiča; brežīč: breg collis; cepīč: cep drüschel; čolnīč, čunīč: čoln, čun navicula dalm. job. 1; preš. 21: čolnīč po mēne pláva; 95: stēšemo svój si čolnīč nòv, z bógam zroč'mò ga valóvam; 179: stopíti k' sēbi ga v' čolnīč povábi; 180: čolnīč letí ko v' zráku úrna tíca; črvīč: črv würmchen rav. 1/20: dobrotliv

je bog tudi do nar manjšiga črvíča; gön. 77: črvíča; detič: *det infans; gesell petr. 143: detič ki odpre materinu vutrobu; dolíč: dol vallis gön. 39: dobiti máš od mé bregé, dolíče; fantíč: fant knabe tschup. 642; kor. 2. 118: fantíči; golíč: gol nestling; gosíč: gos anserulus; gradíč: grad arcula; grmíč: grm busch čb. 1/13: grmíči rastó; gön. 80: grmíča; nagfl. 169: grmíči, grmíčov; kapíč: kap, krov nad vrati; kmetíč: kmet bauerlein, a i kmétíč petr. 231: kmétiča; kolíč: kol pflöckchen; konjíč: konj rösslein, čb. 4/83: konjíči so slabi, voz jéma mi stat; kosíč: kôs frustum, rezijanski: kusíč §. 42; kraljíč: kralj regulus, regis filius gön. 56: kralíčke; levíč: lev junger löwe dalm. job. 39: leviče; ložíč: log hain gön. 36: ložič je máli lough; malíč: mal idolum; mešíč: meh folliculus; mladíč: mlad pullus dalm. deut. 22; traun 213: garlica si najde gnezdu, kjer svoje mladíče izvaly; rav. 1/4: Abel mu prvega mladíča svoje čede daruje; 1/24: tako oko zasluži, de ga krokarji izkljujejo spod čela in orlovi mladíči požró; 1/108: mladíče; 253: mladíči; hrv. juvenis; mostíč: most ponticulus i rezijanski: mustíč §. 42; mrlíč: mrl cadaver jap. 32. 310: mrlíče; šk. 346. i rav. 1/92: mrlíča, 1/217: mrlíču; preš. 74: mrlíč; 64: mrlíča; 62. 63: mrlíči; 173: mrlíčov; 73: mrlíčam, med mrlíči; nožíč: nož cultellus dalm. jer. 52; i rezijanski: nužíč §. 42; platíč: plat dimidium arboris scissae; pobíč: pob bürschlein küzm. 34. 176: pojbíč; 81. 187: pojbíča; nagfl. 87: pojbíč; 168: pojbíčke, pojbíčov; popíč: *pop u pôpek auge am zweige; prtíč: prt tischtuch rog. 24: prtyčou; repíč: rep schwänzlein nagfl. 175: žabe repíče zgúbíjo; psič, pesíč: pes catulus jap. 77: psičam; nagfl. 87. 100 i gön. 52: pesíč; nagfl. 39: pesíča, gön. 52: psíča; petr. 40: psiči; rtíč: rt gipfel, wipfel tschup. 160: on je stal na artiču te nar vikši sréče; siníč: sîn, i rezijanski: siníč §. 42; slabíč: slab schwächling; slepíč: slep amphibaena, dalm. lev. 11: slípič, i rezijanski: slepič §. 42; snopíč: snop kleine garbe čb. 1/45; srpíč: srp kleine sichel čb. 1/45: sukajmo srpíče, dekléta mladé — vrstímo snopíče, se sméja srcé; stolpíč: stolph säulchen nagfl. 79: eto su tramouvje, vu té so notri zdubleni stupíčke; 80: pokriva znotrejšni tál stojí z tramouv (slejmen), stupíčov, ram (skárič) roženíc (lejmezov) i lát; tatíč: tat kleiner dieb; tramíč: tram bälkchen nagfl. 62: tramíči; tropíč: trop häuflein menschen; Tržíč: trg ime trgovištu u Gorenskoj njem. Neumarkt; volíč: vol bubulus čb. 4/83: konjíče, volíče napasene

jmam; v r a t i č: vrat hälschen; tanacetum; v r a ž i č: vrag teufelchen; teufelskerl von einem buben; v r č i č: vrč krüglein, rezj.: werččč §. 74; v r š i č: vrh wipfel rav. abc. 65: vršiče; z e t i č: zet täufeling. — Tako bit će i: k r ž i č cyclamen europaeum. — Sve ove rieči mogu i u kranjštini imati naglas na slovcu pred tvorkom i to imaju ^ koje se grade od rieči s ^ i ^, a ^ koje dolaze od rieči s ^: č o l n i č: čoln jap. 32. 34: čolnić; d ě d i č: dēd heres; d ě t i č: *det; k ō s i č: kōs merula i rezijanski: kūsic §. 42; k r á l j i č: králj; k m ě t i č: kmet dalm. jer. 51; jud. 5; jap. prid. 2/234: kmeťića; m l á d i č: mlād škr. 52: bōlši je medvedko, kateri so m l á d i č i odvzeti srēčati kakor norca; n ú č i č: núk pohl. opr. 305: iz svojemi nučččami (čitaj: núčččьmь); p ū b i č: pūb rav. 2/241: Jezus je pūbiča zaklical; preš. 64: pūbčev der unken; s t r i č i č: stríc patruelis zagr. 5/1. 192: pape Piuša stričič; z ě č i č: zēc rezijanski: §. 42: zēčič itd. — Mjesto ič govori se po Štajeru i Ugarskoj, pa amo tamo i kod kajkavaca ič: detič; pojbič itd. a u kranjštini jedina rieč: h u d i č: hud diabolus, traun 281: hudīč; dolazi i u kajk. gasp. 3/475; i rezijanski: h u d i č §. 25.

β) rieči gragjene od dvoslovčanih femina na a: d e k l i č: dēkla puella dain. 34: deklīč, pa tako i u kajkavaca zagr. 5/2. 24: je deklīča zdravoga rodbine izručil; mat. 585: deklīči oholne, koje z-lēčkami, z' prugli držanja i lica vašega v cirkvu dohajate, kak hočete da bog vdobrovóli se vu molitvah vašeh? g l a v i č: gláva κεφαλή o neživih stvarih, dalm. ex. 26: nyh glaviči imajo biti zlaty; ex. 27: kufraste glaviče; küzm. 220. i trpl. 98: glavīč voglá; k a p i č: kápa, na koncu nosa šta god prisahlo, schmutzfleck an der nasenspitze; p t i č v t i č: *přta u ptíca avis. — I ove rieči mogu imati naglas na slovcu pred tvorkom: j ā m i č: jáma u stopnu kladu, loch im pflock der stampfmühle; m ū h i č: múha, njeka bilina.

γ) deminutiva gragjena od rieči s ^ ili ^ na zadnjoj slovcu: č e b r i č: čebēr; g o l o b i č: golób; g o s p o d i č: gospōd; k o r n i č: korēn wurzelchen nagfl. 151: kornīč, kornīčke; o t r o č i č: otrōk dalm. gen. 43; jud. 18; rav. 1/76: so na vozē djali svoje žene in otročēe; 1/117: otročīča. I ove rieči mogu imati naglas na slovcu pred tvorkom: č ě b r i č zagr. 5/1 38: na koj čebrič opat je sel; g o l ō b i č kor. 1. 15: golóbič; nagfl. 114: goloubičke; g o s p ō n i č herulus.

δ) deminutiva gragjena od dvoslovčanih masculina s ^ na predzadnjoj a pregibnim e u zadnjoj slovcu: k o z l i č: kōzel böcklein rog. 219: kozlīčou; rav. 1/43: dva kozlīča 1/128: kozlīča; küzm.

142: kozlíča; rezijanski: kuzlíč §. 42; lončič: lōnec i rezijanski: lunčič §. 42; oslič: osel eselein; ozlič: òzel knöttchen; telčič: tèlec kälbchen trpl. 55: telčič; 40: telčiča; 42: telčiče; zvōnčič: zvōnec i rezijanski: zvunčič §. 42; žmokljīč: žmōkelj bausch.

b) ^ na slovcu pred tvorkom imaju koje se grade od rieči s ^ na zadnjoj slovcu i onih s ^ na predzadnjoj, koje imaju u zadnjoj slovcu pregibno e: beráčič: beráč armer bettler rog. 464: beračiču; dojénčič: dojénec; lágvič: lágev fässchen; óblič: óbel kleiner hobel; práščič: prásec, ali praščic trpl. 66: razkopali ga divji praščičke; prvéncič: prvénc; prvorojénčič: prvorojénec primogenitus dalm. ex. 13; nehem. 10; tschup. 441: prvorojenčeči; rejénčič: rejénec; túrnič: túren gol. 20: turenč; učénčič: učénec; Vógrič: Vóger Hungarellus. — Tako i: bríklič = lagvič; érbič: jérbič, vérbič = erbe dalm. ev. mat. 21; rav. 2/51 272: vérbič; tschup. 49: irbeč; jágnjič lamm dalm. ex. 21; mladénič juvenis jap. 259: mladēnč; traun u predgovoru: mladēnič; a nagfl. 187: mladanič. — Tako su naglašene i: hrúškič, ime jarcu; kámščič: (kámski mjesto kámski) rubus saxatilis; kóčič aniscus letopis mat. slov. 1875.

c) ^ na slovcu pred tvorkom imaju: bōžič gen. božiča dies natalis Christi rav. 2/30: bōzič, itd.; klōbčič knäuel rav. abc. 59: klobčiči; a rezijanski: kloučič §. 54; nōžič messerchen uz nožič i nōžič: pōlič die halbe kr., a eine mass hrv.; prēšič porcellus; rōžič hörnchen; bockshorn; wüerstlerhorn; a rezijanski: ružič §. 42; schröpfhorn; vōlčič eine viehkrankheit. Tako i imena obiteljska: Bohōrič gen. Bohoriča; Mohōrič kr.

d) ^ na slovcu pred tvorkom imaju

α) deminutiva od rieči s ^ ili ^ na zadnjoj slovcu: brlōžič: brlōg; gospodīčič: gospodič; dalm. prip. 21; rog. 464; tschup. 174: gosdodičecov; pohl. opr. 272: gospodiččica; menišič: meni monchlein preš. 112: preblēčen sēm minšič bil — in rád sem pēl, še rájši pīl; obrōčič: obrōč; potōčič: potōk i pōtok gen. potōka rivulus dalm. cant. 5; vršičič: vršič. Sve ove osim onih koje se grade od rieči na ič mogu i ^ na tvorci imati: brložič, obročič, potočič, sravni gore a) γ).

β) rieči koje se grade s ^ na predzadnjoj i pregibnim e u zadnjoj slovcu: Boštjānčič: Boštjānec ime obitelji kr.; Florijānčič: Florijānec, ime obitelji; gostožêrčič: gostožerci das sieben gestirn dalm. job. 9: gostožerčiče; hlāpčič: hlāpec ju-

venis dalm. lev. 12. 31; num. 22; 2 bron. 34; jap. 434; i hlapčič, dain. 18: hlapčič; hlēbčič: hlēbec; Kocijānčič: Kocijānec, ime obitelji; odstāvčič: *odstavec infans ablactatus; otāvčič: otāvec fœnum tertium; prīmščič: *prīmski (? primsk) maniceps; prōščič: prōstec, stupić u plotu, da se okolo njega plete hrv.; rufijānčič: rufijānec lenulus; sīnčič: sīnek filiulus; skrivājčič: *skrivājec abscondulus; ūjčič: ūjec consobrinus; Urbānčič, Vrbānčič: Urbānec, Verbānec, ime obitelji (Predvor); zakōnčič: *zakōnec filius legitimus; žlāhtnič: žlāhten nobilis preš. 148: žlāhtnič. Tako valjda i pīplič junges huhn petr. 14: pīpliče.

e) Naglas dalje prama početku nego na predzadnjoj slovcu imaju rieči koje se grade ili od rieči koje u sing. gen. ili u sing. nom. fem. rastu a naglas imaju u nom. na predzadnjoj slovcu, ili od rieči s naglasom dalje nego na predzadnjoj slovcu. Taka su deminutiva riedka, jer jezik danas voli praviti deminutiva tvorkom *ec i ek*. Mogu se čuti med narodom rieči kao: bājerič: bājer kleiner fischweiher; bértošič: bértoh schürze; brátrančič: brátranec; kámenič: kámen; šōlinič: šōlin kleiner schuh; vānjkušič: vānjkuš itd. Običnija su imena *obiteljska* načinjena od nazova službe ili zanata, kojim se koji prednik bavio, n. p. Mālarič: malar; Mlīnarič: mlīnar; Ríhtarič: ríhtar; Šáfarič: šáfar; Šōštarič: šōštar; Válpotič: válpot; Žnīdarič: žnīdar itd.; pa tako i druga nomina propria, koja se grade ili od samih imena krstnih i drugih n. p. Pōngračič: Pōngrac (Pancratius); Prímožič: Prímož itd.; ili od adjektiva načinjenih od tih imena n. p. Júrkovič: júrkov; Márkovič: márkov; Pētrovič: pētrov; Vídovič: vídov; Kováčevič: kováčev; Tetīčkovič: tetīčkov itd. itd.

77. Rieči na *oč i uč* meni poznate sama su imena vlastita te će biti prema ital. uccio: Brbúč, Fakúč, Krkóč, Matúč, Sardóč. — Pèruč gen. Perúča; Smòkuč, selo kr.

78. Rieči kojim je tvorka *ež*, u njekih mjestih naročito u ugrskoj slovenštini i kajkavštini *eš*, imaju većinom naglas na slovcu pred tvorkom, ali i na drugoj kojoj slovcu.

Dvoslovčane imaju malo ne sve ^ na slovcu pred tvorkom: bābež homo mulierosus; bārkljež ungeschickter; bēkeš, vrst kaputa hrv.; bēreš, nagfl. 175: pri doumi jeste i slúžečka držina kakti dojka, hlápci (kočis, bēreš, govedar) hlapíce itv; bētež i bētež gen. bēteža i betēža μαλακία dalm. jer. 22: koku boš lepa

kadar bodo tebi beteži inu divji obuži prišli? 2 hron. 6; jesai. 26: v svojim betézi; kast. cil. 36: spomin věčnusti bolézn trpleníe, beteže.. prežene; jap. 39: Jezus je ozdravil vsako bolezen inu vsaki bêteš nad ludmy; tschup. 490: nas vseskuzni beteži ali na kup lezejoča starost sili svojěga telesa se šonati; ravn. 2/1: 4: bolézni med ljudmi in betéze je révéžam ozdravil; b ô d e ž *βουφάλα*, stachel des igels; petr. 18: bodeš; b r â ž d e ž befleckung, fleck; b r î k e ž, ime kozlu let. mat. 1875. 223: brîkež; b û k v e š homo ineptus; b û r e ž urina; b û r k l e ž ungeschickter mensch; Č â d e ž, ime obitelji kr.; Č â t e ž, Č r ê t e ž, imena mjestna kr.; č î m p e ž zweirädriger karren; č û d e ž miraculum traun. 16. 98. 113. 178: čúdeže; 202: čúdežov; preš. 70: čúdeža 152: čúdeži 184: čúdeže; u plur. često neutrum: čúdeža, jap. 116: bodo delali velike znamenja in čudeža; preš. 67: o čúdeža neznane; č û j e ž, ime psu; d ê l e ž gen. dèleža i deléža antheil ravn. 1/79. 227: dèlež; škr. 62 i 384: dèleža a 213. 232; dejlěž, 268: dejlěžov, 381: dejlězi; pok. 224: dejležam, 3/65: dejležu; d ê r e ž, dèreš tortor; mlado zelje n. p. od kolorabe sasječeno, hrv.; d ô l g e ž langestreckter mensch; F ř l e š, ime obitelji, kr.; f û r e ž wurstbrühe; = koline, pozvati koga na furež hrv.; g â r e ž, ime kozlu, let. mat. 1875. 223: gárež; g j ê n g j e š (džëndžeš) više u kupu lešnjaka, hrv.; g l â d e ž glätterwerkzeug für die wäsche; eryngium amethystinum; g l ê d e ž u g r d o g l ê d e ž homo invidus, i k r i v o g l ê d e ž homo limis oculis spectans; g l û m p e ž, glup čovjek; g r â b e ž homo rapax; g ř d e ž homo foedus ravn. 2/126: Jezusa so ti grdeži moríti hotli; g û l e ž schinder; h î g j e š, hidješ ime volu, hrv.; h û l e ž ime kozlu, let. mat. 1875. 223: húlež; i s k r e ž, ime kozlu; J û d e ž Judas; K â j f e ž Caiphas; k l â t e ž klâteš erro reš. 215: jeli moguće da bi ova zadobiti mogel jeden klâteš, jeden lažec, jeden tepec? k ê d v e š; ime konju hrv.; K n j ô b e ž, ime obitelji (Gozjd gr.); k ô d e ž mendicus; k ô d r e ž homo crispus; K ô r d e ž, ime obitelji, kr.; k r â d e ž furtum; k r â m e ž, ime kozlu, let. mat. 1875. 223: krámež; k û j e ž schmied čb. 4/94: de turški kuješ si, poznam; k û r e š, on klin kod pluga, koji se čas u jednu čas u drugu luknju premiešta, da se dublje reže; zove se i k v o r t ê š; l â v k e ž nachleser; l ê v e ž, kratko polence kojim se u levi za posviet loži, gr.; l î d e ž, l î p e ž, l û n e ž imena kozála let. mat. 1875. 223 i 224; m â d e ž macula dalm. lev. 13 traun. 37: madeža; M â l e š, ime obitelji kr.; m ê r e ž, koji mjeri; m ê s t n e ž u m a l o m ê s t n e ž kleinstädter; m î r g e š, ime volu, hrv.; m î s l e ž u l e h k o m î s-

l e ž ein leichtsinniger mensch rav. 2/16: lohkómislež ljubi le šum, razbóto in sméh; m ô k e ž, ime kozlu, let. mat. 1875. 224; ô s-
t r e ž perca fluviatilis; p â d e ž casus; p â l e ž senge; p â p e ž
pabst; p î j e ž potator. (Ova je rieč nastala za pokojnoga pape
Pija prema rieči papež pa se šaljivo govorilo papež pijež te se
nuzgredno mislilo na esser und trinker jer papati znači u djetinjem
govoru jesti a pápa jelo.) p î r k e ž, pl â v e ž imena jaraca let.
mat. 1875. 224; p î d e ž furz; farzer; ime vrutku, kr.; p r ê t e ž
qui minatur i minae, dalm. prip. 27 in margine: ne pusti se skuži
nobeno izkušnavo ali priteš iz tvojga stanu ali opravila izegnati;
p û g e š, ime jarcu, let. mat. 1875. 224; r ê m e ž lupinum; r ê-
t e š placenta tortilis vrst kolača magjar. rétes; r ê v e ž homo
miser gen. rêveža riegje revéža pohl. opr. 142: rèveži; traun.
177. 210: rèveži; rav. 1/83: révež: 1/198: réveža, 1/309:
réveže, a 2/184: revéžu i škr. 239: revéža; r î t e ž grossarsch;
r î v e ž, ime jarcu, let. mat. 1875. 224; R û d e ž, ime obi-
telji, kr.; s â d e ž consitio, plantae rav. 1/261 i abc 61: sádež;
s â j e ž, ime jarcu, let. mat. 1875. 224; s ê d e ž gen. sêdeža,
riegje sedéža sitz, traun. 17. 22. 227: sêdež, 225: sêdeža; 1. 115:
sêdeži; a rav. 1/98; sedéž; u plur. često neutr. sêdeža, jap. 108:
ony radi imajo te prejdne sêdeža per večerjah; s î t n e ž homo
molestus; s k r û n e ž beflecker schänder rav. 2/109: ojstro jih je
skrúneže tempelna; s k û b e ž crinium evulsio; s n ê d e ž u sladko-
s n ê d e ž leckermaul; s m î d e ž foetor; s m î k e ž cobilis bar-
batus; s t r â d e ž hungersnoth; š t ô r k l j e ž ein ungeschickter
mit hohen beinen wie sie der storch hat; t ê p e ž flagellatio; erro.
rog. 423: prestáli tepeže gájžle, peze, grmáde, meče; t r â p e ž
homo stultus; t r ê b e ž gereut; nachgeburt; t î g e ž raufbold; ime
psu; t î p e ž gen. tîpeža i trpéža dauer rog. 214: trpèž, 479:
trpéža; tschup. 437: si nehče skuz tu svoje sréče na dalne trpež
na skuje; pohl. opr. 65: brez trpéža; t û m e ž dummkopf, štj.;
v ê d e ž vates tschup. 317: vedéžu (čitaj vêdežu); v î d e ž = videz
kast. cil. 162. 248: k' videžu; v û g l e š, ime volu hrv.; z â j e š,
ime jarcu, let. mat. 1875.: 224; ž î v e ž frumentum lebensmittel
pohl. opr. 203: živéz (čitaj živež); rav. 1/18: tudi jedí vzami
vsakih seboj, de bote ti in one živež imeli; ž l ê h t n e ž homo
malus schlechter kerl.

imaju: G ó m p e ž, ime obitelji, (Kríž gr.); j á n e ž prema
anies japl. 111; R é b e ž, njeki strmac u založkoj gori u Goren-

skoj; `ima: lè m e ž vomer. — U Metelka 52 čitam: delèž, tepèž to će glasiti: delèž, tepèž; ja tako nisam čuo.

Tro- i višeslovčane

a) ^ ili ^ na slovci pred tvorkom imaju one rieči koje se grade od adjektiva s naglasom na predzadnjoj slovci i pregibnim e u zadnjoj: grozovîtn e ž: grozovîten homo immanis; hudôbne ž: hudôben homo malus rav. 1/253. 335: hudôbne ž; n e m â r n e ž: nemâren homo piger, incuriosus; n e m î r n e ž: nemîren homo inquietus; n e o k r ê t n e ž: neokrêten homo ineptus; n e r ô d n e ž: nerôden homo ineptus; n e û m n e ž: neûmen dummkopf rav. 1/332: d e g a n e v û m n e ž a ! n e v š č ê č n e ž: nevščêčen nulla re contentus; n e z d û š n e ž: nezdûšen ein herzloser mensch rav. 1/308: veselje nezdûšnežov kmalo mîne; 1/334: nezdûšne ž; n e z m ê r n e ž: nezmêren unmässiger mensch rav. 1/311: o š â b n e ž: ošâben homo arrogans rav. 1/133: ošâbne ž, 2/33: ošâbneža, 2/41: kralj je bil ošâbne ž in oblastlivic; p o s ê b n e ž: posêben sonderling; p o s v ê t n e ž: posvêten weltlich gesinnter mensch rav. 2/16: posvétne ž; p r e v z ê t n e ž: prevzêten homo superbus; s a m o p â š n e ž: samopâšen egoist; s r b o r î t n e ž: srborîten homo inquietus; t o g ô t n e ž: togôten ein zornmüthiger. — Tako su naglašene i rieči gragjene od rieči s naglasom na zadnjoj slovci, ili gragjene od jednoslovčanih osnova složenih s predlogom: n a p û h n e ž: puhn u napuhnoti ein aufgeblasener mensch rav. 1/311: napúhnež j i š e č a s t , p a o n n a j d e z a n i č o v a n j e ; 2/89: napúhnežam to ni bilo prav; p o j ê d e ž: jed u pojesti fresser škr. 87: kateri pojêdeže páse; sramoty svojiga očeta; p r i p r ô s t e ž: priprôst homo simplex rav. 2/202: še takim priprôstežam to resnico da zapopasti. — Tako i M a r t î n e ž: Martîn gen. Martína ime obitelji (Gojzd gr.).

b) Naglas dalje prama početku nego na predzadnjoj slovci imaju rieči gragjene od rieči s naglasom dalje prama početku nego na predzadnjoj slovci, i to isti naglas: l á k o m n e ž: lákomen homo avarus; m é d e r e ž: *méder ime jarcu, let. mat. 1875. 224; n i č ê m u r n e ž: ničêmuren nequam rav. 2/18: ničêmrneži, hvalétje, blebetávci imaju lažnjívo bogabojéčnost.

79. Rieči kojim je završetak *iž* imaju ^ na zadnjoj slovci: d r o b í ž res minutae; scheidemünze rav. 1/318: bodo kámene ki jih je drobíž kolj scelili more bit? 2/106: tudi v' dnarjih marsikaj d r o b í ž a je šlo opravlati; 1/318; K a j d í ž ime obitelji kr.; o s t r í ž njeka bilina, hrv.; P a k í ž ime obitelji, kr; p a r a d í ž paradies.

80. Rieči kojim je završetak *ož* ima malo: *á r n o ž* lorica; brust-latz dalm. jer. 46: *ony* semkaj *drčé* de arnož *žvenkeče*; tschup. 45: nosite na svoji glavi use svoje živé dny *čelado* (galeam), na svojemu životu ta arnoš ali *železne oklep* (loricam); 393: arnoža inu *čelade* on *scer* ni imel; *p i n ó ž* fringilla montifringilla, običnije fem. *pinóža*.

81. Rieči kojim je završetak *už* imaju ' na zadnjoj slovcu: *m e h k ú ž* weichling; krebs mit weicher schale gleich nach der häutung.

82. Na *avž*, *evž* završuje se: *M a t ê v ž* Matthaeus jap. 1.: evangeli Jezusa Christusa popisan od svetiga Matthevža; *M i k l â v ž* Nicolaus.

83. Na *ovž* završuju se njeke strane rieči, *ovž.* je njem. haus: *f á r o v ž* pfarrhaus; *f ó g l o v ž* vogelhaus, jap. prid. 2/128; govori se i *g o b ô v ž* gr.; *l ó n t o v ž* landhaus. — Pamti i *b ú r o v ž* ursa major čb. 4/80: č'mu nek so *gostoževci* — č'mu meni velki *burovž* (Vodnik) i *m ô s t o v ž* säulengang tschup. 15: se je zarotil de nobedn z' njeh na bo *nigdar* nekol več na *mušovž* njegoviga *gostu-vanja* prišl; 261: kateri so na *mušovžu* iz Kristusam govorili; *ravn.* 1/180: proti večeru se *hódi* (David) po *móstovži* sprehajat.

84. Rieči kojim je tvorka *aš* imaju naglas ili na tvorci ili na slovcu pred tvorkom.

a) ' na tvorci ima velika većina: *a l d o m á š* mercipotus, honorarium quod datur operariis finito labore perg. 93/2: da taat ne bude mogel onoga na *preg* dati od koga je bil takovo živynče *kuupil*, ili nekoga drugoga koteri je poleg običaia takou *aldomaaš* *prežegnal*, ne bude mogel napreg *pripeliati*, bude obyešenja *vryeden*; *b a n d e r á š* fahnenträger hrv.; *ble k á š*, kozel ki rad *blekeče* let. mat. 1875. 223; *b r e k á š*, ime hozlu, let. mat. 1875. 223; *c i m b u l á š*, seoski muzikaš hrv.; *c i t r á š* zitterspieler zagr. 5/1 69: za tem *citraš* premenil ie i igre svoju notu i popevku; *č o h á š* čohaschneider hrv.; *d i p l á š* lyripiparius; *d u d á š* lyripiparius; *f e k t á š* fechter; *f o j t á š*, ono u što se prah *zamota* kad se u pušku *nabija* hrv.; *f o l j á š* cursus magj. *folyás* perg. 6/2: on *koy-e* imanie sprosila, *vazdar* se more *preti* z neuernim i *prauadni* *folyaš* *zdržauši* more takouo imanie *zauieći*; 9/2: po *prešesty* onoga *folyaša* ali *pernię* ...; 41/2: *praudennim* *foliašem* mogu *saami* sebe *braniti*; 43/1: ako se *pernia* *zauoliu* *imyenja* *duge* *pernię* *foliašem* (tečenjem) *počne*, *pernia* vse do *odgouaranja* more *teći*; 79/1: ako bi se ona dua *poglauiteša* *gorni* i *dolni* *peruša* sama od sebe ili po *dobreh* *priateleh* *opomenena* *zmyrila* i *ziednala* i one bi *perni* ze

usiema konec učinila i nie bi folyaaš dolie položila; foringáš auriga küzm. 97: foringáš; goli báš incola tugurii seu loci deserti; grabancijáš necromantes; guljáš art fleischspeise nagfl. 102: ovca da vsejm mesou za tečni guláš; igráš lusor zagr. 5/1 154: ako ottec je pianec igraš tat, kak more on sina svoga vučiti mertučljivo vino pitti? 5/2 54: od jednoga igraša; gasp. 1/646: igrášom, Mulih posel apošt. 1266: da ne bude pijanec kláteš igráš niti maslakast; jaháš eques, nagfl. 96. 97; gön. 30: jahaš: kartáš kartenspieler; kockáš aleator gasp. 3/544. 545; kočijáš kutscher, običnije: kočijáž; komedijáš histrio; magáš nanus, pygmaeus; mejáš confinis perg. 57/2: megjaaš, 22/1 megjáši; muzikáš musiker; orguláš orgelspieler; orijáš gigas; oštarijáš caupo nagfl. 133: oštariáske; pajdáš socius gön. 33; nagfl. 12. 32 itd.; plemenitáš nobilis zagr. 5/1 305; gasp. 3/563; požiráš helluo; pravdáš litigator; škofijáš phrygio; šparáš sparer gön. 30: šparaš; tancáš tänzer, Mulih posel. ap. 1266; tentáš, njeka riba u Savi; trumbetáš tibicen; užuráš foenator perg. 21/2: ožuraaš; zagr. 5/1 194: zalepljuie vse vžuraše; gasp. 3/532 itd.; velikáš magnatum quidam zagr. 5/1 191: vsi velikaši; gasp. 1/693: velikaše; 3/406. 477. 563; vožáš seiltänzer nagfl. 129: vožáske pléšejo po voužaj. Tako i: Andráš Andreas küzm. 17; mol. 101; gön. 61; Tomáš Thomas küzm, 17; mol. 101 itd.; to áš biva u kranjštini áž: kočijáž, Matijáž Matthias; Tomáž.

b) ^ na predzadnjjoj slovcu imaju: bûndaš, ovčarski pas, nagfl. 86: na čuvanje ouvc držani psi se ovčárski psi (bundaške) zovejo; čûgaš, ime volu hrv.; dêraš lignator nagfl. 41: ednomi nevolnomi deraši je v-vodou vnišla sekera; 133; fârkaš, ime psu, hrv.; înaš ὑπηρετής nagfl. 130; petr. 53: sluge i inaši; zagr. 4/1. 10; 5/1. 251; gasp. 3/402; reš 180; kûlaš, ime konju, hrv.; lâmpaš lampe mol. 179; petr. 184: z lâmpaši; zagr. 5/1. 233. 274; pâlaš gladius gasp. 3/514; reš 235; sârvaš, ime volu, hrv.; ûpkaš hûpkaš epops gön. 18; zîraš, zôbaš, imena jaraca, let. mat. 1875. str. 224. — Tako i mesîjaš Messias reš. 221. — ' ima váraš urbs trpl. 57. várašje; nagfl. 184. itd.

Rieči na eš gledaj pod ež, gdje dodaj: alôeš aloe küzm. 209: prinesao je zmešanje myrrhe i aloëša; petr. 63: noseći myrrhu z „alóéssem“ zmešanuu.

85. Rieči kojim je tvorka iš imaju ili ^ na tvorci ili ^ na slovcu pred tvorkom.

a) na slovci imaju: beliš i bēliš, komad kože kano ti za podstavu kod šoštara, hrv.; drobīš res minutae gön. 29: drobīš vu delu je ešče nej delo; nagfl. 109: gouska jej trávo zrnje i drobīš kúnj, 145: etakšega drobīša se več more imenivati; sravni sprieda drobīž; cipelīš calceus hrv.; grdīš homo foedus; kalīš caenum trpl. 53: kalīš; 32: kalīša; nagfl. 175: žabe mála droubna jájca vu kalīš dejvajo doli i toplouča sunca je ležé vö; 111: reca vu kakši močvar se zadubé, cejli dén rova v-kalīši za jejstvinov; kurvīš hurer, küzm. 306: kurvejške; lopīš lebes terreus; lotríš fornicator zagr. 4/1. 264: on nečisti lotríš i praznik; 5/1. 294: one lotríše vsakoički betegi trape; modríš cyanus nagfl. 51: neba je moudra, modríš moudér, vdárec moudér; perīš, canjak kojim se posudje briše ili pere; prprīš serpillum; steklīš ein wüthender, ein ultra; strgīš, ime psu, hrv.; šporīš verbená; valīš i vāliš felleisen.

b) na slovci pred tvorkom imaju: êgrīš stachelbeere nagfl. 153: je-li ste gda brali egrīš? je-li v-egriši samo edno semen? káma sadijo egris i ribizko vu ogradač? golômbīš i gðlombīš kugel nagfl. 84: vö streljen golombīš se po mouči pükšenoga prahá gene; 193: gvüšno je tak, kaj je visína nébe nej polojna globi, liki se nam biditi vídi, nego takša kak eden znoutra voutli golombīš; jêliš cibus zagr. 5/1. 192: od prekorednoga jeliša ni imel sna ni počinka; gasp. 1/680: kada betežnik zbog kakovoga obetěža nemertučljivoga goščénja ali jéliša, ako ozdraveti hoče, od njega se mora čúvati; jûriš impetus reš 221: podseli su stanovit varaš, koteroga po jurišu hotejuči oteți soldati varaščani pune voze kipučega olja zvrhu glav njihoveh zleali jesu; kalamáriš tintenfass, nagfl. 44: kalamáriš, 56: kalamáriše; klâriš corallium, sravni niže krāljuš, hrv.; kôdiš mendicus nagfl. 87: eden temni koudiš nej meo ki bi ga vodo; magj. kóldús; sravni gore kôdiž; krûmpiš erdapfel nagfl. 81. itd.; kûčiš kutscher nagfl. 96: kočīš; gasp. 3/560: kučīš pošikne konje; pīliš potus mat. 614: nagovarja z napitnicami priatele, znance na piliš; zagr. 5/2. 78: gospodična zagovori se na Bistricu k b. d. Marie bosa prez piliša i jeliša iz Zagreba čez goru pojti; plâviš i plavīš najzadnja zločesta žganica hrv. (možda valja ovako pisati rieč plâviš mjesto plâvš schmelzofen rav. 1/122: plávš?); rājniš (rheinisch) gulden pohl. opr. 169: rajnš, 268: ranjšov; špêriš, herba quaedam; tivâriš, tovâriš socius küzm. 20. 36: tivárišom; mol. 201: tiváriše; 198: tiváriške; vânkīš kissen nagfl. 97: z-kosminja pa

vankiške i síta zgotávlajo; žíviš = živež trpl. 91: živiš; 47: ži-višom. — Tako i ^Andriš Andreas gön. 54.

ima: stáliš stand trpl. 84: stáliš; mol. 148. 153; nagfl. 64; petr. 269: vu tom takovom stáliše; gasp. 1/674: k ovomu zdencu vsakojáčkoga stáliša i spola betéžne ljudi dohajajúće prvo zadóbivati zdrávje zagleda.

U ugarskoj slovenštini i kajkavštini ima i rieči na iš primitih iz latinštine prema is: brêviš perg. 41/2: tutorske nepče obagienia jošče i zvuna ostave i breviša slobodno mogu biti; 76/1: po dokončani octaue ili breviša; diocêziš perg. 86/2; judiciáliš perg. 66/1: iudiciališa, iudiciališeu; pêstiš pestis trpl. 75: te on oslobodí od mreže lovca, od pogüblenoga pestiša; 76: ne boš se bojao pred pestišom šteri v kmici lazi, pred kügov, štera pouldné vdérja.

86. Rieči kojim je završetak oš strane su većinom a naglas imaju na slovcu pred oš: bíroš boarius magj. birus, béres; dohânoš tabakraucher nagfl. 102: ovca da dohânošom lejpe začke; Jânoš Joannes küzm. 7: Jánoš; sladki janoš foeniculum vulgare; kâmpoš englerling; lôgoš, kad su tri konja upregnuta onaj konj koji je na prvo sâm zove se logoš hrv.; pírgoš, ime jarcu let. mat. 1875; prêkoš, ime prascu hrv.; zastoš gön. 54: doli je djao svoj gaban pod zastoš. (što zastoš znači, ne znam, ni kakav mu je naglas, bit će ugr. zästoš ili na kranjsku zästoš).

87. Rieči kojim je tvorka ili završetak uš takodjer su većinom strane, ili su na prosto latinske, ili se domaćim dodaje latinski završetak us promijenjen na uš; obične su najviše ugrskoj slovenštini i kajkavštini, gdje je latinština duže vladala; naglas imaju obično na slovcu na kojoj je u strane rieči.

a) ^na slovcu pred tvorkom imaju n. p. agnâtuš perg. 39/2: agnatuši; ârkuš bogen papier nagfl. 63: árkušov; ime obitelji (Varažd.); ^Arnuš, ime obitelji, štj.; bâguš duhan što ne izgori u luli već radi mokoée preostane te ga muži-seljaci žvaču, hrv.; bâtuš küzm. 142: koliko si dužen gospoudi mojemi? stou bātušov olija ἐκκτὼν βάρτους ἐλαίου; bogâtuš: bogät dives petr. 232: bogātušu; zagr. 5/1. 182: veselia bogatušev ovoga sveta jesu zlamenia zle vekuvečnosti; gasp. 1/683: bogātuš evangeliumski; 3/563; mat. 7. itd.; cêdruš čedruš trpl. 22: cedruše; cîmpruš, landfiedler hrv.; cîнкуš tintinnabulum; blatero; côkuš, vrst napoja hrv.; dôbuš ἐθνάρχης küzm. 336: vu Damaškuší doubuš Aretáš krála je strážo Damaškušáncov mesto; dôlguš dâguš

official perg. 90/1: duuguš; flûkšuš fluxus zagr. 5/1 77: od kuda su one strašne bolli glaunè, očnè, grlnè, zubnè, nosnè? rečeš more biti da od katarà, od flukšuša, od vrbanca? more biti da ie istina, ali gdo on katar, on flukšuš (pisano fluxus, ali zagr. piše i vèxi = vekši) on vrbanec pošilja? fûntuš pfundleder; glôbuš globus kugel zagr. 4/1. 141: pripetilo se ie neko letto, da ie vu zimskom vremenu iedna ptičica na vrhuncu one gore doletela bila i na svrž dreva iednoga sela i z nogum svoium iednu droptinicu snega na drugu svrž ie obalila, iz druge svrži opala ie malo vexa droptinica na tretiu svrž i tako opadaiuč do zemlje use vèxi globuš snega ie postaiial, ar se ie sneg snega priijmal, valjajuiči se pako od vrhunca gorè ne samo sneg nego i zemlju i kamenie ie on globuš pobiral, tak velik i strašen na spodobu iedne pečine postal; grade ako prem iake, zvrhu koieh ie on globuš snega doletel, use ie podrl i ljudi i neme stvari vu nyh živuče ie potukel; gasp. 3/561: zvrhu nje ognjeni globuš obletavajuči na nju opasti nesu mogli; he g ê d u š = guslar, zagr. 5/1. 47: je našel gudce ili hegeduše; i hêgeduš, magj. hegedüş; j â g n u š i j á g n u š skapulier; J ê ž u š i J é z u š jap. 1: evangeli Jezusa 4. 10. 11: J é z u s itd.; mol. 119: J é z u š itd.; k a l d ê u š chaldaeus gasp. 1/208: kaldeuše; k â z u š i k â ž u š casus perg. 5/1.: cažušeu; k ê t u š κοινός, μέτοχος petr. 97: kii behu Šimunovi kētuši; 96: namegnuše ketušem, ki behu vu druge ladje; kl â r u š i k r â l j u š perlenschnur mat. 619: kade spoznali ste, da lečke ljubavi postavljaju se, bi morali kčere onu opravu, on klaruš, on šmuk vzeti, po kojem tak oholna biva; k o g n â t u š cognatus perg. 39/2; k ô l d u š mendicus petr. 88: kolduš; zagr. 5/1. 107: ako koi tvoy dobročinitel nahagia se vu takove potreboče, ti si dužen niega prvo pomoči neg niednoga drugoga naivexega kolduša; zagr. 5/1. 163: hodmo k- s-Lukaču, koi se vu svoiem evangeliu spomina od onoga nevoljnoga kolduša, koi ie bil ulceribus plenus, gledaj sprieda kôdiš magj. kôldús; k o n d û k t u š perg. 72/1: saluušconduetuša; k o n š ê n ž u š: consensus perg. 23/2; k o n t r â k t u š perg. 18/1. 23/2. 40/1.; k ô r u š chorus mol. 44; zagr. 5/1. 66; Krîstuš Christus; labirîntuš zagr. 5/1. 332: na sredi iednoga vrta labirintuša; l â j k u š laicus gasp. 3/541; l î m b u š gasp. 1/885; magistrâtuš zagr. 5/1. 238. 292; m â g u š μάγος petr. 16: mágušov, 20: máguši; M a k a b ê u š gasp. 1/210: pri Makabeuše; m î n d j u š, mindžuš ohrgehänge; m ô d u š modus küzm. 43: ískali so mouduš, kak bi ga prijeti mogli; perg. 44/1: moduš, 28/2. 58/1: moduša, 58/2:

modušem, 1/1: modušeu, 20/1: moduši zagr. 5/1. kakov ie to moduš pulzuš tipati vu suknu zavitum rukum? zagr. 5/1. 154: to moraš lepem modušem i ljubljenemi rečmi činiti; nârduš nardus küzm. 193: narduša; okôluš umweg; oskôruš julus terrestris schnurassel, izgovaraj oskôrš let. mat. 1875. 223; oskôruš i oskôruš sorbus domestica; paradîžuš i paradîžuš zagr. 5/1. 28; patrônuš zagr. 5/1. 126; pêruš gornji — actor, dolnji — in causam attractus perg. 5; ime obitelji, štj.; Pilâtuš Pilatus mol. 118; prelâtuš prälat, perg. 4/1. 46/2. 61/2. 63/1; pretêkštuš vorwand zagr. 5/1. 150: hoteči onu grešnicu pokarati odpravil ie vse (apoštole od sebe) z-ovom pretextušem da...; procêšuš perg. 76/1; prozelîtuš προσήλυτος küzm. 242: nasledüvali so vnougi s' pobožni prozelîtušov Pavla; publikânuš publicanus küzm. 9. 42: publikânuške; mol. 139: publikânüša; petr. 92: publikânüši; pûlzuš der puls zagr. 5/1. 79: potipati žillu kak bie i pulzuš tuče... ovomu načinu tipania pulzuša vi sami jeste zrok, ar ja se od vas vučim tipati pulzuš i spoznavam da platnenomu pulzušu potrebni su prsti od sukna; Râkuš, ime obitelji štj. i hrv.; šîpuš tibicen, mat. 10: šteje se vu pripečenjih Francuskeh, da kardinal Pelvo čujuči šipuše i trumbete kralja Henrika ovoga imena četrtoga vlezujučega vu varaš Paris tak drhtal, tak strašil bi bil se, da njemu lási iz glave bi se podigavali bili, magj. sípoš; tâncuš i tancúš tänzer; termînuš perg. 43/2. 58/2; tîmuš tráva thymus; tovâruš socius; conjux perg. 16/2. 86/1.; zagr. 5/2. 14; Trampuš, ime obitelji; trônuš thronus küzm. 46: trounuš, 8: throunuš, 400: throunuša. 363: throunušje; zagr. 5/1. 94; vânjkuš i vânjkuš kissen zagr. 4/1. 151: vankuš; gasp. 1/661: z vânjkuši, 1/642. 3/459. 487. itd. — Tako i Miklôvuš Nicolaus gasp. 3/484.

b) Naglas dalje prama početku imaju rieči sve prema naglasu latinskih rieči: artíkuluš perg. 35. 48/2; astrôloguš zagr. 5/1. 173: astrologuš; nu i astrolôguš; bárbaruš perg. 1: barbarušeu; filôzofuš zagr. 5/1. 127: dišputacia megj mudremi filozofuši; fólíuš folium, blatt papier zagr. 5/1. 324: se ie kralju čudno videlo videči filozofuša vu štacunu praznom sedeti i nikai drugo ne imeti nego pred sobum jeden folíuš papera pero i tintu; 5/2. 6: ova kniga ne zadržava vu sebe več nego sameh pet folíušev; na prvom folíušu stoi zapisana zemlja...; na drugom folíušu ja čtem široko i duboko morie...; na tretem folíušu ja vidim izpisan zrak...; na četrtom folíušu stojè popisane jakosti ognia...;

na petom i naizadniem foliūšu ja nahagiam izpisanu lepotu i svetlost nebesku; hâbituš gasp. 3/543: nutrnju lanenu spod habitūša izleče halicu Filip; kanceláriuš perg. 41/1: cancellariuši; notáriuš perg. 54/1. 94/1; protonotáriuš perg. 16/1. 75/1; títuluš mol. 49: Ježuš Názarenski kráo Židovski; ete zmožen tituluš naj me bráni od vsega hüdoga; perg. 3/2: tituluši; 10/2. 13/1: titulušem; zagr. 5/1. 66; gasp. 1/209; vikáriuš perg. 86/2: vicariūša. — Pazi: hêlebuš, gen. helebúša ime jarcu, let. mat. 1875. 223.

c) ' na tvorci imaju: fertúš vortuch, sclürze hrv.; gladúš esurio; požerúš fresser; tancúš uz tãncuš tänzer; — tako i njeka imena obiteljska: Kartúš; Pernúš (Bela pr.).

Ima u kranjštini nekoliko imena obiteljskih koja se završuju na š sa suglasnim pred njim, izmedju koja dva suglasna je samoglasno — valjda u — usled nenaglašene slovke izpalo n. p. Kâpš, Krâpš, Mîkš, Pîkš itd., valjda mjesto Kâpuš, Krâpuš, Mîkuš, Pîkuš itd. Čuje se i Pîkš.

88. Mjesto ek (=ѣкъ, ѣкъ) dolazi u nekoliko rieči drugotna tvorka ko. Iz kajkavštine znane su mi ove rieči: cêlepko, ime konju; čfnko, čovjek crne masti; dêčko puer; fîčko, ime konju; macko, ime konju; rîgjko, ime volu; sînko, filius; sûrko, ime konju; špîčko, der spitz aussieht, z. b. igel; vûško lauskerl; zelénko, ime konju.

Kranjština ima malo takih rieči. Meni poznate su samo nomina propria kao pridjevci ljudem: Arko, Bènko, Brâčko, Čêško, Čûčko, Jènko, Mêško, Pènko, Pèrko, Rènko, Slòbko, Stènko, Špêlko i Špèlko, Zórko, Žîtko; Jesènko i Jesénko, Metèlko itd. U Gorenštini krajnje o većinom glasi a: Jènka, Metèlka itd. U gen. itd. primaju ta itd.: Jènkota, Metèlkota ili Jènkata itd.

* * *

Rieči do sele pregledane kažu, da substantiva mužkoga roda od jedne slovke imaju i potisnuti i otegnuti naglas, dakle ^, ", ; Ali rieči s ' ima toli neznatno malo, da se uprav gube u množini potisnuto naglašenih. Meni je poznato preko 60 ovakih rieči. Evo ih: Bèč, bîk, bljúšć, bráč, brést, céh, dél, drém, fóljk, frúht, fúrm, gáj, gréh, gríč, gúnj, hám, hlév, hlód, hólrm, hrást, hríb, hróšć, 'Ig íl, kíp, klíp, kljúć, kót, králj, Kránj, križ, lék, lév, máj, mîr, mláj, óž, pár, pék, plášć, pólh, pólj, pót, prišć, pród, psár, ril, Rím, sód, stál, stár, stèrž ili stòrž, stólp, stríc, ščáp, tálj, tkáč, tñn, túž (?),

*

úm, válj, vnúk, vráč, žnjač, žúlj. Od ovih su meni bez sumnje strane rieči ove: ceh, foljk, frucht, furm, gunj, ham, kip, kralj, Kranj, križ, lek, maj, par, pek, psár custos canum, Rim, star, talj; nu biti će još njeke tugje, a njeke bile su dvoslovčane: beráč češće nego brač; tkač je upravo tkač; psar upravo psar; žnjač: žnjač; star je nastalo preko sekstár, sestár, sestar, sstar, star od sextárius kao car preko cesár, cšár, csar; stric je mjesto strijec; vrač možda mjesto vrdáč (sравни Geitler o paras. guturalih iza dentala rad XLIV. str. 129. §. 25); stèrž je odviše lokalna rieč a uz nju rabi i strž; u drugih dolazi uz ' i " : hrást uz hräst, bík uz bìk, lèv uz lèv itd. Odbije li se od navedenih 65 rieči nabrojenih 17 stranih, to ne ostane ni punih 50 jednoslovčanica otegnuto naglašenih. Prema tomu može se dakle reći, da su take rieči iznimke te se dade postaviti kao pravilo: U slovenštini imaju jednoslovčana substantiva mužkoga roda samo potisnuti na glas s.

Ovo pravilo u srbsktini valja bez iznimke za sve rieči od jedne slovke te se recimo dān dies i dān datus posve jednako izgovara, dočim se u slovenštini razlikuje dān dies i dān datus. Nu ipak ima srbski jezik posebnu vrst substantiva s ^, koji se u ostalih padežih mienja na '. Takovih Daničić u Glasniku društva srbske slovesnosti sv. VIII. str. 11 navodi do 90, od kojih su 17 imena vlastita a jedno 10 stranih. Neće biti s gorega, ako ih ovamo prepisem: ál gen. ála, am, bač, ban, Beč, bik, Brač, brest, bun, cegj, čam, čkalj, čak, Drač, drem, dren, dvor, gaj, gjak, Gjur, greh, grm, Gruž, gunj, ham, hram, hrast, hum, kec, kip, klip, ključ, kralj, križ, Krm, kut, lek, Ljig, luč, mal, málj, mir, mit, Nin, Niš, nož, panj, Pek, plašt, prišt, prud, put, Rat, rif, Rim, rušt, sap, skut, smilj, smugj, sregj, Srem, Stig, stric, stub, stup, sud, svak, svinj, šam, šaš, šib, škip, špag, štap, štit, šúljevi, trud, Ub, úljevi, um, valj, vranj, zlić, zor. Njeke ove rieči koje imaju u srbsktini dug vokal skratitše ga u slovenštini, barem u gorenštini n. p. bìk, drèn, dvòr, hrām i hrām, hräst i hrást, nõž, svāk, trüd, ùm; a njeke drže svuda ^: pānj gen. pānja; u ugrskoj slovenštini bit će više rieči s '.

Dosljedno imalo bi to pravilo valjati i za višeslovčane rieči s naglasom na dugoj zadnjoj slovi kako u srbskom jeziku zbilja nema nijedne rieči s ' na zadnjoj slovi. Nu u slovenštini ima prilično substantiva s ' na zadnjoj slovi premda puno manje nego onih sa ^ ili s ".

Ovo je pravilo u drugom pogledu nekako nalik na pravilo stare njemštine: *geschlossene sylbe* ist *kurz*. Od toga ima pravila u sadašnjoj njemštini iznimaka te dolazi i u zatvorenoj slovcu dugo samoglasno. Ove su iznimke nastale vremenom odatle što Niemci kao i mi govoreći diele rieči po eufoniji a ne po etimologiji n. p.: *tha-les* a ne *thal-es*. Ovakovim se dieljenjem često otvaraju zatvorene slovke a otvorene su slovke Niemcu duge pa s toga što u deklinaciji otvorene, dakle duge, slovke češće rabe, dakle češće na uho udaraju nego li zatvorene. n. p. *thā-les*, *thā-le*, *thā-ler*, *thā-lern* češće u govoru dolazi nego *thal*, to je ta češće čujena dužina prešla i na zatvoreni glavni oblik *thāl*.

Možda je nješto slična djelovalo i u slovenštini kod jednoslovčanica i onih višeslovčanih substantiva, u kojih je zadnja slovka naglašena. Meni barem čini se tomu veoma slično to, što se kod velike većine Slovenaca naglašeno kratko samoglasno jednoslovčanicā i na zadnjoj slovcu naglašanih višeslovčanih rieči produži, čim rieč deklinacijom naraste a naglas ostane na istom samoglasnom, n. p. *brāt* a gen. *brāta* dat. *brātu* itd.; *pogrēb* a gen. *pogrēba* itd.

* * *

Kako se je već kod ženskih substantiva na *a* opazilo, opaža se i kod mužkih na suglasno, da kranjština baš ne ljubi naglasa na predlogu. Više vole ga ugrska slovenština i kajkavština. Ima doduše i u kranjštini rieči s naglasom na predlogu: *násad*, *pâjek*, *pòsel*, *prélaz*, *prísad*, *náuk*, *rázum*, *sósed*, a najviše takih u kojih ima (široko) *o*: *náhod*, *národ*, *pòkrov*, *pòtok*, *prélog*, *prèstor*, *prèvoz*, *príhod*, *rázor*, *sprèvod*, *zákon* itd., ali naglas ostaje obično samo u nekoliko rieči i u ostalih padežih na predlogu kao: *pâjek*, *pòsel*, *zâbel* gen. *pâjeka*, *pòsla*, *zâbla* mjesto *zâbela*; većinom skoči opet s predloga na slovk u napried: *násad*, *náhod*, *národ*, *pòtok* gen. *nasáda*, *nahóda*, *naróda*, *potóka* itd. Ugarska slovenština i kajkavština, kako već rečeno, bolje čuvaju naglas na predlogu, ali i u ovoj potonjoj ima prilično takovih substantiva, koja u gen. i ostalih padežih naglas s predloga gube: *òblok*, *òbraz*, *pòzroj* itd. gen. *oblóka*, *obráza*, *pozója* itd.

* * *

Hoće mi se ovdje nješto u kratko napomenuti, o čem sam mislio govoriti na pose svršivši naglas u adjektiva i verba.

Podgorski (= Luka Svetec) u članku: „o slovenskom naglasku ali akcentu“ Novice 1863 str. 98 veli: Razun naglaska je pa pri

našem slovenskem narodu v besedah mehko — ali ostro-kratko naglašanih v navadi še neko drugo poudarjanje, ktero upotrebljuje, da besede v nekem glasovnem primerju izgovarja: Ker je podobno pesniškemu ritmu, bom ga jaz imenoval *ritmiški priglasek* ali kratko ritem. Mi Slovenci delimo se zastran ritma na dvoje: eni se držimo bolj jambovskega, drugi bolj trohejskega ritma. Ta ritmiški priglasek je *slabeji od naglaske* ter tega po navadi ne more premakniti, prikazuje pa svojo veljavo s tem, da pri trohejcih udarja z neko silo *pred* naglasek, pri jambovcih pa *za* naglasek in da tako naglasek pritrdi ali oslabi. Imenoval bi to udarjajočo silo v prvem slučaju *ritmiško predglasje*, v drugim pa *ritmiško zaglasje*. Primeri naj to bolje razjasnijo. V *enosložnih* besedah se ritem le malo pozna; vendar trohejci mehke glasove malo trje izgovarjajo, da se človeku zdi, kakor da bi pri njih ritmiško predglasje zadevalo prvo polovico glasú, kakor da je n. pr. pòôt*) namesti poôt, rèp namesti reép: Jambovcem je prva polovica glasú brezglasna. More biti da je ravno ritem kriv, da so se v' nekih krajih mehki dolgi glasovi sčasoma poostrili: rèp, vròč namesti rēp, vròč. Še manj razločka je v ostrih enosložnicah. Pa vendar se človeku dozdeva, kakor da bi tudi v teh trohejci bolj na prvo, jambovci bolj na drugo polovico glasú udarjali: More biti da je ravno od tod prišlo, da se ostri kratki glasovi nekod nemo izgovarjajo na pr. krùh, mřš namesti krùh miš, kakor da je krù-eh, mř-eš (mřš), dokler se drugod ti glasovi čisto razločno govore: krùh, miš. 2) V *dvosložnih* besedah bije ritem pri trohejcih na prvi, pri jambovcih na drugi slog n. p. po trohejski: glà-áva, lì-àpa, pri jambovcih pa glávà, lìpà. Opomba: v družilniku devajo tudi jambovci ritmiški priglasek na prvi slog: z žèno, pod lìpo, ter se ta njihov padež ujema s trojeskim imenovalnikom. 3) V *trosložnicah*, ako je naglašen prvi slog, pada ritem pri trohejcih na ta slog ter naglasek pritrjuje, pri jambovcih pa na drugi slog ter naglasek prvega sloga oslabljuje. Za primer vzemimo: bütara, čütara. Izgovarja se tedaj po trohejski: büt-ütara, čüt-ütara, po jambovski pa bütàra, čütàra. Ako je pa naglašen drugi slog, pri trohejcih ritem ali ostaja na istem slogu ali odskakuje za en slog nazaj, pri jambovcih pada na konec. Tako se govori petica po trohejski: peti-ica ali pètica, po jambovski pa: peticà. Tudi tukaj se jambovski družilnik: z bütaro, s čütaro, s petico ujema s trohejskim imenovalnikom. — Kar se tiče krajev, to mi se vidi,

*) Podgorskemu rabe Mažuraničevi znakov: ^ mu je Vukov ' itd.

da se kranjski Gorenci drže najčisteje jambovskega ritma; trohejskiga pa Notranjci, Goričani, Primorci, Štajerci in hrvaški Slovenci.

Sto Podgorski zove *ritmičkim priglasom* to je glede tro- i više-slovcanih rieči L. Masingu: die Hauptformen des serbisch-chorwatischen Accenten pag. 58. sq.: *Zweisylbenaccent*: „zwei unmittelbar auf einander folgende Syiben eines und desselben Wortes werden zum Hochtou emporgehoben, während den übrigen vorhergehenden Sylben eine niedrigere Tonlage, der Tieftou gegeben wird. Das Intervall zwischen Höhe und Tiefe ist kein sehr bedeutendes, nur etwa eine Terze: bei nachdrücklicher, lauterer Aussprache vergrößert sich das Intervall, so dass während die tieftonigen Sylben ihre Tonlage behalten, oder nur unwesentlich verändern, die hochbetonten höher klingen als sonst. Was die *Stärke* der Stimme betrifft, so ist entsprechender Weise auch sie in den mehr betonten Worttheilen nicht sehr überwiegend. Nur steigert sie sich bei lauterem nachdrücklicherem Sprechen zu einem höhern Grade, und also zu einem stärkern Uebergewicht über die weniger betonten Worttheile. — So werden in kräljica die beiden ersten der drei kurzen Sylben *stärker* und *höher* als die letzte und zwar *beide gleich hoch* und wie es scheint auch gleich stark gesprochen. Die erste der beiden hochbetonten Sylben wird, da sie kurz ist, ohne den geringsten Anhalt der Stimme und Auffallend schnell gesprochen, dagegen scheint die Stimme, ehe sie zum tieftonigen — *ča* — hinabsteigt, einen Augenblick auf der vorhergehenden Sylbe (— *lj* —) sich aufzuhalten, aber nicht auf dem Vocal (*y*) — dieser bleibt *völlig* kurz —: es ist als ob sie an dem zwischenstehenden *Consonanten* (*c*) einen Moment hängen bliebe. Man kann den Accent dieses Wortes fürs Auge so darstellen: *kräljī-ča*. — Sravni Masingovu kraljica sa

Podgorskoga gore navedenom rieču pětica. — Kräljica do duše govore štokavci, ali Kranjca niti pravoga Kajkavca ja do sele tako naglašivati nisam čuo; po *mojem* sluhu govori i Kranjac i Kajkavac nom. kraljica a instr. s kräljicō, kräljicūm. Istina da se amo tamo megju Kajkavci čuje pětica, ali je to štokavski upliv. Podgorski naglašuje: būtara čūtara (Vuk: čutura). Tako naglašuju doduše Kranjci prama Istri po susjednom uplivu, ali meni, — možda jer Gorencu — je u dugo i u būtara i u čūtara, kao a u gláva i kao svaka nezadnja naglašena slovka, govorila se otegnuto, dižućim se tonom (´), ili potisnuto dignutim tonom (˘). — Nu u gorenštini zbilja opazujem neki „priglasak“, ali samo u slovkah iza otegnuto naglašene slovke pa mi

glasi „bútara“ malo ne kao štokavcu „národi“, kako to Masing opisuje: „Ist der erste der beiden hochtonigen Vocale lang, so wird er nicht mit gehobenen, sondern mit sich hebendem Tone gesprochen; dabei ist eine etwas gesteigerte Anspannung der Stimmkraft, die wohl noch im Verlaufe der Hervorbringung der betonten langvocaligen Sylbe ein wenig wächst, wahrnehmbar. So wird das ā in nārōdī mit einer ziemlich stark tönenden Steigung der Stimme von einer tiefern zu einer höhern Tonlage gesprochen. Die Spannung der Stimmkraft ist dabei stark genug, um ohne erneuerten Anlauf auf die folgende Sylbe (— rō —) überzugehen und diese gleichfalls hoch und noch mit einem gewissen Grade von Stärke erklingen zu lassen; erst die letzte Sylbe (— dī) wird in der tiefern Lage gehört. Der Accent dieses Wortes lässt sich einigermassen so veranschaulichen:

Allegro assai

Auf der Sylbe — rō — liegt noch ein leichter Ictus. Da sie kurz ist, so folgt ihr die letzte Sylbe — dī mit grosser Schnelligkeit“.

Ovak o naglašene rieči bilježi Masing tako da nad vokal duge slove stavi znak dužine nad kojim stoji značič ' tako da se sprieda drži znaka dužine, a drugu kratku a naglašenu slovu bilježi znakom kratkoće s piknjicom u njem. Tih znakova tiskara ne ima te ću ja bilježiti naglas znakom ' i ` a priglas znakom ` . Tako naglašuje Gorenac na pr. ove rieči a) iz ā deklinacije: bûtāra, ćûtāra, kûmāra; bāṽtōra, cîmbōra, ċādōra, lābōra, mās̃kōre, sīvōra; vîzāle, pāvōla, škramōla, dētēlja; ājdōṽščina, kožūhōvina, glāžōvna, svātōṽščina, lākōta, jāgōda; dēlāvka, rājāvka; brézōvka, jālōvka, lés̃kōvka, ščínkōvka; vāṽrōka žāt̃lōka, nāṽlāka (ili možda pravije nālōka), Rādōličanka, Túpāličanka; āhtīnga, cāj̃tīnge, cērīnga, fālīnga, féstīnga, irīnga, lēbīnga, mánīnga, rāj̃tīnga, šénkīnga, véz̃īnga; 'Id̃ga mjesto Idrija, sód̃iga; mác̃ōha, rāntāha; bûtārica, ćûtārica, dāṽkārica, méznārica, pūrgārica, rih̃tārica, štrīgōlica, véṽerica, ājdōvica, flōvica; lākōtnica, pōkālica, sklādālnica, kūkāvica, kr̃ščēnica, māj̃erica; cērkvica (izgovaraj cērkvica), lāt̃vica, mēr̃kūca; prēs̃lica (izgovaraj prēs̃lica), kápl̃jica, konōpl̃jica, vēs̃lica itd. — Izpade li iz ovakovih rieči u govoru i, koje bi imalo imati „priglasak“, to može priglasak pasti na slovu dalje, na zadnju n. p. báb'cā, cúnj'cā, mēr'cā, pén'cā,

prál'cà, ròk'cà, túrš'cà (upravo turščica) úl'cè; báb'nà, júz'nà, kèt'nè, pòljšč'nà, révšč'nà; áf'njà, júd'njà, gròf'njà, Láh'njà; ljúl'ka, ólj'kà, ót'kà itd. U padežih, u kojih se ' mienja na ^ (na ^), toga priglasaka nestane, dakle u sing. instr. z bûtaro, s kočûhovino, s Tûpaličanko itd. — b) iz π -deklinacije: brátrānec, délāvnik, krompír-jěvec, Boštétōvec, Márkōvec; délāvec, cērāvec, kímāvec, rájāvec, strādāvec, špārāvec, šúntāvec, boléhāvec; brínōvec, hrúšččēvec, krášēvec, krúhāvec, zaróbljēvec; címpřman; lótrnik, nógrādnik, ósēlnik, sóprāznik, tékāvnik, nájdēnik itd. Ako iz ovakih rieči izpane poluglasno *e*, ili *i*, koje bi imalo imati priglasak, to pada priglasak na zadnju slovu: brátrān'c, délāv'c, nájdēn'k itd. i u riečih ostalih deklinacija i konjugacije. U padežih u kojih se ' mienja na ^ toga priglasaka nestaje n. p. pri brátrancih, z brátranci; pri zaróbljencih itd. Nu često se priglasak toli slabo osieća kao da ga ni neima osobito kad se rieč ne sama nego u izreci govori. Ali kadkada tako udara na uho, da ga pjesnici, dakako od nevolje, uzimlju za glavni naglas, n. p. preš. 72: kaj čútar'co čez pléča iz mésta vùn hitiš? a malo niže: ko nájdejo ga, prázna čutárčica leží; 63: že póstljica postlána-je svátovšina zbrána, a 79 (82. 84): biló ni godú, svátóvšnje, semnjà de tjè ne bíli bi vabíli gà; 51: al ljúbíš me Júdovska hči? (— a 50: Júdovsko deklè —); 89: Pél je v súznosti želézni Jeremij žalòst globòko; 113: Slávšine tí júžnih sò janičárji dežel, 150: dva jézna kèruba z mēčam ognjēnim (—); 50: ker témpelj njih dēleč (—) stoji. — Ovoliko o tom ovdje dosta, da se konstatuje, da je prije g. Masinga istu stvar g. Podgorski god. 1863. nekako slično kao zweisylbenaccent tumačio.

B. Kako se naglas u deklinaciji mienja.

I. U jednoslovčanih substantiva.

Jednoslovčane rieči imaju

- a) ^: sîn, b) ^: pōd, c) ^: gréh.

a) Rieči s ^ u sing. nominativu.

Sve ove rieči mogu imati naglas u svih padežih na onom vokalu na kojem je u sing. nomin. U tom slučaju imaju

α) one rieči koje znače što živa, za tim one u kojih ima vokal u pak obično i strane u svih padežih u sva tri broja ^ . Evo primjere:

	singular:			plural:		
nom. voc.	sîn	brûs	rôr	sîni	brûsi	rôri
acc.	sîna	brûs	rôr	sîne	brûse	rôre
gen.	sîna	brûsa	rôra	sînov	brûsov	rôrov
dat.	sînu	brûsu	rôru	sînom	brûsom	rôrom
loc.	sînu	brûsu	rôru	sînih	brûsih	rôrih
instr.	sînom	brûsom	rôrom	sîni	brûsi	rôri

dual:

nom. voc. acc.	sîna	brûsa	rôra
dat. instr.	sînoma	brûsoma	rôroma
gen. i loc.	kao u pluralu.		

β) Ostale rieči u sing. loc. i u dat. kad dolazi s predlogom mie-
njaju ^ na ^, a u kojih ima vokal o na ^ . Nu to biva ponajviše u
riečih s vokalom e = τ ; ostale imaju i u ta dva padeža češće ^
nego ^ . Evo primjere:

	singular:		plural:	
nom.	brêg	rôg	brêgi	rôgi
voc.	brêg	rôg	brêgi	rôgi
acc.	brêg	rôg	brêge	rôge
gen.	brêga	rôga	brêgov	rôgov
dat.	brêgu, k brêgu	rôgu, k rôgu	brêgom	rôgom
loc.	brêgu	rôgu	brêgih	rôgih
instr.	brêgom	rôgom	brêgi	rôgi.

dual:

nom. voc. acc.	brêga	rôga
dat. instr.	brêgoma	rôgoma.

Rieči s vokalom a imaju ^: na glâsu, pri slâpu, v strâhu, v stânu;
ali češće: po glâsu, v grâdu, v hlâdu, v prâhu; s vokalom e = τ
na bêgu, k brêgu, v evêtu, na jêzu, v krêgu, na lêdu, v lêsü,
v méhu, po slêdu, pri svêtu ták, v tem véku, po zlébu; s vokalom
i: na zîdu, ostale vole ^; s vokalom o imaju ^: na brôdu, v dôlu,
na dôlgü, na dômu ravn. 1/194: proti dômu, ravn. 1/56. 221: na
dômu, savni met. 181; v drôbu, na gnôji, po gôdu, ravn. 1/92:
velika noć se je reklo temu gôdu; savni met. 181; o grômu, pri
hôdu, na môtü, savni met. 181; po nôtü, na rôgu; v rôdu ravn.
1/131: jest sim vam v' rôdu, 1/265: s ktirimi si je v' rôdu itd.
savní met. 181; v sòku, na štòru, na vòzu, ravn. 1/228: na vòzu
ga domu. pelajo.

U rezijanštini ima, kako je vidjeti iz Boduena, nekoliko rieči s $\hat{a}$ u sing. nom. koje u ostalih padežih svoj dugi vokal skraćuju, a to su njeke rieči s vokalom *o* riegje *e*. U pomenuta učenjaka čitam bôga §. 79. gen. od búh (=bôg); dôma §. 32. 169. gen. od dùm (=dôm); hnôja §. 28. gen. od hnûj (=gnôj); s mòston §. 116. od mûst (=môst); rôga §. 79. gen. od rûk (=rôg); wôza §. 169. gen. od wûs (=vôz); zi zwònon §. 116. gen. od zwûn (=zvôn); læda §. 169. gen. od lîd (=led); læsa §. 169. gen. od lis (=lês); snôga §. 79. gen. od snîk (=snêg). Nu ipak kûsa §. 116. gen. od kûs (=kôs merula) z búhon §. 84. = z bôgom. Ovo se sudara sa srbštinom. Daničić u Glasniku društva srbske slovesnosti sv. VIII. str. 12. i 13 nabraja do 50 rieči u kojih ima sing. nom. $\hat{a}$ u ostalih padežih dolazi " (ili '), od kojih ima 36 vokal *o*, 8 vokal *a*, 2 vokal *e* = $\mathfrak{a}$, a nijedna s vokalom *u*, *i*. Njeke navedenih rieči imaju u slovenštini već u sing. nom. kratak vokal n. p. bôj, bôk, brôj, dëž, kôt, kôv, kräj, krôv, löv, røj, röv, skök, smök, stvôr, zbôr.

Nu obično sve rieči s $\hat{a}$ naglas u njekih padežih premještaju na padežni završetak i to 1) kao $\hat{a}$ u sing. gen. α) bez iznimke u riečih s osnovom na $\mathfrak{a}$ = $\ddot{u}$, gdje je to $\mathfrak{a}$ = $\ddot{u}$ stupnjevano na *u* prema staroindskom nastavku *ôs*, što biva često u kranjštini, riegje u ugrskoj slovenštini, nikada u kajkavštini: sinû = staroind. sunós, koji je nastavak prešao i u premnoge $\mathfrak{a}$ = $\ddot{a}$ -osnove; β) kad se završuje na *a*, što često biva u kranjštini, češće u ugrskoj slovenštini a u kajkavštini, koliko do sele znam, nikada: medâ, sinâ; b) u sing. instr. ali dandanas riedko: z lesôm, z možêm, ali se izgovara z lsâm, z možâm; c) u plur. nom. kad se završuje na *je* ugr. i *ke* po $\mathfrak{a}$ = $\mathfrak{i}$ -deklinaciji, što je skraćeno od ije (íje?) te je prema staroind. ájas u gatájas: gostjê (od gostíje?): ljudjê, možjê i to u kranjštini i ugrskoj slovenštini, ne u kajkavštini; pa kad se završuje na *i*, ali veoma riedko: sinî; d) u plur. acc. i kad se završuje na *e* i kad mu je završetak *i*: sinê, možê; sinî, darî i to u kranjštini i ugrskoj slovenštini, u kajkavštini je naglašeno *e* dosta riedko, a završetak *i* ni ne dolazi; e) u dual. nom. voc. i acc. kad se završuje na *a* i kad mu je završetak *u*: dva sinâ, dva sinû. Ovo potonje rabi kranjštini, a ono prvo kranjštini i ugrskoj slovenštini. — 2) kao $\hat{a}$ u plur. gen. uvijek kad je genitivni oblik jednak sing. nom.: móż, vlás, zób; pa kad se završuje na *i* obično samo: ljudí i dní, i kad mu je završetak *u*: sinú; b) u plur. dat. uvijek kad se završuje na

em: možém, ljudém, tatém; kad što u kajkavštini na *om*: domóm' pak valjada u rezijanštini na *in*: mužin §. 31. 159; c) u plur. loc. kad se završuje na *eh* bez iznimke u kranjštini: ljudéh, možéh, vlaséh, zobéh; u ugrskoj slovenštini, gdje mjesto *eh* dolazi *ej*: bregěj, drogěj, i u kajkavštini na *eh* i *ej*: daréh; tako će biti valjda u rezijanštini *ih*: tà par judih §. 184; d) u plur. instr. kad se završuje na *mi*: ljudmí, sinmí, darmí u kranjštini, ugrskoj slovenštini i kajkavštini, pa valjda i u rezijanštini: za judmí §. 184; e) u dual. dat. i instr. kad se završuje na *ema*: možéma, — 3) kao " u gorenštini u sing. loc.: pri slapù, na lanù, na plazù, pa tako i u sing. dat. kad rabi s predlogom: h slapù (čitaj h svap`b). Tako i u rezijanštini: tàh mostò §. 175; tà na mustù §. 207.

Sve rieči s [^] — pa kadšto i strane — mogu primiti slovkú *ov*, *ev* što je stupnjevano krajnje *ɤ* = *ü*, te je prešla i u *ɤ* = *ä*-osnove, koja je u kranjštini, na koliko je meni poznato, svuda naglašena kao u sanskrštini sing. dat.: sūnávē, plur. nom. sūnāvas, i to ima [^] u svih nezadnjih slovkah, a ' (kadšto ali riedko i [^]) u zadnjoj slovci. U ugrskoj slovenštini slovka *ov* dolazi obično samo u plur. nom. acc. gen. i to često bez naglasa. U kajkavštini slovka *ov* gotovo ni ne rabi, ali se plur. gen. završuje na *ov* (izgovaraj *of*) i tuj je veoma često ' a i [^] na *o* u *ov* ne samo u jednoslovčanih s [^] nego i u višeslovčaoih: daróv, kloštróv, pozojóv itd. U rezijanštini dolazi *ov* ali bez naglasa: dóbove, sinavi.

Evo primjere

singular:

nom. voc. acc.	slâp môst
gen.	slâpa, slapâ, slapû; slapôva môsta, mostâ, mostû; mostôva
dat. loc.	slâpu, k slâpu, k slapû; slapôvi (ugr. možêvi) môstu, k môstu, k mostû; mostôvi
instr.	slâpom, slapôm; slapôvom.

plural:

nom. voc.	slâpi, slapjê, slapî; slapôvi ugr. slâpove i slapouvje môsti, mostjê, mostî; mostôvi
acc.	slâpe, slapê, slapî; slapôve môste, mostê, mostî; mostôve

gen.	slâpov, (slapú, slapí); slapóv môstov, (mostú, mostí); mostóv
dat.	slâpom, slapém, slapóm; slapôvom môstom, mostém, mostóm; mostôvom
loc.	slâpih, slapéh; slapôvih môstih, mostéh; mostôvih
instr.	slâpi, slapmí; slapôvi môsti, mostmí; mostôvi.

dual:

nom. voc. acc.	slâpa, slapâ, slapû; slapôva môsta, mostâ, mostû; mostôva
dat. instr.	slâpoma, slapéma; slapôvoma môstoma, mostéma; mostôvoma
gen. i loc.	kao u pluralu.

Ovdje neka stoji deklinacija rieči d â n d ê n

singular:

nom. voc.	dân, dên
acc.	dân, dên,
gen.	dâna, dnê; dnôva, dnêva
dat.	dânu, dnû; dnêvi, dnôvi
loc.	dânu, dnû; dnêvi, dnôvi
instr.	dânom, dnêm; dnôvom, dnêvom

plural:

nom. voc.	dâni, dnî; dnôvi, dnêvi
acc.	dâne, dnî; dnôve, dnêve,
gen.	dânov, dnêvov, dnóv, dní
dat.	dânom, dném, dnôvom, dnêvom
loc.	dânih, dnéh; dnôvih, dnêvih
instr.	dâni; dnôvi, dnêvi (dnêvmi)

dual:

nom. voc. acc.	dâna, dnî; dnôva, dnêva
dat. instr.	dânoma, dnéma; dnôvoma, dnêvoma
gen. loc.	kao u pluralu.

Evo nješto primjera za potvrdu da naglas zbilja pada na padežne završetke

sing. gen. et. i. v. na u

a) u kranjštini

Kazao sam da ima sing. gen. kad se po u-deklinaciji završuje na u na tom u [^]. Premda u Dalmatina i drugih pisaca često neima nikakve bilješke na tom u, ipak ću primjere iz njih navoditi, jer ne sumnjam ni najmanje da se ima tako čitati, gdje god gen. na u dolazi.

â r (rieč koju je pater Markus sâm skovao prema njem. ur) tschup. 35: kolkajn očitneh naperjaznost na svejtu ustane, katire drugega a r ú ali začetka nimajo, koker navednost?

d â r, dalm. sirah 4: ne odlašaj dati dar u timu potrebnimu; kast. cil. 217: kateri nič ne počuti tega dar ú, se skoraj ne zahvali; 218: te dobrute ali dar ú némaš zdajci povrniti; rog 18: múja ni brez dar ú; 463: je nad tem vidit bila ena podoba inu začetik tega dar ú te svejtlobe.; škr. 230: ne odtegni potrebnimu dar ú; 268: nobeni dejl dobriga dar ú ne pusti v nemar; ravn. 1/14: Kajna bog in njegoviga dar ú kar ne pogléda; 1/51: vzàmi to bitev dar ú od mojih rók; 1/170: vzàmi tedaj to bitvo dar ú od svoje dekle; 1/234: prejmi od mene to bitvo dar ú; 1/335: od veliciga dar ú boljši je lepa beseda; 2/77: bodo tega dar ú delézni, itd.

c v ê t čb. 4/32: zlate jablane šibíjo — se od zlahtniga sadú, — tamkejš rože ne zgubíjo — mraza zimskiga c v e t ú.

d ô m, dalm. gen. 24: kateri je mene iz mojga očeta hiše vzel inu iz mojga d o m u.

gl â d, gol. 172: taiste (roje) čez zimo od gl a d u pustijo konc vzeti.

gl â s, dalm. jer. 42: ne bomo trobentniga glas u slišali; schön. 167: one bodo mojga glas u poslušale; kast. cil. 97: zamaši tvoja všesa, de tebi ne perpelajo mejstu dobrega glas ú en húd glas; tschup. 213: on je usta imel, ali glas u nisu od sebe dale; pohl. opr. 126: katir od grumečega glas ú božjega von zlety; 266: glas ú tega vas kličejočega bogá na slišete; gol. 51: čebelle scer nimajo nobeniga družiga glas u koker taistiga z svojmi faflami; 73: zla-kane čebelle tud pred žrełam sedíjo pa brez vsega glas u; traun. 291: iz njih gârla ny glas ú slišati; ravn. 1/100: kdo ne bo vesel glas ú zagnal? 224: ni ga ne odgovora ne glas ú; 105: božjiga glas ú ljudje sámí v sebi niso slišati več hotli; 2/92 170. 175. 195. 283; prema tomu ima takov naglas i sastavljena rieč raz-gl â s u tschup. 22: žele te hvale, tega raz gl a s ú.

g ô d preš. 79. 82. 84: biló ni g o d ú svatóvsnje semnjà, de tje ne bilí bi vabíli ga.

g ô st, dalm, ev. mat. 25: kadaj smo tebe eniga g o s t u vidili? rav. 2/212: híšni gospodár je g o s t ú objél.

g r á d, rog. 65: fabula od lete káže rěšnyco iz to danášno Mario od nje slověčiga ne daleč od Jeruzalema ležěčega g r a d ú Magdalo Magdalena imenváno; čb. 4/36: v'ti tesnobi razvaline so gradu nekdanj'ga še, ko ga naše domovine vítez Lamberg zidal je; preš. 178: ne meč, ne móč g r a d ú trdnjáve bogóv ne móre réšit' slavnih staršov.

k r ê g, tschup. 426: polni sitnoste navole k r ê g u, nalubnoste.

k v á s: dalm. lev. 2: vy némate obeniga q u a s u ni medu vmejs vužgati gospudu; kast. cil. 24: enu malu q u a s ú dosti moke okisa; tschup. 177: enu malu q u a s ú je že zadosti cělu testú ski-sati; rav. 2/202: nekoljko k v a s ú velíko móke prešíne.

l â n, schön. 332: ona je yskala vollno inu l a n ú inu déla z' svějtom svoih rók.

l ê d, preš. 152: po zími se snegá, l e d ú kristáli, demanti rôse blískajo po léti.

l ê s, gol. 94: en kos l e s u noter utekni.

l í s t, dalm. jer. 29: letu so besede tiga l y s t u; dalm. u predgovoru k rim.: s. Paul v drugim capituli le tiga l y s t u izviža, de so vsi Judje grešniki; ... prez taciga zastopa le tih besed ne boš ti le tiga l y s t u s. Paula zastopil; dalm. ezdr. 4. 5. 7: le tu je odpisek tiga l y s t u; ezdr. 4: tu pismu pak tigu l y s t u je bilu po Syrerskim pisanu; ester. 9: po vseh besedah tiga l y s t u.

m â l, gol. 80: matica od taistiga m a l u začne jajce polagati.

m ê d, dalm. gen. 43: pernesite balžama inu m e d u; lev. 2; 3. reg. 14: eno kruglo m e d u; 2 hron. 31: so dali veliku prvin od žita mošta ojla m e d u inu vseh žlaht lejtine na puli; jer. 41: imamo skrivenu blagu od pšenice ječmena olja inu m e d u; rog. 210: bil je on iménovan mellifluus poln m e d ū; tschup. 430: okuse enu malu od enega gojzdnega m e d ū; gol. 4: tebi bode vsakateri močen pajn v' dobrih lejtah eno trugo m e d u inu vojska pernesuv; 98: moreš tud čebellam en pouhen sat m e d u za špižo noter dati, 120. 163. 166. 193; jap. so njemu en kos pečene ribe ponudili inu en sat m e d ū; škr. 80: tēmu kateri preveč m e d ū je ny dobru; rav. 1/67: seboj vzamíte hladíla m e d ū dišáv; 1/190: pernesó kralju bōba, leče, phánja, m e d ū, putra; 1/209: preveč m e d ū jesti ni zdravo; rav. abc. 91: ne bom toljko mater kruha

in putra ali na nj medú prosil; čb. 1/14: veséla bučí bučéla, hití po róžicah frkati: medú se nasrkati nevtrudna želi; 1/17: čebéla donósi vam, Janši! medú; na ajdov kruh prósi pogáçar satú.

mêh, gol. 130: če nimaš taciga mehu, tak pa eno cunjó peržgi.

mrâk, dalm. zefan. 1: en dan te temme inu mraku.

ôl, nar, pjes.: ne bom píla medú — ne bom píla olú — bom le píla terân — k' je moj šócelj Zaspljân.

pânj, gol. 13: taisti so eno švoh znamenje enga pajnu; 27: od materje inu štauti enga pajnu; 28. 29. 31. 33. 97.

plês, pohl. opr. 44: katiremu be se otlu dans tolkajn od wogatstva, od plesú, od lepeh gvantov praviti; tschup. 175: vse skuzi le od jegre, od plesu govoriti slišejo.

plôt, rog. 254: govoril ni od eniga trnjaviga plotú inu meje; gol. 37: zatorej je dobro če od zad al od eniga zidu al planke al plotu, al saj od drevja okovarnost dobi; škr. 353: kjer plotú ny, tam bo blagú razpopadenu.

pôt, čb. 4/59: kdo pita trebuh brez potú močila, naj bode 'z zlate sklede, naj 'z torila? jap. prid. 1/313: koliku potu, koliku nepokoja košta le tó! nar. poslovice je: brez potú ni medú.

prâh, dalm. 2 hron. 1: ti si mene h' krajlu postavil čez en folk kateriga je tulikajn kakor prahu na zemli; nehem. 4: tiga prahu je veliku; cantic. 3: kdu je ta katera sim gori gre iz pušave kakor en raun dim, kakor en duh od myre kadila inu vsiga žlaht prahu eniga apotekarja? rog. 26: kir se najde kaj prahú; tschup. 211: v' unemu kjer sonce skuz oknu noter seje bomo mi napreštivenu veliku sončnega prahu zamirkali; škr. XIII: so bily od dèžja prahú inu sončniga perpekanja od zvúnaj črni; 113: gori gre iz pušave kakòr stèbèr dima iz dišave od myrre kadila inu vsega sploh prahú eniga dišavarja; škrb. 51: ena pest prahú; rav. 2/13: sama se vgléda tako rekóč spod prahú potégнено; 2/14: izlékije jih spod prahú.

râst, jap. prid. 1/362: je lejpe štalti inu rastu.

rêd, dalm. 4. reg. 25: ta dvornik je vzel farja Seraja tiga prvega red u inu farja Zephania družiga red u.

rôb, rav. 2/168: robú le njegoviga oblačila se bom dotaknila, ozdravila bom.

rôd, dalm. num. 34: taku so ta dva roda inu ta polovica rodu svoj dejl prejeli; rog. 23: nisim le jest en syn tiga Jemini, od zláhte tega nêr porednišiga rodú Benjamin? 47: bily so njemu

eno silnu bogáto lepo, visokiga stanú, žlahtniga rodú damo za nevejsto dali; tschup. 275: od nobenega žlahtnega rodú; škr. 170: jest sim od rodú prviga iz parsty stvárjeniga človeka; 246: ne bo hudú od tvojiga rodú govóril; 389: Jese od rodú Juda; 396: od njegoviga rodú; traun. 75: gospódov sklep pak ostáne na vekomu inu misli njegoviga srcá od rodú do rodú; 165: kateri ste Izraeloviga rodú; ravn. 1/249: moja pravica je pa vekomaj in moja blagóst od rodú do rodú; 287: Izraelci so bili Judoviga rodú; preš. 50: rodú Abrahamovga hči; 52: ní nje vére nje rodú; 95: kómej zastávil, roják, si peró préd praznuvajóče v zgúbo veliko rodú, kríviga dókaj zamúd.

s á d, dalm. gen. 3: my od sadu téh driues v' tém vrti jémo, ali od sadu tiga drivésa je bug rekel: ne jéte; jer 35. 40; jerkl. 4; miha 7; amos 8; ev. mat. 3. 7. 13. 21. itd.; schön. 216: ne more enu dobru drivu hudiga sadu pèrnesti inu hudu drivu ne more dobriga sadu pèrnesti. Vsaku drivu, katiru dobriga sadu ne pernese, tu bo posekanu; 332: je en vinógrad zasadil od sadú svojih rók; 333: dajte nij od sadú svojih rók; 337: bo pèrvèrgèl temu góri jemajnu sadú vaše pravice; kast. cil. 316: aku tu pšeničnu zrnú v zemlo padajóč pomrje, dosti sadú pernese; rog. 13: boš jéjdel od tega sadú; 27: to pride mladikam od sadú; 28. 58. 235. 427. 488. itd.; jap. 9: drèvú kateru dobriga sadú ne stury, bo vun izšekanu; 164: ny sadú dala; 210: iz tebe nima na vekomaj obedèn več sadú jesti; 213: de bi od kmětov prejeli od sadú tiga vinograda; 227: ne bom več pyl od sadú tē trte; 334: vžē tri lejta hodim yskat sadú na le tim figovim drèvesi; 371: de bi njemu od sadú tiga vinograda dali; 383: jest ne bom pyl od sadú tē trte; 480: pèrnese veliku sadú; 499: vsako mladico v' meni, katera sadú ne pèrnese, bo on proč vzēl — inu sledno katera sad pèrnese, bo on otrejbil, de več sadú pèrnese — mladica ne more sama od sebe sadú pèrnesti, ako ne bo na trti ostala, — letá veliku sadú pèrnese; jap. prid. 1/135: iz njih (letēh besedy) obeniga sadú ne dosežete; 1/136. 142. 285. 306. 2/34. 70. 107. škr. 8: daj njemu od prvín vsiga tvojiga sadú; 36: iz sadú svojih vust bo slehrni z dobrim napolnjen; 38. 40. 159. 239. 306. 388; traun. 260: zemlú bo polna sadú tvojih dejl; škrb. 50: ne pernese sadú; ravn. 1/12: žena mi je dala sadú; 1/23: če slana cvet posmodí, več nima drévó nobeniga sadú; 107: deséti dél vsiga sadú pèrněsi pred gospod bogá; 2/159. itd.; čb. 1/81: vari brez sadu se cvéta; 4/32: zlate jablane šibijo se od

žlahtniga s a d ú; preš. 96: séme ki tí zasejál si ga, žé gré v klásje vesélo, nàm in za námi dokáj vnúkam obéta s a d ú.

s â t, gol. 98: če pa na robo taistiga s a t u na bode nič črvičou ampak le per sredi, tok moreš per krajo tulkajn od taistiga s a t u odrežat de.; 155: de bi čebêlle taistiga s a t u hmaló ne obsêdle.; čb. 1/17: na ajdov krùh prósi pogáçar s a t ú.

s î n, dalm. miha 6: imam li mojga prviga s y n u za mojo pregreho dati? ev. mat. 1: letu so buque od Jezusoviga Cristusoviga rojstva, Davidoviga s y n u, Abrahamoviga s y n u.; bo eniga s y n u rodila itd.; schön. 194: krstite jih u imeni očeta inu sin ú inu svetiga duha itd.; rog. 4: zamerkal je bil Tobia njegóviga s y n ú biti uže per dobre pamete; 12: Maria ima eniga s y n ú spočéti, itd.; jap. 1: bukve rojstva Jezusa Christusa s y n u Davidoviga, s y n u Abráhamoviga; 4: ona pak bó rodila eniga s y n ú; 53: kateri koli bó eno besêdo rekàl zupèr s y n ú tiga človeka, bo njemu odpušeno, 118: kakòr je bilu v' dnevih Noeta, takú bo tudi prihod s y n ú tiga človeka; 361: dopolnjenu kar je od sin ú tiga človeka pisanu; 411: smo my nešli Jezusa s y n ú Jožefa; 430: oče lubi s y n ú.. sodbo je synu dal, de vsi s y n ú častè kakòr častè očeta: kateri s y n ú ne časty, ta ne časty očeta..; bodo ti mrtvi slišali glas s y n ú božjiga itd.; jap. prid. 1/1: tedaj bodo vidili s y n ú tiga človeka priti na enim oblaki; 1/87. 194. 197. 353; škr. 396: je od svojiga roda zapustil eniga syna tiga nespametniga Róboama, kateri je skuzi svoj svèt ljudstvu od sebe odvrnil inu Jeroboama s y n ú Nabasa; pok. 1/12: gospód tepe usa kiga sin ú, kateriga gori uzame; 1/13 itd.; rav. 1/28: takrat bo sin ú Sara povila; 37: mojiga sin ú ne boš ženil per Kanánkah... Abrahamu je svojiga sin ú obvarvati od hudobnih ljudí trdna resnica; 1/46. 78. 92. 268; 2/19. 31. itd.; čb. 1/76: mat' Krajna imela s' n u ljubšiga ni.

s l ê d, rav. 241: ni s l e d ú v' njemu ne zapovdlivosti ne ošabnosti; preš. 174: s l e d ú ni več vunánjiga viháreja; čb. 4/69: s l e d ú ne zapusté za sabo.

s m ê h, pohl. opr. 148: niso li naše opravila časi rajmno takoga s m e h ú urêdne?

s m r â d, dalm. jezai. 28: vse mize so polne bluvanja inu s m r a d u; gol. 107: one (čebêlle) v' taistimu (satovju) zavol s m r a d u nočjo več rade delati; 109. 117; rav. 1/331: nihčer ni mogel per njemu biti za volo s m r a d ú; .. od s m r a d ú ga mine že sam sebi pretežkiga ošabni napuh.

s rā m, dalm. job. 40: žile njegoviga sramu strče kakor ena veja.

s ſ d, tschup. 73: on pusty, de od svoje srēče prov pitani, prov debeli ratajo, dokler bo on njuh na dan svojega s r d ū k' zaklanemu vofru odločil; 235: katirega je sapa s r d u božjega unela; pohl. opr. 104: čela dužela se more od mojega s r d u strēsti; 123.

s t ā n, dalm. u predgovoru: bodi si visokiga ali nizkiga stan u; jer. 49: nema oben človik notri stan u imeti; jer. 50: nihče ne bo v' njej stan u imel... oben človik ondi stan u nema; prip. 27. in margine; sirah. 15: blizi nje hiše stan u ysče; kast. cil. 207: spozna de obeniga vekšiga plačila nej inu visokēšiga stan ū, kakor pravičnemu biti; 288: od stan ū feh popolnoma; rog. 22: Urih bil je rojen'ā visokiga stan ū stārišou; 47: visókiga stan ū; 93: iz tega stan ū ima u 'eniga družiga stópit' itd.; tschup. 289: nobenega drugega takega stan ū nì; jap. prid. 1/54: moj oče je bil takiga stan ū; 1/95. 173. 305. 308. 318. 359; 2/29. 36. 134. 145. 192; pohl. opr. 1/3: iz svojiga grešniga stan ū ustane; 1/44: njemu daš spoznanje pregrešniga stan ū; škr. 69: kateri so nizkiga stan ū: 257: ga iz njegoviga nizkiga stan ū povzdigne; traun. 118: vsi nizkiga inu visokiga stan ū; škrb. 33: keb' blí gledali na ponižnost negóviga stan ū; ravn. 2/97: kogar ne poznate, ne sodíte ga nikolj. Nè hvaliti ga, nè grajati le za to, de je tega ali uniga stan ū; 2/115: ljudjé manji stan ū pa boljšiga srca so iz srca vanj vervali; 2/128: Posnemajmo Petra v' pridu per opraviilih svojiga stan ū; 256: je bil častitliviga od samiga boga postavljeniga stan ū; preš. 36: stan ū se svójiga spómni, trpi brez mirú.

s tr ā h, dalm. gen. 20: jest sem mejnil lahka nej božjiga strah u v' letih krayh; prip. 1: neso hoteli gospodniga strah u imeti; prip. 10: teh norcou usta so blizi strah u; nehem 5; job. 18; kast. cil. 36: ta véčnúst nigdar nigdar bi se ne jméla jmenovati prez grozovitiga strah ū; 149: XVII. Cap. od strah ū; 185: nej per nyh božiga strah ū; 272: za volo strah ū; 283. 343: prez vsiga strah ū; 334: polniga čednosti inu strah ū božyga; rog. 7: David praestat jé mogel veliku bridkust, težau, strah ū inu druge napaste; 78: živite prez usega strah ū božjiga itd.; jap. 444: obedèn ny očitnu od njega govoril za volo strah ū tih Judov; 516 520; jap. prid. 1/67. 74. 105. 373; tschup. 37: brez usega strah ū itd.; pohl. opr. 133. 226; škr. 86: pravičen bo brez strah ū; 140. 235. 255. 274. 290. 302.

306. 313; traun. 10: moje kosty se tresejo od strahú; 27. 153; škrb. 45: brez strahú; 67. 70. 72. 75; pok. 1/13: moje kosty se tresejo od strahú; 1/15. 104. 119. itd.; ravn. 1/55: se več od strahú ne zavé; 1/85: Mozes poln svetiga strahú skrije obraz; 110. 146. 170. 181. 250. 262. 2/49. 183.

tâst, dalm. exod. 3: Mozes pak je Jetrove svojga tastu ouce pasel; exod. 18: Mozes je slušal svojga tastu beséde...; po tem je Mozes svojga tastu pustil v njegovo deželo poiti; 571: znéšil se je Mojzes iz to oučjo čedo Jetro njegoviga tastú u te notrajne samotni Medianiterski puščavi.

tât, dalm. zahar. 5: ima tu priti čez hišo tiga tatu; pohl. opr. 105: ima navado božja modrust grešneke v' delah svojeh roker tatu v' pričo zapopasti; škr. 236: čez tatú pride zasramúvanje; jap. prid. 2/137: svetu pismu ga ne držy nè za eniga preklinovavca, ne za eniga tatú; traun. 122: aku si tatú vidil, si ž njim potegnul; ravn. 1/179: če vidiš tatú, ž njim jo potegneš; čb. 1/69: tri trge devali na lajto tatú, duhove pregnali kradliv'ga rodú.

tîst, ravn. 1/186: nalómleniga trstú ne bo sterel.

vâl vallum, dalm. 4. reg. 19: nema obeniga v allu okuli njega obsipati.

vêk planctus tschup. 614: nigdar be na blu šlišati nekar veku te doli potlačene nedolžnosti.

vlâs, rog. 98: ni ne eniga lasú zmršila na glave; ravn. 2/153: lasú na glavi v' belo ali črno predelati ne morete; preš. 67: ni ga lasú na glávi vèč.

vrân, dalm. genes. 8: je pustil vunkaj letéti eniga vrânu.

vrât, dalm. nehem. 3: nyh mogoči neso svojga vratu pèrnesli h' službi svojih gospudou; miha 2: iz kateriga ne bote vratu potegnili; jap. 199: temu je bolši, de bi se njemu en malinski kamèn króg njega vratú obesil; 346: je padèl okuli njega vratú; jap. prid. 1/42: je padèl okuli njega vratú; 1/329: on sam mu pade okuli vratú; škr. 2: bo djana na trojo glavó ena króna inu okoli tvojiga vratú drag oburátnik; 7: obveži jih okóli tvojiga vratú; 142: ti si moje srcé ránila z' enim lásam tvojiga vratú; ravn. 1/62: obéže mu zlato vrvico okolj vratú; 63: kralj ga osnázi z' vrvico zlato okolj vratú.

zîd, dalm. lev. 25: okuli katere nej obeniga zydu; num. 35; nehem. 3: ony so v' Jeruzalemi dozydali do širokiga zydu... so sezydali taužent komulceu zydu; nehem. 4: ne morem tiga

z y d u zydati; nehem. 5: jest sim tudi delal tiga z y d u dellu; nehem. 13: zakaj vy čez nuč okuli z y d u ostajete itd.; gol. 37, gledaj sprieda plôt.

ž l ê b, gol. 80: posodba za leto je nar bol en kos eniga zdrobeniga drevêsa al pa ž l e b u.

U M e t e l k a dolaze pag. 180 ove rieči na *ú*: darú, dolgú, godú gradú, klasú, kvasú, lanú, mehú, mostú, nohtú, smradú, trakú, valú, zidú; a pag. 19. još rodú, sadú.

b) u ugrskoj slovenštini.

Znam dobro da se u ugrskoj slovenštini govori *ü*, ali čini mi se, kao da sam ga čuo nešto kraće izgovarati nego se u kranjštini govori. U knjigah koje su mi na ruci našao sam ga samo na jednom mestu i to u küzm. 164: oni so pa poudali njemi eden táo pečene ribe i mestovnoga m e d ü. Našao sam ga za tim i u novinah: „Prijátel, znanost razšerjüvajouče mejsečne novine“, koje od 1875. u Budapešti izdaje Agustić Imre. Evo nekoliko primjera: m ê d, 1876. br. 11. str. 8: vu tákšem stálíšči samo tolko m e d ü pojejo, ka njim za obdržánje žitka potrejbno.

p r á h 1876. 1. 8: k-ednomi strláji 300 füntov p r a h ü potrejbno...; 170 füntov p r a h ü so nücali;

s á d, 1875. 1. 6: pri gorica j se za pouv vzeme grozja ali mošta i tropin ali s a d ü vrejdnost; 1. 8: s a d ü pouvati je jako vrejdno; 1876. 2. 8: z - s a d ü si vsaki vért zná pejneze pripravit; 9. 7: ki ete breskvi pošila, je na svejti te prvi pouvar toga s a d ü. Lani je z-toga s a d ü za 125 jezér krbül odo.

s î n 1876. 11. 3: vö je dáčo pláčo v-pejnezi i v-krvi, ár svojga tela tao: sin ü tam má med oni(mi), ki so dnes ešče žívi i vütro jih kosa bojne smrti zná pod zémlo spravit; 11. 7: vu Belom gradi 22. toga je okrsto metropolita Milana sin ü.

Pak u Trstenjakovoj knjizi: „Slovanščina v romanščini“ čitam pag. 29: povoden je toliko p a l ü prinesla na travnik, da bom imel dosti dela, dokler ga proč ne spravim.

sing. genet. na â.

a) u kranjštini:

b ô g, dalm. deut. 6: vy nêmate gospuda vašiga b o g á iskušati; sirah. 7: buj se b o g á, i tako još češče, ali po najčešče bez nad a samo boga, što valja čitati bogâ, jer kad je prva slovka naglašena, pisana dolazi sa *u*: buga; schön. 25: se b o g á boy itd.; kast. cil. 7: za volo b o g á itd.; jap. 405: poslán od b o g á

406: iz bogá rojeni itd.; pohl. opr. 6: bogâ inu sam sebe spoznati, tu je ta prvá dolžnust tega človeka; škr. 120: kateri se bogá boji itd.; traun. 15: od bogá taku povikšani človek itd.; preš. 58: bogá sin mati hvalita; 186: ali ni Črt jézni njih bóg, ki klíčeš ga bogá ljubézni? itd. itd. — Ova rieč neima nikada oblik bogû, samo li bogâ ili bôga.

čôln rog. 94: kir ni bilú mostà ne čolnà; jap. 436: ni bilú obeniga drugiga čolná tam; 522: vržite mrežo na đesno stran čolná; škr. 73: tedaj boš kakor edèn, kateri v' srědi morjá spy inu kakor čolná vižar.

čřv, dalm. lev. 5: kadar se ena duša kaj nečistiga dotakne bodi si ene mrhe ene nečiste zvirine ali živine ali čřvá, ta je nečist; lev. 22: kateri se kaj eniga čřvá dotakne; jonas 4: bug je perpravil eniga čřvá, de je to bučo podjedel; jap. 199: njih čřvá ne bo koněc; jap. prid. 1/92: tih ferdamanih nar vekši martra je, de bogá ne vidio; kateri ni drugači v' pekli, kakòr de tam večnost tih plamenov ohrani inu tiga čřvá, kateri tē zavržene večnu gloje inu grize; 2/23: je bog eniga čřvá poslal, kateri je le to bučo podjedel; 2/162: ima skrb tudi za eniga čřvá, za eno muho.

dôlg, schön. 159: néso obeniga dolgá te smrti na njemu naši; 133: jest ne najdem nobeniga izroka ali dolgá te smrti na njemu; rog. 68: prišál je ú hišo h'te ženi gospúd tega Dougá; 655: najdenu je bilu čez 200 taužent cron Dougà; škr. 299: ti ne boš za volo njih brez dolgá; pohl. opr. 2/81: reši me od dolgá krivy; 2/83: reši mene, o bog, od usiga tiga dolgá; traun. 125: reši me od dolgá tē krvy; ravn. 2/237: v' ječo ga vrže, dokler dolgá ne bo splačál ... ni imel z' čem dolgá plačati.

dôm, dalm. ev. mat. 8: moj služabnik ležy doma od božjiga žlaka vdarjen, itd.; schön. 50: moj služabnik ležy domá od božjiga žlaka vdarjen; kast. cil. 101: ah, koliku yh je, kateri z' jutra več časa nucajo per oblačilu, vmivanu in česanu h' posvitnimu dopadeniu, kakor v' cerqui ali domá per molitvi; rog. 23. 25 itd.: damá; jap. 30: moj hlapec ležy domá; 471: Maria pak je domá sedela; škr. 21: žena nepokojna tudi ne more domá zmiraj biti ... pridi, zakaj móž ny domá; jap. prid. 1/206: hranio kar domá od hiše odtrgajo; traun. 163: žene katere so domá ostále bodo rôp vùn dejlile; preš. 8: ne mórem spát' domà; 24: domà pòvsód domà nikir obhópi dōsti svéta; nar. pjes.: le prídi

le prídi, sem sáma d o m â — moj òča no máti v Toplíce sta šlà.
— Nu tako naglašeno znači domâ samo li = domi *ótxoi*, nikada
= *ótxov*.

d r ô b, dalm. lev. 3: ima offrati gospudu vso tolstinu katera je
okuli d r o b á; lev. 4: ima on povzdigniti to tolstino okuli d r o b á;
lev. 8.

d ū h, dalm. u predgovoru 24: počutio v' sebi vojskovanje tiga
d u h á inu mesa..; mesu žely zupâr d u h á; ev. mat. 1: kar je
v' njej rojenu je od svetega d u h á; ev. mat. 3: Joannez je vidil
božjiga d u h á, itd.; schön. 31: je bog poslal tiga d u h á, itd.:
rog. 12: rezsvéjčena od s. d u h á, itd.; jap. 3: se je znešla nóseča
od svetiga d u h á; 10: on je vidil d u h á božjiga, itd.; pohl. opr. 245;
v' srečni prostnuste tega d u h á; škr. 49: pred padcam je d u h á
povikšuvanje, 55. 80. 91 itd.; traun 125: ne vzâmi od mene tvojga
svetiga d u h á; pok. 1/75: nadlegùvaj njih preuzetniga d u h á z'
telesno slabostio; 3/123 itd.; čb. 1/69: budenimu vdihne prijet' ne
d u h á; preš. 36: kdo znâ noč tèmno razjásnit', ki táre d u h á?
95: ti si zakláde d u h á Krêzove bíl si nabrál; 112: pésem bô-
žjiga prázna d u h á; 166: d u h á so vkrótili nadlóg oklêpi.

g n ô j, nar. poslovica je: brez g n o j â ni prosâ.

h ô d, dalm. exod. 3, num. 10: try dny h o d á; 4. mos. 11.;
jona 3: Ninive je bilu enu veliku méstu božje try dny h o d á ve-
liku; schön. 44 i jap. 259: so prišli en dan h o d á; rog. 12: try
dny h o d â; škrb. 83: sta že en dan h o d á od Jeruzaléma bla
odlôčena; ravn. 2/120: en dan h o d á je bila Kana od Kafarnavna;
1/33: mrtvo morje dolgo je okolj trideset úr h o d á; 1/115: vsa
pušava en dan h o d á okrog in krog stána je natróšena z njimi.

l ê s, dalm. gen. 6: iz smrekovign l e s á; lev. 14: vzame cedro-
viga l e s á; 3. reg. 10: iz ebenoviga l i s a (čitaj l e s â), 2 hron. 2:
pošli cedroviga, jeloviga inu habenoviga l e s á; rog. 56: iz hiš,
gas, placou, apna, l e s á ali kamena sturjenu mestu; 649: iz ká-
menja apna, pèjska, l e s â složéne so; škr. 140: Salomon si je iz
l e s á od Libana en nóšni stol napravil; 191: kar tak l e s á čez
ostane, zvestú izrezúje; 357: ni li grénka voda od eniga l e s á
sladka postála? ravn. 1/231: Elizej je l e s á odsekal.

l ô v, dalm. gen. 25: je rad jédèl od njegoviga l o v á; gen. 27:
jej od mojga l o v á.

m ô s t, rog. 94: kir ni bilú m o s t â ne čolnâ.

m ô ž, dalm. lev. 16: ima ga skuzi eniga m o ž á v' puščavo pu-
stiti teči; num. 5: kadar bi se koj eniga m o ž á žena zneverila;

deut. 2: ima zakonskiga mož í itd.; schön. 22: od vole mož á; 88: ima mož á; kast; cil. 19: enyh je srám: inu letá je en húd dosti škodliv tatl ženski inu otročki inu nikár eniga sréniga mož á; 12. 50. itd.; jap. 87: je stvaril mož á inu ženó; 422: pokličí tvojga mož á ... jest nimam mož á ... prav si rekla, de nimam mož á ... itd.; jap. prid. 1/100: neče prenesti žena falerjov svojga mož á, 1/127; pohl. opr. 128: kar je Christus v' historiji od tega wogatega mož á rekl; škr. 18: žena drágo dušo eniga mož á vjame; 35. 60. 61. 69. 76. 98. 295; 302: takú pójde slehni ženi, katera svojiga mož á popusty inu iz ptujiga zakona zapusti erba, zakaj prvič je bilà postavi nar višiga neverjetna, drugič je zuper svojega mož á grešila; tretjič je prešustvu doprnesla inu si je iz eniga drugiga mož á otroke dobila; 312. 355. 375. 386; traun. 40: ti si me od krivičniga mož á odtel; 206. 264; pok. 1/31: je njeniga mož á Uría umóril; kor. 1/24: je lepa je mlada — pa nima mož á — je grda je stara — pa ima po dva; 1/36; ko b' druž'ga nejmela, ko lep'ga mož á — za mizo b' sedéla pa glédala ga; preš. 30: iz domákih stárcov si mož á zvolila bom; 47. 85.

n ô s, dalm. 2. sam. 22: dim je šal od njegoviga n o s á; job. 41: iz njegoviga n o s á gre vunkaj dim; škr. 200: kateri nimajo očy, de bi glédali, ne n o s á, de bi dihalí.

r ô d, dalm. gen. 5: le tu su buqve Adamoviga r o d á; exod. 20: obyskavam téh očétov krivu djanje na otrucih do trejjiga inu četrtiga r o d á; num. 31: so vzeli taužent od eniga r o d á; exod. 32: je konec bil letiga r o d á; exod. 34: Jephunov syn od Judovskiga r o d á, Samuel od Simeonoviga r o d á, Eliad od Benjaminoviga r o d á, itd.; schön. 32: je tudi bila ena prerokina Anna Fanielova hčy od r o d á Aser; 15: je on od hiše inu r o d à Davida bil.

r ô g, dalm. dan. 7: od tiga r o g á; rog. 11: na glas tega jagerskiga r o g à zapustè usè tajstu.

s n ê g, dalm. prip. 31: ona se ne boji svoji hiši s n e g á; preš. 104: kdo znal popisat nedóljnih prs s n e g á bi zapeljívost? 152: po zimi se s n e g á, ledú kristáli blískajo; 163: spet znebí se gôjz d s n e g á odéje.

s ô k, traun. 260: cedri so polni s o k á; nar. poslovica je: od s o k à trebuch klempà.

s t â n, škrb. 4: kolko mladenčov toje stárosti, toiga s t a n á so slepoto sveita spoználi.

strûp, kast. cil. 152: Sokrates z veseljem pehar strupá popye; 156: sam si poln jeze, srda, yhta, čemerike inu strupá; 162: dosti yh (bukev) je škodljivih inu strupá polnih.

svět, dalm. u predgovoru 26: nosi vsiga svitá grehe; ev. mat. 5: vy ste luč tiga svitá; ev. mark. 4; ev. mat. 28 itd.; schön 79: je njemu pokazal vsa kraljestva svejtá itd.; kast. cil. 90: hvalen biti od ludy inu od tega svitá; 99. 179. 223. 254. 271. 287. 290. 301. 350. 352. itd.; rog. 20: imel se je ločit iz téga svejtá; 75. itd.; jap. 12: pokaže njemu vse krajčevstva tiga svèjtá; 224: od začetka tiga svejtá; 493: ta vikši le tiga svèjtá pride; pohl. opr. 33: nobéna sréča tega svejtá na more mene preuzeti; škr. 392: se je iz svejtá ločila; traun. 41: do kraja svejtá; 50: vse pokrajne tiga svejtá; 156: na konci svejtá prebivajo; 113: on končá vojské nótèr do kraja svèjtá; 117. 143; čb. 1/11: utihnite, igrače svetá sleparski hrup; preš. 60: slovó svetá bridkósti daj; 95: Rimljan svetá gospód; 172: nar več svetá otrókam slíši Sláve; 179: ločiti pred se iz svetá ne more.

ūk, dalm. u gm. predg. 2: te buque so mera praviga vuká imenovane; — za tiga nyh vuká inu vere volu; u predgovoru k rim.: se imamo varvati pred čovečkimi vuky, kateri raven evangelskiga vuká vmej padeo.

vôlk, rog. 64: Lycaon krajl te Arcadiae bil je spreminjèn ú eniga volkà; 412: vèjdel je za sylo tega peklenskiga volkà; 414: poslál je eniga volkà; jap. 465: najemnik vidi volká priti inu pusty ovce; čb. 1/68: sem bogat, premožen, pervabim volká — sim reven, ubožen, davít' ne nehá; nar. poslovica je: mi od volkâ on primahâ lupus in fabula.

vôz, jap. prid. 1/76: hlapci zraven vozá gredó.

vfh, jap. 412: so jih do vrhá napólnili.

zôb, dalm. exod. 21: gdu svojmu hlapcu ali svojí dékli en zob izbye, taku je ima proste pustiti za volu tiga zobá; rav. 1/214: njegov kraljev sedež je bil ves iz slonoviga zobá.

b) u ugrskoj slovenštini.

bôg (boug), küzm. 3: opoumenjeni od bogá vu sne; 425: ljubmo eden drugoga, ar je ljubézen z bogá i vsaki ki lübi z bogá je porodjeni i pozná bogá; ki pa ne lübi ne' pozná bogá... mi smo z bogá. Ki pozná bogá, poslušá nas, ki je nej z bogá ne poslušá nas; 441: ki obláda, včnim ga steber vu cérkvi bogá

mojega i napišem na njega imé b o g á mojega i imé mesta b o g á mojega toga nouvoga Jerušalema ki doli ide od b o g á mojega, itd.; nagfl. 199: sunce mejsec zvezde. eto zemlou i poprejk vse ka se na eti zvön b o g á naide, svejt zovémo; pazi küzm. 101: od bougá.

b r ê g (brejg) küzm. 110: pelali so ga na vrih b r e g á; 125: doli idouči oni z b r e g á spravilo se je k njemi lüdstva vnogo; 150: gda bi se pa on približavao k strmci toga b r e g á oliveckoga...

d ô m, küzm. 319: d o m á lastivne može naj pítajo; mol. 149; kak si se oponašao u cêrkvi, d o m á i vu tivářištvu; nagfl. 12: ka se naj raj zmejnjáš d o m á? gön. 41: d o m á je nihála siná.

d û g, prij. 1876. 1. 2: nouve dáče i nouvoga d u g á povoljejnje se je slavanjom po iméni zgodilo.

d û h, küzm. 2: najdena je noséča z d û h á svétoga... ka se je v njej poprijalo, z svetoga d û h á je; 80: pripelao sam siná mojega k tebi, kí nejmoga d û h á má; 425: z etoga poznamo d û h á pravice i d û h á zapelavanja, itd.; mol. 133: pogási vu meni d û h á gizdosti.

(g l á s, küzm. 318: je nej brezi razumnoga glásá.)

g n ô j, gön. kokout postáne na vrihi g n o j á.

g ô s t (goust), nagfl. 11: kak da má prijéti nouvoga g o s t á svojega

g ř m, nagfl. 113: je li ste gda brali egriš ž njega g r m á? gön. 83: vidivši tou z ednoga g r m á oča pojbara etak je skríčao na njega.

k v á s, küzm. 31: varte se od k v a s á farizeuškoga; 53: brezi k v a s á krüha; 78. 133: varte se od k v a s á farizeušov i k v a s á Herodešovoga; po dugom dnévi brezi k v a s á krühov; 305 i 345: malo k v a s á cejlo tistou skvási;

l ê s (lejs), küzm. 242: doli so ga vzéli z l e s á i položili so ga v grob; 459: posouda z naj drágšega l i s á; nagfl. 55: tabla eta je z l e s á zgotovljena; 60: jeli samo z l e š á rédijske stole? 172: nücajo nerodne bregé na pouvanje l e s á.

l ô g (loug), prij. 1875. 2. 8: ftiči z l o g á bliži hiž jestvino iščejo; 1876. 11. 6: gde se je že püngrad l o g á dotikao.

l ô j, nagfl. 94: z l o j á svejče i žajfa zgotavljajo se; 104: z l o j á lejpe svejče zlejavajo; 104;

m ô ž (mouž) küzm. 37: m o ž á i ženo je stvouro njidva; 268: zapovejdao sem naprej pripelati toga m o ž á; 285: pod m o ž á oblástjov bodouča žena k živoučemi mouži je privézana; 430: srd m o ž á pravico božo ne dela; 83. 102. 165. 172. 216. 222. 231.

232. 237. 241. 266. 268 itd.; nagfl. 125: mati brezi možá je vdovica.

prâh (praj), nagfl. 84: vö streljen golombiš se po mouči pükšenoga prahá gene; 96: konj v bojni se ne stráši praske rožjá, dúdnanja štíkov, dína, prahá i blíska púks ino mečov.

sín, küzm. 18: dá pa brat brata ná smrt i oča siná: 19: sem prišao odločavat človeka, tou je siná proti oči; 20: nišče ne pozná siná nego li oča; 42: pošle k njim siná svojega govoreči: zastoupijo se siná mojega, itd.; trpl. 3: kúšíte siná da se ne rasrdi; mol. 141: sam nej vreden za tvojega siná se zvati; 188: naj ne bôde nad menom zgúblena moka krv i brítka smrt tvojega lúblénoga siná; gön. 41: mati je vö šla na delo i domá je nihála siná Palka.

snêg (snejj) nagfl. 175: med raztáplanjem snegá; 186: hasek snegá je te kare deždža; prij. 1875. 2. 8: vnogo snegá káže, či je jesén meglásti (!); 1876. 1. 8: sveti dén že né najšo snegá.

sřd, mol. 103: od sřdá odürjavanja i húde voule osloubodi nas.

sřp, nagfl. 197: mejsec na trejti dén se že vu obrázki sřpá skaže.

strâh (straj) küzm. 103. 436: brezi strahá; 209: za volo strahá židovskoga; 280: ne ga božega strahá pred njihovimi oční; 357: smejjó brezi strahá rejč gúcati; 394: osloubodo bi te, ki so za volo strahá smrti vu vsem žitki pod slúžbov bili; 397: od strahá je oslobodjeni; 414: njegovoga strahá se pa ne bojte; 459: za volo strahá moke njegove; trpl. 26: osloubodo me je od vsega strahá mojega; gön. 56: kralič se za volo strahá od nji skrivaovkati more.

svêt (svejt) mol. 124: zdravo bojdí etiga svejtá zveličanje!

thôr, (tour) nagfl. 87: pes živoga zgrábi zavca, vuká, lesico, torá, ürgeca itv.

trâm, küzm. 116: brat niháj naj vö vržem trouho, štera je vu ouki tvojem, sám pa vu ouki tvojem tramá ne vidiš.

vûk, küzm. 189: najemnik vidi vuká idoučega i nihá tá ovcé i beží; nagfl. 87 (gledaj malko više thor).

vřág, küzm. 16: gda bi vö vřgao vřagá, gućao je te nejmi.. pravijo: vřagá má, i 20; 77: prosila ga je, kaj bi toga vřagá vö vřgao ž nje' čéri; 181: vřagá máš; 185: vi ste z oče vřagá.. vřagá máš, jas vřagá nemam; 189: vřagá má i blazni; 394: má mouč smrti, tou je vřagá; 424: ki grejh činí z vřagá je;

predge : ki zna k sako j rejči v r a g á na pomouč zezavati; v r a g á i grejha králestvo.

c) u kajkavštini

na koliko je meni znano u sing. gen. naglas na zadnjoj sloveci riedko se govori. U knjizi opazio sam do sele samo: b o g â, gasp. 1/88: valuval je pred vsemi apoštoli Kristuša sina b o g á živoga; m u ž â, perg. 92/1: gda za m u ž á poide; pazi: s v é t á, gasp. 1/152: vse s v é t á nasladnosti i opravu lepšu je odhitila.

sing. dat. i loc.

1) ^ na padežnom završetku dolazi samo u rieči d ô m: d o m ú a znači domum nach hause n. p. schön. 43: so ony zupet d a m ú šli; rog. 32: čas je de gremo d a m ú; 52: šal je Euphemianus d a m ú itd.; preš. 28: z srcam obúpnm si pèršel d o m ú; 48: na svoj grád d o m ú jo vzáme; 52: šlà je žalostna d o m ú; 57: iz bója vójska céla d o m ú hiti veséla 62. 82. itd. Uz domú dolazi d o m ó v riegje d o m ô v, a u gorenštini govori se uz damú skraćeno d á m, a u kajkavaca govori se d í m o, domóv i domóm.

2) ^ na padežnom završetku dolazi u rieči b ô g, riegje u drugih: b o g ú, kast. cil. 6: te posvitne ričy tebi služio za tú, de bi b o g ú služil; 26: se prau k b o g ú obrne, 27. 51. 57. 82. 91. 93. 164. 168; 29: v zamèri per b o g ú; rog. 7: ah, smili se g. b o g ú! itd. itd.; jap. 24: vy ne morete b o g ú služiti inu mammónu; 350. 355. 429. 497. itd.; traun. 115: pójte hválo našimu b o g ú, 122. itd.; škrb. 4: iz ajfram začeti b o g ó služiti itd.; preš. 28: vidil povsòd si, kàk se le vklánjajo zlatmu b o g ú; 52; itd. itd. — U knjigah našao sam jošte

d a r ú, kast. cil. 197: dobre beséde dobrimu d a r ú perloži;

l o v ú, rog. 111: lety se veden pèr lovu inu na l o v ú znáj-dejo, a 112: h temo lóvo.

m o ž ú kast. cil. 138: enimu dobrimu m o ž ú se nič hudiga ne zgody; 257: enimu dobrimu m o ž ú se nyč ne vzame; 290: enimu takšnimu m o ž ú obena syla se ne pergody; rog. 59: perkazalla bila se je Maria temu s. m o ž ú.

s v e t ú, kast. cil. 254: na tem s v e j t ú; 345: držite se temu s v i t ú enaki.

Mjesto ^ čuje se često " osobito u Gorenskoj.

U u g r s k o j slovenštini čitam küzm. 107: za višešnji popouv Annáša i Kajafáša vrejmena je bila rejč boža k Ivani sinej Zakariášovomi vu püščávi. Ja sinej čitam siněj; predge: etomi vel-

komi gostej naj obit spravi, i predge: skazlivci so spodobni prhkomi zbobotjenomi listej ino prhlaznosti

sing. instr. na ô m (ê m).

U Dalmatina držim da imaju one rieči na zadnjoj slovei ^, koje dolaze na *um*, n. p. *bogum* exod. 9. 22. 32. 34; 2 hron. 26; ezdr. 10. itd.; *darum* gen. 32; *duhum* exod. 31; *malah*. 2. ev. mark. 1; *glasum* job. 37. 40; *kvasum* ev. mat. 16; *lesum* 3. reg. 5; a gotovo 3. reg. 5: *lišum*; *medum* cant. 5; *možum* 3. reg. 13. itd.; a *možêm* genes. 24: hočeš li pojti s *tém možém*? *nosum* lev. 21; *pasum* job. 12; *rodum* 3. reg. 8; psalm. 12; *rogum* lev. 23; *sadum* cant. 4; *synum* gen. 20. itd.; *svitum* u predgovoru 10. 33; *tastum* exod. 18; *vukum* u predgovoru 18. itd. — schön. 33: Ana je živéla po svojim dečelstvi z' svojim *možóm* *sédem* lejt. — Gorenac izgovara *âm* n. p. kupčûje z *lesâm*.

plur. nomin na jê većinom rieči nekadašnje *i*-deklinacije.

a) u kranjštini

čř v, japl. prid. 1.169: grêh se zleže inu redy v' naročji tē le-nobe, kakôr se čř v jê v' enim mrtvim inu gnylim mēši zarede; 2/7: my družiga nismo kakôr prah inu pepel, kakôr čř v jê tē zemle.

ljudjê, dalm. prip. 28: hudi ljudjê ne merkajo na praudo; schön. 146: vsi ljudjê so na svoje prsi povdarjali; 55: so ljudjê spali; 53: ty ljudjê pak so se začudili itd.; kast. cil. 21: ludê od tebe hudu govore; 26: ty pregrêšni ludê sovražio tá greh inu ga lubio; 46. 92. 154; jap. 27: karkoli hočete de vam ljudjê sture, tudi vy njim sturite, 417. itd.; škr. 55: mehki ljudjê bodo strádali, 87. 89. itd.; traun. 50: od nebes poslani ljudjê bodo njegovo pravico oznanovali; 95: vsi ljudjê so zgol nečimrnost; 154. 180. 210. 325; jap. prid. 2/101. 114. 140; rav. 1/28: Abraham zdaj vidi, de možjê niso gòli ljudjê itd.; preš. 73: k' pogrébu vkup derêjo ljudjê od vsih strani; 79: poslušajo radi ga vsi ljudjê; 186: smo ljudjê vsi brátje; poslovice je: po mēstih ljudjê besêde cukrê; itd. vrlo često krat.

môž, schön. 185: so bily pak Judje boga boječi *môžjê*; 123: ty *môžjê* so ga zasramovali; rog. 36: *môžjê!* kakú tu vinu ner močnejši je, vidite kir tu oslaby inu zmeša to pámet; itd.; jap. 54: *môžjê* Ninivitarški bodo v sodbi gori vstali; 322; škr. 132: bodo nar močnejši *môžjê* omahuváli; 270: lažnivi *môžjê* ne

bodo na njo mislili inu resnični mo ž j e se bodo per njej znajdl; 381: so bily sloveči mo ž j e; traun. 188: vsi ti bogati mo ž j e niso nič v' svojih rokah nešli; 350: odstopite od mene, vy krvy želni mo ž j e; pok. 3/132: ti mo ž j e imajo gnusobe v' svojih sreih; ravn. 1/164: perbližajo štirji mo ž j e se hiši; 281; itd.; preš. 54: opàt in menihi, módrí mo ž j e, gotóvo ti bódo ozdrávli srcé; 158: právdajo se tí mo ž j e; poslovica je: tudi módrí mo ž j e včasí grešé.

tât, schön. 73: kër tatjé k njemu koppajo; jap. 23: ker tatjé ne prekóplejo; 464: vsi so tatjé inu rãzbojniki; jap. prid. 1/68: so tatjé nar to majn svojh starišou; 294: ti vbogi so postopači, leni ludjé inu tatjé; 2/110. 136. 157. 279; ravn. 2/152: tatjé do njih zlomijo.

vlâs, jap. 326: lasjé vaše glave so vsi rãžšteti; 48: vaši lasjé na glavi pak so vsi rãžšteti; jap. prid. 2/57. 88; škr. 140. i 146: tvoji lasjé so kakòr kózje čede; 143: moji lasjé (so polni) nočnih kápèl; 144: njegovi lasjé so kakòr pálmoviga drè-veša izráski; 148: lasjé na tvoji glávi so kakòr krajlevi škàrlát; 317: govorjénje tega katèri veliku persega stury de enimu lasjé po koncu stojé; pok. 1/26: za volo strahú inu preveliko skrby se meni lasjé na glavi belio; ravn. 2/188: lasjé vaše glave vsi so prešteti; čb. 1/50: naj se bel'jo lasjé; preš. 70: pričjóćim po kóncu so vstáli lasjé.

vôlk, schön. 216: katèri v'ovějim oblačili k vam prideo, zno-traj pak so rezdiravi volc j é; rog. 468: požrèšen ni kakor volciè; 499: ty Aegyptièrji tulyli bodo kakòr vól c j é ('nad o nije znak naglasu nego glasu); kor. 1/132: ti štibalarski tatjé hujši so kakor volc j é.

zôb, kast. cil. 61: z ob è škripleo; škr. 140: tvoji z ob j e so kakòr čeda ostríženih ovác; 202: tvojim otrokam niso mogli stru-peni kačji z ob j e škódùvati; 291: njih z ob j e so kakòr lévovi z ob j e; 328: tvoji z ob j e skomino ne dobé; 366: z ob j e divje zveríne inu strapiáni, kače inu meč so k' moštùvánju, de hudobne končajo; traun. 138: človeških otrók z ob j e so kakòr sùlce; po-slovica je: če bi bil hleb, z ob j è se dobé.

U Dalmatina dolazi više puti nom. na je ali bez oznake. Držim da ga treba naglašeno izgovarati n. p. črvje gen. 7; lasje ev. mat. 10; ludje deut. 21. itd.; mo ž je jer. 30. 38. itd.; tatje zahar. 5. itd.; z ob je gen. 49; jer. 31. itd.

b) u ugrskoj slovenštini

č r v, mol. 194: odetev tvoja č r v j é bodo; prij. 1876. 1. 8: č r v j é sejtv i korén odgrizávajo; 1876. 2. 8; v ništerom mesti so miši i č r v j é sejtv i korenjé odgrizli.

g ô s t (goust), nagfl. 161: vsa ta so nepozvani g o s t j é; dain. 46: znate, dragi vi g o s t j é, zdaj nas malo slyšajte; prij. 1876. 1. 7: g o s t j é so z odprejtimi vüstami sedeli.

l j u d j ê (lüdje), dain. 109: kodi koli idemo, tam l y d j é sve-dočijo, da igráti znamo mi; küzm. 14: l ü d j é so se pa č üdivali; 23: od vsakše márne rejči, štero koli l ü d j é bodo gučali, račun dajo od nje na soudnji dén; trpl. 8: naj spoznajo poganje kaj so l ü d j é.

m ô ž (mouž) küzm. 23: m o ž j é Ninivinski se gori obüdijo na soudbo; 28: ki so pa jeli m o ž j é bilou jih je okouli pét jezero; 29: gda bi pa poznali tistoga mesta m o ž j é, poslali so...; 214. 215. 232. 252. itd.

t â t, küzm. 10: gde je t a t j é ne podkopajo; 188: ki so pred menom prišli, t a t j é so; gön. 46: pouleg pravde i souda so t a t j é na več lejt vu robstvo prišli; 53: t a t j é so že prelük-njali stejno.

v l â s, küzm. 18: vaši pa i v l a s k é na glavi so vsi zračunani; 133: vaše glave pa i vsi v l a s k é so zračunani; 438: njegova glava pa i v l a s j é so bejli bili; nagfl. 122: brezi občütejnja so nojétje i v l a s k é; 131: ti stári (senum) v l a s k é so na vékše sejri; dain. 220: seri l a s j é.

v r â g küzm. 14: ti v r a z j é so ga pa prosili; 70: prosili so ga vsi v r a z j é; 71: vu šterom so ti v r a z j é bilí; 111: vö so šli v r a z j é; 128: nad etim se ne radüjte ka se v r a z j é vam podávajo; 432: ti verješ kaj je boug eden? dobro činíš, i v r a z j é verjejo i trepečejo.

v û k, küzm. 12: prihájajo k vám vu ovčeni odejvkaj, znoutra so pa zgráblivi v u c k é; 258: prido po mojem od vas odbájanji žmetni v u c k é med vas; nagfl. 167: vu veliki logej se drží škod-liva divjáčina kakti v u c k é, lesice...; 171: v u c k é so veliki vdárec za držéle.

z ô b (zoub), küzm. 448: z o b j é njihovi so bilí oroslánjov z o b j é; trpl. 45: njí z o b j é so spica i strejle; nagfl. 85: kakši so z o b j é? 90: z o b j é (mačke so) neredovni; 121: z o b j é so oštri; dain. 212: kda zavca bolíjo z o b j é?

Kajkavština toga neima.

plur. nomin. na i dolazi veoma riedko:

ljudjê, schön. 97: ty ludy pak so vpili; 4: hvalite gospuda vsi ajdje inu častite ga vsi ludy; zagr. 4/1 95: nisu li bili mešterski ljudì tuliki svetei božji?

vlâs, dalm. prip. 16: sivi lasy so ena krona te časty.

plur. accus na ê

a) u kranjštini

bôg, dalm. josve 24: dajte proč te bogé; rog. 40: Marjeta, udaj se, časti naše bogé.

čřv, dalm. gen. 1: prinesi zemla naprej živino, čřvé inu zvirine... taku je bug sturil vsakatero čřvé na zemli...; gospoduje čez vse čřvé; kast. cil. 329: ti nesrečni na věčne čase vživajo oginj, lied, žveplu, smrád, čřvè, škripiane, kače.

dôlg, dalm. u gen. predgovoru 22: odpusti nam naše dolgé; kast. cil. 349: povrnite tadaj vsim dolgé; rog. 68: bila je ena réuna vdóva takú u dougè zabredla de...; 69: ni iméla ničéser („nizéssér“), iz katerim bi bila zamógla te dougè plačat...; je una vdóva iz tèm ojlam usè dougè zbrisala; jap. 22: odpusti nam naše dolgë; tschup. 71: on more svoje dolgë poplačati; 108: nas na more ta vira pergnati de be svoje nažnorane dolgë pobotali; 266: poplačaj poprej svoje dolgë; 68 sveteh pesm, v Krajnu 1795. pag. 13: stur' milost tèm, kater' žeš — v solzah oprati njih dolgë; ravn. 1/230: poplačaj dolgé...; je dolžnost dolgé plačati.

dûh, schön. 255: katéri v' temni gospodujejo zupèr te hude dûhè pod nebom.

kôs frustum, dalm. lev. 1: ta žgani offer se ima odréti inu na kose resekati inu Aarona farja synuvi imajo te kosé na drva položiti.

mêh, dalm. josve 9: so vzeli stare rezdrte ošivane vinske mihé.

môž, dalm. exod. 36: je poklical vse modre môžé; deut. 1: jest sim naših rodov više vzal, modre inu vmetalne môžé; josve 8. 10. 18; jud. 9; nehem. 13; 1. hron. 20. 27. 29. itd.; rog. 5: kateri (hudyči) so morili nje môžè; 393. itd.; jap. prid. 1/206: po svète môžë pošila; škr. 251: vabi pravične môžè v gostje; 381: hvalimo častitlive môžë; 384: on je njemu tudi vsmilene môžë perhranil; ravn. 1/27: zagleda tri môžé; 1/219: pobolšat ljudstvo in kralje je bog od časa do časa boga bojéče môžë po-

šilal; 326: Antioh je možé poslal do njega; 2/46: prijazna nebeška zvezda pelá zdaj bogabojéče možé na njegoviga rojstva kraj; čb. 1/72: katéra dežela ma večí možé? čb. 4/64: ne brodi drugim po zobéh — možé ne meri po bradéh.

r ô b, jap. 108: pisarji inu pharisaerji r o b e svojih oblačil razširjajo.

r ô g, dalm. exod. 27: r o g é imaš na njega štirih vogleh sturiti; exod. 29: njegove krij imaš vzeti inu jo s tvojim prstom na tiga altarja r o g é djati; exod. 30: imaš altar sturiti dva komulca visok inu de bo iz sebe r o g é imel; exod. 37: inu ga je okoval inu njegove r o g é; exod. 38: je sturil štiri r o g é; čb. 4/79: r o g é natura volu, kopita dala konju (Vodnik);

s f p, dalm. jesaia 2: bodo ony iz svojih mečou inu iz svojih špejsov s r p é delali.

v l â s, dalm. deut. 21: pusti nje l a s é obryti inu nje nohty obrezati; rog. 68: razplédla je svoje lepe ruméne inu dolge l a s è; 69: te l a s é respleta; rog. 269: ostrigla je te skraužane l a s è; škr. 165: spoštújmo stariga sive l a s e; rav. 1/185: Absolon je imel dolge in lepe l a s é; preš. 58: l a s é si črne rúje.

t â t, jap. prid. 2/110: zaničujejo ludy katere za potepuhe, golufe inu t a t e drže; 2/150: svēti Basilius inu Bernard imenujejo teiste očitne t a t e, kateri take almóžne nazaj drže.

v ô l k, dalm. ev. mat. 10: pošlem vas kakor ouce v' srédo mej v o l k é; pazi jap. 311: jest vas pošlem kakor jagmeta med v ô l k é (' na o znači glas, ne naglas).

v ô z, traun. 44: eni se zanašajo na v o z e, eni na konje; rav. 1/76: so na v o z é djali svoje žene in svoje otročiče.

v r ě, jap. 412: napolnite v r ě z vodó.

v r h, čb. 4/55: komej zarja zlata jutro prebudí, skoz nebeške vrata gór v r h é zlatí (solnce).

z ô b, dalm. deut. 32: jest hočem teh zvirín z o b é mej nje poslati; dalm. jesai. 41: jest sim tebe sturil k' ostrim novim mlatilnim kullam kir imajo z o b é, de imaš gorre rezmlatiti; rog. 76: Appolonia patrona je za z o b è; 103: jest sim trl z o b é tem kryvičnim; tšchup. 90: pokažite svoje z o b e; traun. 6: ti si z o b e tih hudobnih razdróbil; 104: bog, zby njih z o b e; čb. 4/40: slišim de trdne z o b é tud imate.

b) u ugrskoj slovenštini

b ô g (boug), küzm. 190: je one pravo b o g é, kim je rejč boža včinjena; 277: napravi nam b o g é; mol. 30: tri b o g é i gospoude vavlívati krščanska vóra nam prepovidáva.

b r ê g (brejg), küzm. 316: či mam vso vero tak da b r e g é prenášam, lübeznosti pa nemam, nikaj sem nej; predge: či boudem meo vso vóro, ka b r i g é boudem prinášo, lübeznosti pa ne bom meo, nika sam nej; nagfl. 172: nūcajo nerodne b r e g é na pouvanje lesá; gön. 93: čiga biga čiga biga! potisni vó rožiče, dobíti máš dobíti maš od me b r e g é doliče; 97: etoga b r e g é je nídno evejtte pokrívalo; prij. kazajouči list 3: Törce vsáki dén dale na-prej ido i protivnike v b r e g é raztirajo.

č ř v, nagfl. 105: svinja pojej čonte č r v é kúšcare...; 107: kó-kouš č r v é jej; 170: slavíček je hasnovíti ftíček, ar preprávla pogübelne č r v é; 179: imenújte tákše stvaré štere č r v é jejjo; gön. 48: žúževke, č r v é preprávlam.

d r ô g (droug) nagfl. 27: ka je eto v' d r o g é lestvice púščeno? klini.

d ū g, küzm. 9: odpústi nam d u g é naše; mol. 37: odpústi nam vse d u g é grejhov i kaštig; prij. kaz. 1: nede več potrebno nouve d u g é réditi; prij. 1876. 11. 7: ednomi stüdenčári za njagove d u g é se njagovo hižno blago po pravdi gór zapisalo.

d ū h (dújh) küzm. 13: vó je vrgao te d ū h é li z rečjom; 229: vnougi majouči nečiste d ū h é so vó šli; 254: ki so hüde d ū h é meli; 379: poslušali bodo d ū h é zapelávce; 393: ki čini angele svoje d ū h é; 425: ne verte vsakšemi dúhi, nego vardejvajte d ū h é; 456: vido sem tri nečiste d ū h é; trpl. 84: ki činíš angele svoje d ū h é kak ognjeni plamen.

g ô s t (goust) nagfl. 89: li či edna vrla máčka vderé med te nepozvane g o s t é, teda s šeregmi vandrajo na drüga mejsta; prij. 1875. 2. 7: hitro sam vrgao malo pogléd na g o s t é okouli stola sedéče.

g r â d, prij. 1876. 10. 7: bi si ešče lahko želela glažovne g r a d é.

k v â r, nagfl. 175: velke vodé strašno velike k v a r é včinjjo.

l j u d j ê, prij. pok. 3. tak je Törsko ladanje pozábilo ete lidé počlovečiti; prij. 1876. 3. 6: so čakali hižnje lidé.

l ô g (long) nagfl. 146: vouske potí po šteri lüdýe na njíve, travnike, pášnike i l o g é hodijo, koníke (kouníke) zovéjo; 166:

jeli ste že vidili log é? gön. 56: vrlo deco vö pelajo vučitel vsaki tjeden na potle i v log é.

m ô st (moust), nagfl. 146: z koj redíjo etakše most é?...; 188: potocke tá vneséjo močne most é i hiže.

m ô ž (mouž) küzm. 225: teda so podvrgli mo ž é govoreče: čuli smo ga; 231: mo ž é i žene zvezane bi pelao u Jerušálem; 234 i 237: pošli vu Joppo mo ž é; 250: k sebi vzévši na placi nike lagoje mo ž é zburkali so mesto; 260: mamó štiri mo ž é ki majo oblúbo na sebi; 319: lastivne mo ž é naj pitajo, itd.

pl ô t (plout) nagfl. 91: bístro zná máčka na drevje hiže i plot é pleziti.

p ř t, küzm. 209: vido je ležéče prt é... zavíli so je v' prt é; 210: vido je prt é ležéče; nagfl. 164: ž nji lepšega plátna šivajo platene lače, prt é, blazine.

r ô g (roug) nagfl. 116: štere hižne stvaré majo rog é? gön. 82: pojbar je zgrüntávao njí (volouv) lepou nazaj vugnjene rog é.

š t ř k, gön. 56: vidili smo tam piájce, piškoure, vodene küščare, š tr k é, divje gosí, čaple.

t â t, gön. 53: gospoud je púkšo popadno i tak tat é pregnao.

tr â m, nagfl. 146: po njej lesene tram é zdejavajo; 167: rast nūca se za tram é.

vl â k, küzm. 6: sta precí tá nihála vlak é...; vido je dvá brata... popravljajouče vlak é svoje; 63: sta vlak é vu mourje metala, nihávši vlak é svoje nasledüvala sta ga; 111: ríbičke so pa vö odišli vlak é práť.

vl â s, küzm. 448: mele so vlas é liki ženske vlas é; mol. 39: ki si zračüinao vse vlas é naše gláve; predge: Absolom si je v cejlom leti samo ednoug dao svoje vlas é podrezati ino zá to duge imajouči je na rastovoj vejki za vlas é obisno; prij. 1876. 9. 6: deca pred lückimi se tak šegajo ka človeče vlas é prebod-nejo i v tou te drügo (!) vlâs potégnejo; prij. 1876. 2. 6: štero je tomi lagoonemi človeki na vlas é spadnolo.

v r â g, küzm. 16: vu vrajžem poglavniki meče vö vrag é; 17: vrag é zganjajte; 22: ne meče vö vrag é nego po Belzebuli; 64: vrag é je zganjao; vu poglavniki vragouv zgánja vrag é; 73: vnouge vrag é so vö zegnali; 82: vidili smo ednoga vu imeni tvojem zgánjajoučega vrag é; 99: vu iméni mojem bodo vrag é zganjali; 126: známo nikoga vu tvojem iméni zmetávajoučega vrag é; 245: vrag é zganjajouči; pazi 12: vr á g é; mol. 201:

gori toti ogjen peklenski i žgé ali ne svejti nego li samo na teliko, da vidijo skvarjeni vragé i svoje tiváriše.

vûk, küzm. 18: ja vas pošílám liki ovcé na srejšdo med vuké; nagfl. 88: nad vuké sta vdarila.

zôb (zoub) trpl. 4: zobé ti neverni spotereš; 46: o boug razmláti njim zobé vu nji vüstaj, razdroubi koutne zobé tim mladim oroslanom; nagfl. 34: vu vüstaj mamó jezik, zobé; 40: po tom je v zobé jemála iglou; 93: krava ma v goubci jezik i zobé; 97: je konj deteti okou i zobé vö brsno; 121: núcamo zobé na grízenje, jezik zobé i vüsta na vküp na gúčanje; gön. 70: kak ošpícene zobé máčka má; dain. 153: totem psóvi tü kre mé bom pokazal ja zobé; 154: naglo razpresterel je svoje lakotne zobé; prij. 1876. 1. 7: na šteroga (sad) so vnougi že brüsili skrivomá zobé; prij. 1876. 9. 6: Števan od čemerov zobé vküp stisno.

c) u kajkavštini

U narodu amo tamo dolazi taj naglas, traga mu ima i u knjizi. kînč, zagr. 4/1 10: vnoge kinčè od nyh dobivala.

vûk, gasp. 1/201: videči poganine kakti vuké zgrabljive suproti kršćenikom stoječe.

plur. accus. na i

a) u kranjštini

dâr, dalm. exod. 25: farji so takove dary kvišku povzdigovali; schön. 45: my imamo dary; rog. 105: try dary inu gnade uzél je na enkrat iz tega šaca; 260. 264. 440. 488 itd.; jap. 375: so svoje dary v cerkóvno púšico metali; 376: lety so med božje dary nóter vrgli od tega, kar so obilnu iméli; tschup. 46: skuz zapelive dary vse tu svoje stury 172. 307. 308; jap. prid. 1/268: je reš de nam bog tē dary svoje gnade perkrati; 1/346; 2/85. 98; pok. 1/69: ti sam svoje dary varuj; 1/75: odtrgaj njim telesne dary; škr. 242: kadâr bogú offrujem, bo moje dary gori vzél: 267: ofruj bogú spodobne dary; traun. 171: krajli bodo dary pârnesli; preš. 176: darí oprávit' bógnji po navádi pernêse Črtómira lahka ládja; čb. 1/17: kdo more preštéti jesénske darí? čb. 4/46: pa prejmi vesel tud ti moje darí.

glâs, schön. 158: ty kir v Jerusalemi so prebivali inu njih višši neso Jezusa spoznali ni téh prerokou glas y so ony z svojim obsojejnem dopolnili.

gôst, dalm. zefan. 1: gospud je svoje gosty k njemu povabil; schön. 252: krajl pak je notér šál, de bi te gosty oglédal.

grād, rog. 251: kloštru dal je bil Clodovaeus use boršte nyve vasy grad y ludy inu vse druga pèrhódyša; jap. prid. 2/58: so cele vasy, grad y inu męsta požgali.

líst, dalm. 4. reg. 10: Jehu je pisal lyst y; 2 hron. 30; Hiskia je lyst y pisal na Ephraima; 2 hron. 2: on je tudi lyst y pisal; ezdr. 8: on je te lyst y poslal skuži jezdeče lystarje, ony so dali tiga krajla lyst y krajlevim služabnikom; nehem. 2: mi daj lyst y na deželske flegarje inu lyst y na Asaphe... sim jest nym dal tiga krajla lyst y; nehem. 6: so Tobiu lyst y pošilali... je Tobia lyst y pošilal; ester. 9: Mardohaj je lyst y poslal k' vsem Judom; jerem. 32: vzame lete lyst y itd., a 3. reg. 21: lysti.

ljudjê, dalm. job. 11: on zna zanikrne ludy; ev. mat 5: tako vuči ludy; jerem. 26. 52. itd.; kast. cil. 23: od letęga sęmena zraste vse tū kar te ludy grize; 64 itd.; jap. 444: on ludy zapeluje; jap. prid. 1/2 86: sim na tę malopridne ludy hud; škr. 94: de bi ubóžne ludy požèrèl; traun. 141: pomagaj meni zuper krvy želne ludy; 164: si daróve za ludy k sebi vzęl itd.; revn. 1/84: vidimo iz tega spet za dobre ljudí božjo očetovo skrb; preš. 50: le málokdej gre męd ljudí; 183: učil ljudí je móż bogabojéci; itd. itd.

móst, nar. pjës.: Je Drava in Sava pobrala mosti: ni čuda ni čuda, da žénina ní.

móž, dalm. jud. 9: je najel zanikrne móž y; 3. reg. 20: zyd je padel na te druge sedem inu dvajseti taužent móž y (gen. plur. ?); 4. reg. 11: so vzeli k sebi svoje móž y.

pānj, gol. 28: kadar bode pajny delov; 42: je dobro de pajny pol šolna sak h sebi postaviš.

plât, jap. prid. 1/219: vsako reč zná on na obá platy obrniti.

plôt, dalm. ev. luk. 14: pojdi vunkaj na cęste inu za ploty; schön. 202: pojdi vunkaj na cęste inu za ploty; jap. 341: pojdi vun na cęste inu za ploty.

sîn, dalm. ev. mat. mat. 20: mati prosi Christusa za svoja dva syn y (plur. mjesto duala).

stān, kast. cil. 125: natura sili inu veže tá ples teh zvęzd na nebu, to mnogost teh tic v lufti, to čedo volú na travnikih, te stany ovác na hribéh, velika kardela zviryn v teh hostah; jap. prid. 1/169: kateri si vse stany gori postavil.

tât, rog. 207: lajal je rad na taty; jap. prid. 1/292: poman-kanje tiga poštenja stury taty, šelme inu golufe.

v l â s, dalm. u predgovoru 38: Absolom je za svoje l a s y na enim hrasti obvisel; gen. 22. 44: taku bi vy moje syve l a s y v' grob pèpravili; lev. 14: svoje l a s y obriti; num. 16: ima na svoji glavi l a s y slabodno pustiti rasti; 3. reg. 2: sturi po tvoji modrosti, de ti njegove sive l a s y z nyrom tja doli v pakèl ne pèpraviš; miha 1: pusti si l a s y obriti; jan. razod. 9: so imele kakor ženske l a s y; ezdr. 9: sim l a s y iz moje glave rezal.

v r â t, dalm. 4. reg. 17: so svoje v r a t y vtrdili.

z î d, dalm. nehem. 2: naj Jeruzalemske z y d y zydamo.

b) u ugrskoj slovenštini

g ô s t (goust) küz. 168: vsaki človek oprvič dobro vino položi pred g o s t í.

l î s t, küzm. 231: proso je od njega l i s t í v u Damaškuš k spraviščam; 262: od šteri sem i l i s t í vzeo k bratom; nagfl. 63: vse njí (knig) tále z papírov, ali pa table i l i s t í s papírov zgotávľajo; 71: obej mata table, hrbet i l i s t í.

l j u d j e, küzm. 249: zbili so náj očivezno neosodjene l ů d í Rimske; prij. kaz. 7: Jožef je edno pŭkšo kŭpo, naj jo za lagoje l ů d í k rédi má.

r ê d, nagfl. 127: red í híz z cestami navkŭpe vesnice zovéjo.

s î n, küzm. 107: velim vam kaj je zmožen boug z etoga kaménja zbŭditi sin í Abrahami; 226: bi pogledno sin í Izraelske; 330: ja bom vam za očo i vi bodete meni za sin í; trpl. 9: njega ozmice vardejvajo sin í človeče; 10: gospoud gléda z nébe na sin í človeče; 25: z nebés gleda gospoud i vidi sin í človeče; 41: sin í materé tvoje ogrizávaš; 89: ešče so i sin í i čerí svoje álduvali vragom; 96: blagoslovi gospoud vás i sin í vaše; 108: vido bodeš sin í sinouŭ tvoji.

Dočim u kranjštini plur. acc. na i, na koliko ja znam, ne dolazi nikada bez naglasa (do jedino vðli), to u ugrskoj slovenštini često neima naglasa: d â r i itd.

c) u kajkavštini

Riedak je tuj nastavak i pak obično bez naglasa: sîni, listi. Običan je taj završetak u l j ů d i. Naglašeno i čitam:

g r â d, perg. 5/2: koy g h r a d y svojh lastyunih ghospodinou izdade.

l î s t, perg. 14/2: l y s t í; (3 1/1: lysti).

l j u d j e, perg. 77/1: poslaŭši i odlučiuši vetakoue i vetakove suoie liudy na vetakouu vesnicu moiu ...; krajč. 98: zmegj

unógeh dobréh módušev, kemi su se Christuševi véрни navadili pobožnò mešè poslušati, nè ni ov náj gorši, ki se oude poláže; po imene za príproste lju dí, kii pisma ne znaju; gasp. 1/128: za duhovna dúgovánja i lju dí pobožne malo marajuča..

plur. gen. na i

dolazi u *kranjštini* obično od rieči dān i ljudjē: dn í, lju dí, što se i u knjigah često čita; u drugih rieči riedko se čuje ili čita.

d ā r, rog. 440: tallauc teh gnad inu svetih d a r y perlaga veden nove dary gnade;

lju dj ē, dalm. sirah 5: neraznašaj ludy itd.; schön. 49: je veliku ludy za nym šlu itd.; jap. prid 2/11: kakú nehvaležnu se tolkajn ludy pruti našemu vsmilenímu gospodu skaže?; škr. 61: veliku ludy je, katēri bōdo vsmileni iménōvani; 62 itd.; rav. 1/17: konec se bliža vsih lju dí; itd

U *ugrskoj* slovenštini običniji je naglas na predzadnjoj sloveci n. p. nagfl. 27: z o u b i; pa tako i lūdi.

plur. dat. na ém (riegje ém) u riečih i-deklinacije

a) u *kranjštini*

g ô s t, rog. 64: Lycaon člověšku mesú bil je svojim g o s t è m h jedi naprèj postavil; čb. 1/64: oglási moj znanec se létu g o s t é m, kaj pòčne Iblanec, to mislim de vém.

lju dj ē, schön. 154: ih je nam zapovédal pridigovati vsem l u d é m; 126. 150 itd.; kast. cil. 45: lotrnia stury člověka gnu-séčiga bogú inu l u d è m, 65. 66. 79. 82. 151, 167; rog. 20: tu de bi on bil tēm synóvam kakor enim frišnim inu mladim l u d è m bul ú spomyn inu ú srce utisnil, pustil je bil pèrnesti naprej eno tablo... itd.; pohl. opr. 156: drugem l u d è m pred dure položen otrok, 294 itd.; jap. 21: na vógljih tēh gās stojećí mólio, de se l u d è m kažejo; 22. 324. 423 itd.; jap. prid. 1/220: Barabbas je l u d è m življenje jemal; 237 itd.; škr. 171: ona je l u d è m ne-skončnu bogátstvu, 174. 180. 185 itd.; pok. 1/84: on ne tóži svoje bolečine l u d è m; 3/119 itd.; rav. 1/7: prijazen inu dober je lju-d é m bog; itd.; preš. 118: zakríti jéze ní ti móč lju d é m; 186: po céli zēmlji vsim lju d é m mir bódi; itd. itd.

m ô ž, tschup. 339: Judji al be na bli znali tem m o ž è m na-prej metati: niste li vi tisti katiri...? jap. prid 1/99: vy ženē spo-štujte vaše možē inu bodite njim podložne kakor je čerku Christusu podložna. Leta podložnost v' tēm stojí, de ste m o ž è m v' pravičnih

inu pametnih rečeh pokorne; 1/360: on ny samu možem moč dal; ravn. 1/69: napólni možem vréče z žitam; 1/274: kakšina se je sedmerim možem zgodila; 295: kralj reče možem vse tri mladenče povezati; 2/165: Jezus ni zamérl te sílnosti nè bolniku ne možem.

tât, ravn. 1/293: ne morejo se braniti nè tatém ne tolevájam. zôb, škr. 30: kar je zobem jesih inu očem dim, to je len tem, kateri njega pošlejo.

U Dalmatina ne sumnjam da je isti naglas, gdje u tih riečih dolazi završetak em n. p. l u d e m lev. 25 itd.; možem jerem. 35. 40 itd.; premda nije ni čim obilježen.

b) u ugrskoj slovenštini

ljudjê, küzm. 10: či odpüstite lü d é m prestoplenjé; 15: dičili so bogá, ki je tákšo oblást dáo lü d é m; 34: sin človeči se dá vu roké lü d é m; 366: ki se lü d é m ščejo dopádnotti; 448: oblást njihova je škouditi lü d é m pét mejsecov; itd. a 45: žmetna i neprenošena bremena vküp vézejo i lidém je na pléča nakládajo; trpl. 35: pelaj pravdo mojo prouti lü d é m; mol. 114: mér na zemli lü d é m dobre voule; nagfl. 19: je li se poklánja lü d é m ali nej; dain. 47: krepost čiste lybavi zakonskim ly d é m sporočil.

c) u kajkavštini

ljudjê, perg. 5/2: koi ljudém kakoue godi vude včine odseči; 9/1 plemenitim ljudém; petr. 10: na zemljé mir budi ljudém dobré vólje; 144: so videle oči moje zveličitela tvojega, koga si napravil vsem ljudém pred líce; 174: né potreben vráč zdravem ljudém, 180: spodobni k ljudém čakajučem; 203: daj ljudém nevernem vere dár kršćanske; 238: molitve vsake fele ljudém krutò hasnovite; 290. 292. 297; gasp. 1/503: izkázanje vučinjeni jesmo svétu i angelóm i ljudém.

plur. dat. na ô m riegje ó m

a) u kranjštini

U gorenštini čuje se âm tó je ô m ali ne baš gusto krat. U Dalmatina držim, da je tako naglašen dativ, kad se dočima na um n. p. 2 hron. 7: bote drugim bogum služili; 2 hron. 28: je offrual bogum v Damaški; synum 2 hron. 13; spollum 2 hron. 31 itd.

b) u kajkavštini

bôg, gasp. 1/545: hoče li z-temianom aldov bog ó m daruvati? bog ó m našem molete se; 725: ali se anda bog ó m poklonite

njegovem; 489: videl je iste židove krivem b o g ó m aldove podavajúče, 1/563. 573. 607. 619.

d ô m, petr. 92: prišedši d o m ò m zezove priatele (domòm možda je Petretiću adverb); gasp. 1/741: almuštvo izprošeno d o m ó m noséči Ivan najde bogca; 1/783: d o m ó m k sestricam na večer dokonča povrnúti se; 1/873: kada d o m ó m bi bil hotel naloženi vóz peljati, voli obodva vu jarmu na mestu lusnu. Ali tako rabi kada znači domum nach hause.

l i s t, perg. 58/2.

l û g, perg. 31/2.

s i n, perg. 6/2: jer je to kraljeva gracia, da ni nim ni drugim koi bi ž nym dilna brathia byli ne hasni, nego ne več onem s i n o o m, koi se po nom onoga narode kada...; 7/2: zospet se z onoga imyena jednaki dyel daye i s i n o o m i kčeram; 20/2. 22/1 39/2; petr. 79: znate dobra dánja dávatí vašem s i n ó m; gasp. 1/501: Peter vsem duhovném s i n ó m lépu podá példu; 1/708: na friškom dvem drugem s i n ó m obznáni odhájanje Tomáša iz Latinske zemljé; 1/897: kolika je materinska proti s i n ó m ljúbav.

v r â g, gasp. 1/167: sveti pak otci taki v r a g ó m zapovedali su múčati.

plur. dat. na â m po ā-deklinaciji čitam küzm. 89: gda od mrtvi gori stánejo, ne bodo se ženili niti k' m o ž á m dávale; 366: žene, podložne bojdte lastivnim m o ž á m.

plur. loc. na é h

a) u kranjštini

d â r, dalm. jesaia 1: radi mita jemló inu mislio po d a r é h; jap. prid. 1/371: sturi nas bogate na tvojih d a r é h.

d ô l g, rog. 656: je mogel pèr takih d o u g è h spati; tschup. 266: je skorej do grla v' d o l g è h zakopan; škr. 69: ne pečaj se s' tēmi, kateri se per d o l g è h za poroke ponujajo.

g ô d, ravn. 1/176: storímo tudi mi radi vbogim dobro zlasti pa o velikih g o d é h

g r â d, kast. cil. 272: enimu firštu nej potreba v močnih inu trdnih g r a d e i h se ohraniti.

j ê z, dalm. jesaia 19: bodo jezera per j e z é h plitva inu suha.

l i s t, dalm. u predgovoru 1: néso u vseh svojih buquah inu l y s t é h ništèr družiga pisali.

ljudjê, dalm. prip. 16 in margine: pri ludéh; schön. 45: Jezus je gori jemal na modrusti starosti inu milosti pèr bugi inu pèr ludéh; kast. cil. 30: v zamèri per bogú inu pèr ludéh; 37: šty vse dlake na ludéh; rog. 89: sedáj pèr ludèh ni lubezni, itd.; jap. 90 i 204: per ludèh je letó nemogóče; 361: kar je pér ludèh nemogóče; japl prid. 2/47. 61. 62. 130. 161; tshup. 242: katira (čednost) nas per ludèh perjetne dèla; škr. 160: per bogu inu per ludèh hvalo ima; 374: boš prièten pèr vsih ludèh; 62. 130. 161; 375. 402; pok. 3/90: per ludèh bi morebiti tudi za màjhne prestópke odpúšanje ne dobil; 3/119: sim hvalo per ludèh jiskal; preš. 75: pèr bógu ni tolážbe iskàl ne pèr ljudéh.

môž, rog. 650: deklice na glédajo po drugim kakòr po móžéh inu fantèh; škr. XI: per brumnih móžèh se posvetívati.

pàs, jap. 176: nimajo nič na pót vzèti kakòr lè eno palico, ne taške, ne kruha, ne denarjov v paseh.

rôb, gol. 55: kader bodeš na robeh per satovju zalogo zaglédov; 98: čebèlle lè na robeh turnče dèlajo; 195: vse na robeh per satovjo najdene zadèlane matiène turnče ven izrejži.

stân, jap. prid. 1/293: to je vèndèr v' vsih stanèh navada.

vôz, škr. XIV: on njo enako stury kojnam per vozèh; 135: tebe sim enako sturil mojim kojnam per Faraonovih vozèh.

zîd, preš. 144: v zidéh tak podrtije zapušène rastèjo v časih róže nevesélo.

zôb, čb. 4/64: ne brodi drugim po zobéh — možé ne meri po bradéh.

U Dalmatina dolazi dosta često loc. na *eh* bez bilježke da je *eh* naglašeno, ali ja ni malo ne sumnjam da se ima naglašeno čitati, jer mu inače rabi završetak *ih*. Tako čitam bogèh deut. 12; godeh 1. tron. 24; gradeh Obadija 1; prip. 30; koseh lev. 6; lysteh 3. reg. 21; ludeh gen. 10; sirah 1. 9. itd.; móžeh exod. 18; paseh ev. mat. 10; rodeh exod. 24. 30; 2 hron. 6. itd.; rogeh exod. 30; stanèh u predg. 2; vrheh job. 39; zydeh jerem. 49; am 1. itd.

Tuj neka stoji još pjesmica J. Zupana štampana u illyr. Blatt. 1831. a preštampana u zaslužnom Marnovu jezičniku XV. 1877:

Daj sreća ti v pirámidi na tléh biváti,
Naj dá v dobrávi, Hesperid logéh biváti;
Daj v tihi sobi, daj v pojátine svitlosti,
Enako daj Atridam v not gradéh biváti,
Daj na široki ravni, sred svetá viharjov,

Naj dá ti na samotnih górhêh bivati;
 Skrb, želja tvoje vedno spremlja ti bivanje,
 Ni dano tebi pod mirústropêh biváti,
 De se ne bode vstavilo srcé preglasno,
 De v brezvošilnih jamemo grobêh biváti
 Ne mislite, zdihavci! bit upokojeni,
 Na svetu je li v menjanih stranéh bivati

b) u ugrskoj slovenštini.

Ovdje se *h* obično mienja na *j*, ili tačnije: *h* odpada kao obično osobito na kraju *a* naglašeno stsl. *h* glasi *ej*, što dolazi pisano: *ê i éj*.

brêg (brejg) nagfl. 104: koza dobro zná pleziti po drevji plotej
bregej pečinaj; 172: na ništeri *bregej* vino pouvajo; 175:
 na nji *bregej* dobra trava rasté.

dôl (doul) küzm. 175: po *dolej* se naključko vlečejo nji grabe;
 187: bejžalo je po *dolej* i goráj; trpl. 18: či bi hodo po smrti
 kmični *dolej*, ne bojím se nesreče; 69: idejo po *dolej* žalosti;
 gön. 15: potok po *dolej* ide; 42: gda bi po *dolej* jagode brao.

drôg (droug) nagfl. 91: batrivno hodi po naj voskejši lataj,
drogej, strejhaj.

grâd, nagfl. 66: se nahajajo na dvouje odpérana vráta i dveri
 na cérkváj *gradej* palačaj trnacej; gön. 32: velka gospouda v
gradej stojí.

grâm, nagfl. 160: rouža na *grmej* rasté.

hrâm, nagfl. 167: rást nüca se na tramé i podseke pri *hramej*.

líst, küzm. 420: ete že, lübléni, drügi list vam pišem, vu šteri
listéj obüdjávam po opomínanji vašo čisto pamet; 421: liki i
 vu vsej *listéj* gučéči; nagfl. 49. i 62: na *listej* so stráni,
 redouvje, piski.

lôg (loug) nagfl. 29: po vínogradaj; *logej* vidimo dosta lejpi
 ptičov lejtati; 113: divji goloubje zdržavajo se v *logej* i na po-
 láj; 166: je li jeso i v *logej* potí? vu *logej* rávno tak kak
 vu vesnícaj med hížami potí jeso; 188: takšega hípa sláp dosta
 kvára dela na polaj i v *logej*.

ljudjê, küzm. 84: pri *lüdéj*h je nemogouče ali nej pri
 bougi; 456: zvrkao se je mozoj lagooni i hüdi na *lüdéj*.

mlín, nagfl. 167: rást nüca se na tramé i podseke pri *hramej*
 ladjaj *mlinej*, mostej, železni potáj.

môst (moust) nagfl. 99: osel batrivno ide po *mostej*; 167.

plôt (plout), nagfl. 13: po plotej drevji i hrambaj plezcê; 104: koza zna pleziti po drevji plotej bregej pečínaj; (a küzm. 139: idi vö na potih i med plotéh bit ée pogrešno *h*, jer treba accus.).

slâp, mol. 179: po slapej etoga velikoga i nestalnoga mourja vláčim ladjo mojega tejla.

sřd, nagfl. 138: edne vési zgoránji i spoudnji končarje so v ne-prestani srdej živeli z endrügim.

Uz êj dolazi âj:

brêg, prij. kaz. 3: za Törke za to teško prouti Hercegovinancom boj pelati, da med tími gousti i vísiki bregáj nemrejo niti na eden stopáj gvüšni bidti, či protivnécke na njih ne vdarijo ... v ti veliki bregáj od trüda nej so mogli prebivati.

líst, küzm. 334: naj se ne vidim liki da bi vas strašo po listáj.

lôg, prij. 1875. 1. 6: pri logáj za vrejdnost se vzeme drv pouva...; prij. 1876. 11. 8: vu logáj na Francuskom od vladarstva čarne táble sojo gori postavlene.

rôg, küzm. vido sem z mourja divjáčino idti štera je mejla sedem gláv i deset rogouv i na njé rogáj deset korun.

c) u kajkavštini

brêg, gasp. 1/865: tri zmed kloštrov oveh na visòkeh podig njeni bregéh kruto težko brattom stanuvánje videli se jesu.

grâd, zagr. 4/1 192: kaj se več krat pri takovéh gradéh pripeča; gasp. 1/214: prilizavanje nigdi tak nema mesta kak vu gradéh králjevskeh.

líst, perg. 26/1: tituluš i ìme menenia v listieh vallouania včine zapysati iàlno; 30/2 33/1 52/2 59/1 64/1 91/1, a listieh 66/1; gasp. 1/501: králju takaj Ferdinandu po listéh vnoga obládanja vu proročanskom dúhu predvigjena je obznanil; 1/692: po listéh iz Poljske zemlje zezovú njega.

ljudjê, perg. 93: se ima koni po dostoinih i dobre vere liudieh preceniti; petr. 24: Ježuš se povekšavaše vu múdrosti i vu dobé i vu drágoče pri boge i pri ljudéh.

mûž, zagr. 4/1 100: naj več na mužéh stòì.

zûb, gasp. 1/588: svedok naj bude mešnik on neizgovornn bòl vu zubéh trpéçi.

plur. instr. na mí, kadšto na í

a) u kranjštini

d â r, kast. cil. 194: taisto (dušo) je on z neizrečenimi d a r y napolnil; rog. 84: pošteni d é l u se iz častjò, d a r m y inu svejt-lóbo plačúje; 260: iz usemi temi d a r m y smo napolnjeni; 488: poleg tega daruvàl je tajsto iz posebnimi d a r m y inu offri itd.; tshup. 187: iz d a r m y se že use ima; pohl. opr. 92: ter se lih s' tem istemi d a r m y te darovitnoste, katiro je njemu stvar-nek šenkal, se on sam spnè čez njega; ravn. 1/78: z d a r m í jih je obsúl; 180: veselje imeti nad takimi d a r m í; 2/147: kdor z svojimi d a r m í báha, taki še ne misli lepo.

d ô l g, rog. 655: iz takimi d o u g m y oblóžen; 656: se je za-uzèl ta Caesar Augustus čez tega iz takimi d o u g m y obložénimu gos-púdu spajne; tshup. 266: katir je z d o l g m í obložen.

d r ô g, schön. 117: vy ste kakòr k enimu razbojniku z' mečmy inu z' d r o g y vunkaj prišli.

g ô s t, pohl. opr. 245: ti tolku krat, kolku krat v' službi božji pruti bogu iz evangelskemi g o s t m y use sorte težave upiranje inu zgovore naprej perneseš.

k ô s (frustum) dalm. jerem.: mej temi k o s m y.

l î s t, dalm. 2 hron. 30: brzi sli so šli s témi l y s t m y skuzi vus Izrael.

l j u d j è, dalm. ev. mat. 5: pustite vašo luč svejtití pred l u d m y; lev. 20; jud. 6; jer. 49; zahar. 7; ev. mat. 23 itd. itd.; schön. 48: imejte myr zò vsémi l u d m y; 104: nikár ob tém prazniki, de l à h k é j en hrup méj l u d m y ne vstane; kast. cil. 98: tvoje lepe čednosti bodo pred vsimi l u d m y dobru dišale; 157: en tak se v' mej l u d m y sveiti kakòr ena gorèča luč; 172: se rad z l u d m y družýš itd.; jap. 14: inu je ozdravljal vsako bolezen inu vsaki bêtež med l u d m y; 20: gledajte, de vy vaše dobre dèla ne dèlate pred l u d m y njim k videzu; 144: med l u d m y je bilú enu veliku šapàtanje, itd.; jap. prid. 1/313: z' timi módrimi inu popolnoma l u d m y móre biti kakor ena postojna...; 2/35. 36. 62. 101. 117. 133. 141. 157; škr. 7: ti bóš prietèn pred bógam inu l u d m y znájden; 74: opravlívèc je pred l u d m y gnusoba; 222. 272. 362 itd.; traun. 200: je mej l u d m y prebival; ravn. 1/7: spoštujte božjo podobo tudi nad drugimi l j u d m í, 1/282: dajajte mu hvalo pred vsimi l j u d m í; preš. 17: marsikdej se govoríca ti zméša, ko me zaglédaš med drúgmi l j u d m í; 158: se šóla novo-črkárov srdíta — z l j u d m í prepíra stárega kopíta.

lôk, dalm. 1 hron. 11: strelci z lokmy so se na njega namerili; 1 hron. 13: so z' lokom vmétalni bily na obedvej roke s kamenjem, z' strélami inu z lokmy; 2 hron. 17: so z lokmy inu sčiti bily pèrprauleni; nehem. 4: sim v' grabne postavil ta folk ž njih mečy, špejsmy inu z lokmy; amos 2.

môž, dalm. gen. 44: hiti za témi možy; deut. 3: vsa mesta smo my cillu končali z' možy, z' ženami inu z' otruki; deut. 25: kadar bo en krég mej možy, taku se imajo pred praudo pèrpelati; num. 16. 22; jer. 19. 40. 41; nehem. 1. 8, itd.; rog. 49: usi se iz možy iuu ženami parjo; 392: Gedeon ulekel je iz 300 možy čez te Madianitarje; jap. 322: krajlica od poldne bo gori vstala v' sodbi z možy letiga róda; škr. 121: med taužent možy sem eniga našal; škerb. 20: je eden med možmí, ktir bi se znal na visoka starost zanášati? ravn. 1/49: hiti vam naproti z' štiri sto možmí; 1/69: se vzdigne z' štirimi sto možmí; 1/272: je bila poročena že z' sedmimi možmí; 2/284: z' čúdežmi nad góbovimi možmí se je Jezus sinú njegoviga pokazal.

pâs, dalm. exod. 29: z' pasmy opasati.

rôg, dalm. exod. 21: kadar en vol eniga moža ali ženó z rogy pahne de vmrje, taku se ima te vol z' kamenjam posuti; amos 6: nésmo li za dosti močny z našimi rogy? rog. 21: rogátu bilú je vidit njegóvu oblyče iz svéjtlimi rogy.

sín, dalm. exod. 10: z našimi synmy; lev. 8: Aaron je z' svojemi synmy svoje roke na njegovo glavo polužil; rog. 458: kakòr delali inu hodili so ù caker iz nyh synmy ti Lacae-demonierji.

špêjs, dalm. nehem. 4: sim v grabo postavil ta folk ž nyh mečy, špejsmy inu z lokmy.

tât, dalm. jer. 48: Izrael je moral tebi k' špotu biti kakòr de bi mej tatmy bil najden; prip. 29: kateri z' tatmy dejl ima, preklinanje sliši; škr. 92: kateri s tatmy dejly, sovraži svojo dušo.

tvôr (tûr) dalm. deut. 28: gospud te bo vdaril z egiptovskimi tvormy, z' tvormy na zadnici.

ûk, dalm. u predgovoru k rim.: se imamo varvati pred čovečkimi vuky.

vâl, preš. 164: nadlóg jezéro z togótnimi valmí na sténe búta. vlâs, rog, 578: iz lasmy brisat; jap. 469 i 477: Maria je z' svojimi lasmy njegove noge brisala; 1/87: Mozes inu Aron po

osemdeset lét stara sívčika z' belimi l a s m í stopita pred kralja; 2/213: Jezusu na noge so (solzé) kapale, briše z' l a s m í in kušuje jih; 2/214: ona mi je z' sólzami noge močila in brisala mi jih je z' svojimi glavnimi l a s m í; pres. 67: z l a s m í mu páde kóža preč.

v ô z, dalm. jesaia 22: Elain gre senkaj z tulli, z' v o z m y, z' ludmy inu z' kojniki: ravn. 1/94: nad kraljam, njegovimi v o z m í in kónjiki bom svojo moč skazal.

z î d, dalm. jerem. 39: so ony po noči iz mesta vunkaj béžali pèr kraljevim vrti skuzi vrata mej dvemi z y d m y; jer. 52; 2 hron. 8.

z ô b, dalm. num. 11: dokler je pak tu mesu še mej nyh z o b m y bilu, se je gospodni srd rezlobil; jerkl. 2: z' z o b m y škripalejo; job. 13: moje mesu z mojmi z o b m y grizem; job. 6: ta z' z o b m y čez me škripale; amos 2, itd.; schön. 23: so z' z o b m y škripali; kast. cil. 8 (65): jezik se jma za z o b m y držati; 103: nej zobstoju natura ogradila jezik z topelt grajo z z o b m y inu z žnabli; rog 575: popadla je (kača) iz z o b m y za nuga tega s. moža; jap. 195: šk-iple z' z o b m y; tschup. 108: de bi jezik za z o b m y držali; jap. prid. 2/57: škripale z' z o b m y; 2/231: ti z' z o b m y eniga stekliga psá tú dobru ime tvojga bližniga trgaš; pok 1/21: škripanje z' z o b m y; škr. 148: tvoje gârlu je kakòr nar bólsi vinu vrdnu, de bi ga mój líbi pyl, de bi ga z' svojimi žnabli inu z o b m y srkal; traun. 82: eny so čez mene z' svojimi z o b m y škripáli; 87. 288; ravn. 1/115: imeli so ga med z o b m í; 1/227: z' z o b m í je škripal; 2/266: túli in z' z o b m í škripale.

z v ô n, ravn. abc. 43: zvoní se z' z v o n m í.

b) u ugrskoj slovenštini

b ô g (boug) trpl. 68: sodec je med b o g m í; 70: nega ni ednoga tèbi spodobnoga med b o g m í, o gospodne.

č ř v, nagfl. 175: žabe z mŭhámí, mišícami, č r v m í živejo.

dr ô g (droug), küzm. 55: Judaš je prišao i ž njimi lŭstva vnogo z rožjom i z d r o g m í; 56: liki na razbojnika ste prišli z rožjom i z d r o g m í; 94. 158.

lj u d j ê, küzm. 9: almoštvo vaše ne činte pred l ŭ d m í; 46. 220. 246. 463 itd.; trpl. 91: dičo te bodem med l ŭ d m í; dain. 29: z' gospodínjo no l y d m í sédem k mizi, jejmo vsi.

p ř t, küzm. 210: vido je prté ležéče i brisačo nej z p r t m í ležéčo.

r ê d, nagfl. 127: med r e d m í híž jeso ceste.

rôg (roug) nagfl. 94: po smrti slúži kráva lüdém z mesom, kosminjem, koužov, rogmí, lojom.

sîn, küzm. 39: teda je pristoupila k njemi mati sinouv Zebedušovi z svojimi sinmí; 58: krv njegova nad nami i nad sinmí našimi; trpl. 24: o ká si činio vu tebi vtipajoučim pred sinmí človečimi; 91: naj hvalijo čüda njegova nad sinmí človečimi; mol. 135: dao je njim oblast z božimi sinmí postánoti.

vlás, küzm. 190: brisala je nogé njegove z vlas m í svojimi. zôb (zoub) küzm. 81: pejni se i škriple zob m í; trpl. 27: škriplejo z zob m í nad menom; 29: z zob m í škriple na njega; 95: z' zob m í bode škripao i vejhne; nagfl. 89. 117: miši z ostrimi zob m í svojimi prelüknjajo stené hramouv.

c) u kajkavštini

dâr, zagr. 5/1 120: ž njum se je zaručil, nju z vnogemi gospockemi dar m í nadelil; 248: velikemi dar m ì i častmì nadeljen budeš.

líst, perg. 30/1: z niegouimi lyst m y; 16/2: list m y posvedoče.

ljûdi, perg. 1/2: meg plemenitimi ljud m y; 58/1 59/1; krajč. 253: da unogò za suecká dugouánia z ljud m í ne báračeš; zagr. 5/1 45: živi pred ljud m ì, mrtvi pred bogom; 4/1 93: bi se zaprl vu puščinu za ne govoriti i ne pajdašiti se z ljud m í; 4/1 113: ne samo megj ljud m í človek to je muška persona, nego i megj nememi stvarmì samec jesu nature unogo zvršeneše od žen i samic; 4/1 222; pred kem? jeli pred decum ali maturnemi ljud m í?

rôg, zagr. 5/1 136: cesar zestaui se vu lovu z-jednem jelenom, proti kojemu zaletui se jelen i oboriui se svojimi rogm í i jednom špicum roga zakvačil je cesara za pas...

sîn, perg. 8/1: bi one dyekle imale vu očinskom imyeni ednáki dyel z sin m y ali ne? 20/1: meĝ sin m y; 17/2 32/1 34/2 35/2 67/1 (pazi 35/1: meĝ sín m y); petr. 12: dal je njim móč božiemu sin m í postati; zagr. 4/1 277: matere su milo zdihavale i žuhko plakale za svojimi sin m ì; 5/1 294: na njega se od henkara dopelja Mauriciuš ze vsemi svojimi petemi sin m ì.

vlás, petr. 161: poče súzami oblévati noge njegove i las m í glave svojé brisaše; gasp. 1/65): razčesanemi las m í kakti druga Magdaléna vse klaruše i kinče odhiti.

zîd, perg. 82/2: varaš je okolu potrebnimi zid m y trdno obzydan; gasp. 1/495: kotera ne z naturalskimi zid m í obzídana.

z ū b, zagr. 4/1 106: stisni mačku za rěp, potegni ju za vuho, ni li istina, da počne uriščati, z u b m i i s prakli (čitaj s parkli) obrne se proti človeku; 4/1 112: ni jm moguče nyhovoga špiča-stoga jezika za z u b m i držati; 4/1 199: zagriznula je i megj z u b m i žvèčala.

dual. nom. voc. i ac. na ū, u kranjštini

s ĩ n, dalm. genes. 42: umori moja dva s y n u; genes. 48: je vzel svoja oba dva s y n u; exod. 18: je on vzel njegova dva s y n u; 4. reg. 4: hoče moja obadva s y n u vzeti za lastne hlapce; ev. mat. 21: en mož je imel dva s y n u; ev. mat. 26: je vzel k sebi Petra inu ta dva Zebedeova s y n u; rav. 1/42: Izak in Rebeka dobità na enkrat dva s i n ú; 1/141: Heli je imel dva s i n ú.

dual nom. voc. acc. na â

a) u kranjštini

c ě p, jap. prid. 221: niso nikoli bŏlši vŏle kakor kadar se kvantá, ali dva c e p á govory, ali očitnu klafa.

k ô s (frustum) dalm. ev. mat. 27: prt v' templi se je narazen restrgal na dva k o s á.

m ô ž, dalm. deut. 19: imajo oba dva m o ž á stopiti pred gospuda; deut. 25: dva m o ž á se mej sabo kregata; josve 2: ta žena pak je bila ta dva m o ž á skrila: taku sta se ta dva m o ž á vrnila; schön. 181: pole, tu sta dva m o ž á v' bĕlim oblačili stala.

r ô d, dalm. josve 14: Jozephovih otruk sta bila dva r o d á.

r ô g, dalm. daniel 8: ta (oun) je imel dva r o g á.

s ř p, škr. XLIII: za tó sim tudi v' enih mĕstih enkatĕre besĕde med dva s r p á vmejs postavil.

z v ô n, poslovica je: da se resnica prav spoznâ — je treba čuti dva z v o n â.

b) u ugrskoj slovenštini

b r ě g (brejg) nagfl. 172: vsáka graba vodé dvá b r e g á má.

d r ô g (droug) nagfl. 27: lestvica dvá d r o g á má. Jeli sta teva d r o g á ednáko daleč od eden drügoga; nagfl. 28: püstimo njé (lestvice) kline v'obá d r o g á poprečki.

l ĩ s t, nagfl. 40: njemi dam spodi na steblo dva l i s t á; 159: njega (lilioma) dva l i s t á sta nazaj vugnjeniva.

r ě d, nagfl. 78: či kumes pri zemli bodouči híz ešče dva r e d á jesteta, dvouje, či trijé, trouje prizdignjene hiže se zovéjo; 144: kre pouti ido hiže na dvá r e d á.

r ô g (roug) küzm. 453: vido sam drugo divjácino, štera je mejla dva ro g á; gön. 38: púz dvá ro g á má.

sín, küzm. 39: naj sedita etiva dva sín á mojva eden na desnoj tvojoj i eden na lejvoj; 42: eden človek je meo dvá sín á; 55: z seboj je vzéo Petra i dvá sín á Zebedeušova; 344: je Abraham dva sín á meo; gön. 54: dobro je nahránila ž njim svojiva dvá sín á.

strûg (strúg) nagff. 65: táli dvér so: dvá strü g á, prag, petník.

dual genet. na ú čuo i u knjigi našao sam samo od rieči sin: sín ú ravn. 1/43: Izak reče: ktiri si ti mojih sín ú? (govor je o Ezauu i Jakovu).

Za dual dat. i instr. na éma u knjizi do sele niesam našao primjera.

dual dat. i instr. ôma.

dalm. 4. reg. 25: mej dvema z iduma; dalm. jesaia 22: bote en graben sturili mej obadvema z y duma.

Rezijanština ima u tih riečih takodjer u njekih padežih naglas na padežnom završetku. Evo nekoliko primjera iz Boduenove fonetike rezijanske:

sing. dat. i loc.: `: damòu pag. 9 od dôm (dûm); tàh mostò §. 175, tà na mustù §. 207 od môst (mûst); tà na warsè §. 172 od vřh

plur. gen.: ` ili ^: dnòu i dnû §. 182 od dãn; judî §. 39 od ljudje; možòu i mužû §. 182 od môž (mûž); zìz Plazòu §. 182 od pláz; paterdû = pet reda §. 184 od rêd; sinòu i sínû §. 182 od sín; zubû pag. 9 i §. 159. 182 od zòb.

plur. dat. ^: mužîn §. 31. 159 od môž.

plur. loc.: ^: tà par judîh §. 184 od ljudje; tòu terzîh §. 184 od trg; po warhâh §. 184 od vřh; tòu Žlebîh §. 184 od žlèb (žlîp).

plur. instr.: ^: za judmî §. 184 od ljudje: s tími mužmî §. 159 i 184 od môž; wozmî §. 40. 184 od vòz (wûs); tà pod Zormî §. 40 od zòr.

U sing. gen. ove rieči neimaju naglasa na zadnjoj slovcu kao ni u kajkavštini nego na predzadnjoj, gdje ostaju dugi vokali *a i u* o = *ā*, pa valjda i *e* = *ā* n. p. klās gen. klāsa §. 107; lās. gen. lāsa §. 107; sín gen. sínu §. 134 i sínu §. 169; dūh dúha §. 131; môž: za tviha mûža §. 116. Ostali su vokali kratki n. p. bôg (bûk) gen. b'oga §. 79. 144 = srbski

bôga; dôm (dûm) gen. d ò m a §. 32. 144 = srbski dōma; gnôj (hnûj) gen. h n ò j a §. 28. 114 = srbski gnōja; rôg (rûk) gen. r ò g a §. 79. 114 = srbski rōga; s n ê g (snîk) gen. snòega §. 79 = srbski snijèga.

U kranjštini, ugrskoj slovenštini a dobrahno i u kajkavštini ostaju vokali dugi, gdje je naglas na njih n. p. bôg: na buga dalm. deut. 32; od buga dalm. ev. mat. 2. 22; pred buga dalm. ex. 2; v' buga dalm. exod. 3; za buga dalm. deut. 32 in margine; čôln: blizu č ó l n a jap. 436; dôl: d o u l a mol. 179. 250; dôm: od d u m a dalm. num. 9; iz d ó m a ravn. 1224; d o u m a nagfl. 125; glâd gen. gláda mol. 55; grôm: gróma jap. 161; hôd: h o u d a nagfl. 195; kvâr gen. kvára nagfl. 68. 175; nôs: n o u s a nagfl. 110. 120; plôt pl o u t a gön. 68; rôd: r ó d a jap. 186. 322; od r ó d a do r ó d a traun. 20. 112. 119. 147. 176. 191. 204. 215. 223; spôl: sp o u l a nagfl. 73; gön. 67; — cvêt: c v e j t a nagfl. 118; lês: iz l é s a dalm. exod. 25 itd.; vlêk: v l e j k a nagfl. 50; itd. itd.

* * *

Primjeri za naglas na slovcima

sing. gen. ôva

u kranjštini

dâr, preš. 95: nîsi zaklépal domà tí zláhtniga blágo daróva.

glâs, preš. 70: nîso trobénte glas óva več dále.

pânj, gol. 69: od pajnova in h pajno na raunost ne letijo čebelle; 91: čebelle jesen ísejo od eniga pajnova do tega drugiga; 94: so se roparce enga pajnova močnu lotile; 108: čebelle pajnova ne zapustijo. — Premda ov neima nikakve bilježke, ja nimalo ne sumjam, da je naglašeno.

sing. dat. i loc. ôvi (ôvu, ôvo)

a) u kranjštini

b ô g, rog. 550: za enu čudu tega svejtà držali so ty nekedajšni to nazmasnu veliko podobo Jovis Olympici, katero pustil je bil iz te ner lepši slonóve kosty stúryti Phidias h' častè temu b o g ó v u ali malyku Jupiter.

dâr, dalm. deut. 16: po tem daruvi; schön. 247: vy nemate obeniga pomankajna na obenim daruvi.

m ô ž, rog. 646: temu mo ž ó v u se je zaneslu; škr. 352: žene lepota razvesely mo ž ó v u obličje (tuj bi moglo biti možovu adjektiv, ali da je adjektiv, naglasio bi škr. móžovu ne možóvu).

pānj, gol. 43: očēš taisto lejto enmo pajnovo en nadstavik napravit; 84: znaš enimo jalovimo pajnovo noter v' trugo na en satovje rob peršpilit; 63: bi imou enmu pajnovu eno matico dati; 68: per enmo starco al drugimo pajnovo bodeš raun taiste znamine vidou; 70: v' enim dobrim pajnovo bodo v' trodovskimo satovjo trodi zvaleni; 72: v' enim pajnovo more veliko strdi zaloge čēbell inu matica biti; 119: v' usakatermo pajnovo čēbelle pogmirati more usakateri čēbellar gledat.

sīn, dalm. gen. 24: ne jemli mojmu synuvi obene žene; gen. 37: Jakob je žaloval po svojim synuvi; isto tamo i 38: pojdem v' grob k' mojmu synuvi; exod. 4: je svojmu synuvi to prejdno kožico obrézala; exod. 21: on nje svojmu synuvi zaročy; 1 hron. 29: David je svojmu synuvi Salamonu dal eno podobo te loupe; 2 hron. 25: daj tvojo hčer mojmu synuvi; ev. mat. 22: je svojmu synuvi ohcet narejal; exod. 32 i lev. 22: na svojim synuvi; schön. 360: kokār oče ima živleine sam v' sebi, taku je dal tudi sinúvo, de ima živleine sam v' sebi; rog. 67: kaj je njó h' tē hitri hóji gnálu, kaj? ah! nič drugiga kakor lubézan prutje synóvu; 425: jest perporočym mvojo dušo synóvu Mariae; 521: takú velíku vsmilenje bilu je tu raún trpléjne te matere prutje synóvu, de.; jap. 110: ga vy sturitē k' enimu synóvu tiga pēklá; 240: katēri je synóvu neveren, ta ne bó življenja vidil.

svēt, rog. 46: aku gdu hoče bogú lub gratat inu ušēčen, ta se ima temu svejtóvu naušēčen izkazuváti; 46: dal je slavú temo svejtóvo; 49: rajši je hótél temu svejtóvu zupern inu náušēč gratat; 68: s. duh iz tēm je skuzi tega preróka eno velíko skrijúnúst temu svejtóvu hotel pokazat; 244: dāl je temu svejtóvu nóve postáve; 273: tukaj kir je skrita ležála 464 lejt, re-skril inu pokazal je g. bug temu svejtóvu.; 407: šlúzjo temu svejtóvu; 415: svejtóvu, trebuhu inu hudyču ne stréžete; 683: živymo bogú ta majhini inu more biti kratki čas, kir smo use tu drugu temu živótu, temu svejtóvu, tem špasam živéli; 653: bug ob usēh časeh dájál je inu pošylal temu svejtóvu take ludy; 361: Franciscus svetil je temu svetóvo iz to svitlóbo lepiga exempla; 362: temu svetóvo slavú dati; 633: služili smo doste lejt temu svetóvu; 514: dali smo bili slóvu temu svejtóvu; 516 (pravo 515): Columbus podál se je bil na tu dóuje sylnu navárnu dolgu širóku inu globóku mórjē yskat inu znájtí nóve zvējzde, nóve nebesa novi svejt, nóve ludy inu te takú znájdene

temu stárimu svejtóvu rèzglasit, oznánit inu vedeče stúryti; 517: vozil se je iz nym prutje temu nóvimu svejtóvu.

tást, dalm. exod. 18: Mozes je svojmu tastuvi pruti šál.. Mozes je svojmu tastuvi vse po redu povedal.. Mozes je odgovoril svojmu tastuvi.

vôlk, rog. 513: odšli so temu peklenskemu volkóvu.

zíd, dalm. 2 hron. 27: on je zydal ta visoka vrata v' hiši tiga gospuda inu na tem zyduvi Ophel je on veliku zydal; nehem. 2: kateri (palač) je pèr méstnim zyduvi.

b) u ugrskoj slovenštini

Ovdje nisam do sele više našao nego jedan primjer, prij. 1876.

12. 7: je ta stára žena možévi pomagala.

plur. nomin. ôvi (uvi) kr. a ugr. ouvje, ouve

a) u kranjštini

bôg, dalm. 1 hron. 17: vsèh ajdou boguvi so maliki; 2 hron. 13: ta far postane téh kateri neso boguvi; 2. hron. 2: vaš bug je vekši kakor vsi boguvi; ev. joan. 10: vy ste boguvi; psalm. 82: jest sim rejs djál: vy ste boguvi; psalm. 96: vsi boguvi teh folkov so maliki; jerem. 50. itd.; kast. cil: lety so tvoji boguvi; rog. 94: bogóvi teh ajdou nič drugiga (niso) kakòr statue; 489: iz darovi tolažjo se bogóvi; jap. 468: jest sim rekel: vy ste bogóvi; traun. 115: ti močni bogóvi tē zemle so silnu povikšani; 210: jest sim rekel: vy ste bogóvi; 243: vsi bogóvi tih nevernikov so zgol maliki; ravn. 1/293: če je hiša v ognju, jo popi potegnejo, bogóvi pa zgoré kakor drugi hlódi; preš. 172: naklónijo nám smrt bogóvi.

dâr, dalm. exod. 25: ty daruvi so bily imenovani pouzdigovanski offri... takovi daruvi imajo bogu h' časti zanucani biti; rog. 34: veliki bily so ja ty daróvij; 488: šenkenge inu daróvi utolážjo, ukrotè, zmyrè tudi te jézne inu srdyte bogóve; 494: ty daróvi utolážjo bogá; jap. prid. 1/370: vsi daróvi svetiga duhá... vse leto se óffra enimu živinskimu luštu; škr. 290: daróvi oslepe; 345: hudobnih daróvi nar višimu ne dopadejo; traun. 126: tedaj bodo tebi offri tē pravice, daróvi inu žgani óffri dopadli; pok. 2/101: takrat bódo tebi ófri pravice, daróvi inu žgani ófri dopadli; ravn. 1/255: vsmilenje mi je ljubo, ne daróvi; 2/224: dobra volja, iz ktire se néžica dá, veljá več per bogu, kakor zlatá še taki daróvi; čb. 4/46: se ponudjo daróvi cesarski.

dôlg, rog. 69: skuzi tu ogle plačali so se ty dougóvi; 431: iz to bodo zbrisani dolgóvi naših grehov; 655: dougóvi na pustè človeka dobru spati; jap. prid 2/90: ti dolgóvi ne bôdo nikoli plačani.

dôm, preš. 66: tle môji so domóvi.

drûg, škr. XXI: ženinov drugóvi se začudijo; 139: družice inu drugóvi.

dûh, dalm. prip. 23 in margine: tudi duhuvi pošasti inu šratelni se stavijo časy kukâr de bi človeški priatelji bily; ev. mark. 3: kadar so njega ty nečisti duhuvi vidili, so pred nym doli padali; ev. mark. 5: nečisti duhuvi so šli vunkaj; ev. luk. 10: so vam duhuvi podvrženi, itd.; schön. 452: o le téim se ne veselajte, de so vam duhóvi podvrženi; rog. 659: povejdali so samy ty paklenski duhóvi; jap. 160: ti nečisti duhóvi so vùn šli; 313: ne veselíte se v' tem, de so vam duhóvi pokorni; jap. prid. 2/86: on postane hujši, kakòr ti peklenski duhóvi; 2/129: ker vas bodo ti peklenski duhóvi martrali; škr. 366: so duhóvi, kateri so k možtùvánju sturjéni; preš. 66: ko blísk leté duhóvi, 67: pod blédo lúno se nad njo duhóvi so skleníli.

glâs, čb. 1/IX: utíhnili prijétni so glasóvi; 4/37: al glasóvi vsi nature — le težavno skrb budé; preš. 64: glasóvi so enáki — žalvánju púbčev v mláki; 105: ne omečé je líca oble-déne, ne pesem žalostnih glasóvi míli, 186: takó so péli ángelj-cov glasóvi.

gôd, ravn. 1/107: velíka noč, bínkušti in ta podlópna oblétnica so bili velki trije izraelski godóvi.

grâd, dalm. jesaia 32: brambe inu graduvi.

klâs, dalm. gen. 41: potle so tudi zrasli sedem suhi klasuvi..., ty sedem debeli klasuvi so tudi sedem lejta — ty sedem tanki inu osmojeni klasuvi so sedem lejta te draginje... ty sedem màdli klasuvi so te sedem debelle inu polne klasuve požrli.

kôs (frustum), dalm. pred registrom čez vso biblio pod apocrypha: kosuvi od Estere inu Daniela; iza „buque teh Machabeerjev list 205: kosuvi ali štuki, kir h buquam Esteri slišio.

líst, dalm. ester 1: tedaj so bili lystuvi poslani na vse krajeve deže; ester 3: ty lystuvi so bily poslani skuzi hitre lystarje; ester 8 in margine: po teh mal kir so ty prvi Hamanovi lystuvi s krajevim prstanom bily zapečateni, bi Judom ništer

ne bilu pomagalu kađar bi tijsti ne bily skuzi druge nove lysty gori vzdigneni; schön. naslov: evangelia inu lystuvi na vse nedelee.

mêh, dalm. ev. mat. 9: mošta ne dejvajo v' stare mîhuve sicer se mihuvi razderó inu mošt se prelye inu ty mihuvi konec vzamo; ev. mark. 2; jap. 36: vina ne dejvajo v' stare mèhóve sicer mèhóvi pócio; 157: vinu mèhóve ràžžene inu vinu se zlyé inu mēhóvi konèc vzamejo.

môst, čb. 1/29: kjé so vrata, kjé mostovi? preš. 63: kak spred oči letéli so lógi trávniki napréj, mostóvi kak groméli!

pânj, gol. 30: nekateri pajnovi niso za to; 31. 35. 40; rav. 1/292: ljuči jim peržigajo, ali nobene ne vidijo: panjóvi so per hiši.

rêd, dalm. gm. predg. 30: farski žegni ali reduvi.

rôd, dalm. gen. 49: le tu so ty dvanajst Izraelovi roduvi; miha 6; itd. itd.; jap. 117: tedaj se bodo jokali vsi rodóvi tē zemle; 250: od sêh mal bodo mene vsi rodóvi srèčno imenovali; škr. 76: rodóvi jih bódo rotíli: traun. 50: vsi rodóvi tih nevěrnikov bodo njega molili; 178: vsi rodóvi tē zemle bodo skuzi njega žegnani; 323: kje gori bodo prišli rodóvi, rodóvi tiga gospóda; rav. 1/80: po iménih Izraelovih sínóv so se imenovali ti rodóvi; 2/13: glej, od sih mál mi srečna rodóvi vsi porekó; 2/15: vsi prihodni rodóvi jo bodo blagrovali; čb. 1/X. k Slovincam drugim reva je zbežala k vam Poljcov, Serbov, Čehov ljub' rodovi.

rôg, dalm. exod. 37: iz njega so njegovi roguvi šli; zahar. 1: tu so bily štiri roguvi ... tu so ty roguvi; pok. 2/102: na to vižo nam bódo kakûr telësam rogóvi izrasli.

sâd, dalm. cantic. 7: pred našimi dauri so vsi žlahtni saduvi.

sîn, dalm. gen. 35: Leini synuvi so bily lety ... Rahelini synuvi so bily Jozeph inu Benjamin; amos 7: tvoji synuvi inu hčere imajo pasti; 2 hron. 29: moji synuvi, ne bodite vtragliví itd.; rog. 9: synóvi te stare synagoge vidili so Mario; jap. 421: je iz nje pyl on inu njegovi synóvi; jap. prid. 1/245: očetje, matere, hčere, synóvi, poslušajte to žalostno historio; 2/290: ste otroci iz presuštvá inu ne synóvi; škr. 180: so njega golûfáli Laban inu tega synóvi; 387: z' tím ny bil nigdar on ptuic obešen, temuč zgol samu njegovi synóvi inu njegóvi núki; 404. 405; traun. 255: synóvi tvojih hlapcov bódo stanovánje imeli; pok. 2/102: bómo kakûr prosti sínóvi z' lubeznio po tvoji

voli delali; 3/6: so kristiani večí dejl nezvesti sinóvi cerkve; 3/65: sinóvi hlapcov bodo stanovanje imeli; ravn. 1/76: njegovi sinóvi so na vozé djali svoje žene in svoje otročiče, 1/131: Ge-deonovi sinóvi; preš. 172: kjer njé sinóvi si prósti vóljo véro in postáve; 186: smo očéta eniga sinóvi.

slêd, ravn. 2/154: povsot se ljube božje dobrote sledóvi beréjo.

snêg, preš. 187: v' cvétji jo (róžo) zapádejo snegóvi.

stân, dalm. prip. u predgovoru: taku imajo tudi vsi drugi stanuvi svoje pregréhe; škrb. 35: koker kol rezlóčeni so med seboj naši stanóvi, naše opravila inu daróvi nature, je vender on pót za vsaka nóga, resnica za vsaka pamet.

strâh, dalm. job. 6: božji strahuvi so zuper mene obr-neni; ev. luk. 21: bodo velíki tresuvi po vseh stranah, lakote inu kuge inu tudi strahuvi; jap. 377: bodo veliki potresi po de-želah inu kuge inu lakote inu strahóvi; traun. 222: tvoji strahóvi so mene prestrašili; ravn. 2/174: še takšini strahóvi nimajo nič strašniga za nj; preš. 157: poglêd ta bolj jih ko strahóvi vsi 'z peklâ spušeni bo vstrašil.

špêjs, dalm. predgar 12: lete besede téh modrih so špejsuvi inu čauli...

tât, ravn. 2/152: ki je ne vkrađejo tatóvi; preš. 100: gor-jácarji, tatóvi in cigani po svoje govoré.

trâm, škr. 136: tramóvi naših hiš so iz cédra.

três, dalm. ev. mat. 24: bodo kuge inu lakote inu tresuvi v dostih krajih; ev. luk. 21: bodo veliki tresuvi po vseh stranah.

třg, preš. 65: kakó leté jim spred oči trgóvi, mésta!

ûk, dalm. exod. 32 in margine: človečki vukuvi folku na-prej furmajó, kakova della bi iméli delati.

vâl, dalm. job. 38: le tukaj se imajo tvoji offertni valuvi poleči; jer 31: kateri morje gible, de valuvi šumé; jer 46: njega valuvi so se vzdigovali; jon. 2: valuvi so šli čez mene itd.; kast. cil. 24: kaj eni ladji pomaga, de kmalu ty valuvi jo ne pokriejo? schön. 53: so valluvi čoln pokrivali; rog. 267: katere (misli) mene kakor eni vallóvi motijo; 495: katero (barko) ty grozni morski valóvi metali so; jap. 32: vihár je vstal na morji, taku de so valóvi čólnič pokrivali; traun. 103: tvoji valóvi so na mene pèdrli; 167: valóvi mene tope; 168: mene valóvi ne vtope; 276: valóvi tiga morjà so se vzdignili; ravn. 1/97: v' srédi morjá so se s'sedli valóvi; 198: togoté in kopi-

čijo naj se njega valóvi; 238: vse tvoje krńíce in tvoji valóvi grědo čez mé; 2/216: valóvi plúskajo v' čoln; preš. 71: valóvi šuměči te, Urš'ka, želé; 77: enkràt se valóvi morjá razdelé; 129: ko se tepó valóvi.

vólk, dalm. habak. 1: nyh kojni so hitriši kakor pardi inu objedniši kakor vulkuvi na večer; ev. mat. 7: znotraj so rezdiravi volkuvi; zefan. 3: nyh viudi so mej nymi rjoveči levi inu nyh rihtarji vulkuvi ob večeri; jap. 27: znotraj so zgrablivi volkóvi; jap. prid. 1/223: tó nedulžnu jagne se vidi nagú v' srědi med volkóvi; pok. 3/131; rav. 2/159: znotrej pa so derěči volkóvi.

vôz, dalm. jesaia 22: tamkaj bodo tvoji gosposki vozovi ostali; rav. 1/94: kralj, kónjiki, bojni vozóvi — po divjaško je planilo vse — v morje za njimi.

vrân, dalm. lev. 11: letu vam bodi mrzku mej pticami: vsi vranuvi z nyh žlahto; deut. 14; 3. reg. 17: vranuvi so njemu pernašali kruh inu mesu; zefan. 3; prip. 30: oku kateru očeta zašpotuje inu ferahta mater slušati, tu morajo vranuvi per potoku izkluvati; jesaia 34: sove inu vranuvi bodo ondi prebivali.

vřh, traun. 241: vrhóvi tēh gorrâ so njegóvi; rav. 1/20: vrhóvi gorá se perkazujejo s časoma iz vode.

zgód, rav. 2/6: z' to lè nebeško perkázenjo se zgodóvi obljubeniga odrešenika perčnējo; 2/180: mnogi manjši podvučni zgodóvi.

zíd, dalm. deut. 28: močni zyduvi bodo doli vrženi; nehem. 1: Jeruzalemski zyduvi so rezvaleni; jer. 20: nje zyduvi so podrti; miha 7: bodo tvoji zyduvi sezydani, itd.; traun. 126: sturi de bódo Jeruzalemski zyđóvi gori izzydani; 131: njega zyđóvi so noč inu dan od hudobie obleženi; pok. 2/97: sturi de bódo zidóvi Jeruzaléma zidani; 2/106: ta krat bódo vsi zidóvi zastarane hudobie podrti; škrb. 73: kolko je hiš, ktirih zidóvi smrdé od preklinvanja; jap. prid. 2/190: zyđóvi tvojga prebivališa se razlegajo od nebeških pejsēm; rav. 1/126: Jerehún-skiga mesta zidóvi se sosújejo; 1/319: zidóvi so bili dozídani; čb. 1/28: kje so skladi, kje zidovi — kjé so vrata, kjé mostóvi?

zvôn, nar. pjes.: pa pojdem čez góre, visoke goré — bom slišal zvoníti Celjovške zvonē: — Celjovski zvónóvi pa milo pojó — gvišno mojo dečlo h pogrěbu nesó; jap. prid. 2/203: zgónóvi preveč po gostu zgone.

b) u ugrskoj slovenštini

bôg (boug), trpl. 68: bogouvje ste i sinovje toga višejnjega; 79: so vsi bogouve národov bolvanje. Molte njega vsi bogouve; mol. 30: boug je oča, boug je sin, boug je s. dújh i dónok so nej trije bogouve.

bôr (bour), nagfl. vu ništeri logej se borouvje (borovjé), vu ništeri vrbé (vrbovje) nahája.

brêg (brejg) küzm. 445: vsi brigouvje i zátonje so se svoji mejst genoli; trpl. 95: goré so skákale kak ágneci, bregouvje kak mláde ovcé; 120: hvalte gospodna goré i vsi bregouvje; nagfl. 171: gde so bregouvje na gousti prizdig-njeni; 172: na šterom kraji so bregouvje? prij. 1875. 1. 8: veliki bregouvje so puni snegá.

dôl (doul) trpl. 50: dolouvje so puni silja; 84: znízijo se dolouvje; nagfl. 148: na ovoj strani potoka jeso goré i dolouvje.

dûh (dújh), mol. 31: eden je dújh, nej trijé dühouvje.

kôs (kous merula), nagfl. 167: vu veliki logej stojíjo slavíčki, strnábi, kosouvje, vrane...

líst, nagfl. 49: táli kníg so table, čepi, listouvje; 62: kníg táli so: dveje tábli, hrbet i listouvje; 63: listouvje so bejli, píski črni.

lôg (loug), nagfl. 139: k poíštvi lúdi slišijo hrami... trávniki, logouvje...; 148: dale vö so logouvje; 166: s koj stojíjo logouvje? logouvje z dosta drevja stojijo; 169: i logouvje i polá majo svoje stance; gön. 90: okouli risál obzele-níjo trávnici i logouvje; 99: na sprotoletje sadovno drevje cveté i logouvje gnati záčajo; prij. 1875. 1. 6: k tomi se sliši: orátja zemla, ograd, trávník, gorice, pášnik, logouvje, trstovina.

môst (moust), nagfl. 146: ka jeste na etakš' vodáj mesto or-sáčki' cejt? Mostouvje; 175: na eti (vodaj) mostouvje jeso; gön. 13: mostouvje so tüdi leseni.

rôg (roug), küzm. 458: i ti deset rogouvje so oni ki...; nagfl. 93: rogouvje kravé so slouki; 100: bakov rogouvje so zaobrnjeni; 103: nepriiglihni so nje (koze) rogouvje; trpl. 60: sterem vse roglé ti nepobožni, da se zvísijo rogouve ti pravični.

sîn, trpl. 4: sinouvje človeči, kak dugo de ošpotávana díka moja; 117: sinouvje naši gori zrastéjo; 120: sinouvje Siona

se radújejo vu králi svojem; mol. 31: eden je sin, nej trijé sinouuvje; gön. 54: ovčár i sinouuvje; 87: pri sousedovi saboulovi sinouuvje samo očo majo.

strûg (strújg), nagfl. 49: perotnic táli so strûgouuvje, prečke, glaži, primáčke...

trâm, nagfl. 79: eto so tramouuvje.

zvôn, gön. 20: zvonouuvje svéte mísli vlejíjo vu prsi ti verni.

žlêb (žlej**b**), nagfl. 80: k čemu so proutognjene stené? pa žlebouuvje? pa rouri?

Ovdje dolazi i drugi naglas n. p. küzm. 244: bougovje = bôgovje; 90: gládove; 442: glásove; 128. 221. 457. 458: králove; 9: sínovje; 436: válovje; trpl. 38. 57. 82. 113: králove; 73. 71: válove; prij. kaz. 8. vértovje; još češće dolazi bez oznake naglašene slovke n. p. küzm. 190. 255. 309: bogovje; 66. 70. 254. 393. 456: dühovje; 9. 18. 26. 34. 428: sinovje; 447: štirovje scorpiones; trpl. 48: sinovje, 78: vrhovje; prij. 1875. 2. 8: vukovje; pazi: popevje küzm. 400, trpl. 109; a popovje küzm. 399.

plur. accus. na ôve (uve)

u kranjštini

bôg, dalm. gen. 31: per katerim pak ti tvoje bôguve najdeš, ta bojdi vmorjen; gen. 35: dajte od sebe ptuje boguve; exod. 21: taku ga pèrpelaj njegov gospud pred boguve; 1 hron. 17: častan čez vse druge boguve; 2 hron. 13: imate zlata teleta, katere je vam Jeroboam za boguve sturil; jer. 22: so ony druge boguve molili; jerkl. 2: on je vse Izraelove boguve zlomil; zefan. 3; ev. joan. 10 itd.; nu pazi gen. 31: bugove, što bi bilo = bôgove; rog. 487: skuzi daróve ti potolážiš ludy nu bogóve kao prievod Ovid. ars am. l. 2: munera, crede mihi, placant hominesque deosque; 518: na jejna nyh bogóve zaničuvati; 648: my hítimo inu gremo u ta tempel, de bi tukaj naše bogóve molyli; jap. 468: je ona tedaj te iste bogóve imenuvala; jap. prid. 2/257: mólio falš bogóve; škr. 189: so tó za bogóve držáli; 191: so dëla človeških rók bogóve imenðvali; 200: so vse nevěrníkov malíke za bogóve držáli; traun. 241: gospud je ta veliki bóg inu ta veliki krajl čez vse bogóve; 339: vej^m, da je naš bóg čez vse bogóve; preš. 171: bojúje se za Črte, za bogóve nad obláki.

b r ê g, škr. 25: vode nimajo svoje b r e g ó v e prestopiti; preš. 181: junák premíšlja kak vodà razgraja, kak b r e g ó v e strésa.

d â r, dalm. genes. 25: otrokam je on dal d a r u v e, gen. 32: ta je poslal d a r u v e svojmu gospodu; 4. reg. 8: vzami sabo d a r u v e; 1 hron. 17: pèrnesite d a r u v e; 1 hron. 19: so Moabiterji Davidu d a r u v e pèrnašali; 2 hron. 17: Philisterji so Jozaphatu d a r u v e pèrnašali, vus Juda je Jozaphatu d a r u v e dajal; 2 hron. 26. 31. 32; ester. 9; jer. 40: kapitan je njemu dal ce-rungo inu d a r u v e; dan. 2: bote šenkinge, d a r u v e inu veliko čast od mene iméli; miha 3: sodijo za d a r u v e; prip. 17: skrivši d a r u v e jemle; prip. 19: kateri d a r u v e daje; ev. mat. 7: znate vašim otrokam dobre d a r u v e dajati; kast. cil. 346: my pak jmamo mnogatere d a r u v e po tej gnadi; jap. 27 i 319: znate dobre d a r ó v e dajati; škr. 19: ne bó k zádosti sturjénju obilne d a r ó v e gori vzél; 47: kateri d a r ó v e črti, bo živél; 53: hudobèn skrivaj d a r ó v e jemle; 57: so priátli tega kateri d a r ó v e dejly; 67: kateri d a r ó v e dajé, doby premáganje; 196: ony ali svoje otroke za óffer kólejo ali druge d a r ó v e; 314: dar čez vse d a r ó v e je svêta inu sramožliva žena; traun. 28: d a r ó v e zupèr tiga nedolžniga ny jemál; 98: zakláne óffre inu d a r ó v e ti nisi hotel; 164: si d a r ó v e za ludy k' sebi vzél; 165: bodo tebi krajli d a r ó v e offrivali; 177: bódo njemu d a r ó v e offrùvali; 189: imate d a r ó v e pàrnesti timu strašnimu; 243: vzamíte d a r ó v e; ravn. 1/40: Laban je bil že vidil drage d a r ó v e; 1/68: so svoje d a r ó v e perpravili; 1/304: d a r ó v e po kraljevo je delíl; 1/155: je kralju d a r ó v e nositi bila šega; 2/20: le modro ravná bog, de nam nektire d a r ó v e próšen le daja? 3/136: ki nebeške d a r ó v e od pozemliskih bol céni; 2/267: ima velike d a r ó v e; čb. 4/4: zaničvajte Muz d a r o v e (preš).

d ô l g, dalm. prip. 22: kateri za d u l g u v e poroki postajajo; škrb. 19: kaj bi rekli od nega, ke b' začel d o l g ó v e délati?

d ô m, ravn. 2/104: že zdaj zanaša Jezus véro med ljudi in v' d o m ó v e.

d û h, dalm. zahar. 13: jest hočem preroke inu nečiste d u h u v e iz te dežeze pregnati; ev. mat. 8: on je te d u h u v e vun izgajnal; ev. mat. 10: je nym oblast dal čez nečiste d u h u v e; rog. 449: spicanarda ima muč te omagane d u h ó v e tega trupla popraviti; jap. 39: je njim dal oblast čez nečiste d u h ó v e; jap. prid. 1/203: ali nisem tebi bolezní, peklénske d u h ó v e inu smrt podvrgél? 2/106: je te-iste taku lejpe nebeške d u h ó v e v t e nar grši inu ostudniši po-

šasti prebrnila; škr. 47: gospód d u h ó v e prevagúje; rav. 2/152: cvetlice in rože lepe d u h ó v e iz sebe ženèjo; čb. 1/69: d n h o v e pregnali.

g l â s, preš. 139: obdájale so vtrjene jih skále, ko někdej Or-fejovih strún g l a s ó v e.

g ô d, dalm. jesaia 29: vy obhajate lejtne g o d u v e; pok. 1/47: grešnik bogaboječe ludy vidi enèkatere g o d ó v e z' veči boga-boječnostjo obhajati; 1/177: Izraelci so se vse velke g o d ó v e na hribu Sionu shajali.

g r â d, dalm. 2 hron. 17: Jozaphat je v' Judi izzydal g r a d u v e; 2 hron. 26: on je tudi zydal g r a d u v e; 2 hron. 27: v gozdeh je on zydal g r a d u v e; zefan 3: hočem nyh g r a d u v e opustiti; jap. prid. 2/152: imate pohištva kakòr g r a d ó v e; čb. 1/27: kaj mara za dnarje — g r a d o v e, zemljé, — kdor srečno obvar'je — nedolžno srcé; preš. 107: g r a d ó v e svítle zída si v' obláke; 109: kupuvájte si g r a d ó v e.

k l â s, dalm. gen. 41: ty sedem mädli klasuvi so te sedem de-belle inu polne k l a s u v e požrli; rav. 1/60: snedjávi požró črstve in polne k l a s ó v e.

k ô s, dalm. exod. 89: je imaš položiti na njegove k o s u v e; levit. 8: je vužgal glavo, k o s u v e inu osrčje; 1 reg. 1: Elkana je dal moji ženi k o s u v e (offra); traun. 367: on meče svoj léd kakor k o s ó v e.

l î s t, dalm. jer. 29: si ti v' tvoim imeni l y s t u v e poslal k' vsimu folku.

l ô k, dalm. nehem. 4: ta druga polovica je držala špejse, sčíte, l o k u v e inu pancerje.

m ê h, dalm. job. 38: gdu hoče te vodene m e h u v e na nebi zamašiti? ev. mat. 9: mošta ne dévajo v' stare m i h u v e, temuč mošt devajo v' nove m i h u v e; jap. 36: noviga vina ne devajo v' stare m ê h o v e, temuč novu vinu dejvajo v' nove m ê h ó v e; 157: obeden ne dène novu vinu v' stare m ê h ó v e, sicer vinu m ê h ó v e ràžžene, ampak novu vinu se more v' nove m ê h ó v e djati.

p â n j, dalm. jesaia 45: nosio te p a j n u v e svojih malikou; gol. 39: za topelt p a j n o v e; 73: si p a j n o v e žiher po svoji voli zbèreš; 93. 118; čb. 4/48: voha strd in ogleduje — njih p a n j o v e ter zdihuje.

p â s, dalm. exod. 28: Aaronovim synum imaš sturiti suknje, p a s u v e inu klobuke.

rêd, ravn. abc. 67: per povezovánju nosim prevésła za njim, pestí (na Nemškimu redóve; kosé namreč radi žito, ne žanejo ga) pomagam v snope perkladati.

rôd, dalm. zahar. 9: gospud gleda na človeke inu na vse Jeruzalemske rodúve; jap. 91 i 384: bote sodili te dvanajst Izraelske rodóve; traun. 271: to je bilu njemu k' pravici pèrpisanu na vse rodóve; 362: tvoje gospostvu je skuzi vse rodóve; škr. 224: poglèdajte na človeške rodóve; 351: spravi vkùp vse Jakobove rodóve; preš. 139: bi nebésa milost nam skazále otájat Krajna našiga sinóve, njih in Slovencov vsih okróg rodóve.

rôg, dalm. exod. 30: ga imaš z' čistim zlatum povlejši inu njegove roguve; lev. 4: far ima od krij tiga offra na roguve altarja teh žganih offrov djati; 3. reg. 1: se je držal za roguve tiga altarja; 2 hron. 18: Zedekia si je bil železne roguve sturil; amos. 3; mih. 4.

sâd, dalm. lev. 19: imate téh istih (drives) sprejdnó kožico obrezati inu nyh sadúve.

sîn, dalm. gen. 5: Adam je rodil synúve inu hčere, i često u tom poglavju tako; ev. 29: imaš Aarona inu njegove synúve pred dauri utte pèrpelati; lev. 8: vzemi Aarona inu njegove synúve; 2 hron. 11: taista je njemu lete synúve rodila; 2 hron. 24: on je rodil synúve inu hčere; 2 hron. 27: je svoje synúve z' ognjom zežgal; jer. 29. 32 itd.; rog. 20: opómynal je te synóve; škr. 209: so tvoje synóve zaprte držali; 244: imaš synóve? podvuči jih; traun. 271: ony so svoje synóve ili hčere hudícam offrúváli; pok. 3/61: daj da cerku nove sinóve perdobý; preš. 139: de bi nebésa mílost nam skazále; Otájat Krájna našiga sinóve... Orfeja poslále!

stân, dalm. jer. 50: so svoje stanúve pozabile; škrb. 73: preglejte vse stárosti obdva spóla, vse stanóve inu povéte; ravn. 2/74: tudi stanóve je napáke Janez popraviti opominjal.

špèjs, dalm. 2 hron. 11: ú vseh méstih je on sčíte inu špejsuve pèrpjavil.

tôr, (tûr) rog. 287: ta ogyn zóre te turóve inu aposteme.

vâl, dalm. zahar. 10: bo valúve v morji udaril; kast. cil. 271: en kroták mož v tega srda morjú se povišuje inú trdnu stojy kakòr en škól ali ena pečina na srt morjá, kir te visoke valúve restrga; rog. 109: ta svejt stresa se skuzi te hudyčave skušnjave kakòr tu mórjè skuzi te vejtre inu valóve; jap. 168: vihář tiga vejtra je vstal inu je valóve v' čoln metal; jap. prid. 1/152: vi-

hárji v a l ó v e tiga morja kakòr gorre napnó; škr. 193: se začne čez divje v a l ó v e pelati; 325: jih je kakòr mosrke v a l ó v e sèm tår kjé metálu; traun. 113: aku lih bi morje divjalu inu velike v a l ó v e gnalu; 221: vse v a l ó v e tvoje jeze si ti čez mene rāz-lyl; 237: reke so povzdignile svoje v a l ó v e; preš. 71: sta ple-sáje v v a l ó v e šuméče planila.

v ô l k, ravn. 2/188: kakor ovce med v o l k ó v e vas pošlem.

v ô z, ravn. 1/75: svoje lastne v o z ó v e je dal; 93: reče v o z ó v e napreči; 95: zavézne Egipčane morje in pa v o z ó v e; 96: zavéznil je v morje kralja v o z ó v e in vojsko njegovo; 2/233: kar sévic na rami nese na polje se iz polja nabezáne v o z ó v e domú vozi.

z î d, dalm. deut. 3: vsa leta mésta so visoke z y d u v e iméla; 3. reg. 3: je on izcympral svojo hišo inu te z y d u v e okuli Jeruzalema; 2 hron. 14: pelajmo z y d u v e okuli; 2 hron. 25: je te z y d u v e v' Jeruzalemi podrl; 2 hron. 26: je te z y d u v e v' Gati rezdril inu te z y d u v e v' Jabni inu te z y d u v e v' Azdodi; 2 hron. 32: je zydal vse z y d u v e; 2 hron. 36: so rezvalili z y d u v e v' Jeruzalemi; ezdr. 4: delajo okuli njega z y d u v e; jer. 48: se ty na tvoje trdne z y d u v e zanašáš; jer. 49: jest hočem v' Damaški te z y d u v e zažgati; jer. 52: vojska je podrla vse z y d u v e; jerkl. 2: gospod je mislil Zionske hčere z y d u v e raz-valiti; amos. 1: hočem en ogin v' te z y d u v e v' Gazi poslati, itd.; kast. cil. 64: vidil si stare podrte z y d u v e od velikih měst; škr. 26: ona je svoje dēkle vùn poslála na tábor inu na městne z y d ó v e; 402: kateri je podrte z y d ó v e gori spelal; ravn. 1/318: lesica preskočila jim bo njih z i d ó v e.

b) u ugrskoj slovenštini

dolazi ovdje drugi naglas, n. p. trpl. psalm. 93. 3: v á l o v e = válove. U opće dolazi u tom padežu slovka *ov* riedko.

plur. genet. na ó v (ili stegnuto *ú*)

a) u kranjštini

b ô g, rog. 536: vidiš ti dobrúto naših b o g ó u; 648: ù brlógih teh ajdovskih b o g ó u; jap. prid. 2/127: so ga potle njegovi lástni otroci v' templi njegovih falš b o g ó v vmorili; traun. 121: bog gospód tih b o g ó v je govoril; 209: bog stoy v' zbiráliši tih b o g ó v; 214: ony bódo bogá tih b o g ó v v' Sioni glēdali; 341: hva-

líte bogá vsih b o g ó v; rav. 1/175: kralj veleko memo vsih zla-
gánih b o g ó v; 177: bog b o g ó v, gospod govori; preš. 178: ne
mèč ne móč gradú trdnjáve b o g ó v ne móre réšit' slávnih stáršov.

č ř v, rog. 225: ta človek ni drugiga kakòr ena špiža teh
č r v ó u.

d â r, rog. 246: žlahtnust teh dragih d a r ó u; jap. prid. 1/371:
my smo v' eni silni lakoti tih za dušo potrebnih d a r ó v; škr. 171:
so za volo d a r ó v tiga znánja dopadlivi; 348: nikár pomanklivih
d a r ó v ne offrúj; traun. 58: katerih dèsnica je polna d a r ó v;
pok. 1/5: d a r ó v je več sòrt; 2/24: veliku duhovnih d a r ó v sim
nad seboj vidil; 3/96: potrátenje vsih zadoblenih d a r ó v; škrb.
62: si deléžen negovih d a r ó v; rav. 1/76: viditi toljko dražih
d a r ó v jim je kakòr prebudivšim se iz hudih sánj; 176. 178. 202.
315; 2/52. 61. 70. 136. 277; preš. 96: se spómrimo tvóje ljubézni
d a r ó v; 164: ne správi vkùp d a r ó v potrebnih Plúta.

d ô l g, rog. 430: pošlyte nam eno gobo h' zbrisajnu téh d o l-
g ó u; 656: de bi te zadoužene ludy iz téh d o u g ó u odréšil;
659: de bi bil tèm grejšnikam iz d o u g ó u pomágal.

d û h, jap. 321: k' sebi vzame sedèm drugih d u h ó v; pok. 2/68:
uzame seboj sedèm drugih d u h ó v; čb. 1/12: tam póje truma sveta
zveličanih d u h ó v; preš. 95: tí mu pokazal si pót právo v dežélo
d u h ó v.

g ô s t, rav. 2/226: za volo g o s t ó v je v' prošnjo dovóljlj;
2/274: kralj je prišel g o s t ó v pogledat.

kl â s, rav. 1/61: sanje od polnih in percvrknjenih kl a s ó v.

m â l, jap. 127: od tih m a l ó v je on yskal prilóžnost, de bi
njega izdal.

m ô ž, jap. 422: ti si pet m o ž ó v imela; rav. 2/271: ne véste,
če bote m o ž ó v opóldne ali mrak sive stárosti doživéli.

r ô d, jap. 3: vsih r o d ó v tedaj od Abrahama do Davida je
štirnajst r o d ó v inu od Davida do Babylonskiga preselovanja je
štirnajst r o d ó v inu od Babylonskiga preselovanja do Christusa
štirnajst r o d ó v; škr. 386: izrezani kámni K' spominu dvanajst
r o d ó v Izraela; 384: je njegovi dejl med dvanajst r o d ó v raz-
dejlil; traun. 263: vselej se je on spomnil na tó táužent r o d ó v
dano besedo; rav. 1/80: ves narod je bil v' dvanajst r o d ó v raz-
delèn; 183. 215. 218. 225; preš. 113: baháči četvéro bôlj zmóžnih
Sláve r o d ó v.

r ô g, traun. 49: reši me iz gârla tiga leva inu mojo slabóst od
r o g ó v tih samorógov.

sîn, škrb. 73: je malo taci^h sinóv; ravn. 1/52: imel je dvanajst sinóv; 1/80: Izrael je imel dvanajst sinóv. Po imenih Izraelovih sinóv so se imenovali ti rodóvi; 1/133: to nas uči zadržanje Gedeonovo in njegovih sinóv; 142: grdi^h izgledov Heljovih sinóv ni posnemal... Samuelov izgled ni poboljšal Heljovih sinóv; 2/225: živéla sta še dva njegovih sinóv; 240: mati je za besédo namést sinóv prijéla.

stân, rog. 463: katero (lilijo divištva) je bil ohranil ú tem trnju teh due^h stanóu te mladusti; škr. III: od vse sorte stanóv inu soldaštva; ravn. 2/75: iz vseh stanóv vréjo h' krstu ljudjé k' njemu; škrb. 38: tega se drží tok zvestó veči dejl kristianov vsih stanóv; čb. 1/12: tam pôje truma sveta zveličani^h duhóv — v nezmerni dom sprejéta vsih ródov, vsih stanóv.

vâl, rog. 251: tolážil sylo teh vjetrov inu valóu na morju; 266: tresen je svejt od vallóu teh skušnjáu tega hudyča; 272: od pišou vetrou vallóu potopléni; jap. 67: čolnič je bil od valóv sém tēr kje metán; 379: za volo strašniga šumejna tiga morjá inu valóv; traun. 156: kateri vtolážiš divjánje tiga morjá inu šumenje njegovih valóv; pok. 1/43: od takih valóv sém tēr tje gnan; preš. 22: ne stráši móč vihárja ne gróm valóv mornárja; 96: v' Sáve deréče valóv tam vrtínčinah smrt te zasáči; 179: z očmí valóv globóki brézin méri.

vôlk, jap. 41: vas pošlem kakòr ovce v' srédo tih volkóv. vrč, jap. 421: je bilú pak tam šest kamnitih vrčóv.

zgôd, ravn. 2/6: kmalo pred pragam tih svetih zgódóv smo se poboljšati opomínjani.

zíd, kast. cil. 102: kateri ne more jezika mojstriti, je ravnu kakòr enu veliku méstu prez visokih okuli zidú; rog. 550: débélust teh zy dóu.

U dalm. ne dolazi u plur. gen. nikakva oznaka naglasa, nu ja ni malo ne sumnjam da je i u njega tako.

b) u ugrskoj slovenštini (ou v)

bôg (boug) küzm. 78: je gospoud veliki král više vsej bogou v; 110: gospoud naš je više vsej bogou v; 309: je i vnogo bogou v i vnogo gospoudov; trpl. 40: boug bogou v gospoud je gučao; 78: je gospoud veliki boug i král više vsej bogou v; 79: je veliki gospoud čúden više vsej bogou v; 80: ti si jako zvišeni više vsej bogou v.

b r ê g (brejg) küzm. 445: so se skrili v lûknje i v b r i g o u v pečine; 458: ti sedem gláv je sedem b r i g o u v; nagfl. 172: hasek ravníc dolouv strmcov b r e g o u v; 173: ona mejsta b r e g o u v, gde etakše medine i kaménje kopajo, bajce zovemo; prij. 1876. 2. 6: mené prejg b r e g o u v i prejg mourja daleč odpošle.

č f v, küzm. 240: od č r v o u v zejdeni spüsto je düšo; nagfl. 11: reca ograde očisti od č r v o u v i púžov; 176: njí (ríf) hrana z vodeni č r v o u v stoji.

d ô l, (doul) nagfl. 172: hasek ravníc d o l o u v strmcov bregouv.

d ô l g (dûg) trpl. 41: osloubodi me od d u g o u v krvi, o boug.

d r ô g (droug) nagfl. 27: lestvica kelko d r o g o u v má?

d ü h (dûjh) küzm. 23: vzeme z seboj sedem drúgi d ü h o u v; 115: zburkani od nečisti d ü h o u v; 118: vu onoj vöri je ji pa dosta zvráčo od betegouv i bičov i d ü h o u v hüdi; 222: mantrane od nečisti d ü h o u v; 251: tühi d ü h o u v se vidi nazviščávec; 315: razsodjávanje d ü h o u v; 407: ne podamo se tak bole oči d ü h o u v; 440: ki má sedem d ü h o u v.

g ô s t (goust), nagfl. 89: sámo li máčki je dáno hiže od eti ne-sramni g o s t o u v očistiti.

k ô s (kous), gön. 25: Laci i Bence sta glédala na tam viséče tamnice goloubov, k o s o u v, repíščic i drúgi etakši stvaričic zráka.

l i s t, küzm. 326: potrebújemo preporáčani l i s t o u v k' vám; nagfl. 72: vu knjagj je redovno več l i s t o u v kak vu piski; 114: goloub je návučen tak da so ga zdávnja i na nošenje l i s t o u v návčili; 160: liliom na ednom stebli ma tri štiri pét l i s t o u v.

l ô g (loug) trpl. 40: je moja vsa živina l o g o u v; 79: naj spejva vse drejvje l o g o u v; 85: grata nouč vu šteroj naprej príde vsa zvirina l o g o u v; nagfl. 167: med velikim drevjem l o g o u v jeste gde te visoko grmovje; gön. 101: z zemle raste cvejtje travnikov i drevje l o g o u v; 104: vihér po l o g o u v drevji vse fúčka i troubi; prij. 1876. 2. 6: prejg l o g o u v i prejg b r e g o u v hodi.

m ô ž (mouž) küzm. 31: bilou ji je pa štiri jezero m o ž o u v brezi žen; 214: naj eden s tejh m o ž o u v bode svedok; 219: včínjen je bio račun m o ž o u v okoli pet jezero; 322: vnožína m o ž o u v i žen; 223: k šteromi se je pridružio veliki račun m o ž o u v okoli štiri stou; 224: gledajte da ziščete z vas sedem m o ž o u v dobroga svedovstva; 250: vnougi z njíh so vervali i pošteni žen gréki i m o ž o u v nej malo; 254: bilou je pa vsej prejg okoli dvanajst m o ž o u v; 291: niháo sam si ešče sedem jezér m o ž o u v.

rêd, nagfl. 144: okouli šoule ležéči znamenitejši mejst cejst i redou v hramb télni stan vu telenom naprej dávanji na tábli gori vzeme.

rôg (roug), küzm. 448: čuo sem eden glás s ti štiri rogou v toga zlátoga oltára; 452. 457. i 458: sedem gláv i deset rogou v; trpl. 60: ne pozdignite rogou v na teliko. Ne pozdignite prouti víšešnjemi rogou v vaši; nagfl. 94: z rogou v se glavníci zgotávľajo; 104: zgotávľajo z rogou v štile za nože.

sín, küzm. 34: od šteri jemlejo vámo ali dáčo, od sinou v svoji ali od tühéncov? 39: teda je pristoupila k njemi mati sinou v Zebedeušovi; 57: šteri je vcejnjen bio od sinou v Izraelski; 60: mati Zebedeušovi sinou v; 101. 223. 226. 255. 287. 394. 445; trpl. 58: z tejm bi jas neveren grátao odvejtki sinou v tvojih; 108: vido bodeš siní sinou v tvojih; 117: rejši me ino me osloubodi z rouk sinou v tühénski; 120.

sôld (soud) küzm. 74: küpimo za dvej stou sôdou v krüha; 176: za dvej stou sôdou v krüha ne bode njim zadosta; a 193; zakaj je tou mazalo nej odáno za tri stou sôdou v?

strûg (strûg) nagfl. 65: prag i petník sta túdi paranoga téka kak strûgou v.

tât, nagfl. 88: psi bránijo živino od tatou v i divjáčine; predge: na vékše saki varaš ma gauge i dönog tatou v ne strašio.

trâm nagfl. 80: pokriva znotrejšnji tál stoji s tramou v; gön. 68: rušt híž s tramou v i roženic ali lejmezov i lát stoji.

vôz (vouz) prij. kaz. 8: krma se letos lepo pripovala i v nogih mestaj s trávníkov več vozou v odpelano kak v drúgih letaj.

vrâg, küzm. 21: njegovo vragou v zgánjanje Farizeuške Belzebuli pripíšujo; 22: ete ne meče vô vragé nego po Belzebuli poglávnik i vragou v; 63. 67. 70. 99. 312. 458; predge: na pravom kraji boudejo grehi, na leivom vnožino vragou v.

vřč, nagfl. 53: vučitel pokaže i drúge doubi pejneze, dna vrčou v, vejder, vöro.

zôb (zoub), nagfl. 93: krava odzgora prejdnji zobou v nema.

zvôn, nagfl. 174: med z drúgov medínov premejšan se na zlejvanje zvônou v, žlíc itv. nūca; prij. 1876. 7. 6: Matjaš tak lepou znao zvoniti. Pri vsakoj priliki zvônou v drúgi glas čüti bio, človek že ozdaleč znao, gda je glas zvônou v začüti, ka pokapajo.

plur. dat.: ôvom (uvom, ovam)

u kranjštini

bôg, dalm. deut. 11: varite se de bi odstopili inu drugim b o g u v o m služili; 2 hron. 25: inu je nje sebi postavil h' b o g u v o m; rog. 648: našim b o g ó v a m je ta hiša žegnana.

dâr, škr. 368: ony bodo veseli, kadâr bôdo svoje roke k d a r ó v a m odprli.

dûh, pok. 1/74: on vas je nar visokejšim d u h o v a m enake sturil, (ja čitam duhovam, prem da nije označena naglašena sloyka).

pânj, gol. 67: čebelle bodo h drugem p a j n o v a m se podale; 118: nima cajta, de bi mogov več p a j n o v a m strečit; 121. 180: čb. 4/49: na to se perpogne niže, po vsih štirih plazit bliže ko p a j n o v a m se začne . . .

rôd, traun. 174: tvojo moč vsim prihódnim r o d ó v a m ozná-nim; 200: inu je njih hiše Izraelskim r o d ó v a m za prebivališa dal; ravn. 1/164: Jonata je vsim prihódnim r o d ó v a m lep izgled preblaziga prijatla.

rôg, rog. 22: iz njegoviga obraza šlà je ena taka svèjtloba, en tak šèjn, eni taki žárki tem r o g ó v a m podobni, de u Moy-zesa niso mogli gledat.

sîn, dalm. ex. 13: imate vašim s y n u v o m oznaniti; 1 hron. 27: njegovim s y n u v o m . . ; rog. 20: tu de bi on bil tèm s y n ó v a m bul u spomyn utisnil, pustil je bil pernèsti naprej eno tablo . . ; 21: záčel je bil h svojm lubim s y n ó v a m govorit; čb. 4/27: stari kres! nekdej očóvam — našim svet, al nam s i n o v a m — skoro iz spomina vzét.

stân, ravn. 2/59: Jožef je izgled pravičniga moža nizkim s t a n ó v a m.

vâl, ravn. 2/217: Jezus vršèčim v a l ó v a m je rekel: per miru! preš. 22: v a l ó v a m se zročimo; 95: stéšemo svój si čolnič nòv, z bógam zročmò ga v a l ó v a m.

vrân, dalm. 3. reg. 17: jest sim v r a n u v o m zapovédal, de ony imajo tebe tamkaj oskrbéti

plur. loc. ôvih (uvih, ovah)

u kranjštini

bôg, dalm. ex. 12: hočem mojo štrajfingo izkazati na vsih Egiptouskih b o g u v i h.

dâr, dalm. ex. 28: kateru Izraelski otroci bodo posvetili u vséh nyh d a r u v i h nyh posvečenja; schön. 341: gouoré ly vsi mno-

gotére jezíke? ali tudi vsi razlagajo? mislite pak po teh bulših darúvih; ravn. 1/178: ki v' daróvih z' mano zavezo trdé.

grâd, dalm. jesaia 13: u' lépih graduvih.

pânj, gol. 88: en skrben čebellar more sam po svojeh pajnovah vedit, kelku usakateri potrebuje; 181: vse kar per pajnovih ni trdo nareto, moreš perbiti.

pâs, ravn. 2/187: ne nosíte v pasóvih nè zlata nè srebra; škrb. 400: vidimo ene v' žimnatih spokórnih oblačilih, druge v' ojsrih pasóvih délati pokóro.

rôd, škr. 382: ty vsi so si v rodóvih svojiga ludstva čast perdobili; traun. 266: v' njih rodóvih ny bílú bolníka.

vâl, dalm. job. 9: hodi po valuvih tiga murja; rog. 266: vus ta svejt ni drugiga, kakôr enu prestrânu inu navârnu morjê, na katérím ú vallóvih teh skušnjáu so takú ty právyčni kakôr ty grêjšni; škr. 164: ladja po valóvih kjé spláva; ravn. 2/217: valóvi pluskajo v' čoln, pokrivajo ga: ves do vrha je v' valóvih.

plur. instr.: ôvi (ôvimi, ôvami, ôvmi; uvi)

u kranjštim

bôg, dalm. ex. 15: gdu je tebi mej boguvi glih? ex. 34: kadar bodo kurbali za svojimi boguvi inu svojim bogum offrovali; 2 hron. 32: mej vsemi boguvi; jer. 34: ne hodite za lukimi boguvi; jer. 46: jest hočem obyskati tiga oblastnika v' No inu Pharaona inu Egypt zred njegovimi boguvi inu krajli; jesaia 36: je en bug mej vsemi boguvi; traun. 209: bóg je sodník v' sredi med bogóvi; 217: gospod! med bogóvmi ny tebi obéden enák.

dâr, dalm. u gm. predg. 23: bodo ty brumni z' častitimi daruvi darovani; sirah u predgovoru i 1: ona svojimi daruvi vso hišo napolnuje; dalm. u predgovoru k rim.: z' njegovimi daruvi; traun. 111: hëyre od Tyra bodo z' daróvimi prišle; 336: jest hočem njegóve duhóvne z' izveličanskimi daróvmi obleči; ravn. 1/68: Jožefovi bratje z' svojimi daróvi dojdejo srečno v' Egypt; 155: Davida h' kralju pošle z' temi kmečkimi daróvi; 2/155: vse stvari preséze človek z' svojo lépo v' nebó zravnáno postavo, še bol pa z' dušnimi daróvi.

dûh, dalm. u gm. predg. 12: bodo morali mej hudiči inu paklenskimi prekletimi duhuvi prebivati;

klás, jap. prid. 2/15: naše polę se z' težkimi klasóvi v naročje svoje matere naslanja.

sād, dalm. pav. fl. I: de bote napolnjeni s témi sadúvi te pravice; schön. 259: de bote napolnjeni z' témi sadúvi te pravice.

sîn, dalm. lev. 6: kateri bo mej njegovimi synuvi na njegovu mestu žalban; lev. 8: Aaron je sturil z' svojimi synuvi vse kar je gospud bil zapovedal; 1 hron. 26: zred njegovimi synuvi; 1 hron. 29: mej vsemi mojmi synuvi je on mojga synu Salomona izvolil; 2 hron. 11: Abia se je naprej rinil pred vsemi njegovimi synuvi; 2 hron. 13: mej vsemi Davidovimi synuvi; ezdr. 3: Jezua je stal svojimi synuvi inu bratmi inu Kadmiel svojimi synuvi; ev. mat. 20: tedaj je k njemu stopila Zebedeovih otruk mati z svojimi synuvi, itd.; rog. 112: za tu poflisal se je on iz njegovimi duhóunimi synóvi; 230: nad njegovimi duhóunimi synóvi; ravn. 1/18: v' barko pojdeš z' svojimi sinóvami.

tvôr, dalm. job. 2: je Joba vdaril z' hudimi tvoruvi.

vâl, dalm. jer. 51: enu morje je čez Babel šlu inu ona je ž nega vnogimi valuvi pokrita; schön. 2: bo ludém britku pred tem šumenjem tega morja inu valuvi; škr. 164: od katere (ladje) se ne najde ne sled ne tudi znamine grędělna med valóvimi; 193: ti na mórji pót dajësh inu med valóvimi nar varniši stezó; traun. 247: reke naj z' valóvimi pókajo; ravn. 2/87: nas posvetne razláke v pogublěnje z' svojimi valóvi posnamejo; preš. 173: neúrnik z deréčimi valóvami ovíje kar se mu zóper stávi; 175: na otdk z valóvami obdáni vodíla te je stára véra.

zgôd, ravn. 2/38: gre prerokvânje pred Jezusovimi zgodóvimi.

zîd, ravn. 1/228: Jezabelo bodo pod Izraelskimi zidóvmi psi jedli.

b) u ugrskoj slovenštini

bôg, trpl. 113: pred bogouvmi ti bodem žoltáre spejvao.

Ovdje dolazi i drugi naglas, küzm. 17: dao njim je oblást nad dühovmi.

dual. nom. (voc.) acc.: ôva (uva)

u kranjštini

bôg, dalm. u gm. predg. 7: néso dva boguva; preš. 130: ta dvá sim míslil víditi bogóva.

mêh, rog. 489: hitéla je Abigal uzet 200 hlepceou kruha, dua mehóva vina inu pet kuhanih koštrúnou.

sîn, dalm. gen. 48: imata tvoja dva synuva moja biti... ona sta moja synuva; gen. 41: Jozepu sta bila dva synuva rojena; ex. 18; 1. sam. 1; jer. 40; lev. 10. 16. itd.; rog. 68: hotel je ta gospúd njè dva synóva za súznje uzéti; jap. 161: je njima dal to ime Boanerges, to je: synóva tiga gróma; ravn. 1/141: Heli je vse zvedel. kar sta delala sinóva; 142: sinóva sta ti bol v' časti kakor jez.. oba en dan bota vmrla tvoja sinóva; 144: za čigar besedo nista lastna sinóva nič marala; 2/240: naj sedetà naj ta dva moja sinóva precej zraven tebe; 2/252: nekdo je dva sinóva imel.

stân, dalm. u gm. predg. 2: leta dva stanuva nista fer-damliva.

dual dat. i instr.: ôvoma

u kranjštini

bôg, tschup. 190: tema obema bogovama ni mogoče skupej služiti (Ne sumnjam da treba čitati bogôvama).

sîn, ravn. 1/142: nobeden vas, ljubi otroci! mislim, ni tako hudoben, de bi ne bil brez straha pred šibo dobrimu Samvelčiku raji enak, kakor hudobnima Heljovima sinóvama; 2/239: mati Janeza in Jakopa Jezusovih učencov je en krat z' tema sinóvama k Jezusu prišla.

U *Kajkavaca* slovka *ov* ne dolazi do jedino u *plur. genetivu*, gdje se dosta često govori *ôv*, nu i *ôv*, izgovaraj *ôf*. Tako dolazi obilježeno i u knjigah.

bôg, petr. 221: kriveh bogóv ne veruj; 240: némaj tugjeh bogóv pred menum; krajč. 328: nemaj tugjeh bogóv prèd mènum; gašp. 1/579: ne li čudo veliko, da trčcana na poštuvanje kríveh bogóv kip málika z molitvum je razmrvila; 619: kaj od bogóv našeh Jupitera, Merkuriuša i od ostaleh držiš i štimaš? 620: naj se trsi Valentina na kriveh bogóv častenje dopeljati.

čřv, gasp. 1/655: odméče nekuliko drévja i nut najde drágoga ljubitela svoga mrtvoga vsega smrdéčega i čřvóv punoga.

dân, dên, gasp. 1/569: vu ovom šestdeset dnevóv tebi za šestdeset let računalo se bude; 1/654: bi bil nekuliko dnevóv čúval mrtvo telo; 1/666: naj bude malo dnevóv njegovih; 1/681:

vu letu broi se tri sto šestdesét i pet dnevóv; 1/898: dnevóv nekuliko prez vsakoga sna je sprevodila.

dâr, zagr. 4/1 210: da se človek od nikakvoga nailjubljenešega nagovarjanja, naivexeh dâròv i nasladnostih obetanja ne pusti na greh napeljati; gasp. 1/518: ovak od ostaleh dâròv milosrdnosti božánske govoriti se more; 1/875: odide verni slúga z-velikum marljivostjúm noséči sobum od vseh dâróv hiže Abrahama; pazi krajč. 259: dâróv.

dûg, krajč. 212: jeda nesi dugóv plačal, gda si je mogel? 294: kaj mu je nájbolje potrebnò učiniti obrh dugóv, ako tuliko ima blága; zagr. 5/1 319: onda ie razpošilal on družinu svoiu nekoie dugòv teriat, nekoie po senjmeh na trštvo.

dûh, petr. 43: vzeme s-sobum sedem drugeh duhóv; 171: koteri se trapljahu od nečisteh duhóv; krajč. 357: usi svéti bláženeh duhòv reedi, molete za nas; gasp. 1/783: sam Jezuš Kristuš njoj izkaže se jáku čineč proti skušávanju duhóv peklén-skeh; 1/881: došla je vnožina bila peklénskeh duhóv.

grâd, perg. 34/1: koteri vnogo gradoou imaiu; 29/2.

líst, perg. 30/2 31/1 42/1 73/1.

lûg, perg. 30/2.

mûž, perg. 35/2: koterim se zakonom imaiu žene vun zureči z imyenja suoih mužeu.

pôt, zagr. 4/1 170: pogubili ste sad trudov i potòv vašeh.

rêd, perg. 18/1: očina oblast nad sinom uu šestih redoo u duguuani stoy; gasp. 1/496: teda negda mudroskrbno previgjenje božánsko na občúvanje záručnice svoje zbudilo je skoznive čuváre, to jest: sveteh rêdóv pričtnike.

sâd, petr. 100: iz sadóv njihóveh hočete poznati njé... iz sadòv njihoveh hočete njé poznati; krajč. 259: drugoč zmisli i naméni, da k ovomu svétomu sacramentu hočes pristúpiti vú to imè, da si po njem prilepiš vrèdnost mukè i smrti Christuševe i da délnik postaneš oneh duhovneh dâróv i sadóv.

sîn, perg. 7/1: takoua se imyenja tako dostoe deuoyek kako j sinoou; 19/1. 21/2. 22/2 itd.; petr. 40: né dobrò vzéti kruha sinóv te ga vrči psom; 102: sini ovoga svéta jesu spametneši od sinóv svetlosti; (krajč. 345: prími prošnju tvoje cirkuè sinòv); gasp. 1/598: na mestu ovem poglavára duhovnéh sinóv svojeh ostavi Ivan Felixa; 1/898: doklam naj lublenešeh sinóv téla iz špotlivoga dréva dole postávljena nesu bila.

slâp, gasp. 1/802: ov nazad po morju brodeči se vu tuliku

dospe vutonútja pogibel od slapóv morskeh, da brodni stúp na dvoje pretrga se; 1/853: barka od vetróv i slapóv morskéh razbita vse vu glubini zakopa.

tât, perg. 5|2: razboinikov, tolvaiev, tatoov i liudomorceu marha se ne dostoi kralia.

trâk, gasp. 1/495: kotera (cirkva) tuliko svetlosti i svétosti trakóv izpúšča, kuliko sveteh apoštolov, mučenikov, patriarkov, spovednikov i devic broji.

tfh, gasp. 1/835: od pape z vnógemi miloščami i slobóščinami od občinskih trhóv nadeljen i biškup je posvečen.

vrâg, gasp. 1/167: od vragóv obsegjena; 1/250: glasoviti vragóv pregonitel; 1/175: k kojemu za ono vréme nigdo blizu doйти ni mogel zbog vragóv, kateri kinče i bogatstvo ondi čuvali jesu; 1/536: bi pak okolu sebe zapazil vnožinu vragóv; 1/672: ovde postavljen od vragóv vu strašneh spodobah be pohágjan; 1/919: bi vnožina vragóv vágu nezmerno doli tlačila.

vûk, krajč. 332: kii nè budu pasli sami sebè nego tuoje oucè njè braneči od vukóu i meduedov peklènskeh; gasp. 1/1: nikaj vu globokom morju zmed vseh plavajučeh rib velikeh, meduedov, volóv, delfinov, vukóv morskeh i ostaleh stvarih vu vodi prebivajučeh ni tak čudnovitoga; 1/312: okolu s. človeka velika vnožina pokaže se odurneh strašneh stvári oroslánov, medvedòv, risov, vukòv, máčkov, pozojòv, káč, škorpionov.

zûb, gasp. 1/609: koji nje spomenek zatrgávaju z-istem kaštičuje z ubóv betégom.

U obće ima pravilni završetak u plur. gen. *ov* mužke ь — (= ä i ü —) deklinacije u kajkavštini često naglas ne samo u jednoslovčanih rieči s ѣ, nego i u drugih dvo- i višeslovčanih pa tako dolazi i u knjigah slovka *ov* obilježena znakom ' ili ѣ. Evo nekoliko primjera:

ángel, gasp. 1/788: dopusti, da po nje prošnje i pomoči angelóv továruštvo zadobiti vrédni postanemo.

apoštol, petr. 243: prosim svéteh apoštolóv Petra i Pavla.

bèteg, petr. 171: so bili došli da bi ga poslušali te bi se zvráčili od betegóv svojeh; gasp. 1/586: vsigdar z-betegóv bremenom pritisnjen i obtršen nazad povrnuti se je pritrúcan; 1/768: ostane s. télo svetlo, koje taki bleđu zbog betegòv farbu na belu obrne bólje živomu nego mrtvomu spodobno.

biškup, perg. 4/1: biškupóu ili jeršekou confirmacie; gasp. 1/702: osem je posyétil biškupóv.

hahar, gasp. 1/566: jákost podal si meni obladatai haharòv strašne muke; 1/792: na špot krvoločneh súdcov i haharóv.

herceg, gasp. 1/582: prvo mladosti cvetúče vréme do dvaj-sétoga leta Romuald sprevodi poleg dóstojnosti naj svetlešeh hercegóv vu goščénju igrah i lovu.

kamen, gasp. 1/495: kotera (cirkva) nè z naturalskemi zidmí obzídana, nego iz živéh i zebraneh kamenòv podignjena.

kèbel, petr. 102: koliko si dužen? Sto keblóv pšenice.

klafter, gasp. 1/749: bi bil osem klavtróv glubokò opal.

klošter, gasp. 1/583: devetdeset znovič vučini zezidati kloštróv; 1/798: šest kloštróv vučini zezidati; 1/859: njegov (Benedikta) red broji kloštróv sameh mužkêh gláv 37000; 1/865: dvanajst podigne kloštróv.

medved, gasp. 1/312: medvedòv (gledaj gore pòd vùk).

mèlin, perg. 92/2: kmet listor suoie muke naiem po imene dostoinu pryecembu zemyeli, senokooš, melinoou ili vinogradou more nekому oddati.

mladenec, gasp. 1/492: okolu koje vnožina vu beleh svitah opravljenéh mladencév stoječa nebeske je popevke popevala.

mozol, petr. 88: béše Lazar pun mozolóv; gasp. 1/557: pristupi siromah jeden s-krúto burlavemi puno mozolóv i rán smrdúčemi nogami.

neprijatelj, petr. 286: oslobodi me od nepriatelóv mojeh; krajč. 76: usè zásedè nepriatelóv našeh od njega dálko odreni; 86: oslobodi me od nepriatelóv mojeh; gasp. 1/584: anda kaniš mene vu ruke nepriatelóv podati? 1/703: bog cirkvu svoju ako prém od vnogeh nepriatelòv pritiskanu, vsigdar odičenéšu činí; 1/819: vse suprotivčine od nepriatelóv vučinjene dobrovóljno podnášati... vse od vseh nepriatelóv brániti jesi obečal.

običaj, perg. I: zato su vsaki narodi i orsagi krstianski polag suoih običajeęu na razlučenje barbarušeu i poganou hoteli napravuiti neki puut i fundamentom praud.

oblak, krajč. 354: tvojem glásóm iz oblakòv grmiš ter treskaš; gasp. 1/603: stupim zvrhu visíne oblakóv.

osel, gasp. 1/948: čude se vsi, da med tulikum vnožinum oslóv ne nahája sebi povóljnoga.

otec, perg. 82/2: knjiga živlénja svéteh otcév; gasp. 1/165: spomina se od prvoga svétoga Makara starešega takaj knjiga živlénja svéteh otcév vu prvi strani; 1/521: ova jesu od svéteh

otcév izebrána; 1/714: knjige Ivana Kassiána svéteh otcév govorenja zadržavajúču čteti veliku násladnost je imal; 1/885: goruče bilo je želénje svéteh otcév vu limbušu prebivajúčeh.

poganin, gasp. 1/837: vseh vu otoku onom stanujúčeh tvrdo-kórneh poganinóv srca na spóznanje krščanske istine dopelja.

posel, gasp. 1/610: ništar manje da bi se odvláčilo vréme zbog vnógeh poslóv svojeh arkibiškup zábi za novu kapélu; 1/802: poslóv.

pozój, gasp. 1/312: pozójðv (gledaj gore pod vúk).

prorok, gasp. 1/529: videla je lépu procesiu s. apoštolov, prorokóv, patriarkov...; 1/713: iz potvrgjávanjem svedočánstva sveteh prorokóv.

purgar, gasp. 1/740: vnógi zmed isteh purgaróv Ivanu za pajdaše prilože se; 1/832: velika povodnja vu várašu nastane na velik kvár purgaróv.

roditelj, gasp. 1/21: tulikaj med broj roditelóv svojeh ženskoga spóla peršone grešnoga živlénja kakti Uriáševu je dopustil postaviti; 1/823: bogoljubneh roditelóv bogoljubna kči.

Sekelj, perg. 33/1: Dalmácie, Horuacki i Slouienski bán, Erdelski woiuoda i Seklièu špan.

senjem, zagr. 4/1 95: o vremenu senjmòv.

strošek, gasp. 1/849: prebádalo je srdce njegovo potrebnéh za hránu stroškóv pomenjkanje.

ščepci, plur. gasp. 1/705: s kojem vnoge dušice iz peklén-skoga lovca ščepcóv oslobogjene k' bogu obračujú se; 1/867: peklénski iz neba hitčen lovec tulike dušice iz ščepcóv svojéh iztrgane žalujúči vigjenem náčinom vu strašni peldi izkáže se s. Benediktu.

tečaj, petr. 65: dva zmedj vučenikov Jezuševéh idéhota on isti den vu kaštel, koteri na šestdeset tečajév dalko běše od Jeru-šalema.

tovaruš, petr. 272: ogibli se vsúm močjúm húdeh prilik na greh, po imene húdeh tovarušév; 123: najðe jednoga zmegj svojeh tovarušév.

vagan, gasp. 1/868: dve sto vaganòv mélje vu žakljeh pred vrati kloštra nájdu.

veter, gasp. 1/853: barka od vetròv i slapòv morskéh razbita vse vu glubinu zakopa.

vitez, gasp. 1/730: Ivana iz broja vitezóv izbriše i pretira.

vračiteľj, gasp. 1/885: opádne vu smrtni beteg, niti vendar jeli po svoji ali po domárov i vračiteľóv nemarljivosti ne pomisli na svéte k' skradnji vuri potrebne šakramente.

zdenčec, gasp. 1/49: vsi potoki zviraju iz zdenčecóv.

Židov, gasp. 1/532: dojde velika vnožina Židovóv i krščenikov vu cirkvu.

U *Pergošiča* dolazi slovka *ov* i u drugih padežih ali bez naglasa kako u Kuzmića n. p. listoue 8/1 11/2 30/1 31/1 59/1; lugove 31/2 46/1; muževe 8/1; sinove itd.

U *rezijanštini*, kako je već napomenuto dolazi slovka *ov* bez naglasa (do plur. gen.) i bez ogranichenja na jednoslovčane rieči. Tako čitam u Boduena §. 183: dóbove, dčedavi, hlívavi, jáworove, klínavi, kósove, krájuve, mlynové, pitilínavi, potkòvavi, pàrstenove, ràkove, sínavi i sýnave, úkave, wránove.

b) Rieči s " u sing. nominativu.

Da je slovenština izvorno kratke a naglašene vokale u nezadnjih slovkah produžila, pokazuje se osobito kod ovih rieči, jer se u njih kratko samoglasno produži, čim rieč u deklinaciji za slovku naraste a naglas ostane na vokalu na kojem je u nom. Prema tomu mienja se " na ' i ^: ' stoji u svih padežih u sva tri broja do u sing. loc. i u plur. voc. loc. i instr., gdje se promieni na ^. Kad što ima i sing. dat. ^, kad dolazi s predlogom. Ovo valja za rieči, u kojih ima samoglasno a, i, u, e = æ i povokaljeno r. Na e = æ može u sing. loc. stajati ' mjesto ^: na hlěbu i na hlěbu. Tako to biva osobito u kranjštini izuzam u nekih pojedinostih bližnje Istri krajeve pa možda amo tamo i po Goričkoj. Ugrska slovenština čuva često kratko samoglasno, nu i ona se dobrahno nagiblje na produživanje samoglasnih u nezadnjih slovkah n. p. küzm. 451: brátov; nagfl. 27: klíni, klíne; gön. 74: krúha; nagfl. 26. 78. 89. 127. i gön. 77: vu dvouri uz nagfl. 125: vu dvori; nagfl. 15. i gön. 86: pri stouli itd. nom. brät, klîn, krüh, dvör, stöl itd. U rezijanštini biva to u riečih u kojih ima samoglasno a, i, u, o = æ i e = æ; u Boduenovoj bo fonetici dolaze znakom ' obilježene n. p.

rieči: čása §. 113; gráha §. 28. 113; prága §. 58. 79; díma §. 32. 137; klína §. 137; píka §. 137; krúha §. 25. 28; dat. núno itd. od nom. čás, gráh, práh, dím, klín, pik (penis), krùh, nùn itd. (sравни članak 1. strana 3 u XLIII. Radu).

Evo primjere:

singular:

nom.	voc.	acc.	brät	klîn	kûp	hlëb	přst
	gen.		bráta	klína	kúpa	hléba	přsta
	dat.		brátu	klínu	kúpu	hlëbu	přstu
	loc.		brátu	klínu	kúpu	hlëbu i hlëbu	přstu
	instr.		brátom	klínom	kúpom	hlëbom	přstom

plural:

nom.	brátje	klíni	kúpi	hlëbi	přsti
voc.	brátje	klíni	kûpi	hlëbi	přsti
acc.	bráte	klíne	kúpe	hlëbe	přste
gen.	brátov	klínov	kúpov	hlëbov	přstov
dat.	brátom	klínom	kúpom	hlëbom	přstom
loc.	brätih	klínih	kûpih	hlëbih	přstih
instr.	z bräti	klíni	kûpi	hlëbi	přsti

dual:

nom. acc.	bráta	klína	kúpa	hléba	přsta
voc.	bráta	klína	kûpa	hlëba	přsta
dat. instr.	brátoma	klínoma	kúpoma	hlëboma	přstoma
gen. i loc.	kao u pluralu.				

U sing. loc. dolazi ne samo na $e = \mathfrak{r}$, nego i na drugih samoglasnih: pri Júdu: Jüd; pri grílju: grílj itd.

Rieči u kojih ima povokaljeno iliti slovku čineće r mogu imati i na padežnom nastavku naglas n. p. sing. nom. přst. gen. přstă, dat. i loc. přstû, inst. přstôm; plur. nom. přsti, acc. přstë, gen. přstôv, dat. přstôm, loc. přstih, inst. přsti; a u plur. i kano rieči s $\hat{}$; ali je ono običnije. U knjizi nalazim sing. gen. $krstă$ jap. prid. 1/55: skoraj ny človek zunaj $krstă$; 2/243: zakrament svetiga $krstă$ prejme; 2/244: viža tiga $krstă$; 2/249: bo vrejden postal te gnade tvojga $krstă$; — $prstóv$ nagfl. 22: na pravoj rouki pet $prstou v$ mam; 23: imenújte po ednom i ti drúgi pet $prstou v$; uz 22: pét prstov; 20: čtimo zdaj na $prstej$ kelko dnevo v je; 23: kakda si tak morete djati $z-prstmí$?

Rieči u kojih je samoglasno (široko) *o* ili *e* ili drže u svih padežih naglas na tom vokalu, ili pako naglas u nekih padežih skoči napried prama kraju. Kad naglas ostaje na *o* ili *e* mienja se `` na ` u svih padežih do plur. voc. loc i instr. gdje bude ^ riegje ^, što no kadšto dolazi i u sing. dat. kad dolazi s predlogom, i dosta često u sing. loc. (sr. Metelko 181). Kada li naglas prelazi na slovku napried prama kraju rieči, što biva naj običnije u pluralu i dualu, onda valja za ove rieči sve ono, što no je kazano za rieči s ^.

Evo primjere:

singular:

nom.	voc.	acc.	dvòr	čèp
	gen.		dvòra	čèpa
	dat.		dvòru, k dvòru	čèpu, k čèpu
	loc.		dvòru, dvòru	čèpu, čèpu
	instr.		dvòrom	čèpom

plural:

nom.	dvòri, dvorjê; dvorôvi	čèpi, čèpjê, čèpî; čèpôvi
voc.	dvòri, dvorjê; dvorôvi	čèpi, čèpjê, čèpî; čèpôvi
acc.	dvòre, dvorê, dvorî; dvorôve	čèpe, čèpê, čèpî; čèpôve
gen.	dvòrov; dvoróv (dvorôv)	čèpov, čèpón (čèpôv)
dat.	dvòrom, dvorôm, dvorém; dvorôvom	čèpom, čèpôm, čèpém; čèpôvom
loc.	dvòrih, dvoréh; dvorôvih	čèpih, čèpéh; čèpôvih
instr.	dvòri, dvôri, dvormî; dvorôvi	čèpi, čèpi, čèpmî; čèpôvi

dual:

nom. acc.	dvòra, dvorâ, dvorû; dvorôva	čèpa, čèpâ, čèpû; čèpôva
voc.	dvôra, dvorâ, dvorû; dvorôva	čèpa, čèpâ, čèpû; čèpôva
dat. instr.	dvòroma, dvorôma, dvoréma dvormâ; dvorôvoma	čèpoma, čèpôma, čèpéma, čèpmâ; čèpôvoma
gen. loc.	kao u pluralu.	

K ò n j i v ò l imaju u plur. loc. i inst. obično ^ mjesto ^: pri kónjih, pri vólîh; s kónji, z vóli; ali i pri kònjih vòlih i kónjih vólîh itd. kadšto i z nózi nom. nõž.

Mjesto `imaju` : bõršt, grõš, krõp, škõf, špõt i kadšto zrõk gen. bõršta, grõša, krõpa škõfa, špõta, zrõka, dat. bõrštu itd.; grõš i škõf imaju u sing. loc. ` : po grõšu, pri škõfu. `imaju i ove s vokalom e: glèd, kmèt, zèt; obično i sklèp gen. gléda, kméta, zéta često i sklèpa; nagfl. 35: gléda; preš. 98: pri kméti; traun. 308. 318: sklèpi, 75. 305. 364: sklèpe uz sklèpi preš. 166, sklèpe preš. 61. Uz lèv i rèp čuje se i lèv, rèp: traun. 12. 33: lev = lèv a 20. 33. 48: lèv; 49. 234: lèva, 260: lèvi, 82. 138. 140: lèvov, preš. 162: lèva, 157: lèvi.

Evo nekoliko primjera iz knjige za slučaj, kad *o* ili *e* drže naglas.

sing. gen. b ò h a nom. bõh, ber. 152: bõha; b ò j a nom. bõj, ber. 26: b ò j a, preš. 24. 117. itd.; iz b ò j a vòjska cèla domú hití vesèla; 174: potfñnil ti vihář ni v' prsih b ò j a; — g ò z d a nom. gòzd; divji prasić iz g o j z d a je njega ràzřil (u Travna je o bez oznake = ò i ô) traun. 206; ber. 108: gòjzda; al vesèlje v' srcu vtóni s časam mu za pètje slávcov in vsih g ò j z d a prebivavcov preš. 88; — g r ò b a nom. gròb preš. 64: gròb, 132: gròb; odprte nóč in dán so g r ò b a vráta preš. 167; up sréće unstran g r ò b a v' prsih hráni preš. 168; g r ò b a tèmna nóč preš. 168; unstran g r ò b a preš. 186; g r o b a traun. 22; — k ò n j a nom. kõnj; Lenora na k ò n j a je zletèla preš. 63; — l ò v a: nom. lõv ravn. 2/131: ribji lõv; Ezav se prime l ò v a ravn. 1/42; Ezav pride z l ò v a ravn. 1/43; ber. 173: lõva; — p ò d a nom. pòd: hìtrèje sta se zasukála in dálje in dálje od p ò d a spustíla; s t ò l a nom. stòl ber. 78: stòla; — z b ò r a nom. zbõr: v pričò celiga Irzaelskiga z b ò r a vas opominjam ravn. 1/200.

sing. dat. b ò j u nom. bõj; kàteri moje roke k' b o j u vadi; — p ò s t u nom. pòst: tudi k' p ò s t u jih pergánja; — z b ò r u nom. zbõr: navtéğama se reće sniti velkimu z b ò r u ravn. 2/42; rojstvo odrešenika je bilo vélkim duhovnam in vélkimu z b ò r u z' častjó napovédano; a g r ò b u preš. 96: pòzen vnúk poróma k tvòjmu g r ó b i.

sing. loc. a) s `: b ò j i ravn. 1/173; ki so v' b ò j u bili končani; — d v ò r u nom. dvõr ravn. 1/154: David pastir na kraljevím d v ò r u; 1/303: Vastja kraljica je ženam gòstje v' d v ò r u napravila; nagfl. 125: dokončáva vse potrebne opravice vu d v o r i i na pouli; — l ò v u nom. lõv ravn. 1/34: fant se ob l ò v u živí (ali uz lõv dolazi i lõv); — s t ò l u nom. stòl ravn. 1/146: Heli je na s t ò l u sedel; — z b ò r u nom. zbõr ravn. 1/199: v' z b ò r u

zasmehvávcov ne s'dí; 1/200: v' tem velikim z bðru jih David stojé tako ogovorí:.; — b) s ^: bðji škr. 160: je plačilu v' bðji za čistost zadóbil; ber. 26 i 136: v' bóji; preš. 24: móra iti vsak k pokóju na póstlji ali v' bójju; — dvôru ravn. 1/75: kralj in vsi per dvôru so tega veselí; ber. 85: dvóru; preš. 45: hrast stojí v Turjáškim dvóri; 185: ljubézen brez ločítve zazóri — po smrti náma tám v nebéškim dvóri; küzm. 56: Peter je pa vinej sedo na dvouri; nagfl. 26: lüčati je nej slobodno ni po cesti ni po lüdkom dvouri; 78: ka za hrambe jeso na dvouri; 127: pri vašem dvouri; gön. 77: kokout i küri po dvouri grenejo . . . gde te se čüti da na dvouri kokodákanje kokouši; — gôzdu traun. 183: ony so z' sèkírami kakòr drévje v gójzdi; preš. 10: molčíjo v' gójzdi tíce; 88: pésmi svéje med stoglásne v gójzdu zlíva tíčov kóre; — grôbu škr. 126: v' gróbi ni dëla ne rázvúma; 371: v' gróbi se ne vpráša od življenja; traun. 66: bóm jest v' gróbi trohnel; 221: kateri v' gróbi ležë, 222: ali bó kdó tvoje vsmiljenje v' gróbi oznanóval? preš. 27: črne te zëmlje pokríva odéja v' gróbu tihótnim; 74: ní ves v gróbu zgníjil; 134: ko mi na zgódnjim gróbu máh poráse; 168: ki spí v prezgódnim gróbi; — shôdu nom. shòd ravn. 2/131: po shódu je na dom Jezus Petra in Andreja šel; — pôdu nom. pôd, preš. 70: úrno ta dvá sta po pôdu zletéla; — stólu jap. 91: v' stóli; nagfl. 15: gda jas po stouli z-šíbov zbijem, to telko znamenüje ka . . ; gön. 86: njí oča je je opoudne pri stouli i po večerej lepou vučo; — trôpu nom. trôp preš. 64: bliža se pogrëbcov trôp, 97. 121; ak hócëš kaj veljati v nášim trópi preš. 97.

sing. instr.: gròbom ravn. 1/95: nar huji zleg pa čaka za gròbam; — kròvom, ravn. 2/4: vrata v' svetínjše so se z' drugim kròvam zagrínale; — lòvom ravn. 2/130: to tudi v' podóbi jim je hotel od déleč z' toljkim lòvam pokazati; — stròpom nom. strôp preš. 164: preíše vse kraje kar jih strôp pokríva neba; preš. 122: se pod strôpam néba trüdi lét in dán nomad; — tròpom nom. trôp preš. 122: satelitov trôp nam zvézde kràj oznáni, 64: bliža se pogrëbcov trôp; 97; preš. 171: sam Črtómír se z májhnim trôpam bráni; — zbòrom, ravn. 1/202: na glas je boga hvalil pred všim zbòram.

plur. nom.: bðji preš. 45: so bðji mu igráče; — gròbi ravn. 1/96: ktrímu so včera j še zgol smrt in gròbi po glavi brenčali; — nòži nom. nòž ber. 1: nòži se ne sméjo v' šolo

nositi; — pò pi nom. pöp preš. 64: roké brž náma, pò p, povi; rav. 1/224: malíski pò pi so na vse grlo vpili; — snò pi nom. snöp, ber. 38: móji snò pi so vstali, vaši snò pi so se pa mojim perklanjali; — vò li nom. vòl traun. 48: debeli voli so mene obstopili.

plur. accus.: bò je preš. 127: preslabe péti bò je vam slovéče pojó Krajník lepóto móje strúne; 143: obúp, življénja gnús začéla (sta) bò je; 183: odšél si v' húde bò je; 189: junáško bíli smo z Valjhúnám bò je; — gò z de traun. 64: odkrije gojz de; — rò je nom. røj preš. 57: je králja Mirosláva røj pred Prág ji vné sel bíl ga v bøj; preš. 177: perpódil z sábo je Valjhún srdíti poží gat bøj je véže divje rò je; — vò le traun. 159: vole.

plur. gen.: grò bov preš. 59: al obhajilo sklíče iz grò bov vùn mrlíče? 73: pride tje do grò bov; — sò mov nom. sòm preš. 174: al sò mov vòjska pod vodó ne míne; — stò lov nom. stöl, ber. 4: ne spridite klopi, míz, stò lov, óken...

plur. loc. a) s[^]: bøjih, preš. 171: gnijó po póljí v' bøjih pokončáni trum srčni vájvodi; — gò z di h, traun. 122: vsa zverína v' gójz di h je moja; — b) s[^]: dvòrih rav. 2/155: okolj pertlíčne vbóžcove kóče na kmétih je lepót, de v kraljevih dvòrih ne takih; — grò bi h preš. 66: po črnih grò bi h v skók leté.

plur. instr.: mèč i rav. z gòlimi mèč i; — nò ž i rav. 1/225: dajajo si jih po svoji šegi z' nò ž i in britvami; — vò li rav. 2/106: je z vò li mi semáče iz tempelna zakrópil.

* * *

Za potvrdu da u ovih rieči naglas prelazi za slovku napried prama kraju neka bude ovo malo primjera iz knjige dovoljno.

bøj, küzm. 48: bodete pa čüli i bojou v glási; 90: čüli bodte boje i gláse bojou v.

bök, gasp. 1/589: z gubum i krastami na bók é h obtršen.

cvèk, küzm. 211: či ne bom vido vu rokáj njegovi znamejnja cvekou v i vržem prst moj vu znamejnje cvekou v, ne bom vervao; mol. 76: njegove premožne roké i s. noge za volo naši grejhov s cvek m í nemilostivno predrte; mol. 83: Jezuš s cvek m í na kríz prikováni.

dvör, dalm. ex. 8: žabe so pomrle v' hišah v' dvor é h inu na púli; nagfl. 138: pri nas bi 'z nezagrejeni dvorou v vse spokradnoli; 147: na konci dvorou v.

g ò z d, kast. cil. 40: tvojmu trebuhu nej zadosti tú kar se v' hostah, v' g o z d é h inu na zemli pase; tako bez sumnje i dalm. 2 hron. 27: v' gozdeh.

g r ò b, rog. 392: tukaj iz veliko andohtjo objiskále g r o b è cerkvè sv. Petra Paula inu drugih lubih svetnykou; rog. 648: na britafu vidimo tolkajn skrijn kuliker g r o b ó u; küzm. 59: vò idouči z g r o b o u v šli so vu svéto mesto; 70: pribeží k njemi z g r o b o u v eden človik vu nečistom dūhi; ravn. 1/80: jokali bodo tudi drugi na naših g r o b é h; 2/192: kdo more postati zra-ven mrlíča ali po g r o b é h iti, de želja po uniga svetá boljšimu življenju ne bo v' njimu vstala! tako bez sumnje i dalm. 2 hron. 21: grobeh; küzm. 70: nouč i dén je bío vu goráj i vu g r o b á j; 121: vu hiži je nej ostano, nego vu g r o b á j; 175: ki so vu g r o b á j, čüli bodo glás njegov; trpl. 72: je li bode glašena vu g r o b á j milošča tvoja? dalm. job. 21: njemu je tudi en grob pèrpraulen mej drugimi g r o b y; 2 hron. 24: mej krajlevimi g r o b m y; 2 hron. 35: on je bil pokoppan mej svojih očetou g r o b m y.

g r ò š, küzm. 140: štera ma deset g r o š o u v.

k m è t, perg. 64/1: koteri k m e t m i laiaiu.

k n ò f, dalm. ex. 25: na tem bo enu stallu z' ceumy, z' skle- dicami, z' k n o f f y inu z' rožami; 2 hron. 4: z' k n o f f y.

k ò l, rog. 401: popadli so ty ajdie Simona, katériga resteg- njeniga h' dvema k o l á m a za róka inu za noga pèrvezaniga za- čéli so žágat; jap. 133: vy ste vùnkaj šli kakòr nad eniga ràz- bójnika z mečmy inu k o l m y mene lovít.

k ò n j, küzm. 448: gda ž njimi (kouli) vnogo k o n j o u v bižf...; sem vido glavé ti k o n j o u v liki glavé oroslánjov; nagfl. 95: kakše je kosminje vaši k o n j é v? 96: dobro i čisto držáni k o n j é v kosminje je leščéče; perg. 48/1: bi ne smel ouiec volou i k o n i é u čryedum i šeregom s toga orsaga zegnati; küzm. 461: ta vojska vu nébi nasledüvala ga je na bejli' k o n j e j; trpl. 16: eti vu koulaj, ovi vu k o n j e j, mi se pa bomo hválili vu iméni gospodna bogá našega.

k ò š, jap. 75: koliku k o š ó v ste vy pobrali? 190: veliku k o š ó v pólnih kóscov ste vy pobrali; 435: so napólnili dvanajst k o š ó v kóscov.

k r ò v, gasp. 1/942: Kristuš raspeti povsúd vidi se vu cirkvah na oltáreh, na k r o v é h.

lě v, rog. 336: djali so bly preroka Daniela u jamo teh le vo ú; rav. 1/300: v' levnáku je bilo sedem le v ó v.

mě č, dalm. nehem. 4: sim v' grabne postavil ta folk ž nyh me č y; ev. mat. 26: tedaj je Judas prišál inu ž nym ena velika množica z me č y inu z' štangami... vy ste vunkaj šli kakòr k' enimu razbojniku z' me č y inu z' štangami mene lovit; nahum. 3: z laskačeočimi me č y; jap. 387: vy ste kakòr nad eniga razbójnika vunkaj šli z' me č m y inu z' kolmy; 133; jap. prid. 1/9: angeli po tavžentih z' nagimi svitečimi me č m y obstavjo leto sveto vojsko; 1/252: prebodena v' srei z' tavžent me č m y; pohl. opr. 257: smrti katiro on med bliskajočemi me č m y inu pokajočeme pukšame use skuzi pred očmy imâ, more on korajžno na pruti jidti.

plě h, rog. 31: zapovedal je bil iz ognjenimi ple h y po stranah peči inu žgati martyrnika.

pöp, prij. 1875. 1. 8: naši Židovje so pop é z vönski orságov mogli zvati; küzm. 107: za víšešnji pop ou v Annanáša i Kaja-fáša-vrejmena je bila rejč boža k Ivani; 399: tisti je več bilou včinjeni pop ou v.

pöst, rog. 73: podvizajmo se njò iz eno ali drugo andohtjo post à m, almožnjo, spóvedjo počástyti; gasp. 1/654: od ove onda primemo peldu svête pokore, pokornosti, zdržavanja, post ó v, samóče, premišljávanja; küzm. 329: vu post é j; 336: vu poste j (posté); gasp. 1/597: gde na miru vu molitvah, post é h, skožnúvanju živeli jesu; 1/744: vu cirkveneh post é h niti kruha ne okušal; 1/166: gde vu samoči, oštrom prebivanju, dugéh post é h zvršenost svoju puščenikom vsem za sobum budučem kakti oči-vestu peldu je pokazal; 1/174: po tulikeh post è h zmučenomu kruto malo skušávanje nečistoče bilo bi došlo; zagr. 4/1 43: z' post m i; disciplinami, ciliciumi trapil je telo svoje; 4/1 305: trapeči nje s post im i.

snöp, gasp. 1/859: iz kojega polja on dal je s. materi cirkvi vnožinu rodneh snóp ó v.

stöl, nagfl. 60: je li so nogače vsej stolou v ednake? jap. 91: bote tudi vy sedeli na dvanajst stol è h; jap. prid. 1/203 na stol è h tē časty; 2/117: v' sodnih stol è h tē pokore; (tako bez sumnje i dalm. ev. mat. 19: stoleh; habakuk 3: stropéh itd.)

völ, kast. cil. 125: natura véže to čédo volú na travnikih; rog. 646: nešel je telkajn kupcòu inu barantáču, volóu inu druge živyne; jap. 341: jest sim pět jarmov voló v kupil; škr.

313: kakòr jarm volóv sèm tàr kjé vlèče, takú je tudi hudobna žena; rav. 1/203: jézar volóv, jézar òvnov in jézar jagnetov so bogú v' dar zaklali; 211: brez števila veliko volóv in òvec je klanih; prij. 1876; 12. 8: pár volou v; petr. 91: pet jármov volóv sem kupil; gasp. 1/1: medvedov, volóv, delfinov... bez sumnje voléh dalm. 2 hron. 4: volleh.

z r ò k, küzm. 349: pravili ste se neobrizávanje od z r o k o u v včinjaenoga obrizávanja; perg. 37/1: prez teh z r o k o u; petr. 272: vsaki večer dušu tvoju občínjaj, z grehov se spominajuči, vu kotere si on den opal, te poimene z návadnoga greha, na koga bolje hlepš, iščuči z r o k ó v i prilik, zbog keh vu on isti greh jesi opal; 208: budi iskal z r o k ó v, iz kotereh on tvój návadni greh izhágia; gasp. 1/713: Židovi onda več nemajuči z r o k ó v vere svoje prosili jesu potrplénje; 1/685: zapovedal je vsem vernem kvatre postiti zbog dvanajsteh z r o k ó v; perg. 21/1: oddanie imyenia v treh z r o k i e h stoy; 21/2: v teh takouih z r o k i e h; 60/1. 63/1; perg. 8/1: pod katerimi z r o k m y; 22/2: pod kakouimie (= vimi je) z r o k m y; 16/1: praudenními z r o k m y; perg. 22/2: pod onyemi z r o k m y; 24/2: tryebe ie i to razmeti, da se duema z r o k m a a i puutema gouori nešto imati gospoctuo; 4/2: imyníia na corunu i na kralieuo davanie dvema z r o k m â ssyedaiu. Od prijatelja M. Kollaya liečnika u Ludbregu čuo sam: centmí; cepóv; dvoróv, dvorôm, dvormí; grobóv, grobmí; kmetôm, kmetmí; konjów, konjêm; krovóv, po krovéh; postóv; snopóv, snopôm, snopmí; spolóv; stolóv; volóv; zrokóv, zrokmí. — Primjera za slovku ov nisam u knjizi našao osim plur. genet.

U *rezijanštini* dolazi u ovih riečih naglas na padežnom završetku kao " u sing. gen. loc. instr.; u plur. gen. na ou i u dual nom. acc., a kao ^ u plur. acc. loc. i instr. U Boduena bo čitam: sing. gen. b o b à: bòp (bob); h o z d à: hòzd (gozd); k l o p à: klòp; k o ñ à: kòñ; k r o p à: kròp; š p a h à: špèh; w o l à: wòl sve u §. 169. — sing. loc.: tòu ti Bl ö c è: Blèk §. 20; tòu d w ò r è: dwòr §. 172.; tòu h ö z d è: hòzd §. 172; ta na s n o p ò: snòp §. 175; tà na s t ö l è: stòl §. 172. 212; tà na S t r ö p è: Strop. — sing. instr. z n í n k o l ò n: kòl §. 31. 181; z i š p e h ò n: špèh §. 31. 181; — plur. acc. b l a k ê: blèk §. 180; h o z d ê: hòzd §. 180; k o ñ ê: kòñ §. 180. 219; s t o l ê: stòl §. 180; w o l ê: wòl §. 180; — plur. gen. h r o z d ò u: hròzd §. 182; k u ñ ò u a: kòñ §. 182; — plur. loc. tà na s t o l á h: stòl §. 184, a §. 93: ja nýsy nawájan síde tana jísitáti h s t o l á h; — plur. instr. s k o-

lâ m e, za k o ŋ á m i: kòl, kòŋ §. 184; — dual nom. i acc. dwá klopà: klòp §. 170; k o ŋ à: kòŋ §. 170. A u plur. gen. na u možda je ', ali može biti i ^: klopû: klòp §. 182. (Čakavac Bakranin po mojem sluhu ovako sklanja vòl: sing. nom. vòl, gen. volà, dat. loc. volù, instr. volòn; plur. nom. volì, acc. volì, gen. vòli, dat. volòn, loc. vòli, inst. vòli.)

Rieči u kojih ima *poluglasno*, pa bilo poluglasno prema starosloven, skomu *ɳ* ili *ɮ*, ili pako specifično slovensko, imaju ili u svih padežih " na zadnjoj slovcu ili se u plur. i dualu ravnaју po jednoslovčanih riečih s ^ . Jedne u ostalih padežih poluglasno izbacuju a jedne ga drže svuda. Izbacuju ga kës, pës, sël, sën i šëv; nu pës i šëv čuvaju ga kadšto.

singular

nom. voc. acc.	pës	bët
gen.	psä	betä
dat. loc.	psü	betü
instr.	psòm i pesòm	bëtom

plural

nom.	psî, psî; psôvi, pesôvi	betî, betî, betjê, betjê; betôvi
voc.	psî, psî; psôvi	bëti, betî, bëtje, betjê, betjê; betôvi
acc.	psë, psë; psôve	betë, betë, betî; betôve
gen.	psôv, psôv	betôv, betôv
dat.	psòm, psém; psôvom	betòm, betém; betôvom
loc.	psîh, pséh; psôvih	betîh, betéh; betôvih
instr.	psî, psî, pesmî; psôvi	betî, betî, betmî; betôvi

dual:

nom. voc. acc.	psä; psôva	betä; betôva
dat. instr.	psmä, psomä, psôma, pséma, psôvoma	betmä, betôma, betéma, betôvoma

gen. i loc. kao u pluralu.

Take rieči jesu a) s pravim poluglasnim: dëž, kës, sël, sën, sës, šëv; b) sa specifično-kranjskim poluglasnim: bîk, bët; fünt, krüh nüc, štük itd.

bîk, prip. štaj. 7 (u programu varažd. gimn.) en oča je mea tri sine kerin je po smrti püsta samo eno hižo, en polovnjak vina, mačko, koso, srp no enega bîk á (= bikä); küzm. 402: 403: krv bik o u v i kozlou; trpl. 17: vnogo bik o u v me je okouli vzelou; 53: pokaraj črejde bik o u v med telci narodov; nagfl. 95: spomínati se má med njé haski plod telcë, bik o u v, gjüncev.

bët, rog. 545: iz trujim se ta krotkust ner bul máme inu kakor iz trujim betàm touče (to je prievod rieči: triplici velut ariete mansuetudo pulsatur; poslovica glasi: jesèni z betòm po zimi s pesòm; kast. cil. 152: Anaxarchus se smeja z železnimi baty tolčen.

dëž rog. 77: try mesce ni dežjà; škr. 218: kdo je preštel morjá pèsek, dàžjà káple inu dny svèjtá? škrb. 15: če tudi nebó na več časa dežjà ne da.

pès pohl. opr. 133: lajanje ili cvilenje enega pèsà; pohl. opr. 259: po njih lušteh koker ti uròčni pèsji (čitaj pèsji) use pète okkrevsàjo; pohl. opr. 30: je njega ta wogate mož mejn koker svoje pèsè čisla; 68 sveteh pesm u Krajnu 1795. 110: kaker ti lačni volkovi so se v' me zagainali — koker ti stekli pesovi sem ter kje so trgali; pohl. opr. 201: de be tega istega psàm naprej metal; preš. 113: tim gre Slave pesám lajati, táce lizát; nagfl. 139: eden troušt je naišao nebouže pri psej, rog. 348: sim ludem na pule iz psy úlovu to škodo deelal; nagfl. 92: med psí.

fùnt, jap. 365: jim je dal deset funtóv (meni poznato samo li: fúntov).

krùh, jap. 435: so napólnili dvanajst košov od pet ječmenovih krúhóv (meni poznato samo: krúhov).

štúk, nagfl. 96. konj se ne stráši dūdnuja štúkóv (meni poznato samo: štúkov).

U nutrnjoj Kranjskoj prama Istri, kako mi kolega Benigar govori, glasi poluglasno često nalik na o te ostaje kratko kroz i kroz a on sklanja rieč pès ovako: sing. nom. voc. pès, gen. pèsà, dat. pèsi, loc. pèsi, instr. pèsam; plur. nom. pèsi, voc. pèsi, acc. pèse, gen. pèsov, dat. pèsam, loc. pèsih, instr. pèsi; dual. nom. pèsà, voc. pèsà, d. inst. pèsoma, tako i nom. dèž. gen. dèžja, dat. dèžji, loc. dèžji, inst. dèžjem. — Ni u kajkavaca naglas ne pada na padežne nastavke a poluglasno je prešlo na e: dèždž pès gen. dèždža pèsà i psa. — U ugrskoj slovenštini je dat. i loc. sing. od rieči pes: psòvi ili psövi, a plur. gen. pèsov, psöv i pès trpl. 17: osloubodi od meča dušo mojo, samost mojo od pès.

Po analogiji rieči u kojim ima samoglasno o ili e govore se i čitaju kadšto i rieči s drugim samoglasnim. Naj češće ovako rabi krāj u pluralu, riegje druge rieči i to obično samo u pojedinih padežih. Evo primjera iz knjige:

āj d, rog. 95: so ty ājdjé vjdili; škrb. 66: je on Jezusa luč ājdóv inu čast Izraela imenval (ja poznajem samo ājdje ājdov).

h r ä m, nagfl. 127; vés, posebni i občinski h r a m í, plac, cesta (srbski hrâm gen. hráma).

k r ä j, nagfl. 146: jeli idejo z-naše vési na drúge kraj é or-sačke ceste? küzm. 23: je ona prišla z k r a j o u v zemlé poslušat modroust Šalamonovo; 49: od edni k r a j o u v nebés notri do drúgi njih k r a j o u v; mol. 196: me z vsej k r a j o u v stiskávali .bodo; z oböj k r a j o u v touga potoka; nagfl. 32: od dvej k r a j o u v stojíjo njé stené, 142: osem k r a j o u v svejta itd.; nagfl. 110: njé klün je na k r a j e j droubno zobnáti; 150: na k r a j e j vej k se maličke vö stojéče oči viditi dajo.

p l ä c, küzm. 153: lübijó naklánanje na p l a c e j; 46: lübijó poklánanje na p l a c á j; 89: ščejo poklánanje meti na p l a c á j.

Osamljen je sing. gen. na ũ pohl. opr. 257: od m r a z ú.

Riedko čitam slovku *ov* u drugih padežih nego u plur. gen. i to schön. 332: ona se ne bó bala svoji hiši pred snežnimi m r a z u v i, i schön. 427: od tod vžé izvirajo ti trje evangeliski s v e t u v i (od svět consilium); küzm. 6: bratovje; 59: grobovje.

U *kajkavštini* tako rado dolazi plur. gen. dat. i instr. n. p. b r a t ó v, bratôm bratmí od brät.

c) *Rieči s ' u sing. nominativu*

mienjaju ' na ^ u voc. u sva tri broja i u plur. loc. i instr. U osta-
lih padežih drže '. Evo primjer.

	sing.	plur.	dual.
nom.	hlév	hlévi	hléva
voc.	hlêv	hlêvi	hlêva
acc.	hlév	hléve	hléva
gen.	hléva	hlévov	hlévov
dat.	hlévu	hlévom	hlévoma
loc.	hlévu	hlêvih	hlêvih
instr.	hlévom	hlêvi	hlévoma

Mír ima u sing. instr. kad rabi adverbijalno te znači ruhig ili stets ne boš z mîr am? sei ruhig; on z mîrom tako dela er macht es stets so; pa tako i s p ô t o m a unterwegs.

Kad koja ríeč u pluralu mužki spol zamieni srednjim promieni joj se i ' na ^ n. p. hléva, hlêv, hlêvom; pôta, pôt, pôtom;

Riedko imaju ove ríeči naglas na padežnom završetku. Ja od naroda znam za jedinu ríeč mîr, u kojoj u kranjštini naglas na-pried prelazi u sing. genitivu na u, pa tako i u knjizi veoma često

dolazi, n. p. dalm. jer. 28: moja duša je iz myru pregnana; jer. 38: ta mož ne išče tiga folka myru; zahar. 8: imajo séme tiga myru biti; — schön. 256: obuveni na nogah k evangeliu tiga myrú; kast. 64: dosti krat v' eni hiši mej malo ludmy nej myru; 86: ti zabstojn ondi myrú yščeš; 97: všesa perpelajo mejsto myrú eno ardrio; — rog. 60: le ni ena prava zvéza tega večniga myrú in sprave; 70: zagvísana je bila tega myrú; 461: gmaha myrú inu pokoja nigdar nima; jap. 311: bode tam en syn tiga myrú; — tschup. 301: ony bodo mene iz enega usmilenega inu myrú lubega duha posvarili; — jap. prid. 1/263: služabniki tiga myrú; 1/288: móremo my danàs od tiga praviga myrú govoriti, od myru Jezusa Christusa, od myrú tiga srca; 1/300: ne mórete eno minuto myrú okusiti; ti hudobni nimajo myrú; škr. 236: naj ostane per tebi beséda myrú; 359: je on z' njim zavézo myrú sturil; 395: za tvojiga myrú volo si bil lublen; — traun. 27: pôti tiga myrú niso spoznali; 188: v mēsti tiga myrú je še njegov šotor; — ravn. 1/105: nima nè mirú nè pokoja; 249: nobeniga mirú nimajo hudobni; 342: popisujejo knéza mirú (pazi 2/144: vèza míru); čb. 1/11: omótno veseljake zbujéna kólje vést; kdor srčno zmaga spake, si gôr' mirú je svést. — preš. 12: ko brez mirú okróg divjám; 36: stanú se svojiga spómni, trpi brez mirú; 78: naprej brez mirú svoj čoln drví; 94: mirú je smrt mi zrásla; 105: bilà mirú sta men' očesa táta; 157: mirú ne bodo najdli; 164: mirú ne najde révéž; 183: te míslí mirú mi níso dále vèč siróti; 187: ljubézni vére in mirú in správe ne bránim se; itd. itd. — Tako još i pót dalm. deut 9: ony so hitru od tega potu odstopili.

U knjigah našao sam padežni nastavak naglašen jošte: kast. cil. 37: šty tá drobni prah sturjen z' vse zemle inu iz vsih gúr, hribú inu ravny; 126: natura sili inu veže... te stany ovác na hribéh; pak tschup. 331: nad tem neč več spoznati noté koker k' večemu ene mrvece enega gréhâ.

U *ugrskoj* slovenštini to češće dolazi:

hlév (lejev) nagfl. 66: dvérca ešče jeso na levej, kúrečnjekaj, štacúni itv.

hrást (rást) nagfl. 167: z rastá njemi je on žalodek spadno na nous; gön. 38: ka je etam pri rastej za stvár?

hróšć (róšč), nagfl. 111: rece pojejjo vse ka požrejtí morejo: travo, korenjé, kroplive, zrnje, sad, mesou, črvé, žabe, róščé, ribe, kaménce.

k r á l j (kráo), mol. 73: pri tom stouli nov'ga kralá noui vüzen nouve pravde stári vüzen dokončá; gön. 56: gda bi si ftiči kralá šteli zebrati; prij. 1876. 2. 8: Rauscher je ništera leta vučitel bio našega kralá; 11. 7; na Francuskom nega ni kralá niti ce-sara.

m l á d, küzm. 364: naj vas tak što ne soudi vu jejstvini i pítvini ali vu táli svétka ali m l á d á ali v sobottaj; trpl. 67: tromböntajte za m l á d á z tromböntov.

p l á š č, gön. 82: v zelénom p l á š č e j sem rodjen; nagfl. 135: možki sabou šíva dolame, kabáte lače, prsnjeke, p l á š č é; a küzm. 364: vö so ga slekli z p l á š č á.

p ú ž, gön. 38: vej m je tou púž, tisto jajce pa na hrbti hiža p u ž á, štero povséd z-sebom nesé.

r é p, küzm. 448: mele so r é p é spodobne k štiram i žalci so bili vu r é p á j njihovi; nagfl. 97: se nüca kosminje konjév na napínanje hížni ouprav, grive i r é p á žinjice na tkanje sít; 98: konec (oslovoga) r é p á je košarasti; 92: jeli máta obá glavé, šinjjeke, trúpe, r é p é, nogé?

Slovku *ov* čitam nagfl. 82: l e v o u v j e (= hlevôvje).

Iz *kajkavštine* imam zabilježeno samo: k u t é v i k u t é j od kút; po p u t é h od pút; i r é p ó v, z r é p m í od r é p, a u knjizi čitam zagr. 4/1 233: dužen je vsaki grešnik zadovoljščinu g. bogu dati za tulike krivice z g r e h i niemu vučinjene.

A što se tiče *rezijanščine*, to čitam u Boduena §. 184: n á t u p ' r H l e v í h; ta par k r i ž í h.

Rieč s ` s t ò r ž ili s t è r ž, odkle će biti ime brdu Stòržec nad Kránjem po obliku, mienja ` na ^, gdje se u riečih s ` taj pretvara, na ^: s t è r ž voc. s t è r ž, gen. s t è r ž a, plur. loc. s t è r ž ih, instr. s t è r ž i.

2. U dvoslovčanih substantiva.

Dvoslovčanice imaju

1. ^ na zadnjoj slovcí: precép, sonèt;
2. " na zadnjoj slovcí: stebër, kupèc;
3. ' na zadnjoj slovcí: hudíč, rokáv;
4. ^ na predzadnjoj slovcí: hlâpec;
5. ' na predzadnjoj slovcí: trávník;
6. ` na predzadnjoj slovcí: òsel.

a. Rieči s ^ ili ^ u sing. nominativu

čuvaju ^ ili ^ u svih padežih u sva tri broja nepromienjen na vokalu na kojem stoji u sing. nominativu.

	singular :			plural :	
nom.	precêp	sonêt		precêpi	sonêti
voc.	precêp	sonêt		precêpi	sonêti
acc	precêp	sonêt		precêpe	sonête
gen.	precêpa	sonêta		precêpov	sonêtov
dat.	precêpu	sonêtu		precêpom	sonêtom
loc.	precêpu	sonêtu		precêpih	sonêtih
instr.	precêpom	sonêtom		precêpi	sonêti

dual:

nom. voc. acc.	precêpa	sonêta
dat. instr.	precêpoma	sonêtoma
gen. i loc.	kao u pluralu.	

Na padežnom završetku naglas u *kranjštini* čitam samo pok. 3/28: se z' otrobmy posvejtñib norčij pásejo; ali je običnije z otrôbi, z otrôbmi.

U *ugrskoj* slovenštini ima toga malko više:

č em êr, prij. 1876. 9. 5: Žófike oči so od č em er ou v blis-
ketale; nagfl. 89: psi v' č em er ej ešče i dománje zgrizéjo; gön.
49: v püngrad je šla i v č em er ej je materno cvejtje vse doli
strgala.

or s â g, nagfl. 179: rodnica tri držánja (or s a g é) má.

tr n â c, nagfl. 66: na dvouje odpérana vráta i dvéri se nahá-
jajo na cêrkváj, gradej, palačaj, tr n a c e j.

ve č êr, gön. 86: njí je oča po ve č er ej lepon vučo.

Tako i u nekajh riečih, kojim je pregibno e u zadnjoj slovcu na-
glašeno a u ostalih padežih izpada:

b o b ê n j, nagfl. 99: b o b n j á leder je ž njegove (oslove) kouže;
129: medvedarje lüdstvo z - b o b n j í ali trobüntami vküp vábijo.

k o r ê n, nagfl. 177: ka pa črešnja, jeli samo edno steblo ide
vö ž-njé k o r n á?

k ü k ê l, küzm. 237: vido sem vu sasi videjnje doli idoučo ni-
kakšo posoudo liki eden veliki prt za štiri k i k l é püščeni z nebés;
nagfl. 52: on tál táble, gde dvej strani vküp prideta kükél zo-
vémo. Jeli naidemo eti ešče več k ü k l o u v? Kelko k ü k l o u v
tak má tábla z-ete stráni? Vse stráni táble štiri k ü k l é májo....
Vučitel pokáze k ü k l é. Kelko k ü k l o u v ma sto? Kelko k ü k l o u v má pokriv kníg? Imentijte z-eti bodouči dugovánj ta štiri
k ü k l é majouča. Štiri k ü k l é majo stené, mostnice itd.; küzm.

234: vido je eno posoudo liki kákši lelahen veľiki na štiri kiklej zvézani; nagfl. 67: panti so kükláti na vsej dvanajset küklej.

lakét, küzm. 76: Židovje, či do laktá ne operéjo rouk, ne jejjo; nagfl. 25: lejva rouka naj skoro do laktá na stouli leži (nom. lakét küzm. 10. 134; a plur. gen. lakti küzm. 212.)

rogêl, trpl. 60: sterem vse roglé ti nepobožni.

svečên, nagfl. 194: v prozimci, svečnej i súšci je redovno jáko mrzlo.

U *kajkavštini* osim plur. gen. riedko stoji naglas na padežnom završetku, gasp. 1/46: bolvaná, 1/489: bolvanòm, 1/839: bolvanòm, ali običnije bolvanom gasp. 1/490; gasp. 1/491: oprostí haharóm, 1/906: si videla jedinoga sina tvojega po krvoločneh haharéh razmrevárjenoga, gasp. 1/5: knjižice po večeráh dan delatni čtene; 1/27: na naklon angelski po večeráh zvoni se; oblačov gasp. 1/603; vagančov gasp. 1/868.

Slovka *ov* osim u plur. gen. veoma je riedka, čitam samo nagfl. 52: küklouvje hramb se voglouvje zovéjo.

Rieči s " u sing. nominativu

dvostruke su: a) jedne imaju u zadnjoj slovcu pregibno e, koje u padežih s nastavkom slovku činećim izpada. U ovih riečih ostaje " na zadnjoj slovcu u svih padežih u sva tri broja, a u sing. voc. može naglas natrag skočiti na prvu slovku kao ^ . U pluralu dolaze dosta često u ovib riečih završetci gen. óv, dat. ém, loc. éh, instr. í ili mí, a u dualu dat. i instr. éma. β) Druge rieči rastu u sing. gen. i ostalih padežih za jednu ili dvie slovke. Ove pako drže naglas na samoglasnom, na kojem je i u sing. nom.; ali se " mjenja na u svih padežih osim u plur. i dual. voc. i plur. loc. i instr. gdje stoji ^ . U sing. voc. može naglas skočiti na prvu slovku kao ^ (a na o ili e kao ^) n. p. o gòluf čitaj góluf. To valja za sve rieči osim u kojih ima (široko) o u zadnjoj slovcu.

α) Primjeri za rieči s pregibnim e u zadnjoj slovcu iliti koje u sing. gen. ne rastu.

singular:

nom. aec.	stǽbǽr	krhǽlj	kupǽc	norǽcǽk
voc.	stǽber i stǽbǽr	kǽhelj	kǽpec	nǽrcǽk
gen.	stǽbrǽ	krhlǽ	kupcǽ	norǽkǽ
dat. loc.	stǽbrǽ	krhlǽ	kupcǽ	norǽkǽ
instr.	stǽbrǽm	krhlǽm	kupcǽm	norǽkǽm

plural:

nom	stǎbrī	krhljī	kupcī	norčkī
voc	stǎbri	křhlji	kŭpci	nôřeki
acc.	stǎbrě	krhijě	kupcě	norčkě
gen.	stǎbrōv	krhljěv	kupcōv	norčkōv
dat.	stǎbrōm	krhljēm	kupcēm	norčkōm
loc.	stǎbrīh	krhljīh	kupcīh	norčkīh
instr.	stǎbrī	krhljī	kupcī	norčkī

dual:

nom. acc.	stǎbrā	krhljā	kupcā	norčkā
voc.	stǎbra	křhlja	kŭpca	nôřeka
dat. instr.	stǎbromā	krhljemā	kupcemā	norčkomā
gen i loc.	kao u pluralu.			

Uz navedeno govori se barem u gorenštini često plur. acc. stǎbrě, gen. stǎbrōv, dat. stǎbrēm, loc. stǎbréh, instr. stǎbrmī, dual. dat. stǎbréma itd.

Iz knjige su mi u taj par ovi primjeri na potvrdu kazanoga:

č e b ě r, rog. 530: zapovē Xaverius škaffe, č e b r ě napouniti z murjam; jap. 349: stu č e b r ó v ólja.

h r b ě t, rog. 649: h r p t ě k' altarju obráčajō; 650: prutje temu t ě h r p t é kažejo . . ; kažejo te h r b t ě.

k u p ě c, rog. 366: skŭzi ta od tega k u p c á znajdeni perl zastopi se duša sledniga vjěrniga človeka; škr. 98: ona je postála kakōr bārka eniga k ŭ p c á; rog. 365: tu neběšku krajléustvu je enáku enimu k u p c ŭ; rog. 646: Jezus sam je gónil inu tépel iz gájžlo te predájauce, k u p c ě, barantače, vole inu drugo živyno iz templa; škr. 315: kakōr klín v' zydi med dva kámna zabyt trdnu stojy, takú tudi grěh v' srědi med prodajavcam inu k ŭ p c á m tesnú tičy; rog. 646: nešěl je tolkajn k u p c ó u in barantáčou; tschup. 440: iz Madijanitarskemi k o p c m y nam on more preč v' Egyptovsko duželo pojdti.

m e z ě g, dalm. ester. 8: ty jezdeči lystarji na m e z g e h so brzu jezdili (ja čitam mezgéh, jer bi dalm. inače pisao ili mezgih, kao zbilja malo prije: na mladih mezgih, ili mezgěh).

p e k ě l, preš. 36: kakó bit óčeš poet in ti pretežkó je v prsih nosít' p e k ě l al nebó! 60: kaj je p e k ě l, o mati? le ž njím, le ž njím je světi rāj, p e k ě l brez njega; pohl. opr. 66: tu je tu črnu naprej nesenje iz p e k l ā; jap. prid. 1/176: my bi si radi to piko našiga hudiga nagnenja odrli, pak se p e k l ā bojmo;

1/204: v' katerih vže toliku lejt kakòr sužni tìga pèklá zdihtjemo; 2/236: si toliku duš v' plamene tìga pèklá zakopala; 2/237: pojdite lè vùnkaj iz pèklá! 2/300: bóm od pèklá rešen; škr. 71: ti bôš njegovo dušo od pèklá rešil; 154: tudi ny pèklá krajlèstvu na zemli bilu; 250: hudobèn nòtèr do pèklá ne bo (bogu) dopadèl; traun. 218: ti bôš mojo dušo od globokìga pèklá rešil; škrb. 45: vzemi greh iz peklá inu pusti noter vse kar je mogoče smisliti strašnìga, bo vendar nesreča ene duše, ke b' se znajdla v' peklí brez greha, veliko majnši, kakor k' se znajde na sveti brez božje gnade; preš. 157: strahóvi vsi 'z peklá 'spušèni; škrb. 4: hitíš proti pekló.

sejèm (semènj) preš. 79: biló ni godú, svatóvšnje, sem njà, de tjà ne bíli bi vabíli gà; jap. prid. 1/179: kaj se ny druge lejta na sejme h ali per žègnanji ene cèrkve zgodilo?

senèc obìčni je plur. sencì, rog 337: ta ferbéžna Jachel je tega groznìga junáka Sisara skuzi sencè iz enim želèznim zèblam u spajnu kakor en ploh na zemlo pèrbyla.

skedènj pohl. opr. 45: jest otschem svoje skednè podreti.

stebèr, rog. 135: ogyn požgal inu sceral je bíl use zunaj enìga lesénìga steb rà; škrb. 70: močni steb rí se májejo; škr. 26: modróst si je eno hyšo zydála, je sèdèm stàbróv iz sèkala; dalm. 2 hron. 4: kateri so ozgoraj na steb réh bily itd.; dalm. ex. 24: Moses je en altar sezydal ozdolaj pod gorró z' dvana jstemi steb ry.

žrebèlj, škrb. 380: pertisni z' taistim žeb lá m naše srcé na križ; jap. prid. 1/197: on vidi žèblé, šibe, gajžle, križ, sulce, kalvario; jap. 521: aku jest ne bóm na njegóvih rokáh vidil znamenja tih žèblóv inu ne bóm mój prst polóžil v' kraj tih žèblóv, ne bóm vèroval; pohl. opr. 289: iz tumpastemi žeblemy so ony njemu njegove roke inu noge prewyli

Isto nalazim u *rezijanštini* u Boduena za rieči konàc §. 140, kotil, kotòl ili kotòu §. 140, lonàc §. 140, ogèh ili ohòn §. 33 orèl 140, ovèn 140, ovàs 219, stolàc, taròk; i to sing. gen. koncà, ohnà, omnà (arietis) §. 169; — sing. dat. tàm ohnò §. 175; — sing. loc. tòu kòtlòè, tà na kuncòè §. 172; tòu koncò §. 175, túb loncè §. 74; tà na ohnò §. 175; — plur. nom. kotli §. 183; — plur. acc. kotlè, loncè, ounè §. 180; — plur. gen. kotlòu, kotlù §. 182; — plur. instr. z lonc á me §. 184. — dual nom. acc. dwà kotlã §. 170.

[Hrvat č a k a v a c Bakranin po mojem sluhu sklanja konâc ovako: sing. nom. konâc, gen. koncâ, dat. koncû, loc. koncû, instr. koncên, plur. nom. acc. koncî, gen. kônac. dat. koncên, loc. kônci(h), inst. kônci.]

3) Primjeri za rieči koje u sing. gen. rastu:

singular:

nom.	cigân	kozlič	goljûf	otêp	prestôp
voc.	cîgan	kôzlič	gôljuf	ôtep	prêstop
acc.	cigâna	kozliča	goljûf	otêp	prestôp
gen.	cigâna	kozliča	goljûfa	otêpa	prestôpa
dat.	cigânu	kozliču	goljûfu	otêpu	prestôpu
loc.	cigânu	kozliču	goljûfu	otêpu	prestôpu
instr.	cigânom	kozličem	goljûfom	otêpom	prestôpom

plural:

nom.	cigâni	kozliči	goljûfi	otêpi	prestôpi
voc.	cigâni	kozliči	goljûfi	otêpi	prestôpi
acc.	cigâne	kozliče	goljûfe	otêpe	prestôpe
gen.	cigânov	kozličev	goljûfov	otêpov	prestôpov
dat.	cigânom	kozličem	goljûfom	otêpom	prestôpom
loc.	cigânih	kozličih	goljûfih	otêpih	prestôpih
instr.	cigâni	kozliči	goljûfi	otêpi	prestôpi

dual:

nom. acc.	cigâna	kozliča	goljûfa	otêpa	prestôpa
voc.	cigâna	kozliča	goljûfa	otêpa	prestôpa
dat. instr.	cigânama	kozličema	goljûfoma	otêpoma	prestôpoma
gen. i loc.	kao u pluralu.				

Rieči na â n = анѣ, koje znače stanovnika koga mjesta morale bi imati ^ već u sing. nom. kako amo tamo zbilja imaju. Ove imaju u svih padežih ^ na a u an n. p. sing. nom. Beljân gen. Beljâna, dat. loc. Beljânu, instr. z Beljânom; plur. nom. Beljâni, acc. Beljâne, gen. Beljânov, dat. Beljânom, loc. Beljânih, instr. z Beljâni; dual nom. acc. Beljâna, dat. instr. Beljânoma. Ali se može naglas mienjati i po primjeru cigan n. p. nom. Izân gen. Izâna itd.

U sing. loc. kadšto uz ^ dolazi i ^: na obrâzu, na podplâtu, v prepâdu; po poklicu; v tem popîsu itd. uz: na obrâzu itd.

Rieči u kojih je samoglasno (široko) o u zadnjoj slovcu imaju u padežih gdje rastu jedne ^ a druge ^, razlika dakle nije u naglasu

već u zvuku samoglasnoga *o*. U kojih riečih *o* svoj glas drži, u kojih li ga mienja, teško je opredieliti, a često se mienja i ne mienja kako komu bolje zvoni i kako je gdje običaj. U gorenštini drži *o* svoj široki glas obično u riečih na *oj* i *ot*: nabøj, pobøj, pridøj, razbøj, ubøj; krohöt, ropöt, živöt; tako i izbör, otrök, podmöł, poskök, Predvör, prinös, razpör, Strmöł. Ali u plur. loc. i instr. mienja *o* rada svoj (široki) glas (na uzki). Evo primjera

singular:

nom.	otrök	brlög
voc.	ötrok	břlog
acc.	otröka	brlög
gen.	otröka	brlóga
dat.	otröku	brlógu
loc.	otröku i otröku	brlógu i brlógu
instr.	otrökom	brlógom

plural:

nom.	otröci	brlógi
voc.	otröci	brlógi
acc.	otröke	brlóge
gen.	otrökov	brlógov
dat.	otrökom	brlógom
loc.	otröcih	brlógih
instr.	otröci	brlógi

dual:

nom. acc.	otröka	brlóga
voc.	otröka	brlóga
dat. instr.	otrökoma	brlógoma

Uz plur. loc. i instr. pri otröcih, z otröci govori se u ovoj rieči i pri otröcih, z otröci, riegje z otröki; a plur. gen. običniji je otrök nego otrökov. U pohl. opr. 77 i 105 čitam i otrocm y.

c. Rieči s ' u sing. nominativu

pretvaraju ' na ^ u voc. u sva tri broja i u plur. loc. i instr. sve na vokalu na kojem stoji naglas u sing. nom. U sing. loc. čuje se i ^ uz '.

singular :

nom. acc.	rokáv	hudíč	klobúk	mozólj	mehér
voc.	rokâv	hudîč	klobûk	mozôlj	mehêr
gen.	rokáva	hudíča	klobúka	mozólja	mehérja
dat.	rokávu	hudíču	klobúku	mozólju	mehérju
loc.	rokávu	hudíču	klobúku	mozólju	mehérju
instr.	rokávom	hudíčem	klobúkom	mozóljem	mehérjem

plural :

nom.	rokávi	hudíči	klobúki	mozólji	mehérji
voc.	rokâvi	hudîči	klobûki	mozôlji	mehêrji
acc.	rokáve	hudíče	klobúke	mozólje	mehérje
gen.	rokávov	hudíčev	klobúkov	mozóljev	mehérjev
dat.	rokávom	hudíčem	klobúkom	mozóljem	mehérjem
loc.	rokâvih	hudîčih	klobûkih	mozóljih	mehêrjih
instr.	rokâvi	hudîči	klobûki	mozólji	mehêrji

dual :

nom. acc.	rokáva	hudíča	klobúka	mozólja	mehérja
voc.	rokâva	hudîča	klobûka	mozôlja	mehêrja
dat instr.	rokávoma	hudíčema	kiobúkoma	mozóljema	mehérjema
gen. i loc.	kao u pluralu.				

Priegje li koja rieč u pluralu od mužkoga na srednji spol, onda zamieni *sa* ^ˆ: nom. acc. rokáva, gen. rokâv, dat. rokávom; čb. 4/42: o ljubi moj Anže, sej taka zna biti! naš cesar mi hoče rokava zašiti.

U ovih rieči nema padežni završetak naglasa; samo u kajkavaca čuje i čita se kadšto plur. gen. na *ôv* (i *ôv*) i dat. na *ôm* n. p. mozolôv gasp. 1/557: pristupi siromah jeden z kruto burlavemi punemi m o z o l ô v nogami; mozolôm gasp. 1/241: dva gubavci nigdi ne mogući vračtva najti odurnem m o z o l ô m svojem zadnjič vtekli su se vu pomoč s. biškupa.

d. Rieči s ^ˆ ili ^ˆ u sing. nominativu

čuvaju ^ˆ ili ^ˆ u svih padežih u sva tri broja nepromienjen na vokalu na kojem stoji u sing. nominativu

singular :

nom. voc. acc.	hlâpec	čės nec
gen.	hlâpca	čės neca
dat. loc.	hlâpcu	čės necu
instr.	hlâpcem	čės necem

plural :

nom. voc.	hlâpci	čėsneci
acc.	hlâpce	čėsnece
gen.	hlâpcev	čėsnecev
dat.	hlâpcem	čėsnecem
loc.	hlâpcih	čėsnecih
instr.	hlâpci	čėsneci

dual :

nom. voc. acc.	hlâpca	čėsneca
dat. intr.	hlâpcema	čėsnecema
gen. i loc.	kao u pluralu.	

U kranjštini u tih rieči veoma riedko dolazi naglas na padež-nom završetku n. p. rog. 255: vidil je Joannes štiri angele stojeće na štiri v o g l é h te zemle; kor. 2/18: prime otrôka za peté — vdar' ga pri biši ob v o g l é; dalm. ex. 27. 39. 2 hron. 27: čitam v o g l e h kao v o g l é h; dalm. job. 16: on je mene okuli obdal z svojmi streley; rog. 54: tlačeni inu trti so billi iz dellam, žlaki inu tepe-žám; dalm. amos 4: vas bodo vunkaj vlékli z trnky inu z vo-dicami. — Jedina rieč v ê t e r prima slovku ov: kast. cil. 32: kaj čakaš na hudo fortune inu grozovite vétruve (valjda = vej-trúve) viharje inu valuve; ber. 166. 174: vetróve; jap. 223: bo svoje izvólene vkup spravlal od štirih vetróv; pok. 1/66: vetróvi so piháli; 3/135: so peršle dereče vode inu vetróvi; ravn. 2/160: vetróvi vléčejo; preš. 70: zaslíši vetróv se so-vrážno vršénje; 71: ne bój se vetróv mi perjáznih vršénja; 93: al bo nebá togóta vetróv nam šum zbudíla; 129: vetróvam Eol kój zakléne dúri; ber. 167: vóda v' morji se po vetróvih in po bibi maje; itd.

U *ugrskoj* slovenštini biva to češće, ali treba opaziti da su ^ ili ^ obilježeni vokali većinom kratki pa dakle znak ^ znači više po-tisnuti naglas.

a p ô š t o l (apôstol) küzm. 217: so vnouga čüda i znamejnja po a p o š t o l á j včinjena bilá.

c ê c e k nagfl. 93: tele z vümena (c e c k o u v) materé céca mlejko.

l â n e c, mol. 108: so z l a n c m í grejhov zvézani.

m l â t e c gön. 46: naj vsáki stopáj m l a c o u v v noči vu dné pazi.

šê reg, küzm. 290: je erkao Ežaiáš da bi gospoud šere-
gou v ne niháo nam semena; jrpl. 19. 46. 54: boug šere gou v;
38: smo vidili vu váraši vsej šere gou v gospouda; mol. 25. 44:
boug šere gou v; nagfl. 94: kama gonijo krave čerez leta v ve-
liki šeregej; 145: či je vu törem idti nej pogübelno, v šere-
gej naj pela gori vučitel otroke.

vê ter, küzm. 49. 91: od štiri vötrou v.

vô gel (vögeo), küzm. 220: je včinjeni na glavíč voglá; 44:
včinjeni je k glávi voglá; 88: té je včinjen gláva voglá itd.;
trpl. 98: je včinjen za glavíč voglá.

I tuj dolazi slovka *ov* i u drugih padežih, ne samo u plur. gen.
n. p. küzm. 271: vötrovje.

U *kajkavštini* dolazi često plur. gen. na *óv*, što sprieda gledaj.
I naglas na podežnom završetku govori se i čita n. p.

bíšk up, gasp. 1/233: ves váraš Hilaria sebi za pastira i biš-
kup á je odebral.

Há rap, gasp. 1/731: dokonča proti Harap óm vojuvati.

vê ter, petr. 29: zapoveda vetróm i morju; 354: treskaš i
svetlemi obleski lesikaš, naglemi vetri hrupíš.

víte z, gasp. 1/795: mrtvoga telo na kóla k svétem pridruzi
vitez óm.

žíd ov, petr. 52: Kaifaš je tolnača bil dál židov óm; 56:
izide vun k židov óm; 59: reče židov óm; gasp. 1/518: da
bi zlu peldu ne dali židov óm.

U njekjh rieči dolazi plur. gen. ne na *ov* a onda ima zadnja
slovka *riegje* n. p.

mê sec, gasp. 1/732: Ivan vsaki večer zaslúženu z potom pláu
plemenitášu donese i to meséc nekuliko; 1/772: detéce sedem
meséc staro; 1/781: céleh šestnajst meséc.

nô het, krajč. 244: si me vragu z nó hét strgel.

pê nez, petr. 169: nési dál mojih penéz na stol premejnbe;
gasp. 1/734: nekuliko penè z spravívši pokúpi vsakojáčke knji-
žice, kípice, čisla; 1/739: odkuda dobil je kruha mesa júhe i ostálu
hránu da pače i penéz. Tako sam često čuo u Varazdinu rugati
se siromaškim plemenitašem: kněz bez penéz, plemenita krv néma
kruha niti drv.

e. Rieči s' na predzadnjoj slovcu u sing. nominativu

jesu dvostruke: jedne imaju pregibno *e* u zadnjoj slovcu te ostaju
u sing. gen. dvoslovčane, a druge u sing. gen. rastu. Ove potonje

su opet dvostruke: jedne drže naglas u svih padežih na samoglasnom na kojem je u sing. nom., a druge premieštaju naglas u padežih, u kojih rastu za jednu slovku napried prama kraju rieči. U prva dva slučaja to je u riečih s pregibnim *e* u zadnjoj slovcu i u onih koje u ostalih padežih rastu a naglas drže na samoglasnom na kojem stoji u sing. nom., ostaje *´* na samoglasnom na kojem stoji u sing. nom. u svih padežih osim u voc. u sva tri broja i u plur. loc. i instr., gdje se mienja *´* na *ˆ*. I u sing. loc. dolazi često *ˆ* uz *´* osobito na samoglasnom *u*. A u trećem slučaju je *´* i *ˆ* u dotičnih padežih za slovku dalje prama kraju rieči, nu u sing. voc. je *ˆ* na prvoj slovcu.

a) Primjeri za rieči s pregibnim *e* u zadnjoj slovcu i onih rieči, koje u sing. gen. rastu a naglas drže na vokalu na kojem stoji u sing. nom.

singular :

nom. acc.	svéder	trávník
voc.	svêder	trávník
gen.	svédra	trávníka
dat.	svédru	trávníku
loc.	svédru	trávníku
instr.	svédrom	trávníkom

plural :

nom.	svédri	trávníki
voc.	svêdri	trávníki
acc.	svédre	trávníke
gen.	svédrov	trávníkov
dat.	svédrom	trávníkom
loc.	svédrih	trávníkih
inst.	svêdri	trávníki

dual :

nom. acc.	svédra	trávníka
voc.	svêdra	trávníka
dat. inst.	svédroma	trávníkoma
gen. loc.	kao u pluralu.	

Prelazi li koja ova rieč u pluralu megju neutra, to joj se *´* pretvara na *ˆ* n. p. kámen plur. nom. voc. acc.: kâmena, gen. kâmen, dat. kâmenom.

U *kranjštini* na koliko ja znam naglas u ovih rieči ne skače na padežni nastávak, ipak čitam dalm. job. 40: gospud je Jobu od-

govoril iz eniga vihrà; amos 1: tu hudu vreme pride v tem času tiga vihrà; ali valja napomenuti da se uz viher govori i viher; kast cil. 270: razumnost vučy tvojo ali lusko krivico z' pravo vižo odpahnuti, de teh lotrú hudobia ne raste; dalm. sirah 12: vari se pred takouimi lotry.

U *ugrskoj* slovenštini čitam

gléžen, nagfl. 122: kelko gléžnou v na vsakom (prsti je)?

júnec (gjünec) kizm. 139: pet jármov gūncév sem küpo; nagfl. 95: spomínati se má med njé (krave) haski plod telíc, bikouv, gjūncév.

lágév, nagfl. 174: žveplo nūca se na pūkšeni práh, vrástvo i lagvou v zaparúvanje; gön. 44: frouši so na lagvej.

váraš trpl. 7: varašé njihove si razvrgao; 55: bode zidao varašé; nagfl. 175: vekše vodé vesnice i varašé sporúšijo; 129: jeli pri nas i zvóna varašou v držíjo senjá? 175: velke vodé počásoma tečéjo med njivami i travnikmi kre vesnic i varašou v; 78: vu veliki varašej jeso trouje četvero itv prizdig-njene hiže; 188: deždž napuni potoke i vu povoudni se razlejíjo po ravnica j varašej i vesnicaj.

žákelj, gön. 37: v-žaklej se silje i mela drží; 47: vára edna nasípána koula v-skegnji i mlace vršenéče okouli njí z-punimi žaklí pšenice.

Slovka *ov* dolazi i izvan plur. gen. nagfl. 122: eti tali so gléž-njou vje čonklouvje i nojéjtje.

U *kajkavštini* osim plur. gen. na óv: angelóv gasp. 1/788, kamenóv gasp. 1/495; purgaróv gasp. 1/495 kadšto dolazi naglas na padežnom završetku:

á ngel, gasp. 1/503: izkázanje vučinjeni jesmo svétu i an gelóm i ljudém; 1/775: angelòm svojém zapovedal je; zagr. 5/170: došel je bil iz neba z-angelmì svojemi k njemu.

méšter, perg. 42/1: pred nih meštry;

púrgar, 83/1: meğ purgarmy.

séber, perg. 11/1: za se brá poide.

súdec, perg. 64/1: conuenti su se nauadili v svojih vesnicah dugounike ili uaruače ili sudce držati; perg. 52/2 instr. sudcy.

β) Primjeri za rieči koje u sing. gen. rastu a naglas im se za slovku napried pomiče.

singular :

nom.	trébuh	sósed	sršen
voc.	trébuh	sôsed	sršen
acc.	trébuh	soséda	sršéna
gen.	trebúha	soséda	sršéna
dat.	trebúhu	sosédu	sršénu
loc.	trebúhu i	sosédu i	sršénu i
	trebúhu	sosédu	sršénu
instr.	trebúhom	sosédom	sršenom

plural :

nom.	trebúhi	sosédje	sršéni
voc.	trebúhi	sosédje	sršéni
acc.	trebúhe	soséde	sršéne
gen.	trebúhov	sosédov	sršenov
dat.	trebúhom	sosédom	sršenom
loc.	trebúhih	sosédih	sršénih
inst.	trebúhi	sosédi	sršéni

dual :

nom. acc.	trebúha	soséda	sršéna
voc.	trebúha	soséda	sršéna
dat. inst.	trebúhoma	sosédoma	sršenoma
gen. i loc.	kao u pluralu.		

Za potvrdu da u ovih riečih naglas skače za slovku napried prama kraju u padežih u kojih rastu neka bude dovoljno ovo malo primjera :

národ, preš. 117: na posódi v zlátič črkah sláva se bo brala od naróda do naróda tvójiga iména; preš. 186: smo ljudjé vsi brátje, brátje vsi naródi; preš. 183: se je bôžji sin za tó včlovéčil, de bi otél naróde in osrécil; jap. 114: vy bote sovraženi od vsih naródov; 379: na zemlji bó stiskanje tih naródov; 210: moja hiša imá ena hiša tē molitve imenovana biti vsmi naródam; 404: taku je mógl Christus odpušanje tih grēhov med vsimi naródi od Jeruzalema začēti.

príhod, jap. 114: kaj bó za enu znamenje tvojsa príhóda? preš. 186: takó so péli ángeljcov glasóvi v višávah per mesíjsa príhódi.

sósed, jap. 340: kadar ti kosilu ali večerjo narejaš, takú nikar ne povabi tvoje priatēle ali bogate sosēde; 459: sosédje so rekli...; preš. 98: zapústi róčno méstne mi soséde.

z á h o d, jap. 116: kakòr blisk vùn gre od sònčniga izhóda inu se svèti nótèr do z a h ó d a; 337: bodo prišli od sònčniga izhóda inu z a h ó d a; preš. 117: v nji bom med slovénske bráte sládkí glás zanésil od z a h ó d a do izhóda tvojiga iména.

z á k o n, preš. 84: bódi vesél, de nsi v z a k ó n a se mréze vjél; 188: z a k ó n a sréče ta vživát' ne more; 189: v z a k ó n i vùnder bráni sád mi njéni vživáti z bógam trdníši zavéza.

z á r o d, jap. 105: ker ny imel z a r ó d a, je zapustil svojo ženo; 215: ny zapustil z a r ó d a; 448: iz Davidoviga z a r ó d a itd.; pohl. opr. 283: je svoje veličastvu skus glás tega grmenja tem z a r ó d a m oznanuval

Rieč t r é b u h u Dalmatina drži naglas na e kroz i kroz, genes. 49: trébuha jerkl. 1: v' trébuhi itd. — Rieč n á u k govori se náuka i náuka.

Ugrska slovenština u riečih s predlogom složenih pa i u ostalih voli naglas na slovcu na kojoj je u sing. nom. n. pr.

n á r o d, küzm. 443: si vmorjeni bio i küpo si nas bougi s tvo-jov krvjouv ze vsakšega plemena i jezika i lüdstva i n á r o d a; 446: sem vido lüdstva vnogo, šteroga je nišče nej mogao zračú-nati ze vsega n á r o d a; mol. 117: ki si človečánskomi n á r o d i miloščo i návuk tvojega s. evangjelioma gláso; küzm. 454: bi ga nazviščávaeo tím prebivajoučim na zemli i vsemi n á r o d i i ple-meni i jeziki i lüdstvi; mol. 35: dopústi milostivnò tvoje s. imé dobrouto i zmožnost vsemi človečánskomi n á r o d i právo spo-znati; mol. 161: hválte njega vsi n á r o d j e; küzm. 438: plakali se bodo nad njim vsi n á r o d j e zemlé; 458: so ž njé nečemur-noga kurvejštva vina pili vsi n á r o d j e; 449: potrejbno ti je pá prorokúvati lüdém i n á r o d o m; mol. 61: da vse n á r o d e v u jedinstvo vóre vküp správiš.

s o u s i d, mol. 204: moji znánci priátelje i s o u s i d j e se ve-seljó v nébi; küzm. 139: ne zovi bogate s o u s i d e; 186: s o u-s i d j e pravili so . .

z á h o d, küzm. 464: od sunčenoga z á h o d a.

z á k o n, küzm. 451: videna je lada z á k o n a itd.

z á t o n, küzm. 438: sem bio v u z á t o n i, ki se zove Patmuš.

U *kajkavštini* prelazi naglas napried u riečih jáčmen, súsed, tré-buh, u ostalih voli stajati na slovcu na kojoj je u sing. nom.; ali u svih se može čuti jedno i drugo. — Pazi perg. 20/2: tremi se z a k o n m y sinovli i bratinski trhi vzymliu.

f) Rieči koje imaju ` na o ili e u predzadnjoj slovcu u sing. nominativu

dvostruke su: jedne imaju u zadnjoj slovcu pregibno e te ostaju u sing. gen. dvoslovčane a druge u sing. gen. rastu. Ove potonje su opet dvovrstne: jedne drže naglas u svih padežih na početnoj slovcu a druge premještaju ga u padežih gdje rastu napried prama kraju za jednu slovku. U riečih s pregibnim e u zadnjoj slovcu mienja se ` na ^ u voc. u sva tri broja i u plur. loc. i instr. Za slovku napried prama kraju može naglas skočiti i često skoči u plur. gen. dat. loc. instr. i dual dat. i instr. i to na završetke óv, ém, éh, í ili mí i éma. Rieči koje u sing. gen. rastu a naglas drže na početnoj slovcu mienjaju ` na ^ u voc. u sva tri broja i u plur. loc. i instr.; u sing. loc. rabi ' uz ^ i to: ' vole one rieči u kojih ima samoglasno e n. p. pri oréhu, medvédu, jelénu i rieči koje rabe kao nomina propria n. p. pri Božíču, pri Perúču od Bòžič, Pèruč; ali o božíču zu weihnachten; nu po políču i po poliču; na potóku i na potóku; v pokóju i v pokóju, pri poródu i pri poródu, riedko pri poròdu; pri kožúhu i pri kožúhu; u riečih s vokalom o dolazi i u sing. dativu kad rabi s predlogom `: h poròdu.

α) Primjeri za rieči s pregibnim e u zadnjoj slovcu koje u sing. gen. ostaju dvoslovčane

	singular:			plural:
nom.	òsel	tèpec	òsli	tèpci
voc.	òsel	tèpec	òsli	tèpci
acc.	òsla	tèpca	òsle	tèpce
gen.	òsla	tèpca	òslov, oslów	tèpcev, tepcév
dat.	òslu	tèpcu	òslom, oslém	tèpcem, tepcéem
loc.	òslu	tèpcu	òslih, osléh	tèpcih, tepcéh
instr.	òslom	tèpcem	òsli, oslí	tèpci, tepcemí
dual:				
nom. acc.	òsla	tèpca		
voc.	òsla	tèpca		
dat. inst.	òsloma, osléma	tèpcema, tepcéma.		

Rieč lònec dolazi u plur. i kao neutr. a tada ` mienja na ' a u voc. na ^: nom. lónca, voc. lónca, gen. lónec, dat. lóncem, loc. pri lóncih, instr. z lónci.

kòtel, dalm. 2 hron. 35: v' kotlèh čitam v kotléh.

lònec, dalm. 2 hron. 35: v' lonceh čitam v loncéh.

nòrec, dalm. sirah 8: ne imej svejta z norecy.

ò ven, dalm. 2 hron. 13: kateri kuli pride svojo roko napolnovat z enim mladim juncem inu sedmemi ouny.

pòsel, rog. 647: eden iz njegovih poslòu.

U *ugrskoj* slovenštini čitam kèbeo, prij. 1875. 1. 3: keblouv; kðzeo küzm. 52. 402: kozlouv; tripl. 17. 98: roglouv (ali nom. sing. glasi tuj: rogèl).

U *kajkavštini* čita se: òsel gasp. 1/948: med tulikum vnožinum oslòv ne nahája sebi povóljnoga; òtec perg. 28/1: sinoue ukup z suoimi ocy v tugjem orságu bluude; pòsel, gasp. 1/610: bi se odvlačilo vréme zbog vnogeh poslòv; 1/764: taki odgovori Bononinskem poslóm; 1/597: od angela vu trudeh i posléh svojéh objáčeni dojdú k-Inocentíušu.

Kad koja rieč rabi u plur. gen. ne na ov ima zadnja slovka ^: gasp. 1/174: ovdi novác prez dvonjbe vu malom vrémenu veliko bogatzstvo spravim.

β) Primjeri za rieči koje u sing. gen. rastu a naglas drže na početnoj slovci:

singular :

plural :

nom.	rògelj	krèvelj	rògeljni	krèveljni
voc.	rògelj	krèvelj	rògeljni	krèveljni
acc.	rògelj	krèvelj	rògeljne	krèveljne
gen.	rògeljna	krèveljna	rògeljnov	krèveljnov
dat.	rògeljnu	krèveljnu	rògeljnom	krèveljnom
loc.	rògeljnu	krèveljnu	rògeljnih	krèveljnih
instr.	rògeljnom	krèveljnom	rògeljni	krèveljni

dual :

nom. acc.	rògeljna	krèveljna
voc.	rògeljna	krèveljna
dat. instr.	rògeljnoma	krèveljnoma
gen. i loc.	kao u pluralu	

γ) Primjeri za rieči koje u sing. gen. rastu a naglas pomiču napried za slovku prama kraju.

singular :

nom.	pòlič	kðžuh	pòtok	òreh	cèsar	ðčem
voc.	pòlič	kòžuh	pòtok	òreh	césar	òče
acc.	pòlič	kðžuh	pòtok	òreh	cesárja	očéta
gen.	políča	kožúha	potóka	oréha	cesárja	očéta
dat.	políču	kožúhu	potóku	oréhu	cesárju	očétu
loc.	políču i	kožúhu i	potóku i	oréhu i	cesárju	očétu
nst.	políčem	kožúhom	potóko	oréhom	cesárjem	očétom

plural:

nom. poliči	kožúhi	potóki	oréhi	cesárji	očétje
voc. poliči	kožúhi	potóki	oréhi	cesárji	očétje
acc. poliče	kožúhe	potóke	oréhe	cesárje	očéte
gen. poličev	kožúhov	potókov	oréhov	cesárjev	očétov
dat. poličem	kožúhom	potókom	oréhom	cesárjem	očétom
loc. poličih	kožúhah	potókih	oréhah	cesárjih	očétih
inst. poliči	kožúhi	potóki	oréhi	cesárji	očéti

dual:

nom. acc. poliča	kožúha	potóka	oréha	cesárja	očéta
voc. poliča	kožúha	potóka	oréha	cesárja	očéta
dat instr. poličema	kožúhoma	potókoma	oréhoma	cesárjema	očétoma
gen. i loc. kao u pluralu.					

Za potvrdu da u ovih riečih naglas napried stupa bit će ovo malo primjera dovoljno.

bè teg, küzm. 63: zvráčo je vnouge, ki so se hüdou meli vu razložni betégi; 111: so meli nemočne vu razložni betégi; trpl. 34: ti vso lego njegovo preobrněš vu betégi njegovom; gasp. 1/621: zazáva se pak odičeni s. Valentin kakti osebjúni i veliki pomočnik vu frasu i velikom betégu; 1/609: koji nje spomenek zatrgávaju z istem kaštiguje zubóv betégom.

cèsar, preš. 46: pod cesárjam zděj nar lépši cvět Turjaška róža ráse.

člòvek, gen. človeka jap. 230: kadar ta nečisti duh iz človeka vùn pójde; 197: bó syn tiga človeka v roke tih človekov izdán; (nagfl. 38: človik človōka); gasp. 1/885: bog je moral človekom postati i tako nevoljnoga človeka k milošči božji dopeljati; sing. instr.: gasp. 1/885: tak znevarce vu velike puščas se gréhe, kak da bi znóvič moral bog za gréhe tvoje človekom postati; plur. nom. človéki: dalm. jer. 51: vsi človéki so norci z' svojo kunštjo; plur. acc. človéke dalm. jer. 21: hočem purgarje v letim mésti pobyti obuže: človéke inu živino; plur. gen. človékov: dalm. jerkl. 3: on nikar iz srca človékou ne martra; jap. 452: dvěh človekov pričovanje je rěsničnu; plur. loc. človékih, dalm. jer. 32: si v' Egyptouski deželi cajhne inu čuděsa delal do današniga dne na Izraelu inu človékih; ex. 8; plur. instr. človéki; dalm. jer. 31: hočem Izraelsko hišo inu Judovsko obsejati z' človéki inu z' živino itd. itd.

jèlen, ber. 174: severni jèlen živi véči del le od mahú; 174: Laponec severniga jeléna imá ktéri je našimu jelénu zlò enak; ber. 151: druge živali se otmó z' naglim tékam, kakor zajci, srne, jeléni.

jèrmen, jap. 149: katèriga čevlov jermene jest pèrklónen nisem vrejdèn odvezati; preš. 160: jerménov méni de imá premálo.

jèzik, preš. 98: ne zmajéjo dôst' al nič jezíka; 120: kak si brúsijo jezíke; 159: nar stárši med jezíki jèzik bóde, ki se iz tè čobódre bó narédil.

mèdved, ber. 107: dva medvéda perdereta iz gójzda.

òreh, ber. 158: te zadne góbe so v' oblicah laškiga oréha velike.

pòkoj preš. 24: móra iti vsák k pokóju, 164: še le v pokóji tíhem hládne híše počíje; 119: tudi nepokóju mésta ni novíca, de jo ljúbim; trpl. 31: nega pokouja vu koustaj moji; .. troubim od nepokouja srca mojega.

pòrok, pohl. opr. 269: ali nimaš ki mordej za taistè tebi ob-lublene kapital inu interes boga za poróka? ber. 47: pòrok.

pòtok, jap. 448: od taistiga teleša bódo potóki žive vode tekli; preš. 184: kar grešila sta Adám in Eva, na križi operó krví potóki; 70: zasliši potókov deréčih šuménje ... ne bój se potókov ti môjih šuménja; küzm. 62: krščeni so vsi v Jordánskom potouki; gasp. 1/569: da bi pak k potòku dve mile od váraša tekóčemu došel, bi ga iz osleka dole postavili; ber. 168: vóda se v' brezštevlnih virih in potókih natéka.

prèrok pròrok jap. 64: so njega kakòr za preróka držali; 51: skuzi Izaia preróka; 27: varite se pred lažnivimi preróki; 177: so rekli de je en prerok ali kakòr edèn iz prerókov; 314: veliku prerókov inu krajlov je hotlu viditi kar vy vidite; 324: zydate pokopališa tih prerókov ... jest hočem k njim preróke inu apóstelne poslati; 321: znamenje Jónaza preróka; 361: kar je od sinú tiga človeka pisanu skuzi preróke; 350: postava inu preróki so nótèr do Joanneza; 401: kar so preróki govorili; 403: kar je pisanu v' postavi Mójzesa inu v' prerókih; 439: v' prerókih stoji pisanu; 457: Abraham je vmrl inu preróki itd.; preš. 93: vsi pòjte rákam živízat vreména ví preróki! 184: kar prerokváli nekdaž so preróki.

prèstor, pròstor jap. 254: ga je položila v' ene jasli, kèr nista prostóra iméla v' oštariji; ber. 32: pròstor; 166: pro-

stóra; 164: prostóri loc. trpl. 23: postaviš nogé moje na pře-
stouri.

ròz or mjesto rázor, přeš. 188: déla mójim, tvójim je enáke
predrznil v čása se siját' rozóre.

s přehod, přeš. 136: ne dá te nájti v gledišu, na sprehó-
dih sréča kriva.

U *kajkavštini* poznate su mi ove rieči koje idu ovamo: jèlen,
jèsen, jèzik, kòžuh i kòžul, mèdved, òblok, pòkoj, pòlič, pòtok,
pòzoy, pròrok, pròstor, rèmen, rògoz, želud.

U *ugrskoj slovenštini* imaju i njeke ove rieči kadšto naglas na
padežnom završetku.

bèteg, küzm. 114: šli so ga poslušat i vračit se od bete-
gouv svoji; 118: je ji pa dosta zvráčo od betegouv i bičov
i dihouv hūdi.

òblok, nagfl. 45: oblokouv kelko jeste eti? od ednoga
več jeste eti oblokouv; 186: v zimi spar hiže obloke obséde,
spári na oblokej vu tenki k-iglam priglihni žilicaj zmrznejo;
gön. 30: šporar oupravo dvér i oblokouv rédi.

pòtok, nagfl. 172: z dosta potokouv do velke vodé kakši
je Dünaj Móra Dráva; 175: žabe naidejo se na rejtc i vu járki
i potokej.

pròrok, küzm. 12: varte se od krivi prorokouv; 32:
ednoga z prorokouv; 56: bi se spunila pisma prorokouv;
103: je gúćao po vústaj ti sveti prorokouv; 4: bi se spunilo
povejdanje po prorokáj; 62: liki je pisano vu prorokáj;
276: šteroga je naprej obećao po prorokáj svoji; mol. 19: ki
je gúćao po prorokej.

svèdok, küzm. 384: štera si čüo od méne po vnougi sve-
dokej; 35: naj vu dvá ali trej svedokouv vústaj stojí
vsa rejč.

I u *kajkavštini* kadšto tako biva:

bèteg, zagr. 4/1 74: bog tebe prestaje kaštigat tulikemi pre-
gonmi ogovormi siromaštvom i betegmí.

pòzov, perg. 43/2: v pozoueh.

U *kranjštini* čitam dalm. exod. 19 i 3 reg. 20: šotoreh kao
šotoréh.

Njeke rieči imaju ` na mjesto ` a ^ mjesto ^: Mòhor Herma-
goras gen. Mòhòrja dat. Mohòrju, plur. loc. pri Mohòrjih; Ko-
vor, selo u Gorenskoj gen. Kovòrja; Grègor Gregorius gen.
Gregòrja, voc. Grègor.

Tako još šôtor, ber. 27: Abraham hití v šôtor...; sedi pred durmi svôjiga šotôra...; kjé je pa Sara? tamkej le v' šotôri; 20: v šotôru nespodóbnó razodét leží; 70: so šotôre pobrali; 67: ta god so mogli obhajati pod šotôri iz košatih vėj v' hvaléžen spomin, de so njih preddédje štirideset lét v' pušavi pod šotôri prebivali.

U Dalmatina, kadšto i u Japela i ugrskih knjigah dolaze ovake rieči, u kojih ima u drugoj slovcí samoglasno *o* ili *e*, obično bez oznake naglašene slovke n. p. pokoja dalm. ex. 9; jer. 41; nepokoja jap. 320; h porodu dalm. jer. 30. 48; v porodu dalm. gen. 35. 38; potoka mel. 207; potokih dalm. ev. mat. 21; v preroku jap. 148; preroke jap. ev. mat. 5; prostora dalm. gen. 24; jer. 19; jap. 154. itd.

Kad rabi u plur. gen. ne nastavak ov, onda je zadnja slovka naglašena i to ima [˘] n. p. küzm. 404: brezi vse milošče na dvöj ali tri svedouk svédoustvo more mrejtí.

3. U tro- i višeslovčanih substantiva

dolazi

1. [˘] na zadnjoj slovcí: modrjân,
2. [˘] na zadnjoj slovcí: cepetěc,
3. [˘] na zadnjoj slovcí: gospodâr,
4. [˘] na predzadnjoj slovcí: dolinar,
5. [˘] na predzadnjoj slovcí: požréšnik,
6. [˘] na predzadnjoj slovcí: petèlin,
7. naglas dalje prema početku nego na predzadnjoj slovcí.

a) Rieči u kojih ima na zadnjoj slovcí [˘] (ili [˘]) u sing. nominativu drže taj naglas nepromienjen u svih padežih u sva tri broja na vokalu, na kojem je u sing. nominativu.

	singular:		plural:	
nom. voc.	beračôn	kabinêt	beračôni	kabinêtje
gen.	beračôna	kabinêta	beračônov	kabinêtov
acc.	beračôna	kabinêt	beračône	kabinête
dat.	beračônu	kabinêtu	beračônom	kabinêtom
loc.	beračônu	kabinêtu	beračônih	kabinêtih
instr.	beračônom	kabinêtom	beračôni	kabinêti

dual:

nom. voc. acc.	beračôna	kabinêta
dat. inst.	beračônoma	kabinêtoma
gen. i loc.	kao u pluralu.	

b) Rieči u kojih ima na zadnjoj slovi " u sing. nominativu

dvostruke su: jedne u kojih ima u zadnjoj slovi pregibno *e*, ove u sing. gen. ne rastu a drže u svih padežih u sva tri broja " na zadnjoj slovi, nu uza to dolazi u plur. i gen. óv, acc. ê, dat. ém, loc. éh, instr. í ili mí, dual dat. i instr. éma, a u sing. voc. skoči naglas kao ˘ za slovkú natrag prama početku. Druge u sing. gen. rastu a naglas drže svuda na vokalu, na kojem je u sing. nom. i to: ' stoji u svih padežih osim u plur. i dual. voc. i plur. loc. i instr. gdje stoji ˘, a u sing. voc. skoči naglas kao ˘ ili ˘ za slovkú natrag prama početku.

z) Primjeri za rieči s " na pregibnom *e* u zadnjoj slovi:

	singular:		plural:	dual:
nom.	četrtěk	četrtkī		četrtkâ
voc.	četřtek	četřtki		četřtka
acc.	četrtěk	četrtkê, četrtkê		četrtkâ
gen.	četrtkâ	četrtkôv, četrtkóv		kao u plur.
dat.	četrtkû	četrtkôm, četrtkém		četrtkomâ, četrtkéma
loc.	četrtkû	četrtkih, četrtkêh		kao u plur.
instr.	četrtkôm	četrtkī, četrtkí		kao u dat.

Takih je rieči malo, rabe samo gorenštini: cъртѣc, zapřtek; ali sve dolaze i z drugim naglasom: četřtek, cepětec, zapřtek.

β) Primjeri za rieči s " na zadnjoj slovi, koje u sing. gen. rastu.

	singular:		plural:	
nom.	telebân	prismodê	telebâni	prismodétje
voc.	telêban i telebân	prismôde i prismodê	telebâni	prismodétje
acc.	telebâna	prismodéta	telebâne	prismodéte
gen.	telebâna	prismodéta	telebânov	prismodétov
dat.	telebânu	prismodétu	telebânom	prismodétom
loc.	telebânu	prismodétu	telebânih	prismodêtih
instr.	telebânom	prismodétom	telebâni	prismodêti

dual:

nom. acc.	telebána	prismodéta
voc.	telebána	prismodéta
dat. instr.	telebánoma	prismodétoma
gen. i loc.	kao u pluralu.	

c) Rieči u kojih ima ' na zadnjoj slovcu u sing. nomin.

imaju naglas u svih padežih u sva tri broja na vokalu na kojem stoji u sing. nom. i to ' svuda do u voc. u sva tri broja i plur. loc. i instr. gdje se ' mjenja na ^.

singular:

nom.	gospodár	zapovedník	požerúh
voc.	gospodár	zapovedník	požerúh
acc.	gospodárja	zapovedníka	požerúha
gen.	gospodárja	zapovedníka	požerúha
dat.	gospodárju	zapovedníku	požerúhu
loc.	gospodárju	zapovedníku	požerúhu
inst.	gospodárjem	zapovedníkom	požerúhom

plural:

nom.	gospodárji	zapovedníki	požerúhi
voc.	gospodárji	zapovedníki	požerúhi
acc.	gospodárje	zapovedníke	požerúhe
gen.	gospodárjev	zapovedníkov	požerúhov
dat.	gospodárjem	zapovedníkom	požerúhom
loc.	gospodárjih	zapovedníkih	požerúhih
inst.	gospodárji	zapovedníki	požerúhi

dual:

nom. acc.	gospodárja	zapovedníka	požerúha
voc.	gospodárja	zapovedníka	požerúha
dat. instr.	gospodárjema	zapovedníkoma	požerúhoma
gen. i loc.	kao u pluralu.		

d) Rieči u kojih ima ^ na predzadnjoj slovcu u sing. nom.

drže ^ (ili ^) u svih padežih u sva tri broja na vokalu na kojem stoji u sing. nom.

singular :

nom.	dolinar	konjedêrec	krivohôdec
voc.	dolinar	konjedêrec	krivohôdec
acc.	dolinarja	konjedêrca	krivohôdca
gen.	dolinarja	konjedêrca	krivohôdca
dat.	dolinarju	konjedêrcu	krivohôdцу
loc.	dolinarju	konjedêrcu	hrivohôdцу
instr.	dolinarjem	konjedêrcem	krivohôdcem

plural :

nom.	dolinarji	konjedêrci	krivohôdci
voc.	dolinarji	konjedêrci	krivohôdci
acc.	dolinarje	konjedêrce	krivohôdce
gen.	dolinarjev	konjedêrcev	krivohôdcev
dat.	dolinarjem	konjedêrcem	krivohôdcem
loc.	dolinarjih	konjedêrcih	krivohôdcih
instr.	dolinarji	konjedêrci	krivohôdci

dual :

nom. voc. acc.	dolinarja	konjedêrca	krivohôdca
dat. instr.	dolinarjema	konjedêrcema	krivohôdcema
gen. i loc.	kao u pluralu.		

U *ugrskoj slovenštini* dolazi kadšto plur. loc. na *âj* n. p. küzm. 217: so vnouga čüda i znamenja po apoštolá *j* včinjena bilá (od apôstol ili pravije apôstol); pazi prij. 1875. 1. 8: roditelé.

U *kajkavštini* čitam gasp. 1/537: apoštolóm, gasp. 1/874 (dva puta): nepriatelóv; 1/703: nepriatelòv; perg. 9/1: od-
u etká; gasp. 1/885: vračitelóv.

e) Rieči koje imaju ' na predzadnjoj slovcu u sing. nomin.

drže naglas na vokalu na kojem stoji u sing. nom. i to ' u svih padežih osim u voc. u sva tri broja i u plur. loc. i inst. gdje se mienja na '.

singular :

nom.	požrěšnik	duhóven	možícelj
voc.	požrěšnik	duhóven	možícelj
acc.	požrěšnika	duhóvna	možíceljna
gen.	požrěšnika	duhóvna	možíceljna
dat.	požrěšniku	duhóvnu	možíceljnu
loc.	požrěšniku	duhóvnu	možíceljnu
instr.	požrěšnikom	duhóvnóm	možíceljnom

		plural :	
nom.	požrěšniki	duhóvni	možiceljni
voc.	požrěšniki	duhóvni	možiceljni
acc.	požrěšnike	duhóvne	možiceljne
gen.	požrěšnikov	duhóvnov	možiceljnom
dat.	požrěšnikom	duhóvnom	možiceljnom
loc.	požrěšnikih	duhóvnih	možiceljnih
inst.	požrěšniki	duhóvni	možiceljni
		dual :	
nom. acc.	požrěšnika	duhóvna	možiceljna
voc.	požrěšnika	duhóvna	možiceljna
dat. inst.	požrěšnikoma	duhóvnoma	možiceljnoma
gen. i loc.	kao u pluralu.		

U sing. loc. čuje se kadšto $\hat{}$ uz $\acute{}$: pri možicelju.

f) *Rieči koje imaju $\hat{}$ u predzadnjoj slovcu na o ili e*

dvostruke su: jedne i to daleko pretežnija većina drže naglas na vokalu na kojem stoji u sing. nomin. i to $\hat{}$ u svih padežih osim u voc. u sva tri broja i u plur. loc. i instr. gdje se $\hat{}$ mienja na $\acute{}$; a druge veoma riedke potiskuju naglas za slovku napried prama kraju i to kao $\acute{}$ u svih padežih osim u plur. i dual. voc. i plur. loc. i instr. gdje se $\acute{}$ mienja na $\hat{}$; a u sing. voc. ne pomiče se napried, nego se $\hat{}$ mienja na $\hat{}$.

singular :

α)

β)

nom.	klopòtéc	studè nec	petè lin
voc.	klopòtec	studè nec	petè lin
acc.	klopòtec	studè nec	petelína
gen.	klopòtca	studè nca	petelína
dat.	klopòtcu	studè ncu	petelínu
loc.	klopòtcu	studè ncu	petelínu
instr.	klopòtcem	studè ncem	petelínom

plural :

nom.	klopòtci	studènci	petelíni
voc.	klopòtci	studènci	petelíni
acc.	klopòtce	studènce	petelíne
gen.	klopòtcev	studèncev	petelínov
dat.	klopòtcem	studèncem	petelínom
loc.	klopòtcih	studèncih	petelínih
instr.	klopòtci	studènci	petelíni

dual :

nom. acc.	klopòtca	studènca	petelína
voc.	klopòtca	studènca	petelína
dat. inst.	klopòtcema	studèncema	petelínoma
gen. i loc.	kao u pluralu.		

g) α] *Rieči kojim je ^ u sing. nom. dalje prama početku nego na predzadnjoj slovcu*

drže svuda ^ na vokalu na kojem stoji u sing. nom.

singular :

nom.	zôprnik	molêdovavec
voc.	zôprnik	molêdovavec
acc.	zôprnika	molêdovavca
gen.	zôprnika	molêdovavca
dat.	zôprniku	molêdovavcu
loc.	zôprniku	molêdovavcu
instr.	zôprnikom	molêdovavcem

plural :

nom.	zôprniki	molêdovavci
voc.	zôprniki	molêdovavci
acc.	zôprnike	molêdovavce
gen.	zôprnikov	molêdovavcev
dat.	zôprnikom	molêdovavcem
loc.	zôprnikih	molêdovavcih
instr.	zôprniki	molêdovavci

dual :

nom. voc. acc.	zôprnika	molêdovavca
dat. instr.	zôprnikoma	molêdovavcema
gen. i loc.	kao u pluralu.	

g) β] *Rieči kojim je ' (') u sing. nom. dalje prama početku nego na predzadnjoj slovcu*

drže naglas svuda na vokalu na kojem je u sing. nom. i to ' (') u svih padežih osim voc. u sva tri broja i plur. loc. i instr. gdje se ' (') mienja na ^ (^).

singular :

nom.	lákotnik	délavec	Túpaličan	Nòršinčar
voc.	lákotnik	délavec	Túpaličan	Nòršinčar
acc.	lákotnika	délavca	Túpaličana	Nòršinčarja
gen.	lákotnika	délavca	Túpaličana	Nòršinčarja
dat.	lákotniku	délavcu	Túpaličaru	Nòršinčarju
loc.	lákotniku	délavcu	Túpaličanu	Nòršinčarju
instr.	lákotnikom	délavcem	Túpaličanom	Nòršinčarjem

plural :

nom.	lákotniki	délavci	Túpaličani	Nòršinčarji
voc.	lákotniki	délavci	Túpaličani	Nòršinčarji
acc.	lákotnike	délavce	Túpaličane	Nòršinčarje
gen.	lákotnikov	délavcev	Túpaličanov	Nòršinčarjev
dat.	lákotnikom	délavcem	Túpaličanom	Nòršinčarjem
loc.	lákotnikih	délavcih	Túpaličanih	Nòršinčarjih
inst.	lákotniki	délavci	Túpaličani	Nòršinčarji

dual :

nom. acc.	lákotnika	délavca	Túpaličana	Nòršinčarja
voc. -	lákotnika	délavca	Túpaličana	Nòršinčarja
dat. inst.	lákotnikoma	délavcema	Túpaličanoma	Nòršinčarjema
gen. i loc.	kao u pluralu.			

Dodateci i izpravci.

Knjigam navedenim u Radu XLVI, iz kojih su primjeri crpeni, treba još dodati :

čb. = Kranjska čebelica, na svitlobo dal M. Kastélic; $\frac{1}{2}$ = prve bukvice itd.; Ljubljana 1833.

ber. = *Berilo* za male šóle na kmétih po c. k. Estrajskih državah, na Dunaji 1834.

prij. = Prijátel, znanost razšerjüvajouče novine Budapešt 1875 itd.

petr. = Szveti Evangeliomi koterimi szvéta czirkva zagrebecska szlovenska okolu godiscsa po nedelye te szvetke sive z iednem kratkem Catechismusem za nevmetelne lyudi hasznovitem szvetloga i vizzoko postuvanoga Gozpodina Gozpodina Petra Petre-

tics a biskupa zagrebečkog oblaztjum i ztroskom i szlovenszkem szlovom na szvetlo van dani i stampani vu nemskom Gradce na jezero ssezt zto pedeszet i pervo leto. Na strani 301. ima appendix ad declarandam editionem huius libelli orthographicam, gdje pod konac stoji: demum vocabulis adverbialitèr sumptis accentum gravem adhibui: acuto vero et circumflexo longitudinem syllabarum designavi ad faciliorem legendi modum pro iis qui Slavonicum idioma exactè non noverunt.

U Radu XLIII. str. 1. redak 4. odozdo izreku „Duge se slovke izgovaraju ili potisnuto ili potegnuto“ izpravi ovako: Duge se slovke izgovaraju ili potisnuto, to će reći glas (= ton) je podignuti pada, ili otegnuto, to će reći, ton se diže ili raste. Naglašena je samo jedna slovka u rieči a ta ima najjači i najviši ton. Svaka slovka pa i zadnja može biti bud potisnuto bud otegnuto naglašena. Nenaglašene slovke izgovaraju se slabim i niskim tonom ne razlikujući se ni u čem jedna od druge, jedino se prva slovka iza otegnuto naglašene slovke, kad iza ove barem još jedna slovka sledi, izgovara nekako srednjim tonom, koji je mnogo slabiji i niži od tona u prednjoj otegnuto naglašenoj slovcu, ali osjetno jači i viši od sljedeće prve i svih ostalih, koje se opet po mojem sluhu u ničem medju sobom ne razlikuju. — To mi se pričinilo da treba ovdje dodati, kad sam pročitao oglas i izpravak Masingove sprieda pomenute knjige u Jagićevu arhivu od g. prof. Kovačevića, jedno da se vidi kako želim da se shvaćaju izrazi potisnuto i otegnuto naglašen, a drugo da se može razabrati razlika naglasa slovenskoga od srbskoga jezika.

U Radu XLIII. str. 20. α) péza (od ital. pezz o) izpravi: peso (pensum).

U Radu XLIV. str. 72. prije „plur. loc.: ... dodaj: plur. acc. kozê, sestrê §. 180; — plur. dat.: ti đobrin žanán; kozén §. 31. — a str. 74. prije ‚hudòba‘ dodaj: gnusnòba, plur. acc. gnusobê, dalm. 2 hron. 34: Jozia je proč djál vse gnusnobé iz vseh dežel; i str. 75. prije ‚svetlòba‘ dodaj: slepòta, sing. gen. slepotê dalm. jesai 8 in margine: od téh Judou inu družih nevernih slipoté.

U Radu XLV. str. 50. A. 1. u 3. redak izpravi: završujući se na suglasno, mjesto samoglasno.